Lijst van Verkortingen Spoorwegen

Peter Gutter

5e druk

Juli 2026

Sinds 2002 is deze spoorse verkortingenlijst als privé-project bijgehouden. De eerste versies van de lijst telden slechts enkele bladzijden en werden op informele wijze verspreid onder collega's van onder meer ProRail, NS Reizigers, NedTrain, Strukton en Railion, die er dankbaar gebruik van maakten. Al gauw kreeg ik vele aanvullingen toegestuurd. De lijst groeide daardoor snel en dit is alweer de 22e bijgewerkte en herziene versie, die hierbij als 5e druk in (elektronische) boekvorm verschijnt. Boven de bladzijden heb ik echter wel de vermelding *22e versie* laten staan, omdat er al zoveel exemplaren van vorige versies in omloop zijn.

1e druk, april 2012
2e uitgebreide en herziene druk, april 2015
3e uitgebreide en herziene druk, september 2018
4e uitgebreide en herziene druk, februari 2022
5e uitgebreide en herziene druk, juli 2026

CIP-GEGEVENS

ISBN 978-90-818932-7-5

NUR 464

Uitgegeven via de website *www.nvbs.com* van de

NVBS – Railvereniging sinds 1931
(Nederlandse Vereniging van Belangstellenden in het Spoor- en tramwegwezen)
Postbus 1384, 3800 BJ Amersfoort

© Peter Gutter 2026

Deze uitgave is met de meeste zorg samengesteld. Indien deze toch onjuistheden blijkt te bevatten, kunnen uitgever en auteur daarvoor geen aansprakelijkheid aanvaarden. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Overname van gegevens uit deze uitgave is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

Inleiding

Het Nederlandse spoorbedrijf hangt letterlijk aan elkaar van de afkortingen (ofwel *ver*kortingen, zoals ze bij het spoor genoemd worden). Dat stamt nog uit de tijd dat gegevens bij de spoorwegen telegrafisch werden overgeseind. De verkorting Asdm bijvoorbeeld, is nu eenmaal sneller over te seinen dan de volledige benaming Amsterdam Muiderpoort.

Lange tijd werden de verkortingen door de NS bijgehouden in een officiële lijst, genaamd LV ofwel de Lijst van Verkortingen C 0405. Die lijst bestaat om onduidelijke redenen al jaren niet meer, en lijkt ook nergens in het bedrijf meer te vinden. Dat is onvoorstelbaar onhandig in een bedrijf waar alles wat afgekort kan worden, wordt afgekort, en waar bovendien een heel specifiek vakjargon wordt gehanteerd.

In 2002, tijdens de opleiding tot treindienstleider werd mij door instructeur Jan de Bos aangeraden om dan zelf maar “een lijstje” bij te houden van de verkortingen die ik zou tegenkomen. Bijgaand document is alweer de tweeëntwintigste bijgewerkte en herziene versie van die (overigens niet-complete) lijst. Eigenlijk is het zo langzamerhand een *lexicon* geworden in plaats van een lijst. Het is een privé-project, geen officieel document, daarom heb ik mijn naam bovenaan de bladzijden gezet. Opgenomen zijn de verkortingen die ik in de loop der tijd ben tegengekomen in allerlei documenten, van bedienvoorschriften tot vervoersregelingen en van schakelschema’s tot baanvaktekeningen. Nog even voor alle duidelijkheid: het is dus *niet* zo dat ik zelf verkortingen heb bedacht voor namen en begrippen. Integendeel, bijgaande verkortingen ben ik tegengekomen in het spoorbedrijf en vervolgens heb ik daar de betekenissen bij gezocht. Ik heb ook verkortingen opgenomen die inmiddels niet meer gangbaar zijn maar die men nog wel in documenten kan tegenkomen.

In deze lijst zijn geen aanduidingen van goederenwagens opgenomen. De betekenis van Nederlandse wagenaanduidingen verschilt per tijdperk, bijvoorbeeld door veranderende voorschriften, technische aanpassingen, of omdat ze gerelateerd waren aan vervoerstarieven. Er zijn ook wagenaanduidingen hergebruikt, die daardoor een andere betekenis konden krijgen. De huidige UIC-coderingen voor goederenmaterieel zijn bovendien lastig te beschrijven zonder informatie over het systeem dat erachter zit. Wagenaanduidingen vergen dus dermate veel uitleg dat het te ver voert om ze in het bestek van deze lijst te behandelen.

Deze lijst bevat meer dan 12.700 verkortingen die men kan aantreffen in de Nederlandse spoorwegsector, onderverdeeld in ruim 7200 vakbegrippen (zie bladzijden 4-216) en meer dan 5500 geografische verkortingen (zie bladzijden 217-345).

Bijgaande LV is bedoeld voor trdl, omrp, kvt-ps, rgdl, opz, LWB en verder natuurlijk ieder psld dat met verkortingen te maken krijgt, zodat bijv. vvr, WBI, vrst, BVS en aw geen geheimen meer bevatten. Ik hoop dat dit project veel moeite zal besparen, in die zin dat men dit (trein)wiel niet steeds opnieuw hoeft uit te vinden. Suggesties en aanvullingen zijn natuurlijk welkom, en kunnen per e-mail gestuurd worden aan *pgutter@hotmail.com*

Veel plezier en succes toegewenst bij het gebruik van deze LV.

Peter Gutter, juli 2026.

1.

Lijst van verkortingen

Deze niet-complete lijst bestaat uit twee delen en bevat verkortingen die gebruikt worden in het Nederlandse spoorbedrijf. Het eerste deel van de lijst betreft spoorwegvaktaal, het tweede deel betreft namen van stations en dienstregelmeetpunten. Haal de hoofd- en kleine letters in de verkortingen vooral niet door elkaar, aangezien daardoor de betekenis kan veranderen.

A

A aanvang tijdelijke snelheidsbeperking, zie L, A en E-borden
A bakcode ‘Eerste klas’ in de aanduiding van een treinstel
A aanduiding voor treinstellen type ICM, zie Plan Z
A aanduiding voor categorie hinderarme werkzaamheden aan de railinfrastructuur
A automatisch (bedrijfstoestand CTA)
A (beveiligingssysteem voorzien van) assentellers
A Aankondiging van beschikking (bij een proces-verbaal, opgemaakt door NS-personeel)
a aankomst
A1 prioriteit bij de ambulance (spoed)
AAE Ahaus Alstätter Eisenbahn AG (sinds 1989 verhuurbedrijf van goederenwagens door heel Europa; vanaf 2015 onderdeel van VTG, zie aldaar)
aanh aanhangsel
aank aankomst
aansl aansluiting
aanw aanwezig
AAR Automatische Afstands Radio (systeem waarmee locomotieven bestuurd kunnen worden vanuit het seinhuis, bijv. op de rangeerheuvel te Antwerpen Noord)
AARD aardfout, weglekkende spanning (bijgenaamd “lampje aarde”)
AAS Amsterdam Airport Schiphol
AATC Advanced Automated Train Control
AB absoluut blokstelsel
AB rijtuig (AB = met afdelingen eerste en tweede klas)
AB Tramweg Alkmaar–Bergen (1905-1957)
A-baanvak zie A-route
ABB Afstandsbediening Beweegbare Bruggen
ABC automatische kettinghormachine (“Automatic Ballast Cleaner”)
ABC Anglo Belgian Corporation (fabrikant van de motoren voor diesellocs reeks 77 van de NMBS), zie HLR 77
ABC-bedrijven *A*rriva, *B*BA/Veolia en *C*onnexxion/Hermes (de railvervoerbedrijven die actief zijn bij de openbare aanbesteding van het OV in Nederland)
ABCd D-treinrijtuig met zijgang (ABC = met afdelingen eerste, tweede en derde klas, d = D-treinrijtuig)
ABC-incidentregistratie in de OV-sector gangbare registratie van incidenten in de categorie A (strafrecht; zwaardere overtredingen en misdrijven), categorie B (overtredingen Wet personenvervoer), en categorie C (overtredingen Besluit personenvervoer en huisregels van de vervoerders)
ABC-raster beladingsraster; tabel op goederenwagens die aangeeft hoeveel gewicht er in de wagen mag worden geladen bij een bep. beladingsklasse (A t/m E)
ABDd D-treinrijtuig met zijgang (AB = met afdelingen eerste en tweede klas, D = met bagageafdeling, d = D-treinrijtuig)
ABDk motorwagen (AB = met afdelingen eerste en tweede klas, D = met bagageafdeling, k = koprijtuig met machinistencabines) (codering bijv. voor motorwagen DE 1 vanaf 1956)
ABDO Algemene Bedrijfs- en Dienstoriëntatie voor administratieve diensten
ABec rijtuig Mat ’24 (AB = met compartimenten eerste en tweede klas, e = geschikt voor elektrische dienst, c = met closet)
ABecm rijtuig Mat ’24 (AB = met compartimenten eerste en tweede

klas, e = geschikt voor elektrische dienst, c = met closet, m = met middeninstap)
ABF Ausfahrt Block Frei (in EBS)
Abf Abfahrt (vertrek) (D)
Abf Abstellbahnhof (D)
AbgB Abgangsbahnhof (D)
ABI Anti-Blokkeerinstallatie (*betekenis zoals gehanteerd door IVW, SOR en NSR*); (pneumatische) Anti-Blokkeer Inrichting (*betekenis zoals gehanteerd door NedTrain*)
ABI/slip meldlamp (in VIRM-cabine) van het anti-slip-systeem en de Anti-Blokkeerinstallatie
ABk koprijtuig van treinstel (AB = met afdelingen eerste en tweede klas, k = koprijtuig met machinistencabine)
abk abonnementskaart
ABKk rijtuigbak Mat ’56 (AB = met afdelingen eerste en tweede klas, K = met keuken, k = koprijtuig met machinistencabine), met een speciale coupé voor de Marechaussee
ABN Allgemeine Bedingungen über die Nutzung der Eisenbahninfrastruktur (D)
ABO Algemeen Bedienobject (object in configuratie voor Procesleiding Rijwegen, zoals wisselverwarming)
A-bord zie L, A en E-borden
ABR Ateliers Belges Réunis (fabrikant van spoorwegmaterieel, o.a. van Rotterdam Rail Feeding en het railbedrijf van de Hoogovens)
ABS Aandelenbezit Streekvervoer nv (hierin waren alle aandelen van de NS in de Nederlandse busmaatschappijen ondergebracht)
ABS Ausbaustrecken (bestaande spoorlijnen die omgebouwd zijn tot hogesnelheidslijnen) (D)
ABST Algemeene Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel
ABT Stoomtramweg-Maatschappij Antwerpen–Bergen op Zoom–Tholen nv (1886-1935); overgenomen door de BBA, zie aldaar
ABT Automatische Bediening TNV (*T*rein*n*ummer*v*olgsysteem)
ABTD Association Belge de Traction Diesel (consortium van Belgische fabrikanten van dieselmaterieel voor de spoorwegen, bestaande uit ACEC, BN en Cockerill), zie ACEC, BN
ABV Aanschrijving BedieningsVoorschrift
ABv aanduiding voor tussenrijtuig type DD-AR (AB = met afdelingen eerste en tweede klas, v = verdiepte bak)
abv aanschrijving beveiliging
ABv3-bak aanduiding voor een DD-IRM of V-IRM tussenrijtuig (AB = met compartimenten eerste en tweede klas, v = verdiepte bak, 3 = aanduiding van het type interieurindeling)
ABv3/4-bak IRM tussenrijtuig (AB = met compartimenten eerste en tweede klas, v = verdiepte bak, 3/4 = aanduiding van het type interieurindeling)
ABv4 V-IRM tussenrijtuig (AB = met compartimenten eerste en tweede klas, v = verdiepte bak, 4 = aanduiding van het type interieurindeling)
ABv5-bak V-IRM tussenrijtuig (AB = met compartimenten eerste en tweede klas, v = verdiepte bak, 5 = code voor specifieke tussenrijtuigvariant die gebouwd is door De Dietrich, waardoor de interieurindeling afwijkt van de andere V-IRM rijtuigen, die door Talbot gebouwd zijn)
ABv6-bak V-IRM tussenrijtuig met stroomafnemers (AB = met compartimenten eerste en tweede klas, v = verdiepte bak, 6 = code voor een specifiek type tussenrijtuig met stroomafnemers, dat tevens is voorbereid op inbouw van een transformator voor inzet onder een bovenleidingspanning van 25 kV)
ABvk aanduiding voor stuurstandrijtuig type DD-AR (A = met afdeling eerste klas, B = met afdeling tweede klas, v = verdiepte bak, k = koprijtuig van treinstel)
abvl aanbeveling

ABW Algemene Bepalingen van de N.V. Nederlandse Spoorwegen voor de uitvoering van Werken (C 4401)
ABW Algemene Bepalingen voor de uitvoering van Werken (C 4503)
ABW/C Verzameling Is-aanschrijvingen betreffende de Algemene Bepalingen voor de uitvoering van Werken (C 4401)
Abzw Abzweigstelle (spooraansluiting die niet gesitueerd is bij een station). De schrijfwijze ABZW wordt ook gebruikt (D)
AC alarmcentrale (met name gebruikt bij de brandweer)
AC wisselstroom ('alternating current')
AC-B Algemeen Commandant Brandweerzorg (ook genoemd: Hoofdofficier van Dienst Brandweer, zie HOvD). De schrijfwijze ACB wordt ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting ACBW gebruikt
ACBV Algemene Christelijke Bond van Vervoerspersoneel
ACBW zie AC-B
AC-BW Alarmcentrale Brandweer
ACBz Algemeen Commandant Bevolkingszorg (bijv. bij grote treinrampen)
ACC Area Control Computer (de interface tussen de SIMIS-W beveiliging en de infra-elementen)
ACC Asset Control Center (van ProRail; voor het veilig en zo snel mogelijk weer beschikbaar stellen van het spoor na een storing)
ACE Axle Counter Evaluator (verwerkingseenheid in assentellersysteem)
ACE Association for Consultancy & Engineering
ACEC Ateliers de Constructions Électriques de Charleroi (fabrikant van spoorwegbeveiligingssystemen en elektrische installaties voor spoorwegmaterieel, o.a. voor Benelux-treinstellen Mat '57)
ACF American Car and Foundry Company (fabrikant van goederenwagens, zoals ketelwagens voor de NS)
ACGz Algemeen Commandant Geneeskundige zorg (bijv. bij grote treinrampen). De schrijfwijze ACGZ wordt ook gebruikt
ACM Société Anonyme des Ateliers de Construction de la Meuse, Luik (B) (fabrikant van locomotieven, o.a. voor de Staatsmijnen)
ACO Ahlmann Carlshütte & Co. (fabrikant van de ACO Rail, zie aldaar)
A-controle inspectie aan spoorwegmaterieel welke eens in de twee dagen plaatsvindt, zie ook B-controle
ACO Rail afwateringssysteem voor overwegen, ontwikkeld door ACO (zie aldaar) en in Nederland geleverd via Voestalpine Railpro
ACP Acceptatieprotocol (van ProRail)
AC-P Algemeen Commandant Politiezorg (bijv. bij grote spoorwegongevallen). De schrijfwijze ACP wordt ook gebruikt
ACS Approach Controlled Signalling (sein dat geactiveerd wordt bij nadering van trein)
ACT Amsterdam Container Terminals bv (voorh. Ceres Paragon containeroverslagbedrijf)
act activiteit / treinactiviteit (bijv. aankomst of vertrek)
ACTAS automatische CTA-sturing, zie CTA
ACTO Association of Charter Train Operators
ACTS ACTS Nederland bv (Afzet Container Transport Systeem / Abroll-Container Transport System); spoorvervoerder van 1989 tot 2010, voortgezet door Husa, zie HTRS
ACZC Cokesfabriek in Sluiskil (van de Association Coopérative Zélandaise de Carbonisation)
AD aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type V-IRM 4 (nummers 9401-9546), bijgenaamd "Arme Dirk" of "Virmpje Vier"
Ad Algemene Dienst (van de NS). Deze afkorting is tegelijkertijd

gebruikt voor de Administratieve Afdeling van de NS, zie Adm, en later ook voor het Staforgaan Archiefbeheer en Documentatie (van de NS)
Ad 1 Algemene Dienst, 1e afdeling: Algemene Zaken (*in 1945*)
Ad 2 Algemene Dienst, 2e afdeling: Personeelzaken en sociale aangelegenheden (*in 1945*)
Ad 3 Algemene Dienst, 3e afdeling: Rechtszaken (*in 1945*)
Ad 4 Algemene Dienst, 4e afdeling: Personeelfondsen (*in 1945*)
Ad 5 Algemene Dienst, 5e afdeling: Medische zaken, Straffen, Scheidsgerechten, Commissie van Advies (*in 1945*)
ADAB *A*llgemeine *D*iensta*n*weisung für *B*undesbahnbeamte (D)
ADM Archer Daniels Midland Company (eigenaar van ADM Europoort bv)
Adm Administratieve Afdeling (van de NS). De afkorting Ad is ook gebruikt
adm administratie
Adm 1 Administratieve Afdeling, sectie 1: Boekhouding, Financiën (*in 1945*). Deze sectie is ook aangeduid als Ad 1
Adm 2 Administratieve Afdeling, sectie 2: Samenstelling stationsontvangsten en overige baten uit het vervoer (*in 1945*). Deze sectie is ook aangeduid als Ad 2
Adm 3 Administratieve Afdeling, sectie 3: Bezoldiging en Premie (*in 1945*). Deze sectie is ook aangeduid als Ad 3
Adm 4 Administratieve Afdeling, sectie 4: Bedrijfs- en voorraadsadministratie, Calculatie (*in 1945*). Deze sectie is ook aangeduid als Ad 4
Adm 5 Administratieve Afdeling, sectie 5: Organisatie administratie stations, Mechanische administratie, Statistiek (*in 1945*). Deze sectie is ook aangeduid als Ad 5
Adm 6 Administratieve Afdeling, sectie 6: Voorcalculatie, Kostprijs (*in 1945*). Deze sectie is ook aangeduid als Ad 6
adob automatische dubbele overwegbomen
ADR European Agreement concerning the international carriage of Dangerous goods by Road and rail
ADR-bord oranje bord (zoals voorgeschreven door European Agreement concerning the international carriage of Dangerous goods by Road and rail) met daarop de gevarenklasse in combinatie met een stof-identificatienummer bij vervoer van gevaarlijke stoffen, zie ADR
ADT Amsterdam Dinner Train (bijzondere chartertrein van Railpromo Fleet Services bv), zie RFS
ADVD Alternatieve Dienstregeling Volgende Dag (als extreem winterweer wordt voorspeld)
AE Ahaus-Enscheder Eisenbahn-Gesellschaft (1903-1928). De afkorting AEE is ook gebruikt
AE aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen Mat ’64 (T-4), nummers 502-531
AEA AEA Technology Rail bv (een verzelfstandigde tak van de United Kingdom Atomic Energy Authority; specialiseerde zich later in spoorwegtechnologie en nam het bedrijf NS Technisch Onderzoek bv over; ondersteunt o.m. onderzoeksteams na spoorwegongevallen). De afkorting AEAT wordt ook gebruikt
AEAT AEA Technology Rail bv, zie AEA
AEC Associated Equipment Company Ltd. (fabrikant van de motoren voor dieseltreinstellen Plan X)
AEC Association Européenne des Cheminots / European Association of Railway Staff
AED automatische externe defibrillator
AEDTF Association Européenne pour le Développement du Transport Ferroviaire
AEE Ahaus-Enscheder Eisenbahn-Gesellschaft (1903-1928). De afkorting AE is ook gebruikt
A&E Adviesgroep Arbeidsveiligheid en Ergonomie (van de NS). Later werd dit de Adviesgroep Ergonomie en Arbeidsveiligheid genoemd, maar de afkor-

ting bleef A&E
AEG Allgemeine Elektricitäts-Gesellschaft (Duitse fabrikant van o.m. kaartautomaten voor de NS)
AEG Allgemeines Eisenbahngesetz (Duitse spoorwegwet)
AEG Aachener Eisenbahn-Gesellschaft (1923-1939); exploiteerde de elektrische tramweg Vaals–Duitse grens
AEG-automaat machine uit de jaren ’70 (geleverd door de Allgemeine Elektricitäts-Gesellschaft) waarmee het loketpersoneel van NS kartonnen Edmondsonkaartjes kon bedrukken met datum, bestemming en prijs
AEIF Association Européenne pour l’Interoperabilité Ferroviaire (Europese Associatie voor Spoorinteroperabiliteit), zie EARI
AERRL Association of European Rail Rolling Stock Lessors (sinds 2021)
AEST Algemeen Europees Stukgoedtarief / Allgemeiner Europäischer Stückguttarif
AET Association for European Transport
AFB Automatische Fahr- und Bremssteuerung
afc afdelingschef
afd afdeling van een Dienst
afd eerste rijtuigafdeling 1e klas
afd tweede rijtuigafdeling 2e klas
AFEDEF Association des Fabricants Européens d’Équipements Ferroviaires (Vereniging van Europese Fabrikanten van Spoorwegmaterieel)
afhldk afhalen van laadkisten
AFI Automatische Fahrzeugidentifikation
afk afkomstig
AFO Airport Fire Officer (coördineert ook brandweerhulpverlening in de Schipholspoortunnel, i.s.m. de Algemeen Leider van ProRail)
AFSS *A*utomatischer *F*ührer*s*tand*s*ignalisierung (in ETCS)
afz afzender
afz wg afzonderlijke wagen
AG Afstandswijzer Goederentarieven (C 8256)
AG alleengaande (baanwerker of medewerker Seinwezen die langs of aan de spoorbaan werkt zonder veiligheidsman)
AGC Accord européen sur les Grandes lignes internationales de Chemins de fer / European Agreement on Main International Railway Lines
AGF Arbeitsgemeinschaft Güterfernverkehr / Association of Long-Distance Freight Carriers
AGN Arbeitsgemeinschaft Güternahverkehr / Association of Short-Distance Freight Carriers
AGP Arbeitsgemeinschaft Personenverkehr / Passenger Transporters Association
AGR Accord Européen sur les Grandes Routes de trafic international / European Agreement on Main International Traffic Arteries
AGS Adviesraad Gevaarlijke Stoffen
AGS Adviseur Gevaarlijke Stoffen (van de brandweer, voorh. Regionaal Officier Gevaarlijke Stoffen), zie ROGS
AGT Automatisering Gegevens Treindienst
agt agent van Spoorwegpolitie
AGTC Accord européen sur les Grandes lignes de Transport international Combiné et les installations Connexes / European Agreement on Important International Combined Transport Lines and Related Installations
AGV Adies*g*roep voor Verkeer en Vervoer (van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)
AGZR seinbedieningsrelais (Si*g*nal Operating *R*elay)
AH Alkmaarse Handelinrichting (klassieke beveiliging, gefabriceerd door de Alkmaarsche IJzer- en Metaalgieterij)
ahob automatische halve-overwegboominstallatie
AHS Automatische Halaanwijzer Sturing
AhTM Arnhemsche Tramweg-Maatschappij

nv (1879-1911); overgenomen door de GETA, zie aldaar
AI Arbeidsinspectie
AIA Advies Inzake Aarding (van de Spoorwegongevallenraad, 1991)
AICCF Association Internationale du Congrès des Chemins de Fer (Internationale Spoorwegcongresvereniging), zie IRCA
AICMR Association Internationale des Constructeurs de Matériel Roulant / Internationale Waggonbauvereinigung (Internationale Vereniging van Fabrikanten van Rollend Materieel)
AIDM automatisch in dienst melden
AIEP Association Internationale des Usagers d'Embranchements Particuliers (Internationale vereniging van gebruikers van particuliere spooraansluitingen)
AIEP/IVA Association Internationale des Usagers d'Embranchements Particuliers / International Association of Private Sidings Users / Internationale Vereinigung der Anschlussgleis-Benutzer (Internationale vereniging van gebruikers van particuliere spooraansluitingen)
AIM Accord concernant les rapports entre transporteurs dans le transport International ferroviaire de Marchandises / Agreement concerning the Relationships between Carriers in respect of International Freight Traffic by Rail (1985)
AIME Algemene Industriële, Mineraal- en Ertsmaatschappij nv (Westhaven Amsterdam)
AIOC Assessment of the Interaction between Overhead Contact lines and pantographs (UIC, 2025)
AIR Association of Independent Railways
AIV Accord concernant les rapports entre entreprises de transport dans le cadre du transport ferroviaire International des Voyageurs / Agreement concerning the Relationships between Transport Undertakings in respect of International Passenger Traffic by Rail (1985)
AK automatische koppeling (de verkorting ako wordt ook gebruikt)
aka administratiekantoor aankomst
akd aankondiging (activering van overwegen)
akdbez aankondiging bezet (in Procesleiding Rijwegen)
AKG Aachener Kleinbahn-Gesellschaft (1894-1942); exploiteerde onder meer een tramlijn naar Vaals
AKI Afdeling Aanbestedingszaken, Kosten en Inkoop (van ProRail)
aki automatische knipperlichtinstallatie
akk akkoord
AKN AKN Eisenbahn GmbH (Altona–Kaltenkirchen–Neumünster Eisenbahn) (D)
ako automatische koppeling (de verkorting AK wordt ook gebruikt)
akv administratiekantoor vertrek
AL Algemeen Leider (calamiteitenorganisatie ProRail), zie OvD-Rail, OvD-S
al afsluitlantaarn
ALA alarmoproep (Telerail)
ALC Automatic Lining Control / Automatischer LeitComputer (computersysteem voor het aansturen van stopmachines)
aldk (spoorweg)autolaadkist
ALE Autonome Lokführer-Gewerkschaft Europas (Europese vereniging van vakbonden voor machinisten en ander spoorwegpersoneel) (*betekenis zoals gehanteerd door VDB*); Autonome Lokomotivführer-Gewerkschaften Europas (*betekenis zoals gehanteerd door ALE en ERFA*); Autonome Lokomotivführer-Gewerkschaften Europa (*betekenis zoals gehanteerd door VVMC*)
ALE Automatic Link Establishment (een standaard voor het snel opzetten en in stand houden van een radioverbinding tussen twee of meer radiosystemen voor éénrichtingsverkeer)
ALE-stations meetstations (die gebruik maken van Automatic Link Es-

tablishment) in de sporen die leiden naar de aankomstsporen van rangeerterrein Kijfhoek, zie ALE
ALF cilindervormige container, voorzien van een bolle bodem en een kegelvormig bovendeel met vuldeksel
ALGECO Alliance et Gestion Commerciale SA (verhuurbedrijf van goederenwagens door heel Europa)
ALH Aktiengesellschaft für Lokomotivbau Hohenzollern (fabrikant van locomotieven, o.a. voor de Staatsspoorwegen)
ali automatische lichtinstallatie (voorh. avio)
ali-b automatische lichtinstallatie met boom
All Allan & Co. nv (fabriek van spoorwegmaterieel te Rotterdam)
ALOR open autolaadkist zonder beugel en dekzeil met loodrechte wanden met internationaal profiel
ALS Advanced Life Support (uitgebreide medische hulpverlening)
Alsthom fusie tussen Société *Als*acienne de Constructions Mécaniques en de Compagnie française *Thom*son-Houston (fabrikant van locomotieven zoals NS series 1100, 1300, 1600 en 2400/2500. Sinds 1998 Alstom genoemd om verwarring over de uitspraak te voorkomen, aangezien Engelstaligen een afwijkende uitspraak hebben voor de lettercombinatie *th*)
Alstom fabrikant van o.a. locomotieven en spoorwegbeveiligingssystemen, zie Alsthom
ALV Algemeen Voorschrift (van de NS)
AM Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij nv / Aachen-Maastrichter Eisenbahn-Gesellschaft (Nederlands gedeelte 1845-1924; Duits gedeelte 1845-1898). De afkorting AMEG is ook gebruikt voor het Duitse gedeelte
AM Assetmanagement (afdeling van ProRail)
AM elektrische motorstellen / Automotrices (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
AM ambulance
AMA Achszahl Meldeanlage (in assentellersysteem)
AMB Antwerpsche Maatschappij voor den dienst van Buurtspoorwegen (1885-1921); exploiteerde onder meer de lijn Sluis–St. Anna ter Muiden grens; voortgezet door de OB, zie aldaar
AMEG Aachen-Maastrichter Eisenbahn-Gesellschaft / Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij nv (Duits gedeelte 1845-1898; Nederlands gedeelte 1845-1924). De afkorting AM is ook gebruikt voor het Nederlandse gedeelte
A-meter ampèremeter
AMF-SASIB American Machine Foundry-SASIB (fabrikant van o.a. overwegboominstallaties voor de NS), zie SASIB
AM-IBP Assetmanagement Infrabeschikbaarheidsplanning (afdeling van ProRail)
AMK automatische koppeling (‘Automatische Mittelpufferkupplung’)
AMK Amsterdams Machinisten Kollektief
aml aanrijding met letsel
amp assistent-manager planning, zie did
AmRo-shuttletrein intercity met een uursdienst tussen Amsterdam en Rotterdam (vanaf 2015), zie IC-Direct
AMS Airport Medical Services (op Schiphol)
AMSO Assistent-Manager Service & Operations (van NS)
AMT AMT Rail Road bv, Breda (fabrikant van o.a. krollen, rangeervoertuigen en railreinigingsvoertuigen). De naam AMT komt voort uit de tijd dat het bedrijf zich nog bezighield met de revisie van verbrandingsmotoren; de afkorting stond voor *A*uto- en *M*otoren*T*echniek
AmTM Amersfoortsche Tramweg-Maatschappij nv (1900-1917)
amu Algemeen Magazijn Utrecht
amw automontagewagen (voor werkzaam-

heden aan de bovenleiding). De schrijfwijze AMW is ook gebruikt
AN Arriva Nederland bv (sinds 1998)
A/N wisselen van normale naar automatische seinbediening en omgekeerd
ANRM Algemeene Nederlandsche Railroute-Maatschappij nv (1865-1874), overgenomen door de Société Anonyme des Tramways de La Haye, zie TH
Anst Anschlussstelle (aansluiting van een hoofdspoor naar een laadspoor) (D)
Anw Anweisung (D)
AO automatische omroep
aob automatische overpadboominstallatie
AOM Amsterdamsche Omnibus Maatschappij nv (1872-1900); overgenomen door de GTA, zie aldaar
AOM-rapport rapport van de Inspecteur Baan met een zgn. 'Advies Op Maat' betreffende defecten aan spoorstaven of wisseldelen, en het herstel daarvan
A-onderzoek (voormalige) lichtste categorie incidentonderzoek in het spoorbedrijf, na incidenten waarbij de spoorwegveiligheid in het geding is gekomen, veelal uitgevoerd op rayonniveau (zie ook B-onderzoek, C-onderzoek)
AOR Adviescommissie Oefening Rampenbestrijding
AOS Algemeen Overleg Spoor (van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat)
AOV Arriva Openbaar Vervoer nv
AOV ambtenaar openbare orde en veiligheid (later: Officier van Dienst Bevolkingszorg), zie OvD-Bz
aov alarmgids ongevallenbestrijding
aov arbeidsovereenkomst
APB automatisch permissief blokstelsel
APD Algemene Politiedienst (van de Marechaussee)
APM Arnold Peter Møller-Maersk Group (bedrijf dat containerterminals heeft, o.a. op de Maasvlakte)
apm assistent-procesmanager
APMT-1 terminal A.P. Møller Terminal 1 (containerterminal op Maasvlakte Oost), zie APM
APMT-2 terminal APM Terminals Maasvlakte II, zie APM
APN aanduiding voor materieel-omloop van driewagentreinstellen type A32 van NSR, tussen Alphen a/d Rijn en Gouda
APN Arriva Personenvervoer Nederland bv
APS Airport Sprinter (dit is een hoogfrequente treindienst, uitgevoerd met Sprinter-treinstellen, die elke 7 à 8 minuten rijden tussen Amsterdam CS, Schiphol en Hoofddorp)
ApTM Apeldoornsche Tramweg-Maatschappij nv (1897-1919); voortgezet als Gemeentetram Apeldoorn, zie GTAp
APTU Règles uniformes concernant la validation de normes techniques et l'*A*doption de *P*rescriptions *T*echniques *U*niformes applicables au matériel ferroviaire destiné à être utilisé en trafic international / Uniform Rules concerning the Validation of Technical Standards and the Adoption of Uniform Technical Prescriptions applicable to Railway Material intended to be used in International Traffic
APTU UR zie UR APTU
AR agglo-regiomaterieel
AR relaisbeveiliging type AR (All Relays)
AR aanrijding (afkorting in gebruik bij de Back Office van ProRail)
AR Société Anonyme de Chemins de fer d'Anvers à Rotterdam (1855-1880); exploitatie voortgezet door de Staatsspoorwegen, zie SS
AR Anzeigerechner (displaycomputer die de kleurenbeeldschermen bestuurt waarop de treindienstleider de stand van zaken op een emplacement kan overzien)
AR naderingsrelais van een automatische overweg ('Approach Relay')
ARB ambtenaar ram-

penbestrijding
ARBAC automatisering regionale brandweer alarmcentrale
ARCIF Accountancy and allocation Regulations between Carriers applicable to International Freight (van de UIC, 2020)
ARDS Algemeen Reglement voor de Dienst op de Spoorwegen
AREMA-test kwaliteits- en veiligheidstest van railbevestigingen en andere bovenbouwmaterialen, uitgevoerd volgens normen van de American Railway Engineering and Maintenance-of-way Association
aret avondretour
ARGOS actuele reisinformatie globaal op stations
ARGSI Algemeen Reglement voor het Gebruik van de SpoorwegInfrastructuur (B)
ARI Automatische Rijweginstelling
ARIE Aanvullende Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (bij vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor)
A-rijtuig rijtuig met uitsluitend eerste klas zitplaatsen
ARM Accord concernant la notification des Restrictions de trafic en service international ferroviaire des Marchandises / Agreement on notification concerning Operational Restrictions of International Transportation of Goods by Rail
AR-net agglomeratieregionet
AROS Antwerpen Rotterdam Oil Storage (in de Botlek, spooraansluiting sinds 1962), later: Paktank, daarna: Vopak Terminal Chemiehaven
A-route route in een spoornetwerk die geschikt is voor materieel met een aslast van max. 16 ton
ARP Analyse Rijdend Personeel
ARR (systeem voor) Automatische Rit Registratie
ARR aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen Mat ’64 (T-2, nummers 901-915), tussen Dordrecht en Geldermalsen
AR-relais naderingsrelais van een automatische overweg (‘Approach Relay’)
art artikel
ARTAW Additional Requirements for the Technical Approval of forged and rolled Wheels according to EN 13979-1 (2023)
ARTEMIS Advanced Railway Traffic Environment Management and Information System (in gebruik bij de NMBS)
ARTP Association of Railway Training Providers
ARV Algemeen Reglement Vervoer (C 8101, C 8104, C 8251)
ARV automatisch restrijweg vrijmakingsproces (in EBS)
ARW installatie voor de beveiliging van werkoverwegen (‘Automatische RottenWarnung’)
AS Spoorweg-Maatschappij Almelo–Salzbergen nv (1862-1925; Nederlands gedeelte overgenomen door HSM en Duits gedeelte door DRG). De verkorting SMAS werd ook gebruikt
AS afhandelingsscenario (bij verstoringen van de treindienst)
AS Ausfahrsignal (uitrijsein) (D)
AS assistentievoertuig politie
as per eerstvolgende trein
ASAP ERTMS *A*anbesteding *S*nellere *A*an*p*ak ERTMS (European Rail Traffic Management System)
A-sein automatisch werkend sein (niet-permissief)
ASI Algemene Sein Industrie nv (samenwerkingsverband van de firma’s GRS en Standard Electric)
ASig Ausfahrsignal (uitrijsein). De schrijfwijze Asig wordt ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting Ausfsig gebruikt (D)
ASL Arriva Support & Logistiek (*betekenis zoals gehanteerd door Arriva*);
Arriva Service en Logistiek (*betekenis zoals gehanteerd door KNV*)
asl zie aansl
ASL Logboek incidenten- en logboekrappor-

tage van Arriva Support & Logistiek (waarin alle meldingen van incidenten en de daarop ondernomen acties beknopt worden vermeld)
asopz assistent Seinwezen-opzichter
asp cdt aspirant-conducteur
asp mcn aspirant-machinist
A-spoor aankomstspoor
aspt avondspits
ASRC Automated System of Railway Control
ass vkl assistent-verkeersleider
ass wvbr assistent-werkvoorbereider
AST Alkmaarsche Stadstram (1923-1929); voortzetting van de Alkmaarsche Tramvereeniging, zie AT
ASTRIS *A*ansturing en *St*atusmelding van *R*ail *I*nfra*S*tructuur (besturingslaag in treinbesturingssystemen; de schakel tussen de treinbeveiligingssystemen en het procesleidingsysteem waarmee treindienstleiders de treindienst regelen)
asv aanschrijving (niet betreffende de beveiliging)
AsVS Activering spoorlijn Veendam–Stadskanaal (project van ProRail, looptijd 2020-2024, in het kader van het programma Spoorplan Noord-Nederland, zie SNN). De afkorting AVS is ook gebruikt
aswt aansluitingswachter
AT Alkmaarsche Tramvereeniging nv (1895-1923); voortgezet door de AST, zie aldaar
AT aanmaken nieuw treinnummer
AT actuele toestand
ATA Automatic Track Alignment
ATAF Automatic Track Ahead Free (in ERTMS)
ATB automatische treinbeïnvloeding
ATb Alerteringssysteem Terrorismebestrijding (van de rijksoverheid)
ATB+ zie ATB-plus
ATB++ zie ATB-plus-plus
atbd autobusdienst
ATB-E ATB Eenvoudig (voor werktreinen)
ATB-EG ATB Eerste Generatie (sinds 1966)
ATBL combinatie van Nederlandse ATB en Belgische TBL (in gebruik bij de Thalys)
ATBM+ zie ATBM-plus
ATBM-plus toegevoegd opschakelsignaal vanuit ATB-NG voor de Thalys op middensporen (voor snelheden tot 160 km/u)
ATB-NG ATB Nieuwe Generatie (sinds 1996)
ATB-plus toevoeging op het treinbeïnvloedingssysteem ATB-EG om de begrenzingssnelheid van Thalystreinstellen tijdelijk te kunnen verhogen tot 160 km/u
ATB-plus-plus systeem om treinen automatisch voor een stoptonend sein tot stilstand te brengen indien de machinist dit zelf niet doet en de standaard beveiliging ATB-EG niet ingrijpt
ATb-Spoor Alerteringssysteem Terrorismebestrijding voor de Spoorsector
ATB-VV ATB Verbeterde Versie, zie ATB-plus-plus
ATC Automatic Train Control
ATCO Association of Transport Co-ordinating Officers (sinds 1974)
ATCS Advanced (Automatic) Train Control System
ATDE Approval Tests for Diesel Engines of motive power units (UIC, 2025)
ATG Absolute Track Geometry
atg afgeleide treinnummer generatiepositie
A-tijd aankomsttijd
ATIP Automated Track Inspection Programme
ATITRA Association Technique Interministérielle des Transports
ATK automatische tussenkoppeling (in treinstellen van het type DD-IRM)
ATLAS Automatic Tunnel Laser Analysis System
ATLAS database van de UIC waarmee spoorwegondernemingen gestandaardiseerde stations- en locatiecodes kunnen gebruiken voor het plannen van railvervoer. De naam ATLAS

is een keuze geweest van het ontwikkelteam, omdat dit systeem inzicht geeft in geografische locaties, zoals een atlas

Atlas kraan op lorries, gebouwd door de Duitse firma Atlas Weyhausen

ATLS Advanced Trauma Life Support

ATM Algemeene Tram-Maatschappij nv (1892-1908); daarna Tramweg Gouda–Bodegraven, zie GB

ATMF Règles uniformes concernant l'Admission Technique de Matériel Ferroviaire utilisé en trafic international / Uniform Rules concerning the Technical Admission of Railway Material used in International Traffic (uniforme eisen betreffende de technische toelating van spoorwegmaterieel dat wordt gebruikt in internationaal verkeer)

ATO Automatic Train Operation (automatische treinbesturing), systeem dat ook in Nederland wordt toegepast

ATO Algemeene Transport Onderneming nv (1927-1948; dochteronderneming van de NS)

ATOC Association of Train Operating Companies

ATO GoA 1 Automatic Train Operation grade of automation 1 (automatische treinbesturing met niveau van automatisering 1; rijden met treinbeïnvloeding)

ATO GoA 2 Automatic Train Operation grade of automation 2 (automatische treinbesturing met niveau van automatisering 2; automatische besturing met machinist). Dit automatiseringsniveau biedt ondersteuning tijdens het rijden, en is geen vervanging van de machinist

ATO GoA 3 Automatic Train Operation grade of automation 3 (automatische treinbesturing met niveau van automatisering 3; automatische besturing zonder machinist). Dit automatiseringsniveau is bedoeld als vervanging van de machinist, zie DTO

ATO GoA 4 Automatic Train Operation grade of automation 4 (automatische treinbesturing met niveau van automatisering 4; automatische besturing zonder personeel). Dit automatiseringsniveau is bedoeld als vervanging van het treinpersoneel, zie UTO

ATP Automatic Train Protection (System); dit is hetzelfde als GoA 1, rijden met treinbeïnvloeding, zie GoA

ATP Accord sur le Transport international des Produits alimentaires Périssables et des équipements spéciaux destinés à ce type de transport / Agreement on the International Carriage of Perishable Foodstuffs and the special equipment to be used for such carriage

atrak automatische treinaankondiging

ATS Actuele Toestand Systeem (verbinding tussen Procesleiding Rijwegen en TBS)

ATS Antwerp Terminal Services nv (B)

ATSB *a*anvulling op het overzicht van *t*ijdelijke *s*nelheids*b*eperkingen

AT-station *a*uto*t*ransformatorstation in het 25 kV tractie-energievoorzieningssysteem (toegepast op de HSL Zuid en de Betuweroute)

AT-systeem *a*uto*t*ransformatorsysteem (variant van het 25 kV-tractie-energievoorzieningssysteem). Wordt toegepast op de HSL Zuid en de Betuweroute

ATTI Agreement on freight Train Transfer Inspections (internationale overeenkomst voor het bevorderen van interoperabiliteit in het spoorgoederenvervoer)

ATV Règles uniformes concernant l'Admission Technique des Véhicules ferroviaires / Uniform Rules concerning the Technical Admission of Railway Vehicles (internationale technische toelatingseisen voor spoorwegvoertuigen)

ATW Antriebswagen (D)

ATWS 3000 Automatic Track Warning System 3000 (een mobiel en fail-safe waarschuwingssysteem dat baanwerkers tijdig informeert

zodra er een trein nadert)
Aufsb Aufsichtsbeamter (D)
AUP Alternatief Uur-Patroon (een speciale, afgeslankte dienstregeling die door ProRail en vervoerders zoals NSR wordt ingezet tijdens grootschalige spoorwerkzaamheden, extreme weersomstandigheden of bij ernstige infrastructuurproblemen)
Ausfsig zie ASig
Ausfvsig Ausfahrvorsignal (D), zie Avsig
aut bls automatisch blokstelsel
AUV Aanpassing Uitvoeringsbesluit Voertuigregister
AV Algemeen Voorschrift Seinwezen
AV Algemene Voorschriften (Deel I van de Voorschriften Seintechnische Installaties)
av aanvraag
AVB programma Aantoonbare Veilige Berijdbaarheid (van spoorbruggen)
AVBP Algemeene Voorschriften betreffende ijzeren Bruggen en Pijlers voor spoor- en tramwegen
AVC Automatic Vehicle Classification
AVCS Advanced Vehicle Control Systems
AVD Algemene Verkeersdienst
AVE *A*bfertigungs*v*orschriften für den internationalen *E*xpressgutverkehr
A-vergunning bedrijfsvergunning (afgegeven door Inspectie Verkeer en Waterstaat) voor rangeren, voor eigen vervoer en voor deelnemen aan het spoorverkeer zonder vervoer te verrichten (zie ook B-vergunning)
A-versie (van een WBI) eerste door het WBI-bureau gewijzigde versie van een reeds uitgebrachte WBI, bijv. vanwege aangepaste maatregelen of gewijzigde planning (zie ook B-versie, C-versie)
AVG Afhandeling van gehandicapten (werkproces bij NS met betrekking tot assistentie aan gehandicapte reizigers op stations)
AVG *A*bfertigungs*v*orschriften für den internationalen Eisenbahn*g*üterverkehr
AVI Automatic Vehicle Identification
AVI Afvalverwerkingsinrichting (racc in Westelijk Havengebied Amsterdam)
avio automatische verkeerslichtinstallatie voor overwegen, zie ali
AVL Automatische Verkeersleiding (beveiligingen van het type NX en CVL, welke gestuurd worden door een computer)
AVL Automatic Vehicle Location
AVM Automatic Vehicle Monitoring
AVR-NS Algemene Voorwaarden voor vervoer van Reizigers en handbagage van de Nederlandse Spoorwegen
AVR-NSI Algemene Voorwaarden voor vervoer van Reizigers en handbagage van NS International bv
AVS Activering spoorlijn Veendam–Stadskanaal (project van ProRail, looptijd 2020-2024, in het kader van het programma Spoorplan Noord-Nederland, zie SNN). De afkorting AsVS is ook gebruikt
AVSI Algemene Voorschriften Seintechnische Installaties
Avsig Ausfahrvorsignal (D)
AVSS Algemene Voorwaarden Stads- en Streekvervoer
AVV Adviesdienst Verkeer en Vervoer (van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat)
AVV Allgemeinen Vertrag für die Verwendung von Güterwagen / General Contract of Use for Wagons, zie GCU
AW Tramweg Alkmaar–Warmenhuizen (1896-1941)
Aw Ausbesserungswerk (hoofdwerkplaats van de Duitse spoorwegen). De schrijfwijze AW wordt ook gebruikt
aw aanwijzing (voorh. lastgeving)
awa automatische waarschuwingsapparatuur
Awanst Ausweichanschlussstelle (aansluiting naar uitwijkspoor) (D)

AWI Automatische Weder Inschakeling (na een uitschakeling op een kortsluiting van de bovenleiding in het 25 kV tractie-energievoorzieningssysteem)
AWI Automatische Waak Inrichting (dodemanspedaal in Belgische locomotieven en treinstellen)
awi automatische waarschuwingsinstallatie voor dienstoverpad
awopz assistent-opzichter van de Weg
aw STS aanwijzing (voorh. lastgeving) Stoptonend Sein
AY Alkmaarsche IJzer- en Metaalgieterij nv (later heette dit bedrijf Alkmaarse Machinefabriek en IJzergieterij nv, en daarna Nederlandse Machinefabriek Alkmaar bv, zie NMA); fabrikant van o.a. overweginstallaties en seinen
AY-sein bep. type hooggeplaatst lichtsein met drie kleuren (rood, geel en groen), ontwikkeld door de *A*lkmaarsche *IJ*zer- en Metaalgieterij (vandaar de aanduiding AY)
AY-steller bep. type steller uit de jaren zeventig voor overwegbomen, ontwikkeld door de *A*lkmaarse Machinefabriek en *IJ*zergieterij (voorh. *A*lkmaarsche *IJ*zer- en Metaalgieterij, vandaar de aanduiding AY)
Az Dienst van Algemene Zaken (van de NS)
Az Arbeitszug (werktrein) (D)
AZA Achsen Zähl Auswertung (centrale verwerkingseenheid in assentellersysteem)
AZE assentellerunit (‘*A*chszähleinheit’)
Azf Arbeitszugführer (werktreinmachinist) (D)
AzFV Anhang zu den Fahrdienstvorschriften (D)
AZG assentellers (‘Achszählgeräte’)
azl aanrijding zonder letsel

B

B bakcode ‘Tweede klas’ in de aanduiding van een treinstel
B aanduiding voor de asindeling van een (rangeer-)locomotief met twee onderling gekoppelde assen
B aanduiding voor niet-NS elektrische treinstellen
B Befehlsstellwerk (hoofdverkeersleidingspost) (D)
B1 het vaste of klassieke bovenleidingssysteem 1500 V DC
B1 aanduiding voor de asindeling van een (rangeer)locomotief met twee aangedreven en onderling gekoppelde assen, en één loopas achter
B3 beweegbaar bovenleidingssysteem
B4 bovenleidingssysteem 1500 V DC dat voorbereid is op omschakeling naar 25 kV AC
B5 bovenleidingssysteem 25 kV AC op de Betuweroute (max. rijsnelheid 140 km/u)
B8 bovenleidingssysteem 25 kV AC op de Maasvlakte (max. rijsnelheid 100 km/u)
BA Behoefte Analyse (van ProRail; dit is de eerste stap in het ontwerpen of vernieuwen van spoorinfra)
Ba Bijzondere aangelegenheden (directieorgaan van de NS) (*in 1960*)
Ba Betriebsabteilung (D)
BAB aanduiding voor een treinstam bestaande uit een rijtuig tweede klas (B), een rijtuig eerste klas (A) en weer een rijtuig tweede klas (B), ook wel “BAB-stam” genoemd
BABCO Beheer ABT Configuratie (applicatie in Procesleiding Rijwegen om instellingen voor ABT te wijzigen, zoals sporen waar ABT een bedienvoorstel mag geven)
BAB-stam zie BAB
BAC Beheer ARI Configuratie, zie ARI
BAC-tool applicatie om instellingen in ARI te wijzigen, zie ARI, BAC
BAF bochtaftrek (van de bovenleiding)
BAG Bureau Assistentieverlening Gehandicapten (van de NS)
BAG Bundesamt für Güterverkehr (D)
bag bagage
BAGAP Betrieblicher Alarm- und Gefahrenabwehrplan (van toepassing op Duitse spoortunnels die langer zijn dan 500 meter)
bagk bagagekaart
BAG-SPNV Bundesarbeitsgemeinschaft der Aufgabenträger des Schienenpersonennahverkehrs (D)
BAK Boekje Afstandenkaarten voor het treinpersoneel (C 8502)
bakkie bijnaam van diesel-elektrische rangeerloc serie 600 (ook bijgenaamd “Kikker”)
BAM Voorschrift Bestemmingsaanduiding op Materieel (C 7511)
BAM BAM Rail bv (voorh. Bataafsche Aanneming Maatschappij)
bam ballastafwerkmachine
BAM NBM BAM NBM Rail bv (samenvoeging van de Bataafsche Aanneming Maatschappij en de Nederlandse Beton Maatschappij)
BAM Rail zie BAM
BANS Bond van Ambtenaren in dienst bij de Nederlandsche Spoorwegen
Bapo Bahnpolizei (Duitse spoorwegpolitie). De schrijfwijze BaPo wordt ook gebruikt
BaPoAmt Bahnpolizeiamt (hoofdkantoor van de Duitse spoorwegpolitie)
BAR brugnaderingsrelais (‘bridge approach relay’)
BAS Beperkte Avondtoelating Stations
BAS bestemmingsaanwijzersysteem
BAS Bestemmingsaanwijzer station Schiphol
BATB Beschrijving Automatische Treinbeïnvloeding in rollend materieel (C 6515)
BATS Besluit Aanwijzing Toezichthouders Spoorwegen 2005
bav buitengewone aanvraag
BB buiten bedrijf gesteld spoor (afkorting

gebruikt in VVW-Metro, zie aldaar)
Bb Bedrijfszelfbescherming (directie-orgaan van de NS) (*in 1960*). Er bestond vanaf 1958 ook nog een andere afdeling die Bedrijfszelfbescherming heette, maar dat was een soort bedrijfsbrandweer van de NS (afgekort als BZB, zie aldaar)
bb bouwbureau (de verkorting bobu wordt ook gebruikt)
B'B' aanduiding voor de asindeling van een locomotief met twee twee-assige draaistellen waarin de assen onderling gekoppeld zijn (bijv. elektrische locs serie 1600)
BB21 Beveiliging en Beheersing van het railverkeer in de 21e eeuw (programma voor invoering van nieuwe beveiligingen zoals Bev21 en bijbehorende systemen zoals GSM-R en KBV)
BBA Brabantsche Buurtspoorwegen en Autobusdiensten nv (1934-2001)
bba beveiligingsbeambte
B-baanvak zie B-route
BBB Bedieningsvoorschriften voor Beweegbare Bruggen (C 5503)
BBC-Henschel Brown, Boveri & Cie. en Henschel (samenwerkingsverband van fabrikanten van locomotieven zoals NS draaistroomloc 1600P, waarbij de P stond voor 'proefloc')
BBC-stroomafnemers stroomafnemers van de Zwitserse fabrikant Brown, Boveri & Cie., onder meer toegepast op Mat '54 treinstellen van de NS
BBD Bediensysteem Bediengebied (in EBP)
BBD Bundesbahndirektion (hoofddirectie van de Duitse spoorwegen)
BBD begeleider buitendienstgesteld spoor
BBD'er begeleider buitendienstgesteld spoor (bijv. van een Robeltrein)
BBD+ zie BBD-Plus
BBD-Plus begeleider buitendienstgesteld spoor, module technische vaardigheden
BBE Bijzondere Bijstands Eenheid (van krijgsmacht en politie), kwam o.m. in actie bij treinkapingen, zie DSI
Bbf Betriebsbahnhof (de schrijfwijze BBf wordt ook gebruikt) (D)
BbG Bundesbahngesetz (Duitse wet op de Bundesbahn; van kracht sinds 1951, gewijzigd in 2020)
BBH Bediensysteem Beheersgebied (in EBP)
BBK Basisbeheerkaart (topografische kaart van de railinfrastructuur en de directe omgeving daarvan)
BBKS *B*asis*b*eheerkaart *K*abel*s*ituatietekeningen (van ProRail)
bbm bovenbouwmaterialen
BBMS Branche Breed Monitoring Systeem (van ProRail)
B.Br bediening (spoor)brug
BBS Beschadigingen en Breuken in Spoorstaven (C 4502)
BBS Besluit Bijzondere Spoorwegen 2016 (de schrijfwijze Bbs wordt ook gebruikt)
bbs blijft beschikbaar
BBT Beveiliging Beheersing Telecom (van ProRail)
BBU Bahnbetriebsunfall (D)
BBV Bovenbouwbeheervoorschriften (C 3506)
BBV bovenbouwvernieuwing (de schrijfwijze bbv is ook gebruikt)
Bbv Bedrijfsbeveiliging (NS-dienst, waaronder o.m. de Spoorwegpolitie ressorteerde). De schrijfwijze bbv is ook gebruikt. Zie tevens NS Bbv
Bbv 411 Bedrijfsbeveiliging afdeling 411 (CMK/ Centrale Meldkamer)
BC Biljettencentrale nv
BC brandkranencontrole
BCDk motorwagen (B = met afdeling tweede klas, C = met afdeling derde klas, D = met bagageafdeling, k = koprijtuig, in dit geval met aan beide zijden een machinistencabine); codering voor motorwagen DE 1 vóór 1956
BCE Bonn-Cölner Eisenbahn-Gesellschaft (1837-1857); overgenomen door de Rheinische

Eisenbahn, zie REG
BCG Begrotingscoördinatiegroep NS
BCH Besluit Capaciteitsverdeling Hoofdspoorweginfrastructuur
BCk aanduiding voor koprijtuig van treinstel, bijv. Mat ’40 (BC = met afdelingen tweede en derde klas, k = koprijtuig met machinistencabine)
Bcm bep. type 4-assig slaaprijtuig / couchette, met een lengte van 27,5 m (B = rijtuig met afdeling tweede klas, c = couchette, m = rijtuig met een lengte van meer dan 24 m)
Bcmz bep. type 4-assig slaaprijtuig met 8 coupé’s voor RoLa-treinen (B = rijtuig met afdeling tweede klas, c = couchette, m = rijtuig met een lengte van meer dan 24 m, z = rijtuig met centrale stroomvoorziening vanuit de elektrische treinvoorziening / Reisezugwagen mit zentraler Energieversorgung aus der Zugsammelschiene), zie RoLa
B-controle inspectie aan spoorwegmaterieel welke eens in de acht dagen plaatsvindt (dit is een uitgebreidere inspectie dan de A-controle, zie aldaar)
BCS Bedrijfscommissie Spoorwegbedrijf
BCS Bond van Conducteurs SS (Staatsspoorwegen)
bc tp bureauchef transport
BCU Brake Control Unit (rembedieningsinstallatie)
BD buitendienst(stelling)
BD aanduiding voor rijtuig (B = tweede klas, D = met bagageafdeling)
BD bedieningsdeskundige (bijv. van het Schakel- en Meldcentrum of het Operationeel Besturingscentrum Infra)
BD Brandmeester van Dienst
BD Bahndirektion (D)
Bd Bewakingsdienst
bd bode
BD-asv aanschrijving buitendienststelling
BDC Bureau International de Documentation des Chemins de fer (Internationaal Documentatiebureau van de Spoorwegen). De afkorting BIDC wordt ook gebruikt
BDE Bundesverband Deutscher Eisenbahnen
bdjur bedrijfsjurist
BDk rijtuigbak, bijv. van Mat ’46, Mat ’54 of Mat ’56 (B = met tweede klas zitplaatsen, D = met bagageruimte, k = koprijtuig met machinistencabine)
BdI Bahnhofsdispatcherleitung (D)
BdLL Bedieningsvoorschriften Locomotieven en Locomotoren (C 6504)
BD (OBI) bedieningsdeskundige OBI (Operationeel Besturingscentrum Infra). De schrijfwijze BD-OBI wordt ook gebruikt
bdps bedrijfspsycholoog
BD-rijden rijden met *b*uiten *d*ienst geschakelde ATB
BDs aanduiding voor intercityrijtuig met stuurstand (B = tweede klas, D = met bagageafdeling, s = stuurstandrijtuig)
bds bedrijfsarts
BdSMC bedieningsdeskundige van het SMC (de schrijfwijze BD-SMC is ook gebruikt)
BdT Bedieningsvoorschriften Treinstellen (C 6505). De schrijfwijze BDT is ook gebruikt
BDUR Brede DoelUitkering Rampenbestrijding (van de rijksoverheid)
Bdwg Baudienstwagen (D)
bdzmcn bulldozermachinist
BE bergingseenheid (van ProRail Incidentenbestrijding), opvolger van de spoormodule van NedTrain
BE bergingsvoertuig
BE bedrijfseenheid
BE blokbezettingslampje (‘*b*lock *e*lectric light’, op het tableau van de treindienstleider)
BE Bentheimer Eisenbahn (1923-1938; voortzetting van de Bentheimer Kreisbahn, zie BK); exploiteerde onder meer een goederenspoorlijn tussen Bad Bentheim en Coevorden, en vanaf 1931 ook het traject Enschede Zuid–grens richting Ahaus. Vanaf 1938

Bentheimer Eisenbahn-Gesellschaft geheten, zie BEG

Be Koninklijke Fabriek van Rijtuigen en Spoorwagens J.J. Beijnes nv, Haarlem en Beverwijk

BEA Beschrijving, reparatie en onderhoud Elektronische Apparatuur (C 6516)

B&B project 'Benutten & Bouwen' (samenwerkingsverband tussen het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, ProRail, NS en Railion)

B&E Beheer en Exploitatie (ProRail)

Bef schriftlicher Befehl (lastgeving/aanwijzing van treindienstleider aan machinist) (D)

Befst Befehlsstelle (D)

Befstw Befehlsstellwerk (hoofdverkeersleidingspost) (D)

BEG Bentheimer Eisenbahn-Gesellschaft (sinds 1938; voortzetting van de Bentheimer Eisenbahn, zie BE); exploiteert onder meer een goederenspoorlijn tussen Bad Bentheim en Coevorden

BEG Bocholter Eisenbahn Gesellschaft (sinds 2002)

BE-G bergingsvoertuig groot

BEH Beheren algemene gegevens (VKL-applicatie voor het landelijk beheer van gegevens zoals baanvaksamenstellingen)

beha oftewel bh, als afkorting van het woord '*b*escherm*h*oes', of beschermplaat, van een automatische koppeling

beh mgafd beheerder magazijnafdeling

beh wo beheerder wegonderhoud

B&I Beheer en Instandhouding railinfra (afdeling van ProRail Railinfrabeheer)

B&I B Beheer en Instandhouding Basisgegevens (afdeling van ProRail Railinfrabeheer)

B&I T Beheer en Instandhouding Treinbeveiliging (afdeling van ProRail Railinfrabeheer)

BE-K bergingsvoertuig klein

Beke aanduiding voor normbezetting hc op de trein (bij treinseries die regelmatig gemeld worden wegens agressie. Dit is onderzocht door Bureau Beke in Arnhem. Daaruit is een norm voor personeelsbezetting voortgekomen, die Beke genoemd wordt). De schrijfwijze BEKE is ook gebruikt

Beke-trein trein of treinserie die regelmatig gemeld wordt wegens agressie. Dit is onderzocht door Bureau Beke in Arnhem, gespecialiseerd in onderzoek en advies op het gebied van veiligheid en criminaliteit. Daaruit is een norm voor personeelsbezetting voortgekomen: Beke-treinen rijden met twee bevoegde BOA-hoofdconducteurs, of één hc met één of meer beveiligingsassistenten. De schrijfwijze BEKE-trein is ook gebruikt. Zie ook REG-trein, rva

BEL Stichting Blauwe Engel Lochem (sinds 2000)

Bel Beladung (D)

bel beladen

BEM Bagagekluizen Exploitatie Maatschappij bv

B&M Baume & Marpent SA (Belgische fabrikant van spoorwegmaterieel, o.m. voor het railbedrijf van de Hoogovens)

BEMO Nederlandse fabrikant van railsystemen en spoorwegmaterieel (de naam is ontleend aan de oprichters, *Be*rkhout en Ter *Mo*rs). De schrijfwijze Bemo wordt ook gebruikt

BEMO Rail zie BEMO

ben benodigd

benres benodigd in reserve

B&O Beheer en Onderhoud (afdeling van ProRail)

B&O Behandelen en Opstellen (landelijk programma van ProRail voor het uitbreiden van de capaciteit voor het behandelen en opstellen van rollend materieel, en het verbeteren van de bereikbaarheid van opstelterreinen)

BEP Beyond ERTMS-Programme (van ProRail en de TU Delft)

BEPAC bediensysteem voor paletten en centrale treinaanwijzers

bep. snelheid beperkte snelheid

BER Voorschriften voor de 3000 Volt Bovenleiding op het Belgisch-Nederlandse grensbaanvak Essen–Roosendaal (C 4301)
B&R cluster Brandweer en Rampenbestrijding (van de rijksoverheid)
B&S Besturing en Seingeving (subsystemen van het spoorwegsysteem)
best bestemming / bestemd
betbkdwl betonblokdwarsligger
betll betonnen langsligger
BEU Bundesstelle für Eisenbahn-Unfalluntersuchung (D)
BEV Bahnenergieversorgung (energievoorziening van de Duitse spoorwegen)
Bev21 'Beveiliging 21', bep. type beveiligingssysteem van Bombardier (ook wel 'Beveiliging voor de 21e eeuw' genaamd. De schrijfwijze BEV21 wordt ook gebruikt)
BEVI Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (op basis hiervan vindt de afweging plaats tussen de risico's van goederenemplacementen waar rangeerhandelingen plaatsvinden met gevaarlijke stoffen, en de veiligheid van de omgeving)
Bf aanduiding voor bep. type intercityrijtuig (B = tweede klas, f = met bagageafdeling voor fietsen)
Bf Bahnhof (Duits station)
BFI Bedrijfsklaar maken, Functietesten en Indienststellen (van treinbeveiligingssystemen)
BFI-monteur zie BFI
Bfo Bahnhofsfahrordnung (D)
Bft Bahnhofsteil (gedeelte van een station, zoals bijv. een rangeerterrein) (D)
Bfu Bahnhof unbesetzt (D)
BFZ BetriebsFernsteuerZentrale (D)
BG buiten gebruik
BGDM Bedieningsvoorschriften Goederen- en Dienstmaterieel (C 6503)
BGG Bureau Gevonden Goed (gevonden voorwerpen)
BGI Beleidsgroep Infrastructuur
BGI Basisgegevens Infrastructuur (configuratiesysteem voor Procesleiding Rijwegen)
BGK Begeleidingsgroep Kantoorautomatisering NS
BGL begeleiden E-loc i.v.m. voorverwarming
BGL Bundesbahn Generalbetriebsleitung (D)
bgl begeleider (van een trein)
BGM *B*eleids*g*roep rollend *M*aterieel
BGMG Beschrijvingen Groot Mechanisch Gereedschap (C 4604)
BGP Beleidsgroep Productie (van de NS)
BG Procesleiding Beheergroep Procesleiding (van ProRail)
BGR Bedieningsvoorschriften Getrokken Reizigersmaterieel (C 6502)
bgtr buurtgoederentrein
BGV Bond van Gepensioneerd Spoor-, Tram- en ander Vervoerpersoneel
Bgz Bedrijfsgezondheidszorg
BGZR seinbedieningsrelais (Sig*n*al Operating *R*elay)
BH Baanvakvoorschriften voor Hoofdspoorwegen (C 5514)
Bh Betriebshof (depot of werkplaats van de Duitse spoorwegen, voorh. Bahnbetriebswerk), zie Bw
bh oftewel beha, als afkorting van het woord '*b*escherm*h*oes', of beschermplaat, van een automatische koppeling
BHC Bond van HIJSM Conducteurs
Bhf Bahnhof (Duits station)
BHH Compagnie des Chemins de fer des Bassins Houillers du Hainaut SA (1868-1877); exploiteerde onder meer de spoorlijn Terneuzen–Sas van Gent grens
BHL Bad Bentheim Loco (locomotiefwerkplaats) (D)
BHS Beheersysteem (van controleprocessen op Post21-systemen)
BH/Sptn-IJm Baanvakvoorschrift voor de Hoofdspoorweg Sant-

poort Noord–IJmuiden (C 5514/Sptn-IJm)
BHV Bedrijfshulpverlening
BI Beoordelen Infrabeschikbaarheid
BIC Bureau International des Containers / International Container Bureau (in Parijs), zie ICB
BIC Code systeem voor het markeren van containers, ontwikkeld door het Bureau International des Containers, zie BIC
BID Business Informatie Document (van ProRail)
BIDC Bureau International de Documentation des Chemins de fer (Internationaal Documentatiebureau van de Spoorwegen). De afkorting BDC wordt ook gebruikt
BIF Bediening Infrastructuur (deelsysteem van ABT, ARI en PPR)
BIM Bouwwerk InformatieModel (van ProRail)
BIPR zie BIR
BIR Brandweer Inzetprocedure Rail (de verkorting BIPR wordt ook gebruikt)
BISON Beheer Informatie Standaarden Openbaar vervoer Nederland (organisatie van overheid, infrabeheerders, vervoerders en reizigersorganisaties)
BISTRA *B*ewertung von *I*nstandhaltungs*stra*tegien für den Oberbau (D)
BISTRO Beheersings- en InformatieSystemen Trein- en Rangeerdienst en Onderhoud
BK Bentheimer Kreisbahn (1896-1923; exploiteerde onder meer de spoorlijn Coevorden–Neuenhaus). Voortgezet als Bentheimer Eisenbahn, zie BE
BK brandweerkazerne
Bk aanduiding voor koprijtuig van treinstel (B = tweede klas, k = koprijtuig met machinistencabine)
Bk Blockstelle (blokpost); de afkorting Blst wordt ook gebruikt (D)
bk bouwkundige
bkb binnenkoersbord
BKD aanduiding voor intercityrijtuig (B = tweede klas, K = met keuken, D = met bagageafdeling)
BKD Benelux intercityrijtuig voor trek-duw Beneluxtreinen (B = tweede klas, K = met keuken, D = met bagageafdeling)
BKD-ICR intercityrijtuig (getrokken materieel) (B = tweede klas, K = met keuken, D = met bagageafdeling, ICR = *i*nter*c*ity*r*ijtuig)
bkn brugknecht
BKR bloksignaleringsrelais (*B*lock Indic*a*tion *R*elay)
BKS Besluit Keuring Spoorvoertuigen
BkS Beleidsregel keuringsinstituten Spoorwegwet (2021)
Bksig Blocksignal (D)
Bkvsig Blockvorsignal (D)
BL Baanvakvoorschriften voor Lokaalspoorwegen (C 5513)
BL aanduiding voor loopdraaistel van Benelux-treinstel Mat ’57
BL bill of lading (cognossement; vrachtbrief). De schrijfwijze B/L wordt ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting BOL gebruikt
bl blok (in blokstelsel of blokbeveiliging)
B/L bill of lading (cognossement; vrachtbrief). De schrijfwijze BL wordt ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting BOL gebruikt
BL/Apd-Dr Baanvakvoorschrift voor Lokaalspoorweg Apeldoorn–Dieren (C 5513/Apd-Dr)
Ble bedrijfsleider exploitatie (van de NS), ook wel Chef Steunpunt genoemd
BL/Hlmm Baanvakvoorschriften voor Lokaalspoorwegen in de Haarlemmermeer (C 5513/Hlmm)
BLL Beschrijvingen en bedieningsvoorschriften Locomotieven en Locomotoren (C 6500)
BLM Basis Leerweg Machinist
BL/NFLS Baanvakvoorschriften voor Lokaalspoorwegen / NFLS Leeuwarden–Stiens–Dokkum-Aalsum/Minnertsga (C 5513/NFLS)
BLP Bureau Lokale Planning NSR
blp blokpost
BLS beveiligd linker

spoor (bijgenaamd 'beveiligd links'), zie LSB
BLS Basic Life Support (basis medische hulpverlening)
bls blokstelsel
bls I blokstelsel I (open blokstelsel voor dubbelspoor, met tussenposten)
bls II blokstelsel II (open blokstelsel voor dubbelspoor, zonder tussenposten)
bls III blokstelsel III (gesloten blokstelsel voor dubbelspoor, met of zonder tussenposten)
bls A blokstelsel A (gesloten blokstelsel voor enkelspoor, zonder tussenposten)
bls B blokstelsel B (gesloten blokstelsel voor enkelspoor, met tussenposten)
bls C blokstelsel C (open blokstelsel voor enkelspoor, met tussenposten)
BLST Betriebsleitstelle (van de Duitse spoorwegen)
Blst Blockstelle (blokpost); de afkorting Bk wordt ook gebruikt (D)
Blw Blockwärter (Duitse blokwachter)
blwt blokwachter
BL/ZVL Baanvakvoorschriften voor Lokaalspoorwegen / Zeeuws-Vlaanderen (Terneuzen–Sas van Gent en Terneuzen–Axel Aansluiting) (C 5513/ZVL)
BM Tramweg-Maatschappij Breda–Mastbosch nv (1903-1920), voorh. Tram Breda–Mastbosch nv (1901-1903), zie TBM
BM aanduiding voor motordraaistel van Benelux-treinstel Mat '57
BM brandmeester
Bm Bahnmeister (rayonchef / tracébeheerder van de Duitse spoorwegen)
Bm Bahnmeisterei (rayon van de Duitse spoorwegen)
Bm bep. type 4-assig sneltreinrijtuig (B = tweede klas, m = rijtuig met een lengte van meer dan 24 m)
BMAG Berliner Maschinenbau-Actien-Gesellschaft vormals L. Schwartzkopff (fabrikant van locomotieven zoals NS serie 2100)
BME Bergisch-Märkische Eisenbahn-Gesellschaft (1843-1882); exploiteerde onder meer de spoorlijnen Viersen–Venlo en Gelsenkirchen–Winterswijk
BML benzine-mechanische locomotor (NS serie 100-152)
BMP Bijsturing Materieel en Personeel (de schrijfwijze Bmp is ook gebruikt)
BMR Beschrijvingen Motorrijtuigen NS (C 6501)
BMR Beleidsgroep Marketing Reizigers
BMT Bureau Materieeltoelating van Railned
BMT brandmeldtableau (voor spoortunnels)
BMT-voertuig auto van ProRail Incidentenbestrijding die opgebouwd is door de firma BMT (*B*randweer & *M*ilieu-*t*echniek) Fire & Rescue bv in Oss, bijv. de Mercedes-Benz Vito snelle interventievoertuigen, zie SIV
BMW Voorschriften voor het Beheer van Materialen van de Weg (C 3506)
BN Basis*n*et Spoor
BN Blauwnet (sinds 2017 de benaming voor treindiensten die in opdracht van de provincie Overijssel uitgevoerd worden door de vervoerders Arriva en Keolis). De schrijfwijze Bn wordt ook gebruikt
BN Bundesbahn-Norm (D)
BN La Brugeoise et Nivelles (fabrikant van spoorwegmaterieel, zoals de HLD 62-diesellocs van ACTS)
bnk binnenkomst
BN-kaart kaart met het ontwerp voor het Basis*n*et Spoor
BNL trek-duwmaterieel *Be*n*el*ux
BNL Bond van Nederlandsch Locomotiefpersoneel
bnl binnenland
BNO bedrijfsnoodorganisatie
BNS Beheer Non-Stop (van ProRail computersystemen)
BNVGS Basis*n*et Vervoer Gevaarlijke Stoffen
BO Back Office van ProRail
BO Botsingsformulier
BO Eisenbahn-Bau-

und Betriebsordnung (D)
bo brugonderhoud
BOA Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOA Bau- und Betriebsordnung für Anschlußbahnen (D)
BOA-GVB Buitengewoon Opsporingsambtenaar Gemeentevervoerbedrijf (Amsterdam). De afkorting BOA OV GVB wordt ook gebruikt
BOA-HC hoofdconducteur die tevens een BOA-bevoegdheid heeft (Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar)
BOA-HTM Buitengewoon Opsporingsambtenaar Haagsche Tramweg Maatschappij (de afkorting BOA OV HTM wordt ook gebruikt)
BOA-NS Buitengewoon Opsporingsambtenaar NS (de schrijfwijze BOA NS wordt ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting BOA OV NS gebruikt)
BOA-NSR Buitengewoon Opsporingsambtenaar NS Reizigers
BOA OV Buitengewoon Opsporingsambtenaar Openbaar Vervoer (de schrijfwijzen BOA-OV en Boa-OV worden ook gebruikt)
BOA OV GVB Buitengewoon Opsporingsambtenaar Openbaar Vervoer Gemeentevervoerbedrijf (Amsterdam). De afkorting BOA-GVB wordt ook gebruikt
BOA OV HTM Buitengewoon Opsporingsambtenaar Openbaar Vervoer Haagsche Tramweg Maatschappij (de afkorting BOA-HTM wordt ook gebruikt)
BOA OV NS Buitengewoon Opsporingsambtenaar Openbaar Vervoer NS (de afkorting BOA-NS wordt ook gebruikt)
BOA OV RET Buitengewoon Opsporingsambtenaar Openbaar Vervoer Rotterdamse Elektrische Tram (de afkortingen BOA-RET en RET-BOA worden ook gebruikt)
BOA-RET Buitengewoon Opsporingsambtenaar Rotterdamse Elektrische Tram (de afkorting BOA OV RET wordt ook gebruikt, zie aldaar)
BOA V&S Buitengewoon Opsporingsambtenaar Veiligheid & Service (van NS)
BOA V&S NS Buitengewoon Opsporingsambtenaar Veiligheid en Service NS (de afkorting NS-BOA V&S wordt ook gebruikt)
BOB Bureau Orde en Bewaking
Bo'Bo' aanduiding voor de asindeling van een locomotief met twee twee-assige draaistellen waarin de assen onafhankelijk worden aangedreven (bijv. diesellocs serie 6400)
bobu bouwbureau (van spooraannemer, verantwoordelijk voor een bepaald werkgebied). De schrijfwijze BOBU wordt ook gebruikt
BODI Behandelen en Opstellen Data en Informatie (systeem van ProRail t.b.v. het programma B&O, zie aldaar)
BOL bill of lading (cognossement; vrachtbrief). De afkortingen BL en B/L worden ook gebruikt
BOM Basis Opleiding Machinist
BO MIRT Bestuurlijk Overleg MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)
BO-MKS Back Office van de Meldkamer Spoor (van ProRail)
B-onderzoek (voormalige) middelste categorie incidentonderzoek in het spoorbedrijf, na incidenten waarbij de spoorwegveiligheid in het geding is gekomen, veelal uitgevoerd op regioniveau (zoals na STS-passages en bijna-aanrijdingen), zie ook A-onderzoek, C-onderzoek
Boo aanduiding voor tussenrijtuig dieselmaterieel '40 (B = tweede klas, oo = dit rijtuig is dubbel opgelegd, d.w.z. het rust aan beide kanten op een Jakobsdraaistel)
bopz brugopzichter
BOR Bereikbaarheids-Offensief Randstad (project van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat)
BORB buitengewone

oproep rampenbestrijding
BOREG werkgroep Bus Op Rails Enschede–Gronau (initiatief in 1985 om met een BRE-Leyland railbus de spoorverbinding met Gronau nieuw leven in te blazen), zie BRE-Leyland
BORS Bestuurlijk Overleg Randstadspoor
BOS blindenoriëntatiesysteem op stations
BOT Bedrijfs Opvang Team
BOT/TCO Bedrijfs Opvang Team/Team Collegiale Opvang (van Arriva)
BOV Beheer, Onderhoud en Vervanging (programma van ProRail)
BOV-budget budget van ProRail voor *b*eheer, *o*nderhoud en *v*ervanging van het spoor
BOV-reeksen subsidies van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aan ProRail, voor *b*eheer, *o*nderhoud en *v*ervanging van het spoor
BOW Beschrijvingen, Bedienings- en Onderhoudsvoorschriften Werktuigen (C 6580)
BP buiten profiel
BP trein, die goederenwagens vervoert waarvan de lading het laadprofiel overschrijdt (“buiten profieltrein”)
BP Beschermingsplan NS (C 0403)
Bp Besluit personenvervoer
Bp Bahnpolizei (Duitse spoorwegpolitie). De schrijfwijze BP wordt ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting Bapo gebruikt
Bp2000 Besluit personenvervoer 2000
BPB *B*edrijfs*p*lan*b*ureau (van de NS)
BPC Beyer, Peacock and Company, Manchester (fabrikant van locomotieven, o.a. voor de Staatsspoorwegen)
bpl bouwplaats
BPR blokbezettingsrelais (‘*b*lock re*p*eater *r*elay’)
bprl beproevingsritleider
BPRM Werkgroep Brandpreventie Reizigersmaterieel
Bps Bedrijfsprocessensysteem van de Spoorwegpolitie (systeem voor registratie van incidenten die onderzocht worden door de Spoorwegpolitie)
BP-trein trein, die goederenwagens vervoert waarvan de lading het laadprofiel overschrijdt (“buiten profieltrein”)
BPV Besluit Personenvervoer (C 0102)
BPV 2000 Besluit personenvervoer 2000 (overigens officieel afgekort als Bp2000)
BpW Bahnpolizeiwache (bureau van de Duitse spoorwegpolitie)
BR Blokreglement (C 5203)
BR Betuweroute (de verkorting Btw wordt ook gebruikt)
BR Baureihe (Duitse locomotiefserie), bijv. de diesellocs BR 105 van VolkerRail
BR Bereichsrechner (sectiecomputer die een deel van een emplacement onder zijn hoede heeft in het SIMIS-systeem)
BR Bevoegdheidsregeling (op basis van de Spoorwegwet)
Br aanduiding voor rijtuig (B = tweede klas, r = met restauratieafdeling)
br brug
BR 105 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 105, ook wel V 60 genoemd, o.a. in gebruik bij VolkerRail
BR 110 aanduiding voor Duitse elektrische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 110, die o.a. tussen Venlo en Keulen zijn ingezet voor reizigerstreinen
BR 111 aanduiding voor Duitse elektrische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 111, die o.a. tussen Venlo en Keulen zijn ingezet voor reizigerstreinen
BR 140 aanduiding voor Duitse elektrische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 140, die o.a. tussen Venlo en Keulen zijn ingezet voor reizigerstreinen
BR 151 aanduiding voor Duitse elektrische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 151, die o.a. tussen Venlo en Dillin-

gen/Saar zijn ingezet voor ertsvervoer
BR 211 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 211, ook wel V 100 genoemd, die o.a. tussen Nijmegen en Kleve werden ingezet; later ook in gebruik bij VolkerRail
BR 215 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 215, ook wel V 160 genoemd, die o.a. via de IJzeren Rijn met Huckepacktreinen reden en o.a. tussen Groningen en Leer voor reizigerstreinen werden ingezet
BR 216 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 216, ook wel V 160 genoemd (net als de locomotieven BR 215), die o.a. via de IJzeren Rijn met Huckepacktreinen reden en o.a. tussen Groningen en Leer voor reizigerstreinen werden ingezet
BR 218 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 218, ook wel V 164 genoemd, die o.a. tussen Nijmegen en Keulen werden ingezet
BR 232 aanduiding voor Duitse diesel-elektrische locomotieven serie (*B*au*r*eihe) 232, gebouwd in de voormalige Sovjet-Unie en daarom bijgenaamd “Ludmilla”; o.a. in gebruik bij Railion Nederland en daar ook wel RN 232 (*R*ailion *N*ederland 232) genoemd
BR 624 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische treinstellen serie (*B*au*r*eihe) 624, die o.a. tussen Groningen en Leer en tussen Enschede en Dortmund werden ingezet. Ook wel VT 24 (*V*erbrennungs*t*riebwagen Baureihe 24) genoemd
BrabR Brabantroute
brdwl brugdwarsligger
BREL British Rail Engineering Limited (producent van spoorwegmaterieel, zoals de Class 58-diesellocs van ACTS)
B-relais beveiligingsrelais
BRE-Leyland diesel railbus, gebouwd door de joint venture tussen British Rail Engineering Ltd. en Leyland; werd o.a. ingezet in 1985 tussen Enschede en Gronau, zie BOREG
BREM Betuweroute Exploitatiemaatschappij bv (2006-2007); daarna Keyrail genoemd, dat in 2015 is opgegaan in ProRail
Brevo Bremsvorschrift (D)
BRG Belangenvereniging Rail Goederenvervoerders (ook genoemd: Belangenvereniging Rail Goederenvervoer, opgegaan in KNV Spoorgoederenvervoer, zie aldaar)
brgw zie brwt
brig Sp brigadier van de Spoorwegpolitie
B-rijtuig rijtuig met uitsluitend afdelingen tweede klas
B-rijtuig intercityrijtuig van het type Benelux
BRM Bedieningsvoorschriften Remsystemen Rollend Materieel (C 6510)
BrOn Brandweer Ondersteuning (operationele materieelvoorziening voor ondersteuning bij grote incidenten)
B-route route in een spoornetwerk die geschikt is voor materieel met een aslast van max. 18 ton
BROZ lastgeving Beeindiging rijden op zicht
brp brugpost
Brpr Bremsprobe (remproef) (D)
BRV Binnenlands ReizigersVervoer (afdeling van NSR)
BRW Bedieningsvoorschriften voor Rijtuig-Wasinstallaties (C 6582)
BRW brandweer (de schrijfwijzen Brw en brw worden ook gebruikt); tevens wordt de afkorting Bw gebruikt
BR WOT Branchericht-lijn werkplek onttrekkingstekening
brwt brugwachter
brwt Dhs brugwachter Delfshavense Schiebrug (de schrijfwijze brwt DHS is ook gebruikt)
brwt Khbr brugwachter Koningshavenbrug (tussen Dordrecht en Rotterdam)
BRZO Besluit Risico’s

Zware Ongevallen
BS beperkte snelheid (voorloper van ROZ, rijden op zicht)
BS Bijzondere voorwaarden Spoorvervoer
BS Besluit Spoorverkeer
BS boven spoorstaaf (aanduiding voor de plaatsing van laaggeplaatste seinen, die tot max. 1 meter BS oftewel 'boven spoorstaaf' komt)
BS blokschema (type ontwerpblad)
BS binnenlandse containershuttle
BS BrabantStad (programma voor de verbetering van het openbaar vervoer tussen de Brabantse steden onderling en de Randstad)
BS Bond van Staatsspoorwegpersoneel (de afkorting BSS is ook gebruikt)
BS Belgische Staatsspoorwegen (1834-1926), zie EB
Bs aanduiding voor intercityrijtuig (B = tweede klas, s = met stuurstand)
bs bovenkant spoorstaaf
BS 2020-2025 Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020-2025
BSA Brabantse Spoor Agenda 2030 (plan om het spoorvervoer in, van en naar de provincie Noord-Brabant te verbeteren, zoals met hoogfrequent spoorvervoer, internationale verbindingen en spoorontsluiting van industrieterreinen)
BSB Seinenboek voor de Nederlands-Belgische grens(dienst)baanvakken / Belgisch Seinboek (C 5302)
BSH Vereniging tot Behoud van Spoormaterieel Haarlem (ook wel VBS genoemd)
BSI Besluit Spoorweginfrastructuur
BSI Blocage du Sens Intermittent / Intermitterende (niet-bestendige) sperring van de rijrichting (systeem van de NMBS, dat verhindert dat twee treinen vanuit tegenovergestelde richtingen naar hetzelfde perronspoor rijden)
BSI Bergische Stahl Industrie (fabrikant van automatische treinkoppelingen)
BSI-koppeling treinkoppeling van de Bergische Stahl Industrie, o.m. toegepast bij treinstellen type DD-AR
BsLL Beschrijvingen Locomotieven en Locomotoren (C 6500)
BSM Betuwsche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1907-1941); daarna Betuwsche Tram Maatschappij, zie BTM
BSM Bureau Spoorbouwmeester (onafhankelijk adviserend orgaan voor ontwerp- en vormgevingsvraagstukken binnen de spoorsector, opgericht in 2001)
BSO basisspooropstelling
BSO Bond van Spoorweg Ontspanningsverenigingen in Nederland
BSP Besluit Spoorwegpersoneel
BSP *B*estendige *Sp*erring van de rijrichting (B)
BSP Bahnschutzpolizei (1939-1945; voorh. Reichsbahnschutz, zie RBS) (D)
Bspbr Besluit Spoorwegbruggen
Bs-rijtuig stuurstandrijtuig voor trek-duw Beneluxtreinen, ook wel Plan ICR genaamd (B = tweede klas, s = stuurstandrijtuig)
BSRM Blocage Sens Route Matérialisé / Gematerialiseerde sperring van de rijrichting (systeem in gebruik bij de NMBS)
BSRM/BSP *B*locage *S*ens *R*oute *M*atérialisé (Gematerialiseerde sperring van de rijrichting) / *B*estendige *Sp*erring van de rijrichting (B)
BSRTf Blocage Sens Route par Téléphone / Sperren van de rijrichting door middel van telefonische aankondigingen (systeem gebruikt bij de NMBS)
BSS Bedieningsvoorschriften Spoorwegbruggen
BSS BrabantStadSpoor (een lightrailverbinding tussen Brabantse steden; onderdeel van het Programma OV-netwerk BrabantStad, een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Breda, Den Bosch, Eindhoven, Helmond en Tilburg)

BSS Basisstation Telerail (t.b.v. de treinradio voor communicatie tussen mcn en trdl)
BSS Bond van Spoorweg Sportverenigingen in Nederland
BSS Bond van Staatsspoorwegpersoneel (de afkorting BS is ook gebruikt)
BSSO Bond van Spoorweg Sport- en Ontspanningsverenigingen in Nederland (ook genoemd: Bond Spoorweg Sport en Ontspanning)
BsT Beschrijvingen Treinstellen (C 6501)
B-steller bep. type steller uit 1956 voor overwegbomen, ontwikkeld door GRS (officiële aanduiding: overwegboom met GRS-steller mechanisch type B). Bij dit type steller was het draaipunt van de overwegboom verplaatst van de binnenkant naar de buitenkant van de paal
Bstg Bahnsteig (perron) (D)
bst radloc bestuurder radiografisch bestuurde loc
bst tpmid bestuurder transportmiddelen
bswr bankwerker-seinwerker
BT werkplekbeveiligingsklasse Beheerste Toelating
BT Baanvakvoorschriften voor Tramwegen (C 5512)
BT Stoomtramweg Bergen op Zoom–Tholen nv (opgericht in 1882; later dat jaar is de naam veranderd in Stoomtramweg-Maatschappij Bergen op Zoom–Tholen nv). Vanaf 1886 werd dit de Stoomtramweg-Maatschappij Antwerpen–Bergen op Zoom–Tholen nv, zie ABT
BT Beleidsteam (bij calamiteiten)
BT containerdraagwagen, vooral voor pa-containers (“Behälter-Tragwagen”)
BT-A werkplekbeveiligingsklasse Beheerste Toelating op afstand
BTC Bureau voor Toetsing en Certificering, Amersfoort (verzorgt de examens voor Stichting railAlert op het gebied van persoonscertificeringen in de spoorwegsector)
BTD Bedrijfsgegevens voor de Treindienst (C 7401)
btd buitendienst(stelling) (van railinfra, ten behoeve van werkzaamheden)
BTEV Besluit Transportroutes Externe Veiligheid
BTI Baan Trein Integratie (systeem waarmee wordt beproefd in welke mate de ERTMS-systemen van de baan/infrastructuur op de bedoelde wijze samenwerken met de ERTMS-systemen van de trein)
BTI Beheer Toegankelijke Instap (programma van ProRail voor het aanpassen van perrons, bijv. door het ophogen of verlagen van perrons, het aanbrengen van geleidelijnen voor slechtzienden, of het zorgen voor een gelijkvloerse instap bij (nieuw) treinmaterieel)
BTK Bahntechnik Kaiserslautern (D)
BTL Basic Transport Locomotive (bep. type diesellocomotief van Hollandia Kloos nv)
btl buitenland
BT-L werkplekbeveiligingsklasse Beheerste Toelating lokaal
BTM Betuwsche Tram Maatschappij (1941-1954)
BTM Balise Transmission Module (ETCS-boordapparatuur die zorgt voor de data-overdracht van de Eurobalise naar de boordcomputer van een trein)
BT/Mpla-Blm Baanvakvoorschrift voor de Tramweg Mooie Paal Aansluiting–Berlikum (C 5512/Mpla-Blm)
BTO Bureau Technische Ondersteuning (bij grote ongevallen)
BTOV Bestuursakkoord Toegankelijkheid OV (2022)
BTR Branchegerichte Toelichting Railinfrastructuur (omvat aanvullende eisen naast de VCA, zie aldaar). Hierbij gaat het om veiligheidseisen voor werkzaamheden aan de railinfra waarbij aanrijd- en elektrocutiegevaar bestaat
BTS Beheerste Toegang van NS-Stations
BTT Botlek Tank Ter-

minal bv (spooraansluiting sinds 2009)
BTT Barge Terminal Tilburg bv (containerterminal, tevens spoorgoederenvervoerder, sinds 1998. Vanaf Railport Brabant in Tilburg directe goederentreinverbindingen, o.a. naar Polen, door BTT Multimodal Container Solutions bv)
Btw Betuweroute (de verkorting BR wordt ook gebruikt)
btw bindtouw
bu buffetrijtuig
BÜ Bahnübergang (Duitse overweg, of lastgeving daarvoor)
Bua Bahnunterhaltungsarbeiter (D)
BUI Business Unit Internationaal (van NSR)
BUP basisuurpatroon (in de dienstregeling)
bur bureau
BÜS Bahnübergangssicherung (overwegbeveiliging) (D)
BÜSA overwegbeveiligingsinstallatie ('Bahnübergangssicherungsanlage'), voorh. WÜSA
BÜ-Signale Signale an Bahnübergängen / Bahnübergangssignale (de schrijfwijze Bü-Signale is ook gebruikt) (D)
buta buiten-termijnaanvraag voor werkzaamheden (de schrijfwijze BUTA wordt ook gebruikt)
BUVO Bahnbetriebsunfallvorschrift (D)
BV bijzonder vervoer
BV buitengewoon vervoer
BV bevelvoerder (van de brandweer)
Bv aanduiding voor tweede klas tussenrijtuig type DD-AR (B = bakcode 'Tweede klas', v = verdiepte bak)
bva baanvak
bval baanvakleider (de afkorting bvl is ook gebruikt)
bvasn baanvaksnelheid
BVB Bedieningsvoorschrift Bovenleiding
BVB/ZI Bedieningsvoorschrift Bovenleiding te Zwolle (C 4508/ZI)
BvD bevelvoerder van dienst (van de brandweer)
B-vergunning bedrijfsvergunning (afgegeven door Inspectie Verkeer en Waterstaat) voor rijden binnen een station en voor zelfrijdend gereedschap op buitendienstgestelde sporen (zie ook A-vergunning)
B-versie (van een WBI) tweede door het WBI-bureau gewijzigde versie van een reeds uitgebrachte WBI, bijv. vanwege nogmaals aangepaste maatregelen of wederom gewijzigde planning (zie ook A-versie, C-versie)
BVGS Besluit Vervoer Gevaarlijke Stoffen
bvi bovenleidinginspectie
bvi bovenleidinginspectievoertuig (meestal een hefbordeswagen)
Bvk aanduiding voor stuurstandrijtuig type DD-AR (B = met afdelingen tweede klas, v = verdiepte bak, k = koprijtuig van treinstel)
bvl bovenleiding (de schrijfwijze BVL wordt ook gebruikt)
bvl baanvakleider (de afkorting bval is ook gebruikt)
BVLD Overzicht Bovenleiding Draagconstructies (C 4506)
BVLM Bovenleiding Montagevoorschriften (C 4506)
BVLO Bovenleiding Onderhoudsvoorschriften (C 4506)
bvlo bovenleidingomschakeltableau
bvls bovenleidings-(schakel)schema
BVM Voorschriften voor de 3000 Volt Bovenleiding op het Belgisch-Nederlandse grensbaanvak Visé–Maastricht (C 4302)
BVO Bureau Verkeersonderzoek
bvo bericht van onregelmatigheid
B-voorschrift Voorschrift voor de Bediening van wissel- en seininrichtingen (beschrijft de niet-locatiegebonden algemene bediening)
BVOV Beschikbaarheidsvergoeding OV (Openbaar Vervoer); dit is de financiële steun die NS kreeg van de staat vanwege de daling van het aantal reizigers in coronatijd
B-vrs zie B-voorschrift
BVS Bedien(ings)-voorschrift Seinwezen-

installatie / Bedieningsvoorschriften van Beveiligingsinrichtingen van stations (C 5502, dit is een locatiegebonden aanvulling op de B-voorschriften)
BVS Brancheverenigging Spoorvervoerders (samenwerkingsorgaan van ACTS, BAM NBM, Connex, NoordNed, ShortLines, Strukton, Syntus, Volker Stevin en de stichting Holland Spoor)
BVS+ zie BVS-plus
BVS/Ac Bedieningsvoorschrift voor station Abcoude (C 5502/Ac)
BVS/Ah en Ahg Bedieningsvoorschrift voor Arnhem en Arnhem Goederenstation (C 5502/Ah en Ahg)
BVS/Ahst Bedieningsvoorschrift voor blokpost Arnhemsestraat (C 5502/Ahst)
BVS/Akm Bedieningsvoorschrift voor station Akkrum (C 5502/Akm)
BVS/Amf Bedieningsvoorschrift voor station Amersfoort (C 5502/Amf)
BVS/Amf Hv Bedieningsvoorschrift voor Amersfoort Heuvel (C 5502/Amf Hv)
BVS/Aml Bedieningsvoorschrift voor station Almelo (C 5502/Aml)
BVS/Amr Bedieningsvoorschrift voor station Alkmaar (C 5502/Amr)
BVS/Amr Nt Bedieningsvoorschrift voor Alkmaar Noodtoestel (C 5502/Amr Nt)
BVS/Ana Bedieningsvoorschrift voor station Anna Paulowna (C 5502/Ana)
BVS/Apd Bedieningsvoorschrift voor station Apeldoorn (C 5502/Apd)
BVS/Apg Bedieningsvoorschrift voor station Appingedam (C 5502/Apg)
BVS/Apn Bedieningsvoorschrift voor station Alphen a/d Rijn (C 5502/Apn)
BVS/Asa Bedieningsvoorschrift voor station Amsterdam Amstel (C 5502/Asa)
BVS/Asd Bedieningsvoorschrift voor Amsterdam (C 5502/Asd)
BVS/Asdm Bedieningsvoorschrift voor station Amsterdam Muiderpoort (C 5502/Asdm)
BVS/Asd (TNI) Bedieningsvoorschrift voor Amsterdam TNI (t.b.v. de bediening van het Treinnummerindicator computersysteem) (C 5502/Asd (TNI))
BVS/Asl Bedieningsvoorschrift voor station Assel (C 5502/Asl)
BVS/Asn Bedieningsvoorschrift voor station Assen (C 5502/Asn)
BVS/At Bedieningsvoorschrift voor station Acht (C 5502/At)
BVS/Atn Bedieningsvoorschrift voor station Aalten (C 5502/Atn)
BVS/Avh Bedieningsvoorschrift voor station Avenhorn (C 5502/Avh)
BVS/Bd en Bda Bedieningsvoorschrift voor Breda en Breda Aansluiting (C 5502/Bd en Bda)
BVS/Bde Bedieningsvoorschrift voor station Bunde (C 5502/Bde)
BVS/Bdg Bedieningsvoorschrift voor station Bodegraven (C 5502/Bdg)
BVS/Bdl Bedieningsvoorschrift voor blokpost Budel (C 5502/Bdl)
BVS/Bdm Bedieningsvoorschrift voor station Bedum (C 5502/Bdm)
BVS/Bek Bedieningsvoorschrift voor blokpost Berkel (C 5502/Bek)
BVS/Bet Bedieningsvoorschrift voor station Best (C 5502/Bet)
BVS/Bf Bedieningsvoorschrift voor station Baflo (C 5502/Bf)
BVS/Bfd Bedieningsvoorschrift voor station Belfeld (C 5502/Bfd)
BVS/Bg Bedieningsvoorschrift voor station Berghem (C 5502/Bg)
BVS/Bgn-Krg Bedieningsvoorschrift voor baanvak Bergen op Zoom – Kruiningen-Yerseke (C 5502/Bgn-Krg)
BVS/Bk Bedieningsvoorschrift voor station Beek-Elsloo (C 5502/Bk)
BVS/Bkg Bedieningsvoorschrift voor station Bovenkarspel-Grootebroek (C 5502/Bkg)
BVS/Bkl Bedieningsvoorschrift voor station Breukelen (C 5502/Bkl)
BVS/Bkm Bedieningsvoorschrift voor station Baexem-Heijthuijsen (C 5502/Bkm)

BVS/Bkr Bedieningsvoorschrift voor blokpost Blokker (C 5502/Bkr)
BVS/Bl Bedieningsvoorschrift voor station Beilen (C 5502/Bl)
BVS/Blp VAM Bedieningsvoorschrift voor blokpost VAM-Terrein Aansluiting (C 5502/Blp VAM) (ook genoemd: C 5502/Vam)
BVS/Blw Bedieningsvoorschrift voor Blauwkapel (C 5502/Blw)
BVS/Bmn Bedieningsvoorschrift voor station Brummen (C 5502/Bmn)
BVS/Bn Bedieningsvoorschrift voor station Borne (C 5502/Bn)
BVS/Bnd Bedieningsvoorschrift voor station Barneveld Dorp (C 5502/Bnd)
BVS/Bnv Bedieningsvoorschrift voor station Barneveld-Voorthuizen (C 5502/Bnv)
BVS/Bot Bedieningsvoorschrift voor Botlek (C 5502/Botlek)
BVS/Bp Bedieningsvoorschrift voor station Buitenpost (C 5502/Bp)
BVS/Br Bedieningsvoorschrift voor station Blerick (C 5502/Br)
BVS/Brd Bedieningsvoorschrift voor station Barendrecht (C 5502/Brd)
BVS/Brn Bedieningsvoorschrift voor station Baarn (C 5502/Brn)
BVS/Bsd Bedieningsvoorschrift voor station Beesd (C 5502/Bsd)
BVS/Bsk Bedieningsvoorschrift voor station Boskoop (C 5502/Bsk)
BVS/Bth Bedieningsvoorschrift voor Bathmen (C 5502/Bth)
BVS/Btl Bedieningsvoorschrift voor station Boxtel (C 5502/Btl)
BVS/Btl-Gnp Bedieningsvoorschrift voor baanvak Boxtel – Gennep (C 5502/Btl-Gnp)
BVS/Btm Bedieningsvoorschrift voor station Bergentheim (C 5502/Btm)
BVS-Bureau Bedieningsvoorschriftenbureau (onderdeel van het Seinwezen van NS)
BVS/Bv Bedieningsvoorschrift voor Beverwijk (C 5502/Bv)
BVS/Bzl Bedieningsvoorschrift voor station Kapelle-Biezelinge (C 5502/Bzl)
BVS/Cas Bedieningsvoorschrift voor station Castricum (C 5502/Cas)
BVS/Cl Bedieningsvoorschrift voor station Culemborg (C 5502/Cl)
BVS/Clb Bedieningsvoorschrift voor brugpost Calandbrug (C 5502/Clb)
BVS/Co Bedieningsvoorschrift voor station Coevorden (C 5502/Co)
BVS/CVL Sdm-Hld Bedieningsvoorschrift Centrale Verkeersleiding Schiedam-Rotterdam West – Hoek van Holland (C 5502/CVL Sdm-Hld)
BVS/Db Bedieningsvoorschrift voor station Driebergen-Zeist (C 5502/Db)
BVS/Ddn Bedieningsvoorschrift voor station Delden (C 5502/Ddn)
BVS/Ddr Bedieningsvoorschrift voor station Dordrecht (C 5502/Ddr)
BVS/Ddv Bedieningsvoorschrift voor station Dedemsvaart (C 5502/Ddv)
BVS/Del Bedieningsvoorschrift voor blokpost Het Deel (C 5502/Del)
BVS/Dgr Bedieningsvoorschrift voor Amsterdam Dijksgracht (C 5502/Dgr)
BVS/Did Bedieningsvoorschrift voor station Didam (C 5502/Did)
BVS/Dkk Bedieningsvoorschrift voor blokpost Dijkerhoek (C 5502/Dkk)
BVS/Dl Bedieningsvoorschrift voor station Dalfsen (C 5502/Dl)
BVS/Do Bedieningsvoorschrift voor blokpost Dorst (C 5502/Do)
BVS/Dp Bedieningsvoorschrift voor station Diepenveen (C 5502/Dp)
BVS/Dr Bedieningsvoorschrift voor station Dieren-Doesburg (C 5502/Dr)
BVS/Drp Bedieningsvoorschrift voor station Dronrijp (C 5502/Drp)
BVS/Dt Bedieningsvoorschrift voor station Delft (C 5502/Dt)
BVS/Dtc Bedieningsvoorschrift voor station Doetinchem (C 5502/Dtc)
BVS/Dv Bedieningsvoorschrift voor station Deventer (C 5502/Dv)

BVS/Dva Bedienings-voorschrift voor Duivendrecht Aansluiting (C 5502/Dva)
BVS/Dwb Bedienings-voorschrift voor blokpost Dubbele Wierickebrug (C 5502/Dwb)
BVS/Dz Bedienings-voorschrift voor station Delfzijl (C 5502/Dz)
BVS/Ec Bedienings-voorschrift voor station Echt (C 5502/Ec)
BVS/Ech Bedienings-voorschrift voor Echteld (C 5502/Ech)
BVS/Ed Bedienings-voorschrift voor station Ede-Wageningen (C 5502/Ed)
BVS/Edc Bedienings-voorschrift voor Ede Centrum (C 5502/Edc)
BVS/Edn Bedienings-voorschrift voor station Eijsden (C 5502/Edn)
BVS/Eh Bedienings-voorschrift voor blokpost Esch (C 5502/Eh)
BVS/Ehv Bedienings-voorschrift voor Eindhoven (C 5502/Ehv)
BVS/Ekz Bedienings-voorschrift voor station Enkhuizen (C 5502/Ekz)
BVS/El Bedienings-voorschrift voor station Elten (C 5502/El)
BVS/Eml Bedienings-voorschrift voor Ermelo (C 5502/Eml)
BVS/Emn Bedienings-voorschrift voor station Emmen (C 5502/Emn)
BVS/En Bedienings-voorschrift voor blokpost Echten (C 5502/En)
BVS/Eo Bedienings-voorschrift voor post Enschede Oost (C 5502/Eo)
BVS/Es Bedienings-voorschrift voor station Enschede (C 5502/Es)
BVS/Est Bedienings-voorschrift voor station Elst (C 5502/Est)
BVS/Etn en Sp Bedieningsvoorschrift voor Etten-Leur en blokpost Seppe (C 5502/Etn en Sp)
BVS/Fn Bedienings-voorschrift voor station Franeker (C 5502/Fn)
BVS/Gb Bedienings-voorschrift voor Groesbeek (C 5502/Gb)
BVS/Gd Bedienings-voorschrift voor Gouda (C 5502/Gd)
BVS/Gf Bedienings-voorschrift voor blokpost Geffen (C 5502/Gf)
BVS/Gk Bedienings-voorschrift voor station Grijpskerk (C 5502/Gk)
BVS/Gn Bedienings-voorschrift voor Groningen (C 5502/Gn)
BVS/Gnl Bedienings-voorschrift voor Groningen Losplaats (C 5502/Gnl)
BVS/Go Bedienings-voorschrift voor station Goor (C 5502/Go)
BVS/Grs Bedienings-voorschrift voor Brug over de Greuns (C 5502/Grs)
BVS/Gs Bedienings-voorschrift voor Goes (C 5502/Gs)
BVS/Gs-Mdb Bedieningsvoorschrift voor baanvak Goes – Middelburg (C 5502/Gs-Mdb)
BVS/Gv Bedienings-voorschrift voor station Den Haag HS (C 5502/Gv)
BVS/Gvr Bedienings-voorschrift voor station Den Haag SS (C 5502/Gvr)
BVS/Han Bedienings-voorschrift voor station Haanrade (C 5502/Han)
BVS/Hb Bedienings-voorschrift voor Hoensbroek (C 5502/Hb)
BVS/Hd Bedienings-voorschrift voor station Harderwijk (C 5502/Hd)
BVS/Hde Bedienings-voorschrift voor station ’t Harde (C 5502/Hde)
BVS/Hdg Bedienings-voorschrift voor station Hardegarijp (C 5502/Hdg)
BVS/Hdp en Rdp Bedieningsvoorschrift voor Hoendiep en Reitdiep (C 5502/Hdp en Rdp)
BVS/Hdr Bedienings-voorschrift voor station Den Helder (C 5502/Hdr)
BVS/Hea Bedienings-voorschrift voor Herfte Aansluiting (C 5502/Hea)
BVS/Hgv Bedienings-voorschrift voor station Hoogeveen (C 5502/Hgv)
BVS/Hgz Bedienings-voorschrift voor station Hoogezand-Sappemeer (C 5502/Hgz)
BVS/Hhl Bedienings-voorschrift voor blokpost Hooghalen (C 5502/Hhl)
BVS/Hlg-Lw/Lw-Stv Bedieningsvoorschrift

voor Harlingen – Leeuwarden/Leeuwarden – Stavoren (C 5502/Hlg-Lw en Lw-Stv)
BVS/Hlm Bedieningsvoorschrift voor Haarlem (C 5502/Hlm)
BVS/Hln Bedieningsvoorschrift voor station Haelen (C 5502/Hln)
BVS/Hmb Bedieningsvoorschrift voor Hembrug (C 5502/Hmb)
BVS/Hmn Bedieningsvoorschrift voor blokpost Hemmen-Dodewaard (C 5502/Hmn)
BVS/Hn Bedieningsvoorschrift voor Hoorn (C 5502/Hn)
BVS/Hon Bedieningsvoorschrift voor blokpost Holten (C 5502/Hon)
BVS/Hrl Bedieningsvoorschrift voor Heerlen (C 5502/Hrl)
BVS/Hrm Bedieningsvoorschrift voor Brug over het Harinxmakanaal (tussen Leeuwarden en Dronrijp) (C 5502/Hrm)
BVS/Hrmk Bedieningsvoorschrift voor Brug over het Harinxmakanaal (tussen Leeuwarden en Wirdum) (C 5502/Hrmk)
BVS/Hrt-Hm Bedieningsvoorschrift voor baanvak Horst-Sevenum – Helmond (C 5502/Hrt-Hm)
BVS/Hv Bedieningsvoorschrift voor blokpost Helvoirt (C 5502/Hv)
BVS/Hvs Bedieningsvoorschrift voor station Hilversum (C 5502/Hvs)
BVS/Hwd Bedieningsvoorschrift voor station Heerhugowaard-Broek op Langendijk (C 5502/Hwd)
BVS/Hze Bedieningsvoorschrift voor station Heeze (C 5502/Hze)
BVS/IJm Bedieningsvoorschrift voor station IJmuiden (C 5502/IJm). De schrijfwijze BVS/Ym is ook gebruikt
BVS/Kel Bedieningsvoorschrift voor blokpost Kelpen (C 5502/Kel)
BVS/Kg Bedieningsvoorschrift voor blokpost Koekange (C 5502/Kg)
BVS/Khbr Bedieningsvoorschrift voor Koningshavenbrug te Rotterdam (C 5502/Khbr)
BVS/Kpn Bedieningsvoorschrift voor station Kampen (C 5502/Kpn)
BVS/Krd Bedieningsvoorschrift voor station Kerkrade Centrum (C 5502/Krd)
BVS/Krw Bedieningsvoorschrift voor station Kerkrade West (C 5502/Krw)
BVS/Kw Bedieningsvoorschrift voor station Kropswolde (C 5502/Kw)
BVS/Kzd Bedieningsvoorschrift voor Koog Zaandijk (C 5502/Kzd)
BVS/Lc Bedieningsvoorschrift voor station Lochem (C 5502/Lc)
BVS/Ld Bedieningsvoorschrift voor Leiden Goederenstation (C 5502/Ld)
BVS/Ldm Bedieningsvoorschrift voor station Leerdam (C 5502/Ldm)
BVS/Ledn Bedieningsvoorschrift voor station Leiden (C 5502/Ledn)
BVS/Lin Bedieningsvoorschrift voor Linne Aansluiting (C 5502/Lin)
BVS/Lis Bedieningsvoorschrift voor station Lisse (C 5502/Lis)
BVS/Lis-Ledn Bedieningsvoorschrift voor baanvak Lisse – Leiden (C 5502/Lis-Ledn)
BVS/Ln Bedieningsvoorschrift voor station Lunetten (C 5502/Ln)
BVS/Ln-Ah Bedieningsvoorschrift voor CVL Lunetten – Arnhem (C 5502/Ln-Ah), zie CVL
BVS/Ln-Ht Bedieningsvoorschrift voor Lunetten – 's-Hertogenbosch (C 5502/Ln-Ht)
BVS/Lpo Bedieningsvoorschrift voor station Legerplaats Oldebroek (C 5502/Lpo)
BVS/Lr Bedieningsvoorschrift voor station Laren-Almen (C 5502/Lr)
BVS/Ltv Bedieningsvoorschrift voor station Lichtenvoorde-Groenlo (C 5502/Ltv)
BVS/Lut Bedieningsvoorschrift voor station Geleen-Lutterade (C 5502/Lut)
BVS/Lw Bedieningsvoorschrift voor station Leeuwarden (C 5502/Lw)
BVS/Mas Bedieningsvoorschrift voor station Maarssen (C 5502/Mas)
BVS/Mbt Bedieningsvoorschrift voor station Maasbracht (C 5502/

Mbt)
BVS/Mdb Bedieningsvoorschrift voor Middelburg (C 5502/Mdb)
BVS/Mes Bedieningsvoorschrift voor station Meerssen (C 5502/Mes)
BVS/Mk Bedieningsvoorschrift voor station Markelo (C 5502/Mk)
BVS/Mp Bedieningsvoorschrift voor station Meppel (C 5502/Mp)
BVS/Mrb Bedieningsvoorschrift voor station Mariënberg (C 5502/Mrb)
BVS/Mt Bedieningsvoorschrift voor station Maastricht (C 5502/Mt)
BVS/Mtb Bedieningsvoorschrift voor station Maastricht Boschpoort (C 5502/Mtb)
BVS/Mvtw Bedieningsvoorschrift voor Maasvlakte West (C 5502/Mvtw)
BVS/Mwk Bedieningsvoorschrift voor blokpost Maas-Waalkanaal (C 5502/Mwk)
BVS/Mz Bedieningsvoorschrift voor station Maarheeze (C 5502/Mz)
BVS/Na Bedieningsvoorschrift voor station Nieuw Amsterdam (C 5502/Na)
BVS/Ndb Bedieningsvoorschrift voor station Naarden-Bussum (C 5502/Ndb)
BVS/Ng Bedieningsvoorschrift voor Brug over de Nagouw (C 5502/Ng)
BVS/Nh Bedieningsvoorschrift voor station Nuth (C 5502/Nh)
BVS/Nm Bedieningsvoorschrift voor station Nijmegen (C 5502/Nm)
BVS/Nm CVL Bedieningsvoorschrift voor Nijmegen CVL (Centrale Verkeersleiding) (C 5502/Nm CVL)
BVS/Ns Bedieningsvoorschrift voor station Nunspeet (C 5502/Ns)
BVS/Nvbr Bedieningsvoorschrift voor blokpost Nieuwe Veerbrug (C 5502/Nvbr)
BVS/Nws Bedieningsvoorschrift voor station Nieuwersluis-Loenen (C 5502/Nws)
BVS/O Bedieningsvoorschrift voor station Oss (C 5502/O)
BVS/Odb Bedieningsvoorschrift voor Oudenbosch (C 5502/Odb)
BVS/Odz Bedieningsvoorschrift voor station Oldenzaal (C 5502/Odz)
BVS/Omn Bedieningsvoorschrift voor station Ommen (C 5502/Omn)
BVS/On Bedieningsvoorschrift voor station Onnen (C 5502/On)
BVS/Ork Bedieningsvoorschrift voor blokpost Oranjekanaal (C 5502/Ork)
BVS/Ot Bedieningsvoorschrift voor station Oisterwijk (C 5502/Ot)
BVS-plus computersysteem van ProRail met bedieningsvoorschriften en andere infra-informatie, voor gebruik op railverkeersleidingsposten
BVS/Ps Bedieningsvoorschrift voor station Pernis (C 5502/Ps)
BVS/Rat Bedieningsvoorschrift voor station Raalte (C 5502/Rat)
BVS/Rhge Bedieningsvoorschrift voor Rheden Goederenemplacement (C 5502/Rhge)
BVS/Rl Bedieningsvoorschrift voor station Ruurlo (C 5502/Rl)
BVS/Rm Bedieningsvoorschrift voor station Roermond (C 5502/Rm)
BVS/Rmo Bedieningsvoorschrift voor Rotterdam Rechter Maasoever (C 5502/Rmo)
BVS/Rs Bedieningsvoorschrift voor blokpost Rosmalen (C 5502/Rs)
BVS/Rsd Bedieningsvoorschrift voor station Roosendaal (C 5502/Rsd)
BVS/Rskb Bedieningsvoorschrift voor Rijn-Schiekanaal brugpost (C 5502/Rskb)
BVS/Rsl Bedieningsvoorschrift voor Brug over de Rensel (tussen Winschoten en Nieuweschans) (C 5502/Rsl)
BVS/Rsn Bedieningsvoorschrift voor station Rijssen (C 5502/Rsn)
BVS/Rtl Bedieningsvoorschrift voor station Rietlanden (C 5502/Rtl)
BVS/Rtng Bedieningsvoorschrift voor Rotterdam Noord Goederenstation (C 5502/Rtng)
BVS/Rtsp Bedieningsvoorschrift voor station Rotterdam Spaanse Polder (C 5502/Rtsp)
BVS/Rtzg Bedieningsvoorschrift voor Rotter-

dam Zuid Goederenstation (C 5502/Rtzg)
BVS/Sda Bedieningsvoorschrift voor station Scheemda (C 5502/Sda)
BVS/Sdm-Hld Bedieningsvoorschrift voor Schiedam-Rotterdam West – Hoek van Holland (C 5502/Sdm-Hld)
BVS/Sdt Bedieningsvoorschrift voor station Sliedrecht (C 5502/Sdt)
BVS/Sgn Bedieningsvoorschrift voor station Schagen (C 5502/Sgn)
BVS/Sgr Bedieningsvoorschrift voor Amsterdam Singelgracht (C 5502/Sgr)
BVS/Skn Bedieningsvoorschrift voor station Stadskanaal (C 5502/Skn)
BVS/Smvrt Bedieningsvoorschrift voor brug over de Smildervaart (C 5502/Smvrt)
BVS/Sn Bedieningsvoorschrift voor blokpost Schinnen (C 5502/Sn)
BVS/Sog Bedieningsvoorschrift voor station Schin op Geul (C 5502/Sog)
BVS/Sptn en Sptn-IJm Bedieningsvoorschrift voor Santpoort Noord en Santpoort Noord – IJmuiden (C 5502/Sptn en Sptn-IJm)
BVS/Spv Bedieningsvoorschrift voor station Simpelveld (C 5502/Spv)
BVS/Srn Bedieningsvoorschrift voor station Susteren (C 5502/Srn)
BVS/Srn GE Bedieningsvoorschrift voor Susteren Goederenemplacement (C 5502/SrnGE)
BVS/Ssb Bedieningsvoorschrift voor station Schaesberg (C 5502/Ssb)
BVS/Std Bedieningsvoorschrift voor station Sittard (C 5502/Std)
BVS/Stm Bedieningsvoorschrift voor station Stedum (C 5502/Stm)
BVS/Swd Bedieningsvoorschrift voor station Sauwerd (C 5502/Swd)
BVS/Swk Bedieningsvoorschrift voor station Steenwijk (C 5502/Swk)
BVS/Tb Bedieningsvoorschrift voor Tilburg (C 5502/Tb)
BVS/Tbg Bedieningsvoorschrift voor station Terborg (C 5502/Tbg)
BVS/Tl Bedieningsvoorschrift voor station Tiel (C 5502/Tl)
BVS/Twl Bedieningsvoorschrift voor Twello (C 5502/Twl)
BVS/Tws Bedieningsvoorschrift voor station Terwinselen (C 5502/Tws)
BVS/Ut Bedieningsvoorschrift voor station Utrecht CS (C 5502/Ut)
BVS/Utg Bedieningsvoorschrift voor station Uitgeest (C 5502/Utg)
BVS/Utg Nt Bedieningsvoorschrift voor Uitgeest Noodtoestel (C 5502/Utg Nt)
BVS/Vam zie BVS/Blp VAM
BVS/Vd Bedieningsvoorschrift voor station Vorden (C 5502/Vd)
BVS/Vdg Bedieningsvoorschrift voor station Vlaardingen (C 5502/Vdg)
BVS/Vdl Bedieningsvoorschrift voor Voerendaal (C 5502/Vdl)
BVS/Vdm Bedieningsvoorschrift voor station Veendam (C 5502/Vdm)
BVS/Vdp Bedieningsvoorschrift voor station Vlodrop (C 5502/Vdp)
BVS/Vg en Vga Bedieningsvoorschrift voor Vught en Vught Aansluiting (C 5502/Vg en Vga)
BVS/Vhp Bedieningsvoorschrift voor station Vroomshoop (C 5502/Vhp)
BVS/Vij Bedieningsvoorschrift voor station Velsen-IJmuiden Oost (C 5502/Vij)
BVS/Vk Bedieningsvoorschrift voor station Valkenburg (C 5502/Vk)
BVS/Vl Deel I Bedieningsvoorschrift voor Venlo Deel I (C 5502/Vl Deel I)
BVS/Vlgr Bedieningsvoorschrift voor Venlo Grens blokpost (C 5502/Vlgr)
BVS/Vlk Bedieningsvoorschrift voor Brug over het kanaal door Zuid Beveland bij Vlake (C 5502/Vlk)
BVS/Vs Bedieningsvoorschrift voor Vlissingen (C 5502/Vs)
BVS/Vsv Bedieningsvoorschrift voor station Varsseveld (C 5502/Vsv)
BVS/Vv Bedienings-

voorschrift voor station Visvliet (C 5502/Vv)
BVS/Vvl Bedieningsvoorschrift voor station Hoogkerk-Vierverlaten (C 5502/Vvl)
BVS/Vwd Bedieningsvoorschrift voor station Veenwouden (C 5502/Vwd)
BVS/Vz Bedieningsvoorschrift voor station Vriezenveen (C 5502/Vz)
BVS/Wad Bedieningsvoorschrift voor station Waddinxveen (C 5502/Wad)
BVS/Wb Bedieningsvoorschrift voor station Waardenburg (C 5502/Wb)
BVS/Wc Bedieningsvoorschrift voor station Wijchen (C 5502/Wc)
BVS/Wd Bedieningsvoorschrift voor station Woerden (C 5502/Wd)
BVS/Wdm Bedieningsvoorschrift voor station Wirdum (C 5502/Wdm)
BVS/Wdn Bedieningsvoorschrift voor station Wierden (C 5502/Wdn)
BVS/Wf Bedieningsvoorschrift voor station Wolfheze (C 5502/Wf)
BVS/Wfm Bedieningsvoorschrift voor station Warffum (C 5502/Wfm)
BVS/Wgm Bedieningsvoorschrift voor station Watergraafsmeer (C 5502/Wgm)
BVS/Wh Bedieningsvoorschrift voor station Wijhe (C 5502/Wh)
BVS/Wha Bedieningsvoorschrift voor post Waterhuizen Aansluiting (C 5502/Wha)
BVS/Whz Bedieningsvoorschrift voor station Waalhaven Zuid (C 5502/Whz)
BVS/Wij Bedieningsvoorschrift voor station Wijlre-Gulpen (C 5502/Wij)
BVS/Wijb Bedieningsvoorschrift voor Wantijbrug (C 5502/Wijb)
BVS/Wijs Bedieningsvoorschrift voor Wijster (C 5502/Wijs)
BVS/Wk Bedieningsvoorschrift voor station Workum (C 5502/Wk)
BVS/Wl Bedieningsvoorschrift voor station Wehl (C 5502/Wl)
BVS/Wm Bedieningsvoorschrift voor station Wormerveer (C 5502/Wm)
BVS/Wmb Bedieningsvoorschrift voor Brugpost de Wijmerts (C 5502/Wmb)
BVS/Wp Bedieningsvoorschrift voor Weesp (C 5502/Wp)
BVS/Ws Bedieningsvoorschrift voor station Winschoten (C 5502/Ws)
BVS/Wsm Bedieningsvoorschrift voor station Winsum (C 5502/Wsm)
BVS/Wt Bedieningsvoorschrift voor station Weert (C 5502/Wt)
BVS/Wtv Bedieningsvoorschrift voor Westervoort (C 5502/Wtv)
BVS/Wv Bedieningsvoorschrift voor station Wolvega (C 5502/Wv)
BVS/Ww Bedieningsvoorschrift voor station Winterswijk (C 5502/Ww)
BVS/Wwd Bedieningsvoorschrift voor station Westwoud (C 5502/Wwd)
BVS/Wz Bedieningsvoorschrift voor Wezep (C 5502/Wz)
BVS/Ym zie BVS/IJm
BVS/Za Bedieningsvoorschrift voor station Zetten-Andelst (C 5502/Za)
BVS/Zb Bedieningsvoorschrift voor station Zuidbroek (C 5502/Zb)
BVS/Zbm Bedieningsvoorschrift voor station Zaltbommel (C 5502/Zbm)
BVS/Zd en Zdb Bedieningsvoorschrift voor Zaandam en Zaanbrug (C 5502/Zd en Zdb)
BVS/Zdl Bedieningsvoorschrift voor Vries-Zuidlaren blokpost (C 5502/Zdl)
BVS/Zh Bedieningsvoorschrift voor station Zuidhorn (C 5502/Zh)
BVS/Zl en Zlr Bedieningsvoorschrift voor Zwolle en Zwolle Rangeerstation (C 5502/Zl en Zlr)
BVS/Zlw Bedieningsvoorschrift voor station Lage Zwaluwe (C 5502/Zlw)
BVS/Zp Bedieningsvoorschrift voor station Zutphen (C 5502/Zp)
BVS/Zp-Ww-Dtc Bedieningsvoorschrift voor Zutphen – Winterswijk – Doetinchem (C 5502/Zp-Ww-Dtc)
BVS/Zv Bedienings-

voorschrift voor station Zevenaar (C 5502/Zv)
BVS/Zvb Bedieningsvoorschrift voor Zevenbergen (C 5502/Zvb)
BVS/Zvt Bedieningsvoorschrift voor station Zandvoort aan Zee (C 5502/Zvt)
BVT Bedieningsvoorschriften voor Telecommunicatie-inrichtingen van stations (C 5520)
BvT Bewijs van Toegang tot Spoorwegterreinen
bvt bijzonder voertuig
BVV Bochumer Verein Verkehrstechnik GmbH (Duitse fabrikant van wielstellen, o.m. voor de IRM en V-IRM treinstellen van NS)
BW Bureau Werkplaats (kantoor van de Haarlemse werkplaatsen van de HSM)
Bw brandweer (de schrijfwijze BW wordt ook gebruikt). Tevens wordt de afkorting BRW gebruikt
Bw Bahnbetriebswerk / Betriebswerk (depot of werkplaats van de Duitse spoorwegen)
BWG Butzbacher Weichenbau Gesellschaft (fabriek van wissels, in Nederland geleverd via Voestalpine Railpro)
BWM Beschrijvingen en bedieningsvoorschriften ver*w*arming rollend Materieel (C 6512)
Bwm Betriebswerkmeisterei (D)
BWR Brancheverenigging Werkplekbeveiligingsbedrijven Railinfra
Bww Betriebswagenwerk / Bahnbetriebswagenwerk (Duitse wagenwerkplaats)
BZ Betriebszentrale (netwerkverkeersleidingscentrum) (D)
BZA (Deutsche) *B*undesbahn-*Z*entral*a*mt (afdeling van de DB die verantwoordelijk is voor de technologische ontwikkeling en aanschaf van spoorvoertuigen en infrastructuur)
BZB Bedrijfszelfbescherming (een soort bedrijfsbrandweer van de NS, vanaf 1958). Er bestond destijds ook nog een andere afdeling die Bedrijfszelfbescherming heette, maar dat was een directie-orgaan van de NS (afgekort als Bb, zie aldaar)
bzb beperkt zelfstandig betreder (bij werkzaamheden aan de spoorbaan)
bzb-metro beperkt zelfstandig betreder van metrosporen
bzv bijzondere voorziening

C

C aanduiding voor de asindeling van een (rangeer-)locomotief met drie onderling gekoppelde assen (bijv. rangeerlocs serie 600)
C bakcode 'Derde klas' in de aanduiding van een treinstel (in gebruik vóór 1956)
c chef (de verkorting Ch wordt ook gebruikt)
c met closet / toilet (in de aanduiding van een rijtuig, bijv. ABec, C12c, Cec, Cesc, Dec, Pec)
c couchette (in aanduiding van een rijtuig met slaapplaatsen, bijv. Bcm, Bcmz)
c lossing d.m.v. luchtdruk (in de aanduiding voor bep. ketelwagens), waarbij de "c" voor "compressed air" staat
C3R bep. type C-vormige spoorstaafbevestiging (ook wel Mills Rail Clip genoemd)
C12c aanduiding (in gebruik van de jaren dertig tot de jaren vijftig) voor een derde klas NS-rijtuig (C = derde klas, 12 = met 12 compartimenten, c = met closet)
CA Capaciteitsanalyse (van ProRail)
CA Chemisch Adviseur (van de brandweer)
cab centrale afstandbediening van schakel- en onderstations
cabk cabinekaart (bewijs van toegang tot de machinistencabines van het E en DE materieel)
CACO Calamiteiten-coördinator (de afkorting Calco wordt ook gebruikt)
CADIB Controleren Afwijkingen Dienstregeling in BEPAC / Controle en Aanmaak Dienstregeling BEPAC
CAF Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles (Spaanse fabrikant van Sprinter treinstellen vanaf 2018)
CAIB Compagnie Auxiliaire Internationale de chemins de fer Bruxelles (verhuurbedrijf van goederenwagens)
Calco Calamiteiten-coördinator (de afkorting CACO wordt ook gebruikt)
CAO RIS Collectieve Arbeidsovereenkomst Railinfrastructuur
CAPIE Centrale Afstemming Productie Infra-Exploitatie
CARE Computer Aided Railroad Engineering (hulpmiddel om OBE, OR, OS, OKT, SB, WVK en SPW-bladen te ontwerpen en te toetsen)
CAV Commissie Algemene Verdedigingsvoorbereiding (van de NS)
CAVIA systeem voor Calamiteitenafhandeling, Vastlegging, Inventarisatie en Autorisatie / Communicatie, Autorisatie, Vastlegging en Inventarisatie van Afhandelingsafspraken (tussen ProRail en de vervoerders)
CB compagniescommandant brandweer
cba controlebeambte
C-baanvak zie C-route
CBAG Cargo Beamer AG (D), zie CB Rail
Cbf Containerbahnhof (D)
CBG Centrale Beheersing Goederenvervoer
CBG centraal bediende gebieden (van het spoorwegnet)
CBGG Centraal Bureau Gevonden Goed (van NS)
CBHV Contactbureau Rangeerdienst Havengebied
CBI Computer-Based Interlocking (een beveiligingssysteem)
CBI Centrale Besturingsinstallatie (van Netwerk Metro Amsterdam)
CBK Cöln-Bonner Kreisbahnen (1897-1918); voortgezet door de Köln-Bonner Eisenbahnen, zie KBE
CBM Conversie Basisgegevens Materieel
cbo chef bedrijfsonderdeel
CBP crisisbeheersingsplan
CBP calamiteitenbestrijdingsplan
CBP-HMTL Calamiteitenbestrijdingsplan Hemspoortunnel
CBP-S Calamiteitenbestrijdingsplan Schiphol
CBP-SST Calamiteitenbestrijdingsplan Schipholspoortunnel
CB Rail Cargo Beamer Rail GmbH (leasemaatschappij voor spoorwegmaterieel, voorh. Porterbrook)

CBRN chemische, biologische, radiologische en nucleaire incidenten
CBRN Responseenheid specialistische eenheid van het Ministerie van Defensie, die civiele hulpdiensten ondersteunt bij *c*hemische, *b*iologische, *r*adiologische en *n*ucleaire incidenten
CBTC Communications-Based Train Control
C'C' aanduiding voor de asindeling van een locomotief met twee drie-assige draaistellen waarin de assen onderling gekoppeld zijn (bijv. elektrische locs reeks 18 van de NMBS)
CCB crisis- en conflictbeheersing (project van ProRail)
CCC Customs Convention on Containers
CCE Cöln-Crefelder Eisenbahn-Gesellschaft (1853-1860); opgegaan in de Rheinische Eisenbahn, zie REG, RhE
CCFL callcenter voor frontliners NS
CCK calamiteiten commandokamer
CCRB College van Commandanten van Regionale Brandweren
cCrs chef stapelplaats Crailoo
CCS Command Control and Signalling (verzamelnaam voor ATB-systemen in Europese regelgeving)
CCS-TSI zie TSI-CCS
CCT Combined Cargo Terminals bv (Containerterminal Moerdijk)
CCV Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (van het Ministerie van Justitie en Veiligheid)
CCV CCV Holland bv (leverancier van OV-chipkaart oplaadterminals), voortgekomen uit Computercentrum Cor van de Velden, Arnhem
CCV OV OV-chipkaart oplaadterminal van CCV Holland bv (de schrijfwijze CCVOV wordt ook gebruikt)
CD Commandant van Dienst (van de brandweer)
C-DAS Connected Driver Advisory System (rijadvies aan de machinist op basis van actuele informatie over de rijweg. Ook kunnen rijwegen aangepast worden op basis van informatie die de trein automatisch naar de centrale stuurt)
CDB Calamiteiten Database
CDk koprijtuig van treinstel, bijv. Mat '46 (C = derde klas, D = met bagageafdeling, k = koprijtuig met machinistencabine)
CDL central door locking (centrale deurvergrendeling), zie CDV
CDM computersysteem conducteursdiensten
CDo aanduiding voor tussenrijtuig Mat '34 of Mat '36 (C = derde klas, D = met bagageafdeling, o = dit rijtuig is opgelegd, d.w.z. het rust aan één kant op een Jakobs-draaistel)
CDT computersysteem machinistendiensten
Cdt commandant (van de brandweer)
cdt conducteur
Cdt Bw Commandant Brandweer
CdtRt Commandant Rampterrein
CDU cab display unit (elektrisch zicht in krachtvoertuigen voorzien van ATB-NG)
CDV centrale deurvergrendeling
cdw chef dienstkring van de weg
CE Calamiteiten Eenheid (van de brandweer)
Cec aanduiding voor rijtuig Mat '24 met uitsluitend derde klas zitplaatsen (C = derde klas, e = geschikt voor elektrische dienst, c = met closet)
CEF Connecting Europe Facility (financieringsinstrument van de Europese Unie om de transportinfrastructuur te verbeteren)
CEFIC Conseil Européen des Fédérations de l'Industrie Chimique/ European Chemical Industry Council (adviseert o.m. bij het opstellen van regelgeving betreffende het vervoer van chemicaliën per spoor). De schrijfwijze Cefic wordt ook gebruikt
CEF-Verordening Europese regelgeving inzake financieringsprioriteiten vervoer, zie CEF
CEH Conférence Européenne des Horaires

des trains de voyageurs (Europese reizigerstreindienstconferentie)
CELT Association des Constructeurs Européens de Locomotives à Moteurs Thermiques (Vereniging van Europese Fabrikanten van Diesellocomotieven)
CELTE Association des Constructeurs Européens des Locomotives Thermiques et Electriques (Vereniging van Europese Fabrikanten van Diesel- en Elektrische Locomotieven)
CEM Conférence Européenne des horaires des trains de Marchandises / Europäische Güterzug-Fahrplankonferenz, zie EGK
CEM Compagnie Électro-Mécanique (Franse fabrikant van elektrische installaties voor spoorwegmaterieel, zoals voor NS-intercitytreinstellen Plan Z)
CEMT Conférence Européenne des Ministres des Transports (Europese Conferentie van Ministers van Verkeer), zie ECMT
CENELEC Comité Européen de Normalisation Électrotechnique (Europees Comité voor Elektrotechnische Standaardisering binnen de Europese markt)
C&O Commercie & Ontwikkeling (afdeling van NS Reizigers)
C&P Communicatie en Procedures (van ProRail)
CEPS Coordination of Electrical Protections of Substations and traction units (project van de UIC, 2021-2022)
CER Community of European Railway and Infrastructure Companies
CER Container Exchange Route (van Havenbedrijf Rotterdam nv)
Cesc rijtuig Mat ’24 met uitsluitend derde klas zitplaatsen (C = derde klas, e = geschikt voor elektrische dienst, s = stuurstandrijtuig, c = met closet)
CETsn Crisis Expert Team straling en nucleair
CEV Conférence Européenne des horaires des trains de Voyageurs / European Passenger Train Timetable Conference / Europäische Reisezug-Fahrplan Konferenz, zie EFK
CEW Companie Européenne de Wagons (verhuurbedrijf van goederenwagens door heel Europa)
CFB/BSM Chemins de Fer Belges / Belgische Spoorweg Maatschappij (benaming van de Belgische spoorwegen vóór 1926)
CFIRC Commercial Framework of International Railway Carriage (onderzoeksproject van de UIC)
CFN Chemins de Fer Économiques Néerlandais (1881-1885); exploiteerde de spoorlijn Middelburg–Vlissingen (voortgezet door de TVFM, zie aldaar)
CFOBE Chemin de Fer électrique d’Ostende–Blankenberghe et Extensions (1905-1951); exploiteerde onder meer de lijn Sluis–St. Anna ter Muiden grens. De afkorting OB is ook gebruikt
CFPN Compagnie des Chemins de Fer Provinciaux Néerlandais SA (exploiteerde de tramlijn Veghel–Uden–Oss, 1883-1899); overgenomen door sBH, zie aldaar
CG codegever gestoord (dit houdt in dat er geen knipperend seinbeeld kan worden ingesteld)
cg codegever (in relaishuis)
CGEA CGEA Transport Nederland bv (voortgekomen uit de Compagnie Générale d’Entreprises Automobiles), later Veolia geheten, zie aldaar
CGI Conseillers en Gestion et Informatique/ Consultants to Government and Industry (Canadese firma die o.m. computersystemen ontwikkelt voor de spoorwegen, zoals de ProRail-systemen TROTS, TOON en Sigma)
CGK Configuratiegenerator KBV (configuratiesysteem in de koppeling tussen ‘Beveiliging 21’ en VPT)
CGLB Coördinatiegroep Locomotiefbeheer

(van de NS, 1973-1975)
CGLPR *C*all-on Si*g*nal *L*ever Re*p*eater *R*elay (seinknop herhalingsrelais voor seinbeeld geel knipper)
CGOV Contactgroep Openbaar Vervoer (waarin overleg plaatsvindt tussen Rijk en gemeenten over verbetering van het openbaar vervoer). De afkorting COV wordt ook gebruikt
CGT-CIV Conditions Générales de Transport pour le Transport International ferroviaire des Voyageurs (Algemene Vervoersvoorwaarden voor het Internationale Reizigersverkeer per Spoor), zie CIV
CGV Coördinator Gewondenvervoer (bij grote ongevallen)
Ch chef (de verkorting c wordt ook gebruikt)
CHA centraal bediende halaanwijzer / centrale halaanwijzer
Ch Ba Chef Bijzondere aangelegenheden (van de NS)
Ch Bb Chef Bedrijfszelfbescherming (van de NS, vanaf 1958)
Ch Ep Chef Exploitatie (van de NS). De schrijfwijzen ChEp en Ch-Ep zijn ook gebruikt
Ch Es Chef van de Dienst van Elektriciteit en Seinwezen (de schrijfwijzen ChEs en Ch-Es zijn ook gebruikt)
Ch Fd Chef Financiële Dienst (van de NS)
CHI Coördinator Herstel Infra (van ProRail)
Ch Ic Chef Interne Accountants Afdeling (van de NS)
Ch Im Chef van de Centrale Inkoop- en Magazijndienst (van de NS)
CHIP Chemical Hazard Information and Packaging Regulations
CHL chloorvervoer
Ch Ld Chef Lijndienst (van de NS). De schrijfwijzen ChLd en Ch-Ld zijn ook gebruikt
Ch Me Chef van de Dienst van Materieel en Elektrische Inrichtingen (van de NS)
CHLOOR chloorvervoer
Ch Od Chef Onderhoudsdienst (van de NS). De schrijfwijzen ChOd en Ch-Od zijn ook gebruikt
Ch O&V Chef Opleiding en Vorming (van de NS). De schrijfwijze ChO&V is ook gebruikt
Ch Pz Chef Personeelzaken (van de NS)
CHR Change Relay (detectie-relais)
CHR-relais *Ch*ange *R*elay (detectie-relais)
Ch Sp Chef van de Dienst Spoorwegpolitie (de afkorting Csp is soms ten onrechte gebruikt in plaats van Ch Sp, zelfs in officiële NS-documentatie. Dit leidt tot misverstand aangezien Csp staat voor Centrale Schakelpost, zie aldaar)
Ch Sr Chef Spoorwegrecherche
Ch Sw Chef Seinwezen (van de NS). De schrijfwijze Ch-Sw is ook gebruikt. Tevens is de verkorting cs gebruikt
Ch Vv Chef van de Dienst van het Vervoer (van de NS). De schrijfwijze ChVv is ook gebruikt
Ch Wp Chef van de Afdeling Werkplaatsen (van de NS) (*in 1960*)
Ch Ww Chef van de Dienst van Weg en Werken (van de NS)
CIB Centraal Inkoop Bureau (van de NS)
CIB I Centraal Inkoop Bureau, sectie I: IJzer en Staal (*in 1945*)
CIB II Centraal Inkoop Bureau, sectie II: Hout, Verf, Chemicaliën (*in 1945*)
CIB III Centraal Inkoop Bureau, sectie III: Non-Ferro metalen, Werktuigen en Transportmiddelen (*in 1945*)
CIB IV Centraal Inkoop Bureau, sectie IV: Electrotechnische artikelen (*in 1945*)
CIB V Centraal Inkoop Bureau, sectie V: Papier, Drukwerken, Kantoorbehoeften (*in 1945*)
CIB VI Centraal Inkoop Bureau, sectie VI: Textiel, Leder, Rubber, Pakking (*in 1945*)
CIB VII Centraal Inkoop Bureau, sectie VII: Gereedschappen, Verlichtings- en schoonmaakartikelen, Bouwmaterialen, Sanitair (*in 1945*)
CIB VIII Centraal Inkoop Bureau, sectie VIII: Brandstoffen, Oliën, Vetten (*in 1945*)

CIB IX Centraal Inkoop Bureau, sectie IX: Algemene Zaken, Archief, Rijksbureaux (*in 1945*)
CIB X Centraal Inkoop Bureau, sectie X: Dochterondernemingen (*in 1945*)
CIB XI Centraal Inkoop Bureau, sectie XI: Verkoop oude materialen (*in 1945*)
CIB XIIc Centraal Inkoop Bureau, sectie XIIc: Controleurs van Wpc-magazijnen, inventaris, enz. (*in 1945*)
CIB XIIi Centraal Inkoop Bureau, sectie XIIi: Inklaring douane, deviezen, enz. (*in 1945*)
CICE Centre d'Information des Chemins de fer Européens (orgaan van de UIC), later: CIPCE, zie aldaar
CiCo-paal check-in check-out paal (t.b.v. reizen met de OV-chipkaart). De schrijfwijzen cico-paal, CICO-paal en Cico-paal worden ook gebruikt
cie commissie
CIEBR Coöperatieve Inkoopvereniging Elektriciteit Betuweroute
CIG Contactgroep Infrastructuur Gebruikers (van de NS)
CILT Chartered Institute of Logistics and Transport
CIM Convention Internationale concernant le transport des Marchandises par chemin de fer (Internationale Overeenkomst betreffende het vervoer van goederen per spoor, C 8102)
CIM-SMGS elektronische vrachtbrief voor goederentreinen tussen Europa en Azië (volgens de Internationale Overeenkomst betreffende het vervoer van goederen per spoor). De schrijfwijze CIM/SMGS wordt ook gebruikt, zie CIM, SMGS
CIM UR zie UR CIM
CIN Centraal Incident Nummer (meldsysteem van ProRail voor incidenten op havenspoorlijnen)
CIPCE Centre d'Information et de Publicité des Chemins de fer Européens (orgaan van de UIC), voorh. CICE, zie aldaar
CIR Computer Integrated Railroading (opvolger van het systeem LZB voor automatische treinbeïnvloeding)
CIRO Chartered Institution of Railway Operators (sinds 2000)
CIS CVL Interface Systeem (EBP onderpost naar CVL-installaties)
CIT Comité International des Transports Ferroviaires (Internationaal Comité voor het Vervoer per Spoorweg / International Rail Transport Committee) (*betekenis zoals gehanteerd door de UIC*);
Comité International des Transports par chemin de fer (*betekenis zoals gehanteerd door de NMBS*);
Comité International des Transports par chemins de fer (*betekenis zoals gehanteerd door DGEG en KU Leuven*)
city informele afkorting voor intercity(trein)
CIV Convention Internationale concernant le transport des Voyageurs et des bagages par chemins de fer (Internationale Overeenkomst betreffende het vervoer per spoor van reizigers en bagage, C 8102)
CIVA Centrale Informatievoorziening en Automatisering
CIV UR zie UR CIV
CIWL Compagnie Internationale des Wagons-Lits (de verkorting WL is ook gebruikt)
CIWLT zie CIWL
Ck aanduiding voor koprijtuig, bijv. van treinstel Mat '34 en Mat '40 (C = derde klas, k = koprijtuig met machinistencabine)
CLM Container Logistics Maasvlakte (project van Havenbedrijf Rotterdam)
CLR Cargo Logistik Rail Service GmbH (D)
CLS Centrale Limburgsche Spoorweg Maatschappij nv (1912-1921; overgenomen door de LTM, zie aldaar). De afkorting CLSM werd ook gebruikt
CLS Capacitive Level Switch (overspanningsbeveiliging in een onderstation); dit is een typeaanduiding van de Franse fabrikant Soulé

CLSM Centrale Limburgsche Spoorweg Maatschappij (1912-1921; overgenomen door de LTM, zie aldaar). De afkorting CLS werd ook gebruikt
CLS-signalering overspanningsbeveiliging in een onderstation d.m.v. een Capacitive Level Switch (type-aanduiding van de Franse fabrikant Soulé)
CLU de procedure 'Complete Lijn Uitschakelen' van de bovenleiding
CMBO Centraal Monitorings- en Besturingsorgaan (van ProRail Verkeersleiding) (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*); Centraal Monitorings- en Beslisorgaan (*betekenis zoals gehanteerd door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat*)
CME Cöln-Mindener Eisenbahn-Gesellschaft (1843-1879); exploiteerde onder meer de spoorlijn Venlo–Straelen
Cmg Centrale Meetgroep (van de Afdeling Instandhouding van de Dienst van Elektriciteit en Seinwezen). Later: Service Centrum Elektrotechniek, zie SCE
cmg chef magazijn
CMI Cockerill Mechanical Industries, in Seraing, België (fabrikant van locomotieven, o.a. van Yara Sluiskil)
CMK Centrale Meldkamer (van de Spoorwegpolitie)
CMO Crisis Management Organisaties (van NS en ProRail)
CMR Calamiteiten-Management Rail (van NedTrain)
CMSWV Centraal MonitoringSysteem Wisselverwarming
CMU Centrale Meldkamer Utrecht (van de Spoorwegrecherche)
CMV Coördinatie Militair Vervoer
CMWG Crisis Management working group (van de UIC)
CMWP Coördinator Mobiele Werkplaats (van VolkerRail en BAM Rail)
CN Vervoermaatschappij Centraal Nederland nv (1973-1994; dochteronderneming van de NS)
CNL City Night Line (nachttreinen van de DB tussen Duitsland en haar buurlanden, 1999-2015)
CNS Commissie NS-Stukgoederenvervoer
CO chemieongeval(len)
Co aanduiding voor rijtuig dieselmaterieel '40 (C = derde klas, o = dit rijtuig is opgelegd, d.w.z. het rust aan één kant op een Jakobsdraaistel)
Co Commerciële Dienst (van de NS), later: Dienst van Commerciële Zaken, zie Cz
Co 1 Commerciële Dienst, 1e afdeling: Handelszaken (*in 1945*)
Co 2 Commerciële Dienst, 2e afdeling: Goederentarieven (*in 1945*)
Co 3 Commerciële Dienst, 3e afdeling: Onroerende eigendommen en Algemene zaken (*in 1945*)
Co 4 Commerciële Dienst, 4e afdeling: Reizigersverkeer (*in 1945*)
Co 5 Commerciële Dienst, 5e afdeling: Reizigerstarieven (*in 1945*)
Co 6 Commerciële Dienst, 6e afdeling: Pers en Publiciteit (*in 1945*)
Co 7 Commerciële Dienst, 7e afdeling: Vervoerscoördinatie (*in 1945*)
Co 8 Commerciële Dienst, 8e afdeling: Bagage en Goederenklachten (*in 1945*)
Co 9 Commerciële Dienst, 9e afdeling: Stedebouw (*in 1945*)
Co'Co' aanduiding voor de asindeling van een locomotief met twee drie-assige draaistellen waarin de assen onafhankelijk worden aangedreven (bijv. elektrische locs serie 1200)
COd chef Onderhoudsdienst
COFC Container on Flat Car
CoG Commerciële organisatie Goederen (van de NS)
coll zie collen
collen collationeren, ofwel checken (vooral van WBI's)
COLPOFER *Col*laboration des services de *Po*lice *Fer*roviaire et de

sécurité (internationaal samenwerkingsverband van spoorwegpolitie- en veiligheidsdiensten)
COMPASS Combined Performance and Safety System
COMPOS Contact Opnemen Met Post of bijsturing (vermelding op dienstkaartjes van rijdend personeel van NSR, als door storingen in het plansysteem niet alle ritgegevens op het kaartje staan)
COMRT Commando Omgeving Rampterrein
C-onderzoek (voormalige) zwaarste categorie incidentonderzoek in het spoorbedrijf, vaak uitgevoerd in samenwerking met de Rijksverkeersinspectie en/of Spoorwegongevallenraad, na ernstige incidenten waarbij de spoorwegveiligheid in het geding is gekomen (zoals na botsingen trein-trein, brand in een trein, ontsporingen, onregelmatigheden met gevaarlijke stoffen en incidenten met dode(n) en/of zwaargewonde(n), zelfmoorden niet daaronder gerekend), zie ook A-onderzoek, B-onderzoek
Coo aanduiding voor tussenrijtuig dieselmaterieel ’40 (C = derde klas, oo = dit rijtuig is dubbel opgelegd, d.w.z. het rust aan beide kanten op een Jakobsdraaistel)
coord coördinator
CoPI Commando Plaats Incident (bij grote ongevallen)
COR Centrale Ondernemingsraad (van NS)
CORT Commando Rampterrein (de schrijfwijze CoRT wordt ook gebruikt)
COT toestand baan (“Condition of Track”)
COTIF Convention relative aux Transports Internationaux Ferroviaires / Verdrag betreffende het Internationale Spoorwegvervoer
cotrd coördinator treindienst
COV Contactgroep Openbaar Vervoer (waarin overleg plaatsvindt tussen Rijk en gemeenten over verbetering van het openbaar vervoer). De afkorting CGOV wordt ook gebruikt
CP commandopost van de brandweer (bij grote ongevallen)
CP “CityPendel”, elektrische treinstellen Mat ’74 (Plan Y) met uitsluitend tweede klas
cp controleploeg
CPA Centrale Personeels- en Bezoldigingsadministratie (van de NS)
CPA Centrale Post Ambulancediensten
CPA 1 Centrale Personeels- en Bezoldigingsadministratie, 1e afdeling: Produktie (*in 1993*)
CPA 2 Centrale Personeels- en Bezoldigingsadministratie, 2e afdeling: Systemen Personeel (*in 1993*)
CPA 3 Centrale Personeels- en Bezoldigingsadministratie, 3e afdeling: Beheer en Onderhoud Systemen (*in 1993*)
Cpch’s Coördinerende Personeelchefs (van de NS)
CP’er lid van controleploeg (van conducteurs)
CPO Coördinator Plaats Ongeval
CPR Calamiteitenplan Rail
CPR Commissie Preventie van Rampen door gevaarlijke stoffen
CPT Conditions Particulières de Transport relatives à la CIM / Bijzondere Vervoersvoorwaarden volgens de Internationale Overeenkomst betreffende het vervoer van goederen per spoor, zie CIM
CPT Conditions Particulières et Tarifaires à la COTIF / Bijzondere Voorwaarden en Tarieven volgens COTIF, zie aldaar
CPT Ceres Paragon Terminal bv, Amsterdam (later: Amsterdam Container Terminals bv), zie ACT
cpt computer
CPTU Conditions to be complied with for the Pantographs of Tractive Units used in international services (van de UIC, 2019)
CPVC Centrale Politie Verkeerscommissie
CRB CrossRail Benelux nv (Belgische railgoederenvervoerder,

sinds 2000)
c rgdl centrale rangeerdienstleider
CRID Current Rail Indicator Device
C-rijtuig rijtuig met uitsluitend derde klas zitplaatsen (in gebruik vóór 1956)
CRIS Centraal ReisinformatieSysteem
C-route route in een spoornetwerk die geschikt is voor materieel met een aslast van max. 20 ton
CROW Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (sinds 1987)
CROW-KpVV Kennisplatform Verkeer en Vervoer van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CROW-NDOV samenwerkingsorganisatie (van diverse overheden) die het Nederlandse openbaar vervoer aanstuurt; zie CROW, NDOV
CRPS Charter on Rail Passenger Services (2002)
CRPS Classification of Rail Passenger Stations (van de UIC, uit 2019)
CRR Centrale Regie Ruimte ProRail (voor cameratoezicht op stations)
CRRV Centrale Revisie- en ReparatieVoorschriften voor Seinwezen-, telecommunicatie- en energievoorzieningsinstallaties (C 5528)
CRS klanteisenspecificatie (van ProRail) (‘customer requirement specification’), zie KES
CRS Continental Rail Services bv (2009-2013); spoorgoederenvervoerder, gericht op transport tussen West- en Oost-Europa
Crs stapelplaats Crailoo
CRTD Convention sur la Responsibilité civile pour les dommages causés au cours du Transport de marchandises Dangereuses par route, rail et bateaux de navigation intérieure (Conventie inzake Aansprakelijkheid voor schade als gevolg van het Vervoer van Gevaarlijke stoffen over de weg, per spoor en met binnenvaartschepen)
CRTS Commuter and Regional Train Services (project van de UIC)
CRVL Centrale Radioverkeersleiding van NS
CS Centraal Station
CS cabine seingeving (‘cab signalling’)
CS Conflictsignalering (deel van het PRL-systeem dat conflicten in het Procesplan Rijwegen signaleert)
cs Chef Seinwezen (van de NS). De verkorting Ch Sw werd ook gebruikt
CSBO Conflictsignalering en Beslissingsondersteuning (systeem om potentiële conflicten in het Procesplan Rijwegen, zoals gelijktijdige rijwegen naar hetzelfde spoor, te signaleren en suggesties te geven voor de te nemen beslissingen om ze te voorkomen). De schrijfwijze CS/BO wordt ook gebruikt
CSC Convention internationale sur la Sécurité des Conteneurs / International Convention for Safe Containers
CSC Cargo Service Center bv
CSC-plaat goedkeuringsplaat op containers, volgens normen van de International Convention for Safe Containers
CSG Cyber Security Governance spoorsector
CSI Common Safety Indicator (van ProRail)
CS-las bepaald type scheidingslas tussen secties in de spoorbaan
CSM ASLP Common Safety Methods for Assessing the Safety Level and the safety Performance of railway operators at national and Union level (Europese regelgeving uit 2020)
Csp Centrale Schakelpost (de schrijfwijzen CSP en csp zijn ook gebruikt), zie SMC. In NS-documentatie is de afkorting Csp soms ook ten onrechte gebruikt als aanduiding voor de Chef van de Dienst Spoorwegpolitie, zie Ch Sp

CSPLI Communicatie-server Procesleidings-Interface (taak van het VKL-systeem die de communicatie met Procesleiding Rijwegen verzorgt)
CSR Calamiteitenstaf Rail
CSS Central Safety System (het hart van het digitale treinbeveiligingssysteem ERTMS)
cst chef station (ofwel: stationschef)
CST 2022 Common Safety Targets 2022 (van de European Union Agency for Railways, zie EUAR)
CT codegever (“Code Transmitter”) voor instellen van een knipperend seinbeeld (de afkorting cg wordt ook gebruikt)
CT Combined Transport (werkgroep van de UIC)
ct controle
CTA centrale treinaanwijzer (of: centraal bediende treinaanwijzer)
CTA Combined Terminals Amsterdam bv
CTAT Commissie Toekomstige Automatisering Treinenloop (1967-1974)
CTB Centraal Telecom Blokstelsel
CTC Centralized Traffic Control (systeem van de firma GRS voor centrale verkeersleiding en treindienstleiding)
CTC Compagnie de Transports de Céréales (oftewel Transcéréales, bedrijf voor graanvervoer per spoor door heel Europa)
CTE Coal Terminal Europoort
CTGG Commissie Transport Gevaarlijke Goederen
CTI Comité des Transports Intérieurs (van de Commission Économique pour l’Europe)
CTL Chems Trans Logistic (Poolse vervoerder van chemicaliën, ook actief op het Nederlandse spoorwegnet)
ctl controleur
CTM Centrale Tramweg-Maatschappij nv (1904-1911)
ctm chef tractie en materieel (van NS)
CTN CapTrain Netherlands bv (in 2024 overgenomen door Rail Cargo Group AG)
CTO Centrum voor Technisch Onderzoek (van NS, later: NS Technisch Onderzoek bv, zie NS TO)
CTO 1 Centrum voor Technisch Onderzoek, 1e afdeling: Algemene Zaken en Centrale Kalibratie Instantie (*in 1987*)
CTO 3 Centrum voor Technisch Onderzoek, 3e afdeling: Materiaalkunde (*in 1987*)
CTO 4 Centrum voor Technisch Onderzoek, 4e afdeling: Tribotechniek, Corrosiewering, Chemie en Vervoer gevaarlijke stoffen (*in 1987*)
CTO 5 Centrum voor Technisch Onderzoek, 5e afdeling: Technisch Wetenschappelijke Rekengroep (*in 1987*)
CTO 6 Centrum voor Technisch Onderzoek, 6e afdeling: Technische Mechanica en Meettechniek (*in 1987*)
CTO 7 Centrum voor Technisch Onderzoek, 7e afdeling: Ontwikkeling en Geluid (*in 1987*)
CTO 8 Centrum voor Technisch Onderzoek, 8e afdeling: Milieucoördinator (*in 1987*)
CTOV CameraToezicht Openbaar Vervoer
ctp chef transport
CTPI Coördinatieteam Plaats Incident (bij grote ongevallen)
ctr chef van de trein (oftewel ‘chef trein’)
ctrdl communicerend treindienstleider (de schrijfwijze CTRDL wordt ook gebruikt)
CTS Containertransportsysteem
CTS Container Terminal Stein bv
CTS Camera Toezicht-Systeem (van Netwerk Metro Amsterdam)
CTT Combi Terminal Twente bv
CTU Cargo Transport Unit (container)
CUI Règles uniformes concernant le Contrat d’Utilisation de l’Infrastructure en trafic International ferroviaire / Uniforme regels inzake het Contract voor het Gebruik van de Infrastructuur bij Internationaal spoorwegvervoer
CUI UR zie UR CUI
CUP *C*ontainer*u*itwis-

sel*p*unt (Valburg, Betuweroute)
CUP Container Umschlagplatz (Duits overslagstation voor containers)
CUTE project Clean Urban Transport for Europe (2001-2006)
CUU Contrat Uniforme d'Utilisation des wagons / Uniform Contract on Use of wagons
CUV Règles uniformes concernant les Contrats d'Utilisation de Véhicules en trafic international ferroviaire / Uniforme regels betreffende de Overeenkomsten inzake het Gebruik van Voertuigen in het internationale spoorwegverkeer
CUV UR zie UR CUV
CV Afdeling Capaciteitsverdeling (van ProRail)
CVB controleur veilige berijdbaarheid (na werkzaamheden)
CVD Comité Verplaatsingsaangelegenheden Defensie (voorh. ICMV, zie aldaar)
CvD chef van een Dienst (van NS)
CvD Commandant van Dienst (van de brandweer)
CvD-G Commandant van Dienst Geneeskundig
CVE Commandant Verkenningseenheden (van de brandweer)
CVE Coördinator Verkenningseenheden (van de brandweer; deze maakt een eerste inschatting van de grootte van het effectgebied bij incidenten met gevaarlijke stoffen, en stuurt de verkenningseenheden aan die metingen doen naar de hoeveelheden gevaarlijke stoffen die vrijkomen)
C-versie (van een WBI) derde door het WBI-bureau gewijzigde versie van een reeds uitgebrachte WBI, bijv. vanwege nogmaals aangepaste maatregelen of wederom gewijzigde planning (zie ook A-versie, B-versie)
CVGS Coördinatiegroep Vervoer Gevaarlijke Stoffen
CVI centrale verkeersinformant (van ProRail)
CVI Centrum voor Informatieverwerking nv (dochteronderneming van de NS)
CVL relaisbeveiliging type CVL (Centrale Verkeersleiding); afgeleid van het Amerikaanse systeem CTC ofwel Centralized Traffic Control
CVL controle veilige loop (na werkzaamheden aan de spoorbaan)
cvl centrale verkeersleiding (metro/tram)
CVL '68 CVL Systeem 68 (ingevoerd in 1968), zie CVL (relaisbeveiliging Centrale Verkeersleiding)
CVO Commissie van Overleg (bij calamiteiten)
CVP Capaciteitsvergrotingsplan (van ProRail)
CVS Commissie Veiligheid Spoorwegverkeer
c vsp commissaris van de Spoorwegpolitie
CWD Cold Wheel Detection (systeem met sensoren in de spoorbaan, dat de temperatuur van wielen en remmen in de gaten houdt van passerende treinen. Eventueel slecht werkende remmen blijven relatief koud, en het CWD-systeem detecteert dit)
CW Haarlem Centrale Werkplaats Haarlem
Cwo chef wegonderhoud (van de NS)
cwp chef werkplaats (van de NS)
c wpafd chef werkplaatsafdeling (van de NS)
CWR Continuous Welded Rail (langgelaste spoorstaven)
CWT Constant Warning Time (systeem waarmee precies kan worden bepaald hoe lang een overweg moet worden gesloten, afhankelijk van de snelheid van de naderende trein)
CW Tilburg Centrale Werkplaats Tilburg, zie Wpc
CXR spanningscontrolerelais van een automatische overweg ('*c*urrent checking *r*elay')
Cz Groep Commerciële Zaken Goederenvervoer (van NS)
Cz Dienst van Commerciële Zaken (van NS), voorh. Commerciële Dienst genoemd, zie Co

Cz 1 Dienst van Commerciële Zaken, 1e afdeling: Marktontwikkeling en Verkoop Goederenvervoer (*in 1972*);
Verkoop Goederenvervoer (*in 1974*);
Groep Commerciële Zaken Goederenvervoer, 1e afdeling: Verkoop (*in 1989*)

Cz 2 Dienst van Commerciële Zaken, 2e afdeling: Goederentarieven (*in 1972*);
Goederentarieven, Transportschade en Transportbescherming (*in 1974*);
Groep Commerciële Zaken Goederenvervoer, 2e afdeling: Marketing Diensten (*in 1989*)

Cz 3 Dienst van Commerciële Zaken, 3e afdeling: Marktonderzoek en Kostenanalyse Goederenvervoer (*in 1972*);
Marktonderzoek, Kostenanalyse en Planning Goederenvervoer (*in 1974*)

Cz 4 Dienst van Commerciële Zaken, 4e afdeling: Planning en Uitrusting Goederenvervoer (*in 1972*)

Cz 5 Dienst van Commerciële Zaken, 5e afdeling: Marktonderzoek en Tarieven Reizigersvervoer (*in 1972*)

Cz 6 Dienst van Commerciële Zaken, 6e afdeling: Reklame en Vormgeving (*in 1972*)

Cz 7 Dienst van Commerciële Zaken, 7e afdeling: Verkoop en Toerisme (*in 1972*)

Cz 8 Dienst van Commerciële Zaken, 8e afdeling: Inkoop, Bevoorrading, Douane- en transportzaken, Beheer magazijnen, Verkoop overtollige materialen en courante magazijnartikelen, Bestelling rollend materieel NS en dochterondernemingen (*in 1972*);
Inkoop (*in 1974*)

Cz 9 Dienst van Commerciële Zaken, 9e afdeling: Exploitatie onroerende goederen (*in 1972*)

Cz 10 Dienst van Commerciële Zaken, 10e afdeling: Personeel- en algemene zaken, Organisatie en efficiency (*in 1972*);
Personeel- en Algemene Zaken (*in 1974*)

Cz Goederenvervoer
Dienst van Commerciële Zaken Goederenvervoer

Cz Reizigersvervoer
Dienst van Commerciële Zaken Reizigersvervoer

D

D Dienst
D trein, vervoerd door een diesellocomotief
D dieseltractie
D dieselspoor (spoor zonder bovenleiding)
D bagagerijtuig (in aanduiding voor bep. rijtuigen, bijv. Ds, RD)
D bagageafdeling (in rijtuigcodering treinstellen, bijv. BDk, BDs, CDk, mD, mCD)
D dubbelspoorbeveiliging (automatisch blokstelsel voor dubbelspoor)
D disconnected (melding in systeem wanneer een CTA-bak niet goed is aangesloten)
D door (treinactiviteit in planregel)
D doorkomst
D doorrijden
D inhoudsklasse voor pa-containers van 3 m^3 tot 6 m^3
d D-treinrijtuig (in aanduiding voor bep. rijtuigen, bijv. ABCd, ABDd)
d met doorloop d.m.v. middengang (in aanduiding voor bep. rijtuigen, bijv. mCd)
D2 aanduiding voor een baanvak waarbij een max. ton/metergewicht geldt van 6,4 (waarbij dus max. 6,4 ton per meter spoor is toegestaan)
D4 aanduiding voor een baanvak waarbij een max. ton/metergewicht geldt van 8,0 (waarbij dus 8 ton per meter spoor is toegestaan)
DA Dienstanweisung (D)
Da hoofddirectie van de Nederlandse Spoorwegen (“Directie algemeen”). De afkorting HDIR is ook gebruikt
Da Directeur algemeen (de hoogste directeur van NS), ook genoemd: president-directeur algemeen, zie pda
DA+ Dédoublement alarme plus (verbeterd DA-systeem van de NMBS dat onderscheid maakt tussen twee soorten overwegstoringen, namelijk storingen waarbij de overweginstallatie defect of beschadigd is, en storingen waarbij de overweginstallatie normaal werkt maar te lang dicht ligt, bijv. doordat een trein stilstaat in de aankondigingssectie), zie DA-systeem
DAC Digital Automatic Coupling (Digitale Automatische Koppeling)
DANS Dienstregelinganalyse NS
DAO Defect Afhankelijk Onderhoud (toegepast door NedTrain bij banken en stoelen van treinstellen en rijtuigen), zie ook TAO, GAO
DAP Dossier Afspraken en Procedures met betrekking tot de Webservice Route- en Prijsbepaling (van NS Reizigers)
DA-plus zie DA+
DAS Driver Advisory System (rijadviessysteem voor machinisten)
DAS lastgeving Doorrijden bij stoptonende Automatische Seinen
DAS Defecten Administratiesysteem
DA-systeem Dédoublement alarme (systeem van de NMBS dat treinen laat stoppen voor permissieve tussenseinen in geval van een overwegstoringsmelding, zodat nog tijdig met lastgevingen gereden kan worden)
DAV-gebied concessie voor stads- en streekvervoer in het gebied van de Drechtsteden, Alblasserwaard en Vijfheerenlanden (2003-2018). Ook de spoorlijn Dordrecht–Geldermalsen (MerwedeLingelijn) behoorde tot deze concessie, zie MLL
DB Deutsche Bundesbahn (1949-1993), sinds 1994 Deutsche Bahn geheten; ook wel aangeduid als “Die Bahn”
Db Districtsbureau (van de NS)
D-baanvak zie D-route
DBAG Deutsche Bahn AG (naam van de gecombineerde Oost- en Westduitse spoorwegen vanaf 1994). De schrijfwijze DB AG wordt ook gebruikt
DBCNL DB Cargo Nederland nv (dochteronderneming van DB Cargo AG)
DBC Rail DBC Rail bv (bedrijfsnaam was voorheen DIBEC Spoorwegveiligheid bv, waarbij het acroniem DIBEC staat voor Dutch Insurance,

Building and Engineering Corporation bv. DBC is de ingekorte versie van dat acroniem)
DBG Deutsche Bahn Gleisbau GmbH
DB-Gr DB-Grenze (D)
DB-Leitfaden Leitfaden "Hilfeleistungseinsätze im Gleisbereich der DB AG" (2017) (DB-Richtlijn voor hulpverlening op en langs de spoorbaan)
DBV Deutscher Bahnkunden-Verband
DC gelijkstroom ('direct current')
D-CBR aanduiding voor CB Rail ofwel Cargo Beamer Rail GmbH (Duitse leasemaatschappij voor spoorwegmaterieel, voorh. Porterbrook)
DCC Departementaal Coördinatie Centrum (centraal coördinatiepunt voor crisisbeheersing, van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat)
DCM Design, Construct and Maintain contract (tussen ProRail en spooraannemers)
DCP Voorschriften voor Diensten Controleploegen (C 7517)
DCRI Dienstencentrum Reisinformatie (van NSR)
dc Sp districtschef Spoorwegpolitie
DCU Door Control Unit (bediensysteem voor de deuren van een reizigerstrein)
DD Stoomtram Doesburg–Didam (1907-1912)
DD-AR dubbeldeks agglo-regiomaterieel, ook wel DDM-2/3 genaamd (zelfrijdend dubbeldeks materieel tweede en derde generatie)
DDD derailment detection device (apparatuur die een goederentrein vroegtijdig tot stilstand brengt wanneer een dreigende ontsporing van een wagen wordt gedetecteerd)
dd funct dienstdoende functionaris
Ddikr bep. type pa-container voor gekoeld transport van vloeistoffen (vooral oliën, melk en bier), inhoud 5050 l
DDIO Data-Driven Infra-Onttrekkingen (project van ProRail)
DD-IRM dubbeldeks interregiomaterieel
DD-IRM-III aanduiding voor driewagentreinstellen van het type DD-IRM, serie 8200
DD-IRM-IV aanduiding voor vierwagentreinstellen van het type DD-IRM, serie 8400
DDM *d*ubbel*d*eks *m*aterieel
DDM-1 dubbeldeks materieel eerste generatie (trein bestaande uit 6 rijtuigen dubbeldeks materieel met e-loc)
DDM-2/3 zie DD-AR
DDNG Dubbeldekker Nieuwe Generatie (vervangt het DDZ materieel), zie DDZ
DD VIRM dubbeldeks verlengd interregio materieel (de schrijfwijze DD V-IRM is ook gebruikt)
DDZ Dubbeldekker Zonering (projectnaam van de revisie van treinstellen DD-AR tot intercitytreinstellen NID, waarbij de stiltecoupé's boven zijn en de praatcoupé's beneden), zie NID, Plan DDZ
DE diesel-elektrisch(e)
DE dieseltrein (reizigers)
DE dubbel-enkelspoorbeveiliging (automatisch blokstelsel voor dubbel-enkelspoor)
DE 1 diesel-elektrische motorwagens (éénwagentrein) uit 1953, nummers 21-41, bijgenaamd "Blauwe Engel", zie Plan X
DE 2 diesel-elektrische tweewagentreinstellen uit 1953, nummers 71-96, bijgenaamd "Blauwe Engel" of de verbouwde versie daarvan, zie Plan X
DE 3 diesel-elektrische driewagentreinstellen uit 1960, nummers 111-152, bijgenaamd "Rode Duivel", zie Plan U
DE 4 Nederlands-Zwitserse TEE diesel-elektrische vierwagentreinstellen uit 1957, nummers 1001-1003
DE 5 diesel-elektrische vijfwagentreinstellen uit 1940, nummers 51-68, bijgenaamd "Diesel-vijf". De schrijfwijzen DE-V en DEV zijn ook gebruikt
DE 20 diesel-elektrisch directierijtuig uit 1954,

bijgenaamd “De Kameel” of “VIP-car”
DE6400 diesel-elektrische locomotief serie 6400 (ook wel NS 6400 genoemd)
DEAG Deutsche Eisenbahn-Gesellschaft AG (Betriebsgesellschaft von Privatbahnen in Deutschland)
D&B Du Croo & Brauns nv (locomotieffabriek te Weesp en machinefabriek te Amsterdam)
DEBG Deutsche Eisenbahn-Betriebs-Gesellschaft (1898-1970)
DEC decentraal spoor / decentraal spoorvervoer (afkorting vooral in gebruik bij Ministerie I en M)
DEC Digital Equipment Corporation (leverancier van computersystemen aan de spoorwegen)
DEC Deutsche Eisenbahn Consulting GmbH
Dec stroomlijnbagagerijtuigen uit 1948 (D = bagagerijtuig, e = geschikt voor elektrische dienst, c = met closet oftewel toilet), nummers 8501-8502
DECnet *net*werksoftware van de *D*igital *E*quipment *C*orporation, zie DEC
def defect
DEG Deutsche Eisenbahn-Gesellschaft (1898-2008)
D/E-GTW Diesel- und Elektro-Gelenk*t*rieb*w*agen (diesel- en elektrische treinstellen, gebouwd door de Zwitserse fabrikant Stadler, zoals voor Arriva en Veolia), zie ook GTW-DMU
DE-I zie DE 1
DE-II zie DE 2
DE-III zie DE 3
DE-IV zie DE 4
DE-klem Deenik-Eisses klem (railbevestiging met beugel, genoemd naar de ontwerpers ervan. Met deze railbevestiging wordt de spoorstaaf op de dwarsligger vastgeklemd)
DEKRA Rail DEKRA Rail bv (test-, inspectie- en certificeringsbedrijf voor railorganisaties), voortgekomen uit de *De*utscher *Kra*ftfahrzeug-Überwachungs-Verein
DEL diesel-elektrische locomotief
DE-loc zie DEL
DE-machinist machinist diesel-elektrische tractie
DE-mcn machinist diesel-elektrische tractie
de Meer informele afkorting voor de Watergraafsmeer (rangeerterrein tussen Amsterdam Muiderpoort en Diemen, sinds 1904), zie Wgm
Demelwagen platte wagen van het type SSy45 voor het vervoer van militaire voertuigen, eigendom van DML (Dienst Materieel Landmacht). “Demel” is de verbastering van de afkorting DML
dEMP project Uitvoering geluids*demp*ende maatregelen op *Emp*lacementen
dep depot
DER diesel-elektrische rangeerloc
DER 500 diesel-elektrische rangeerloc serie 500 (bijgenaamd “Hippel”)
DE-reizigersmaterieel diesel-elektrisch reizigersmaterieel (treinstellen en motorwagens)
DERL diesel-elektrische rangeerlocomotief
DERL-cursus cursus Bediening Diesel-Elektrische Rangeerlocomotieven
DER-machinist diesel-elektrische rangeerlocmachinist
DER-mcn diesel-elektrische rangeerlocmachinist
DES traject ingericht voor dubbel-enkelspoorrijden
DET diesel-elektrisch(e) treinstel(len)
DEt automatisch blokstelsel voor dubbel-enkelspoor, met toestemmingsschakelaar
DE’tje informele aanduiding voor een diesel-elektrisch krachtvoertuig (locomotief, motorwagen of treinstel), zie DE
DEV Deutsche Eisenbahn Verein
DE-V zie DE 5
DEV motorwagen DE 5 motorwagen (zie DE 5)
DEVV Deutscher Eisenbahn-Verkehrsverband
Df bep. type rijtuig (D = bagagerijtuig, f = voor fietsenvervoer), zie Plan L
Df aanduiding voor

draaistel van diesel-elektrische locomotief (NS serie 6401-6520)
Df aanduiding voor trein, getrokken door stoomlocomotief (‘mit *D*ampf’) (D)
DFF bep. type spoorstaafbevestiging voor ballastloos spoor (‘direct fixation fastener’) van fabrikant Vossloh
DFR seinstuurrelais voor groen knipper (Distance Flashing Relay)
DG neem dienstregeling in gebruik (een hoofdbedienfunctie systeembeheer BEPAC)
Dg bep. type bagagewagen voor goederentreinen
Dg goederentreinbegeleidingswagen
Dg Durchgangsgüterzug (D)
DGB Directoraat-Generaal Bereikbaarheid (van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu)
dgb dienstgebouw
DGEE Dortmund-Gronau-Enscheder Eisenbahn-Gesellschaft (1874-1884)
DGEG Deutsche Gesellschaft für Eisenbahngeschichte
DGG Directoraat-Generaal Goederenvervoer (van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat)
dglbr dienstgeleidebrief
DGMo Directoraat-Generaal Mobiliteit (van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat). De schrijfwijze DGMO wordt ook gebruikt
DGN *D*iag*n*ose*n*etwerk (systeem van de NMBS dat de juiste werking controleert van de seininrichtings- en voedingsinstallaties van seinhuizen)
DGP Directoraat-Generaal Personenvervoer (van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat)
D-GTW Diesel-Gelenk-*t*rieb*w*agen (dieseltreinstellen, gebouwd door de Zwitserse fabrikant Stadler, zoals voor Arriva en Veolia)
DGV Directoraat-Generaal voor het Verkeer (van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat)
dgv doelgroepenvervoer
Dgw Dienstgüterwagen (D). De afkorting Dgwg is ook gebruikt
Dgwg Dienstgüterwagen (D). De afkorting Dgw is ook gebruikt
DH diesel-hydraulisch(e)
DH 1 diesel-hydraulische motorwagens (éénwagentrein), bijgenaamd “SRV-wagen”, “Wadloper” of “Maashopper”, nummers 3101-3119, zie Plan PEN
DH 2 diesel-hydraulische tweewagentreinstellen, bijgenaamd “SRV-wagen”, “Wadloper” of “Maashopper”, nummers 3201-3231, zie Plan PEN
DHE Delmenhorst-Harpstedter Eisenbahn GmbH (sinds 1951)
DHL internationaal logistiekbedrijf, opgericht door Adrian *D*alsey, Larry *H*illblom en Robert *L*ynn; heeft onder meer NS-dochteronderneming Van Gend & Loos nv overgenomen, zie VGL, VG&L
DH-mat diesel-hydraulisch materieel
di dinsdag(s)
DIANE Digitales Integriertes Automations- und Nachrichtensystem der Eisenbahn (D)
DIBEC Spoorwegveiligheid DIBEC Spoorwegveiligheid bv (Dutch Insurance, Building and Engineering Corporation bv, later: DBC Rail, zie aldaar)
did dienstindeler, zie amp
DIEMA *Die*pholzer *Ma*schinenfabrik Fritz Schöttler GmbH (fabrikant van locomotieven, o.a. voor de Staatsmijnen). De schrijfwijze Diema is ook gebruikt
Dilt District-inspecteur Lijn en Tractie (ook genoemd: District-inspecteur Tractie)
DINT Dienstregeling In Tienden (onderdeel van het DONNA-PTI-systeem van ProRail, o.m. voor de aansturing van de smartwatch voor conducteurs), zie DONNA
dir directeur
Dir Ep Directeur van de Dienst van Exploitatie (van de NS)
Dir If Directeur van de Dienst van Infrabeheer (van de NS)

Dir Is Directeur van de Dienst van Infrastructuur (van de NS)
Dis Districtsingenieur van het Seinwezen
Disp. Disponent (Duitse treindienstleider, ook wel Dispatcher of Fahrdienstleiter genoemd, zie Fdl)
DISYS Dienstindelingssysteem
Dit Districtsingenieur van de Tractie (van de NS)
Div Districtsingenieur van het Vervoer (van de NS)
Div Districtsinspecteur van het Vervoer (van de NS)
div diverse(n)
Diw Districtsingenieur van de Weg
dk go dienstkring Gebouwenonderhoud (van NS)
DKMar SPL District Koninklijke Marechaussee Schiphol
DkSig Deckungssignal (voor bijzondere gevaarpunten en bepaalde beweegbare bruggen). De schrijfwijze Dksig wordt ook gebruikt (D)
dk wo dienstkring Wegonderhoud (van NS)
DL diesellocomotief
DL aanduiding voor loopdraaistel (type SIG) van diesel-hydraulisch treinstel Plan PEN, zie aldaar
DLa aanduiding voor loopdraaistel van dieseltreinstel DE 5 (Mat ’40)
DLb aanduiding voor loopdraaistel van dieseltreinstel DE 5 (Mat ’40)
DLC Dillen & Le Jeune Cargo nv (Belgische spoorgoederenvervoerder, 2000-2007)
DLc aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel van rijtuig DE 5 (Mat ’40)
dl csp dienstleider Centrale Schakelpost
DLd aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel (type Allan) van dieseltreinstel Plan X
DLe aanduiding voor loopdraaistel (type Werkspoor) van dieseltreinstel Plan U
DLf aanduiding voor loopdraaistel (type 9125) van dieseltreinstel DM’90
DLM aanduiding voor draaistel van dieselelektrische locomotief (NS serie 2001-2018)
DLMa aanduiding voor draaistel van dieselelektrische locomotief (NS serie 2601-2606)
DLMb aanduiding voor draaistel van dieselelektrische locomotief (NS serie 2401-2530)
DLMc aanduiding voor draaistel van dieselelektrische locomotief (NS serie 2201-2350/ 2361-2384)
DLMd aanduiding voor draaistel van dieselelektrische locomotief (NS serie 2901-2905)
DLMe aanduiding voor draaistel van dieselelektrische locomotief (NS 2801)
D-loc dieselloc(omotief)
DLS automatisch blokstelsel voor dubbelspoor met de mogelijkheid tot beveiligd linkerspoor rijden
DM Voorschriften voor Diensten Machinisten (C 7517)
DM aanduiding voor motordraaistel (type SIG) van diesel-hydraulisch treinstel Plan PEN, zie aldaar
Dm Britse militaire verlofgangerstrein (aanduiding voor treinnummer in TDR)
DM34 dieselmaterieel 1934 (aanduiding voor diesel-elektrische driewagentreinstellen materieel 1934)
DM40 dieselmaterieel 1940 (aanduiding voor diesel-elektrische vijfwagentreinstellen uit 1940), zie DE 5
DM’90 dieselmaterieel 1990 (diesel-elektrische tweewagentreinstellen, bijgenaamd “Buffel”), nummers 3401-3453
DMa aanduiding voor motordraaistel van dieseltreinstel DE 5 (Mat ’40)
DMb aanduiding voor motordraaistel van dieseltreinstel DE 5 (Mat ’40)
DMc aanduiding voor motordraaistel van dieseltreinstel DE 5 (Mat ’40)
DMd aanduiding voor motordraaistel (type Allan) van dieseltreinstel Plan X
DMe aanduiding voor motordraaistel (type

Werkspoor) van dieseltreinstel Plan U
DMf aanduiding voor motordraaistel (type 9126) van dieseltreinstel DM'90
DMG vervoersconcessie Drechtsteden, Molenlanden, Gorinchem (o.m. treindienst Dordrecht–Gorinchem–Geldermalsen), zie MLL
Dmg Districtsmeetgroepen (van de Dienst van Elektriciteit en Seinwezen)
DMI Driver Machine Interface (het ETCS-bedienscherm voor de machinist, dat informatie toont over seingeving en treinbeïnvloeding)
DMI-loc locomotief die is uitgerust met ETCS om te kunnen rijden op de Betuweroute. Hierbij is de DMI (Driver Machine Interface) ingebouwd boven de stuurtafel van de loc, zie DMI
DMK Districts Meldkamer van de brandweer
DML Dienst Materieel Landmacht (deze dienst had o.a. platte wagens van het type SSy45 voor het vervoer van tanks. Deze wagens zijn bekend als "Demelwagens", naar de verbasterde afkorting DML)
DML-wagen zie Demelwagen
DMQ DEC Message Queue (communicatiesoftware van DEC, zie aldaar)
DMS Duurzaamheids Managementsysteem (van ProRail)
DMS Duty Manager Security (op station Schiphol)
dms districtsmedewerker Seinwezen
DMT Diagnostic and Monitoring Technologies (onderdeel van de Voestalpine Signaling Group)
DMU Diesel Multiple Unit (dieseltreinstel), aanduiding o.m. gebruikt door Arriva en Veolia, zie GTW-DMU
DN-EBP DECnet EBP (rechtstreeks door de trdl bediende versies van EBP, die werden gebruikt vóór de invoering van Procesleiding Rijwegen), zie DECnet
DN-TNV DECnet TNV (rechtstreeks bediende versies van TNV, die werden gebruikt vóór de invoering van Procesleiding Rijwegen), zie DECnet
DNW Digitaal Naslagwerk (op de ProRail VL-posten)
DO dagelijks onderhoud
do dienstorder (de schrijfwijze DO is ook gebruikt)
DOB Dienst Ongevallenbestrijding NS (de afkorting DONS is ook gebruikt). Later: Dienst Ongevallenbestrijding ProRail
DOC trein stopt alleen voor afgeven/aannemen van documenten
doc document
DOD Detail Ontwerp-Dossier (van ProRail)
Do-loods Douaneloods
don donderdag(s)
DONNA nationaal planningssysteem van NS en ProRail voor de capaciteitsverdeling en dienstregeling van het Nederlandse spoorwegnet. De naam DONNA is een keuze geweest van het ontwikkelteam dat bezig was om het DONS-plansysteem geschikt te maken voor planning op nationaal niveau. Dit leidde tot de naam DONNA ("*DON*S *Na*tionaal", of ook "*D*esigner *o*f *N*etwork Schedules for *Na*tional use"). DONS en DONNA zijn later ook tegelijkertijd door dienstregelingplanners gebruikt. De systemen vullen elkaar aan, bijv. bij de berekening van conflictsignaleringen in de capaciteitsverdeling op het Nederlandse spoorwegnet. De schrijfwijze Donna wordt ook gebruikt, zie DONS
DONNA/PION onderdeel van het DONNA-systeem voor *P*lanning van *I*ncidentele *On*ttrekkingen en *On*derhoudsroosters, zie DONNA
DONNA-PM onderdeel van het DONNA-systeem voor materieelplanning (*P*lanning *M*aterieel), zie DONNA
DONNA-PMPP onderdeel van het DONNA-systeem voor *P*lanning *M*aterieel/*P*lanning *P*ersoneel (waarmee NSR op de knooppunten de lokale planning voor materieel en personeel kan

verzorgen), zie DONNA
DONNA-PTI onderdeel van het DONNA-systeem voor Plan en Toewijzen Infrastructuur. Ook genoemd: DONNA Planning Toedeling Infragebruik, zie DONNA
DONNA-SD onderdeel van het DONNA planningssysteem voor het plannen van tussentijdse verbeteringen in de dienstregeling voor *S*pecifieke *D*agen, zie DONNA
DONS Dienst Ongevallenbestrijding NS (de afkorting DOB is ook gebruikt)
DONS Designer of Network Schedules (plansysteem voor dienstregelingen, gebruikt door NS en ProRail)
DONS/SIMONE *D*esigner *o*f *N*etwork *S*chedules/*Si*mulatie*mo*del voor *Ne*twerken (combinatie van systemen van ProRail voor planning en toetsing van dienstregelingen)
DOO Dienst-Overlegorgaan (binnen NS)
DOSS Discreet Overweg(storing) Signaleringssysteem / Discrete Overwegstoring Signalering
Dosto dubbeldeksrijtuig (‘*Do*ppel*sto*ckwagen’)
DOSV Directeuren Overleg SpoorwegVeiligheid
DOVA Samenwerkingsverband van Decentrale OV-autoriteiten (in Nederland; opgericht in 2019)
DOVS Directie Openbaar Vervoer en Spoor (van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu). De afkorting OVS wordt ook gebruikt
dp dienstpassagier (trein- en krachtvoertuigpersoneel)
dpc depotchef
DR Divisie Rail (van de Inspectie Verkeer en Waterstaat), zie IVW DR
DR Deutsche Reichsbahn (naam van de Oostduitse staatsspoorwegen, 1945-1994)
DR Deutsche Regionalbahn GmbH (deze maatschappij exploiteert o.m. de Trans Regio treindiensten)
DR distance relay (seinstuurrelais voor seinbeeld groen)
D-RAIL *D*evelopment of the future *Rail* freight system to reduce the occurrences and impact of *Derail*ment (project van de Europese Unie)
DRB Deutsche Reichsbahn (naam van de Duitse staatsspoorwegen in de periode 1937-1945)
DRC Dutch Rail Control bv (gespecialiseerd ingenieursbureau in de railinfra branche)
DRD *De*railment *D*etection (elektronisch systeem in de spoorbaan dat detecteert of een wiel van een trein dreigt te ontsporen)
DRE Deutsche Regional-Eisenbahn GmbH (sinds 1993)
DRG Deutsche Reichsbahn-Gesellschaft (naam van de Duitse staatsspoorwegen in de periode 1924-1937)
DRIS Dynamisch Reis-Informatie Systeem (*betekenis zoals gehanteerd door CROW en DOVA*);
Dynamisch Reizigers Informatie Systeem (*betekenis zoals gehanteerd door Arriva en Connexxion*)
drgl dienstregeling
drglpt dienstregel-(meet)punt
drietje aanduiding voor een driewagentreinstel
DRIMS Dynamic Railway Information Management System
DRIS Dynamisch Reis-InformatieSysteem
D-route route in een spoornetwerk die geschikt is voor materieel met een aslast van max. 22,5 ton
DrS bep. type bediensysteem met drukknoppen, voor de bediening van seinen en wissels, ontwikkeld door Siemens (*Dr*ucktastenstellwerk der Bauart *S*iemens)
drs draisine
Dr-Stw Drucktastenstellwerk (bep. type bediensysteem met drukknoppen, voor de bediening van seinen en wissels), zie ook DrS
DRW Domein Rail- en Wegvervoer (van de Inspectie Leefomgeving en Transport)
DS traject ingericht

voor dubbelspoorrijden
Ds bagagerijtuig van trek/duwtrein (D = bagagerijtuig, s = met stuurstand)
DSA Dynamische Snelheidsautorisatie (concept van ProRail en TU Delft als aanvulling op ERTMS, om de doorstroming van railverkeer te kunnen besturen. DSA zorgt voor continue snelheidsaanpassingen in plaats van vaste baanvaksnelheden)
DSD Stuurgroep Derde Spoor Duitsland (samenwerkingsverband tussen o.a. ProRail, vervoerders, havenbedrijven en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, voor een betere aansluiting Betuweroute richting Duitsland)
D-sein bep. type hooggeplaatst lichtsein met drie lampen (D is de type-aanduiding van de fabrikant GRS). Het D-sein heeft een optisch systeem dat gelijk is aan dat van het AY-sein, echter de montage van de lenzen verschilt. Bovendien heeft bij het D-sein elke lamphouder aan de achterkant een afzonderlijk afsluitdeksel, terwijl het latere AY-sein een gemeenschappelijk afsluitdeksel heeft
DSG Deutsche Schlafwagen und Speisewagen Gesellschaft (1949-1994), later: Deutsche Service-Gesellschaft der Bahn
DSI Dienst Speciale Interventies (van het Korps Landelijke Politiediensten), komt o.m. in actie bij treinkapingen (voorh. BBE)
dslmt dieselmonteur
DSM Dedemsvaartsche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1885-1936); voortgezet door de EDS, zie aldaar
DSO DONNA Service Organisatie (van NS en ProRail), voor het DONNA planningssysteem voor capaciteitsverdeling en dienstregeling, zie DONNA
DSP Dienst Spoorwegpolitie (van het Korps Landelijke Politiediensten)
DSSU Project *D*oor*s*troom*s*tation *U*trecht
dst dienst (te verrichten -)
D-steller bep. type steller uit de jaren zestig voor overwegbomen, ontwikkeld door GRS, die veel bij stationsoverpaden is toegepast
Dstg Dienstgüterzug (trein voor vervoer van goederen die nodig zijn voor het spoorbedrijf zelf, zoals grind, dieselolie en steenkool) (D)
DSTKR detectie houdsignaleringsrelais afrijdsectie (*D*etection *S*tick *T*rack Indi*ca*tion *R*elay)
Dstp Dienstpersonenzug (Duitse personeelstrein)
DSTR detectie houdrelais afrijdsectie (Detection Stick Track Relay)
dswg douanestukgoedwagen
DT dieseltractie
dt district
DTC Dutch Tramway Company, Limited (1864-1867); exploiteerde de tramlijn Den Haag–Scheveningen; voortgezet door de HTyM, zie aldaar
dtc districtschef
DTO Driverless Train Operation (dit is hetzelfde als GoA 3, automatische treinbesturing zonder machinist), zie GoA
DTP Diensten Treinpersoneel (afdeling van NS)
DTP Voorschriften voor Diensten Treinpersoneel (C 7517)
D-tr D-trein, ofwel doorgangstrein met toeslag
D-trein doorgangstrein met toeslag
DTW dynamische treinwijzer
DTW-2 dynamische treinwijzer, versie 2 (centraal systeem dat actuele reisinformatie doorstuurt naar NSR ten behoeve van de actuele vertrektijden op de internetsite)
DTWD Dynamisch Tijd-Weg Diagram (een grafische dienstregeling per baanvak op een beeldscherm, in gebruik bij Railverkeersleiding)
DUEWAG samenvoeging van de Düsseldorfer Waggonfabrik AG en de Waggonfabrik Uerdingen AG (fabrikant van treinstellen DH 1 en DH 2)
Durchf Durchfahrt (D)

Düwag Düsseldorfer Waggonfabrik AG (fabrikant van o.a. treinstellen Plan V, nummers 841-870. Sinds 1981 wordt het bedrijf DUEWAG genoemd)
DV Spoorwegmaatschappij De Veluwe nv (1896-1935); exploiteerde de lijn Ede SS–Barneveld–Nijkerk (opgegaan in de NS). De afkorting SV is ook gebruikt
DV Locaal Spoorweg Maatschappij Dinxperlo–Varsseveld nv (1901-1935); opgegaan in de NS
DV Dienstvorschrift (D)
DVIS Dienst Veiligheid en Interoperabiliteit van de Spoorwegen (B), zie SSICF
DVL decentrale verkeersleiding/-leider
DVM dynamisch verkeersmanagement (systeem voor afhandeling van de treindienst op station Schiphol) (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*); dynamisch railverkeersmanagement (*betekenis zoals gehanteerd door TU Delft*)
DVM Drentse Vervoer Maatschappij nv (1963-1991; dochteronderneming van de NS)
DVP Digitaal Veiligheidspaspoort (een digitaal toegangsbewijs tot het spoor; dit is een persoonsgebonden pas, afgegeven door Stichting railAlert, welke aangeeft dat de houder de juiste certificaten heeft om te mogen werken in de werkgebieden trein, spoor-perron, metro of tram, in het kader van het project “Veilig werken op en langs het spoor”)
DVP Digitaal Veiligheidsprogramma (van Stichting railAlert)
DVP-pas Digitaal Veiligheidspaspoort, zie DVP
DVR Dagelijkse Verzorging van het Reizigersmaterieel (C 7553)
Dvst Dienstvorsteher / Dienststellenvorsteher (Duitse stationschef of procesmanager)
DVVO Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (onder meer verantwoordelijk voor militair vervoer per spoor)
dw dwangroute bij rijweginstelling
DWA Deutsche Waggonbau AG
D-wagen bagagewagen, die zich veelal direct achter een (stoom)-locomotief bevindt
dw Ah dienstkring van de weg te Arnhem (van NS)
DW&B Commissie Diensten, Werklijnen & Bijsturing Commissie (van NSR)
D-Weg Durchrutschweg (ingestelde doorgaande rijweg) (D)
dwl dwarsligger
Dzkr bep. type pa-container voor vervoer van losse cement, max. laadgewicht 2500 kg
DZSF Deutsches Zentrum für Schienenverkehrsforschung
D-Zug Durchgangszug (Duitse D-trein)

E

E elektrische stroomlijntrein
E aanduiding voor een elektrische locomotief
E trein, vervoerd door een elektrische locomotief
E enkelspoorbeveiliging (automatisch blokstelsel voor enkelspoor)
E einde tijdelijke snelheidsbeperking, zie L, A en E-borden
E classificatie voor normale open goederenwagens
E aanduiding voor expreswagen (snelgoedwagen) met conducteursafdeling
E bovenleidingmontagewagen
E Eilzug (Duitse sneltrein)
E inhoudsklasse voor pa-containers van 6 m^3 tot 16 m^3
e aanduiding voor materieel, geschikt voor elektrische dienst (in aanduiding voor bep. rijtuigen, zoals postrijtuigen Pe en Pec, en bagagerijtuigen Dec)
e aanduiding voor elektrisch stroomlijnmaterieel
e aanduiding voor elektrische verwarmingsinstallatie in rijtuig of wagen
e dubbeldekswagen voor transport van wegvoertuigen (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
E5 beladingsklasse waarbij een aslast van 25 ton en een tonmetergewicht van 8,8 is toegestaan (in Nederland alleen toegepast op de Betuweroute)
EA Locaalspoorweg Enschede–Ahaus (1892-1908), voortgezet door de Ahaus-Enschede-der Eisenbahn-Gesellschaft, zie AE
EAB Stoomtramweg-Maatschappij Egmond–Alkmaar–Bergen nv (1901-1918)
EAK elektrische aansluitkast (telpunt in assentellersysteem)
EAM-systeem Enterprise Asset Management systeem (zoals MAXIMO, een systeem dat door NS wordt gebruikt voor de aansturing van onderhoud en reparaties aan spoorwegmaterieel)
EARI European Association of Railway Interoperability (Europese Associatie voor Spoorinteroperabiliteit), zie AEIF
EB Chemins de Fer de l'État Belge/Belgische Staatsspoorwegen (1834-1926), ook wel kortweg "L'État Belge" genoemd, zie BS
EBA Eisenbahn-Bundesamt (D)
EBA-Richtlinie Eisenbahn-Bundesamt Richtlinie "Anforderungen des Brand- und Katastrophenschutzes an den Bau und den Betrieb von Eisenbahntunneln" (2008)
EBAS Elektrische Brems-Abfrage und -Steuerung
EBC EBP BasisConfiguratie, zie EBP
EBC Eisenbahn-Cert (Duitse certificeringsinstantie voor Europese interoperabiliteit van spoorwegtechniek)
EBD Eisenbahnbetriebsdirektion (D)
Ebf Endbahnhof (eindstation) (D)
EBG Eisenbahn-Betriebsgesellschaft (D)
EBI Ericsson/Elektrisk Bureau, ofwel ERI en EB, samengevoegd tot de afkorting EBI (handelsmerk uit Scandinavië. Dit handelsmerk is overgenomen door de firma Bombardier)
EBI-switch bep. type wisselsteller welke geïntegreerd is in een dwarsligger in het wissel zelf. Deze wisselsteller is ontwikkeld door Ericsson/Elektrisk Bureau in Scandinavië, zie EBI
EBI-wissel zie EBI-switch
EBN Exploitatie van Buurtspoorwegen in Nederland nv, Rijsbergen (1898-1935)
EBO emplacementsbezettingsoverzicht
EBO externe bedienopdracht (binnen BIF, *B*ediening *Inf*rastructuur, deelsysteem) van een ander deelsysteem zoals ABT, ARI of PPR, zie aldaar
EBO Eisenbahn-Bau- und Betriebsordnung (Duitse Spoorwegwet van 1967)

ebo elektrisch bedienbare overwegboominstallatie
EBOA Eisenbahn-Bau- und Betriebsordnung für Anschlussbahnen (D)
E-bord zie L, A en E-borden
EBP Elektronische Bedienpost (bediencomputer van relaisbeveiliging type NX met elektronische bediening). De term Elektronisch Bedienpunt wordt ook gebruikt
EBP-LCE interface koppeling tussen Elektronische Bedienpost (van systeem type NX met elektronische bediening) en de Lokale Controle-eenheid (van emplacementsbeveiliging NX ’68)
EBPV aansturingssysteem EBP voor VPT
EBS European Bulk Services bv (deze heeft twee railterminals, nl. in Europoort en in de Sint Laurenshaven in de Botlek)
EBS EBS Public Transportation bv (Egged Bus Systems), onderdeel van Randstadnet, zie R-net
EBS Elektronische Beveiliging SIMIS (Sicheres Micro-computer System). De term Elektronisch Beveiligingssysteem Siemens wordt ook gebruikt
EBS+ zie EBS-plus
EBS-plus zie SIMIS-W
EBÜT Einheits-Bahnübergangs-Technik (D)
EC EuroCity
ECC Element Control Computer (deze vormt de interface tussen de SIMIS-sectiecomputers en de infra-elementen)
ECCO Efficient Cross Corridor Organisation (project van de UIC om het Europese spoorgoederenvervoer te harmoniseren, 2014-2025)
ECE EuroCity Express
ECE EBS Controle Eenheid (TNV onderpost naar EBS)
ECG EuroCity (Goederen)
ECH Eddy current-meting handmatig (opsporen van gebreken aan de spoorstaaf d.m.v. meting met wervelstroom ofwel ‘Eddy current’)
ECIS European Centre for Infrastructure Studies
e-Clip ‘elastic clip’ (bep. type flexibele railbevestiging van fabrikant Pandrol), ook wel veerclip of ‘elastic rail clip’ genoemd
ECM Entity in Charge of Maintenance (gecertificeerd onderhoudsbedrijf, verantwoordelijk voor het onderhoud van goederenwagens); afkorting vooral gebruikt door ERA en IVW
ECMT European Conference of Ministers of Transport, zie CEMT
ECR Euro Cargo Rail (dochteronderneming van de DB)
ECT Europe Combined Terminals bv (in havengebied Rotterdam)
ECT Eddy current train (meettrein voor het opsporen van gebreken aan de spoorstaaf d.m.v. wervelstroom ofwel ‘Eddy current’)
ECTA European Chemical Transport Association
EDG Elektrodynamische Gleisbremse (D)
EDK Eisenbahndrehkran (draaibare spoorwegkraan voor werkzaamheden of ongevallen) (D)
Edkrt bep. type open pa-container met dekzeil, voor kolenvervoer
EDMS Electronic Document Management System (van ProRail)
EDNG Exploitatievoorschriften voor de Duits-Nederlandse Grens-(dienst)baanvakken (C 5306)
ED-rem elektrodynamische rem
EDS Eerste Drentsche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1903-1963; dochteronderneming van de NS). Vanaf 1947 alleen busbedrijf. De afkorting EDSM werd ook gebruikt
EDS Electronic Data Systems (Amerikaans bedrijf dat het vroegere Centrum voor Informatieverwerking van NS heeft overgenomen en daarmee de leverancier van de VKL software is geworden), zie CVI
EDSM Eerste Drentsche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1903-

1963; dochteronderneming van de NS). Vanaf 1947 alleen busbedrijf. De afkorting EDS werd ook gebruikt
EEC English Electric Company (fabrikant van rangeerlocs serie 600)
EECV Ertsoverslagbedrijf Europoort cv
E&L Engineering & Logistics (afdeling van NedTrain)
EEP Energie-Efficiency*p*lan (van ProRail)
EETC Euro-Express Treincharter bv (1996-2015); spoorvervoerder, exploitant van autoslaaptreinen
Ef aanduiding voor draaistel van elektrische locomotief (NS series 1601-1658 en 1823-1858)
Ef Eisenbahnfahrzeugführer (D)
EFA Elektronische Fahrplanauskunft (D)
EFK Europäische Reisezug-Fahrplan Konferenz / European Passenger Train Timetable Conference / Conférence Européenne des horaires des trains de Voyageurs, zie CEV
Efkr bep. type pa-container voor vervoer van voedingsmiddelen zoals suiker (max. laadgewicht 5000 kg)
EFM Ein*f*ahrt*m*arkierung (element in EBS dat aangeeft of er vanuit een andere beveiliging een rijweg is ingesteld)
EFRTC European Federation of Railway Trackworks Contractors (Europese Federatie van Spoorwegaannemers)
EG Tramweg Maatschappij Eindhoven–Geldrop nv (1888-1922; overgenomen door Tramweg-Maatschappij "De Meijerij", zie TM). De afkorting TEG werd ook gebruikt
Eg aanduiding voor draaistel van elektrische locomotief (NS serie 1701-1781)
Eg Eilgüterzug (goederen-exprestrein) (D)
eg expresgoed
Egbf Eilgüterbahnhof (expresgoedstation) (D)
EGK Europäische Güterzug-Fahrplankonferenz / Conférence Européenne des horaires des trains de Marchandises, zie CEM
EGS European Gateway Services bv (spoorgoederenvervoerder)
EGTC European General Terms and Conditions of use of railway infrastructure
EGTM Eerste Groninger Tramway-Maatschappij nv (1879-1914), opgegaan in Stoomtramweg-Maatschappij "Oostelijk Groningen" nv, zie OG
egtr extra goederentrein
E-GTW *E*lektro-*G*elenk-*t*riebw*a*gen (elektrische treinstellen, gebouwd door de Zwitserse fabrikant Stadler, zoals voor Arriva en Veolia), zie ook GTW-EMU
EHBO-wissel wissel, Elektrisch Handbediend en Beveiligd tegen Openrijden (in gebruik bij het railbedrijf van de Hoogovens)
EHG materieelwagen voor werktreinen ("*E*in*h*eits*g*erätewagen") (D)
EHL ERTMS-corridor Hanzelijn–Lelystad
ehob elektrisch bediende halve-overwegboominstallatie
EHst Eisenbahnhaltestelle (D)
EHV Eerste Hulp Voorschriften NS (C 2407)
EI2 aanduiding voor elektrische tweewagentreinstellen SM'90
EI3 aanduiding voor elektrische driewagentreinstellen SNG
EI4 aanduiding voor elektrische vierwagentreinstellen DDZ, FFF en SLT
EI5 aanduiding voor elektrische vijfwagentreinstellen ICNG
EI6 aanduiding voor elektrische zeswagentreinstellen DDZ
EIA European Intermodal Association
EID2 aanduiding voor elektrische tweewagentreinstellen Plan B, Plan C, Plan F, Plan G, Plan M en Plan Q
EID3 aanduiding voor elektrische driewagentreinstellen Mat '36
EID4 aanduiding voor elektrische vierwagentreinstellen Plan B, Plan F, Plan G en Plan P
EIM Association of European Rail Infrastructure Managers

Einfsig zie Esig
Einfvsig Einfahrvorsignal (D), zie Evsig
eingl eingleisig (enkelsporig) (D)
EIRENE European Integrated Railway Radio Enhanced Network
EIU *E*isenbahn*i*nfrastruktur*u*nternehmen (Duitse spoorbeheerder)
EK 'Elektrokar' motorperronwagen. Deze werd ook wel 'EK-kar' genoemd
E-kast elektriciteitskast/kast met elektrische installatie (in elektrisch treinstel)
EKK Europejskie Konsorcjum Kolejowe (Europees Spoorwegconsortium, met hoofdkantoor in Polen; consortium van fabrikanten van goederenwagens)
EK-kar 'Elektrokar' motorperronwagen (ook wel kortweg aangeduid als EK)
EKK Wagon Europejskie Konsorcjum Kolejowe Wagon, zie EKK
EKOM Erts- en Kolen Overslagbedrijf Maasvlakte bv
EKP expeditieknooppunt PTT
EKR Elektronische Koppeling RAPIE/RADAR
E-krol elektrische kraan op lorries (werkt op accupakketten)
EKÜS Eisenbahnkreuzungsüberwachungssignal (D)
EL elektrische locomotief
EL elektrisch aangedreven materieel
EL elektrisch stelknooptoestel
EL losse elektrische locomotief afkomstig van een trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
El elektrische beveiliging
el elektrisch
EL2 algemene aanduiding voor elektrische tweewagentreinstellen zonder post- of bagageafdeling (zoals een aantal treinstellen Mat '64 en Mat '74)
ELa aanduiding voor loopdraaistel van elektrisch treinstel Mat '40
ELB Elektronisch Logboek (op Belgische blokposten)
ELb aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel van elektrisch treinstel Mat '40
elbo elektriciën brugonderhoud
ELc aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel van elektrisch treinstel Mat '46
ELCAD European Level Crossing Awareness Day (een Europees initiatief sinds 2009, om het veiligheidsbewustzijn m.b.t. overwegen te vergroten)
ELCF European Level Crossing Forum (sinds 2005). Vanaf 2021 heet het Global Level Crossing Network, zie GLCN
ELd aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel van elektrisch treinstel Mat '46
ELD2 algemene aanduiding voor elektrische tweewagentreinstellen met bagageafdeling (zoals een aantal treinstellen Mat '36, Mat '46, Mat '54, Mat '57 en Mat '64)
ELD2 Benelux zie Mat '57
ELD4 algemene aanduiding voor elektrische vierwagentreinstellen met bagageafdeling (zoals een aantal treinstellen Mat '46 en Mat '54)
ELe aanduiding voor loopdraaistel van elektrisch treinstel Mat '54
ELE3 algemene aanduiding voor elektrische driewagentreinstellen met expresgoedafdeling (zoals een aantal ICM-treinstellen)
ELG Eisenbahn-Logistik Gesellschaft (D)
ELk aanduiding voor loopdraaistel (type Werkspoor) van elektrisch treinstel Mat '64
ELL European Locomotive Leasing (leasemaatschappij voor locomotieven, ook actief in Nederland)
ELLb aanduiding voor loopdraaistel (type Wegmann) van elektrisch treinstel Plan Z0 (Mat '76, NS serie 4001-4007)

ellt extra losse locomotief
ELM aanduiding voor draaistel van elektrische locomotief (NS serie 1001-1010)
ELMa aanduiding voor draaistel van elektrische locomotief (NS serie 1101-1160)
El Ma elektrisch materieel (reizigersmaterieel getrokken door een elektrische locomotief)
ELMb aanduiding voor draaistel van elektrische locomotief (NS serie 1201-1225)
ELMc aanduiding voor draaistel van elektrische locomotief (NS serie 1301-1316)
ELMe aanduiding voor draaistel van elektrische locomotief (NS serie 1501-1506)
e-loc elektrische locomotief (de schrijfwijze E-loc wordt ook gebruikt)
ELP Eurolokpool GmbH (Duits verhuurbedrijf van locomotieven, meestal voor werktreinen)
ELP2 algemene aanduiding voor elektrische tweewagentreinstellen met postafdeling (zoals een aantal treinstellen Mat ’64)
EL-Signale Fahrleitungssignale für Elektrische Triebfahrzeuge / Signale für die Elektrische Zugförderung (seinen voor spoorvoertuigen met stroomafnemers) (D)
ELT dienst elektrische tractie (e-locs en treinstellen)
elt elektrotechnicus
eltr extra ledige trein
eltr elektrische tractie
EM elektrisch materieel
EM ledig elektrisch treinstel afkomstig van een trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
EM Electrische Machines (bedrijfsonderdeel van ElectroRail nv)
EM aanduiding voor motordraaistel van elektrisch treinstel Mat ’35 en Mat ’36
EM24 aanduiding voor elektrisch buffermaterieel 1924
EM35 aanduiding voor elektrisch materieel 1935 (treinstellen Mat ’35)
EM36 aanduiding voor elektrisch materieel 1936 (treinstellen Mat ’36)
EM40 aanduiding voor elektrisch materieel 1940 (treinstellen Mat ’40)
EM46 aanduiding voor elektrisch materieel ’46 (treinstellen Mat ’46), zie Plan A, Plan AB, Plan B, Plan C
EM54 aanduiding voor elektrisch materieel ’54 (treinstellen Mat ’54), zie Plan F, Plan G, Plan M, Plan P, Plan Q
EM64 aanduiding voor elektrisch materieel ’64 (treinstellen Mat ’64), zie Plan T, Plan V
EMA Electrische Museumtramlijn Amsterdam
EMa aanduiding voor motordraaistel van elektrisch treinstel Mat ’40
EMB Elektromechanische Bremse (D)
EMC electromagnetic compatibility / elektromagnetische compatibiliteit
EMc aanduiding voor motordraaistel van elektrisch treinstel Mat ’46
EMD zie GM-EMD
EMe aanduiding voor motordraaistel van elektrisch treinstel Mat ’46
EMf aanduiding voor motordraaistel van elektrisch treinstel Mat ’54
EMh aanduiding voor motordraaistel van elektrisch treinstel Mat ’54
EMI elektromagnetische interferentie (een elektromagnetische verstoring die zich presenteert als prestatie-afname, storing of uitval van elektrische/elektronische apparatuur)
EMK elektromotorische kracht
EMLa aanduiding voor motordraaistel (type SIG D-AR) van elektrisch treinstel Stadsgewestelijk Materieel, zie Plan Y
EMLb aanduiding voor motordraaistel (type Wegmann) van intercitymaterieel Plan Z0 (Mat ’76, NS serie 4001-4007)
EMO Europees Massa-

goed-Overslagbedrijf bv
empl emplacement
EMr aanduiding voor motordraaistel (type Werkspoor) van elektrisch treinstel Mat ’64
EMS Energie Management*s*ysteem (van ProRail)
EM-stop Emergency stop (opdracht binnen ERTMS tot het maken van een noodremming)
EN EuroNight (Europees netwerk van nationale en internationale nachttreinen, sinds 1993)
EN Europese Norm
ENASTO Eerste Nederlandsche Aannemers-, Spoor- en Transportmateriaal Onderneming nv (de schrijfwijze Enasto is ook gebruikt)
ENCI Eerste Nederlandsche Cement Industrie nv
ENET Eerste Nederlandsche Electrische Tram-Maatschappij nv (1898-1946); overgenomen door de ESM, zie aldaar
ENL ERTMS-corridor Noordelijke lijnen (in Nederland)
ENSTO Ensio Miettinen Osakeyhtiö (Finse fabrikant van overspanningsbeveiligingen voor bovenleidingen en onderstations)
EO Locaalspoorweg Maatschappij Enschede–Oldenzaal nv (1887-1920)
EoA End of Authority (blokgrens in ERTMS)
eob elektrisch bedienen de overpadboominstallatie
EOC Explosieven Opruimingscommando
EOD Explosieven Opruimingsdienst Defensie (voorh. MOD)
EOR knipperrelais / relais voor knipperend seinbeeld (*e*lectric light *o*perating *r*elay / flasher relay)
Ep Dienst van Exploitatie (van de NS)
Ep 1 Dienst van Exploitatie, 1e afdeling: Algemene Zaken en Stationsdienst (*in 1945*);
Vervoersproduktie (*in 1971*);
Vervoer (*in 1978*);
Personeelzaken, Organisatie en Automatisering (*in 1982*);
Financieel-Economische en Algemene Zaken (*in 1989*);
Organisatie en Informatie (*in 1993*), deze afdeling werd ook aangeduid met de afkorting Epi
Ep 2 Dienst van Exploitatie, 2e afdeling: Personeel (*in 1945*);
Personeelzaken (*in 1960*);
Vervoersplanning (*in 1971*);
Personeelzaken (*in 1978*);
Financieel-Economische zaken, Internationale zaken en Algemene zaken (*in 1982*);
Verkoop Reizigersvervoer en Regionale Marketing (*in 1989*);
Personeelzaken (*in 1993*), deze afdeling werd ook aangeduid met de afkorting Epp
Ep 3 Dienst van Exploitatie, 3e afdeling: Dienstregeling reizigerstreinen (*in 1945*);
Bedrijfsbureau (*in 1953*), deze afdeling werd ook aangeduid met de afkorting Epb;
Bedrijfsorganisatie en Automatisering (*in 1971*);
Regionale marketing, Marketingondersteuning en Informatie/Dienstbetoon (*in 1982*);
Ontwikkeling en Spoorwegveiligheid (*in 1989*);
Service en Verkoop (*in 1993*), deze afdeling werd ook aangeduid met de afkorting Epv
Ep 4 Dienst van Exploitatie, 4e afdeling: Dienstregeling goederentreinen (*in 1945*);
Ontwikkeling en onderhoud van Weg- en Bedrijfsuitrusting (*in 1971*);
Vaste outillage (*in 1978*);
Spoorwegveiligheid, Dienstregelingontwikkeling, Ontwikkeling productiemiddelen en Militaire aangelegenheden (*in 1982*);
Produktie (*in 1989*);
Vervoersontwikkeling (*in 1993*), deze afdeling werd ook aangeduid met de afkorting Epo
Ep 5 Dienst van Exploitatie, 5e afdeling: Extratreinen en reizigersmaterieel (*in 1945*);
Veiligheid en Buitendienst (*in 1971*);
Algemene Zaken (*in 1978*);

Personeelzaken, Organisatie en Automatisering (*in 1989*);
Vervoerplanning en Coördinatie (*in 1993*), deze afdeling werd ook aangeduid met de afkorting Ept

Ep 6 Dienst van Exploitatie, 6e afdeling: Beheer van het goederenmaterieel (*in 1945*);
Algemene Zaken (*in 1971*);
Marketing (*in 1979*);
Bedrijfsgegevens (*in 1981*)

Ep 7 Dienst van Exploitatie, 7e afdeling: Internationaal en aanvullend transport van stukgoederen en bagage (*in 1945*);
Personeelzaken (*in 1971*);
Dienstregelingontwikkeling (*in 1979*), later ondergebracht bij Ep 4

Ep 8 Dienst van Exploitatie, 8e afdeling: Rangeerdienst (*in 1945*)

Ep 9 Dienst van Exploitatie, 9e afdeling: Uitbreidingswerken (*in 1945*), later ondergebracht bij Vv 7, zie aldaar

Ep 10 Dienst van Exploitatie, 10e afdeling: Technische verkeersdienst (*in 1945*)

Ep 11 Dienst van Exploitatie, 11e afdeling: Transportplanning (*in 1979*)

Ep 12 Sector Transportcoördinatie (onderdeel van de Dienst van Exploitatie, 1e afdeling: Vervoer) (*in 1978*)

Ep 15 Dienst van Exploitatie, 15e afdeling: Tractie en Materieel (*in 1979*)

Ep 41 Sector Infrastruktuur en Veiligheid (onderdeel van de Dienst van Exploitatie, 4e afdeling: Vaste outillage) (*in 1978*)

Ep 42 Sector Gebouwenonderhoud en Presentatie (onderdeel van de Dienst van Exploitatie, 4e afdeling: Vaste outillage) (*in 1978*)

Ep 43 Sector Wegonderhoud (onderdeel van de Dienst van Exploitatie, 4e afdeling: Vaste outillage) (*in 1978*)

Ep 44 Algemene Zaken en Administratie (onderdeel van de Dienst van Exploitatie, 4e afdeling: Vaste outillage) (*in 1978*)

Ep 175 aanduiding voor een cabinekaart (bewijs van toegang tot de machinistencabines van het E en DE materieel, afgegeven door de Dienst van Exploitatie), zie cabk

EPA Elektronische Platz Auskunft (reserveringsnetwerk tussen NS en DB voor internationale reizen per trein)

Epa Dienst van Exploitatie – afdeling Administratie (*in 1960*), onderdeel van Ep 1, zie aldaar

EPAL European Pallet Association

Epb Dienst van Exploitatie – Bedrijfsbureau (*in 1960*), onderdeel van Ep 3, zie aldaar

EPD emplacementsdiagram

EPF European Passengers' Federation/Europese Reizigersfederatie

Epi Organisatie en Informatie (1e afdeling van de Dienst van Exploitatie van NS) (*in 1993*), ook aangeduid als Ep 1

EPO project Energievoorziening, Perronverlenging en Opstelterreinen (project om een groter gebruik van het spoor mogelijk te maken d.m.v. relatief kleine aanpassingen aan de railinfrastructuur)

Epo Vervoersontwikkeling (4e afdeling van de Dienst van Exploitatie van NS) (*in 1993*), ook aangeduid als Ep 4

EpOd Onderhoudsbedrijf van de Dienst van Exploitatie (van de Nederlandse Spoorwegen)

Epp Personeelzaken (2e afdeling van de Dienst van Exploitatie van NS) (*in 1993*), ook aangeduid als Ep 2

EPR elektronische plaatsreservering

EP-rem elektro-pneumatische rem

Ept Vervoerplanning en Coördinatie (5e afdeling van de Dienst van Exploitatie van NS) (*in 1993*), ook aangeduid als Ep 5

EPTO European Passenger Transport Operators association

Epv Service en Verkoop (3e afdeling van

de Dienst van Exploitatie van NS) (*in 1993*), ook aangeduid als Ep 3
ER Electrorail nv
ER *E*inheitliche *R*echtsvorschriften für den Vertrag über die internationale Beförderung von Gütern per Bahn / General Legal Provisions for the Agreement on International Carriage of Goods by Rail
ER ledig materieel afkomstig van een trein, getrokken door een elektrische locomotief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
Er automatisch blokstelsel voor *E*nkelspoor met *r*ijrichtingskering
er enkele reis
er 1 enkele reis 1e klas
er 2 enkele reis 2e klas
ERA European Railways Agency (Europees Spoorwegbureau), zie EUAR
ERA Eurasian Rail Alliance (voor het vervoer van containers per spoor tussen Europa en Azië)
ERAI Eurasian Rail Alliance Index (overzicht van de kosten van het vervoer van containers per spoor tussen Europa en Azië)
ERAIL European Railway Access to Interactive Learning
ERAVT European Register of Authorised Vehicle Types
ERD European Railway Directive (van 1991), inzake de openstelling van het Europese spoorwegnet voor particuliere goederenvervoerders
ERFA European Rail Freight Association
ERIC Enhanced Railfreight Intermodal Control (computersysteem voor routering van containertreinen)
ERMEWA *Erme*co *Wa*gons (Ernst Metzger Co., verhuurbedrijf van goederenwagens door heel Europa). De schrijfwijze Ermewa wordt ook gebruikt
ERMEWA-SATI samenwerkingsverband van de Duitse firma *Erme*co *Wa*gons en de Franse Société Anonyme de Transports Internationaux (voor verhuur van goederenwagens door heel Europa)
ERNEFA *F*irm*a Er*nst *Ne*umann GmbH Waggonvermietung (verhuurbedrijf van goederenwagens door heel Europa)
ERR European Rail Rent GmbH (verhuurbedrijf van goederenwagens)
ERRAC European Rail Research Advisory Council
ERRI European Rail Research Institute
ERS ERS Railways bv (European Rail Shuttle, spoorgoederenvervoerder sinds 1994)
ERTMS European Rail Traffic Management System
ertr extra reizigerstrein
ES traject ingericht voor enkelspoorrijden
ES Einfahrsignal (inrijsein) (D), zie ESig
E.S. elektrische scheiding / elektrische scheidingslas
Es Dienst van Elektriciteit en Seinwezen (van de NS)
Es 1 Dienst van Elektriciteit en Seinwezen, 1e afdeling: Algemene Zaken (*in 1971*)
Es 2 Dienst van Elektriciteit en Seinwezen, 2e afdeling: Projectvoorbereiding en Planning (*in 1971*)
Es 3 Dienst van Elektriciteit en Seinwezen, 3e afdeling: Dienst Seinwezen op de Lijnen en Centrale Werkplaats (*in 1971*)
Es 3A Dienst van Elektriciteit en Seinwezen, afdeling 3A: Seinwezen (*in 1971*)
Es 3B Dienst van Elektriciteit en Seinwezen, afdeling 3B: Telecommunicatie (*in 1971*)
Es 3C Dienst van Elektriciteit en Seinwezen, afdeling 3C: Energievoorziening (*in 1971*)
Es 4 Dienst van Elektriciteit en Seinwezen, 4e afdeling: Bedrijf (*in 1971*)
ESAAL ERTMS-corridor Schiphol–Amster-

dam–Almere–Lelystad
ESC ETCS System Compatibility, zie ETCS
ES-cie Dienst van Elektriciteit en Seinwezen Commissie
ESFA European standard freight wagon axle
ESGL project Extra Sneltrein Groningen–Leeuwarden (project van ProRail, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en de provincies Groningen en Friesland)
ESig Einfahrsignal (inrijsein). De schrijfwijzen Esig en ES worden ook gebruikt (D)
ESIM EBP Onderposten Simulator (hiermee kan de toestand van infra-elementen worden gesimuleerd naar EBP toe, zodat het gedrag daarvan of van bovenliggende systemen kan worden getest)
ES-las *e*lektrische *s*cheidingslas (tussen blokken of secties in de spoorbaan)
ES-lijmlas lijmlas tussen twee spoorstaven, voor het maken van een *e*lektrische *s*cheiding tussen twee secties in de spoorbaan (deze las wordt verlijmd met een tweecomponentenlijm)
ESM elektrisch stroomlijnmaterieel
ESM Electrische Spoorweg-Maatschappij nv (1902-1946); overgenomen door de NZH, zie aldaar
Es-man monteur van de Dienst van Elektriciteit en Seinwezen (ook wel “monteur Seinwezen” genoemd)
ESO Vereniging van Exploitatieve Samenwerking Openbaar Vervoerbedrijven (sinds 1974)
ESO (Deutsche) Eisenbahn-Signalordnung (Seinenreglement van de Duitse spoorwegen, sinds 1959; gewijzigd in 2020)
ESO 1959 Eisenbahn-Signalordnung 1959 (Seinenreglement uit 1959 van de West-Duitse spoorwegen)
ESROG ERTMS Safety Requirements and Objectives Group
Est *E*insatz*st*elle für Zugpersonal (D)
E. St. Eisenbahnstation (D)
ESTW Elektronisches Stellwerk (bep. type beveiligingssysteem van Siemens, dat ook in Nederland is toegepast)
ESVA Elektrische Verbindingen aan Spoorstaven en Aardingen (verband houdende met retourstroom) (C 5507)
ET elektrisch(e) treinstel(len)
ET Elektrisches Triebfahrzeug (D)
ET Elektrotriebwagen (D)
Et automatisch blokstelsel voor *E*nkelspoor, met *t*oestemmingsschakelaar
E.T. elektrische tractie (de schrijfwijze ET is ook gebruikt)
ETA EuroTank Amsterdam bv (in de Jan van Riebeeckhaven). Ook genoemd: EuroTank Terminal Amsterdam
ET-BTS Electronic Ticketing en Beheerste Toegang NS-Stations
ETC European Train Company bv (gespecialiseerd in het auditeren van bedrijven m.b.t. spoorwegveiligheid)
ETC Europark-Terminal Coevorden (ook genoemd: EuroTerminal Emmen-Coevorden-Hardenberg bv)
ETCS European Train Control System
ETCS 1 European Train Control System niveau 1: de vertaalmodule interface is bij dit niveau ondergebracht in LEU’s (Lineside Encoder Units) waarbij gebruik gemaakt wordt van eurobalises *met* bekabeling. Hierbij worden de balises ook gebruikt om de rijtoestemming aan de trein door te geven, zie ook LEU
ETCS 2 European Train Control System niveau 2: de vertaalmodule interface is bij dit niveau ondergebracht in RBC’s (Radio Block Centres) waarbij gebruik gemaakt wordt van eurobalises *zonder* bekabeling. Hierbij wordt de rijtoestemming via GSM-R naar de trein gezonden, zie ook RBC
ETECH EuroTerminal Emmen-Coevorden-Hardenberg bv
ETM Eurobalise Trans-

missie Module
ET-machinist machinist elektrische tractie
ET-mcn machinist elektrische tractie
ETMET project Elke Tien Minuten Een Trein
ETMET RoSA project Elke Tien Minuten Een Trein op de corridor *Ro*tterdam–*S*chiphol–*A*rnhem
ETML European Rail Traffic Management Layer
ETMZ Electrische Tramweg-Maatschappij Zandvoort nv (1882-1884); daarna Tramweg-Maatschappij Zandvoort, zie TMZ
ETO Eén Trein Onderweg (regime waarbij in een gebied slechts één trein tegelijk onderweg mag zijn, vanwege het ontbreken van beveiliging. Wordt gebruikt voor raccordementen, voornamelijk in het Rotterdamse havengebied)
ET-personeel personeel elektrische tractie
ETS elektrische treinvoorziening (“Electric Train Supply”, elektriciteitsdistributiesysteem op een reizigerstrein), zie ook HEP
ETSC European Transport Safety Council
ETS-lijmlas bep. type lijmlas tussen twee spoorstaven, geleverd door de firma ETS Spoor, zie aldaar
ETS Spoor ETS Spoor bv, Purmerend (leverancier van spoorwegmaterialen, aanvankelijk begonnen als ontwikkelaar van ‘*e*lek*t*rische *s*cheidingslassen spoor’, waar de afkorting in de firmanaam dus van afgeleid is). Vanaf 2021 heet het bedrijf Vossloh ETS bv
ETT Euro Tank Terminal Rotterdam bv
E-type classificatie voor normale open goederenwagens
EUAR European Union Agency for Railways, zie ERA
EUC Euro Cargo goederentrein
EULYNX European Initiative Linking Interlocking Subsystems (Europees project voor standaardisatie van de specificaties voor centrale RBC-interlocking en de vereenvoudigde decentrale aansturing van wissels, seinen en overwegen)
EURATEL European Railway Telecommunications
EURET European Research Programme for Transport
EURIFT European Reference Center for Intermodal Freight Transport
EUROBALT European Research project for Optimised Ballasted Track
EUROCAB *Euro*pean Train Control System *cab* signalling (ETCS-boordcomputer in de machinistencabine, die op trajecten met een ETCS niveau 1 of 2 spooruitrusting een volledige snelheidscurvebewaking realiseert op meer recente Belgische krachtvoertuigen zonder TBL-apparatuur. EUROCAB kan geen TBL-informatie verwerken, maar alleen ETCS-informatie), zie ETCS, TBL
EUROFIMA Société européenne pour le Financement du Matériel Ferroviaire (Europese Maatschappij voor de Financiering van Spoorwegmaterieel)
EUROTBL 1 boorduitrusting die op een ETCS 1-spoorsysteem de Memor- en stopfunctie realiseert op oudere Belgische krachtvoertuigen zonder TBL-apparatuur, zie ook TBL
EUROTBL 2 boorduitrusting die op een ETCS 1-spoorsysteem de Memor- en stopfunctie of de volledige snelheidscurvebewaking realiseert op Belgische krachtvoertuigen uitgerust met het treinbeïnvloedingssysteem TBL 2, zie aldaar
EURP European Union Rail Policy (inzake de liberalisering van het internationale goederenvervoer per spoor in Europa)
EUSCT Eurailscout Inspection & Analysis bv
EV energievoorziening (de schrijfwijze Ev is ook gebruikt)
EV Explosieven Verkenner
Ev afdeling Energie-

voorziening (van de NS)
EVA Eisenbahn Verkehrsmittel Aktiengesellschaft (verhuurbedrijf van goederenwagens door heel Europa)
EVB eenheden van bedrijfshinder (om de gevolgen te kunnen meten van verstoringen in de treindienst)
EVB'tje informele aanduiding voor het formulier waarop de Railverkeersleiding (van ProRail) EVB's ofwel *e*enheden *v*an *b*edrijfshinder invult bij verstoringen in de treindienst
EVC European Vital Computer (ERTMS boordcomputer van een trein)
EVH Elektrotechnisch VeiligheidsHandboek (van de HTM)
EVL programma Elektrische Veiligheid – Laagspanning (van ProRail)
evl elektrische verlichting
EVO Eigen Vervoerders Organisatie (sinds 1940). Later veranderde de naam in Algemene Verladers- en Eigen Vervoerders Organisatie, waarbij de afkorting EVO gehandhaafd bleef. In 2017 gefuseerd met Fenedex, zie aldaar; zie ook evofenedex
evofenedex gecombineerde afkorting van Algemene Verladers- en *E*igen *V*ervoerders *O*rganisatie en de *Fe*deratie van *Ned*erlandse *Ex*porteurs (sinds 2017). De schrijfwijze Evofenedex is ook gebruikt; zie EVO, Fenedex
evr enkelvoudig rijwegplan
EVS Euregio Verkehrsschienennetz GmbH (deze maatschappij exploiteert o.m. de treindienst op de trajecten Herzogenrath–Stolberg en Stolberg–Walheim/ Aachen Grenze)
EVSA Elektrische Verbindingen aan Spoorstaven en Aardingen (C 5507)
Evsig Einfahrvorsignal (D)
EVU *E*isenbahn*v*erkehrs*u*nternehmen (Duitse spoorvervoerder)
EW Ergonomische Werkgroep (van de NS)
EWH Elektrische Weichenheizung (elektrische wisselverwarming) (D)
EWS Elektronisch WION-Systeem (geeft informatie over ondergrondse kabelnetten), zie WION
EWS English, Welsh & Scottish Railway (verhuurde de Class 58-diesellocs aan ACTS, zie aldaar)
exb exploitatiebegin
ExCo zie ProRail EC
expl exploitatie
exwg expresgoedwagen
Ez Dienst van Economische Zaken (van de NS)
Ez 1 Dienst van Economische Zaken, 1e afdeling: Handelszaken (*in 1953*); Goederenvervoer (*in 1960*)
Ez 2 Dienst van Economische Zaken, 2e afdeling: Goederentarieven (*in 1953*)
Ez 3 Dienst van Economische Zaken, 3e afdeling: Transportbescherming en Transportschade (*in 1953*)
Ez 4 Dienst van Economische Zaken, 4e afdeling: Reizigersverkeer (*in 1953*); Reizigersvervoer (*in 1960*)
Ez 5 Dienst van Economische Zaken, 5e afdeling: Reizigerstarieven (*in 1953*)
Ez 6 Dienst van Economische Zaken, 6e afdeling: Propaganda en Marktonderzoek (*in 1953*); Propaganda (*in 1960*)
Ez 7 Dienst van Economische Zaken, 7e afdeling: Stedebouw (*in 1953*)
Ez 8 Dienst van Economische Zaken, 8e afdeling: Algemene Zaken en Personeelzaken (*in 1960*)
EZS Emplacement Zuidelijke Spooraansluiting (bij Chemelot in Geleen)
E-Zug Eilzug (Duitse sneltrein)

F

F voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot de staatsspoorwegen
F classificatie voor speciale open goederenwagens
F stortwagen / open bakwagen met hoge wanden (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
F aanduiding voor veewagens
F aanduiding voor gefaseerde rijweginstelling
F met bagageafdeling voor vervoer van fietsen (in aanduiding voor bep. rijtuigen, bijv. sBFk)
F fluit (lastgeving -)
F inhoudsklasse voor pa-containers vanaf 16 m^3
f geschikt voor vervoer per veerboot (ofwel ferry) naar Groot-Brittannië (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
f met bagageafdeling voor vervoer van fietsen (in aanduiding voor bep. rijtuigen, bijv. Bf, Df)
FA fysieke afscherming (bij werkzaamheden aan de spoorbaan) (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*);
fysieke afscherming en afbakening (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*)
fac facultatieve trein
FAT Factory Acceptance Test (bij railinfraprojecten)
FaZ Afdeling Facilitaire Zaken (van ProRail)
FB functionaliteitsbeperking (van infrastructuur, bijv. bij werkzaamheden)
FBA Fahr*b*etriebs*a*bkommen (rijdienst overeenkomst) (D)
FBA Uebereinkommen über die Regelung der Betriebsführung auf den grenzüberschreitenden Strecken an der Deutsch-Niederländischen Grenze zwischen der Deutschen Bundesbahn (DB) und der N.V. Nederlandse Spoorwegen (NS) – Fahr*b*etriebs*a*bkommen (Rijdienst overeenkomst tussen DB en NS) (C 7203)
Fbf Fernbahnhof (D)
FBG overwegboomlicht; tweezijdig zichtbare waarschuwingslamp op overwegboom (*F*ront/ *B*ack Si*g*nal)
FCE fictieve controleeenheid (in EBP)
fcfs 'first come, first served' (systeem voor afhandeling van de treindienst, bijv. in de Schipholtunnel). De schrijfwijze FCFS wordt ook gebruikt. Tevens wordt de aanduiding FIFO gebruikt, zie aldaar
FCL Full Container Load (zending die bestaat uit een "volledige containerlading" ofwel een zending met slechts één geadresseerde per container, die niet wordt gedeeld met andere verladers)
Fd Financiële Dienst (van de NS)
Fdl Fahrdienstleiter (treindienstleider) (D)
FD-Zug Ferndurchgangszug (Duitse intercitytrein)
FE rijrichtingslampje / rijweglampje ('tra*ff*ic *e*lectric light', op het tableau van de treindienstleider)
Fe Dienst van Financieel-Economische Zaken (van de NS). De afkorting Fez is ook gebruikt
Fe 1 Dienst van Financieel-Economische Zaken, 1e afdeling: Boekhouding en Financiën (*in 1970*);
Financiën (*in 1989*)
Fe 2 Dienst van Financieel-Economische Zaken, 2e afdeling: Opbrengstadministratie (*in 1970*);
Opbrengstadministratie, Modernisering verkooptechniek, Automatisering reizigersadministratie, Automatisering goederenadministratie (*in 1978*);
Opbrengstadministratie, Centrale Personeels- en Bezoldigingsadministratie (*in 1989*)
Fe 3 Dienst van Financieel-Economische Zaken, 3e afdeling: Centrale Personeels- en Bezoldigingsadministratie (*in 1970*);
Bedrijfsadministratie (*in 1989*)
Fe 4 Dienst van Financieel-Economische Zaken, 4e afdeling: Bedrijfsadministratie NS en

Dochterondernemingen (*in 1970*);
Informatie en Automatisering Coördinatie (*in 1989*)
Fe 5 Dienst van Financieel-Economische Zaken, 5e afdeling: Besturingsinformatie en Systemen (*in 1970*);
Ondernemingscontrol (*in 1989*)
Fe 6 Dienst van Financieel-Economische Zaken, 6e afdeling: Bedrijfseconomie (*in 1970*);
Interne Accountantsafdeling (*in 1989*)
Fe 7 Dienst van Financieel-Economische Zaken, 7e afdeling: Interne Accountantscontrole (*in 1970*)
Fe 427 Bedrijfsadministratie bedrijven Is (onderdeel van de Dienst van Financieel-Economische Zaken, 4e afdeling: Bedrijfsadministratie NS en Dochterondernemingen) (*in 1978*)
Fe 632 Bureau Reizigersvervoer (onderdeel van de Dienst van Financieel-Economische Zaken, 6e afdeling: Bedrijfseconomie) (*in 1978*)
Fe 642 Bureau Goederenvervoer (onderdeel van de Dienst van Financieel-Economische Zaken, 6e afdeling: Bedrijfseconomie) (*in 1978*)
Fenedex *Fe*deratie van *Ned*erlandse *Ex*porteurs (sinds 1954; in 2017 gefuseerd met de EVO, zie aldaar), zie ook evofenedex
FENS Fonds Eenmalige bijdrage NS (een bedrag van 3 miljard gulden dat in 2000 naar de NS ging; bedoeld voor de ontwikkeling van het OV-chipsysteem en de verbetering van stations en het spoorwegnet)
FER Facilitaire Eenheid Regelgeving (van de NS; deze verzorgde ook de uitgave van materieelgidsen)
Fez Dienst van Financieel-Economische Zaken (van de NS). De afkorting Fe is ook gebruikt
ff geschikt voor vervoer door de Euro Tunnel (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
FFF FLIRT Fast Forward (elektrische drie- en vierwagentreinstellen van NSR, resp. nummers 2201-2233 en 2501-2525), zie FLIRT
FFF-3 FLIRT Fast Forward elektrische driewagentreinstellen van NSR, nummers 2201-2233, zie FLIRT
FFF-4 FLIRT Fast Forward elektrische vierwagentreinstellen van NSR, nummers 2501-2525, zie FLIRT
FFG Freight Focus Group (van de Community of European Railway and Infrastructure Companies, zie CER)
Fg Frachtgüterzug (D)
Fgz Ferngüterzug (D)
FHT Functie Hersteltijd (na een Treinverkeer Aantastende Onregelmatigheid), zie TAO
FIATA Fédération Internationale des Associations de Transitaires et Assimilés / International Federation of Freight Forwarders Associations
Fiat-SIG Fiat-SIG Schienenfahrzeuge AG (Fabbrica Italiana di Automobili Torino–Schweizerische Industrie Gesellschaft; fabrikant van loopdraaistellen voor IRM-treinstellen van NS)
FIF Fédération des Industries Ferroviaires
FiFi-container fire fighting container (onderdeel van de blustrein van ProRail Incidentenbestrijding, in gebruik op emplacement Waalhaven Zuid)
FIFO 'first in, first out' (systeem voor afhandeling van de treindienst, bijv. in de Schipholtunnel). De schrijfwijze fifo wordt ook gebruikt. Tevens wordt de aanduiding fcfs gebruikt, zie aldaar
FIP Facilités de circulation Internationales du Personnel des chemins de fer (internationale reisfaciliteiten voor spoorwegpersoneel)
FIS Functioneel Integraal Systeemontwerp (van ProRail)
FIS Fahrgast Informations System (reizigersinformatiesysteem) (D)
FKR rijweg- of rijrichting-signaleringsrelais ('tra*ffi*c indi*ca*tion *r*elay')

FLIRT elektrische twee-, drie- en vierwagentreinstellen van de Zwitserse fabrikant Stadler, o.m. voor NSR en Arriva ('Fast Light Innovative Regional Train' / 'Flinker Leichter Innovativer Regional-Triebzug'). De schrijfwijze Flirt wordt ook gebruikt

FLIRT 2 elektrische tweewagentreinstellen van Arriva (nummers 450-464). De schrijfwijzen FLIRT-2 en FLIRT II zijn ook gebruikt, zie FLIRT

FLIRT 3 elektrische driewagentreinstellen van Arriva (nummers 550-557 en 560-572) en Keolis (nummers 7301-7309). De schrijfwijzen FLIRT-3 en FLIRT III zijn ook gebruikt, zie FLIRT

FLIRT 3C *tric*ourant treinstel type FLIRT (zoals van Arriva). Tricourant betekent dat het treinstel geschikt is voor drie stroomsystemen (van het Nederlandse, Belgische en Duitse netwerk), zie FLIRT

FLIRT 4 elektrische vierwagentreinstellen van Keolis (nummers 7401-7407). De schrijfwijzen FLIRT-4 en FLIRT IV zijn ook gebruikt, zie FLIRT

FLIRT II zie FLIRT 2

FLIRT III zie FLIRT 3

FLIRT IV zie FLIRT 4

Flm Fahrleitungsmeisterei (onderhoudsdistrict voor de bovenleiding) (D)

Flutlijn gecombineerde trdl-gebieden *Fl*evolijn-*Ut*rechtselijn

FM facultatieve trein met reeds ingeroosterd materieel en personeel (ook genoemd "Facultatief Met")

FMN Federatie Mobiliteitsbedrijven Nederland (samenwerkingsverband van de vervoersbedrijven Arriva, EBS, Keolis, Qbuzz en Connexxion/ Transdev)

FMS Flexibel Meldkamer Systeem

FMW montagewagen voor de bovenleiding ("*F*ahrleitungs*m*ontage-*w*agen")

FOG Fotocodeboek van Onderdelen voor Goederenmaterieel (C 6610)

FOT functionele onttrekkingstekening (van geplande werkzaamheden aan de railinfra)

FPvE Functioneel Programma van Eisen (de eisen van ProRail m.b.t. een systeem)

FRAM Friese Autobus Maatschappij nv (1971-1996; dochteronderneming van de NS)

FRAMAFER Société Française de Construction de Matériel Ferroviaire (fabrikant van spoorbouwmachines)

FRD First Railway Directive (van de Europese Unie), inzake de liberalisering van het spoorvervoer in Europa

FRISO Flexibele Rail Infra Simulatie Omgeving (systeem van ProRail voor onderzoek naar de kwaliteit van infrastructuur-, dienstregeling- en/of besturingsvarianten)

FRMRS Future Railway Mobile Radio System (werknaam voor de toekomstige opvolger van het GSM-R systeem)

FRV Federatieve Raildienst Vakbond (sinds 2000)

FS Full Supervision (normale mode van ERTMS waarbij controle op de spoorbezetting voor de trein heeft plaatsgevonden en volledige automatische treinbeïnvloeding plaatsvindt)

FS MA Full Supervision Movement Authority (mode in ERTMS waarbij een automatisch gegenereerde toestemming om te rijden naar een trein wordt gestuurd, met tevens de garantie dat het spoor veilig is en klaar voor normaal treinverkeer)

FSS Functionele Specificaties Spoorgoederenvervoer

FStM Friese Stoomtrein Maatschappij (2003-2011)

FSV Federatieve Spoorweg Vakvereniging (ook genoemd: Federatieve Spoorweg Vakbond)

FTD Fahrzeugtechnik Dessau (fabrikant van spoorwegmaterieel, o.a. van de elektrische PROTOS-treinstellen

van Connexxion)
FTE Forum Train Europe / Europäische Organisation der Eisenbahnverkehrs- und Dienstleistungsunternehmen (Europese organisatie voor de ontwikkeling van planningsprocessen voor vervoer van reizigers en goederen per spoor)
FTGS Ferngespeiste Tonfrequenz-Gleisstromkreise (toonfrequente spoorstroomloop, gefabriceerd door Siemens)
F-type classificatie voor speciale open wagens
Fugro RD Fugro Rail-Data, onderdeel van Fugro nv (*Fu*nderingstechniek en *gro*ndmechanica)
funct functionaris
FV Fahrdienstvorschrift(en) (D)
Fw Fahrwegsignal (D)
FwDV Feuerwehr-Dienstvorschrift (D)
FWN Fahrzeugwerk Niedersachswerfen GmbH (onderhouds- en revisiebedrijf voor goederenwagens)
FWS Fern Wirk Schirm (bedienterminal voor assentellersysteem)
Fw-Signale Fahrwegsignale (D)
FZ facultatieve trein zonder ingeroosterd materieel en personeel (ook genoemd “Facultatief Zonder”)
FZR relais voor vrijgave rangeren (‘tra*ffi*c special *r*elay’)
Fz-Signale Signale an einzelnen Fahrzeugen / Fahrzeugsignale (seinen op losse locs en rangeerdelen) (D)
F-Zug Fernschnellzug (Duitse expresstrein, later ICE genaamd)

G

G goederenregime (L- en H-seinen)
G voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot particuliere maatschappijen
G classificatie voor normale gesloten goederenwagens
G sein (aanduiding in gebruik bij het Seinwezen). Dit komt van de letter G welke bij GRS (General Railway Signal Company) de aanduiding is voor 'sig*n*al'
G (schema)technische benaming voor het ATB-systeem
G sig*n*aal (aanduiding in gebruik bij het Seinwezen)
G geheim
g goederen
g goederenmaterieel
g goederenvervoer
g bestemd voor containervervoer (in aanduiding voor bep. platte goederenwagens)
g bestemd voor graanvervoer (in aanduiding voor bep. gesloten goederenwagens)
g voorzien van mechanische koelinstallatie (in aanduiding voor bep. koelwagens)
g bestemd voor het vervoer van samengeperste of vloeibare gassen (in aanduiding voor bep. ketelwagens)
G2-laadprofiel laadprofiel zoals gehanteerd door de Duitse spoorwegen (wordt ook UIC G2 genoemd)
G6R seinstuurrelais voor seinbeeld groen knipper met cijfer 6 ('si*g*nal *r*elay 60 km/h')
GA6R seinstuurrelais voor seinbeeld geel met cijfer 6 ('si*g*nal *a*pproach *r*elay 60 km/h')
GAB Geautomatiseerde Aanvraag Buitendienststelling (onderdeel van RAPIE)
GAD Gewestelijke Afvalstoffen Dienst (later: Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst), raccordement in Crailoo, zie Crag
GADO Groninger Autobusdienst Onderneming nv (1924-1998; vanaf 1938 dochteronderneming van de NS). De schrijfwijze Gado is ook gebruikt
GAGS Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen
GAO Gebruiks Afhankelijk Onderhoud (dit wordt toegepast door NedTrain bij treinonderdelen die een bepaald aantal kilometers meegaan en waarvan het ongewenst is dat een trein er op stilvalt. Daarom worden onderdelen als motoren en lagers preventief vervangen onder GAO), zie ook DAO, TAO
GAOS Geautomatiseerd Alarmerings- en Oproepsysteem (bij ernstige verstoringen van de treindienst)
GATX (ook genoemd: GATX Rail Europe), dochteronderneming van General American Transportation (verhuurbedrijf van goederenwagens door heel Europa). In de Verenigde Staten moeten alle eigenaren van goederenwagens die géén spoorwegmaatschappij zijn, een X achter hun handelsnaam voeren; zodoende werd de afkorting GATX
GAV Güterabfertigungsvorschriften (D)
GAV (St) Güterabfertigungsvorschriften für Stückgut (D)
GAV (W) Güterabfertigungsvorschriften für Wagenladungen (D)
GB Tramweg Gouda–Bodegraven nv (1908-1917), voorh. ATM, zie aldaar
gb geen bijzonderheden
GBA gebruikelijke blokafstand
Gbf Güterbahnhof (Duits goederenstation)
GBHTM Gemengd Bedrijf "Haagsche Tramweg Maatschappij" nv (1926-1961)
GBI Groep Bedrijven Infra (van NS, later opgegaan in NS Infra Services bv, zie NS IS)
G-blok gietijzeren remblok
GBO Grootschalig Brandweeroptreden (o.m. voor hulpverlening bij treinrampen), zie GBO-SO
GBO-SO Grootschalig Brandweeroptreden en Specialistisch Optreden (ook kortweg genoemd:

Grootschalig en Specialistisch Optreden); programma van Brandweer Nederland, o.m. voor hulpverlening bij treinrampen, zie GBO
GBT draagwagen voor grote containers (“Großbehälter-Tragwagen”)
GBV Reglement Gebruik Bijzondere Voertuigen (C 4402)
GBV Güterbeförderungsvorschriften (D)
GC goederencriterium
GC Gedwongen Concept (systeem dat het mogelijk maakt dat LWB en trdl werkzones formeel via bedien- en beveiligingssystemen aan elkaar overdragen)
GCB Chemins de fer Grand Central Belge (Belgisch consortium van particuliere spoorwegmaatschappijen, 1864-1898; exploiteerde onder meer de spoorlijnen Moerdijk–Roosendaal, Breda–Roosendaal, Tilburg–Baarle-Nassau grens, en Budel grens–Roermond)
GCBf Großcontainerbahnhof (D)
GCC Algemene Voorwaarden voor Spoorwegvervoer van reizigers / General Conditions of Carriage for Rail Passengers (ook wel aangeduid als GCC-CIV/PRR)
GCC-CIV/PRR *G*eneral *C*onditions of *C*arriage for Rail Passengers – *C*onvention *I*nternationale concernant le transport des *V*oyageurs et des bagages par chemins de fer / Regulation of the European *P*arliament and of the Council on *R*ail passengers’ *R*ights and Obligations (Algemene Voorwaarden voor Spoorwegvervoer van reizigers, 2013), zie CIV, PRR
GCTM Gestion Centralisée du Trafic Marchandises / Centralized Management of Goods Traffic
GCU General Contract of Use for Wagons (algemeen contract, krachtens het COTIF-verdrag, tussen spoorwegondernemingen en de eigenaren van goederenwagens)
GCUA Großcontainerumschlaganlage (D)
GCUP Großcontainerumschlagplatz (D)
gdbva grensdienstbaanvak
GDE ground detection electric light (aardfoutsignalering ofwel “lampje aarde” op het tableau van de treindienstleider)
GDKR aardfout-signaleringsrelais (‘*g*round *d*etection indi*ca*tion *r*elay’)
GDL Gewerkschaft Deutscher Lokomotivführer (vakbond voor Duitse machinisten)
GDS Groningsch-Drentsch Snelvervoer nv (1939-1975; opgegaan in de Drentse Vervoer Maatschappij nv, een dochteronderneming van de NS)
gdst geen dienst (bijv. stilstaande locomotief)
GE goederenemplacement
GE aanduiding voor diesellocs, gebouwd door de Amerikaanse firma General Electric (in gebruik bij het railbedrijf van de Hoogovens)
GE Geneeskundige Eenheid (bij grote ongevallen)
GED geduwd materieel
GEDT uitvoeringsprogramma Goederenroute Elst–Deventer–Twente (in het kader van programma NaNOV, zie aldaar)
GEFCO Groupages Express de Franche-Comté (bedrijf voor spoorvervoer van auto’s door heel Europa). De schrijfwijze Gefco is ook gebruikt
GenTM Gendringsche Tramweg-Maatschappij nv (1890-1901); overgenomen door de GSTM, zie aldaar
GES Gemeenschap van Europese Spoorwegen, zie CER
GE’s informele aanduiding voor diesellocs, gebouwd door de Amerikaanse firma General Electric (in gebruik bij het railbedrijf van de Hoogovens)
GETA Gemeente Electrische Tram Arnhem (1911-1944); voortgezet als Gemeente Vervoerbedrijf Arnhem, zie GVA
GETC Groupement Européen du Transport Combiné
getr. mat getrokken

mat(erieel)
GEVI gevaarsidentificatienummer (oranje kenmerking op wagens met gevaarlijke stoffen)
gew gewicht
GEWEDIS Gewestelijke Dispatching (bij de NMBS)
Gfpl Güterzugfahrplan (dienstregeling voor goederentreinen) (D)
GGB Grootschalige Geneeskundige Bijstand (o.a. bij treinrampen; voorh. Geneeskundige Combinatie bij grootschalige rampen, zie GNK-C)
GGVSE Gefahrgutverordnung Straße und Eisenbahn (Duitse regelgeving voor het weg- en spoorvervoer van gevaarlijke stoffen)
Ggzg Gegenzug (tegentrein) (D)
GHH Gutehoffnungshütte Oberhausen (fabrikant van spoorwegmaterieel, o.m. voor het railbedrijf van de Hoogovens)
GHOR Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GHS Globally Harmonized System of classification and labeling of chemicals
ghstn groepshoofdstation
GIL Geul Inhoud Lijsten (deze beschrijven welke kabels en leidingen in welke geulen liggen)
gio grote infra-onttrekking (bij geplande werkzaamheden), ook wel Grote Incidentele Onttrekking genoemd. De schrijfwijze GIO wordt ook gebruikt
GISP Geautomatiseerd InformatieSysteem ProRail (voor het inlichten van wachtdiensten bij calamiteiten en onregelmatigheden in de treindienst)
GiTM Ginnekensche Tramweg Maatschappij nv (1883-1920); gedeeltelijk voortgezet door Gemeentetram Breda, zie GTB
GJZ Grond Juridische Zaken (afdeling van ProRail)
GK aanduiding voor koelwagen (‘*G*üter*k*ühlwagen’)
GKR sein-signaleringsrelais (‘si*g*nal indi*c*ation *r*elay’)
gkt goederenkantoor
GKW-A bep. type 2-assige korte platte wagen die gebruikt wordt bij werkzaamheden aan de spoorbaan (‘*G*leis*k*raft*w*agen*a*nhänger’). Sommige wagens van dit type zijn lageboordwagens
GL geel (seinbeeld)
GL 4 geel 4 (hoog geplaatst geel seinbeeld met een door wit licht gevormde 4 in de cijferbak. Snelheid begrenzen tot 40 km/u. De door het getal aangegeven snelheid wordt bij het volgende lichtsein niet overschreden)
GL 6 geel 6 (hoog geplaatst geel seinbeeld met een door wit licht gevormde 6 in de cijferbak. Snelheid begrenzen tot 60 km/u. De door het getal aangegeven snelheid wordt bij het volgende lichtsein niet overschreden)
GL 6 KN geel 6 knipper (hoog geplaatst geel seinbeeld met een door knipperend wit licht gevormde 6 in de cijferbak. Snelheid begrenzen tot 60 km/u. Ingeval een remming is ingezet en het volgende lichtsein een verdere begrenzing van de snelheid gebiedt, wordt de remming niet onderbroken)
GL 8 geel 8 (hoog geplaatst geel seinbeeld met een door wit licht gevormde 8 in de cijferbak. Snelheid begrenzen tot 80 km/u. De door het getal aangegeven snelheid wordt bij het volgende lichtsein niet overschreden)
GL 8 KN geel 8 knipper (hoog geplaatst geel seinbeeld met een door knipperend wit licht gevormde 8 in de cijferbak. Snelheid begrenzen tot 80 km/u. Ingeval een remming is ingezet en het volgende lichtsein een verdere begrenzing van de snelheid gebiedt, wordt de remming niet onderbroken)
GL(75) geel knipperend seinbeeld (knippert 75 keer per minuut). Seinbeeld in het seinstelsel 1949, voor situaties waarbij treinen veelvuldig met lage snelheid reden (zoals bij binnen-

komst op een station over aftakkend spoor) of bij seinafstanden die korter waren dan de remwegafstand. De schrijfwijze GL75 is ook gebruikt
Gla Gleisanschluß (spooraansluiting) (D)
glbr geleidebrief
Glbz Gleisbauzug (D)
GLCN Global Level Crossing Network (internationaal netwerk, georganiseerd in 2021 door de UIC, om de veiligheid van en op overwegen te vergroten; voortgekomen uit ELCF, zie aldaar)
GLFL seinbeeld geel flikkerlicht, ook aangeduid als 'geel flikker' (later uit fatsoensoverwegingen 'geel knipper' genoemd, zie GLKN)
GLKN geel knipper (geel knipperend seinbeeld. Rijden op zicht: kunnen stoppen op ieder punt achter het sein, waarbij de snelheid niet hoger mag zijn dan 40 km/u)
GL-las geleidende las in gelijmde uitvoering, ook wel *g*eleidende *l*ijmlas genoemd (voor het maken van een elektrische scheiding tussen twee spoorstaven)
G-locomotief aanduiding voor stoomlocomotieven serie 3400 van de NS, "in hoofdzaak bestemd voor *g*oederentreinen"
GLPR Si*g*nal *L*ever Re*p*eater *R*elay (seinknop herhalingsrelais)
GLS Groninger Locaalspoorweg-Maatschappij nv (1887-1940); opgegaan in de NS
GLV-CIM Guide Lettre de Voiture CIM / CIM Consignment Note Manual (Handboek CIM-vrachtbrief), zie CIM
GLV-TC CIM Guide Lettre de Voiture CIM – Transport Combiné / CIM Consignment Note Manual for Combined Transport, zie CIM
GLW-CUV Guide Lettre Wagon CUV / CUV Wagon Note Manual / Handboek CUV-Wagenbrief, zie CUV
GM *g*ereedschap- en *m*aterieelwagen
GMC Gemeenschappelijk Meld Centrum (van brandweer, ambulancezorg en politie)
GMcn gereedschapmachinist (machinist van groot mechanisch gereedschap, zoals spoorbouw- en onderhoudsmachines). De schrijfwijzen Gmcn en GMCN zijn ook gebruikt
GM-EMD General Motors Electro-Motive Diesel (fabrikant van de Class 66-diesellocs, o.a. voor ACTS)
GMF meetvoertuig voor spoorstaafonderzoek en spoorgeometrie ('*G*leis*mess*f*a*hrzeug')
GMG groot mechanisch gereedschap (zoals stopmachines e.d.)
GMK Gemeenschappelijke Meldkamer (van brandweer, politie en ambulancediensten)
GMS Geïntegreerd Meldkamer Systeem
GMS Gemeenschappelijk Meldkamer Systeem
gmtr gemengde trein
GMTZ zelfrijdend meetvoertuig voor spoorstaafonderzoek en spoorgeometrie ('*G*leis*mess*t*r*iebzug')
GNK-C Geneeskundige Combinatie bij grootschalige rampen (ondersteuning van geneeskundige hulpverlening, o.a. bij treinrampen), zie GGB
GNMI Gemeentelijk Netwerk voor Mobiliteit en Infrastructuur
GO goederentrein (voorh. gtr)
go groot onderhoud / grootschalig(e) onderhoud(swerkzaamheden) aan de railinfrastructuur. De schrijfwijze GO wordt ook gebruikt
GoA Grade of Automation (niveau van automatisering van treinbesturing)
GoA 0 rijden zonder treinbeïnvloeding, zie GoA
GoA 1 rijden met treinbeïnvloeding, zie GoA, ATP
GoA 2 automatische treinbesturing met machinist, zie GoA
GoA 3 automatische treinbesturing zonder machinist, zie GoA, DTO
GoA 4 automatische treinbesturing zonder personeel, zie GoA, UTO

GOE Grossherzogliche Oldenburgische Eisenbahn (1866-1920); exploiteerde onder meer de spoorlijn Nieuweschans–Ihrhove
GOES Guidelines for OCL Earthing Systems for safety in railway tunnels (Richtlijnen voor aardingssystemen van bovenleidingen ten behoeve van de veiligheid in spoortunnels) (UIC, 2025)
GOIDS project Geen Onderhoud in de Spits (project voor het beter plannen van Kort Cyclisch Onderhoud aan V-IRM-treinstellen)
GOLS Geldersch-Overijsselsche Locaal-Spoorweg Maatschappij nv (1881-1920)
GOR Generieke Operationele Regelingen (bijv. m.b.t. de Schipholspoortunnel)
GOR geplande onttrekking railcapaciteit (bij werkzaamheden)
GOS Goederen Overdracht Spoor (bij station Schiedam Centrum, waar ProRail goederentreinen overdraagt aan de verkeersleiding van de RET, en andersom)
GOSM Geldersch-Overijsselsche Stoomtram Maatschappij nv (1885-1945)
GOT Geo-objectencatalogus Treinbeveiliging
GoTM Gooische Tramweg-Maatschappij nv (1930-1944); voorh. GS, zie aldaar
GOVI projectgroep Grenzeloze Openbaar Vervoer Informatie (richt zich op het verzamelen, standaardiseren en landelijk ontsluiten van geplande en actuele OV-reisinformatie), zie DOVA
gp groep
GPE Tramweg-Maatschappij Groningen–Paterswolde–Eelde nv (1896-1938; vanaf 1929 alleen busbedrijf)
GPH General Purpose Handset (mobiel type GSM-R voor algemeen gebruik), zie GSM-R
GR grendel voor rangeren of brugbediening
GR groen (seinbeeld)
GR seinstuurrelais voor geel knipper (Si*g*nal *R*elay)
gr grens
GR 6 groen 6 (hoog geplaatst knipperend groen seinbeeld met een door wit licht gevormde 6 in de cijferbak. Voorbijrijden toegestaan met ten hoogste de door het getal aangegeven snelheid, in dit geval 60 km/u)
GR 8 groen 8 (hoog geplaatst knipperend groen seinbeeld met een door wit licht gevormde 8 in de cijferbak. Voorbijrijden toegestaan met ten hoogste de door het getal aangegeven snelheid, in dit geval 80 km/u)
GR 10 groen 10 (hoog geplaatst knipperend groen seinbeeld met een door wit licht gevormde 10 in de cijferbak. Voorbijrijden toegestaan met ten hoogste de door het getal aangegeven snelheid, in dit geval 100 km/u)
grbva grensbaanvak
grc groepschef
grc gd groepschef gronddienst
GR CIM/SMGS CIM/SMGS Reconsignment Manual / Guide des Ré-expéditions CIM/SMGS (2006), zie CIM, SMGS
grc kvtp groepschef krachtvoertuigpersoneel
grc tps groepschef treinpersoneel
GRER General Regulations for Electronic seat/berth Reservation and electronic production of travel documents (UIC, 2023)
GRG Gedifferentieerd Rijden Goederentreinen (studie van Movares uit 2017, naar mogelijkheden om trillingshinder als gevolg van goederentreinverkeer op bepaalde locaties in de nachtelijke uren te verminderen)
GRI vaste *G*SM-*R* telefonie *I*nstallatie (nieuw telefoniesysteem van ProRail, vanaf 2022). Dit systeem wordt ook Geo-Redundante INTtel genoemd, zie INTtel
GRIP Gecoördineerde Regionale IncidentenbestrijdingsProcedure
GRIP 0 bestrijding van een incident ter plaatse (bijv. bij verstoring van de treindienst door verdacht gedrag of voorwerp langs de vrije

baan; melding van spelende kinderen langs het spoor; kleine brand in trein of op station; bermbrand; brandlucht in trein; of aanrijding trein met persoon of klein wegvoertuig zoals auto of motorfiets), zie GRIP

GRIP 1 GRIP opschalingsniveau 1: bestrijden van een incident ter plaatse, bij een incident van beperkte afmetingen (wel is coördinatie tussen de verschillende hulpdiensten nodig, bijv. bij ontsporing met slachtoffers, aanrijding trein-trein of aanrijding tussen trein en groot wegvoertuig, waarbij de rijtuigen of wagens niet vervormd, gekanteld of gestapeld zijn; grote brand in trein, zoals in coupé/compartiment of uitslaand; incident met gevaarlijke stoffen waarbij het gevaar zich beperkt tot het brongebied; bomvinding of aantreffen van verdacht voorwerp in trein, spoortunnel of op station. Bovenleiding ruim uitschakelen), zie GRIP

GRIP 2 GRIP opschalingsniveau 2: bestrijden van een incident met duidelijke uitstraling naar de omgeving (bijv. grote brand, of brand met onbekende omvang, in een station of spoortunnel, of in een trein verblijvende op een station; ontsporing met slachtoffers, aanrijding trein-trein of aanrijding tussen trein en groot wegvoertuig, waarbij de rijtuigen of wagens vervormd, gekanteld of gestapeld zijn. Bovenleiding ruim uitschakelen), zie GRIP

GRIP 3 GRIP opschalingsniveau 3: bestrijden van een incident zoals een grote treinramp, waarbij het welzijn bedreigd wordt van de bevolking binnen een gemeente (of bijv. incident met gevaarlijke stoffen, waarbij gasontsnapping plaatsvindt met gevaar voor de gezondheid buiten het brongebied; bomexplosie in trein, spoortunnel of op station; of lekkage van gevaarlijke vloeistoffen met gevaar voor de (volks)gezondheid buiten het brongebied, maar binnen een gemeente. Bovenleiding ruim uitschakelen), zie GRIP

GRIP 4 GRIP opschalingsniveau 4: bestrijden van een grote ramp, waarbij het effectgebied de grenzen van een gemeente overschrijdt (bijv. grote treinramp waarbij gevaarlijke stoffen zijn vrijgekomen, met gevaar voor de volksgezondheid. Zeer grote hulpverlening vereist. Bovenleiding ruim uitschakelen of complete lijn uitschakelen), zie GRIP

gritr grindtrein

grk gebouw (van ProRail Verkeersleiding) aan de De Ruyterkade, Amsterdam

GRKN groen knipper (groen knipperend seinbeeld). Voorbijrijden toegestaan met ten hoogste 40 km/u

GRKN 6 groen knipper 6 (hoog geplaatst knipperend groen seinbeeld met een door wit licht gevormde 6 in de cijferbak. Voorbijrijden toegestaan met ten hoogste de door het getal aangegeven snelheid, in dit geval 60 km/u)

GRKN 8 groen knipper 8 (hoog geplaatst knipperend groen seinbeeld met een door wit licht gevormde 8 in de cijferbak. Voorbijrijden toegestaan met ten hoogste de door het getal aangegeven snelheid, in dit geval 80 km/u)

GRKN 10 groen knipper 10 (hoog geplaatst knipperend groen seinbeeld met een door wit licht gevormde 10 in de cijferbak. Voorbijrijden toegestaan met ten hoogste de door het getal aangegeven snelheid, in dit geval 100 km/u)

grl groepsleider

GRP Groningen Railport Exploitatiemaatschappij bv (in Veendam)

GRP geodetische spoormaatvoering (Geodetic Rail Profiling)

GRS General Railway Signal Company (Amerikaanse fabrikant, o.m. van het systeem ATB-

EG)
GRS-SSI samenwerkingsverband tussen de General Railway Signal Company en de Spoorweg Sein Industrie nv
GrT Groenlosche Tram Maatschappij nv (1908-1922)
grtr groentetrein
GRU Groupe Réseaux Utilisateurs (werkgroep van de UIC voor ontwikkeling en verbetering van het gestandaardiseerde gegevensoverzicht dat spoorwegondernemingen moeten uitwisselen voor internationaal spoorvervoer)
GRW grenswachter (bij werkzaamheden aan de railinfra). De schrijfwijze grw wordt ook gebruikt
GR(W) gelijkrichter(wagen)
GRW/A grenswachter/ afbakening (bij werkzaamheden aan de railinfra)
GS gevaarlijke stoffen
GS goederenstation
GS Gooische Stoomtramwegmaatschappij nv (1880-1930), daarna: GoTM, zie aldaar
GS-las *g*econstrueerde elektrische *s*cheidingslas (ook wel isolatielas genoemd) tussen secties in de spoorbaan
GSM Geldersche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1881-1934). De verkorting GSTM werd ook gebruikt
GSM Gelderse Streekvervoer Maatschappij nv (1977-1993; dochteronderneming van de NS)
GSM aanduiding voor stopmachine (‘*G*leis*s*topf*m*aschine’)
GS-ME Gevaarlijke Stoffen Meetvoertuig
GSM-R Global System for Mobile communication – Rail / GSM for Railways (mobiele telefoonnetwerk voor spoorwegtoepassingen)
GSM-Rail zie GSM-R
GSM-R D GSM-R Data (GSM-R voor data services; automatische treingegevens via GSM-R)
GSM-R p GSM-R portofonie, zie GSM-R
GSM-R V GSM-R Voice (GSM-R voor mondelinge communicatie, bijv. tussen machinist en treindienstleider), zie GSM-R
Gsp Gleissperrsignal (D)
GSS Gelderse Smalspoor Stichting (sinds 1984)
gst goederenstation
GSTM Geldersche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1881-1929; daarna GTM, zie aldaar). De verkorting GSM werd ook gebruikt
GSWIT Guidelines for Sealing Wagons and Intermodal Transport units (UIC, 2024)
GT Geldersche Tramwegen nv (1934-1971; vanaf 1949 alleen busbedrijf). De verkorting GTW werd ook gebruikt
GT Société du chemin de fer de Gand à Terneuzen (1869-1930), exploiteerde de spoorlijn Terneuzen – Sluiskil – Sas van Gent grens; overgenomen door SGE, zie aldaar
GT aanduiding voor open bakwagens (“Grand Tombereau”)
GTA Gemeentetram Amsterdam nv (1900-1943; voortzetting van de Amsterdamsche Omnibus Maatschappij, zie AOM); in 1943 naamswijziging in GVBA, zie aldaar
GTAp Gemeentetram Apeldoorn (1919-1923); voortzetting van de Apeldoornsche Tramweg-Maatschappij, zie ApTM
GTB geen treinbewegingen (geen trein- en rangeerbewegingen toegestaan bij de desbetreffende werkzaamheden)
GTB Gemeentetram Breda (1920-1925)
gtbv geld terug bij vertraging (bep. werkproces van NS Reizigers). De schrijfwijze GTBV wordt ook gebruikt
GTG Gemeentetram Groningen (1906-1949; voortzetting van de TGP, zie aldaar). Overigens luidde de officiële naam: Trambedrijf der Gemeente Groningen
GTI Goederentreinen Inchecken (in de verkeersleidingsfase kan een vervoerder in dit systeem een goederenpad bevestigen, verleggen of opheffen)
GTM Geldersche Tram-

weg-Maatschappij nv (1929-1934; voortzetting van de GSTM, zie aldaar). In 1934 naamswijziging in GTW, zie aldaar

GTM-CIT Guide du Trafic Marchandises du CIT / CIT Freight Traffic Manual, zie CIT

GTN Gemeentetram Nijmegen (1911-1955)

GTO Gemeentetram Oudewater (1906-1931)

GTO Gate Turn Off-thyristortechniek (voor de aandrijving van de motoren van DD-IRM interregiomaterieel). Wordt ook genoemd: Tractie-installatie GTO

GTPM Guidelines for Train Performance Management on Rail Freight Corridors (Rail-Net Europe, 2019)

gtr goederentrein

G-trein goederentrein

GTS Gemeentetram Sloten (1918-1921)

GTSt Gemeente-Trambedrijf Soest (1918-1925)

GTT-CIV Guide Titres de Transport CIV / CIV Ticket Manual, zie CIV

GTU Gemeentelijk Trambedrijf Utrecht (1906-1939, daarna autobusbedrijf); voortzetting van de UTM, zie aldaar

GTV Gemeentetram Venray (1909-1926)

GTV-CIT Guide du Trafic Voyageurs du CIT / CIT Passenger Traffic Manual, zie CIT

GTVP geplande treinvrije periode, t.b.v. werkzaamheden (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*); gegarandeerde treinvrije periode, t.b.v. werkzaamheden (*betekenis zoals gehanteerd door IVW*)

GTW Geldersche Tramwegen nv (1934-1971; voortzetting van de GTM, zie aldaar); vanaf 1949 alleen busbedrijf. De verkorting GT werd ook gebruikt

GTW *G*elenk*t*riebw*a*gen (elektrische en dieseltreinstellen, gebouwd door de Zwitserse fabrikant Stadler, zoals de 'Velios' van Veolia en de 'Spurt' van Arriva)

GTW-CIT Guide du Trafic Wagons du CIT / CIT Wagon Manual, zie CIT

GTW-DMU *G*elenk-*t*riebw*a*gen-Diesel Multiple Unit (dieseltreinstel van het type GTW, gebouwd door de Zwitserse fabrikant Stadler, o.m. voor Arriva), zie ook D/E-GTW

GTW-EMU *G*elenk*t*riebw*a*gen-Electric Multiple Unit (elektrisch treinstel van het type GTW, gebouwd door de Zwitserse fabrikant Stadler, o.m. voor R-net en Veolia), zie ook E-GTW

G-type classificatie voor normale gesloten goederenwagens

GTZ Gemeentetram Zaltbommel (1910-1923)

GUP Gegevens Uitwisselingsplan (systeem binnen Post21 treindienstleiding)

Guw Gleichrichterunterwerk (D). De schrijfwijze GUw wordt ook gebruikt

Gv Güterverkehr (D)

GVA Gemeente Vervoerbedrijf Arnhem (1944-1993); voortzetting van de GETA, zie aldaar

GVB Gemeentevervoerbedrijf nv (Amsterdam), sinds 2007; voortzetting van het GVBA, zie aldaar

GVB glijdend variabel blok (volledige cabinesignalering ter vervanging van seinen langs de baan. Bij dit systeem wordt de scheiding van treinen dus niet geregeld op basis van fysiek gedefinieerde blokken)

GVBA Gemeentevervoerbedrijf Amsterdam, ook genoemd: GVB Amsterdam (1943-2007; voortzetting van de GTA, zie aldaar). Sinds 2007 GVB genoemd, zie aldaar

GVL Gewestelijke Verkeersleiding (bij de NMBS)

GVM Gelderse Vervoer Maatschappij nv (1993-1997)

GVS gebruiksvoorschrift

GVT Gebroeders Versteijnen Transport bv, Tilburg (o.a. railterminal voor containervervoer, vanaf 2022 Railport Brabant), zie RPB

GVU Gemeentelijk Vervoerbedrijf Utrecht nv

GVZ Güterverkehrszentrum (D). De containerterminal in Coevorden staat bij de DB en de Bentheimer Eisenbahn bekend als GVZ Coevorden
GVZ Coevorden zie GVZ
GW werkplekbeveiligingsklasse Gegarandeerde Waarschuwing
GW Groepsindeling van de stations voor het Wagenvervoer (C 7531)
GW groepswagen (voor het stukgoederenvervoer)
gw grenswaarde (een door ProRail te realiseren niveau, bijv. in punctualiteit of veiligheid)
G-Wagen overdekte goederenwagen (“gedeckter Güterwagen”)
Gwg aanduiding voor goederenwagen (“Güterwagen”)
GWI Genesee & Wyoming, Inc. (goederenvervoerder op havenspoorlijnen, die Rotterdam Rail Feeding heeft overgenomen)
GWSM Geldersch-Westfaalsche Stoomtram-Maatschappij nv (1905-1930), daarna voortgezet als GWTM, zie aldaar
GWTM Geldersch-Westfaalsche Tramweg-Maatschappij nv (1930-1954), voorh. GWSM, zie aldaar
GWV Güterwagenvorschriften (D)
GWW Grond-, Weg- en Waterbouw
GZR si*g*nal *r*elay (seinrelais voor seinbeeld geel of groen)
GZXR Si*g*nal Special E*x*it *R*elay (seinstuurrelais voor de keuze geel knipper of beter)

H

H handbediening (bedrijfstoestand CTA)
H herfstcriterium (rijweginstelling bij gladde sporen)
H halt (sein voor zware goederentreinen); seinbeeld van H-sein, zie aldaar
H classificatie voor speciale gesloten goederenwagens
H wagen voor vervoer van boomstammen ("*h*outwagen")
H instructiemotorwagen
h herroep rijweg
h geschikt voor vervoer van staalrollen, die dwars op de rijrichting geplaatst worden (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
H2 kleine revisie (van treinstellen)
H2+ uitgebreide kleine revisie (van treinstellen), waarbij het treinstel tevens wordt overgeschilderd en/of van ATB wordt voorzien
H2-revisie zie H2
H3 grote revisie (van treinstellen)
HA Stoomtram Haarlem–Alkmaar (1896-1924)
HABD Hot Axle Box Detector
hagt Sp hoofdagent Spoorwegpolitie
hahob halfautomatische halve-overwegboominstallatie
haki halfautomatische knipperlichtinstallatie
HAL Heavy Axle Load
hali halfautomatische lichtinstallatie voor overwegen (voorh. havio)
Hanze informele afkorting voor de Hanze-(spoor)lijn tussen Lelystad en Zwolle, zie Hasp
haob halfautomatische overpadboominstallatie
HART Hazard Area Response Team (van Ambulance Amsterdam; komt in actie bij chemische, biologische, radiologische en nucleaire incidenten), zie CBRN
Hasp Hanzespoorlijn tussen Lelystad en Zwolle (de verkortingen Hl en HZL worden ook gebruikt)
havio halfautomatische verkeerslichtinstallatie voor overwegen, zie hali
HAWA Hannoversche Waggonfabrik AG (fabrikant van o.a. rijtuigen Mat '24)
HAZOP *Haz*ard and *Op*erability study (veiligheidsanalyse van ProRail)
HB Hollandsche Buurtspoorwegen nv (1895-1935); overgenomen door de BBA, zie aldaar
HB bagagewagen (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HB Hondenbrigade (van de Spoorwegpolitie)
hb handbediening / handbediend
HBB NS Houtbereidingsbedrijf (te Dordrecht), ook aangeduid als Hbi of HBI (Houtbereidingsinrichting); vanaf 1992 Houtverwerkingsbedrijf, zie HVB
HBD hotboxdetectiesysteem
Hbf Hauptbahnhof (Duits hoofdstation)
hbhob handbediende halve overwegboominstallatie
Hbi NS Houtbereidingsinrichting Dordrecht (de schrijfwijze HBI werd ook gebruikt), zie HBB
hbki handbediende knipperlichtinstallatie
HBS Haagsche Buurtspoorwegen nv (sinds 1927); beheermaatschappij voor alle niet-Haagse lijnen van de HTM, zie aldaar
HBT Handboek Treindienstleider
HBV Handboek Verkeersleider
hbw hefbordeswagen (voor werkzaamheden aan de bovenleiding)
HbWd Handboek Wachtdienst (van Arriva). De afkorting HW is ook gebruikt
HC trein die High Cube-containers vervoert (Hoge Containers buiten profiel)
HC reizigersrijtuig 2e klas (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
hc hoofdconducteur (de schrijfwijzen Hc en HC worden ook gebruikt)
HCCL Hudswell, Clarke and Company Limited, Leeds (fabrikant die o.m. de tenderlocomotieven bouwde van de serie NS 8800)
H Cst chef van een hoofdstation (de schrijfwijze H.Cst. is ook ge-

bruikt)
hcvsp hoofdcommissaris van Spoorwegpolitie
HCW Hollandsche Constructiewerkplaatsen nv te Leiden (fabrikant van o.a. ketelwagens voor de NS)
HD reizigersrijtuig 1e klas (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HDIR Hoofddirectie van de Nederlandse Spoorwegen, ook wel “Directie algemeen” genoemd, zie Da
HD-rem hogedrukrem
HDS dienstoverzicht (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
heavyrail aanduiding voor spoorsystemen waar treinen met grote aslasten en tonmetergewichten kunnen rijden (de verkorting HR wordt ook gebruikt)
HEC Hunslet Engine Company, Leeds (fabrikant van locomotieven, o.a. de tenderlocomotief NS 8826)
HEEMAF Hengelosche Electrische en Mechanische Apparaten Fabriek nv (fabrikant van de elektrische installatie voor o.a. de Hondekoptreinstellen en de locseries 1200 en 2200/ 2300)
Henschel-BBC Henschel en Brown, Boveri & Cie. (samenwerkingsverband van fabrikanten van locomotieven zoals NS draaistroomloc 1600P, waarbij de P stond voor ‘proefloc’)
HEP elektrische treinvoorziening (“head-end power”; elektriciteitsdistributiesysteem op een reizigerstrein, dat bij getrokken treinen wordt gevoed vanuit de locomotief), zie ook ETS
HERMAN programma dat door ProRail wordt gebruikt voor het vernieuwen van het VKL-systeem. De naam is een keuze geweest van het ontwikkelteam, aangezien er reeds andere systemen bij ProRail gebruikt werden die (acroniemen van) jongens- of meisjesnamen dragen, zoals DONNA, FRISO, SIMONE en TOON, zie aldaar
HERMES Handling through European Railways Messages Electronic System
HEROE Harmonisation of European Rules for Operating ERTMS
HESM Hollandsche Electrische Spoorweg Maatschappij nv (1898-1936)
Hfbf Hafenbahnhof (D)
hfdspw hoofdspoorweg
Hf-Signal Hauptformsignal (semafoor of armsein in gebruik als hoofdsein; ook bekend als Form-Hauptsignal) (D)
HG goederenwagen (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HG geladen of te lossen wagen (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
Hgb Hoofdgebouw van de spoorwegen te Utrecht (voorh. Hoofdadministratiegebouw genoemd). De schrijfwijzen hgb en HGB worden ook gebruikt
Hgb 1 Hoofdgebouw 1 van de spoorwegen (uit 1871) aan het Moreelsepark te Utrecht. De schrijfwijzen HGB 1 en HGB I worden ook gebruikt
Hgb 2 Hoofdgebouw 2 van de spoorwegen (uit 1895, genaamd Tulpenburgh) aan het Moreelsepark te Utrecht. De schrijfwijzen HGB 2 en HGB II worden ook gebruikt
Hgb 3 Hoofdgebouw 3 van de spoorwegen (uit 1921, bijgenaamd De Inktpot) aan het Moreelsepark te Utrecht. De schrijfwijzen HGB 3 en HGB III worden ook gebruikt
Hgb 4 Hoofdgebouw 4 van de spoorwegen (uit 1990) aan de Laan van Puntenburg te Utrecht. De schrijfwijzen HGB 4 en HGB IV worden ook gebruikt
Hgbf Hauptgüterbahnhof (Duits goederenhoofdstation)
HGB I zie Hgb 1
HGB II zie Hgb 2
HGB III zie Hgb 3
HGB IV zie Hgb 4
HGK Häfen und Güterverkehr Köln AG (spoorgoederenvervoerder, sinds 1992)
HGST Hoofdinspec-

teur-Generaal der Spoor- en Tramwegen (van het Rijkstoezicht op de Spoorwegen)
HGV Heavy Goods Vehicle (classificatie voor zware goederenwagens)
HGV Hochgeschwindigkeitsverkehr (Duits netwerk van hogesnelheidslijnen, ook wel aangeduid als HGV-Netz)
HH Tram Helder–Huisduinen nv (1895-1917), zie HH I, HH II
HH Heavy Haul (aanduiding voor spoorbaan die ontworpen is voor zwaar trekkende voertuigen, of spoorstaafbevestigingen die hiervoor ontworpen zijn)
HH kolenwagen (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
hh bestemd voor vervoer van staalrollen, die staand vervoerd worden (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
hhh bestemd voor vervoer van staalrollen, die in de lengterichting van de wagen geplaatst worden (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
HH I Tram Helder–Huisduinen nv (1895-1910)
HH II Tram Helder–Huisduinen nv (1910-1917)
HHPI Heavy Haul Power International GmbH (Duitse goederenvervoerder, sinds 1999), ook actief op het Nederlandse spoorwegnet
HHT handheld terminal (in gebruik op Betuweroute en Hanzelijn)
HHVO Stoomtram 's-Hertogenbosch–Helmond–Veghel–Oss nv (1920-1935); voortzetting van de sBH (zie aldaar); overgenomen door de BBA (zie aldaar). De afkorting sHHVO is ook gebruikt
HIAB Hydrauliska Industri AB (waarbij AB staat voor Aktiebolaget, een Zweedse vennootschapsvorm). Fabrikant van hydraulische kranen, o.a. gebruikt op locomotoren van de NS)
HIAB-kraan zie HIAB
HIJSM Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij nv (1837-1938; opgegaan in de NS). Tot 1930 werd de afkorting HSM gebruikt
HIJSM Haarlem IJmuidense Spoorweg Maatschappij (2000-2011)
Hikg Hildebrand-Knorr-Güterzugbremse (bep. type remsysteem voor goederentreinen)
Hikp Hildebrand-Knorr-Personenzugbremse (bep. type remsysteem voor reizigerstreinen)
Hik-rem Hildebrand-Knorr rem (bep. type luchtrem)
HIMA *Hi*ldebrandt *Ma*nnheim (leverancier van het PLC Interlocking systeem, zie aldaar)
HIOB bep. type hefbordeswagen voor onderhoud aan de bovenleiding ("Hubarbeitsbühnen-Instandhaltungsfahrzeug für Oberleitungsanlagen")
HIPPS HERMES International Planning and Production System (planning- en sturingssysteem voor het internationale goederenvervoer per spoor), zie HERMES
HIR Handboek Incidentmanagement Rail (voorh. Calamiteitenplan Rail, zie CPR)
Hispr Hoofdinspecteur (van de NS)
hivsp hoofdinspecteur van Spoorwegpolitie
HK trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HKC werktrein ("chantier") (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HKF facultatieve trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HKM goederentrein ("marchandises") (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HKN nachttrein ("nuit"/"nacht") (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HKOP Stichting Mat '54 Hondekop-vier
HKS extra trein ("supplémentaire") (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HKS HKS Metals bv (Hoogovens Klöckner Scrap Metals bv, voorh. Hollandia Schroot; sloperij van spoorwegma-

terieel, Westhaven Amsterdam, 1993-2010), zie Asdhol. Het raccordement van HKS werd bereikt via een aftakking van emplacement Radarweg

HKT troepentrein ("troupes"/"troepen") (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HKV reizigerstrein ("voyageurs") (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HKX exprestrein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HKY eerste trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HKZ laatste trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HL Hoekse Lijn (Schiedam–Hoek van Holland Strand)

HL locomotief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HI Hanzelijn (tussen Lelystad en Zwolle). De verkortingen Hasp en HZL worden ook gebruikt

HLD baandieselloco-motief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HLD 51 aanduiding voor diesel-elektrische locomotieven reeks 51 van de NMBS, o.a. ingezet voor TEE-treinen tussen Amsterdam en Brussel

HLD 53 aanduiding voor diesel-elektrische locomotieven reeks 53 van de NMBS, o.a. ingezet voor goederentreinen tussen de Maasvlakte en Athus

HLD 54 aanduiding voor diesel-elektrische locomotieven reeks 54 van de NMBS, o.a. ingezet voor TEE-treinen tussen Amsterdam en Brussel

HLD 55 aanduiding voor diesel-elektrische locomotieven reeks 55 van de NMBS, o.a. ingezet voor zware goederentreinen tussen Genk en Sloehaven en tussen de Maasvlakte en Athus

HLD 60 aanduiding voor diesel-elektrische locomotieven reeks 60 van de NMBS, o.a. ingezet voor goederentreinen tussen Zelzate en Terneuzen

HLD 62 aanduiding voor diesel-elektrische locomotieven reeks 62 van de NMBS, later ook in gebruik bij ACTS

HLD 77 aanduiding voor diesel-hydraulische locomotieven reeks 77 van de NMBS die als baanlocomotief worden ingezet, o.a. voor goederentreinen via de IJzeren Rijn

HLE elektrische locomotief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HLE 11 aanduiding voor elektrische locomotieven reeks 11 van de NMBS, die speciaal gebouwd waren voor het trekken/duwen van de Beneluxtreinen tussen Amsterdam en Brussel

HLE 15 aanduiding voor elektrische locomotieven reeks 15 van de NMBS, die o.a. tussen Amsterdam en Brussel werden ingezet

HLE 25 aanduiding voor elektrische locomotieven reeks 25 van de NMBS, waarvan er een aantal werden omgebouwd tot tweespannings-locomotief, zodat deze ook in Nederland konden rijden

HLE 28 aanduiding voor elektrische locomotieven reeks 28 van de NMBS, o.a. ingezet voor de Beneluxtreinen tussen Amsterdam en Brussel

HLR rangeerdieselloco-motief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)

HLR 73 aanduiding voor diesel-hydraulische rangeerlocomotieven reeks 73 van de NMBS, later ook in gebruik bij Rotterdam Rail Feeding

HLR 77 aanduiding voor diesel-hydraulische rangeerlocomotieven reeks 77 van de NMBS, die uitgerust zijn met ATB zodat ze ook in Nederland kunnen rijden

HLS herstellen rijrichting linkerspoor

HL-Signale Licht*h*aupt- und *L*ichtvorsignale (combinatiesysteem van lichtseinen: hoofd- en voorseinen). De schrijfwijze Hl-Signale is ook gebruikt (D)

HLT locomotief met tender ("tendre"/"ten-

der") (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
hlt halte
HlTgM Haarlemsche Tramweg-Maatschappij nv (1904-1948)
HlTyM Haarlemsche Tramway-Maatschappij nv (1878-1904)
HLV stoomlocomotief ("*l*ocomotive à *v*apeur"; niet-officiële afkorting, in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HLZ diesellocomotief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HM meubelwagen (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HMA Holec Machines en Apparaten bv (fabrikant van o.a. elektrische installaties en tractiemotoren voor spoorwegmaterieel)
hmt hoofdmonteur
hmt ae hoofdmonteur materieel ATB en elektronica
hmt EV hoofdmonteur energievoorziening
hmt mat d hoofdmonteur materieel diesel
hmt mat e hoofdmonteur materieel elektrisch
hmt Sw hoofdmonteur Seinwezen
HMX rijtuig met afdelingen 1e en 2e klas (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HN Locaalspoorwegmaatschappij "Hollandsch Noorderkwartier" nv (1884-1935)
HN ledige wagen of rijtuig (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HOBC High Output Ballast Cleaner (moderne ballasthormachine)
h.o.h. afstand tussen sporen, hart op hart gemeten
Holec samenvoeging van de bedrijfsnamen HEEMAF/*Ho*fstede Crull & Willink en de E*lec*trotechnische Industrie voorheen Willem Smit & Co. (fabrikant van de elektrische installatie van treinstellen zoals DD-AR, DD-IRM, DM'90, ICM, IRM en SGM), zie HMA
HOV Hoogwaardig Openbaar Vervoer (project van de rijksoverheid, gericht op de ontwikkeling van openbaar vervoer dat aan hoge eisen voldoet op het gebied van de doorstroming, dus met een hoge gemiddelde rijsnelheid, bijv. RandstadRail en treindiensten van Blauwnet)
HOvD Hoofdofficier van Dienst (van de brandweer), ook genoemd: Algemeen Commandant Brandweerzorg, zie AC-B
HOVH project Hoogwaardig Openbaar Vervoer Hilversum
HOV-lijn lijn in stads- en streekvervoer volgens het concept Hoogwaardig Openbaar Vervoer (zie HOV). Dit is inclusief metro- en lightrailvervoer, zoals R-net en RandstadRail
HOV-net hoogwaardig openbaar vervoernet (in het kader van het project Hoogwaardig Openbaar Vervoer)
HP trein die Huckepackwagens vervoert (buiten profiel)
HP hoofdpost (in NX-beveiliging)
HP platte wagen (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
Hp Haltepunkt (Duitse halte)
HPCE hoofdpost controle-eenheid (computer en software van EBP welke in contact staat met de onderposten)
HPM High Performance Milling (bep. methode voor het slijpen en herprofileren van spoorstaven)
HP-POR Hoofdpost Power-Off Relay (hoofdpost spanningsbewakingsrelais)
HPS Hulpplan/Plan Secours (dit heeft tot doel om d.m.v. een aangepaste treindienst de gevolgen van een verstoring te beperken) (B)
Hp-Signale Hauptsignale (hoofdseinen) (D)
HPSS High Performance Switch System (bep. type wisselsteller)
HQ open voertuig (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HQE gesloten voertuig (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HR zie heavyrail
HR Holland Railconsult (verzelfstandigd voor-

malig Ingenieursbureau NS)
HR seinstuurrelais voor seinbeeld geel ('home relay')
HR Huishoudelijk Reglement voor de bij de hoofdadministratie in gebruik zijnde gebouwen (C 1407)
H-rapport rapport van *h*ermeting van een spoorstaafdefect
HRC Holland Rail Container bv (dochteronderneming van de NS)
HRK Herik Rail bv (2003-2014); spoorwegonderneming gespecialiseerd in chartertreinen en goederenvervoer
HRN hoofdrailnet (afkorting vooral in gebruik bij Ministerie I en M)
HRN Historisch Railvervoer Nederland
HRS Hago Rail Services bv (schoonmaakbedrijf van reizigerstreinen)
Hr-Signale Hornrufsignale (fluitseinen) (D)
HRSS Husa Rolling Stock Services bv
HrtI Havenbedrijf De Rietlanden in Amsterdam (dochteronderneming van de Staatsmijnen)
HS hoogspanning
HS Hollands Spoor (station Den Haag -), zie Gv
HS hoofdstation (zoals Groningen -), afkorting vooral gebruikt door stads- en streekvervoerbedrijven, zie hstn
HS mechanische beveiliging, type HSM (Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij)
Hs Hauptsperrsignal (D)
HSA High Speed Alliance Beheer nv (exploitatiemaatschappij voor de treindienst op de HSL Zuid)
HSA Stichting Historisch Streekvervoer Achterhoek (sinds 2002)
H-sein lichtsein dat zware goederentreinen opdraagt halt te houden
HSFV High Speed Freight Vehicle (classificatie voor goederenwagens, geschikt voor hoge snelheden)
HSG High Speed Grinding (het met hoge snelheid slijpen van spoorstaven d.m.v. een speciale slijptrein, met een werksnelheid tot 80 km/u)
HSIJ Hoogovens Stoom IJmuiden (sinds 1973)
HS-kast hoogspanningskast
HSL Hamburger Schienen Logistik GmbH (Duitse goederenvervoerder, ook in Nederland actief middels HSL Nederland bv)
HSL High Speed Line / *h*oge*s*nelheids*l*ijn
HSL0 deel van het Belgische hogesnelheidstreinproject, van Brussel Zuid naar Gent St. Pieters
HSL1 Belgische gedeelte van de hogesnelheidslijn die Brussel via Rijsel (Lille) met Parijs en Londen verbindt
Hsl1 HSL Zuid (hele gebied)
HSL2 deel van de oostelijke tak van het Belgische hogesnelheidstreinproject, tussen Leuven en Ans
Hsl2 HSL Noord (Zuiderzeelijn, hele gebied)
HSL3 deel van het Belgische hogesnelheidstreinproject, van Chênée (Luik) naar de Duitse grens. De schrijfwijze Hsl3 is ook gebruikt
HSL4 deel van het Belgische hogesnelheidstreinproject (het Belgische gedeelte van de HSL Zuid) van Brussel naar de Nederlandse grens. De schrijfwijze Hsl4 is ook gebruikt
HSL Nederland HSL Nederland bv (Nederlandse vestiging van de Duitse goederenvervoerder Hamburger Schienen Logistik)
HSL Noord Zuiderzeelijn, hogesnelheidslijn van Schiphol naar Groningen (afgeblazen)
HSL Noord aanduiding voor de HSL4 in België (niet te verwarren met de aanduiding voor de Nederlandse Zuiderzeelijn)
HSL Oost Hogesnelheidslijn Amsterdam – Utrecht – Arnhem – Duitse grens (afgeblazen)
HSL (VTB) voertuigbedienaar hogesnelheidslijn (de afkorting VTB-HSL wordt ook gebruikt)
HSL Zuid Hogesnelheidslijn Schiphol – Rotterdam – aansluiting

Breda – Belgische grens
HSM Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij nv (1837-1938; opgegaan in de NS). Vanaf 1930 werd de afkorting HIJSM gebruikt
hspl hersporingsleider
HSR High Speed Rail / High Speed Railway (aanduiding voor spoorbaan welke geschikt is voor hoge snelheden)
HST High Speed Train / *h*oge*s*nelheids*t*rein
Hst Haltestelle (Duitse halte)
hstn hoofdstation
HS-toestel handelinrichting voor bloktoestellen, model HSM (Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij)
HSTR High Speed Track Recording (spoorstaafonderzoek dat met hoge snelheid door een speciale meettrein kan worden verricht)
HSTRC High Speed Track Recording Coach (meettrein die spoorstaafonderzoek kan verrichten met hoge snelheid)
HST-VEM Hogesnelheidstrein Vervoersexploitatie Maatschappij nv (dochteronderneming van de NS), later: Thalys Nederland nv, zie TN
HSv Handboek Stationsverlichting
hswi hoofdspoorweginfrastructuur (de schrijfwijze HSWI wordt ook gebruikt)
HT tender (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HTC Hovers Constructie Tilburg nv (fabrikant van spoorwegmaterieel, o.a. van de Staatsmijnen). Opvallend is de volgorde van de letters in de afkorting: logischerwijs zou het HCT moeten zijn, maar men vond de T in het midden mooier staan in het fabriekslogo
HTM Haagsche Tramweg Maatschappij nv (sinds 1887)
HTPT Harmonised Train Procedures for the accelerated Transfer of freight trains between cooperating Railway Undertakings at handover points (UIC, 2025)
HTRS Husa Transportation Railway Services Nederland bv (2010-2014); voorh. ACTS, zie aldaar
HTV Handhaving, Toezicht en Veiligheid (*betekenis zoals gehanteerd door de rijksoverheid*);
Handhaver Toezicht en Veiligheid (*betekenis zoals gehanteerd door Arriva, GVB, HTM en RET*)
HTW Regeling Hijs-, Hef- en Transport*w*erktuigen en -gereedschappen (C 6581)
htwt haltewachter
HTyM Haagsche Tramway-Maatschappij nv (1867-1873; voortzetting van de Dutch Tramway Company, zie DTC); overgenomen door de Société Anonyme des Tramways de La Haye, zie TH
H-type classificatie voor speciale gesloten goederenwagens (bijv. wagens met schuifwanden)
HUSA Husa Transportation Group bv ('husa' betekent 'gans' in het Tsjechisch, en slaat op de naam van de eigenaar van het bedrijf, Van *Gans*ewinkel), zie HTRS
HV hulpverleningsvoertuig
HV Stoomtramweg Hansweert–Vlake (1913-1933)
HV reizigersrijtuig ("voyageurs") (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HV-1 hulpverleningsvoertuig groot
HV-2 hulpverleningsvoertuig klein
HVB Houtverwerkingsbedrijf (van de NS, te Dordrecht); tot 1992 Houtbereidingsinrichting genoemd, zie Hbi; vanaf 1998 ImproRail bv. De schrijfwijze Hvb is ook gebruikt
HVB Hauptverwaltung der Deutschen Bundesbahn (hoofdkantoor van de Duitse spoorwegen)
HVD Hauptverkehrsdirektion (van de Duitse spoorwegen tijdens de Tweede Wereldoorlog)
HVL Hoofdverkeersleiding (in Utrecht)
hvlpcl heuvelprocesleider
HVO-motoren dieselmotoren die lopen op Hydrotreated Vegetable

Oil ofwel biodiesel (zoals in de WINK-dieseltreinstellen van Arriva)
H/V-Signale Haupt-/Vorsignale (de schrijfwijze HV-Signale is ook gebruikt) (D)
Hvspl Havenspoorlijn (tussen IJsselmonde en Rotterdam Maasvlakte)
HVT Handreiking Voorbereiding Treinincidentbestrijding
HVV Tramweg-Maatschappij 's-Hertogenbosch–Vught–Voorburg nv (1920-1937; vanaf 1929 alleen busbedrijf); overgenomen door de BBA, zie aldaar. De afkorting sHVV is ook gebruikt
HW Handboek Wachtdienst (van Arriva). De afkorting HbWd is ook gebruikt
HW wagen voor wol en katoen (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
HW Henschel-Werke (fabrikant van locomotieven, o.a. voor NS, Strukton en VolkerRail)
HWA Hauptwagenamt (D)
HWD Hot Wheel Detector (sensor langs de spoorbaan die hete wielen detecteert, die bijv. worden veroorzaakt door vaste remmen)
HWst Hauptwerkstatt (Duitse hoofdwerkplaats)
HWV Hamburger Waggonvermietung GmbH (D)
HZL Hanze(spoor)lijn tussen Lelystad en Zwolle. De verkortingen Hasp en Hl worden ook gebruikt
HZSM Haarlem–Zandvoort Spoorweg Maatschappij nv (1880-1925); opgegaan in de HSM, zie aldaar

I

I classificatie voor koelwagens
I aanduiding voor integrale rijweginstelling
i wagen met lage laadvloer / wagen bestemd voor het vervoeren van objecten die het laadprofiel zouden overschrijden als ze op normale goederenwagens geladen zouden worden (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
IAM informatie aan machinisten
IARO International Air Rail Organisation / Internationale Organisatie voor Luchthaven-Spoorverbindingen
IAROR International Association of Railway Operations Research
IB Ingenieursbureau NS
IB Inspecteur Baan
IB infrabezetting (in de dienstregeling of bij capaciteitsverdeling)
ib infrabeheer(der)
ib individuele bediening per infra-element
IB-conflict infrabezettingsconflict (in de dienstregeling)
IBD Initieel Behoefte Document (van ProRail; beschrijft de vraagstelling, complexiteit, kansen, risico's en argumenten voor het wel of niet starten van een railinfraproject)
IBGS Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (van ProRail) (*betekenis zoals gehanteerd door IFV, OVV en ProRail*); Incidentenbestrijding Gevaarlijke Stoffen (*betekenis zoals gehanteerd door IVW en ILT*)
IB-kabel interlokale blokkabel t.b.v. treinbeveiligingsinstallaties (een voor telecommunicatie en Seinwezen gemeenschappelijk gebruikte kabel)
IB-KKT Ingenieursbureau Kritische Kerntaken Treinbeveiliging
IBM International Business Machines Corporation (leverancier van o.a. software aan de spoorwegen)
IBNR Internationale Bahnhofsnummer (D)
IBO informatie bij ontregelingen
IBO Integratie Betuwe Oost (vervoersintegratieproject voor de treindienst Arnhem–Tiel)
IBP Infrabeschikbaarheidsplanning (van ProRail Inframanagement)
IBS Innovatieagenda Bronaanpak Spoortrillingen
IC intercity
Ic Interne Accountants Afdeling (van de NS)
Ic 1 Interne Accountants Afdeling, sectie 1: Accountantscontrole NS (*in 1958*)
Ic 2 Interne Accountants Afdeling, sectie 2: Accountantscontrole Dochtermaatschappijen (*in 1958*)
IC 3 intercitymaterieel (elektrische driewagentreinstellen, bijgenaamd "Koploper" of "Doorloopkop"), zie ICM, Plan Z
Ic 3 Interne Accountants Afdeling, sectie 3: Controle der baten, alsmede van stations en kantoren Van Gend en Loos (*in 1958*)
IC+ Intercity Plus-project (aanduiding voor een tweetal projecten van de NS, uit 1978-1979 en 1995-1999, met als doel om door de inzet van luxere intercitytreinen meer reizigers aan te trekken; bijgenaamd "de verwentrein")
ICB afdeling Incidentenbestrijding (van ProRail), voorh. ProRail OGB, zie aldaar
ICB afdeling InfraConfiguratieBeheer (van ProRail)
ICB International Container Bureau (in Parijs), zie BIC
IC-B Intercity Brussel–Amsterdam (ook wel kortweg aangeduid als "IC-Brussel")
icb'ers medewerkers van de afdeling Incidentenbestrijding (van ProRail)
ICB RN Incidentenbestrijding Randstad Noord (van ProRail)
ICB RZ Incidentenbestrijding Randstad Zuid (van ProRail)
IC-Direct intercity treinserie 900 tussen Amsterdam en Breda
ICE Duitse ICE-trein (Inter City Express)
ICF *I*nter*c*ontainer-Inter*f*rigo SA (bedrijf voor internationaal con-

tainer- en koeltransport per spoor)
ICIRT International Conference on Intelligent Rail Transportation
ICIT Interministerial Conference for Infrastructure and Transport (Interministeriële Conferentie voor Infrastructuur en Transport)
ICK Intercityrijtuig Korte termijn (rijtuigen, voor korte termijnen door NSR gehuurd van de Duitse spoorwegen)
ICK-rijtuig zie ICK
ICL InterCity Lease (aanduiding voor getrokken IC-materieel, geleasd van de DB)
ICM International Contingency Management (van de UIC; helpt spoorwegondernemingen met het beheersen van onvoorziene omstandigheden)
ICM intercitymaterieel (elektrisch driewagentreinstel, bijgenaamd "Koploper" of "Doorloopkop"), zie Plan Z
ICM-0 aanduiding voor de protoserie van zeven driedelige treinstellen ICM uit 1977, nummers 4001-4007
ICM-0 III zie Plan Z0
ICM-1 elektrische driewagentreinstellen, nummers 4011-4050 (later veranderd in ICMm-1)
ICM-1 III zie Plan Z1
ICM-2 elektrische driewagentreinstellen, nummers 4051-4097 (later veranderd in ICMm-2)
ICM-2 III zie Plan Z2
ICM-3 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 4201-4230 (later veranderd in ICMm-3)
ICM-3 IV zie Plan Z3
ICM-4 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 4231-4250 (later veranderd in ICMm-4)
ICM-4 IV zie Plan Z4
ICM-III intercitymaterieel (elektrische *drie*wagentreinstellen; hieronder vallen ICM-0, ICM-1 en ICM-2), zie Plan Z
ICM-IV intercitymaterieel (elektrische *vier*wagentreinstellen; hieronder vallen ICM-3 en ICM-4), zie Plan Z
ICMm gemoderniseerde ICM-treinstellen van NSR ("ICM modern"), waarbij de doorloopkoppen zijn vervangen door afdekplaten
ICMm-1 elektrische driewagentreinstellen, nummers 4011-4050 ("Inter*city*-*m*aterieel *m*odern", voorh. ICM-1)
ICMm-2 elektrische driewagentreinstellen, nummers 4051-4097 ("Inter*city*-*m*aterieel *m*odern")
ICMm-3 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 4201-4230 ("Inter*city*-*m*aterieel *m*odern")
ICMm-4 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 4231-4250 ("Inter*city*-*m*aterieel *m*odern")
ICMV Interservice Comité Militaire Verplaatsingsaangelegenheden (van het Ministerie van Defensie), later: CVD, zie aldaar
IC-net intercitynet
ICNG Intercity Nieuwe Generatie (vanaf 2020), elektrische vijf- en achtwagentreinstellen van het type Coradia Stream, bijgenaamd "Wesp", gebouwd door Alstom, resp. nummers 3101-3149 en 3201-3320
ICNG-V elektrische vijfwagentreinstellen Intercity Nieuwe Generatie, nummers 3101-3149
ICNG-VIII elektrische achtwagentreinstellen Intercity Nieuwe Generatie, nummers 3201-3320
Icom Inkoopcommissie NS-concern
ICR *i*nter*city*-*r*ijtuig (getrokken materieel)
ICR-1 intercityrijtuigen voor de Beneluxdienst (afgeleverd 1980-1982), ook wel "ICR-buurland" genoemd
ICR-2 intercityrijtuigen voor binnenlands verkeer (gebouwd 1980-1982), ook wel "ICR-binnenland" genoemd
ICR-3 intercityrijtuigen voor de Beneluxdienst (gebouwd 1986-1987), ook wel "ICR-Benelux" genoemd
ICR-4 intercityrijtuigen voor de Beneluxdienst, tevens inzetbaar in Duitsland (in dienst gekomen in 1988), ook wel "ICR-buurland" genoemd
ICR-A ICR-rijtuig met uitsluitend eerste klas

zitplaatsen, ook wel genoemd A-rijtuig voor het Intercity Plus-project
ICR-Benelux zie ICR-3
ICR-binnenland zie ICR-2
ICR-buurland zie ICR-1, ICR-4
ICRm gemoderniseerde intercityrijtuigen ICR met airconditioning ("*i*nter*city*r*i*jtuig *m*odern")
ICRmh intercityrijtuigen ICRm welke geschikt zijn gemaakt voor inzet op de *h*ogesnelheidslijn
ICS Instandhoudings-Concept Spoorinfra
ICS *I*nter*com*s*ysteem* (van Netwerk Metro Amsterdam
ict ingangscontrole
ICVF internationale vrachtafrekening
IDC Informatiedistributiecentrum in Zwolle
IDC Infra Data Center (van ProRail), zie RILA
IDIT Institut du Droit International du Transport / International Transport Law Institute
IDS indienststellingsdatum (van een traject of baanvak)
IDV internationale douaneverklaring
I&E Staforgaan Interne en Externe Betrekkingen (van NS)
I&M zie I en M
I en M Ministerie van Infrastructuur en Milieu
I en W Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IEP programma Implementatie ERTMS ProRail (dit zorgt ervoor dat binnen ProRail de treinbeveiligingstechnologie ERTMS wordt ingevoerd, zie aldaar)
I&W zie I en W
If Dienst van Infrabeheer (van de NS)
If 4 Dienst van Infrabeheer, 4e afdeling: Vastgoed en Geodesie (*in 1992*)
If 6 Dienst van Infrabeheer, 6e afdeling: Sturing en energievoorziening (*in 1992*)
IFF Institute of Freight Forwarders
ifm informatrice
IFO bep. type rijtuig voor onderhoud aan de bovenleiding ("Instandhaltungsfahrzeug für Oberleitungsanlagen")
IFV Instituut Fysieke Veiligheid (ondersteunt veiligheidsregio's, onder meer bij rampenbestrijding, en ontwikkelt regelgeving, o.a. op het gebied van spoorincidentbestrijding)
ifvw informatieverwerking
IGBT Insulated Gate Bipolar Transistor-aandrijftechniek (van V-IRM-treinstellen). Wordt ook genoemd: Tractie-installatie IGBT
IGMA Internationale Graanoverslag Maatschappij Amsterdam (1959-2021); overgenomen door OBA, zie aldaar
IGO Integratie Gelderland Oost (vervoersintegratieproject tussen de NS en streekvervoerbedrijf GSM)
IGP Inbeheername Grote Projecten (van ProRail)
IGS Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (van de brandweer)
IGST Inspecteur-Generaal der Spoor- en Tramwegen (te 's-Gravenhage)
IGVW Regeling betreffende Immatriculatie en Gebruik van Verhuurde NS-Wagens (C 7307)
IHHA International Heavy Haul Association (faciliteert de ontwikkeling, verwerving en verspreiding van kennis over technologie en bedrijfsvoering van zwaar goederenvervoer per spoor)
IIImc FLIRT *m*ulti*c*ourante elektrische *drie*-wagentreinstellen van Arriva, nummers 550-557. Multicourant betekent dat deze treinstellen geschikt zijn voor meerdere stroomsystemen, zie FLIRT
IJL IJssellijn (spoorlijn Arnhem–Deventer–Zwolle)
IJR IJzeren Rijn (spoorlijn van Antwerpen via Hamont en Roermond naar Rheydt). De schrijfwijze YR is ook gebruikt
IJSM IJs(s)el Stoomtramweg-Maatschappij nv (1882-1891; op de aandelen van de maatschappij stond de naam gespeld als "IJsel" en op het briefpapier als "IJssel"). Rotterdamse lijnen overgenomen door de RTM, de overige lijnen door de MET,

zie aldaar
IJzSM IJzendijksche Stoomtramweg Maatschappij nv (1889-1912), opgegaan in de ZVTM, zie aldaar
IKW instructie-ketelwagen (t.b.v. het oefenen van calamiteiten met gevaarlijke stoffen). De schrijfwijze ikw is ook gebruikt
IL intrekken lastgeving
iIb (reis- en) inlichtingenbureau
ILCAD International Level Crossing Awareness Day (een internationaal initiatief sinds 2010, van UIC, GLCN, EIM, ETSC en CER, om het veiligheidsbewustzijn m.b.t. overwegen te vergroten; voortgekomen uit ELCAD, zie aldaar)
ILGGRI International Liaison Group of Government Railway Inspectorates (Internationale Verbindingsgroep van Spoorweginspecties van de Overheden)
ILS gemeenschappelijk controlecentrum van brandweer en ambulancediensten (‘*I*ntegrierte *L*eit*s*telle für Feuerwehr und Rettungsdienst’) (D)
ILT Inspectie Leefomgeving en Transport (voorh. IVW)
ILT-IOD Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de Inspectie Leefomgeving en Transport (de schrijfwijze ILT/IOD wordt ook gebruikt)
ILT R&W Inspectie Leefomgeving en Transport, afdeling Rail en Wegvervoer
ILT T&O Inspectie Leefomgeving en Transport, afdeling Toezicht en Opsporing
IM Afdeling Inframanagement (van ProRail)
Im Centrale Inkoop- en Magazijndienst (van de NS), later: Inkoop- en Magazijndienst, daarna: Dienst Inkoop en Magazijnen. De schrijfwijze IM is ook gebruikt
Im 1 Centrale Inkoop- en Magazijndienst, 1e afdeling: Inkoop (*in 1953*);
Inkoop- en Magazijndienst, 1e afdeling: Inkoop – Bevoorrading, Douane-, Transport- en Algemene Zaken (*in 1966*);
Dienst Inkoop en Magazijnen, 1e afdeling: Inkoop (*in 1989*)
Im 2 Centrale Inkoop- en Magazijndienst, 2e afdeling: Magazijndienst (*in 1953*);
Inkoop- en Magazijndienst, 2e afdeling: Beheer Magazijnen, Bestelling Rollend Materieel NS en Dochterondernemingen, Verkoop (*in 1966*);
Dienst Inkoop en Magazijnen, 2e afdeling: Magazijnen (*in 1989*)
IM&T NS Informatie-Management & Technologie
IMR Integraal Management Railprocessystemen
IMS Infrastructure Maintenance System (Bombardier)
IM Spoor Informatie-Model Spoor (binnen het programma Spoor-Data van ProRail)
IMV Installatie- en MontageVoorschriften voor Seinwezen-, telecommunicatie- en energievoorzienings-installaties (C 5523)
INCOSE *In*ternational *Co*uncil on *S*ystems *E*ngineering
InduSi Induktive Zugsicherung (Duitse ATB)
InduSi/PZB Induktive Zugsicherung/Punktförmige Zugbeeinflussung (Duitse ATB)
INESS Integrated European Signalling System
INFRABEL Gestionnaire de l’*Infra*structure des Chemins de fer *bel*ges / *Infra*structuurbeheerder van de *Bel*gische spoorwegen (de schrijfwijze Infrabel wordt ook gebruikt)
I-normen normen (opgesteld door Railned afdeling Spoorwegveiligheid) betreffende Infrastructuur
insp inspectie / inspecteur
Insp OOV Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
Insp V&W zie IVW
instr instructeur
instr instructie
Instructie PW Instructie Persoonlijke Waarneming (t.b.v. werkzaamheden aan de railinfra)
INT internationale reizigerstrein
int internationaal
Integras *Inte*gratie o-

penbaar vervoer *Gr*oningen–*As*sen (project van de Rijksverkeersinspectie)
INTEGRO *Inte*gratie spoorlijnen *Gro*ningen–Delfzijl/Roodeschool en busnet (project, tevens bekend als *Inte*gratie openbaar vervoer *Gro*ningen). De schrijfwijze Integro is ook gebruikt
INTERCONTAINER Société Internationale pour le Transport par Transcontainers
INTERFRIGO Société Ferroviaire Internationale de Transports Frigorifiques (Internationale Maatschappij voor Spoorwegkoeltransport)
INTRAIN Integreren Rangeren en Inspecteren
INTtel *Int*egratie *tel*ecommunicatie (communicatiesysteem binnen Post21 treindienstleiding, dat een koppeling verzorgt tussen de vaste telefoniesystemen op de verkeersleidingsposten van ProRail en het GSM-R netwerk). De schrijfwijze INTTEL wordt ook gebruikt. Tevens wordt de foutieve schrijfwijze INTel vaak gebruikt, zelfs in publicaties
IO Incidentele Onttrekkingen (van railinfracapaciteit, t.b.v. werkzaamheden)
IOD Interface Ontwerp Dossier (van ProRail)
IOM Interne Orde Maatregelen (van NS) (C 1403)
IPAAB International Passenger and baggage Accounts Auditing Body (van de UIC), ook genoemd: Audit Body for International Passenger Traffic Accounting
IPOD systeem Inwinnen ProRail ObjectData uit Infraprojecten
IPS project *I*nformatie*p*ortaal *S*poordata (van ProRail)
IR interregiotrein
IR Incidentenregie (van ProRail Incidentenbestrijding)
IRAC Interregionale Brandweer Alarmcentrale
IRC IncidentenRegie Calamiteitenorganisatie (van ProRail)
IRCA International Railway Congress Association, zie AICCF
irep in reparatie
IRG-Rail Independent Regulators' Group – Rail (internationaal netwerk van spoorbeheerders in Europa). De schrijfwijze IRG Rail wordt ook gebruikt
IRIS International Railway Industry Standard
IRIS project Verbetering *I*nformatie *R*ail*i*nfra*s*tructuur (van ProRail)
IRM interregiomaterieel
IRM Inzet Referentie Materieel (in het VKL-systeem)
IRM Independent Rail Management bv (spoorgoederenvervoerder, overgenomen door Lineas in 2021)
IROS Intelligent ReizigersOmroepSysteem
IRP Imperfect Repair Process (term gebruikt in het kader van de analyse van storingen in spoorwegbeveiligingssystemen), zie RAMS
IRP Independent Rail Partner bv (2017-2021; dit was de vervoerstak van Independent Rail Management bv, zie IRM)
IRRB International Railway Research Board (van de UIC)
IRS International Railway Solutions (een gestructureerd systeem van technische bulletins en andere documenten, opgesteld en gepubliceerd door de UIC voor gebruik binnen de spoorwegsector)
IRS International Railway Standards (opgesteld door de UIC)
IRS Institute of Railway Studies
IRSE Institution of Railway Signal Engineers (internationale beroepsvereniging, opgericht in Londen in 1912, voor iedereen die werkzaam is in spoorwegseingeving en -telecommunicatie, treindienstleiding, seinwezen en railverkeersmanagement)
IRSE Nederland Nederlandse afdeling van IRSE (zie aldaar), opgericht in 2008
IRT Institut de Recherche des Transports
IRT Integrated Reservation Ticket
IRTC International Rail Transport Committee /

Comité International des Transports Ferroviaires, zie CIT

IRTHP International Rail Ticket Home Printing

IS Inspecteur Seinwezen (de afkorting SWI is ook gebruikt)

Is Dienst van Infrastructuur (van de NS). De spelling “Infrastruktuur” is ook gebruikt

Is 1 Dienst van Infrastructuur, 1e afdeling: Algemeen Beheer en Secretariaat (*in 1987*)

Is 2 Dienst van Infrastructuur, 2e afdeling: Financiën en Stuurmiddelen (*in 1987*)

Is 3 Dienst van Infrastruktuur, 3e afdeling: Planning (*in 1978*); Grote werken (*in 1985*); Projectontwikkeling en Planning (*in 1987*)

Is 4 Dienst van Infrastruktuur, 4e afdeling: Projektontwikkeling (*in 1978*); Spoorwegbouw en Kunstwerken (*in 1989*)

Is 5 Dienst van Infrastructuur, 5e afdeling: Spoorwegbouw en Kunstwerken (*in 1987*); Elektrotechniek (*in 1989*)

Is 6 Dienst van Infrastructuur, 6e afdeling: Elektrotechniek (*in 1987*); Gebouwen, Stedebouw en Vormgeving (*in 1989*)

Is 7 Dienst van Infrastructuur, 7e afdeling: Gebouwen, Stedebouw en Vormgeving (*in 1987*); Bovenbouw (*in 1989*)

Is 8 Dienst van Infrastructuur, 8e afdeling: Bovenbouw (*in 1983*)

Is 9 Dienst van Infrastruktuur, 9e afdeling: Instandhouding elektrische installatie (*in 1978*); Instandhouding elektrische installaties (*in 1987*); Meettechnische afdeling (*in 1989*); Service Centrum Electrotechniek (*in 1990*), zie SCE

Is 112 Postbehandeling en Archief (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 1e afdeling: Algemeen Beheer en Secretariaat) (*in 1978*)

Is 115 Administratie Verkeerstechniek, Stedebouw en Projektontwikkeling (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 1e afdeling: Algemeen Beheer en Secretariaat) (*in 1978*)

Is 122 Publiekrechtelijke aangelegenheden (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 1e afdeling: Algemeen Beheer en Secretariaat) (*in 1978*)

Is 232 Besturingsinformatie en Personeelplanning (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 2e afdeling: Financiën en Stuurmiddelen) (*in 1978*)

Is 303 Verdedigingsvoorbereiding (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 3e afdeling: Planning) (*in 1978*)

Is 512 Moderniserings- en overwegprojekten (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 5e afdeling: Spoorwegbouw en Kunstwerken) (*in 1978*)

Is 513 Spoorwegwerken (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 5e afdeling: Spoorwegbouw en Kunstwerken) (*in 1978*)

Is 515 Baanbouw en Grondmechanica (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 5e afdeling: Spoorwegbouw en Kunstwerken) (*in 1978*)

Is 521 Staalbouw (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 5e afdeling: Spoorwegbouw en Kunstwerken) (*in 1978*)

Is 522 Brugonderhoud hgb (incl. liften, roltrappen, wasinstallaties e.d.) (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 5e afdeling: Spoorwegbouw en Kunstwerken) (*in 1978*)

Is 627 Overwegen (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 6e afdeling: Elektrotechniek) (*in 1978*)

Is 628 Bedieningsvoorschriften (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 6e afdeling: Elektrotechniek) (*in 1978*)

Is 701 Regulatie (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 7e afdeling: Gebouwen, Stedebouw en Vormgeving)

(*in 1978*)
Is 815 Mechanisch wegonderhoud en wisselverwarming (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 8e afdeling: Bovenbouw) (*in 1978*)
Is 843 Houtbereidingsinrichting (Dordrecht) (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 8e afdeling: Bovenbouw) (*in 1978*), zie Hbi, HBB
Is 844 Grinderij (Linne) (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 8e afdeling: Bovenbouw) (*in 1978*), zie Lng
Is 845 Crailoo Stapelplaats (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 8e afdeling: Bovenbouw) (*in 1978*), zie Cra, Crs
Is 901 Planning en Materiaalvoorziening (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 9e afdeling: Instandhouding elektrische installatie) (*in 1978*)
Is 903 Personeelzaken (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 9e afdeling: Instandhouding elektrische installatie) (*in 1978*)
Is 8152 Onderhoud mechanisch gereedschap (onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, 8e afdeling: Bovenbouw) (*in 1978*)
ISAU Integrale Spooruitbreiding Amsterdam–Utrecht
isc ingegoten spoorstaafconstructie
ISIS InformatieSysteem Incidenten Spoorwegveiligheid
ISM Industrieel Smalspoor Museum (in Erica)
I-snh inhaalsnelheid
ISO International Organization for Standardization / Internationale Organisatie voor Standaardisatie. Om te voorkomen dat de organisatie in elke taal een andere afkorting zou krijgen, heeft men vanaf het begin gekozen voor de aanduiding ISO, afgeleid van het Griekse woord *isos*, dat “gelijk” of “eender” betekent. Zo is dus ook de naam van deze organisatie overal (standaard) hetzelfde. De ISO stelt onder meer standaardisatienormen vast voor de transportsector
ISO-container container met standaard afmetingen zoals vastgesteld door de International Organization for Standardization. ISO is daarbij geen acroniem: de organisatie koos voor deze aanduiding vanwege de gelijkenis met het Griekse woord *isos*, dat “gelijk” of “eender” betekent
Ispr Inspecteur (van de NS)
ISRA International Sustainable Railway Awards (NS ontving deze in juni 2022), uitgereikt door de UIC, zie aldaar
ISV Installatie Voorschrift (bijv. van een puntstuk van een wissel)
ISVL Informatiesysteem Verkeersleiding
ISZ ontwerpblad Indeling Seinzaal
ITC Internationaal Transport Control (van NS Internationaal)
ITF International Transport Workers’ Federation
ITI interlocking-to-interlocking (in het Bombardier beveiligingssysteem)
Itijd insteltijd van een rijweg
ITL ITL Eisenbahn GmbH (Import Transport Logistik)
itr inspectietrein
ITS Implementatieplan Toegankelijkheid Spoor (uit 2006)
ITSA International Transportation Safety Association
IT Stations afdeling van NS waarin de IT (*i*nformatie*t*echnologie) voor stations wordt ontwikkeld en beheerd, zoals voor de OV-fiets, fietsparkeren, toiletten en bagagekluizen op stations
ITT International Telephone and Telegraph Corporation (fabrikant van systemen o.a. voor de bediening van wissels en seinen)
I-type classificatie voor koelwagens
IUM Informatie Uitvoering Materieel (VKL-applicatie voor de kilometerregistratie van rijdend materieel)

IU-sporen in- en uitrijsporen
IV Inspecteur van het Vervoerswezen (van het Ministerie van Defensie)
IVA Internationale Vereinigung der Anschlussgleis-Benutzer / International Association of Private Sidings Users, ook genoemd: AIEP/IVA, zie AIEP
IVA Interface Vervoer en Actuele toestand (deelsysteem van Procesleiding Rijwegen)
IVIS Integraal Verkeersinformatie Systeem
IVO Infrastructurele Voorzieningen voor het Onderhoud / Infra(technische) Voorziening voor Onderhoud
IVO-wissel wissel dat dient als InfraVoorziening voor Onderhoud (bedoeld om een trein bij werkzaamheden naar een naastgelegen spoor te kunnen leiden, zodat het treinverkeer niet stilgelegd hoeft te worden)
IVS instructie Verkeerd Spoor rijden
IVS integrale veiligheidsstudie
ivsp inspecteur van Spoorwegpolitie
IVT Internationaler Verband der Tarifeure – Organisation der Tarif- und Transportexperten / Association Internationale des Tarifeurs – Organisation des experts des tarifs et des transports
IVW Inspectie Verkeer en Waterstaat, zie ILT
IVW-DR Inspectie Verkeer en Waterstaat, Divisie Rail (de schrijfwijze IVW DR is ook gebruikt)
IVW R&W Inspectie Verkeer en Waterstaat, afdeling Rail en Wegvervoer (ook kortweg aangeduid als R&W)
IVW-TR Inspectie Verkeer en Waterstaat Toezichteenheid Rail
IW instelwijze van een rijweg
IWAG Industriewaggon Gesellschaft (D)
IWP Initieel Werkplan (dagelijkse dienstregeling die door het bureau Dagplan van NSR wordt aangeleverd aan het VKL-systeem)
IXL interlocking (rijwegbeveiliging of rijwegvergrendeling)
IZY het budgetmerk van Thalys (IZY is een Franse woordspeling met het Engelse woord “easy”)
IZY Thalys het budgetmerk van Thalys, zie IZY

J

J aanduiding voor loopdraaistel (van het Engelse type) van treinstellen en rijtuigen Plan AB, Plan C, Plan D
j voorzien van speciale schokbreekinrichting (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
Ja aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel met magneetrem (type Stadler) van elektrisch FLIRT treinstel
JADE Joint Accord Double Electrique (treindetectiesysteem dat zelf een fictieve scheidingslas creëert door verschillende frequenties op het spoor te zetten, waardoor blokken ontstaan die door een kortsluiting worden begrensd). De schrijfwijze Jade is ook gebruikt
Javodis bep. type geluidswal (langs het spoor), gemaakt van oud ballastgrind; ontwikkeld door *Ja*nsen *Vo*orma Arca*dis*
Jb aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel zonder magneetrem (type Stadler) van elektrisch FLIRT treinstel
JDG Jakobs-draaistel ('Jakobs*d*reh*g*estell')
JH-wals Jeumont-Heidmann-wals (tractieregeling, genoemd naar de ontwerpers ervan, toegepast in Benelux-treinstellen Mat '57)
JMV JMV Spoorwegveiligheid bv (opgericht door *J*ack en *M*ichel *V*erbeek)
JPCR Joint Programming Committee for Railways (van CENELEC, zie aldaar). De schrijfwijze JPC-R wordt ook gebruikt
JPC Rail zie JPCR
J-relais niet fail-safe stuurrelais (o.a. in gebruik als keerautomaat voor rijweginstelling, vooral vanaf perronsporen)
JRU Juridical Recording Unit (ETCS-apparatuur in de trein, welke gegevens opslaat m.b.t. treinbewegingen. De opgeslagen gegevens kunnen gebruikt worden voor analyse in geval van een incident)
JS Jeumont-Schneider (Franse fabrikant van elektromotoren en elektrische installaties voor spoorwegmaterieel, o.a. voor NS-locomotiefseries 1600 en 2200/2300). De schrijfwijze J-S is ook gebruikt
JUL de mP 'Jules' Eurailscout meettrein voor ATB en GSM-R (gebaseerd op een omgebouwd motorpostrijtuig)
JZ Staforgaan Juridische Zaken (van NS)
Jz Afdeling Juridische zaken (afkorting in gebruik bij NS, NSR en ProRail)

K

K klaarmelden van trein
K aanduiding voor materieel-omloop van e-locs serie 1700 van NSR
K classificatie voor normale platte goederenwagens met separate assen
K voorzien van keuken (in aanduiding voor bep. rijtuigen, bijv. ABKk, BKD)
K koel/vrieslading
K Kennzeichen (vaste seinen) (D)
k korte stop
k koprijtuig van treinstel (in rijtuigcodering van treinstellen, bijv. ABvk, mABk, mBkv, sBFk)
K4 aanduiding voor een serie rijtuigen van de Belgische spoorwegen, waarvan de NS er 80 huurde van 1999 tot 2003 voor gebruik in intercitytreinen
KA Kantoorautomatisering NS
KAB Voorschriften betreffende het Kantoor- en Archiefbeheer van NS (C 1404)
KAG Kreisbahn Aurich GmbH (D)
kb koersbord
KBE Köln-Bonner Eisenbahnen (1918-1992; voortzetting van de Cöln-Bonner Kreisbahnen, zie CBK); opgegaan in de HGK, zie aldaar
Kbf Knotenbahnhof (Duits knooppuntstation)
K-blok kunststof remblok
KBT Kwaliteitsbureau Transport (van NSR)
kbt klembout
KBV koppeling tussen ‘Beveiliging 21’ en VPT
KBV Koolborstelvoorschrift rollend materieel (C 6564)
KBV Nederlandse Katholieke Bond van Vervoerspersoneel (de afkorting NKV is ook gebruikt)
kbw kennisgeving van bijzondere werkzaamheden (de schrijfwijze KBW is ook gebruikt)
KC kaartcontrole
KC koelcontainer(s)
KCE kijktableau controle-eenheid EBP
KCGS Korps Controleurs Gevaarlijke Stoffen
KCO Kort Cyclisch Onderhoud (van treinstellen)
KCS Keyboard Control System (bediensysteem van Siemens uit 1980, met een toetsenbord waarmee voorgeprogrammeerde rijwegen konden worden ingesteld; in gebruik op VL-post Rotterdam)
Kd Kreisdispatcher (D)
kdv kraandrijver
keco ketencoördinator (op Post Rotterdam Goederen/Kijfhoek)
K&L Kabels en Leidingen (onderdeel van het Logisch Ontwerp Dossier, zie LOD)
K&L-analyse onderzoek naar kabels en leidingen van derden, ten behoeve van railinfraprojecten
KE-rem bep. type luchtrem voor reizigers- en goederentreinen (*K*norr-Bremse mit *E*inheitswirkung für Personen- und Güterzüge)
KES Klant Eisen Specificatie (van ProRail), zie CRS
KEV koppeling tussen EBS en VPT
Kevi Rail Kees Visser Rail Bruinisse (agent voor de Benelux van WASCOSA goederenwagenverhuur)
KGC grote koelcontainer (“Kühlgroßcontainer”)
KG-klep zie KG-kraan
KG-kraan kraan in het lucht gedeelte van de ATB, ook wel KG-klep genoemd (de K staat daarbij voor *k*raan en de G is een technische aanduiding voor het ATB-systeem)
KGOV Kort Grensoverschrijdend Verkeer (zoals de lijnen Eindhoven–Düsseldorf en Heerlen–Aken) (*betekenis zoals gehanteerd door NSR*);
Kort Grensoverschrijdend Vervoer (*betekenis zoals gehanteerd door NS Groep*);
Korte Grensoverschrijdende Verbindingen (zoals tussen Nederland en België) (*betekenis zoals gehanteerd door LOCOV*)
KGS kontroleur gevaarlijke stoffen
KGSO Kerngroep Staf-ontwikkeling
KHD Klöckner-Humboldt-Deutz AG (fabri-

kant van locomotieven, o.a. voor Strukton)
KIK Klein Infrastructuur Knelpunt
KiM Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)
kio kleine infra-onttrekking (bij geplande werkzaamheden), ook wel Kleine Incidentele Onttrekking genoemd. De schrijfwijze KIO wordt ook gebruikt
Kirow Kirow Kranbau Leipzig GmbH (fabrikant van spoorwegkranen, o.a. voor VolkerRail)
kl klas(se)
Klaas bijnaam (en afkorting) van de Class 66-diesellocs van HGK en ShortLines. “Klaas” is tevens een Nederlandse verbastering van het Engelse woord “Class”
klmat klein materieel
KLOK Stichting KLOK (Stichting Klassieke Lokomotieven, ook gespeld als “Locomotieven”)
KLPD Korps Landelijke Politiediensten
KLPD DOC Korps Landelijke Politiediensten, Dienst Ondersteuning en Communicatie (voorh. CMK)
KLPD/LVBT Korps Landelijke Politiediensten/Landelijk Verkeersbijstandsteam (ondersteunt o.m. onderzoeksteams na spoorwegongevallen)
KLPD Sp Korps Landelijke Politiediensten, Dienst Spoorwegpolitie, zie DSP
Kl-Signale Signale für Kleinwagenfahrten (seinen op spoorvoertuigen zoals draisines en railauto’s) (D)
klt kolentip
kltr kolentrein
km kilometer / kilometrering
KMar Koninklijke Marechaussee
KMG klein mechanisch gereedschap (voor werkzaamheden aan de railinfra)
KMIR Kerngroep Marketing Internationaal Reizigersvervoer
KMR Kerngroep Materieelreiniging
K-MTG Kerngroep Managementteam Goederen
kN kilonewton (eenheid van kracht, ook gebruikt om de trekkracht van locomotieven aan te geven)
KNHS Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken nv
KNLS Koninklijke Nederlandsche Locaal-Spoorwegmaatschappij Koning Willem III (1887-1920), voorh. NLS, zie aldaar
knoco knooppuntcoördinator (wordt ook wel informeel aangeduid als “knoop” of “de knoop”)
knocon knooppuntcontroller
knoop knooppuntcoördinator (de afkorting knoco wordt ook gebruikt)
KNV Koninklijk Nederlands Vervoer (werkgeversorganisatie in het beroepsgoederen- en personenvervoer)
KNV G KNV Goederenvervoer (sectorvereniging binnen de organisatie Koninklijk Nederlands Vervoer)
KNV S KNV Spoor (*betekenis zoals gehanteerd door de vakverenigingen*);
KNV Spoorgoederen (*betekenis zoals gehanteerd door SpoorPro en RCiN*);
KNV Spoorgoederenvervoer (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail, KNV en Keyrail*)
KNV Spoorgoederenvervoer de spoorgoederentak van de organisatie Koninklijk Nederlands Vervoer
KNVTO Koninklijke Nederlandse Vereniging van Transportondernemingen
KO klein onderhoud (aan de spoorbaan)
ko kleinschalig(e) onderhoud(swerkzaamheden) aan de railinfrastructuur. De schrijfwijze KO wordt ook gebruikt
kobt kopbout
Köf *K*leinlok mit *Ö*l-*f*euerung / *K*leinlok, (diesel-)*ö*lgetrieben, mit *F*lüssigkeitsgetriebe (Duitse dieselhydraulische locomotor, ook op diverse Nederlandse raccordementen in gebruik)
kp knelpunt
kpi kritische prestatie-indicatoren van ProRail

(afgeleid van de term Key Performance Indicators)
KPStE Königlich Preußische Staatseisenbahnen (1847-1896); exploiteerde o.m. de spoorlijnen Glanerbrug–Gronau en Winterswijk–Bocholt. De schrijfwijze K.P.St.E. is ook gebruikt
KPStEV Königlich Preussische Staatseisenbahn-Verwaltung (niet-officiële benaming van de Königlich Preußische Staatseisenbahnen, 1847-1896), zie KPStE
kpt knooppunt(station)
KpVV Kennisplatform Verkeer en Vervoer (van CROW, zie aldaar)
KR kraanwagen (van de brandweer)
KR Kwaliteitsnormen Reizigersvervoer (C 8410)
KR Kamer Railverkeer (onderdeel van de Raad voor de Transportveiligheid), zie RvTV
Kr lastgeving kruising
kr kraan
kr kruis(ing) in de spoorbaan (de afkorting krs wordt ook gebruikt)
krbt kraagbout
KRC Kirow Rail(way) Crane, bijv. de KRC 1200 van Volker Stevin Rail & Traffic, zie Obelix
KRE40 type-aanduiding van een acculoc, gebouwd door BEMO voor het railbedrijf van de Hoogovens (*K*ompacte *R*angeerloc *E*lektrisch, met een trekkracht van *40* kN)
K-rem Kunze-Knorr rem
KR-G kraanwagen groot (van de brandweer)
krl koersrol
krol kraan op lorries (voorh. Atlas)
krolmcn krolmachinist (machinist van een kraan op lorries), zie krol
krs kruising (de afkorting kr wordt ook gebruikt)
krukinr krukinrichting (van een wissel)
KRW Kerngroep Reorganisatie Wagenladingvervoer
krwl kruiswissel
KS Kabel Situatietekeningen (deze tonen de geografische ligging van kabelgeulen)
K-Scheibe Duits sein dat de machinist opdraagt om de maximaal toelaatbare snelheid te rijden van de trein en het baanvak, om de volgende treinen niet te hinderen (“Fahrzeit *k*ürzen!”)
ksk kruisstuk
Ks-Signale Kombinationssignale (aanvullende seinen; systeem sinds 1994 in gebruik bij de DB) (D)
KSV Koördinatieorgaan Spoorweg Vakverenigingen
KTO Korte Termijn Onderhoud
kto klein technisch onderhoud
ktr kantoor
Ktt Katreinetoren in Utrecht (kantoorpand van NS)
KTW Krantransportwagen (D)
K-type classificatie voor normale platte wagens met separate assen
kV kiloVolt
kva kennisgeving van aankomst
KVG Kesselwagen Vermietgesellschaft (verhuurbedrijf van ketelwagens door heel Europa)
KVI Keuringsvoorschriften voor Seinwezen-, Telecommunicatie- en Energievoorzieningsinstallaties (C 5522)
KVI Kerngroep Vervoersintegratie
kvm kennisgeving van mankerende bagage en goederen
KVNS Technische Keuringsvoorschriften NS (C 0404)
kvo kennisgeving van overbevonden bagage en goederen
KVR Kerngroep Vervoersvoorwaarden Reizigersvervoer
kvr kennisgeving van rectificatie
KVS programma Kwaliteitsverbetering Stations
kvt krachtvoertuig
kvtp zie kvt-ps
kvt-ps krachtvoertuigpersoneel
KVV Kracht, Verlichting en Verwarming
KWM Voorschriften betreffende Koel- en verwarmingsWaterbehandeling rollend Materieel (C 6562)
Kz-slot krukzekerheidsslot

L

L trein, vervoerd door een locomotor
L langzaam rijden, zie L, A en E-borden
L langzaam rijden (seinbeeld van L-sein, zie aldaar)
L aanduiding voor materieel-omloop van e-locs serie 1800 van NSR
L blauwe lamp (stopplaatssein)
L voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot de 'Grande Compagnie du Luxembourg' en enkele kleinere maatschappijen
L classificatie voor speciale platte goederenwagens met separate assen
L aanduiding voor rijtuig voor postvervoer
L couchetterijtuig ("Liegewagen")
L Lokalbahnwagen (D)
l code in de aanduiding voor bep. schutgoedwagens, die aangeeft dat zelflossing door zwaartekracht mogelijk is met niet-doseerbare lossing aan beide zijden gelijktijdig, en dat de betreffende wagen voorzien is van een hoogliggende losopening (minstens 70 cm boven bovenkant spoor)
LA laatste aansluiting
LA lees dagafwijking in (een hoofdbedienfunctie systeembeheer BEPAC)
LA aanduiding voor materieel-omloop treinstellen type DD-AR (4 rijtuigen plus e-loc serie 1700)
La Langsamfahranweisung (Duitse lastgeving/aanwijzing Langzaam Rijden)
La Übersicht der vorübergehend eingerichteten Langsamfahrstellen und sonstigen Besonderheiten (de Duitse versie van de TSB dag- en weekpublicatie, zie TSB)
La aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel (type Siemens SF 6000 JLDG) van treinstel SLT, zie SLT-4, SLT-6
LAD Limburgsche Autobusdienst nv (1930-1951; vanaf 1941 dochteronderneming van de NS)
LAE-borden zie L, A en E-borden
L, A en E-borden borden ter aanduiding van een tijdelijke snelheidsbeperking (*L*angzaam rijden, *A*anvang en *E*inde). De schrijfwijze LAE-borden is ook gebruikt
L. akd lange aankondiging (van een overweg). De schrijfwijze L-akd is ook gebruikt. Wordt ook wel verlengde aankondiging genoemd, zie V. akd
LaLo openbare *la*aden *lo*splaats (zoals te Moerdijk)
LAN Local Area Network
LAR lock approach relay (naderings-vergrendelingsrelais; relais waarmee gecontroleerd wordt of er een trein in de aankondigingsweg rijdt van een grendel)
LAS Landelijke Aandachtskaart Spoor (deze is ontwikkeld door ProRail en Brandweer Nederland, en geeft de verschillen in aandachtspunten per regio weer, t.b.v. de hulpverlening bij spoorincidenten)
lastg lastgeving
lastg aki/ahob lastgeving wegens niet normaal functioneren van aki/ahob
lastg DAS lastgeving Doorrijden bij stoptonende Automatische Seinen
lastg BROZ lastgeving beëindiging rijden op zicht
lastg F lastgeving fluit
lastg Kr lastgeving kruising
lastg SB lastgeving Snelheid Begrenzen
lastg St lastgeving stoppen
lastg STS lastgeving (voor voorbijrijden van een) stoptonend sein
lastg TTV lastgeving Telefonisch Toestemming vragen voor Vertrek
lastg V lastgeving Vertrekken
lastg VDS lastgeving vermindering dienstregeling- resp. inhaalsnelheid
lastg VR lastgeving Voorzichtig Rijden
lastg VS lastgeving Verkeerd Spoor
LAWS Low Adhesion Warning System (glad-

heids waarschuwingssysteem)
LB aanduiding voor materieel-omloop treinstellen type mDDM
LB lastbegrenzer (van kranen op lorries), zie krol
Lb aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel (type Siemens SF 6000 JLDG) van treinstel SLT, zie SLT-4, SLT-6
LBBB Lijst van Bedieningsvoorschriften voor Beweegbare Bruggen (C 5503)
LBI Landelijk Beleidsteam Incidentmanagement Rail
LBL *L*OCON *B*ene*l*ux bv (Nederlandse spoorgoederenvervoerder, gevestigd te Zwolle, 2010-2017; onderdeel van het Duitse bedrijf LOCON, ofwel *Lo*gistik & *Con*sulting AG)
L-blok 'Low-friction' remblok van kunststof
LBM Landelijk Bureau Materieellogistiek van NedTrain
L-bord bord dat de machinist opdraagt langzaam te rijden i.v.m. een tijdelijke snelheidsbeperking, zie L, A en E-borden (niet te verwarren met een L-sein, zie aldaar)
LBS laatst bezet spoor
LBS Loket-Baliesysteem (voor de kaartverkoop bij de NS en het melden van gestrande conducteurs; onderdeel van het systeem VAR, zie aldaar)
LBS-systeem Loket-Baliesysteem (dit systeem dient voornamelijk voor het uitgeven van vervoersbewijzen en het melden van gestrande NS-conducteurs)
LBST Landelijke Bedrijfsgroep Spoor-, Tram- en ATO-personeel
L BVS Lijst van Bedieningsvoorschriften (C 5502). De schrijfwijze LBVS is ook gebruikt
LC Leider CoPI (Commando Plaats Incident, bij grote ongevallen)
Lc aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel (type CAF) van treinstel Sprinter Nieuwe Generatie (SNG)
LCC Landelijk Coördinatiecentrum
LCD Landelijke Coördinatie Dagplan
LCE Lokale Controle-eenheid (onderdeel van het beveiligingssysteem NX '68)
LCI Logistiek Centrum Infrastructuur (knooppunt van waaruit de bevoorrading, het onderhoud en de moderniseringswerken van de spoorinfrastructuur worden georganiseerd) (B)
LCM Lifecycle Management (methodiek van ProRail waarmee wordt gestreefd naar een acceptabel prestatieniveau gedurende de levensduur van de railinfra tegen minimale integrale kosten)
LCM Logistiek Centrum Metro (van het Gemeentevervoerbedrijf Amsterdam)
LCMS Landelijk Crisismanagement Systeem
LCO Lang Cyclisch Onderhoud (van treinstellen)
LCR-relais Location Call Relay (onderpostkeuzerelais; wordt ook omschreven als een signalerings groepskeuzerelais)
LCR-relais Location Code Relay (onderpostcoderelais)
LCS Location Call Stick (houdrelais voor onderpostkeuze)
LCS-relais zie LCS
LCT Landelijk Coördinatieteam ongevallen
LCV Landelijk Comité Veiligheid (van ProRail)
LCVL Landelijk Coördinatiecentrum Verkeersleiding
LD lees dienstregeling in (een hoofdbedienfunctie systeembeheer BEPAC)
Ld Lijndienst (van de NS)
Ld aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel (type CAF) van treinstel Sprinter Nieuwe Generatie (SNG)
Ld 1 Lijndienst, 1e stafsector: Personeel en Organisatie (*in 1982*)
Ld 2 Lijndienst, 2e stafsector: Financieel-Economische Zaken (*in 1982*)
Ld 3 Lijndienst, 3e stafsector: Transportplanning (in 1982 was deze stafsector onderverdeeld in de secties Reizigersdienst, Goederen-

dienst en Rijdend Personeel)
Ld 4 Lijndienst, 4e stafsector: Transportcoördinatie (in 1982 was deze stafsector onderverdeeld in de secties Treindienst/Hoofdverkeersleiding en Centraal Beheerspunt)
Ld 5 Lijndienst, 5e stafsector: Passage (*in 1982*)
Ld 6 Lijndienst, 6e stafsector: Tractie en Materieel (*in 1982*)
ldb lege DB-wagens
LDD lamp 'deuren dicht' (op bedienpaneel in machinistencabine)
ldg losplaats voor douanegoederen
ldk kleine laadkist
ldm ladingmeester
ldr laadruimte
LDS traject ingericht voor dubbelspoorrijden, waarbij de automatische tussenseinen geplaatst zijn voor normaal linkerspoorrijden
LE Belgische grensoverschrijdende E-loc
LE losse elektrische locomotief bestemd voor een trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
LE oude afkorting voor leeg materieel, zie LM
Le aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel (type CAF) van treinstel Sprinter Nieuwe Generatie (SNG)
L&B locatie en bouwplaats
led ledig
Led mat ledig materieel trein (voor treinnummer in TDR)
LED-sein sein waarbij de lichtbron gevormd wordt door LEDs ofwel Light Emitting Diodes
leeg mat leeg materieel
Lely Lelylijn (geplande spoorlijn tussen Groningen en Lelystad, via Drachten, Heerenveen en Emmeloord). De afkortingen LL en LLn zijn ook gebruikt
L- en H-seinen speciale lichtseinen welke moeten voorkomen dat een zware goederentrein op een helling tot stilstand komt en niet meer op eigen kracht kan wegkomen. Twee seinbeelden: een witte verlichte L (= Langzaam), ofwel de snelheid zodanig begrenzen dat kan worden gestopt voor een witte verlichte H (= Halt), zie LH-regime
LESM Limburgsche Electrische Spoorweg Maatschappij nv (1918-1922)
LET Landelijk Expresgoedtarief
LeTM Leidsche Tramway-Maatschappij nv (1879-1881), voortgezet door de TTC, zie aldaar
LEU Lineside Encoder Unit (geeft de rijtoestemming door van de conventionele seinen naar ETCS)
LEW Lokomotivbau Elektrotechnische Werke Hans Beimler (fabrikant van locomotieven, o.a. van ACTS, RRF en VolkerRail)
Lf aanduiding voor Jakobs-loopdraaistel (type SIG) van tramwegmaterieel Sneltram Utrecht
LFE rijrichtingslampje voor linker spoor (op het tableau van de treindienstleider, '*L*eft Tra*ff*ic *E*lectric Light')
LFR *l*eft tra*ff*ic *r*elay (rijrichtingsrelais voor linker spoor)
Lfsig Langsamfahrsignal (D)
Lf-Signale Langsamfahrsignale (D)
LFZR *l*eft tra*ff*ic operating *r*elay (stuurrelais voor rijden linker spoor)
LG Stoomtramweg-Maatschappij Lichtenvoorde-Groenlo nv (1883-1914), voortgezet door de GrT, zie aldaar
LGS *L*ange *l*icht*g*eleider *s*ein (sein met glasvezel en de lampen onderaan het portaal)
LGS-sein *L*ange *l*icht*g*eleider *s*ein (sein met glasvezel en de lampen onderaan het portaal)
LGZR *L*eft Si*g*nal Operating *R*elay (seinstuurrelais voor links rijden)
Lh aanduiding voor loopdraaistel (type SIG L-A) van elektrisch treinstel Mat '76 (Plan Z1-Z4)
LHB Luchthavenbrandweer (op Schiphol)
LHM Landelijke Her-

instructie Machinisten (van NSR)
LH-regime seingeving voor een goede dienstuitvoering van zware goederentreinen (met L- en H-seinen, zie aldaar). De schrijfwijze L/H-regime wordt ook gebruikt
LH-seinen zie L- en H-seinen
Li aanduiding voor loopdraaistel (type Stork-RMO 9501) van elektrisch stoptreinmaterieel 1990
Lidar Light Detection and Ranging (systeem van Fugro voor het verrichten van metingen aan de spoorbaan, zie Fugro RD). De schrijfwijzen LIDAR en LiDar zijn ook gebruikt
Lijn A (ook wel Staatslijn A genoemd) is de spoorweg Arnhem–Zutphen–Deventer–Zwolle–Leeuwarden, geopend 1865-1868
Lijn B (ook wel Staatslijn B genoemd) is de spoorweg Harlingen–Leeuwarden–Groningen–Nieuweschans–Duitsland, geopend 1863-1876
Lijn C (ook wel Staatslijn C genoemd) is de spoorweg Groningen–Meppel, geopend in 1870
Lijn D (ook wel Staatslijn D genoemd) is de spoorweg Zutphen–Hengelo–Enschede–Glanerbrug, geopend 1865-1875
Lijn E (ook wel Staatslijn E genoemd) is de spoorweg Maastricht–Roermond–Venlo–Eindhoven–Breda, geopend 1863-1866
Lijn F (ook wel Staatslijn F genoemd) is de spoorweg Roosendaal–Vlissingen, geopend 1863-1873
Lijn G (ook wel Staatslijn G genoemd) is de spoorweg Venlo–Duitsland, geopend 1866
Lijn H (ook wel Staatslijn H genoemd) is de spoorweg Utrecht–'s-Hertogenbosch–Boxtel, geopend 1868-1870
Lijn I (ook wel Staatslijn I genoemd) is de spoorweg Breda–Rotterdam, geopend 1866-1877
Lijn K (ook wel Staatslijn K genoemd) is de spoorweg Nieuwediep (Den Helder)–Alkmaar–Amsterdam, geopend 1865-1878. Deze lijn werd ook de Noord-Hollandsche Staatsspoorweg genoemd, zie NHSS
LIMAX aanduiding voor de zgn. Drielandentrein ofwel de Regional-Express 18 van Arriva tussen Maastricht en Aachen Hbf, met een verbinding vanuit Maastricht naar Luik. Het acroniem LIMAX verwijst daarbij naar de drie grootste steden op het traject, namelijk Luik/*Li*ège, *Ma*astricht en Aken/Ai*x*-la-Chapelle
LINT Leichter Innovativer Nahverkehrs Triebwagen (dieseltreinstel, o.a. van Syntus)
LINT41 tweewagentreinstel van het type LINT, met een lengte van ± 41 meter
LIOGS Landelijk Informatiepunt Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen
LIP Landelijke Invoering Procesleiding
LIS Landelijke Informatiekaart Spoor (dit is de basis voor de samenwerking tussen ProRail en Brandweer Nederland, en is een integratie van alle eerder opgestelde procedures en protocollen over hulpverlening bij spoorincidenten)
LIST Landelijk Inzetbare Service- en veiligheidsTeams (van NSR)
Lj aanduiding voor loopdraaistel (versterkt SIG L-A type) van DD-IRM en V-IRM materieel
Lk aanduiding voor loopdraaistel (type Stork-RMO 9000) van DD-IRM en V-IRM materieel
LKT lang kerende trein (een functionaliteit in het procesleidingssysteem)
lkt lokettist
LL linksleidend (van wisselstand)
LL losse loc
LL lijmlas (geïsoleerde scheidingslas tussen twee spoorstaven, die verlijmd wordt met een tweecomponentenlijm). De aanduiding LL-las wordt ook gebruikt
LL LifeLiner (traumahelikopter)

LL Lelylijn (geplande spoorlijn tussen Groningen en Lelystad, via Drachten, Heerenveen en Emmeloord). De afkortingen LLn en Lely zijn ook gebruikt
LL Compagnie du chemin de fer Liègeois-Limbourgeois et des prolongements SA (1862-1898); exploiteerde onder meer de spoorlijn Hasselt–Valkenswaard–Eindhoven
ll code in de aanduiding voor bep. open bakwagens, die aangeeft dat zelflossing door zwaartekracht mogelijk is met niet-doseerbare lossing aan beide zijden gelijktijdig, en dat de betreffende wagen voorzien is van een laagliggende losopening
LL-blok 'Low-friction' remblok van gesinterd metaal
LL-las lijmlas (geïsoleerde scheidingslas tussen twee spoorstaven, die verlijmd wordt met een tweecomponentenlijm)
LLn Lelylijn (geplande spoorlijn tussen Groningen en Lelystad, via Drachten, Heerenveen en Emmeloord). De afkortingen LL en Lely zijn ook gebruikt
L-locomotief stoomlocomotief van de lokaalspoorwegen, die destijds deel uitmaakten van de NS (ook wel L-machine genoemd)
llpl laad- en losplaats
LLR losse loc voor rangeren (600-serie, bijgenaamd "Kikker")
LLSP meest linkse spoor binnen een spoorbundel van 3 of 4
llt losse locomotief
llv Leider Lokale Veiligheid (bij werkzaamheden). De schrijfwijze LLV wordt ook gebruikt
llv-metro Leider Lokale Veiligheid metro (bij werkzaamheden). De schrijfwijze LLV-metro wordt ook gebruikt
LM leeg materieel
LM aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type SGM Y-3 van NSR (nummers 2881-2895), bijgenaamd "Luie Marie"
LM Compagnie du chemin de fer de Liège à Maestricht et ses extensions SA (1856-1899)
Lm aanduiding voor loopdraaistel (tussen rijtuigbakken) van V-IRM 1-3 materieel
L-machine stoomlocomotief van de lokaalspoorwegen, die destijds deel uitmaakten van de NS (ook wel L-locomotief genoemd)
LMB Locaalspoorweg-Maatschappij Midden-Brabant nv (1917-1925)
LMB lastmomentbeveiliging (van kranen op lorries) (*betekenis zoals gehanteerd door BAM Rail, Strukton en Volker-Rail*); lastmomentbegrenzer (van kranen op lorries) (*betekenis zoals gehanteerd door IVW en Onderzoeksraad voor Veiligheid*)
lml ladingmal
LMM aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type SGMm Y-3 van NSR (nummers 2936-2995)
LMO Landelijke Meldkamerorganisatie (van overheidshulpdiensten)
LMRA last minute risicoanalyse (van ProRail)
LMS Landelijke Meldkamer Samenwerking (netwerk van meldkamers van veiligheidsregio's, brandweer, ambulance en politie)
lmt locomotor
lmtbst locomotorbestuurder
Ln aanduiding voor loopdraaistel van V-IRM 2-3 materieel
lnmbs lege NMBS-wagens
LNS Landelijke Netwerkuitwerking Spoor (onderdeel van het bredere Toekomstbeeld Openbaar Vervoer, zie TBOV)
LNS 2040 Landelijke Netwerkuitwerking Spoor 2040 (plan van ProRail en de rijksoverheid voor het Nederlandse spoorwegnet tot 2040, in het kader van ontwikkelagenda Toekomstbeeld OV, zie TBOV)
LNTC Level NTC (Level National Train Control) in ERTMS, bedoeld om een ETCS-trein op een conventioneel beveiligd baanvak te laten rijden (voorh.

Level STM ofwel Specific Transmission Module genoemd)
LO let op omroepbericht
lo leidingonderbreker (van de bovenleiding)
LOA Lokale Orderaanvraag (indienen, afhandelen en vastleggen van lokale orders ten behoeve van rangeerrijwegen)
LOC Loss of Containment-scenario's (beschrijvingen door ProRail van scenario's die kunnen voortvloeien uit spoorwegongevallen met gevaarlijke stoffen)
loc locomotief
LOCC Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum (regelt informatievoorziening en bijstandscoördinatie bij incidenten zoals grote spoorwegongevallen)
LOCO Vriendenclub *Loco*motiefbestuurders (B)
LOCON LOCON Benelux bv (Nederlandse spoorgoederenvervoerder, gevestigd te Zwolle, 2010-2017; onderdeel van het Duitse bedrijf LOCON, ofwel *Lo*gistik & *Con*sulting AG), zie LBL
LOCOV Landelijk Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer (de schrijfwijze Locov wordt ook gebruikt)
LOD Logisch Ontwerp Dossier (verzameling ontwerpdocumenten voor railinfraprojecten, met daarin de functionele/logische opzet van het systeem)
LOD Lines of Defence (beheersmaatregelen die ProRail heeft getroffen om de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen)
LOI Landelijk Overleg Infrabeschikbaarheidsplanning
Lokbf Lokomotivbahnhof (D)
Lokdl Lok(omotiv)-dienstleiter (D)
Lokf Lokomotivführer / Lokführer (machinist) (D)
Loko Lokomotivfahrordnung (D)
lokspw lokaalspoorweg
Lo-Lo Lift-on – Lift-off piggyback systeem (het transport van opleggers en wissellaadbakken per trein). De schrijfwijze Lo/Lo wordt ook gebruikt
LOPC Landelijk Overleg Procescontractanten (tussen ProRail en procesaannemers)
LOV Langzaam, ontsluitend, aanvullend of regulier Openbaar Vervoer (project van het Ministerie I en M). Dit is de tegenhanger van project HOV, zie aldaar
LP ledig motorpostrijtuig
LP Lokaal Plan NSR
Lp aanduiding voor loopdraaistel (voor kopzijde) van V-IRM 2-3 materieel
LPW Lokpersonal-Wechsel (D)
LR Lock Relay (vergrendelingsrelais)
Lrf Lokrangierführer (Duitse rangeermachinist)
LRI Landelijke Railinfragegevens
LRPC Lelystads Rijdend Personeel Collectief (van NS-personeel met standplaats Lelystad)
LR-relais Lock Relay (vergrendelingsrelais)
LRS Lucchini RS S.p.A. (Lucchini Rolling Stock Società per Azioni, Italiaanse fabrikant van wielstellen, o.m. voor de IRM en V-IRM treinstellen van NS)
LRT Logboek Registratie Transportbesturing
LS laagspanning
LS limited supervision (modus in ETCS waarbij de machinist zelf op de seinen langs de spoorbaan moet letten en ernaar moet handelen, wanneer het seinbeeld van deze seinen niet bekend is in de ETCS baan- of treinapparatuur)
LS Société Anonyme des Railways Économiques de Liège–Seraing et Extensions (1881-1961); exploiteerde onder meer de Belgische buurtspoorlijnen die Maastricht aandeden. De afkorting RELSE is ook gebruikt
LS linkerspoor, zie lsp
Ls Lichtsperrsignal (bijv. stopseinlantaren/afsluitlantaren) (D)

Ls aanduiding voor loopdraaistel van tweewagentreinstel Mat ’64, zie Plan V
LSB linkerspoorbeveiliging (bijgenaamd ‘beveiligd links’), zie BLS
LSch Lokschuppen (locomotiefloods) (D)
L-sein lichtsein dat zware goederentreinen opdraagt langzaam te rijden (niet te verwarren met een L-bord, zie aldaar)
LSO LocatieSpecifiek Onderhoud (van railinfrastructuur)
lsp linkerspoor (de verkorting LS wordt ook gebruikt)
3LSP meest linkse spoor binnen een spoorbundel van 5 of 6
4LSP meest linkse spoor binnen een spoorbundel van 7 of 8
Lsp-Signal zie Ls-Signal
LSR Lokaal Spoor Register
LSR Landelijke Spoorweg Reisvereniging
Ls-Signal Lichtsperrsignal (stopseinlantaren/ afsluitlantaren) (D)
LSTM Level STM (Level Specific Transmission Module / Specifieke Transmissie Module) in ERTMS, zie STM
LTD Locatiegebonden Technische Documentatie van railinfra-objecten en -installaties
LTE LTE Netherlands bv (Logistics and Transport Europe / Logistik und Transport Europa)
LTENL LTE Netherlands bv, zie LTE
LTI Landelijke Tariefindex (jaarlijkse indexering van de tarieven van het regionale openbaar vervoer in Nederland)
LTK Landelijk Tarievenkader openbaar vervoer
LTM Leertraject Machinist
LTM Limburgsche Tramweg Maatschappij nv (1921-1978; vanaf 1950 alleen busbedrijf)
LTO Lange Termijn Onderhoud
ltr ledige trein
LTS Lange Termijn Spooragenda (plan van de rijksoverheid voor de periode tot 2028, “om de kwaliteit van het spoor als vervoerproduct te verbeteren zodat de trein voor de reiziger en de verlader in toenemende mate een aantrekkelijke vervoersoptie is”)
LTSa Lange Termijn Spooragenda, zie LTS
Lt-Signale Läutesignale (geluidsseinen) (D)
L-type classificatie voor speciale platte wagens met separate assen (hieronder vallen bijv. veel containerdraagwagentypes)
LUD Landelijke Uitgedunde Dienstregeling (toegepast bij extreme weersomstandigheden)
LUD-niveau logistiek scenario waarbij NS 80% van haar treinen kan laten rijden (LUD staat voor een Landelijke Uitgedunde Dienstregeling, zie aldaar)
LV Lijst van Verkortingen (C 0405)
LV aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type SGM Y-2 van NSR, nummers 2004-2015
lv-ahob langzaamverkeers-ahob
LVBT Landelijk Verkeersbijstandsteam (van het Korps Landelijke Politiediensten, ondersteunt o.m. onderzoeksteams na spoorwegongevallen, zie KLPD/ LVBT)
LVL landelijke verkeersleiding/-leider
LVO Landelijk Verbeterprogramma Overwegen
LVRWT lange van richting wisselende trein
LVT Leidraad Voorbereiding Treinincidentbestrijding (de afkorting LVTB is ook gebruikt)
LVT Low Vibration Track (trillingsarm spoor met elastisch ingegoten dwarsliggers)
LVTB Leidraad Voorbereiding Treinincident Bestrijding (bijgenaamd “Spoorboekje voor Zwaailichten”). De afkorting LVT is ook gebruikt
L Vvs Lijst van Vervoersstremmingen (C 7534)
LVW Locaalspoorweg Velsen–Wijk aan Zee (1902-1905)
LVZ aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type SGM Y-2 van NSR (nummers

2001-2003 en 2021-2035), op de Zoetermeer Stadslijn
LW Spoorweg-Maatschappij Leiden–Woerden nv (1875-1899). De afkorting SMLW is ook gebruikt
LW aanduiding voor rongenwagens
LWB Leider Werkplekbeveiliging (de schrijfwijze lwb wordt ook gebruikt)
LWB Lokaal Werkplek Beveiligingsvoertuig (van ProRail Incidentenbestrijding; dit zijn bijv. de Mercedes-Benz Vito busjes die gemodificeerd zijn door BMT), zie BMT-voertuig
LWB-M zie LWB-metro
LWB-metro Leider Werkplekbeveiliging metro (de schrijfwijze lwb-metro wordt ook gebruikt)
LWB-T zie LWB-tram
LWB-tram Leider Werkplekbeveiliging tram (de schrijfwijze lwb-tram wordt ook gebruikt)
LWR Locomotive Workshop Rotterdam bv
lwz leider der werkzaamheden
LZ losse diesellocomotief bestemd voor een trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
Lz Duitse aanduiding voor losse loc (“einzeln fahrende Lokomotive als Zug”)
LZB Linienzugbeeinflussung / Linienförmige Zugbeeinflussung (soort Duitse ATB, ook in gebruik bij de Amsterdamse metro)
L-Zug Luxuszug (Duitse trein met uitsluitend eerste klas)

M

M materieelrelatie
M voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot de ‘Grand Central Belge’
M aanduiding voor een goederenwagen voor militair gebruik
m motorwagen / motorrijtuig / bak met aandrijving (in rijtuigcodering van treinstellen; deze aanduiding komt vóór de hoofdletter(s), bijv. mAB, mB, mBDk, mBkv, mDDM)
m met middeninstap (in aanduiding voor bep. rijtuigen; deze aanduiding komt achter de hoofdletter(s), bijv. ABecm)
MA Materieelagenda (voor vastleggen van materieelstoringen)
MA Movement Authority (rijweg die wordt gegeven aan een trein in ERTMS)
Ma aanduiding voor motordraaistel (type Siemens SF 6000 TDG) van treinstel SLT
ma maandag(s)
MaaS Mobility as a Service (digitaal platform waarin alle openbare vervoersdiensten in Nederland gecombineerd kunnen worden. Het is een initiatief van de NS, GVB, RET en HTM waarmee de reiziger overal in Nederland reizen met het openbaar vervoer kan plannen, boeken en betalen)
mAB aanduiding voor motorrijtuig, bijv. van materieel Plan T (m = motorwagen / bak met aandrijving, AB = met afdelingen eerste en tweede klas)
mABD aanduiding voor motorrijtuig, bijv. van Mat ’24 (m = motorrijtuig, AB = met compartimenten eerste en tweede klas, D = met bagageafdeling)
mABk aanduiding voor motorrijtuig van bijv. type DD-AR of FLIRT (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, AB = met afdelingen eerste en tweede klas, k = koprijtuig met machinistencabine)
MAD Maintenance and Diagnostic System (Bombardier)
MaK Maschinenbau Kiel GmbH (fabrikant van diesellocs serie 6400)
MAM MAXIMO Asset Management (computersysteem voor aansturing van onderhoud en reparaties aan spoorwegmaterieel), zie MAXIMO, MSA
mao materieelonderhoud
MAREP Société de *Ma*tériel et de *Re*cherche *P*étrolière (onderdeel van SACM; ontwikkelde dieselmotoren, onder meer voor de NS-diesellocs serie 2400/2500), zie MGO, SACM/MGO
mat materieel
Mat ’24 elektrisch buffermaterieel 1924 (bijgenaamd “Blokkendoos” of “Stofzuiger”)
Mat ’34 diesel-elektrisch driewagentreinstel materieel 1934 (bijgenaamd “Diesel-drie”)
Mat ’35 elektrisch tweewagentreinstel materieel 1935
Mat ’36 elektrisch twee- of driewagentreinstel materieel 1936
Mat ’40 elektrisch twee- of vijfwagentreinstel materieel 1940
Mat ’46 elektrisch twee- of vierwagentreinstel materieel 1946 (bijgenaamd “Muizeneus”), zie Plan A, Plan AB, Plan B en Plan C
Mat ’54 intercitymaterieel 1954 (elektrisch twee- of vierwagentreinstel, bijgenaamd “Hondekop”), zie Plan F, Plan G, Plan M, Plan P en Plan Q
Mat ’54 Benelux zie Mat ’57
Mat ’56 elektrische Benelux tweerijtuigtreinstellen, besteld in 1956 en afgeleverd in 1957 (dit materieel wordt daarom ook als Mat ’57 aangeduid)
Mat ’57 elektrische Benelux tweerijtuigtreinstellen, nummers 1201-1208 (in NS-werkplaatsdocumentatie wordt hiervoor de aanduiding Mat ’56 gehanteerd. In andere NS-documentatie wordt de aanduiding Mat ’57 gebruikt, en ELD2 Benelux, en zelfs Mat ’54 Benelux. Technisch gezien verschillen Mat ’57 en Mat ’54 ech-

ter nogal)
Mat ’64 stoptreinmaterieel 1964 (elektrisch twee- of vierwagentreinstel, bijgenaamd “Apekop”), zie Plan T en Plan V
Mat ’74 zie Plan Y
Mat ’76 intercitymaterieel 1976 (elektrisch drie- of vierwagentreinstel, bijgenaamd “Koploper” of “Doorloopkop”), zie Plan Z
Mat ’90 elektrisch stoptreinmaterieel 1990 (elektrisch tweewagentreinstel, bijgenaamd “Railhopper”), zie SM’90
Matbalans zie MBL
matchef materieelchef
mat d materieel diesel (de schrijfwijze mat D is ook gebruikt)
mat e materieel elektrisch (de schrijfwijze mat E is ook gebruikt)
mat G goederenmaterieel
MATISA Matériel Industriel S.A. (fabrikant van spoorbouwmachines)
mat m materieel mechanisch
matman materieelman(ager) van NedTrain
matr materialentrein voor rails, dwarsliggers enz.
mat R reizigersmaterieel
matrel mat(erieel)-relatie
MatWeg *mat*erieel- en *weg*bekendheid (van machinisten)
MAVIM Methodische Aanpak voor Informatiemanagement NSR
MAXIMO Computer-Based Materials Management System (managementsoftware van IBM, bedoeld om maximaal inzicht te krijgen in planningsprocessen van onderhoud aan spoorwegmaterieel). De merknaam MAXIMO is afgeleid van het Spaanse woord *máximo* dat “maximaal” betekent. Zie ook EAM-systeem, IBM, MAM, MSA
MB Materieel*b*eschrijvingen locomotieven en locomotoren (C 6500)
MB Mechanisch Bedrijf (van de NS). De afkorting Me is ook gebruikt
MB Spoorwegmaatschappij Meppel–Balkbrug nv (1905-1939)
MB Machinefabriek “Breda” nv (bouwde onder meer de stoomlocomotieven van de serie NS 6800)
Mb aanduiding voor Jakobs-motordraaistel (type Siemens SF 6000 JTDG) van treinstel SLT
mB aangedreven tussenrijtuig, bijv. van materieel ICM (m = motorrijtuig / bak met aandrijving, B = met afdeling tweede klas)
MBA Meldkamer Brandweer en Ambulance
mBD motorrijtuig, bijv. van Materieel ’24 (m = bak met aandrijving, B = met afdeling tweede klas, D = met bagageafdeling)
mBDk aangedreven rijtuig, bijv. van materieel ICM (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, D = met bagageafdeling, k = koprijtuig met machinistencabine)
MBI Recueil des Modèles de Billets Internationaux (Overzicht van internationale plaatskaartenmodellen)
mBk tweede klas kopbak, bijv. van treinstel type FLIRT, met aandrijving (m = bak met aandrijving/motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, k = koprijtuig met machinistencabine)
mBkv verdiepte tweede klas kopbak (van dubbeldeks treinstel) met aandrijving (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, k = koprijtuig met machinistencabine, v = verdiepte bak)
MBL Materieelbalans (ook wel ‘Matbalans’ genoemd) in het VKL-systeem, zie aldaar
mbo mechanisch bediende overwegboominstallatie
MBS militair basis spoorwegnet
MBS Maas-Buurtspoorweg nv (1911-1944)
MBS Stichting Museum Buurtspoorweg Haaksbergen (sinds 1967)
MBT Milieu Bijstandsteam
MBV Materieel Bouwvoorschriften (betreffende rollend materieel, C 6570)
mbv melding van bij-

zonder voorval
mBv aanduiding voor aangedreven IRM tussenrijtuig (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, v = verdiepte bak)
mBv7-bak aangedreven V-IRM tussenrijtuig met tweede klas (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, v = verdiepte bak, 7 = specifieke code voor dit type russenrijtuig dat in zesdelige treinstellen wordt geplaatst om ze extra vermogen te geven)
mBvk aanduiding voor aangedreven IRM koprijtuig (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, v = verdiepte bak, k = koprijtuig met machinistencabine)
mBvk1 aangedreven DD-IRM of V-IRM koprijtuig (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, v = verdiepte bak, k = koprijtuig met machinistencabine, 1 = eerste koprijtuig van de treinstam)
mBvk1/2-bak aangedreven IRM koprijtuig met tweede klas (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, v = verdiepte bak, k = koprijtuig met machinistencabine, 1/2 = dit geeft aan dat het koprijtuig aan weerszijden van de trein kan worden ingezet: de 1 en 2 staan voor de eerste en tweede bak, ofwel het eerste en tweede koprijtuig van de treinstam)
mBvk2 aangedreven DD-IRM of V-IRM koprijtuig (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, v = verdiepte bak, k = koprijtuig met machinistencabine, 2 = tweede koprijtuig van de treinstam)
Mc aanduiding voor motordraaistel (type CAF) van treinstel Sprinter Nieuwe Generatie (SNG)
mC motorwagen Mat ’24, met uitsluitend derde klas zitplaatsen (m = motorwagen, C = derde klas)
mc *m*ulti*c*ourant treinstel (zoals de elektrische FLIRT driewagentreinstellen nummers 550-557 van Arriva). Dit betekent dat het treinstel geschikt is voor meerdere stroomsystemen, zie ook IIImc
MCC Maasvlakte Control Centre (voor het plannen en beheren van het railvervoer op de Maasvlakte)
mcc medewerker Contactcentrum NSR
mCD aangedreven tussenrijtuig dieselmaterieel ’34 (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, C = derde klas, D = met bagageafdeling)
mCd motorrijtuig Mat ’24 met uitsluitend derde klas zitplaatsen (m = motorrijtuig / bak met aandrijving, C = derde klas, d = met doorloop d.m.v. middengang)
mcn machinist
mcn BB machinist met beperkte bevoegdheid / machinist beperkt bevoegd
McnBD machinist buitendienststelling (ofwel een werktreinmachinist), zie WTM
mcn G BB machinist Goederen met beperkte bevoegdheid
mcn G VB machinist Goederen met volledige bevoegdheid
mcn MB machinist met minimale bevoegdheid / machinist minimaal bevoegd
mcno machinist in opleiding
mcn VB machinist met volledige bevoegdheid / machinist volledig bevoegd
MCOOP *M*anual for *Coop*eration Contracts in international *P*assenger Traffic by Rail (2016)
MCS BTT Multimodal Container Solutions bv, zie BTT
MCU Mobiele Commando Unit (van de brandweer), waar het CoPI gebruik van maakt bij grote ongevallen, zie CoPI. Niet te verwarren met de Mobiele Communicatie Unit (mobiele meldkamer) van het KLPD
MCU Mobiele Communicatie Unit (mobiele meldkamer van het

KLPD bij grote ongevallen). Niet te verwarren met de Mobiele Commando Unit van de brandweer
mCv blokkendoosrijtuig Mat ’24 met uitsluitend derde klas zitplaatsen (m = motorwagen, C = derde klas, v = met vouwbalg)
Md aanduiding voor Jakobs-motordraaistel (type CAF) van treinstel Sprinter Nieuwe Generatie (SNG)
mD aangedreven tussenrijtuig dieselmaterieel ’40 (m = bak met aandrijving / motorrijtuig, D = met bagageafdeling)
mDDM *m*otorwagen *d*ubbel*d*eks*m*aterieel (van elektrisch DD-AR vierwagentreinstel)
MD-draaistel Minden-Deutz draaistel (bep. type draaistel voor rijtuigen, dat ook door de NS is toegepast)
MDS Modular Diagnostic System (systeem van Voestalpine voor het elektronisch monitoren van de toestand van de spoorbaan)
MDV mechanische dwarsliggervernieuwing
MDV Mitteldeutscher Verkehrsverbund
mDW elektrische motordienstwagen (de schrijfwijze mDw is ook gebruikt)
ME meetvoertuig
ME ledig elektrisch treinstel bestemd voor een trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
Me aanduiding voor motordraaistel (type Stadler) van elektrisch FLIRT treinstel
Me Dienst van Materieel en Elektrische Inrichtingen (van NS), later: Dienst van Materieel
Me NS Mechanisch Bedrijf (de afkorting MB is ook gebruikt)
Me 1 Dienst van Materieel en Elektrische Inrichtingen, 1e afdeling: Algemene zaken, Administratie en Personeelzaken (*in 1958*);
Dienst van Materieel, 1e afdeling: Administratie en Financiële zaken (*in 1966*)
Me 2 Dienst van Materieel en Elektrische Inrichtingen, 2e afdeling: Laboratorium, Chemische afdeling, Metalen (*in 1958*)
Me 3 Dienst van Materieel en Elektrische Inrichtingen, 3e afdeling: Elektrische installaties, Verbrandingsmotoren en Locomotieven; Rijtuigen en Wagens (*in 1958*);
Dienst van Materieel, 3e afdeling: Locomotieven; Elektrische, Motorische en Koeler-installaties; Motortreinstellen; Rijtuigen; Wagens; Laadkisten en laadketels (*in 1966*)
Me 4 Dienst van Materieel en Elektrische Inrichtingen, 4e afdeling: Technisch beheer, Rollend materieel, Mechanische inrichtingen en Normalisatie (*in 1958*);
Dienst van Materieel, 4e afdeling: Onderhoudsplanning rollend materieel (*in 1966*)
Me 5 Dienst van Materieel en Elektrische Inrichtingen, 5e afdeling: Inrichtingen voor Elektrische tractie en Kracht en Verlichting (*in 1958*)
Me 6 Dienst van Materieel, 6e afdeling: Studie (*in 1966*)
Me 7 Dienst van Materieel, 7e afdeling: Normalisatie en Typebeperking (*in 1966*)
MED losse locomotief afkomstig van trein met aangegeven treinnummer (voor treinnummer in TDR op baanvak Roosendaal–Essen)
MEDR Materieeltechnische Eisen t.b.v. het onderhoud in de lijnwerkplaatsen van Diesel-elektrisch en diesel-hydraulisch Reizigersmaterieel (C 6542)
MEE Münster-Enscheder Eisenbahn-Gesellschaft (1870-1884; exploiteerde onder meer de spoorlijn Glanerbrug–Gronau)
MEER Materieeltechnische Eisen t.b.v. het onderhoud in de lijnwerkplaatsen van Elektrisch Reizigers- en postmaterieel (C 6543)

MEGI zie MEGI-veren
MEGI-veren *Me*tall-*G*umm*i* Federn (bep. type vering voor spoor- en tramwegmaterieel). De schrijfwijze Megi wordt ook gebruikt
MEGR Materieeltechnische Eisen ten behoeve van het onderhoud in de lijnwerkplaatsen van Getrokken Reizigersmaterieel (C 6544)
MEGR/BNL Materieeltechnische Eisen ten behoeve van het onderhoud in de lijnwerkplaatsen van Getrokken Reizigersmaterieel / Trekduwmaterieel *Be*n*el*ux (C 6544)
M&I Materieel en Infra (afdeling van NSR)
MEKOG Maatschappij tot Exploitatie van Kooksovengas nv (in IJmuiden). De schrijfwijze Mekog is ook gebruikt
MELL Materieeltechnische Eisen t.b.v. het onderhoud in de lijnwerkplaatsen van Locomotieven en Locomotoren (C 6541)
MEM Voorschriften betreffende Montage van Elektrische installaties in rollend Materieel (C 6570)
MEP losse locomotief bestemd voor trein met aangegeven treinnummer (voor treinnummer in TDR op baanvak Roosendaal–Essen)
Merlo soort heftruck voor onderhoud aan spoorbaan en bovenleiding, gebouwd door de Italiaanse firma Amilcare Merlo Industria Metalmeccanica
ME-sein bep. type laaggeplaatst lichtsein met twee lampen, ontwikkeld door de Amerikaanse fabrikant GRS. In de type-aanduiding ME staat de M voor ‘Miniature’ en de E voor het type in de GRS-dwergseinenreeks (die reeks bevatte ook diverse andere laaggeplaatste seinen, die de type-aanduidingen MD en MF hadden). In Nederland is het ME-sein gebruikt als stopplaatssein oftewel ‘blauwe lamp’
MESS Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen nv (1863-1938), zie SS
MET Maatschappij tot Exploitatie van Tramwegen nv (1891-1946), overgenomen door de ESM, zie aldaar
Metrovick Metropolitan-Vickers, Engelse fabrikant van o.a. stroomafnemers (ook toegepast op Mat ’54 treinstellen van de NS)
MEV MEV Nederland bv (levert personeel aan spoorvervoerders), ook genoemd: MEV Independent Railway Services; onderdeel van de Mannheimer Eisenbahn-Verkehrsgesellschaft
MEVS Montagevoorschriften Elektrische Verbindingen aan en in Sporen (C 5510)
M&W Dienst van Materieel en Werkplaatsen (van de NS), vanaf 1999 NedTrain genoemd. De afkorting Mw is ook gebruikt
M&W Stoomtram Maas en Waal nv (1898-1933)
MFAG Müller Frauenfeld AG (fabrikant van o.a. goederenwagens, rangeerrobots en railwegvoertuigen)
MFI Matériel Ferroviaire et Industriel SA (verhuurbedrijf van spoorwegmaterieel)
MFS Materialförder- und Siloeinheit (open ballast transport- en silowagen, behorend bij kettinghormachine)
MFSD Materialförder- und Siloeinheit auf Drehgestelle (open ballast transport- en silowagen op draaistellen, behorend bij kettinghormachine)
MF-sein bep. type laaggeplaatst driehoekig lichtsein met drie lampen (ook wel dwergsein genoemd), ontwikkeld door de Amerikaanse fabrikant GRS. In de type-aanduiding MF staat de M voor ‘Miniature’ en de F voor het type in de GRS-dwergseinenreeks (die reeks bevatte ook diverse dwergseinen met twee lampen, die de type-aanduidingen MD en ME hadden)
MG Montageschema Grendel (van wissel)
MG2 Metro Geleed 2-delig (metrostellen van de Rotterdamse metro)
MGB Mechanisch Gereedschaps Bedrijf (van

de NS)
MGO MAREP Grosshans Ollier, aanduiding voor een dieselmotorenreeks van SACM, welke ook in de locserie 2400/2500 is toegepast. De ontwerpers waren Georges Grosshans en Jacques Ollier. Het acroniem MAREP staat voor Société de *Ma*tériel et de *R*echerche *P*étrolière (onderdeel van SACM), zie SACM
Mg-rem magneetrem (van ICM, zie aldaar). De schrijfwijze MG-rem is ook gebruikt
MHDR Materieeltechnische eisen t.b.v. het onderhoud in de Hoofdwerkplaatsen van Diesel-elektrisch en Diesel-hydraulisch Reizigersmaterieel (C 6548)
MHER Materieeltechnische eisen t.b.v. het onderhoud in de Hoofdwerkplaatsen van Elektrisch Reizigers- en postmaterieel (C 6549)
MHGR Materieeltechnische eisen t.b.v. het onderhoud in de Hoofdwerkplaatsen van Getrokken Reizigersmaterieel (C 6550)
MHLL Materieeltechnische eisen t.b.v. het onderhoud in de Hoofdwerkplaatsen van Locomotieven en Locomotoren (C 6547)
mhob mechanisch bediende halve-overwegboominstallatie
MIB Mechanisch Instandhoudings Bedrijf (van de NS)
MIB trein met materieel en machinist van het Mechanisch Instandhoudings Bedrijf
MICK Meld-, Informatie- en Communicatiecentrum Kennemerland (bij calamiteiten in de Schipholspoortunnel)
MIEV Meet- en Instelvoorschriften inzake EV-inrichtingen (C 4507)
MIJSM Marrumer IJzeren Spoorweg Maatschappij (sinds 2015)
mil militair(e)
MIMMS Major Incident Medical Management System
mini-ahob ahob met aluminium boom voor smalle overwegen
MIP Meet- en Instelprotocol (voor installaties van het Seinwezen)
MIR medewerker informatie en registratie (op het NS Regelcentrum)
MIRT Manual for International Rail Tickets (van het International Rail Transport Committee, 2015)
MIRT Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (uitvoeringsprogramma van de rijksoverheid, met een nadruk op vervoersprojecten, o.a. over het spoor)
MIRT-blad SNN Sporendriehoek Noord-Nederland (plan binnen het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport), zie MIRT
MIS Management InformatieSysteem heuvelproces Kijfhoek
MISOS Management InformatieSysteem Onregelmatigheden Spoorwegveiligheid (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*); Management Info Systeem Ongevallen op het Spoor (*betekenis zoals gehanteerd door IVW*)
MISOS GS Management InformatieSysteem Onregelmatigheden Spoorwegveiligheid Gevaarlijke Stoffen
MISTRAL Migratiestrategie Treinbeveiliging Integraal (vernieuwingsproject voor de beveiligingssystemen van het Nederlandse spoorwegnet)
MIT Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport
MITRAG Mineralöl-Transport AG (verhuurbedrijf van ketelwagens door heel Europa)
Mitropa *Mit*teleu*rop*äische Schlaf- und Speisewagen *A*ktiengesellschaft (1916-2006), later: SSP Deutschland, zie aldaar
MIT/SNIP overzicht van de stand van zaken van projecten uit het Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport en het Spelregelkader voor Natte Infrastructuur Projecten (o.m. van belang wanneer een spoorbrug over water moet worden gebouwd)
MIV Meet- en Instelvoorschriften NS (C 5517, C 5527). Dit betreft meet- en instel-

voorschriften voor Seinwezen, telecom en energievoorziening
MJPG Meerjarenprogramma Geluidsanering (programma van ProRail om de geluidsproductie van treinverkeer bij woonwijken te verminderen)
MK meldkamer (afkorting in gebruik bij luchthavenbrandweer Schiphol)
mK elektrische motorkonvooiwagen (oude benaming van mDW)
MKA Meldkamer Ambulancezorg
MKB Meldkamer Brandweer (deze is voor de Back Office van ProRail Verkeersleiding het aanspreekpunt voor wat betreft de hulpdiensten)
MkNN Meldkamer Noord-Nederland (van de veiligheidsregio's, brandweer, ambulance en politie)
MKP Meldkamer Politie
MKS Meldkamer Spoor (van ProRail)
MKS meerkanaalsschrijver (boordcomputer van een stopmachine)
MKS project Multimodale Knoop Schiphol (voor het verbeteren van de Plaza en het trein- en busstation op de luchthaven, sinds 2023)
MKSBO Meldkamer Spoor/Back Office (van ProRail). De schrijfwijze MKS/BO is ook gebruikt
ML Maatschappij voor Luchtvaart nv (exploiteerde in de periode 1911-1912 de spoorlijn tussen station Den Dolder en vliegveld Soesterberg)
MLL MerwedeLingelijn (treindienst tussen Geldermalsen en Dordrecht, op het westelijke deel van de Betuwelijn)
MLS Mainline Signalling (systeem voor seingeving van Thales Nederland bv)
MLT *M*iddel*l*ange *T*ermijn logistiek model (van ProRail)
MLT *M*iddel*l*ange *T*ermijnproces (project van NS Reizigers om de samenwerking met andere vervoerders en ProRail te verbeteren op de middellange termijn)
mltr militaire trein
MLVB Machinist Locomotief Volledig Bevoegd (bij Strukton Rail)
MMO Meerjarenplan Materieelonderhoud
MMT Mobiel Medisch Team (bij grote ongevallen)
mmtwg motormontagewagen
MMV MultiModaal Vervoer (transportketen waarbij goederen met meerdere vervoermiddelen ofwel modaliteiten worden getransporteerd)
M-normen normen (opgesteld door Railned afdeling Spoorwegveiligheid) betreffende spoorvoertuigen en procedures bij Materieel veiligheidsstoringen
MO Montageschema Overweginstallatie (ook genoemd: Montageschema steller en paalvoet voor aki en ahob)
MO metro-ongevallen
mo medisch onderzoek
MOB Medisch Ondersteuner van de Brandweer
mob mobilofoon
Mobirail *Mobi*ele communicatie voor de *rail*-sector (samenwerkingsverband van KPN en Nokia, dat in opdracht van ProRail een mobiel communicatienetwerk voor de spoorwegen beheert)
Mob Wpl zie MWP
MOD Milieu Ongevallendienst
MOD Mijnopruimingsdienst, zie EOD
mod model
MON Monitoring (systeem, in gebruik bij Railverkeersleiding, voor het registreren van verstoringen in de treindienst)
MON Meldkamer Noord- en Oost-Nederland (van de veiligheidsregio's, brandweer, ambulance en politie)
MO/PO medisch onderzoek/psychologisch onderzoek
MORANE Mobile Radio for Railway Networks in Europe, zie GSM-R
MOS Materieelonderhoudssysteem
MOSI Moderne Sik (zelfrijdend spoorvoertuig met laadkraan, van de firma BAM Rail bv). Dit voertuig lijkt echter niet op de oorspronkelijke locomotoren die 'sik' werden genoemd

motmt motormonteur
MP Beschrijving Materieelpark NS (C 6601)
mP elektrisch motorpostrijtuig, ook wel 'Plan mP' genaamd
mP trein, vervoerd of gevormd door een motorpostrijtuig
MPB Meerjarenplanbureau (van de NS)
MPET *M*SC *P*SA *E*uropean *T*erminal, Antwerpen (de grootste containerterminal van Europa), samenwerkingsverband van MSC (Mediterranean Shipping Company Belgium nv) en PSA (Port of Singapore Authority, ook bekend als PSA International)
mP Jules zie JUL
MPN Mobiliteitspanel Nederland (onderzoekt veranderingen in vervoerspatronen over langere periodes. Dit panel is onderdeel van het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid, zie KiM)
MPP Materieelpark Plan (van NSR)
MR Machinisten Richtlijn
MR Metroreglement (C 0102)
Mr Marketing Reizigersvervoer NS (de schrijfwijze MR is ook gebruikt)
Mr 1 Marketing Reizigersvervoer, 1e afdeling: Marketing Internationaal Reizigersvervoer (*in 1987*)
Mr 2 Marketing Reizigersvervoer, 2e afdeling: Marketingonderzoek (*in 1987*)
Mr 3 Marketing Reizigersvervoer, 3e afdeling: Planologie (*in 1987*)
Mr 4 Marketing Reizigersvervoer, 4e afdeling: Marketinginstrumenten (*in 1987*)
Mr 5 Marketing Reizigersvervoer, 5e afdeling: Marktbewerking Binnenland (*in 1987*)
Mr 6 Marketing Reizigersvervoer, 6e afdeling: Marketingbeleidsplanning (*in 1987*)
Mr 7 Marketing Reizigersvervoer, 7e afdeling: Omgevingsverkenning en Strategisch Onderzoek (*in 1987*)
Mr 8 Marketing Reizigersvervoer, 8e afdeling: Marketingcommunicatie en Design (*in 1987*)
MRB Mitteldeutsche Regiobahn (D)
Mr BO afdeling Marketing Beleidsontwikkeling (van de NS)
MRC Materieel Regelcentrum (van de NS)
Mr CD afdeling Marketingcommunicatie en Design (van de NS)
MRCE Mitsui Rail Capital Europe bv (verhuurbedrijf van spoorwegmaterieel, o.a. aan ACTS en Veolia)
MRC-railklemmen Multi-Rail Clamps (klemmen voor het hijsen, laden en lossen van meerdere spoorstaven tegelijk)
MRI medewerker reisinformatie (op de ProRail VL-posten)
m-rijtuigen zie UIC-X
MRKS Ministeriële Regeling Keuring Spoorwegvoertuigen
MRP Microservices Reizen en Prijzen (afdeling van NS Reizigers)
MRP-team Team Microservices Reizen en Prijzen (van de NS)
MRS medewerker reizigersservice (op station Schiphol)
MRV mag reizigers vervoeren
MS Montageschema Seinen
MS Mijnspoorweg van de Staatsmijnen
Ms aanduiding voor motordraaistel (type SIG) van tramwegmaterieel Sneltram Utrecht
MSA MetroSysteem Amsterdam
MSA MAXIMO System Administration (computersysteem voor planning van onderhoud en reparaties aan spoorwegmaterieel), zie MAXIMO
MSG Matrix Signaalgever (cijferbak op basis van LEDs)
MSG-sein zie MSG
MSO Manager Service & Operations (van NS)
msp middenspoor
MT aanduiding voor materieel-omloop in Nederland van tweewagentreinstellen serie 643 van de DB
MT Montageschema Tongencontroleur (van wissel)
MT Société Anonyme du Chemin de Fer International de Malines à

Terneuzen / Internationale Spoorwegmaatschappij Mechelen–Terneuzen (1929-1948; Nederlands gedeelte opgegaan in de NS). De schrijfwijze M-T is ook gebruikt. Later werd de afkorting MT nog gebruikt als kenmerk op NS-goederenwagens die gestationeerd waren in Zeeuws-Vlaanderen
mt monteur
MTA Management*t*eam voor Automatisering van de Informatieverwerking (van NS)
mt bo monteur brugonderhoud
MTE materieeltechnische eisen
MTE Matériel de Traction Electrique (samenwerkingsverband van de Franse firma's Creusot-Loire en Jeumont-Schneider. Fabrikant van o.a. diesel-elektrische locomotieven nummers 2301-2350 van de NS, en van de elektrische installatie van de locserie 1600)
MTEG Materieeltechnische Eisen Goederen- en dienstmaterieel (C 6545)
mt el monteur elektronica
mt EV monteur energievoorziening
MTG Managementteam Goederenvervoer
MTH Managementteam Hoofdwerkplaatsen
mti monteur technische installaties
MTie Management*t*eam voor interne en externe betrekkingen (van de NS)
MTIS Matrix Trein Incident Scenario's
MTL Managementteam Lijnwerkplaatsen
MT-las bepaald type elektrische scheidingslas, die zijn naam dankt aan de uitvinder (de heer *M*önch) en de fabrikant (Elektro-*T*hermit GmbH)
MTM Mobile Track Maintenance (productprogramma van Plasser & Theurer, van spoorbaanonderhoudsmachines die zowel op rails als op de weg kunnen rijden)
mt mat d monteur materieel diesel
mt mat e monteur materieel elektrisch
mt mat m monteur materieel mechanisch
MTO Managementteam voor Technisch Onderzoek
MTO Midden Termijn Onderhoud (opknapbeurt voor reizigersmaterieel in hoofdwerkplaats Haarlem)
MTR Managementteam Reizigersvervoer
mtr verbrandingsmotortractie
MTSS Managementteam Stads- en Streekvervoer
mt Sw monteur Seinwezen
MtT Maastrichtsche Tram (1896-1914)
mttr montagetrein
MTU Motoren- und Turbinen-Union Friedrichshafen GmbH (fabrikant van de motoren voor diesellocs serie 6400)
MTW Multi Terminals Waalhaven bv (tot 1995)
mtwg montagewagen
MU bep. type slaaprijtuig
Mu aanduiding voor motordraaistel (type SIG L-A) van elektrisch treinstel Mat '76
MUH Medische Urgentie Helikopter
MV Materiaalvoorschriften NS (C 5506)
Mv aanduiding voor motordraaistel (type Stork-RMO 9500) van elektrisch stoptreinmaterieel '90
mv militair vervoerbewijs
M-V Metropolitan-Vickers (fabrikant van locomotieven zoals NS serie 1500)
mvb melding van beschadiging van bagage en goederen
mvb middenvoetbrug Amsterdam CS
mvl manager (rail-) verkeersleidingspost, ook wel procesmanager genoemd, zie pm
mvr meervoudig rijwegplan (plan van samengestelde rijwegen)
MVT Meldpunt Volle Treinen (van de Vereniging Reizigers Openbaar Vervoer, zie Rover)
MVTS Eerste Nederlandsche Motor Tram Venlo–Tegelen–Steyl nv (1911-1918); voortzetting van de VTS, zie aldaar
mvv militair vervoer
MW Naamlooze Maat-

schappij tot Uitbating van den Buurtspoorweg Maeseyck–Weert en uitbreiding (1907-1934)
MW motorwagens (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
MW aanduiding voor speciale 3-assige platte wagens voor het vervoer van marmer, bijgenaamd “marmerwagen”
Mw Dienst van Materieel en Werkplaatsen (van de NS), later: NS Materieel bv (zie NS M), vanaf 1999 NedTrain bv. De schrijfwijze MW is ook gebruikt. Tevens is de afkorting M&W gebruikt
Mw aanduiding voor motordraaistel (type Stork-RMO 9000) van DD-IRM materieel en van mBvk-rijtuigen van V-IRM-treinstellen
mw medewerker
Mw 1 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 1e afdeling: Algemene Zaken en Comptabiliteit (*in 1945*);
Personeelzaken (*in 1987*);
Besturing (*in 1989*);
Personeel en Faciliteiten (*in 1993*)
Mw 2 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 2e afdeling: Personeel (*in 1945*);
Constructie (*in 1989*);
Besturing (*in 1993*)
Mw 3 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 3e afdeling: Electriciteit (*in 1945*);
Rollend Materieel (*in 1953*);
Outillage, Normalisatie en Gereedschappen (*in 1989*);
Constructie (*in 1993*)
Mw 4 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 4e afdeling: Locomotiefbouw en Verbrandingsmotoren (*in 1945*);
Werkplaatsen en Mechanische Inrichtingen (*in 1953*);
Secretariaat en Outillage (*in 1987*);
Personeelzaken en Secretariaat (*in 1989*);
Outillage, Normalisatie en Gereedschappen (*in 1993*)
Mw 5 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 5e afdeling: Rijtuigen en Wagens (*in 1945*);
Electrificatie en stationnaire electrische inrichtingen, Onderhoud bovenleiding, Onder- en schakelstations, Hoogspanningskabelnetten, Licht- en krachtinstallaties (*in 1953*);
Lijnwerkplaatsen (*in 1993*)
Mw 6 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 6e afdeling: Werkplaatsen, Mechanische inrichting, Verwarming (*in 1945*);
Hoofdwerkplaatsen (*in 1987*)
Mw 7 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 7e afdeling: Magazijn en Keuringsdienst (*in 1945*)
Mw 8 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 8e afdeling: Autobedrijf (*in 1945*)
Mw 9 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 9e afdeling: Schepen NS en Dochterondernemingen (*in 1945*)
Mw 10 Dienst van Materieel en Werkplaatsen, 10e afdeling: Bedrijfsorganisatie (*in 1945*)
mwo modern wegonderhoud
MWP Mobiele Werkplaats (van VolkerRail en BAM Rail)
mwri medewerker reisinformatie, zie omrp
mw trdl meewerkend treindienstleider
Mx aanduiding voor motordraaistel van mDDM en DDZ materieel
My aanduiding voor motordraaistel (type Stork-RMO 9000) van V-IRM 2-3 materieel
MZ ledig dieseltreinstel bestemd voor een trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
MZZ Maatregelenpakket Zomerdienstregeling Zandvoort (vergroting van de capaciteit van de lijn Haarlem–Zandvoort)

N

N nader bericht
N aanduiding voor materieel-omloop in Nederland van e-locs reeks 11 van de NMBS (nummers 1181-1192), zie HLE11
N rijdt vandaag niet (instelling in BEPAC)
N Nahverkehrszug (Duitse lokale trein)
N Nahgüterzug (Duitse buurtgoederentrein)
N voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot de voormalige 'Nord-Belge' (lijnen Liège–Namur–Givet, Charleroi–Erquelinnes en Mons–Quévy)
n instelling van normale rijweg
na nadere aanwijzing
NABO Programma Niet-Actief Beveiligde Overwegen (uitvoeringsprogramma van ProRail en I&W om tussen 2018 en 2023 de 180 openbaar toegankelijke onbewaakte overwegen in Nederland op te heffen)
nabo niet-actief beveiligde overweg (oftewel een onbewaakte overweg). De schrijfwijze NABO wordt ook gebruikt
NACCO North American Car Corporation (verhuurbedrijf voor goederenwagens door heel Europa)
NACO Nederlandsche AutoCar Onderneming nv (1924-1972; dochteronderneming van de NS)
NAM Nederlandse Aardolie Maatschappij
NaNOV Uitvoeringsprogramma Na Noordoostelijke Verbinding (*betekenis zoals gehanteerd door de rijksoverheid*);
Programma Na Noordoostelijke Verbinding (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*). Opvolger van het programma NOV, Noordoostelijke Verbinding, zie NOV. Programma NaNOV (uit 2000) omvat maatregelen om de spoor- en overwegveiligheid te verbeteren en hinder van het treinverkeer te beperken in Oost-Nederland
NAS Nederlandse Autoriteit voor Spoorveiligheid (niet-officiële afkorting). De officiële afkorting is NSA, zie aldaar
NAT *n*ormalisatie *a*anleg*t*ekeningen voor sterkstroom en verwarming
NB nader bericht
NB Compagnie du Nord-Belge (Belgische spoorwegmaatschappij, 1854-1940); exploiteerde de lijnen Liège–Namur–Givet, Charleroi–Erquelinnes en Mons–Quévy (overgenomen door de NMBS)
NB Société Anonyme des Chemins de Fer du Nord de la Belgique (1861-1898); maakte deel uit van het consortium van de Grand Central Belge; exploiteerde o.m. de spoorlijnen Tilburg–Baarle-Nassau grens en Roermond–Vlodrop grens
NB Notbremse (noodrem) (D)
nb niet bekend
NBDS Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorweg-Maatschappij nv (1869-1925; het Nederlandse gedeelte werd overgenomen door de SS en het Duitse gedeelte door de DRG). De afkorting NBDSM is ook gebruikt
NBDSM zie NBDS
NBE Nordbahn Eisenbahngesellschaft (D)
NBF Netzbetriebsführung (Duitse netwerkbesturing)
Nbf Nebenbahnhof (D)
NBgr Nederlands-Belgische grens
NBL North British Locomotive Company (fabriek die o.m. de stoomlocomotieven bouwde van de serie NS 5000)
NBM Nederlandsche Buurtspoorweg Maatschappij nv (1900-1973; vanaf 1949 alleen busbedrijf)
NB-Rail Notified Bodies - Rail (coördinatieorgaan voor Europese spoorweginteroperabiliteit)
NBRC specialistische eenheid die hulpdiensten ondersteunt bij *n*ucleaire, *b*iologische, *r*adiologische en *c*hemische incidenten, zie CBRN Responseenheid
NBS Neubaustrecken (nieuw aangelegde ho-

gesnelheidslijnen) (D)
NBSM Noord-Brabantsche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1881-1893), voortgezet als Stoomtramweg Tilburg–Waalwijk nv, zie TW
NBV Nederlandse Bond van Vervoerspersoneel
NCB NedTrain Componenten Bedrijf bv
NCBG niet-centraal bediende gebieden (bijv. havenspoorlijnen). De schrijfwijzen Ncbg en ncbg worden ook gebruikt
NCC Nationaal Crisiscentrum (faciliteert informatievoorziening en crisiscommunicatie op landelijk niveau, o.a. bij zeer grote treinrampen)
NCE NX controle-eenheid (onderpost naar de B-relaisbeveiliging, ten behoeve van TNV)
NCH(M) Nederlandse Cement Handels Maatschappij (aan de Eerste Eemhaven in Rotterdam, spooraansluiting sinds 1964)
NCKR normale-stand wisselcontrole-indicatie-relais (*N*ormal Switch *C*hecking Indi*ca*tion *R*elay)
NCM Nomenclature Commune des Marchandises / Gemeenschappelijke Lijst van Goederen (van de UIC)
NCM Nederlandse Constructiebedrijven en Machinefabrieken nv (fabrikant van spoorwegmaterieel, voorh. Spoorijzer nv)
NCR National Cash Register (Amerikaanse fabrikant van kasregisters waarmee NS-stations kartonnen Edmondson-kaartjes konden bedrukken op het moment van verkoop)
NCR-kaartje kartonnen Edmondson-treinkaartje dat bedrukt was door een NCR-kasregister, zie aldaar
NCR-kasregister apparaat dat van 1968 tot 1981 in gebruik was op kleinere NS-stations. Hiermee kon de lokettist op kartonnen Edmondson-treinkaartjes de datum en de prijs drukken op het moment van verkoop. Het kasregister hield meteen de boekhouding bij middels een controlerol die in het apparaat zat. NCR (zie aldaar) was de Amerikaanse fabrikant van het apparaat
NCS Nederlandsche Centraal Spoorwegmaatschappij nv (1860-1934); vanaf 1919 exploitatie door de Staatsspoorwegen en daarna opgegaan in de NS
ND Netzdisponent (Duitse netwerkbestuurder)
N-DAS Networked Driver Advisory System (rijadvies aan de machinist op basis van dienstregeling welke verstuurd wordt vanaf een centrale, waardoor het systeem onderweg updates kan ontvangen. Dit maakt het mogelijk om ook bij een gewijzigde dienstregeling een actueel rijadvies te geven)
NDgr Nederlands-Duitse grens
NDOV project Nationale Data Openbaar Vervoer (voor actuele gegevens voor reisinformatie, onder meer t.b.v. smartphone applicaties en reisplanners). Ook genoemd: Nationale Databank Openbaar Vervoer. De schrijfwijze ND-OV wordt ook gebruikt
NdSM Noorder Stoomtramweg Maatschappij nv (1904-1940)
NE Neusser Eisenbahn (Duitse goederenvervoerder, sinds 1904)
NE Nichtbundeseigene Eisenbahn(en), Duitse particuliere spoorwegmaatschappij(en)
NE-Bahnen Nichtbundeseigene Eisenbahnen (Duitse particuliere spoorwegmaatschappijen)
NEDAP Nederlandsche Apparatenfabriek nv, Groenlo (fabrikant van transformatoren en gelijkrichters voor de NS)
Nedmag Nederlandse Magnesiumzout bv (voorh. Magnesia International bv) in Veendam
Nefit-klem railbevestiging met beugel (klemhouder waarmee de spoorstaaf op de dwarsligger is vastgeklemd), gefabriceerd door de *Ne*derlands-Amerikaanse *Fit*tingfabriek te Deventer. De schrijfwijze

NEFIT is ook gebruikt. Wordt ook DE-klem genoemd, zie aldaar
Nefit-spoor spoorbaan welke voorzien is van klemhouders (bep. type railbevestiging) van de fabrikant Nefit (de *Ne*derlands-Amerikaanse *Fit*tingfabriek te Deventer). De schrijfwijze NEFIT is ook gebruikt
NELCON Nellen & Conrad Stork (fabriek van diesel-elektrische spoorwegkranen te Rotterdam). De schrijfwijze Nelcon is ook gebruikt
NEN *N*ederlandse *N*orm (voor de normalisatie van elektrotechniek, informatietechnologie en telecommunicatie)
NEN-normen zie NEN
NEO Nextgeneration Experimenteren en Onderzoeken (simulator van ProRail waarmee driver advisory systemen voor machinisten getest worden, bijv. om te onderzoeken hoe machinisten energiezuiniger kunnen rijden)
NEP National ERTMS Programme(s)
Nepakris Nederlandsche Patent- en Kristalsodafabriek nv te Linne-Herten (chloorproducent); heette vanaf 1968 Natronchemie en vanaf 1987 Solvay Chemie, zie Lnhs
Ne-Signale Nebensignale (D)
NEWOPERA *New Opera*ting and Technical Systems (onderdeel van het European Rail Freight Network Project, ook bekend als het Rail Freight Dedicated Lines Concept, een onderzoeksproject van de Europese Unie voor verbetering van het goederenvervoer per spoor)
NEWOPERA *New Opera*ting Project for a European *Ra*il Network (onderzoeksproject van de Europese Commissie)
NFLS Noord-Friesche Locaal-Spoorwegmaatschappij nv (1899-1935)
Ng Nahgüterzug (lokale goederentrein) (D)
NGBA niet-gebruikelijke blokafstand
NGD niet-gestelde diensten
NGS zie NG-sein
NG-sein Nieuwe Generatie Sein (vanaf 2022); sein met één LED-licht dat rood, geel en groen kan tonen. De lamp voor vrijgave rangeren kan ook geïntegreerd zijn in dit seintype. De aanduiding NGS wordt ook gebruikt
NGT Noordgastransport (laadplaats voor aardgascondensaat bij station Roodeschool)
NH Locaalspoorweg-Maatschappij Neede–Hellendoorn nv (1904-1935)
NHM Nomenclature Harmonisée des Marchandises / Harmonisiertes Güterverzeichnis / Harmonised Commodity Code (van de UIC)
NHSS Noord-Hollandsche Staatsspoorweg, zie Lijn K
NHT Noord-Hollandsche Tramweg-Maatschappij nv (1888-1893); de afkorting NHTM is ook gebruikt
NHTM zie NHT
NI niet instappen
NIBRA Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding
NID Nieuwe Intercity Dubbeldekker (omgebouwde treinstellen DD-AR), zie Plan DDZ
NIGHR Nederlands Instituut voor Geneeskundige Hulpverlening bij Rampen
NIPV Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (voorh. Instituut Fysieke Veiligheid), zie IFV
NITEQ *Ni*jhuis *Tech*nology bv, Nibbixwoud (fabrikant sinds 1991 van industrielocomotieven, acculocs en rangeerrobots, o.m. voor Ned-Train). De schrijfwijze Niteq wordt ook gebruikt
NIV Nederlands Instituut voor Verkeersveiligheid
NK noodknop (om toeleidende seinen stop te laten tonen)
NKR signaleringsrelais voor de normale stand van een wissel (*N*ormal Switch Indi*ca*tion *R*elay)
NKV Nederlandse Katholieke Bond van Vervoerspersoneel (de afkorting KBV is ook gebruikt)
NKW Netwerk Keten-

mobiliteit Wunderline (sinds 2019), zie WL
NLS Nederlandsche Locaalspoorweg-Maatschappij nv (1880-1887), daarna: KNLS, zie aldaar
NMA Nederlandse Machinefabriek Alkmaar bv (fabrikant van o.a. overweginstallaties en seinen)
NMA Netwerk Metro Amsterdam
NMBS Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (sinds 1926), zie SNCB
NMS Nationaal Meldkamersysteem
NMT New Measurement Train (meet- en inspectietrein voor spoorgeometrie en de kwaliteit van spoorstaaf en rijdraad op hogesnelheidslijnen)
NmTM Nijmeegsche Tramweg-Maatschappij nv (1888-1912); de afkorting NTM werd ook gebruikt
NMVB Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen (1884-1991) (B), zie SNCV
NN NoordNed Personenvervoer bv (1999-2006); opgegaan in Arriva
NNM Noord-Nederlandsche Machinefabriek bv, Winschoten (fabrikant van o.a. wissels, rangeervoertuigen en automatische treinkoppelingen)
NNTTM Noord-Nederlands Trein & Tram Museum (sinds 2014, in het voormalige stationsgebouw van Zuidbroek)
NO spoorregio Noordoost (Nederland)
NO Nebenfahrt ohne Signalisierung (D)
no nader onderzoek
NOC Netwerk Onderdeel Commissie (van NS)
NOHAB Nydqvist och Holm Aktiebolag (ook geschreven als Nydqvist & Holm AB), Zweedse fabriek die o.m. de sneltrein-stoomlocomotieven bouwde van de serie NS 4000. De schrijfwijze NoHAB is ook gebruikt
NOLS Noord-Ooster Locaal Spoorweg-Maatschappij nv (1899-1938); opgegaan in de NS
NOPOM NSR Opvragen Positie Materieel
NoRail Stichting NoRail Hengelo (welke zich verzet tegen de overlast van goederentreinen door de stad Hengelo, a.g.v. de plannen voor Hoogfrequent Spoorvervoer), zie PHS
NOV Noordoostelijke Verbinding (Noordtak van de Betuweroute) (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*); Noord-Oostelijke goederen Verbinding (*betekenis zoals gehanteerd door de provincie Overijssel en de gemeente Deventer*)
NOV Programma Noordoostelijke Verbinding (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*); Trajectnota van de Noordoostelijke Verbinding (*betekenis zoals gehanteerd door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat*); studie uit 1998 over een plan voor een nieuwe spoorverbinding, nl. een noordoostelijke aftakking van de Betuweroute naar Oldenzaal/grens (afgeblazen). Het programma dat erop volgde werd toepasselijk NaNOV genoemd, zie aldaar
NP normaal profiel spoorstaaf van de NS
NP46 spoorstaaf Normaal Profiel 46 kg/m (ook wel 46E3-profiel genoemd)
NPC NS ProjectConsult (advies- en projectmanagementbureau van de NS, voor ontwikkeling en realisatie van stationsgerelateerde reizigersvoorzieningen). De schrijfwijze NS PC is ook gebruikt
NR niet roken
nr nummer
NRG-las eNeRGie-las (vernieuwd type ES-las, ontwikkeld door Voestalpine Railpro)
NROS Non-Releasable On-Sight route (blijvend vastgelegde ROZ-rijweg over een sectiestoring; dit is een functionaliteit in het Bombardier beveiligingssysteem)
NRS Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij nv (1845-1890; opgegaan in de Staatsspoorwegen),

voorh. Rijn-Spoorweg, zie RS

NRS Nationale Regie der Spoorwegen (voorstel voor nieuwe naam voor de Belgische spoorwegen, overwogen van 1919 tot 1926, maar uiteindelijk koos men in 1926 voor de benaming NMBS, zie aldaar)

NRT Non-integrated Reservation Ticket

NRT Nationaal Rampenteam

N/R WPR *n*ormal/*r*everse s*w*itch *p*osition *r*elay (wisselstandrelais)

N/R WZR *n*ormal/*r*everse s*w*itch operating *r*elay (wisselstuurrelais)

NS N.V. Nederlandsche Spoorwegen (opgericht in 1937). In 1964 naamswijziging in N.V. Nederlandse Spoorwegen

NS 20 zie DE 20

NS'46 NS Lichtseinstelsel 1946 (de schrijfwijze NS46 is ook gebruikt)

NS'49 NS Seinstelsel 1949

NS54 NS-Seinstelsel 1954, ook genoemd: NS-Lichtseinstelsel 1954 (de schrijfwijze NS '54 is ook gebruikt)

NS'55 NS Seinstelsel 1955, ook genoemd: NS Lichtseinstelsel 1955

NS70 bep. type betonnen tweebloksdwarsligger, ontwikkeld voor de NS en geïntroduceerd in 1970

NS90 bep. type monoblok dwarsligger van voorgespannen beton (gewicht circa 285 kg), ontwikkeld voor de NS en geïntroduceerd in 1990

NS 6400 zie DE6400

NSA Nederlandse Autoriteit voor Spoorveiligheid (opvallend is dat niet de afkorting NAS wordt gebruikt. Men heeft gekozen voor NSA om tegemoet te komen aan internationale standaarden, waarbij NSA staat voor National Railway Safety Authority)

NS Ad NS Algemene Dienst

NS A&E NS Adviesgroep Arbeidsveiligheid en Ergonomie

NS BAG NS Bureau Assistentieverlening Gehandicapten

NS-BBC-Henschel aanduiding op de proefloc NS 1600P met draaistroomaandrijving uit 1977, gebouwd door BBC-Henschel, zie aldaar

NS Bbv NS Bedrijfsbeveiliging (bestaande uit Spoorwegpolitie, bewaking en bedrijfsbrandweer). De schrijfwijze NS BBV is ook gebruikt

NS BGP NS Beleidsgroep Productie

NS BOA-HC *h*oofd-*c*onducteur van NS, die tevens een BOA-bevoegdheid heeft (Buitengewoon Opsporingsambtenaar)

NS-BOA V&S zie BOA V&S NS

NS BPB NS Bedrijfsplanbureau

NS Brw NS Brandweer (bedrijfsbrandweer, onderdeel van NS Bedrijfsbeveiliging). De afkorting NS BW is ook gebruikt

NS BS NS Beveiliging Services bv

NS BW NS Brandweer (bedrijfsbrandweer, onderdeel van NS Bedrijfsbeveiliging). De afkorting NS Brw is ook gebruikt

NS BZB NS afdeling Bedrijfszelfbescherming (een soort bedrijfsbrandweer)

NSC NS Cargo nv

NS C NS Componentenbedrijf (de afkorting NS Cb is ook gebruikt)

NS Cb NS Componentenbedrijf (de afkorting NS C is ook gebruikt)

NS CGLB NS Coördinatiegroep Locomotiefbeheer

NS CIB NS Centraal Inkoop Bureau

NS CoG NS Commerciële organisatie Goederen

NS COR NS Centrale Ondernemingsraad

NS CPA NS Centrale Personeels- en Bezoldigingsadministratie

NS DER 500 zie DER 500

NSE NS Energy bv (dochteronderneming van NS Stations bv)

NS Ep Dienst van Exploitatie (van de NS)

NS Es Dienst van Elektriciteit en Seinwezen (van de NS)

NS ET NS Electronic Ticketing bv

NSE-wisselsteller NS Elektrische wisselsteller

NSF Nederlandsche Seintoestellenfabriek nv (te Hilversum)
NSF NS Fiets bv (dochteronderneming van NS Stations bv)
NS FS NS Facility Services bv (ook genoemd: Facilitair Bedrijf NS, voor proces- en facilitymanagement en advies over sociale veiligheid binnen het spoorbedrijf). De schrijfwijze NSFS is ook gebruikt
NSFS NS Financial Services (dochteronderneming van de NS Groep nv). De schrijfwijze NS FS is ook gebruikt
NSFSC NS Financial Services Company (leasebedrijf van spoorwegmaterieel; dochteronderneming van de NS Groep nv). De afkorting NSFS is ook gebruikt
NSG NS Goederenvervoer (later: NS Cargo nv, zie NSC). De schrijfwijze NS G is ook gebruikt
NSG NS Groep nv
NSH NS Hispeed bv
NS H NS Holding nv (de schijfwijze NSH is ook gebruikt)
NS Holding B&S afdeling Besturing en Seingeving van NS Holding nv
NS Holding IM&T afdeling Informatiemanagement en Technologie van NS Holding nv
NS HVB NS Houtverwerkingsbedrijf (te Dordrecht)
NSI NS International bv (ook genaamd: NS Internationaal bv)
NS I&E NS staforgaan Interne en Externe Betrekkingen
NS If Dienst van Infrabeheer (van de NS)
NS IM NS Dienst Inkoop en Magazijnen (de schrijfwijze NS Im is ook gebruikt)
NS IS NS Infra Services bv (voorh. Groep Bedrijven Infra, zie GBI, en Service Centrum Elektrotechniek, zie SCE). De schrijfwijze NSIS is ook gebruikt
NS Is Dienst van Infrastructuur (van de NS)
NSI SC NS International Service Center
NSL NS Lease bv
NSL Nedersaksenlijn (geplande spoorlijn tussen Groningen en Enschede, via Stadskanaal en Emmen)
NS LC NS Logistiek Centrum (in Tilburg)
NSM Nijmeegsche Spoorwegmaatschappij nv (1863-1923)
NSM Noordwijksche Stoomtram Maatschappij nv (1885-1909), overgenomen door de NZHTM, zie aldaar
NSM Nederlands Spoorwegmuseum (sinds 1927)
NSM Nederlandse Stikstof Maatschappij nv (in Sluiskil)
NS M NS Materieel bv (vanaf 1999: NedTrain bv). De schrijfwijze NSM is ook gebruikt
NS MB NS Mechanisch Bedrijf
NS M&W NS Dienst van Materieel en Werkplaatsen
NS MGB NS Mechanisch Gereedschaps Bedrijf
NS MIB NS Mechanisch Instandhoudings Bedrijf
NS MR NS afdeling Marketing Reizigersvervoer
NS MRC NS Materieel Regelcentrum
NS-MT kenmerk op NS-goederenwagens die gestationeerd waren in Zeeuws-Vlaanderen. De aanduiding MT komt van de Société Anonyme du Chemin de Fer International de *M*alines à *T*erneuzen / Internationale Spoorwegmaatschappij *M*echelen–*T*erneuzen (1929-1948), waarvan het Nederlandse gedeelte was opgegaan in de NS
NS MTA NS *M*anagement*t*eam voor *A*utomatisering van de Informatieverwerking
NS-MT-kenmerken zie NS-MT
NS NO NS Regio Noordoost
NS NW NS Regio Noordwest
NSO NS Onderhoud (voorh. NS Lijnwerkplaatsen)
NSO NS Opleidingen bv
NS OC NS Ondernemingscontrol
NS O&S NS Onderhoud en Service (later: NedTrain)
NS O&V NS afdeling

Opleiding en Vorming (later: NS Opleidingen bv, zie NSO)
NS OGB NS Ongevallenbestrijding (later: NedTrain Ongevallenbestrijding, zie NT OGB)
NSOI NS-Opleidingsinstituut
NS OPB NS Ontwikkelingsplanbureau
NS Operatie O&S zie NS O&S
NSP NS Personeel(s)-administratie bv
NSP North Sea Port nv (sinds 2018; bedrijf voor het beheer van het 60 kilometer lange havengebied dat zich uitstrekt van Vlissingen tot Gent), zie ook RGT
NS PB NS Projektenbureau
NS PC NS ProjectConsult, zie NPC
NS QHSE NS Quality, Health, Safety & Environment (veiligheidsadviseurs van NS)
NSR NS Railbedrijven bv (vanaf 1996: NS Reizigers bv)
NSR NS Reizigers bv (de schrijfwijze NS(R) is ook gebruikt)
NSR BO NSR Besturing operatie
NSR-C NSR-Commercie (afdeling van NS Reizigers)
NSR C&O NSR Commercie & Ontwikkeling (afdeling van NS Reizigers)
NS RCG NS Realiserings Coördinatie Groep
NSR ComIT NS Reizigers organisatieonderdeel Commercie & IT
NSR CV NSR Concernveiligheid
NSR DCRI NSR Dienstencentrum Reisinformatie
NSR D&S NSR Directie en Staven
NSRI NSR reisinformant (op verkeersleidingsposten)
NS RIB NS Railinfrabeheer bv
NSRI-C NS Reisinformant Centraal (bij het OCCR in Utrecht, zie aldaar). De aanduidingen RIC en RI-C zijn ook gebruikt
NS RIT NS Railinfratrust bv (houdstermaatschappij van de organisaties NS Railinfrabeheer, Railned en NS Verkeersleiding)
NSR-LA NS Reizigers – Lange Afstand (exploitant HSL Zuid)
NSR MRP Microservices Reizen en Prijzen (afdeling van NS Reizigers)
NS RN NS Regio Randstad Noord
NSR-NA NS Reizigers afdeling Nationale Accounts
NSR NO NSR Netwerk-Ontwerp
NSR PS NS Reizigers Productie Services
NSR PS V&R NS Reizigers Productie Services Veiligheid & Regelgeving (afdeling van NS Reizigers die o.a. de handboeken voor treinpersoneel produceert)
NSR RO NSR Regio Oost
NSR RZ NSR Regio Zuid
NSRS NSR Safety (afdeling van NS Reizigers)
NSR S&O NS Reizigers Service & Operatie
NSR SpV&R NS Reizigers Spoorwegveiligheid en Regelgeving
NS RZ NS Regio Randstad Zuid
NSS NS Stations bv
NSS Nederlandse Smalspoorweg Stichting
NS S NS Security (de schrijfwijze NSS is ook gebruikt)
NSSA NS Spooraansluitingen bv (overgenomen door Strukton Rail Short Line bv)
NS SCE NS Service Centrum Elektrotechniek
NS S&O NS bedrijfseenheid Service en Operatie
NS SP NS Stations Personeel bv (voorh. Servex Administratie bv). De schrijfwijze NSSP is ook gebruikt
NS Spv NS Spoorwegveiligheid (later werd dit Railned)
NSSR NS Stations Retailbedrijf bv (ook wel kortweg “NS Retail” genoemd; voorh. Servex bv)
NS St&O NS staforgaan Studie en Onderzoek
NS T NS Treinmodernisering Haarlem / NedTrain bv
NS TB NS afdeling Transport Besturing
NS TC NS Technisch Centrum (in Den Haag

en Utrecht)
NS TCC NS Test Competence Center (voor het testen van computersystemen bij NS)
NS TG NS Travel Group bv
NS TO NS Technisch Onderzoek bv (voorh. Centrum voor Technisch Onderzoek, zie CTO, later: AEA Technology Rail bv, zie aldaar). De schrijfwijze NSTO is ook gebruikt
NS-TOP NS Treindienst Overzicht Punctualiteit
NS TV NS afdeling Transportvoorlichting
NS UB NS Ultrasoonbedrijf (de afkortingen UB en NS USO zijn ook gebruikt)
NS USO NS Ultrasoonbedrijf (later: Eurailscout Inspection & Analysis bv). De afkortingen UB en NS UB zijn ook gebruikt
NSV NS Vastgoed bv
NS Vc NS staforgaan Vervoerscoördinatie
NS V&S NS Veiligheid & Service
NS VL NS Verkeersleiding bv
NS W NS Werk bv (de schrijfwijze NSW is ook gebruikt)
NS WBB NS Wisselbouwbedrijf
NT NedTrain bv (onderhoudsbedrijf van spoorwegmaterieel, voorh. NS Materieel)
NTB Nederlands Transport Bureau nv (overslagbedrijf aan de Waalhaven in Rotterdam)
NTC National Train Control (voorh. Specific Transmission Modules, bedoeld om een ETCS-trein op een conventioneel beveiligd baanvak te laten rijden)
NTC NedTrain Consulting bv
ntg BÜ nicht technisch gesicherter Bahnübergang (onbewaakte overweg) (D)
NTM Nederlandsche Tramweg-Maatschappij nv (1880-1962, busbedrijf tot 1971; dochteronderneming van de NS)
NTM Nijmeegsche Tramweg-Maatschappij nv (1888-1912); de afkorting NmTM werd ook gebruikt
nto nog te ontvangen
NT OGB NedTrain Ongevallenbestrijding (voorh. NS Ongevallenbestrijding, later ProRail OGB)
NTP No Train Period (ook wel treinvrije periode genoemd), zie tvp
NTT NS Tracking & Tracing (systeem voor het automatisch volgen van treinstellen en locomotieven. Gegevens uit dit systeem worden gebruikt om de Materieelbalans in VKL te corrigeren), zie T&T
NT-TCE NedTrain – Technisch Centrum Eindhoven, zie TCE
NU nooduitgang
NUS Network Utilisation Strategy (strategie voor optimale benutting van een spoorwegnet)
Nv Nahverkehr (lokaal treinverkeer) (D)
NVB nationale vervoerbewijzen (zoals geregeld in de Regeling nationale vervoerbewijzen openbaar vervoer uit 2000, ook wel aangeduid als het nationaal tariefsysteem. Hieronder vielen o.m. de Nationale Strippenkaart en de OV-kaart voor studenten)
NVBC Nederlandse Vereniging van Brandweercommandanten
NVBK Nederlandse Vereniging van Brandweerkorpsen
NVBR Nederlandse Vereniging voor Brandweer en Rampenbestrijding
NVBS Nederlandse Vereniging van Belangstellenden in het Spoor- en tramwegwezen (sinds 1931)
NVGS Nota Vervoer Gevaarlijke Stoffen
NVI Nederlands Vervoerswetenschappelijk Instituut (te Rijswijk)
NVMP Noise and Vibration Management Plan (plan voor vermindering van overlast door lawaai en trillingen a.g.v. treinverkeer)
NVR nationaal voertuigregister (volgens de Europese spoorweginteroperabiliteitsrichtlijn)
NVR trein stopt niet voor reizigers
NVSA Nederlandsche Vereeniging van Spoorweg-Ambtenaren
NVST Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel

NVTA Nederlandsche Vereeniging voor Tramwegen en Autotransportdiensten
NVW Normenkader Veilig Werken (stelt voor de railinfrabranche de kaders voor het organiseren van de arbeidsveiligheid m.b.t. aanrijden elektrocutiegevaar)
NVW-taken taken met betrekking tot het Normenkader Veilig Werken
NVZAS Nederlandsche Vennootschap voor de Zuid-Afrikaansche Spoorweg (1884-1910)
NWA netwerkanalyse (van ProRail)
nwa netwerkanalist
nwb netwerkbestuurder
NWE Niederländisch-Westfälischen Eisenbahn-Gesellschaft (1872-1926, zie NWS); Nederlands gedeelte overgenomen door de HSM, het Duitse gedeelte door de DRG
NWH Vervoermaatschappij “De Noord-Westhoek” nv (1938-1991); voortzetting van de Spoorwegmaatschappij Zwolle–Blokzijl, zie ZB
NWK Naslag Wagenkenmerken (eenmalige uitgave van NS Cargo uit 1996)
NWM Nederlandse Wegtanker Maatschappij bv (spooraansluiting in Pernis, 1991-1998)
NWPR normaal wisselstuurrelais (*N*ormal S*w*itch O*p*erating *R*elay)
NWS Nederlandsch-Westfaalsche Spoorweg-Maatschappij nv (1872-1926, zie NWE); Nederlandse gedeelte overgenomen door de HSM, het Duitse gedeelte door de DRG
NWSM Nederlandsch-Westfaalsche Stoomtram-Maatschappij nv (1896-1936); Nederlandse gedeelte opgegaan in de NS, het Duitse gedeelte werd opgeheven
NwSM Noordwijksche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1885-1909), opgegaan in NZHTM, zie aldaar
NWV Naamlooze Maatschappij tot Uitbating der Buurtspoorwegen van het Noorden van West-Vlaanderen (1904-1952); exploiteerde onder meer de spoorlijn Brugge–Middelburg–Aardenburg
NX relaisbeveiliging type NX (eNtrance-eXit)
NX ’68 bep. type NX-relaisbeveiliging, ingevoerd in 1968 (ook genoemd: Stationsbeveiliging type NX Systeem 68)
NZ noordzijde
NZASM Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Spoorweg-Maatschappij nv (1884-1910)
NZH Noord-Zuid-Hollandsche Vervoer Maatschappij nv (1946-1999; dochteronderneming van de NS)
NZHSTM Noord-Zuid-Hollandsche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1880-1909); daarna NZHTM, zie aldaar
NZHSTM-HL Noord-Zuid-Hollandsche Stoomtramweg-Maatschappij Haarlem–Leiden nv (1885-1909); in 1909 naamswijziging in Noord-Zuid-Hollandsche Tramweg-Maatschappij nv, zie NZHTM
NZHTM Noord-Zuid-Hollandsche Tramweg Maatschappij nv (1909-1946); daarna NZHVM, zie aldaar
NZHVM Noord-Zuid-Hollandsche Vervoer Maatschappij nv (1946-1999, ook wel NZH genoemd, een dochteronderneming van de NS)
NZN aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type DM’90 van NoordNed
NZOS Nederlandsche Zuid-Ooster Spoorweg-Maatschappij nv (1872-1894; overgenomen door de Staatsspoorwegen, zie SS). De afkorting NZOSM is ook gebruikt
NZOSM zie NZOS
NZP aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type DH 2 van NoordNed
NZS Nederlandsche Zuider-Spoorwegmaatschappij nv (1891-1899); overgenomen door de Staatsspoorwegen, zie SS
NZX aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type DH 1 van NoordNed

O

O classificatie voor samengestelde open platte goederenwagens
O aanduiding voor getrokken materieel
O aanduiding voor bep. gesloten goederenwagens voor vervoer van boter en margarine (bijgenaamd “Boter-O’tjes”)
o met niet-doseerbare zwaartekrachtlossing tussen de sporen, met hoogliggende losopening van minstens 70 cm boven bovenkant spoor (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
o opgelegd; rijtuig rust aan één kant op een Jakobs-draaistel (in aanduiding voor bep. rijtuigen van treinstellen, bijv. Co, CDo)
OA Ondernemingsadministratie en Administratieve Organisatie (van de NS)
OA aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type V-IRM 6 van NSR
OA-blad beschrijving van Overige Apparatuur van het Seinwezen (*betekenis zoals gehanteerd door het Seinwezen*), zie SWID; tekening met Opstelling Apparatuur in technische ruimten (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*)
OAC Operationele Aansturing Calamiteitenorganisatie (van ProRail)
OAD aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type V-IRM 4 van NSR, met meer eerste klas zitplaatsen
OAKR onbezoldigd ambtenaar van het Korps Rijkspolitie (voormalige aanduiding voor een agent Spoorwegrecherche)
OAT Operationeel Assessment Team (van NS Hispeed en ProRail)
OB Onderhoudsbedrijf (van de NS)
OB Chemin de Fer électrique d’Ostende–Blankenberghe et Extensions (1905-1951); exploiteerde onder meer de lijn Sluis–St. Anna ter Muiden grens. De afkorting CFOBE is ook gebruikt
OB Overzicht Baan (ontwerpblad -)
OBA Overslag Bedrijf Amsterdam bv (in de Westhaven)
OBE Ontwerp(tekening) Baan en Emplacement (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*);
Overzicht Beveiliging Emplacementen (*betekenis zoals gehanteerd door IVW*);
Overzicht Baan en Emplacement (*betekenis zoals gehanteerd door RIGD-LOXIA*)
OBE-blad zie OBE
Obelix Kirow KRC 1200 (bep. type 8-assige 150-tons spoorwegkraan) van Volker Stevin Rail & Traffic
OBI Operationeel Besturingscentrum Infra (van ProRail), voorh. SMC, zie aldaar
OBIS On Board Information Services (automatisch reizigersinformatiesysteem dat sinds 2010 in NSR-materieel wordt ingebouwd)
OBK-blad Overzichtstekening Beveiligingskabels
OBM Overslagbedrijf Moerdijk bv
OBOG Organisatie Bestrijding Onregelmatigheden met Gevaarlijke stoffen (ook genoemd: Organisatie Bestrijding Ongevallen Gevaarlijke Stoffen); NS-dienst, met o.m. gaspakkenteams, vooral actief in de Rotterdamse haven
OBOG-ploeg hulpverleners van de Organisatie Bestrijding Ongevallen Gevaarlijke Stoffen
OBP Ongevallenbestrijding ProRail, zie OGB, ProRail OGB
OBS Onderhoud en Behandeling van Storingen aan de beveiligings- en telefooninstallaties op de Nederlands-Belgische grensbaanvakken (C 5304)
OBU On-Board Unit (boordcomputer in de Thalys)
OC Ondernemingscontrol (afdeling van de NS)
OC overlegcommissie
OC Operationeel Commandant (bij hulpverleningsdiensten)
OC aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type ICM 4 van NSR, nummers

4201-4250
OCB optisch controlebord (tableau in Belgisch seinhuis). De aanduiding OKB is ook gebruikt
OCCR Operationeel Controlecentrum Rail (in Utrecht)
OCI Orascom Construction Industries (eigenaar van OCI Terminal Europoort bv)
OC KLPD meldkamer Korps Landelijke Politiediensten, Dienst Operationele Ondersteuning en Coördinatie (voorh. CMK)
OCL bovenleiding ("overhead contact line", term vooral gebruikt door EU en UIC)
OCM Onderhoudsvoorschriften Compressoren in rollend Materieel (C 6558)
OCS aanduiding voor materieel-omloop van treinstel type ICM-4, nummer 4444, met meer eerste klas zitplaatsen
OCTI Office Central des Transports Internationaux par chemins de fer / Central Office for International Rail Transport (Centraal Bureau voor het Internationale Vervoer per spoorweg)
OD omloop diesellocomotieven
OD Ongevallendienst
Od Onderhoudsdienst (van de NS, voor infra-onderhoud)
Od 1 Onderhoudsdienst, 1e stafsector: Personeel (*in 1982*)
Od 2 Onderhoudsdienst, 2e stafsector: Financieel-Economische en Algemene Zaken (*in 1982*)
ODB Onder*d*elen*b*oek diesel-elektrische locomotieven serie 6400
ODC omroep direct combineren (dit is een code bestemd voor de hc)
ODD onbelast draaien dieselmotoren
ODH onderhoudsdienst (de schrijfwijze odh is ook gebruikt)
odh onderhoud (aan spoorwegmaterieel of infrastructuur). De schrijfwijze ODH is ook gebruikt
ODL Omloop Diesel-elektrische Locomotieven (C 7514)
ODM Omloop Diesel-elektrisch Materieel (C 7513)
odp onderpost
ODR Onderhoudsvoorschriften DE-Reizigersmaterieel (C 6542)
ODRM Onderhoudsvoorschriften Dieselmotoren Rollend Materieel (C 6557)
ODS Oving-Diepeveen-Struycken nv (fabrikant en verhuurbedrijf van spoorwegmaterieel)
odt EV onderhoudsdistrict voor de energievoorziening
odt Sw onderhoudsdistrict voor het Seinwezen
odt Tel onderhoudsdistrict voor de telecommunicatie
OE Overzicht Emplacement (ontwerpblad -)
OE zie OEL (C 7514)
OEA overzicht energieafname (overzicht van het vermogen in voltampère dat per relaiskast opgenomen wordt)
O&K Orenstein & Koppel GmbH (fabrikant van goederenwagens, o.a. voor NS, en locomotieven, o.a. voor Strukton, Shell Pernis, en voor het railbedrijf van de Hoogovens). De Nederlandse vestiging was Orenstein & Koppel nv in Amsterdam
OEL Omloop Elektrische Locomotieven (C 7514)
O&S afdeling Onderhoud en Service (van de NS)
O&V afdeling Opleiding en Vorming (van de NS), later: NS Opleidingen bv, zie NSO
OG Stoomtramweg-Maatschappij "Oostelijk Groningen" nv (1912-1948); vanaf 1945 busbedrijf, later overgenomen door de GADO, zie aldaar
OG opdrachtgever (van werkzaamheden aan de railinfra)
og omzettergebouw
OGB Tramweg-Onderneming Gouda–Bodegraven (1882-1883); opgegaan in de Stoomtramweg-Maatschappij Gouda, zie SG
OGB Ongevallenbestrijding (van ProRail), later: Incidentenbestrijding, zie ICB
OGS Ongeval met Ge-

vaarlijke Stoffen
OGS Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen (van ProRail Incidentenbestrijding)
ogsps overgangsspoorstaaf
OGS-wagen speciale wagen voor de Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen (van ProRail Incidentenbestrijding)
OH aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type ICM 3 van NSR (nummers 4011-4097)
OH Tramwegmaatschappij Sint-Oedenrode – 's-Hertogenbosch nv (1897-1906); overgenomen door Tramweg-Maatschappij "De Meijerij", zie TM
oh onderhoud (de verkorting odh wordt ook gebruikt)
OHD overheids hulp-(verlenings)diensten
OHE Osthannoversche Eisenbahnen AG (sinds 1944)
OHM onderhoudsmachine
OHR Opstel- en behandeldossier Havenspoor Rotterdam (van ProRail)
OHR onderhoudsrooster
OI Ondergrondse Infra
OK ongevallenkraan (de afkortingen okr en O.Kraan zijn ook gebruikt)
OKB Overkoepelingsbureau (overkoepelende organisatie voor bijsturing van de treindienst op landelijk niveau)
OKB *O*verzicht aderbezetting van de IB-*ka*b*e*l (van het Seinwezen)
OKB optisch controlebord (tableau in Belgisch seinhuis). De aanduiding OCB is ook gebruikt
OKG Omloop Krachtvoertuigen op de Grensbaanvakken (C 7516)
OKM Onderhoudsvoorschriften en Kwaliteitseisen rollend Materieel (C 6538)
okr ongevallenkraan (de afkortingen OK en O.Kraan zijn ook gebruikt)
O.Kraan ongevallenkraan (de afkortingen OK en okr zijn ook gebruikt)
OKT Overzicht van Knopen en Takken (tekeningen die als basis dienen voor het ontwerp van EBP, TNV en PRL, en die gebaseerd zijn op het OBE-blad)
OKT-blad zie OKT
OKW Onderhoudsvoorschriften en Kwaliteitseisen Wielstellen (C 6552)
OL Oude Lijn (spoorlijn over de route Amsterdam CS–Haarlem–Leiden CS–Den Haag HS–Rotterdam CS. Dit is de oudste spoorlijn van Nederland)
OI Oberleitung (bovenleiding)
OLA Oberleitungsanlage (bovenleidingsysteem)
OLDO Overijsselsche Locaalspoorwegmaatschappij Deventer–Ommen nv (1907-1935); opgegaan in de NS
OLL Onderdelenregister dieselmotoren van Locomotieven en Locomotoren (C 6540)
OLSP tester van aardingsinrichting voor de bovenleiding in spoortunnels (*O*ber*l*eitungs*s*pannungs*p*rüfeinrichtung)
om operationeel manager
om oliemotorrijtuig
omBC oliemotorrijtuig uit de periode 1923-1937 (om = oliemotorrijtuig, B = met afdeling tweede klas, C = met afdeling derde klas)
omC oliemotorrijtuig met alleen een C-afdeling (dus uitsluitend derde klas)
OMF bovenleidingmontagewagen ("Oberleitungsmontagefahrzeug")
OMR *Omr*oepsysteem (van Netwerk Metro Amsterdam)
omrp omroepmedewerk(st)er, zie mwri
OM VL Operationeel manager (ProRail) Verkeersleiding, ook wel Officier van Dienst Verkeersleiding genoemd, zie OvD-V
OMW meetrijtuig voor de bovenbouw ("Oberbaumesswagen")
OMWE meettrein voor de bovenbouw ("*O*berbau-*M*ess*w*agen*e*inheit")
ON omnummeren trein
ON opdrachtnemer (van werkzaamheden aan de railinfra)

ON I Mijn Oranje-Nassau I (in Heerlen)
ON II Mijn Oranje-Nassau II (in Schaesberg)
ON III Mijn Oranje-Nassau III (in Heerlerheide)
ON IV Mijn Oranje-Nassau IV (in Heerlen)
oo dubbel opgelegd; rijtuig rust aan beide kanten op een Jakobsdraaistel (in aanduiding voor bep. tussenrijtuigen van treinstellen, bijv. Boo, Coo)
oo met niet-doseerbare zwaartekrachtlossing via laagliggende losopening(en), waarbij geen gebruik van transportbanden mogelijk is (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
OOC Osse Overslag Centrale (ook genoemd: OOC Terminals bv, spooraansluiting sinds 2007)
OOCR relais voor de stand van een wissel die niet overeenkomt met de eindstand (Out Of Correspondence Relay)
OOGST *Oog* op *S*poor en *T*rein (project van NSR)
OOV Openbare Orde en Veiligheid
OOWS Overweg Ontruiming Waarschuwingsseinen
OP Naamlooze Vennootschap “Oldambt–Pekela” (1935-1941), voorh. SOP, zie aldaar
Op Dienst van Onderzoek en Planning (van de NS)
Op 1 Dienst van Onderzoek en Planning, 1e afdeling: Beleid (*in 1971*)
Op 2 Dienst van Onderzoek en Planning, 2e afdeling: Economisch Onderzoek (*in 1971*)
Op 3 Dienst van Onderzoek en Planning, 3e afdeling: Planologie (*in 1971*)
Op 4 Dienst van Onderzoek en Planning, 4e afdeling: Operations Research (*in 1971*)
Op 5 Dienst van Onderzoek en Planning, 5e afdeling: Technisch Onderzoek (*in 1971*)
Op 6 Dienst van Onderzoek en Planning, 6e afdeling: Planning (*in 1971*)
OPA Oorzaak, Prognose en Advies (bij calamiteiten)
OPB Ontwikkelingsplanbureau (van de NS)
OPC Output Proces Contract (werkproces van ProRail, waarbij ProRail bepaalt wat er aan onderhoud gedaan moet worden, waarna spooraannemers dit uitvoeren)
OPCE Onderpost Controle-Eenheid (van EBP)
OPC-gebied gebied waarin ProRail en spooraannemers werken volgens Output Proces Contracten bij het onderhoud aan het spoor, zie OPC
opcvb ontwerp procesverbaal
opdrloc opdruklocomotief
OPH *Op*erational *H*andheld (mobiel type GSM-R welke gebruikt wordt bij werkzaamheden op en langs het spoor)
OPM Omloop Motorpostrijtuigen (C 7514)
opm operationeel planningsmanager
OPS *Op*erational Handheld for *S*hunting (mobiel type GSM-R welke gebruikt wordt bij rangeerbewegingen)
OptiRail project Optimale benutting Railcapaciteit bij werkzaamheden
OPV Overlegorgaan voor het Personenvervoer
opz opzichter
opz EV opzichter sectie energievoorziening
opz GE opzichter goederenemplacement
opz kvv opzichter kracht/verlichting/verwarming
opz mat opzichter materieel
opz mwo opzichter mechanisch wegonderhoud
opz Sw opzichter Seinwezen
opz tm opzichter terrein en materieel
OR Ondernemingsraad NS
OR Overzicht Retourleidingen, zie SWOD
OR Oostnet Rail (1998-1999, opgegaan in Connexxion/Syntus)
OR overbelastingsrelais (‘overload relay’)
ORA Organisatie Reddingsauto’s, zie Vb 2
ORBIT waarschuwingssysteem dat de machinist erop attendeert dat hij of zij door een rood sein dreigt te rijden

(*O*OGST *R*emcurve-*b*ewaking *i*n *T*rein), zie OOGST
OR-blad Overzichtsblad van spoor- en wisselisolatie en de Retourleiding (*betekenis zoals gehanteerd door het Seinwezen*); Overzichtstekening Retourverbindingen (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*)
ORCA Optimizer of Rail Capacity (programma voor het berekenen van de railinfracapaciteit bij werkzaamheden)
ORE Office de Recherches et d'Essais (UIC-Bureau voor technisch-wetenschappelijk onderzoek)
ORE-wagens volledig gestandaardiseerde ontwerpen (van het Office de Recherches et d'Essais) voor goederenwagens, die vervolgens voor diverse spoorwegondernemingen zijn gebouwd
ORI ondersteuner reisinformatie
ori (registratie van) onregelmatigheden rijweginstellingen
ORR Oilfield Rail & Road bv (bedrijf voor werkplekbeveiliging in de petrochemische en infrastructurele sectoren, inclusief de spoorwegen)
ORT overstaprelatietabel
ORT Oostelijke Railterminal (op de Maasvlakte, incl. een containerterminal van ECT)
ORT motorwagen voor bovenleidingrevisie ("Oberleitungsrevisionstriebwagen")
OR Trein Ondernemingsraad Trein (van Arriva)
OS Overzicht Seinbeelden / Overzicht Seinbeeldrelaties, zie SWOD
OS On Sight (een mode van ERTMS waarbij geen controle op de spoorbezetting voor de trein heeft plaatsgevonden; vergelijkbaar met rijweg op zicht)
os onderstation
OS-blad tekening met Overzicht Seinbeeldrelaties / Overzichtsblad van de samenhang van de Seinbeelden (ook wel seinbeeldenkaart genoemd) (*betekenis zoals gehanteerd door het Seinwezen*); Overzichtstekening Seinbeeldopvolgingen (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*)
OSE lampje voor signalering van een bezette spoorsectie ('*o*ccupied *se*ction *e*lectric light', op het tableau van de treindienstleider)
OSM Omloop elektrisch Stroomlijnmaterieel (C 7513)
OSM Ooster Stoomtram-Maatschappij nv (1882-1927)
OS MA On Sight Movement Authority (toestemming in ERTMS voor rijden op zicht)
OSP omschakelpaneel (op een werkplek van Procesleiding Rijwegen)
ospt ochtendspits
OT Operationeel Team (bij calamiteiten)
ot ontspoortong
OTA Aanhangsel tot de Officiële Tariefberichten
OTB Ontwerp Tracébesluit
OTC overlay track circuit (spoorsectie met een gesuperponeerde spoorstroomloop, ofwel een stroomloop in een stroomloop, d.m.v. een mangaanrups in de spoorstaafkop voor gegarandeerde treindetectie)
OTC-sectie spoorsectie voorzien van een *o*verlay *t*rack *c*ircuit, zie OTC
OTIF Organisation intergouvernementale pour les Transports Internationaux Ferroviaires (Intergouvernementele Organisatie voor het Internationale Spoorwegvervoer)
OTO Opleiden, Trainen en Oefenen op het spoor (programma voor spoorincidentbestrijding, van het Instituut Fysieke Veiligheid i.s.m. ProRail)
OTR overlay track relay (relais behorende bij een OTC-sectie, zie aldaar)
otr olietrein
OTR-relais zie OTR
OTV Ontwerp(er) Tijdelijke Voorzieningen
O-type classificatie voor samengestelde open platte wagens
OV openbaar vervoer (de schrijfwijze ov wordt

ook gebruikt)
OV Ontwerpvoorschriften voor Seinwezen-, telecommunicatie- en energievoorzieningsinstallaties (C 5521)
OV-BOA Buitengewoon Opsporingsambtenaar Openbaar Vervoer (de schrijfwijze OV-boa wordt ook gebruikt). Tevens wordt de afkorting BOA OV gebruikt, zie aldaar
OVC OV-chipkaart (openbaar vervoer chipkaart)
OVCP OV-Chipkaart en Poortjes op stations (*betekenis zoals gehanteerd door CROW en de rijksoverheid*); OV-Chipcard en Poortjes (*betekenis zoals gehanteerd door VVMC*); Project OV-Chipkaart en Poorten (*betekenis zoals gehanteerd door NSR en ProRail*); Openbaar Vervoer Chipkaart-Poorten (*betekenis zoals gehanteerd door GVB, NMA en OV-Magazine*)
OVC-poorten poortjes (op stations) welke geopend worden met een OV-chipkaart
OvD Officier van Dienst (van de brandweer). De schrijfwijze OVD wordt ook gebruikt
OvD-100 eerste Officier van Dienst (van de brandweer)
OvD-200 tweede Officier van Dienst (van de brandweer)
OvD-A Officier van Dienst – Assets (van ProRail); zorgt voor de afhandeling van infragerelateerde storingen op het spoor
OvD-B Officier van Dienst Brandweer (de afkorting OvD-BW wordt ook gebruikt)
OvD-BW zie OvD-B
OvD-Bz Officier van Dienst Bevolkingszorg, voorh. ambtenaar openbare orde en veiligheid, zie AOV
OvD-BZO zie OvD-VRBZO
OvD-C Officier van Dienst Crisiscommunicatie
OvD-DHMR Officier van Dienst Divisie Havenmeester
OvD-EOD Officier van Dienst Explosieven Opruimingsdienst Defensie
OvD-G Officier van Dienst Geneeskundig (de schrijfwijzen OVD-G en OVDG zijn ook gebruikt)
OvD-GVB Officier van Dienst GVB (Gemeentevervoerbedrijf Amsterdam)
OvD-GVU Officier van Dienst GVU (Gemeentelijk Vervoerbedrijf Utrecht)
OvD-HTM Officier van Dienst HTM (Haagsche Tramweg Maatschappij)
OvD-I Officier van Dienst Incidentenbestrijding (van ProRail; wordt ook Officier van Dienst Incidenten genoemd)
OvD-KMar Officier van Dienst Koninklijke Marechaussee
OvD-OC Officier van Dienst Operationeel Centrum (van de politie)
OvD-OV Officier van Dienst Openbaar Vervoer (in Rotterdam-Rijnmond)
OvD-P Officier van Dienst Politie
OvD-ProRail zie OvD-Rail
OvD-R Officier van Dienst Recherche
OvD-Rail Officier van Dienst Rail (Algemeen Leider calamiteitenorganisatie ProRail)
OvD-Red Officier van Dienst – Reddingsbrigade (de schrijfwijze OvD-RED wordt ook gebruikt)
OvD-RET Officier van Dienst RET (Rotterdamse Elektrische Tram)
OvD-RPA Officier van Dienst Havendienst Rotterdam (Rotterdam Port Authority)
OvD-RWS Officier van Dienst Rijkswaterstaat
OvD-S Officier van Dienst Spoor (voorh. Officier van Dienst Rail). De schrijfwijze OvDS wordt ook gebruikt
OvD-SPL Officier van Dienst Schiphol
OvD-V Officier van Dienst Verkeersleiding (van ProRail), ook genoemd: Operationeel manager ProRail Verkeersleiding. De afkorting OvD-VL wordt ook gebruikt
OvD-VGGM Officier van Dienst Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (ook genoemd: Officier van Dienst Brandweer Gel-

derland-Midden)
OvD-VL zie OvD-V
OvD-VNOG Officier van Dienst Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
OvD-VrAA Officier van Dienst Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
OvD-VRBN Officier van Dienst Veiligheidsregio Brabant-Noord
OvD-VRBZO Officier van Dienst Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (ook genoemd: OvD-BZO)
OvD-VRD Officier van Dienst Veiligheidsregio Drenthe
OvD-VRF Officier van Dienst Veiligheidsregio Flevoland
OvD-VRF Officier van Dienst Veiligheidsregio Friesland / Fryslân
OvD-VRG Officier van Dienst Veiligheidsregio Groningen
OvD-VRGV Officier van Dienst Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
OvD-VRGZ Officier van Dienst Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
OvD-VRH Officier van Dienst Veiligheidsregio Haaglanden
OvD-VRHM Officier van Dienst Veiligheidsregio Hollands Midden
OvD-VRIJ Officier van Dienst Veiligheidsregio IJsselland
OvD-VRK Officier van Dienst Veiligheidsregio Kennemerland
OvD-VRLN Officier van Dienst Veiligheidsregio Limburg-Noord
OvD-VR MWB Officier van Dienst Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (de schrijfwijze OvD-VRMWB wordt ook gebruikt)
OvD-VRNHN Officier van Dienst Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
OvD-VRR Officier van Dienst Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
OvD-VRT Officier van Dienst Veiligheidsregio Twente
OvD-VRU Officier van Dienst Veiligheidsregio Utrecht
OvD-VRZ Officier van Dienst Veiligheidsregio Zeeland
OvD-VRZHZ Officier van Dienst Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (ook genoemd: OvD-ZHZ)
OvD-VRZL Officier van Dienst Veiligheidsregio Zuid-Limburg
OvD-VRZW Officier van Dienst Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (ook genoemd: OvD-ZaWa)
OvD-W Officier van Dienst Water- en scheepvaartzorg
OvD-ZaWa zie OvD-VRZW
OvD-ZHZ zie OvD-VRZHZ
OVI Overlegorgaan voor de Infrastructuur
OVKB OV (Openbaar Vervoer) Klantenbarometer (jaarlijks onderzoek naar de mening van reizigers over het openbaar vervoer in Nederland, uitgevoerd door CROW-KpVV, zie aldaar)
OVN Openbaar Vervoer Nederland
OVNB OV-netwerk BrabantStad (ook wel OV-netwerk Brabant genoemd)
OV-NL Openbaar Vervoer Nederland (brancheverenigingen van alle openbaar-vervoerbedrijven in Nederland). De schrijfwijze OVNL wordt ook gebruikt
O-voorschriften Voorschriften voor het Onderhoud van wissel- en seininrichtingen (C 5505)
ovp (dienst)overpad
OV-pas Openbaar Vervoerpas (de opvolger van de OV-chipkaart)
OVpay betalingssysteem binnen het openbaar vervoer in Nederland
OVR Openbaar Vervoer Reisinformatie
ovrg ledig van aansluitende spoor- en tramwegen overgenomen
OV-rv OV-reisverbod (kan worden opgelegd op basis van de Wet personenvervoer als iemand een strafbaar feit pleegt in een voertuig)
OVS OntwerpVoorschriften voor de Spoorwegbouw
OVS OntwerpVoorschrift Seintechnische installaties
OVS Overleg Veiligheid Spoorwegen
OVS Directie Openbaar

Vervoer en Spoor (van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat). De afkorting DOVS wordt ook gebruikt
OVS Overzicht Verkortingen Stationsnamen
OV SAAL project Openbaar Vervoer Schiphol–Amsterdam–Almere–Lelystad
OVT Overheidsvoorschriften en Vergunningen betreffende de Telecommunicatie bij de N.V. Nederlandse Spoorwegen (C 5103)
OVT openbaar vervoerterminal
OVV Onderzoeksraad voor Veiligheid (voorh. RvTV en SOR)
OV-v openbaar vervoerverbod (een verbod op grond van de Wet personenvervoer, voor overlast gevende reizigers en notoire zwartrijders om gedurende een bepaalde periode gebruik te maken van een specifiek traject of alle trajecten in een provincie)
OV-vv OV-verblijfsverbod (kan worden opgelegd op basis van de Wet personenvervoer als iemand een strafbaar feit pleegt in een station)
OV-vw OV-verbod wapens (verbod om wapens te dragen in het openbaar vervoer, op basis van de Wet personenvervoer)
ovw overweg (voorh. ow). De schrijfwijze OVW wordt ook gebruikt
ovwsto overwegstoring
OW ongevallenwagen (de afkorting owg is ook gebruikt)
ow overweg (oude afkorting), zie ovw
owb overwegboom
owg ongevallenwagen (de afkorting OW is ook gebruikt)
OWM opheffen werkzonemaatregel
owt overwegwachter
OZ oostzijde
oz oorzaak

P

P posttrein
P postrijtuig of rijtuig met afdeling voor postvervoer
P bestemd voor vervoer van zuren (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
P aanduiding voor een proefloc(omotief) van NS; deze aanduiding komt direct achter het locnummer, bijv. NS 1600P
p voorzien van remmershuisje (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
p met doseerbare onderlossing d.m.v. zwaartekracht, onderzijde van de laadvloer ligt 70 cm of hoger boven de rails (in aanduiding voor bep. zelflosserwagens)
P* schaft tijdens passagieren
PA projectaannemer (door ProRail erkende aannemer die projectmatig nieuwbouw of vernieuwingswerkzaamheden aan de railinfra uitvoert)
PA Privatgleisanschluss (raccordementsaansluiting) (D)
PAB Prestatie Analyse Bureau (van ProRail)
PABC Plasser Automatic Ballast Cleaner (kettinghormachine, gebouwd door de Plasser & Theurer Bahnbaumaschinen Gesellschaft)
PAC Plaatselijk Actiecentrum (van de brandweer)
pa-container middencontainer (*p*orteur *a*ménagé-container, ook genoemd: conteneur à porteur aménagé); kleine afzetcontainer met een max. gewicht tot ca. 5 ton
pag pagina
PAGE Plan van Aanpak Goederenemplacementen
pall pallet
PAM Profast Asset Management (proces voor de afhandeling van klein onderhoud tijdens de laatste fase in de bouw van de Betuweroute)
Pandrol fabrikant van spoorstaafbevestigingen zoals de zgn. “Pandrol clip”, die in 1957 werd gepatenteerd door de Noorse ingenieur Per *Pand*e-*Rol*fsen. Daarom wordt deze railbevestiging ook wel PR-clip genoemd
PAP Pre-Arranged Paths (van tevoren geregelde treinpaden voor goederentreinen in de dienstregeling, welke in het kader van de Europese spoorgoederencorridors worden vastgesteld). De schrijfwijze PaP wordt ook gebruikt
par paragraaf
PART Plan Aanpak Risicovolle Taken (t.b.v. werkzaamheden aan de railinfra)
PART-systeem zie PART
PAS Pedestrian Analytic System (systeem waarmee de reizigersstromen op treinstations in kaart worden gebracht en gemonitord)
PAUW Planautomatisering Werkvoorbereiding (planningssysteem voor Procesplan Rijwegen)
PAV Personen-Abfertigungs-Vorschriften (van de DB)
PAWA Permanente Automatische Waarschuwingsinstallatie (een overwegtype)
PB Projektenbureau (van de NS)
PB Porterbrook Leasing (leasemaatschappij van spoorwegmaterieel, o.a. aan ERS, HGK, Rail4Chem, Short Lines en Veolia)
PBA-treinstellen Thalys treinstellen, waarbij PBA staat voor Parijs, Brussel en Amsterdam
PBB Presenteren Beheren Berichten (applicatie in het VKL-systeem, zie aldaar)
Pbf Personenbahnhof (Duits reizigersstation)
Pbf Postbahnhof (D)
PBGT Projectbegeleidingsgroep Telerail
PBL Personeelsbalans (in het VKL-systeem, zie aldaar)
PBM persoonlijke beschermingsmiddelen (bij werkzaamheden aan de railinfra)
PBO Periodiek Bedrijfsgeneeskundig Onderzoek
pbo procedure bijzondere oversteek (waarbij bestuurders van zware wegvoertuigen en landbouwmachines hun

oversteek van een bepaalde onbewaakte overweg vooraf melden bij ProRail)
PBS procesbesturingssysteem / planbeheersysteem
PBS Procesbundel Spoorwegveiligheid (van Railned)
PBT Proces Bijzondere Taken (bijgenaamd “Peukie, Bakkie, Tukkie”)
PBV Personen-Beförderungs-Vorschriften (van de DB)
pca procesaannemer (ook wel procescontractaannemer genoemd; onderhoudsaannemer door ProRail belast met uitvoering van kleinschalig onderhoud en storingsherstel in een bepaald gebied). De schrijfwijze PCA wordt ook gebruikt
PCB Protestantsch-Christelijke Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel
PCC Provinciaal Coördinatiecentrum (bij grote ongevallen)
PCG Project Computerdienstregeling Goederentreinen (1959-1968)
pch personeelchef
pcl procesleider
PCS PersoneelsCollectief Spoor (personeelscollectief binnen de NS). De afkorting P.C. Spoor is ook gebruikt
P.C. Spoor zie PCS
pcvb proces-verbaal
pda president-directeur algemeen (de hoogste directeur van NS)
PDGr *P*roduktions-*d*urchführungs*gr*enze (van de DB)
pdl perrondienstleider
pdm productiemanager
PE personenemplacement
Pe aanduiding voor een serie *p*ostrijtuigen uit 1950, die geschikt waren voor *e*lektrische dienst
Pec bep. type stroomlijnpostrijtuigen (P = postrijtuig, e = geschikt voor elektrische dienst, c = met closet), nummers 8501-8506/8551-8552, later omgenummerd in resp. 901-906/951-952
PEG Prignitzer Eisenbahn Gesellschaft
P&K Plaat en Constructie (bedrijfsonderdeel van ElectroRail nv, waar o.a. wisselstellers en seinen werden vervaardigd, en plaatwerk voor relaiskasten)
P&K Rail P&K Rail bv (verzelfstandigd voormalig bedrijfsonderdeel van ElectroRail nv), zie P&K
PEN Project Exploitatie Nevenlijnen / NS Projectgroep Exploitatie Nevenlijnen
P&O Commissie Personeel & Organisatie Commissie (van NSR)
PER Personeelsreglement NS (C 2408)
PE Randstad Noord NS Productie-eenheid Randstad Noord
PERF trein stopt facultatief voor personeel
PERS personeelstrein
pers perso(o)n(en)
P&T Plasser & Theurer Bahnbaumaschinen Gesellschaft (fabrikant van o.a. de Unimat stopmachines)
pfl profiel
Pf-Signale Aufforderungssignale zum Pfeifen (bijv. fluitbord) (D)
PG post- en goederentrein
PG proefrit goederendienst
PGHOR Project Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
PGO Prestatie Gericht Onderhoud (programma van ProRail, waarbij aannemers zelf besluiten wat er aan het spoor moet gebeuren om aan de eisen van ProRail te voldoen en storingen te voorkomen)
PGO-gebied gebied waarin ProRail en spooraannemers werken volgens het programma Prestatie Gericht Onderhoud, zie PGO
PGS Programma Geluidsanering Spoorwegen
PGS Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen
PGSV Programma Stationsvernieuwing
PgV Productgroep Veiligheid (van NedTrain, o.a. hersporingsploegen)
PGVI Planninggroep Vervoersintegratie
PHA Projectgroep Heuvelinstallatie Amersfoort

PHS Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (ook vaak aangeduid als Programma Hoogfrequent Spoor)
PIA Protocol Interface Adapter (de interface-computer tussen SIMIS-W en VPT)
PIA Personeel Inzet Applicatie (systeem van NSR dat de materieel- en wegbekendheid van machinisten bijhoudt)
PIM Prescriptions Internationales pour le transport des Marchandises par chemin de fer (Internationale Voorschriften voor het goederenvervoer per spoor)
PIM Pantograph Integrity Monitoring (systeem in de bovenleiding dat de toestand in de gaten houdt van de stroomafnemers van passerende treinen)
PINT Plannen In Tienden (onderdeel van het DONNA-PTI-systeem van ProRail, voor het plannen en verdelen van de dienstregeling), zie DONNA
PION *P*lanning van *I*ncidentele *On*ttrekkingen en *On*derhoudsroosters (plansysteem dat gebruikt wordt in combinatie met het systeem DONNA voor het plannen en verdelen van de dienstregeling), zie DONNA
PIP Provinciaal Inpassingsplan (procedure om de bouw van opstelterrein De Vork bij Haren mogelijk te maken)
PIT Projectgroep Invoering Telerail
PITP ProRail IT Partners
PIV Prescriptions Internationales pour le transport des Voyageurs et des bagages (Internationale Voorschriften voor het vervoer van reizigers en bagage)
PIV Projectgroep Investeringen NS
pjg projectgroep
pjm projectmanager
pk perronkaart
PKB Planologische Kernbeslissing HSL Zuid (1996)
PKBA-treinstellen Thalys treinstellen, waarbij PKBA staat voor Parijs, Keulen, Brussel en Amsterdam
PKC Productiekwantiteiten Cargo
PKI Postkoppeling Interface (deelsysteem van Procesleiding Rijwegen voor het tot stand brengen van een postkoppeling)
pkt plaatskaartenkantoor
PL ploegleider (bij werkzaamheden aan de railinfra). De afkorting pll wordt ook gebruikt
PL aanduiding voor draaistel van stroomlijnpostrijtuigen Pec/Plan C
Pl Staforgaan Planning (van NS)
pl planning
pl ploeg
pl planmäßig (planmatig / volgens plan) (D)
PLA Franz *Pla*sser Vermietung von Bahnbaumaschinen GmbH (verhuurbedrijf van spoorbouwmachines door heel Europa)
Plan A Mat ’46 elektrische twee- en vierwagentreinstellen, resp. nummers 241-246/248 en 652-668
Plan AB Mat ’46 elektrische twee- en vierwagentreinstellen, resp. nummers 247/249-256 en 669-689
Plan B Mat ’46 elektrische twee- en vierwagentreinstellen, resp. nummers 221-226/257-269/285-287 en 690-705
Plan C Mat ’46 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 288-299
Plan D D-trein ‘bolkop’-rijtuigen, nummers AB 7701-7720, C 7801-7840 en RD 7651-7660
Plan DDZ elektrische vier- en zeswagentreinstellen (omgebouwd DD-AR materieel), resp. nummers 7501-7550 en 7601-7650, zie DDZ
Plan E rijtuigen voor binnenlandse sneltreinen, later omgebouwd tot energiewagens met diesel-aggregaten
Plan F Mat ’54 elektrische twee- en vierwagentreinstellen, resp. nummers 321-334 en 711-741
Plan FA Plan voor Fysieke Afscherming en afbakening (t.b.v. werkzaamheden aan de railinfra)
Plan G Mat ’54 elektrische twee- en vierwa-

gentreinstellen, resp. nummers 335-350 en 742-757
Plan GW Plan voor Gegarandeerde Waarschuwing (t.b.v. werkzaamheden aan de railinfra)
Plan GW/FA Plan voor Gegarandeerde Waarschuwing en Fysieke Afscherming en afbakening (t.b.v. werkzaamheden aan de railinfra)
Plan ICR zie Bs-rijtuig
Plan K D-trein rijtuigen, nummers AB 7351-7380
Plan L postrijtuigen, nummers P 7931-7943, later verbouwd tot fietsenrijtuigen type Df
Plan M Mat '54 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 351-365
Plan mDDM motorwagens dubbeldeksmaterieel (van elektrische DD-AR vierwagentreinstellen), nummers 7701-7750
Plan mP elektrische motorpostrijtuigen, ook wel kortweg 'mP' genaamd, nummers 3001-3035
Plan mP1 elektrische motorpostrijtuigen, nummers 3001-3010
Plan mP2 elektrische motorpostrijtuigen, nummers 3011-3020
Plan mP3 elektrische motorpostrijtuigen, nummers 3021-3035
Plan N slaaprijtuigen, nummers B 7001-7025
Planner A functionaris bij NS die verantwoordelijk is voor de planning van onderhoudsbeurten en correctieve herstellingen van spoorwegmaterieel (zie ook Planner B)
Planner B functionaris bij NS die verantwoordelijk is voor procesbesturing gericht op machinisten en materieel, en de planning en aansturing van reiniging van materieel (zie ook Planner A)
Plan O ontwerp uit 1957 voor rijtuigen, die echter nooit gebouwd zijn
Plan P Mat '54 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 761-786
Plan P1 Mat '54 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 761-765
Plan P2 Mat '54 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 766-770
Plan P3 Mat '54 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 771-775
Plan P4 Mat '54 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 776-781
Plan P5 Mat '54 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 782-786
Plan PEN dieselhydraulische motorwagens en tweewagentreinstellen DH 1 en DH 2, resp. nummers 3101-3119 en 3201-3231; ingezet in het kader van Project Exploitatie Nevenlijnen
Plan Q Mat '54 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 371-393
Plan Q1 Mat '54 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 371-378
Plan Q2 Mat '54 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 379-386
Plan Q3 Mat '54 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 387-393
Plan SLT Sprinter Light Train materieel van NSR; elektrische vier- en zeswagentreinstellen, resp. nummers 2401-2469 en 2601-2662; zie SLT-4, SLT-6
Plan SNG Sprinter Nieuwe Generatie; elektrische drie- en vierwagentreinstellen, resp. nummers 2301-2368 en 2701-2750
Plan T Mat '64 elektrische vierwagentreinstellen (ook wel aangeduid als T-4), nummers 501-531
Plan T1 Mat '64 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 502-511
Plan T2 Mat '64 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 512-521
Plan T3 Mat '64 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 522-531
Plan T-proto aanduiding voor het eerste (prototype) elektrische vierwagentreinstel Plan T (nummer 501), zie Plan TT 501
Plan TT zie Plan TT 501
Plan TT 501 Plan "Treinstel Toekomst"; het eerste Mat '64 vierwagentreinstel (nummer 501) dat als proeftrein-

stel in 1961 door Werkspoor werd afgeleverd, ook Plan T-proto genoemd
Plan U diesel-elektrische driewagentreinstellen (ook wel aangeduid als DE 3), bijgenaamd “Rode Duivel”, nummers 111-152
Plan U1 treinstellen DE 3, nummers 111-115, zie Plan U
Plan U2 treinstellen DE 3, nummers 116-120, zie Plan U
Plan U3 treinstellen DE 3, nummers 121-125, zie Plan U
Plan U4 treinstellen DE 3, nummers 126-133, zie Plan U
Plan U5 treinstellen DE 3, nummers 134-140, zie Plan U
Plan U6 treinstellen DE 3, nummers 141-152, zie Plan U
Plan V Mat ’64 elektrische tweewagentreinstellen (ook wel aangeduid als T-2), nummers 401-483/801-965
Plan W bep. type tweede klas rijtuig, o.a. voor Beneluxtreinen
Plan W1 tweede klas rijtuigen, o.a. voor Beneluxtreinen, nummers 4201-4226
Plan W2 tweede klas rijtuigen, o.a. voor Beneluxtreinen, nummers 501-532
Plan X diesel-elektrische één- en tweewagentreinstellen (ook wel aangeduid als DE 1 en DE 2), bijgenaamd “Blauwe Engel”, resp. nummers 21-41 en 71-96
Plan Y Mat ’74 stadsgewestelijk materieel SGM, elektrische twee- en driewagentreinstellen (ook wel aangeduid als Y-2 en Y-3), bijgenaamd “Sprinter”, “City Pendel”, “SpitsPendel” of “StrandSprinter”, resp. nummers 2001-2015/2021-2035 en 2836-2895
Plan Y0 zie Y-0
Plan Y1 zie Y-1
Plan Y2 zie Y-2
Plan Y3 zie Y-3
Plan Z elektrische driewagentreinstellen (ook wel aangeduid als IC 3 of ICM), nummers 4001-4050, en vierwagentreinstellen, nummers 4201-4250; bijgenaamd “Koploper” of “Doorloopkop”
Plan Z0 elektrische ICM driewagentreinstellen, ook ICM-0 III genoemd (nummers 4001-4007)
Plan Z1 elektrische ICM driewagentreinstellen, ook ICM-1 III genoemd (nummers 4011-4050)
Plan Z2 elektrische ICM driewagentreinstellen, ook ICM-2 III genoemd (nummers 4051-4097)
Plan Z3 elektrische ICM vierwagentreinstellen, ook ICM-3 IV genoemd (nummers 4201-4230)
Plan Z4 elektrische ICM vierwagentreinstellen, ook ICM-4 IV genoemd (nummers 4231-4250)
Plassertje bijnaam voor zelfrijdende spoorbouwmachine, gebouwd door de Plasser & Theurer Bahnbaumaschinen Gesellschaft
plb ploegbaas
plb Sw ploegbaas Seinwezen
PLC Programmable Logic Controller (bep. type sturingssysteem, o.m. voor rangeerlocomotieven. Dit systeem vervangt de sturing met relais)
PLC Interlocking Programmable Logic Controller Interlocking (bep. type emplacementsbeveiliging)
plg procesleidingsgebied
pll ploegleider (bij werkzaamheden aan de railinfra). De afkorting PL wordt ook gebruikt
pll bo ploegleider brugonderhoud
pll prn ploegleider perron
pll rgrd ploegleider rangeerdienst
pll wo ploegleider wegonderhoud
PLM Procesleiding Materieel
plnr personeelsnummer
plob ploegleider ongevallenbestrijding
P-locomotief aanduiding voor stoomlocomotieven serie 3900 van de NS, “in hoofdzaak bestemd voor *p*ersonentreinen”
PLOF trein vervoert

ontplofbare stoffen
PLP Planningssysteem Lokaal Plan (later vervangen door het systeem DONNA, zie aldaar)
plp procesleider perron (de schrijfwijze PLP is ook gebruikt)
PLP-beveiligingssysteem Poste Logique Programmée / Post met Geprogrammeerde Logica (spoorwegbeveiligingssysteem van de NMBS, ontwikkeld door ACEC, zie aldaar)
PLR oorspronkelijke afkorting voor Procesleiding Rijwegen, zie PRL
pls plaatsbewijs
plsa plaatskaartenautomaat
plv plaatsvervanger / plaatsvervangend
PM planning materieel
PM aanduiding voor motordraaistel (type Werkspoor) van elektrisch motorpostrijtuig Plan mP
pm procesmanager (voorh. grc)
PMD Presenteren en Muteren Dienstregeling (in het VKL-systeem, zie aldaar)
PMG ProRail Meetkundige Grondslag (referentiestelsel voor nieuwe en te wijzigen railinfrastructuur)
PMI afdeling Portfolio Management en Innovatie (stafafdeling binnen NSR-Commercie)
PMN Planning Materieel Netwerk (planningssysteem van NS voor landelijke materieelplanning)
PMPP systeem van NS voor *P*lanning van *M*aterieel en *P*ersoneel op *P*laatselijk (of knooppunt)niveau. De schrijfwijze PmPp wordt ook gebruikt
PMS Project Management Systeem (van ProRail Infraprojecten)
pm Whv procesmanager Westhaven (van de Dienst van Exploitatie van NS)
PNN Programma Noord-Nederland (van ProRail; dit moet zorgen voor verbeterd spoorvervoer in de noordelijke provincies, bijv. door optimalere dienstregelingen, betere aansluitingen en kortere reistijden)
PNN-eisen normen voor overstap- en halteertijden volgens specificaties in het Programma Noord-Nederland, zie PNN
PNN-lijnen spoorlijnen die deel uitmaken van het Programma Noord-Nederland (dit zijn de lijnen Zwolle–Emmen/ Groningen/Leeuwarden; Groningen–Bad Nieuweschans/Veendam/ Delfzijl/Eemshaven/ Leeuwarden; en Leeuwarden–Harlingen/Stavoren), zie PNN
P-normen normen (opgesteld door Railned afdeling Spoorwegveiligheid) betreffende medische en psychologische keuringseisen voor Personeel met veiligheidsfuncties
pnr pensioennummer
po psychologisch onderzoek (voor spoorwegmedewerkers met veiligheidsfuncties)
POC Productie Onderdeel Commissie (van NS)
POEZ Projectenoverleg Elektrotechnische Zaken
pog projectontwikkelingsgroep
POMP Prioriteitenbepaling bij het Oplossen van Materieelproblemen
POO Periodiek Overleg Overwegen
POPO Programma Opheffen Particuliere Overpaden
POPU *P*ower *O*n Re*p*eat *U*nit (herhalingsrelais voor de bewakingsunit van de batterijspanning van een automatische overweg)
popz perronopzichter (de schrijfwijze POPZ is ook gebruikt)
porto zie ptf
POS Proces Optimalisatie Spoorgoederenvervoer
POSS Preventief Onderhouds- en Storingsdiagnosesysteem
Post21 zie VPT
post A geheel houten seinhuis, laag model
post A nummering met hoofdletters van seinhuizen op grotere emplacementen in Nederland, zoals dat door de SS (Staatsspoorwegen) werd gedaan. Station Utrecht bijvoorbeeld had

meerdere seinhuizen, die genummerd waren met hoofdletters (bijv. post A, B, C, D, enz.). Na de samenvoeging van diverse maatschappijen waaruit de NS ontstond, zijn de bestaande benamingen voor seinhuizen in de praktijk vaak behouden om verwarring in de communicatie tussen machinisten en seinwachters te voorkomen

post B houten seinhuis op gemetseld onderstuk

post C geheel stenen seinhuis, hoog model, met erker

post D geheel stenen seinhuis, hoog model, zonder erker

post H post treindienstleider Utrecht Goederenemplacement

post I post 1 (de HSM nummerde de seinhuizen op grotere emplacementen in Nederland met Romeinse cijfers, bijv. post I, post II, post III, enz. De seinhuizen op stations Amersfoort en Zwolle waren bijv. genummerd met Romeinse cijfers. Na de samenvoeging van diverse maatschappijen waaruit de NS ontstond, zijn de bestaande benamingen voor seinhuizen in de praktijk vaak behouden om verwarring in de communicatie tussen machinisten en seinwachters te voorkomen)

post OZ wisselbedienpost Utrecht Opstelterrein Zuidzijde

post R post Utrecht Rangeerterrein

post T post treindienstleider

post V verkeersleidingspost (aan oostzijde Watergraafsmeer Post 5 genoemd)

post VI post 6 (bijv. Amersfoort post 6, dit was een heuvelpost die bestond van 1930 tot 2023)

POTER tijdrelais voor wissels vrijmaken (Power On Time Element Relay)

POU Projectgroep Oosterspoorbaan Utrecht

POU Power On Unit (batterijspanningsbewakingsunit van een automatische overweg)

POVOP Periodiek Overleg Overwegprojecten

POW Procesmatige OnderhoudsWerkzaamheden

PP planning personeel

PP papierprikken (ofwel schoonmaken perronsporen)

pp code in de aanduiding voor bep. zelflosserwagens, die aangeeft dat zelflossing mogelijk is door zwaartekracht met doseerbare lossing tussen de sporen, en dat de betreffende wagen voorzien is van een laagliggende losopening (dus afvoer van de lading via transportbanden is niet mogelijk)

PPD punctualiteit per dag

pplg primair procesleidingsgebied (de schrijfwijze PPLG is ook gebruikt)

pplg+ zie pplg-plus

pplg-plus gebied dat bestaat uit zowel de bediende sporen binnen een pplg als de aangrenzende onbediende sporen

PPM Procesplan Materieel (deelsysteem van Procesleiding Materieel)

PPOF Provisions for Privately Owned Freight Wagons

ppp voorzien van remmershuisje (in aanduiding voor bep. goederenwagens voor stortgoederen)

PPR Procesplan Rijwegen

PPW Rules of Use of Wagons in International Traffic / Reglement voor het gebruik van Wagens in het Internationale treinverkeer tussen Europa en Azië (oorspronkelijke versie in het Russisch: *P*rawila *P*oljzowanij *W*agonami w mezdunarodnom soobscenii)

PR proefrit reizigersdienst

PR Project Railplan (uit 2005)

PRCF Projectgroep Rolling Contact Fatigue (voor onderzoek naar ‘Rolling Contact Fatigue’, ofwel de mate van slijtage aan de spoorstaven)

PR-clip zie Pandrol

PRI Presenteren en Registreren Inzet (VKL-applicatie voor registreren van materieel- en

personeelinzet, en voor het afdrukken van dienstkaartjes voor rijdend personeel)
PRIB Programmaraad Incidentbestrijding (van de brandweer)
PRIME Platform of Rail Infrastructure Managers in Europe
PRIMP Presentatie en Registratie Inzet Materieel en Personeel
PRISMA Planning van Railvoertuigen op de Infrastructuur en Monitoring Actuele toestand
prk perronklok
PRL Procesleiding Rijwegen, zie PLR
prldr proefritleider
prmcn proefritmachinist
PRM-stoelen zitplaatsen voor gehandicapte reizigers (oftewel Passengers with Reduced Mobility)
prn perron
proc procedure
proco procescoördinator (van NSR)
PROM laadprofielmeetwagen (“Profilmessfahrzeug”)
PROMISE ProRail Management Information database for Safety and Environment
PRONI Projectontwikkelingsorgaan Nieuwbouw Infrastructuur
ProRail AKI ProRail afdeling Aanbestedingszaken, Kosten en Inkoop
ProRail AM ProRail afdeling Assetmanagement
ProRail BBK ProRail Basisbeheerkaart (topografische kaart van de railinfrastructuur en de directe omgeving daarvan)
ProRail BE ProRail bergingseenheid (van de afdeling Incidentenbestrijding), opvolger van de spoormodule
ProRail B&I ProRail afdeling Beheer en Instandhouding railinfra (de aanduiding ProRail RIB B&I is ook gebruikt)
ProRail B&O ProRail afdeling Beheer en Onderhoud
ProRail BGP ProRail Beheergroep Procesleiding
ProRail BIO ProRail Baseline Informatiebeveiliging Overheid
ProRail BO ProRail Back Office
ProRail CRR ProRail Centrale Regie Ruimte (voor cameratoezicht op stations)
ProRail CV ProRail afdeling Capaciteitsverdeling
ProRail EC Executive Committee van ProRail (ook ExCo genoemd; verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken bij ProRail)
ProRail FaZ ProRail afdeling Facilitaire Zaken
ProRail GJZ ProRail afdeling Grond Juridische Zaken
ProRail HRM ProRail Human Resources Management (personeelszaken)
ProRail IBGS ProRail Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (*betekenis zoals gehanteerd door IFV, OVV en ProRail*);
ProRail Incidentenbestrijding Gevaarlijke Stoffen (*betekenis zoals gehanteerd door ILT en IVW*)
ProRail ICB ProRail Incidentenbestrijding (voorh. ProRail Ongevallenbestrijding, zie ProRail OGB)
ProRail ICB ProRail afdeling InfraConfiguratieBeheer
ProRail ICT ProRail afdeling Informatie- en Communicatietechnologie
ProRail IDC ProRail Infra Data Center, zie RILA
ProRail IM ProRail afdeling Inframanagement
ProRail IOD Interface Ontwerp Dossier van ProRail
ProRail IR ProRail Incidentenregie
ProRail IRC ProRail Incidentenregie Calamiteitenorganisatie
ProRail Jz ProRail afdeling Juridische zaken
ProRail LCV ProRail Landelijk Comité Veiligheid
ProRail MKS ProRail Meldkamer Spoor
ProRail NO ProRail Regio Noord-Oost (Nederland)
ProRail NW ProRail Noordwest
ProRail OBI ProRail Operationeel Besturingscentrum Infra
ProRail OGB ProRail

Ongevallenbestrijding (later: ProRail Incidentenbestrijding, zie ProRail ICB)
ProRail OGS ProRail Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen (onderdeel van ProRail Incidentenbestrijding)
ProRail OR ProRail Ondernemingsraad
ProRail PAB ProRail Prestatie Analyse Bureau
ProRail PM ProRail afdeling Project Management
ProRail RIB ProRail Railinfrabeheer
ProRail RIB B&I ProRail Railinfrabeheer afdeling Beheer en Instandhouding railinfra (de aanduiding ProRail B&I is ook gebruikt)
ProRail RIC ProRail Railinfracatalogus
ProRail RN zie ProRail RRN
ProRail RNVL ProRail Randstad Noord Verkeersleiding
ProRail RRN ProRail Regio Randstad Noord (de afkorting ProRail RN wordt ook gebruikt)
ProRail RSE ProRail Rail Systems Engineering
ProRail RVT ProRail afdeling Railverkeerstechniek
ProRail RZ ProRail Regio Randstad Zuid
ProRail S&BD ProRail Strategy & Business Development
ProRail SPV ProRail afdeling Spoorwegveiligheid
ProRail VACO ProRail *V*ervoers*a*nalyse en *C*apaciteits*o*ntwikkeling (de schrijfwijze VaCo wordt ook gebruikt)
ProRail V&C ProRail afdeling Veiligheid en Compliance
ProRail V&D ProRail afdeling Vervoer en Dienstregeling
ProRail VL ProRail Verkeersleiding
ProRail VL-O ProRail Verkeersleiding Opleidingen
ProRail VLTC ProRail Verkeersleiding/Technisch Centrum
ProRail VMJB ProRail afdeling Veiligheid, Milieu en Juridisch Beheer
ProRail ZD ProRail Regio Zuid (Nederland)
PROSIM Procesleiding Rijwegen Opleidings-Simulator
PROSY Procesleiding Rijwegen Opleidings-Systeem
PROTOS elektrische tweewagentreinstellen van Connexxion (nummers 5031-5035) voor dienst op de Valleilijn tussen Amersfoort en Ede-Wageningen. De schrijfwijze Protos wordt ook gebruikt. De aanduiding is afgeleid van het Griekse woord *protos* dat ‘eerste’ betekent
ProVIO Programmatie en Verdeling Incidentele Onttrekkingen (afdeling van ProRail)
PRR Regulation on Rail Passengers’ Rights and obligations (EU-regelgeving uit 2007, ook genaamd: Rail-PRR), zie GCC-CIV/PRR
PRS Plasser Robel Services GmbH (service-organisatie van de firma Plasser & Theurer, voor spoorbouw- en onderhoudsmachines)
PRT zie ptf
prt proefrit
ps personeel
P-sein permissief (automatisch) sein
PSG Project Spoorknoop Groningen
PSG perronspoorgroep (in DONS/SIMONE, zie aldaar)
PSGG Project Systeem Gegevensverwerking Goederenvervoer
psk puntstuk (van een wissel)
psl zie ps
psld personeelslid
PSSSL prikspanning spoorstroomlopen (een beveiligingssysteem)
psv paal-spoorstaafverbinding
PSVLOV Personeelsmonitor Sociale Veiligheid Landelijk OV
PTB ProRail Transport*b*estand
ptf portofoon
PTI Planning en Toedeling Infragebruik
PTI onderdeel van het DONNA-systeem voor Plan en Toewijzen Infrastructuur. Ook genoemd: DONNA Planning Toedeling Infragebruik, zie DONNA-PTI
PTI Philips Telecommunicatie Industrie bv (ook genoemd: Philips PTI)
Ptijd plantijd van een rijweg

PTO-treinstel Pre-Try-Out-treinstel (het eerste treinstel type V-IRM dat in 2014 werd gemoderniseerd tot VIRMm-1. Dit betrof het vierwagentreinstel nummer 9411)
PU Personenunfall (D)
PUIC ProRail Unieke Identificatie Code (binnen het programma SpoorData)
PV persoonlijke veiligheid
PV publiek vervoer
P-V proces-verbaal (opgemaakt door conducteur, Spoorwegpolitie, BOA of NS-medewerker Veiligheid & Service, bijv. wegens verstoring van de openbare orde in een trein of op een station). De schrijfwijzen PV, pv en p-v zijn ook gebruikt
pvb proces-verbaal van beschadiging of gedeeltelijk verlies van bagage en goederen
PVB Rangeerder MB Proeve van Bekwaamheid Rangeerder minimaal bevoegd / met minimale bevoegdheid (uitsluitend voor rangeren op raccordementen)
pve programma van eisen
PVE OVCP *P*rogramma *v*an *e*isen Stationsinrichting *OV-c*hipkaart en *p*oorten (van NS uit 2011)
PVNSR Personeelsvereniging NS Rotterdam
PVO Protocol Verdachte Objecten (treedt in werking wanneer bijv. een verdacht voorwerp wordt aangetroffen in een trein of op een station)
PVP poortvrije passage Amsterdam CS, zie WOPAC
PVR profiel van vrije ruimte (de schrijfwijze pvr wordt ook gebruikt)
PVS Permanente Vastlegging Spoorgeometrie
PVS Profile Validation System (elektronisch systeem met sensoren langs de spoorbaan, dat detecteert of een trein buiten profiel is)
PVT Presenteren Volgen Trein (VKL-applicatie voor het weergeven van de posities van treinen op een baanvak, met daarbij aangegeven de eventuele vertraging)
PVV Regeling voor het Postvervoer per spoor (C 7535)
PVVO Programma Verbeteren Veiligheid op Overwegen
PW werkplekbeveiligingsklasse Persoonlijke Waarneming
Pw bagagewagen ("*P*ack*w*agen" / "Ge*p*äck*w*agen") (D)
PWA Permanente Waarschuwingsapparatuur (een overwegtype), zie PAWA
P-wagen particuliere (goederen)wagen. De afkorting P-wg is ook gebruikt
PWG Passenger Working Group (van de CER, zie aldaar)
Pwg bagagewagen voor goederentreinen ("*P*ack*wag*en" / "Ge*p*äck*wag*en für *G*üterzüge) (D)
P-wg particuliere wagen
pwg perronwagen
pwgbst perronwagenbestuurder
PW-GRW persoonlijke waarneming – grenswachter (bij werkzaamheden aan de railinfra)
PW-GRW/A persoonlijke waarneming grenswachter in combinatie met afbakening (bij werkzaamheden aan de railinfra)
PWI Permanent Way Institution (sinds 1884), voor onderzoek naar en uitwisseling van kennis over aanleg en onderhoud van spoorwegen
PWV Personenwagenvorschriften (D)
PW-VHM persoonlijke waarneming – veiligheidsman (bij werkzaamheden aan de railinfra)
Pz Dienst van Personeelszaken (bij de voormalige NS werd lange tijd het grammaticaal incorrecte woord 'Personeelzaken' gebruikt, dus zonder s)
Pz 1 Dienst van Personeelzaken, 1e afdeling: Arbeidsvoorwaarden (*in 1958*)
Pz 2 Dienst van Personeelzaken, 2e afdeling: Taakwaardering en Personeelbeoordeling (*in 1958*); Personeelvoorziening en Taakwaardering (*in 1976*);

Arbeidsomstandigheden (*in 1987*)
Pz 2C Dienst van Personeelzaken, afdeling 2C: Bedrijfsopleidingen (*in 1964*)
Pz 3 Dienst van Personeelzaken, 3e afdeling: Psychologisch Onderzoek (*in 1958*); Bedrijfspsychologie en -Sociologie (*in 1976*); Personeelvoorziening en Organisatie (*in 1987*)
Pz 4 Dienst van Personeelzaken, 4e afdeling: Pensioenzaken (*in 1958*); Centrale Organisatie Afdeling (*in 1976*); Centrum voor Opleiding en Vorming (*in 1987*)
Pz 5 Dienst van Personeelzaken, 5e afdeling: Medische Zaken (*in 1958*); Bedrijfsgezondheidszorg (*in 1976*)
Pz 6 Dienst van Personeelzaken, 6e afdeling: Opleiding en Kadervorming (*in 1958*); Opleiding en Vorming (*in 1976*)
Pz6 aanduiding voor instructierijtuigen van NS (nummers 159014-159015, in gebruik bij de Dienst van Personeelzaken, 6e afdeling: Opleiding en Vorming)
Pz 7 Dienst van Personeelzaken, 7e afdeling: Algemene Zaken (*in 1958*); Maatschappelijk werk (*in 1976*)
Pz 51 afdeling Medische Zaken (onderdeel van de Dienst van Personeelzaken, 5e afdeling: Bedrijfsgezondheidszorg) (*in 1976*)
PZB Punktförmige Zugbeeinflussung, zie InduSi

Q

Q aanduiding voor wagen in gebruik voor werkzaamheden aan de railinfra
q code in de aanduiding van bep. goederenwagens, die aangeeft dat de betreffende wagen voorzien is van een elektrische verwarmingsleiding voor alle gebruikelijke spanningssoorten
Q-1 Mat ’54 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 371-378, zie Plan Q
Q-2 Mat ’54 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 379-386, zie Plan Q
Q-3 Mat ’54 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 387-393, zie Plan Q
Qb Qbuzz bv (aanvankelijk dochteronderneming van NS, later van de Italiaanse spoorwegen; exploiteert o.a. de stoptreindienst Dordrecht–Gorinchem–Geldermalsen, zie DMG; en de Sneltram Utrecht, zie U-OV)
qc ruststroom (“quiescent current”; term gebruikt door het Seinwezen). De schrijfwijze QC is ook gebruikt
QHSE Commissie Quality, Health, Safety & Environment Commissie (commissie die onderwerpen op het gebied van kwaliteit, gezondheid en welzijn, veiligheid en milieu behandelt en daarover adviezen geeft aan de Ondernemingsraad van NSR)
QHSE-manager manager Quality, Health, Safety & Environment (veiligheidsadviseur van bijv. Arriva, Connexxion, NSR, Strukton, Veolia)
qq code in de aanduiding van bep. goederenwagens, die aangeeft dat de betreffende wagen voorzien is van een elektrische verwarmingsleiding en verwarmingsinrichting voor alle gebruikelijke spanningssoorten
qR aanduiding voor het contactvlak van de wielflens (bij de bepaling van grenswaarden voor de geometrische afmetingen van treinwielen); de schrijfwijze QR is ook gebruikt
QRS Quick Relaying System (systeem van de firma Plasser & Theurer, voor mechanische spoorvernieuwing die geen hinder oplevert voor het treinverkeer)
QRT Quick Response Team (van de brandweer; voor ondersteuning bij extreme situaties zoals ongevallen met gevaarlijke stoffen)

R

R rangeerbeweging
R rood (seinbeeld). De afkorting RD wordt ook gebruikt
R rangeergrens
R classificatie voor normale platte wagens op draaistellen
R rongenwagen
R aanduiding voor treinstellen type V-IRM
R voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische raccordementen en industrieaansluitingen
R voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations in de zogeheten Oostkantons (“Cantons Rédimés”) die vóór 1919 tot de Pruisische Staatsspoorwegen behoorden en daarna bij België gevoegd werden
R aanduiding voor categorie hinderrijke werkzaamheden aan de railinfra
R restauratierijtuig (in aanduiding voor bep. rijtuigen, bijv. RD)
R rangeermotorwagen
r rijrichting
r restauratieafdeling in rijtuig (in aanduiding voor bep. rijtuigen, bijv. Br)
r rayon
r gelede wagen (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
R4C zie Rail4Chem
RA Régime Accéléré (Frans spoornet voor snelgoed). Het Nederlandse containervervoer per spoor naar Frankrijk viel ook onder RA
Ra aanduiding voor loopdraaistel (type Y32) van rijtuig ICR
rA Stichting railAlert (instantie voor arbeidsveiligheidsbeleid in de Nederlandse spoorsector). De schrijfwijze RA wordt ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting SrA gebruikt
RAbt Rangierabteilung (de schrijfwijze Rabt is ook gebruikt) (D)
RAC Regionale Alarmcentrale van de brandweer
racc raccordement
racctr raccordementstrein
RADAR Registratie- en Acceptatiesysteem voor Dagplan Aanvragen Railned
radloc radiografisch bestuurde loc
RAGS Regionaal Adviseur Gevaarlijke Stoffen
Rail21 het toekomstplan van de NS zoals dat in 1988 gepresenteerd werd
Rail4Chem een Duitse spoorwegmaatschappij voor goederenvervoer, die in 2000 werd opgericht door vier chemische industrieën: BASF, Bertschi, Hoyer en VTG
railb railbewerker
Railbel oude aanduiding voor de Belgische Spoorwegen (dit was lange tijd ook hun telegramadres)
Railcon merknaam van prefab betonproducten voor railinfraprojecten (‘*rail con*crete’), zoals perronkeerwanden
RAILDATA International Organisation of Cargo *Rail*way Undertakings for Development and Production of Central Information and *Data* Exchange Systems for European Freight Rail Transport (onderdeel van de UIC, zie aldaar)
RailGood Nederlandse ondernemers- en belangenbehartigingsorganisatie voor het spoorgoederenvervoer, opgericht in 2016. De naam RailGood is een soort afkorting van de slogans van deze organisatie, zoals “Goed voor goederenvervoer per spoor” en “Good for rail”, waarbij *good* ook slaat op *goederen*vervoer
Railned taakorganisatie (opgegaan in ProRail) voor het toewijzen van *rail*capaciteit op het *Ned*erlandse spoorwegnet aan verschillende vervoerders
Railov Pensioenfonds Rail en Openbaar Vervoer (of: Pensioenfonds Rail & OV), fusie van het Spoorwegpensioenfonds met Stichting Pensioenfonds Openbaar Vervoer. De afkorting R&OV wordt ook gebruikt
RAILPOL European Network of *Rail*way *Pol*ice Forces (Europees Netwerk van Spoorwegpolitiediensten), later: European Association of *Rail*way

*Pol*ice Forces
Rail-PRR Regulation of the European *P*arliament and of the Council on *R*ail passengers' *R*ights and obligations (2007)
railr railrichter
railrem railremmer
railt railtester
RAL rangeercode voor afkoppelen loc
RAMS Reliability, Availability, Maintainability and Safety (kader voor de analyse van storingen in spoorwegbeveiligingssystemen)
RAMSHE methodiek van ProRail voor het systematisch analyseren van, en sturen op, betrouwbaarheid en bedrijfszekerheid (*R*eliability), beschikbaarheid (*A*vailability), onderhoudbaarheid (*M*aintainability), veiligheid (*S*afety), gezondheid (*H*ealth) en milieu (*E*nvironment) t.a.v. railinfraobjecten
RAMS-management de volledige procesbeheersing door ProRail van de bedrijfszekerheid (*R*eliability), beschikbaarheid (*A*vailability), onderhoudbaarheid (*M*aintainability), veiligheid (*S*afety), vernieuwing en nieuwbouw van railinfraobjecten
rang rangeren
RAPIE Regionale Afstemming Productie Infra-Exploitatie
Ra-Ra Rail-on Rail-off (aan en van boord rijden van treinen bij vervoer per veerboot)
RAS regelautomaat adviessnelheid
Ra-Signale Signale für den Rangierdienst / Rangierfahrtsignale (rangeerseinen) (D)
RAV regionale ambulancevoorzieningen
RB railbedrijf
RB Railion Benelux nv
RB Regionalbahn (D)
RB Regionalbereich (D)
Rb aanduiding voor loopdraaistel (versterkt type SIG L-A) van treinstel DDM-1
Rb Rangierbegleiter (D)
RBC Raad van Brandweercommandanten
RBC Radio Block Centre (systeem in ERTMS dat de posities van treinen bijhoudt en zorgt voor de communicatie tussen beveiligingssystemen en de trein)
RBC-interlocking systeem in ETCS dat de rijtoestemming verleent op basis van gegevens uit RBC, zie aldaar
RBD *r*elais*b*lokstelsel zonder doorgaande spoorisolatie voor *d*ubbelspoor
RBD Regeling Beheer en gebruik Dienstauto's NS (C 0416)
RBD Reichsbahndirektion (tijdens de Tweede Wereldoorlog) (D)
RBE *r*elais*b*lokstelsel zonder doorgaande spoorisolatie voor *e*nkelspoor
Rbf Rangierbahnhof (Duits rangeerstation)
RBGr Regionalbereichsgrenze (van de DB)
RBH RBH Logistics GmbH (*R*AG *B*ahn- und *H*afenverkehr, waarbij RAG een afkorting is van Ruhrkohle Aktiengesellschaft ofwel Ruhrkohle AG), dochteronderneming van de DB
RBI Regionaal Beleidsteam Incidentmanagement Rail
RB Jz Reglementeringsbureau Jz (van Afdeling Juridische Zaken in Hgb 3), zie Jz
RBL Railbouw Leerdam bv (de afkorting RL is ook gebruikt)
R-bord Rangeerbord
RBP regelbeheerspunt goederendienst
RBR Regionalbereich DB Regio (D)
RBS Reichsbahnschutz (1920-1939, daarna: Bahnschutzpolizei, zie BSP) (D)
RBT Rail Beleidsteam
RBT Regionaal Bijstandsteam
RBV Registratie Bijzondere Voorvallen
rbv rapport van bijzonder voorval
RBW DB Regionalbahn Westfalen GmbH (D)
RC Regelcentrum (voor bijsturing van materieel en personeel van NSR)
RC rangeercode voor combineren en assisteren bij remproef
Rc rayonchef (van de NS)
Rc aanduiding voor loopdraaistel (type Y32) kopzijde ICR-stuurstandrijtuig
RC A/PS Regiecentrum Aviation/Passenger Ser-

vices (op station Schiphol)
RCC Reddings Coördinatiecentrum (bij grote ongevallen)
RCC Rail Chemie Center (spoorterminal in de Botlek, voor vervoer van chemische stoffen, sinds 1995). Vanaf 2011 Rail Cargo Center genoemd
RCC Regionaal Coördinatiecentrum (van een veiligheidsregio)
RCD Regionale Coördinatie Dagplan
RCDV Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (voorh. RBC, RDVR, zie aldaar)
RCE Rail Cargo Europe AG (voortgekomen uit de fusie van NS Cargo en DB Cargo in 1999)
Rc Ep rayonchef van de Dienst van Exploitatie (van de NS)
RCF Rolling Contact Fatigue (de mate van slijtage aan de spoorstaven)
RCF Groupe Réglementation Comptable et Financière (van de UIC)
RCF 1 UIC Accounting Regulations for Passenger Traffic / Réglementation Comptable et Financière 1, concernant le transport des voyageurs par chemin de fer
RCF 2 UIC Accounting Regulations for Freight Traffic / Réglementation Comptable et Financière 2, concernant le transport des marchandises par chemin de fer
RCF-plan plan voor periodiek onderhoud aan de spoorbaan, gebaseerd op de 'Rolling Contact Fatigue' ofwel de mate van slijtage aan de spoorstaven
RCG Realiserings Coördinatie Groep (van de NS)
RCG Rail Cargo Group AG (Oostenrijkse spoorgoederenvervoerder, actief in heel Europa)
RCiN Stichting Rail Cargo information Netherlands (de schrijfwijze RCIN wordt ook gebruikt)
RCKR abnormale-stand wisselcontrole-indicatie-relais (*R*everse Switch *C*hecking Indi*ca*tion *R*elay)
RCMS Rail Corrugation Measuring System (systeem voor het meten van slijtage aan de spoorstaafkop)
RCN Rail Community Nederland (samenwerkingsverband van spoorgerelateerde bedrijven, dat zich richt op het gezamenlijk aanpakken van vraagstukken op het gebied van sociale duurzaamheid)
RCR Regiocoördinator Rampenhulpverlening
RCSR afstandbedieningsrelais voor seinbediening (Remote Control Stick Relay)
RCSR-relais zie RCSR
RD rood (seinbeeld). De afkorting R wordt ook gebruikt
RD Recherchedienst (van de Spoorwegpolitie)
RD *R*estauratierijtuig (D = met bagageafdeling)
Rd Staforgaan Reclame en Design (van de NS)
Rd aanduiding voor loopdraaistel (versterkt type SIG L-A) van elektrisch treinstel DDM-2/3 en DDZ
RD2040 Railvisie Drenthe 2040 (rapport uit 2010 dat een overzicht geeft van geplande, gewenste en mogelijke ontwikkelingen op het gebied van spoor- en tramwegen in de provincie Drenthe)
RDA Locaalspoorweg Rees–Dinxperlo–Aalten (1884-1886)
RDBW rijdraadborstelwagen
RDC rangeercode voor direct combineren en assisteren bij remproef
RDHL Reglement Dienst Hoofd- en Lokaalspoorwegen
RDKN rood knipper (rood knipperend seinbeeld. Stop voor het sein. Geldt alleen voor machinisten van werktreinen)
rdl rangeerdeel
RDP RDP Services bv (ook genoemd: RDP Rail-Learning) in Rotterdam, waarbij RDP staat voor Rail Development Partners. Dit bedrijf verzorgt o.a. opleidingen voor rangeerders en wagencontroleurs, en ook de opleiding van machinisten voor Arriva. Onderdeel van TEX Rail

Training, zie TEX
RDP Rail-Learning zie RDP
RDS rangeercode voor direct splitsen materieel
RDV Reglement Dienstvoorwaarden
RDVR Raad van Directeuren Veiligheidsregio
RE RegioExpres (aanduiding voor sneltreinen op de lijnen van Arriva, Abellio en Eurobahn)
RE aanduiding voor Arriva RegioExpres sneltreinen tussen Apeldoorn, Zutphen en Winterswijk
RE ledig materieel bestemd voor een trein, getrokken door een elektrische locomotief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
Re aanduiding voor loopdraaistel (type MD-33) van slaaprijtuig Bcm
RE1 aanduiding voor Arriva RegioExpres sneltreinen tussen Groningen en Leeuwarden
RE3 aanduiding voor Arriva RegioExpres sneltreinen tussen Leeuwarden en Sneek
RE6 aanduiding voor Arriva RegioExpres sneltreinen tussen Groningen en Winschoten
RE13 aanduiding voor Eurobahn RegioExpres sneltreinen tussen Venlo en Hamm Hbf (D)
RE18 aanduiding voor Arriva RegioExpres sneltreinen tussen Maastricht, Heerlen, Herzogenrath en Aachen Hbf (D)
RE19 aanduiding voor Abellio RegioExpres sneltreinen tussen Arnhem Centraal en Düsseldorf Hbf (D)
RECON Dienst Reconstructie van Aanrijdingen (van het KLPD)
REG Rheinische Eisenbahn-Gesellschaft (1836-1886); exploiteerde onder meer de spoorlijnen Zevenaar–Welle en Venlo–Kaldenkirchen. De afkorting RhE is ook gebruikt
REG *r*isicotrein met *e*xtra *g*estelde hc (code achter treinnummer op het dienstkaartje van treinpersoneel. Deze code betekent dat een tweede hc verplicht is op zgn. risicotreinen), zie rva, Beke-trein, REG-trein
REG/BEKE-trein zie REG-trein, Beke-trein
RegioNS exploitant van de spoorlijn tussen Apeldoorn en Zutphen (2004-2012)
regt regeltechnicus
REG-trein *r*isicotrein met *e*xtra *g*estelde hc (trein met een verhoogd risico op geweldsincidenten). Wordt ook wel Beke-trein genoemd, zie aldaar. Zie ook REG, rva
R&H Ruston & Hornsby Ltd. (fabrikant van motorlocomotieven, o.a. voor steenfabrieken en raffinaderijen in Nederland)
reiz reiziger(s)
rel relais
RELSE Société Anonyme des Railways Économiques de Liège–Seraing et Extensions (1881-1961); exploiteerde onder meer de Belgische buurtspoorlijnen die Maastricht aandeden. De afkorting LS is ook gebruikt
RELT cursus Rangeren Elektrische Locomotieven en Treinstellen
RELT-cursus zie RELT
REMSA Railway Engineering-Maintenance Suppliers Association (vereniging van fabrikanten van spoorbouwmachines)
R&O Refurbishment & Overhaul (Hoofdwerkplaats Revisiebedrijf NS Onderhoud en Service) te Haarlem
R&OV Pensioenfonds Rail en Openbaar Vervoer (of: Pensioenfonds Rail & OV), fusie van het Spoorwegpensioenfonds met Stichting Pensioenfonds Openbaar Vervoer
repsp reparatiespoor
res reserve
Res R Regeling Reservering naar en van het buitenland (C 8304)
RET Rotterdamsche Electrische Tram (vanaf 1927; voortzetting van de RETM, zie aldaar). In 1957 naamswijziging in Rotterdamse Elektrische

Tram
ret retour
ret rangeren/rangeerder elektrische tractie (de schrijfwijze RET wordt ook gebruikt)
ret 1 retour eerste klas
ret 2 retour tweede klas
RET-BOA Buitengewoon Opsporingsambtenaar in dienst bij de Rotterdamse Elektrische Tram (de schrijfwijze RET-boa wordt ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting BOA-RET gebruikt)
RETM Rotterdamsche Electrische Tramweg Maatschappij nv (1904-1927; daarna voortgezet als de RET, zie aldaar)
RETM Stichting Rijdend Electrisch Trammuseum (Amsterdam)
ret-machinist machinist voor rangeren elektrische tractie (de schrijfwijze RET-machinist wordt ook gebruikt)
ret-mcn machinist voor rangeren elektrische tractie (de schrijfwijze RET-mcn wordt ook gebruikt)
RETM/EMA Stichting Rijdend Electrisch Trammuseum/Electrische Museumtramlijn Amsterdam (sinds 1975)
ReTrack *Re*organisation of *Tra*nsport Networks by Advanced Rail Freight *C*oncepts (project van de Europese Unie)
retter informele afkorting voor een ret-machinist (machinist voor *r*angeren *e*lektrische *t*ractie), zie ret-mcn
REV revisiewerkplaats
rev revisie
R&W zie IVW R&W
RF Rangierfunk (treinradio, gebruikt door rangeermachinisten) (D)
Rf aanduiding voor loopdraaistel (type MD-36) van intercityrijtuig ICK
Rf Rangierfahrt (D)
RFC Rail Freight Corridor (Europese spoorgoederencorridor; van tevoren geregeld treinpad voor een goederentrein in de dienstregeling)
RFE Rail Forum Europe (van het Europees Parlement)
RFE *r*ight tra*ff*ic *e*lectric light (rijrichtingslampje voor rechterspoor, op het tableau van de treindienstleider)
RFMD Rail Freight Ministerial Declaration (gezamenlijke verklaring van ministers van de EU-lidstaten om het goederenvervoer per spoor te verbeteren)
RFO Rail Force One bv (Nederlandse spoorwegonderneming, sinds 2016)
RFS Railpromo Fleet Services bv (2013-2019), bedrijf dat chartertreinen inlegde; aanbieder van bijzondere treindiensten, zoals de Amsterdam Dinner Train. Later: Train Charter Services bv, zie TCS
RFSS Rail Freight Sector Statement (verklaring van de Europese Unie om het goederenvervoer per spoor te verbeteren)
rg rong
RGB Regelingen voor het Goederenverkeer met het Buitenland (C 8275)
rgdl rangeerdienstleider
Rgf Rangierführer (rangeerdienstleider, voorh. Rangierleiter) (D)
rggdl regio-goederendienstleider
RGL RijnGouwelijn, lightrailverbinding van Gouda via Alphen aan den Rijn en Leiden naar Katwijk en Noordwijk (afgeblazen)
RGL Oost RijnGouwelijn Oost, gepland lightrailtraject tussen Gouda en Leiden (afgeblazen)
RGL West RijnGouwelijn West, gepland lightrailtraject tussen Leiden en Noordwijk (afgeblazen)
RGNT rangeren na trein
rgoeddl rayon-goederendienstleider
rgr rangeerder
rgr G rangeerder Goederen
rgr MB rangeerder minimaal bevoegd / rangeerder met minimale bevoegdheid (voor rangeren op raccordementen)
rgrmcn rangeermachinist
rgr R rangeerder Reizigers
RGS rangeergoederenstation
RGT Rail Ghent Ter-

neuzen (*betekenis zoals gehanteerd door Infrabel*);
Rail Gent Terneuzen (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*).
RGT is een projectorganisatie (sinds 2023) voor de ontwikkeling van het spoorgoederenvervoer tussen Gent en Terneuzen. RGT bestaat uit de spoorwegbeheerders ProRail en Infrabel, en het havenbedrijf North Sea Port, zie NSP
RGVT rangeren voor trein
RGZR *R*ight Sig*n*al Operating *R*elay (seinstuurrelais voor rechts rijden)
RH Rotterdamse Havens (afkorting onder meer gebruikt in plannen voor het Basisnet Spoor)
rh relaishuis
RHB Rotterdams Havenbedrijf bv (racc in Rotterdam Waalhaven Noord)
RHD Rijkshavendienst
RhE zie REG
RHI Regeling Hoofdspoorweginfrastructuur
RHOvD Regionale Hoofdofficier van Dienst (van de brandweer)
RI reisinformant (van NSR), zie NSRI
ri richting
RIB Railinfrabeheer bv
RI&E Risico-Inventarisatie en Evaluatie
RIC Regolamento Internazionale Carrozze (Internationaal Reglement voor Reizigersmaterieel)
RIC Railinfracatalogus (van ProRail)
RIC Reisinformant Centraal (van NS Reizigers, bij het OCCR in Utrecht, zie aldaar). De schrijfwijze RI-C is ook gebruikt
RICo Règlement International concernant le transport des Containers (Internationaal Reglement betreffende het vervoer van Containers)
RICS Railway Interchange Coding System (van de UIC)
RICS Code numerieke code voor een spoorwegonderneming, zie RICS
RID Règlement International concernant le transport des marchandises Dangereuses par chemin de fer (Internationaal Reglement betreffende het spoorwegvervoer van gevaarlijke goederen, C 8102), zie CIM
RIG Reisinformatiegroep bv
RIGD Rail Infra GegevensDiensten
rijt rijtuig
RILA Rail Infrastructure aLignment Acquisition system
RILA LIDAR Rail Infrastructure aLignment Acquisition system with Light Detection and Ranging (systeem van Fugro voor het verrichten van metingen aan de spoorbaan), zie Fugro RD
RIMMS Railway Integrated Measuring and Monitoring System
RIO Railinfra Opleidingen
RIP Règlement International concernant les wagons de Particuliers (Internationaal Reglement betreffende Particuliere wagens)
RIS Regeling Indienststelling Spoorvoertuigen
RIS Reisinformatiesystemen (verzamelnaam voor systemen t.b.v. informatie aan reizigers en loket-, perron- en rijdend personeel)
RIS Rail Information System (van ProRail)
RIS team Rail Infra en Spoorvoertuigen (van de Inspectie Leefomgeving en Transport), zie ILT
RISC Rail Interoperability and Safety Committee (van de Europese Unie)
RISL Railway Industry Substance List (lijst van gevaarlijke chemicaliën, specifiek opgesteld voor de spoorwegen)
Rispr Rijksinspecteur van het Verkeer (van het DGV)
RIT Railinfratrust bv (voorh. NS RIT)
RIT Rampen Identificatie Team
RIV Regolamento Internazionale Veicoli (Internationaal Reglement voor Goederenwagens)
RIV railinfra voedingen
RIVIS Regionaal Integraal VerkeersInformatie Systeem
RK relaiskast
RKBS Nederlandsche Roomsch-Katholieke

Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel St. Raphaël
RKR signaleringsrelais voor de abnormale stand van een wissel (*R*everse Switch Indi*ca*tion *R*elay)
RKS Regeling Keuring Spoorvoertuigen
RL Railbouw Leerdam bv (de afkorting RBL is ook gebruikt)
RL rechtsleidend (van wisselstand)
RLAG RaiLogistics AG (D)
RLN Richtlijn (van ProRail)
RLN-bladen *R*icht*l*ij*n*-bladen inzake de toelating van spoorvoertuigen ten aanzien van het aspect compatibiliteit
rloc rangeerlocomotief
R-locomotief aanduiding voor stoomlocomotieven en locomotoren van de NS, “in gebruik voor *r*angeerbewegingen”
RLT raillastester
RM Spoorwegmaatschappij Rotterdam–Munster nv / Compagnie Anonyme du Chemin de Fer de Rotterdam–Munster (opgericht in 1875; niet bekend tot wanneer deze maatschappij bestond)
RM rode meetgebied (ruimte die buiten het PVR wordt vrijgehouden voor speciale transporten die het omgrenzingsprofiel overschrijden)
RM rayonmanager (van de NS)
RMC Regionaal Meldcentrum Politie
RMf Regionaal Mobiliteitsfonds (financiële regeling van de overheid met als doel de realisatie van het regionaal verkeers- en vervoersbeleid)
Rmf Regionale marketingfunctionaris (van de NS)
RMf NN Regionaal Mobiliteitsfonds Noord-Nederland (mobiliteitsfonds van de overheid voor vervoersprojecten, zoals maatregelen voor de verkorting van de reistijd per spoor op het traject Groningen–Bremen)
RMK Regionale Meldkamer Politie
RMKS Regisseur Meldkamer Spoor (van ProRail)
RMO Rollend Materieel Onderdelen (divisie van het Stork-concern); fabrikant van locomotieven en draaistellen, ook bekend als Stork RMO bv
RMO-Werkspoor RMO-Werkspoor bv (fabrikant van spoorwegmaterieel, voortgekomen uit de Stork-divisie Rollend Materieel Onderdelen en de Nederlandsche Fabriek van *Werk*tuigen en *Spoor*wegmaterieel nv), zie RMO
RMS Rail Management Systeem (gebruikt voor treindienstleiding goederen op NCBG’s; geeft spoorvervoerders tevens een actueel overzicht van de bezetting van een aantal goederenemplacementen)
RMS Client Rail Management Systeem Client (geeft spoorvervoerders een overzicht van de kenmerken van emplacementssporen behorend tot de Betuweroute, zoals lengte en soort spoor)
RMS-GTI Rail Management Systeem – Goederentreinen Inchecken (onderdeel van het systeem RMS Client; hiermee geeft de spoorwegonderneming de actuele status van het gebruik van de verdeelde infrapaden aan bij ProRail)
RMV Rhein-Main-Verkehrsverbund (D)
RN Railion Nederland bv
RN spoorregio Randstad Noord
RN rangeercode voor remproef nemen
Rn Railned bv
RN 232 aanduiding voor diesel-elektrische locomotieven serie 232 (bijgenaamd “Ludmilla”) van *R*ailion *N*ederland, zie BR 232
RnC zie RnT
RNE Rail Net Europe
R-net Randstadnet (openbaar vervoer samenwerkingsverband van de overheid en Abellio, Arriva, Connexxion, EBS, GVB, HTM, Keolis, NS, Qbuzz en RET)
RnT *R*ail*n*ed afdeling Capaciteits*T*oedeling
RnV *R*ail*n*ed afdeling Spoorweg*V*eiligheid

RNVGS Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen
RNVL Randstad Noord Verkeersleiding (van ProRail)
ROB Rijdienstovereenkomst met de Belgische Spoorwegen (Rijdienstovereenkomst NS-NMBS) (C 7202)
Robeltrein railbouwtrein van de Duitse firma Robel Bahnbaumaschinen GmbH
ROBERTO *R*ij- en *O*pvolgtijd *Ber*ekenings *To*ol (systeem van ProRail voor het berekenen van grote hoeveelheden opvolg- en overkruistijden in dienstregelingen)
ROC Regionaal Operationeel Centrum bij Calamiteiten
ROCOV Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer (*betekenis zoals gehanteerd door ROCOV en de rijksoverheid*);
ReizigersOverleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer (*betekenis zoals gehanteerd door ROVER*);
Regionaal Overleg Consumentenorganisaties Openbaar Vervoer (*betekenis zoals gehanteerd door VVMC*);
Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer (*betekenis zoals gehanteerd door Infrasite*);
Regionale Overleggen Consumentenbelangen Openbaar Vervoer (*betekenis zoals gehanteerd door OV-Magazine*)
rof regionaal opleidingsfunctionaris (van ProRail Verkeersleiding)
ROG Richtlijn Optische en Geluidssignalen (van ProRail Incidentenregie)
ROG Regionale Ondersteuningsgroep (van de hulpverleningsdiensten)
ROGS Regionaal Officier Gevaarlijke Stoffen (van de brandweer), zie AGS
ROGS Regionale Ongevallenbestrijding Gevaarlijke Stoffen (van de brandweer)
ROL Stichting Reizigersoverleg Limburg
RoLa “Rollende Landstraße”, een transportsysteem waarbij complete vrachtwagencombinaties per spoor vervoerd worden op kortgekoppelde platte wagens met lage vloer
RoLa-wagen bep. type platte wagen die geschikt is voor het vervoer van vrachtwagencombinaties volgens het “Rollende Landstraße” transportsysteem
Rolma Afdeling Rollend Materieel (van Werkspoor nv)
ROM rangeren/omrijden materieel
RoMeO Stichting Rotterdams Openbaar vervoer Museum en Exploitatie van Oldtimers (Rotterdams Trammuseum, sinds 1997)
RONA Regionaal Overleg Noordelijke Aftakking (van omwonenden langs de IJssellijn, Twentelijn en Twentekanaallijn, om de overlast van het treinverkeer te beperken en de leefbaarheid van het gebied te verbeteren). De schrijfwijze Rona wordt ook gebruikt
RONT rangeren, ombouwen en vertrekgereed maken na trein
Ropcvb Regeling opmaken ontwerp-processen-verbaal (C 0413)
RoRo ‘roll on – roll off’ (systeem voor laden en lossen van goederenwagens)
ROS Afdeling Revisie Onder- en Schakelstations (van Spoorwegbouwbedrijf Afdeling Elektriciteit)
Ro-Signal Rottenwarnsignal (geluidsseinen bij werkzaamheden) (D)
ROT Regionaal Operationeel Team bij Calamiteiten
ROVER Vereniging *R*eizigers *O*penbaar *Ver*voer (sinds 1971). De schrijfwijze Rover wordt ook gebruikt
ROVL Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (*betekenis zoals gehanteerd door de Provincie Limburg*);
Regionaal Overleg Verkeersveiligheid Limburg (*betekenis zoals gehanteerd door CROW en de rijksoverheid*)
ROVT rangeren, ombouwen en vertrek gereed maken voor trein

ROZ rijweg op zicht (geel knipper)
RP rijdend personeel
RP Railpocket (informatiesysteem voor treinpersoneel)
RP Railway Package (Europees proces voor grensoverschrijdend railvervoer)
RP Railpro bv / Voestalpine Railpro bv
RPA Havendienst Rotterdam (Rotterdam Port Authority)
RPB Railport Brabant bv (op- en overslagbedrijf voor railgoederenvervoer, ook vaak aangeduid als BTT Railport Brabant, zie BTT)
RP-lid rijdend personeelslid
RP-MIS Railpocket Management Informatie Systeem
RPR *R*ed Re*p*eater *R*elay (relais dat in de aangetrokken stand aangeeft dat een sein rood toont)
RPS René Prinsen Spoorwegmaterialen bv, Woudenberg (1994-2015, vanaf 2009 onderdeel van Voestalpine Railpro)
RPT Rail Pass Ticket (Interrail Pass)
RPW Regeling betreffende Particuliere Wagens (C 7306)
RR Reinigingsvoorschriften Reizigersmaterieel (C 7553)
RR railreinigmotorwagen
RR RandstadRail (koppeling van de Zoetermeer Stadslijn en de Hofpleinlijn aan het Haagse tramnetwerk en het Rotterdamse metronetwerk)
RR aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen Mat ’64 (T-2), nummers 441-483 en 801-935
RRac Reglement op de Raccordementen (C 0102)
RRF Rotterdam Rail Feeding bv
rrk rijrichtingkering
RRL Rail ReLease bv (verhuurbedrijf van goederenwagens)
RRN Regio Randstad Noord (van ProRail)
RR-net RandstadRail-net
RRSP meest rechtse spoor binnen een spoorbundel van 3 of 4
RRV Reglement Railverkeer (van Railned)
R/R-voertuig rescue/recovery voertuig (railweg-voertuig voor reddings- en bergingswerkzaamheden)
R/R-voertuig road/rail voertuig (*betekenis zoals gehanteerd door BEMO Rail*);
rail/road voertuig (*betekenis zoals gehanteerd door BAM Rail en Strukton*)
RS Rijn-Spoorweg (1838-1845), daarna: Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij nv (1845-1890), zie NRS
RS Regeling Spoorverkeer
RS rechterspoor, zie rsp
RS rangeercode voor splitsen materieel
RS aanduiding voor rollend materieel (‘rolling stock’)
RS RegioSprinter (aanduiding voor stoptreinen op de lijnen van Arriva)
RS NS-*R*ail*s*hunters (dit zijn rangeerrobots, gebouwd door BEMO, zie aldaar)
RS Release Speed (de maximumsnelheid om een End of Authority (blokgrens) in ERTMS te naderen zonder dat de remcurve door de boordcomputer van de trein bewaakt wordt)
RS1 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Groningen en Leeuwarden
RS2 Rijweg Stuursysteem voor Post21
RS2 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Leeuwarden en Harlingen
RS3 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Leeuwarden en Stavoren
RS4 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Groningen en de Eemshaven
RS5 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Groningen en Delfzijl
RS6 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptrei-

nen) tussen Groningen, Nieuweschans en Weener
RS7 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Groningen en Veendam
RS11 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Roermond en Nijmegen
RS12 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Maastricht Randwyck, Sittard en Roermond
RS15 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Sittard, Heerlen en Kerkrade Centrum
RS18 aanduiding voor Arriva reizigerstreinen (RegioSprinter stoptreinen) tussen Heerlen en Maastricht Randwyck
RS60D RailShunter 60 kiloNewton Diesel (van NedTrain), gebouwd door BEMO
RSB traject ingericht voor dubbelspoorrijden met de mogelijkheid beveiligd rechterspoor te rijden ("*r*echter*s*poor-*b*eveiliging")
RSB Rail Service Benelux bv (onderdeel van de Husa Transportation Group)
RSB Toolkit Routing, Signing and Branding (systeem van ProRail voor de landelijke en uniforme toepassing van OV-chipkaartvoorzieningen op stations)
RSC Rail Service Center Rotterdam bv (overslagbedrijf in de Waalhaven, sinds 1994)
RSCG Rail Service Center Groningen (later: Railport Groningen) in Veendam
RSC Groningen zie RSCG
RSC Rotterdam Rail Service Center Rotterdam bv (overslagbedrijf in de Waalhaven, sinds 1994)
RSE Rail Systems Engineer(ing) (van ProRail)
Rsf Regionale spoorwegveiligheidsfunctionaris (van de NS)
RSP Regeling Spoorwegpersoneel
rsp rechterspoor (de verkorting RS wordt ook gebruikt)
RSP 2011 Regeling Spoorwegpersoneel 2011
RSP-projecten projecten binnen het Regio-Specifiek Pakket Zuiderzeelijn
RSP-ZZL convenant Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (2008)
RSRD Rolling Stock Reference Database
RSS *R*and*s*tad*s*poor (regionaal spoornet op bestaande trajecten rond Utrecht. Dit net bestaat uit drie lijnen: Woerden–Utrecht–Houten–Tiel, Breukelen–Utrecht–Veenendaal–Rhenen en Utrecht–Amersfoort Vathorst)
RSS Route Selectiesysteem (van het bedrijfsspoornet van de Hoogovens/Corus); hiermee is het mogelijk om een vooraf bepaalde route te selecteren waarbij alle op die route staande lichtseinen op groen staan
RSS Regie der Staatsspoorwegen (voorstel uit 1912 van de Belgische regering voor een nieuwe naam voor de spoorwegen, verworpen in 1919)
RSS Rail Safety Systems bv
RSSB Rail Standards and Safety Board (verricht o.m. studies naar spoorwegveiligheidsvraagstukken, ook voor ProRail)
RSTM Rijnlandsche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1880-1909); opgegaan in de NZHTM, zie aldaar
rsvf regionale spoorwegveiligheidsfunctionaris
rsw reisweg
RT Reizigerstarief NS (C 8201)
RT Railtractor (lichte dieselrangeerloc, gebouwd door de firma Spoorijzer nv te Delft)
RTA Regeling voor de Technische Administratie in de hoofd- en lijnwerkplaatsen (C 1406)
RTB Rail Terminal Born bv (bij Roermond, 1996-2017)
RTB Ruhrtalbahn GmbH (o.a. spoorgoederenvervoer tussen de Botlek en Duitsland)
RTB Ruhrtalbahn Be-

nelux bv (sinds 2007)
RTB Cargo RTB Cargo Netherlands bv (*R*uhr-*t*albahn *B*enelux bv, spoorgoederenvervoerder, gevestigd in de Waalhaven Rotterdam)
RTBO Regionaal TransportBesturings-Overleg
RTC Rail Terminal Chemelot bv (in Geleen)
RTG project RegioTram Groningen (afgeblazen)
RTM Rotterdamsche Tramweg-Maatschappij nv (1878-1978); gefuseerd met Streekvervoer Walcheren nv en de ZVTM tot Streekvervoer Zuid-West-Nederland nv (dochteronderneming van de NS), zie ZWN
RTM Real Time Monitoring (project van NSR om storingen aan het materieel snel te detecteren en te herstellen)
rtr reizigerstrein
R-trein reizigerstrein
RTS Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten
RTS Rijkstoezicht op de Spoorwegdiensten / Rijkstoezicht op de Spoorwegen
RTS Rail Transport Service GmbH (spoorgoederenvervoerder, sinds 2004; dochteronderneming van spooraannemer Swietelsky)
RT-systeem systeem met extra *ret*ourgeleider. De bovenleiding van dit systeem omvat naast een rijdraad en een draagkabel nog een extra bovenleidinggeleider (de zgn. equipotentiaalgeleider ofwel een extra retourgeleider). Wordt toegepast bij een spanningssluis en het buitenste spoor van een emplacement. Het is een variant van het 25 kV-tractie-energievoorzieningssysteem
RTT Rail Terminal Tilburg bv (vanaf 2005, later: Railport Brabant bv, zie RPB)
RTU RegioTram Utrecht (sinds 1983). De afkorting RU wordt ook gebruikt
RTW Rail Terminal West (op de Maasvlakte, incl. een containerterminal van ECT)
R-type classificatie voor normale platte wagens op draaistellen
RTZ ongevallentrein (*R*ett*z*ugszug der DB) (D)
RU de procedure 'Ruim Uitschakelen' van de bovenleiding
RU Regiotram Utrecht (sinds 1983). De afkorting RTU wordt ook gebruikt
RU spoorwegonderneming ('*r*ailway *u*ndertaking'); term vooral in gebruik bij de EU en de UIC
Ru-Signal Ruhesignal (bep. type armsein dat in ruststand aangeeft dat het betreffende spoor vrij is voor rangeerbewegingen) (D)
Ru V Rubriceringsvoorschrift NS-documenten (C 1405)
RUW Reglement voor de Uitvoering van Werkzaamheden (C 5204)
RV Reglementeringsvoorschrift (C 0401)
RV restrijweg vrijmaken (opdracht in het EBS-systeem)
RV reddingsvoertuig
rva risico- en verhoogde-aandachtstreinen (deze krijgen een extra conducteur), zie REG-trein, Beke-trein
rva-treinen zie rva
RvB ProRail Raad van Bestuur van ProRail
RVC Regionaal Veiligheidscomité (van ProRail)
rvc raad van commissarissen (van ProRail). De schrijfwijze RvC wordt ook gebruikt
RVD Reichsverkehrsdirektion (van de Duitse spoorwegen tijdens de Tweede Wereldoorlog)
RVI regionale verkeersinformant
Rvi Rijksverkeersinspectie (voorh. Rijkstoezicht op de Spoorwegdiensten, eerder Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten)
RVL Railverkeersleiding bv
RVM Reinigingsvoorschriften rollend Materieel (C 6559)
RVO rapport van onregelmatigheid (van het SMC). De schrijfwijze rvo is ook gebruikt
RVO-nummer nummer dat door het SMC wordt toegekend aan een rapport van onregelmatigheid, zie RVO

RVR Rectificatie van Verordening Reizigersrechten (2021/782)
RVS Roadmap Vitaal Spoorvervoer (actieplan uit 2025 van de rijksoverheid om het Nederlandse spoor te beschermen en functioneel te houden tijdens crises. De RVS richt zich op weerbaarheid tegen cyberaanvallen; beveiliging van spoorbruggen, tunnels en stroomknooppunten tegen sabotage; militaire mobiliteit; en crisismanagement, duidelijke afspraken tussen overheid en vervoerders over wie wat doet tijdens noodsituaties zoals bij stroomuitval of extreem weer)
RVT Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten
RVT afdeling Railverkeerstechniek (van ProRail)
RVTO Railverkeerstechnisch Ontwerp (van ProRail)
RvTV Raad voor de Transportveiligheid, zie OVV
RVVP Regionaal Verkeers- en Vervoerplan (van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)
RVW Reglement Veilig Werken aan de railinfra (C 0414)
RW rangeerrobot (‘*R*angier*w*agen’), gebouwd door de Duitse fabrikant Windhoff, o.m. voor NS en DSM
rw richtwaarde (een door ProRail na te streven niveau, bijv. in punctualiteit of veiligheid)
RWG Rotterdam World Gateway bv (containerterminal aan de Prinses Amaliahaven op de Tweede Maasvlakte bij Rotterdam)
RWM Rapport Wegbekendheid Machinisten (uit 2012)
rwpl rijwegplan
rwpl rayonwerkplaats
RWPR omgelegd wisselstandrelais (*R*everse S*w*itch *P*osition *R*elay)
RWS Rijkswaterstaat
RWS Rail Wagon Services bv (onderhouds- en reparatiebedrijf voor spoorwegmaterieel, te Rotterdam)
rwv rail-wegvoertuig
RWZR omgelegd wisselstuurrelais (*R*everse S*w*itch Operating *R*elay)
RXM Rail Crossing Monitoring (systeem dat het functioneren van een overweginstallatie in de gaten houdt)
RZ spoorregio Randstad Zuid
RZ ledig materieel bestemd voor een trein, getrokken door een diesellocomotief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
rz reiziger(s)
RZO trein stopt voor opnemen van reizigers (“*r*eizigers *o*pnemen”)
RZU trein stopt voor uitstappen van reizigers (“*r*eizigers *u*itstappen”)

S

S stopt (met nadere aanduiding)
S oude afkorting voor trein, vervoerd door een stoomlocomotief, zie STM
S classificatie voor speciale platte wagens op draaistellen
S aanduiding voor een platte wagen voor vervoer van spoorstaven (“*S*chienenwagen”)
S aanduiding voor een speciale goederenwagen (“*S*onderwagen”)
S semi-automatisch (bedrijfstoestand CTA)
S trein staat stil
S station op remwegafstand
S oude afkorting voor sneltrein, zie SN
S stoomtreinmaterieel op geëlektrificeerd baanvak (achter treinnummer)
S snelheid handhaven tot eerste uitschakelpunt
s sein
s stuurstandrijtuig (in de aanduiding van rijtuigen. Het verschilt per treintype of de aanduiding s van stuurstandrijtuig vóór of na de hoofdletters wordt geplaatst, bijv. BDs, Bs, Cesc, Ds, sBFk)
s voorzien van stoomleiding (in aanduiding voor bep. goederenwagens)
s max. toegestane snelheid 100 km/u (ofwel “*s*chnelllauffähig”; in aanduiding voor goederenwagens)
S2R Shift2Rail (organisatie binnen de Europese Unie voor innovatie van het Europese spoorwegnet)
S70 aanduiding voor een Sprinter Light Train elektrisch vierwagentreinstel (SLT-4), waarvan de lengte ongeveer 70 meter is
S100 aanduiding voor een Sprinter Light Train elektrisch zeswagentreinstel (SLT-6), waarvan de lengte ongeveer 100 meter is
sa stationsambtenaar
SA 3-koppeling Soviet Automatic Coupler 3rd Variant (automatische koppeling van het Russische type, een verbeterde versie van de Willison koppeling; deze is koppelbaar met het internationaal door de UIC vastgestelde model. Dit type koppeling is ook gebruikt door het railbedrijf van de Hoogovens)
SAAB project Structurele Aanpak ATB-Baanstoringen
SAAL zie OV SAAL
SABIMOS Satellite-Based Information and Management Operating System (integraal systeem voor reisinformatie en dagelijkse processen van het openbaar vervoer). De schrijfwijze Sabimos wordt ook gebruikt
SACM Société Alsacienne de Constructions Mécaniques de Mulhouse (fabrikant van de motoren voor diesellocs serie 2400/2500 en dieseltreinstellen Plan U)
SACM/MGO SACM-reeks dieselmotoren voor locomotieven, o.a. voor diesellocs serie 2400/2500 van de NS. MGO staat daarbij voor MAREP Grosshans Ollier. Het acroniem MAREP staat voor Société de *Ma*tériel et de *Re*cherche *P*étrolière. Grosshans en Ollier zijn de namen van de ingenieurs die de motoren ontworpen hadden
SA Ep Supervisiegroep Automatisering Dienst van Exploitatie (van de NS, 1974-1979)
SAFAC Safety & Facility bv (werkplekbeveiligingsbedrijf voor werkzaamheden aan de railinfra), later onderdeel van VolkerRail (onder de naam VolkerRail SAFAC bv). De schrijfwijze Safac is ook gebruikt
SAGB Stichting Arbeid en Gezondheid Beroepsvervoer
SALT *s*tof*a*rme *l*os*t*rein (zelflosserwagens met watertank, om bij het lossen van ballast niet teveel stof te laten opwaaien. Ontworpen door ProRail en Voestalpine Railpro)
SAMOVE Stuurgroep Samenwerking Openbaar Vervoer
SAP Snel Alternatief Plan (aangepaste dienstregeling bij plotseling optredend noodweer)

SAP Storingsregistratiesysteem van ProRail (*S*ystems, *A*pplications and *P*roducts in data processing)
SAS Stichting Arbeidsomstandigheden en Spoorwegveiligheid
SA-sein bep. type hooggeplaatst lichtsein (ontwikkeld door GRS) met één lamp en een draaibare kleurenwisselaar, ingevoerd in Seinstelsel 1946. SA is de type-aanduiding van de Amerikaanse fabrikant, waarbij de S staat voor 'Searchlight' (zoals dit sein daar wordt genoemd), en de A voor het eerste type daarvan
SASIB Società Anonima Scipione Innocenti Bologna (fabrikant van o.a. overwegboominstallaties voor de NS)
sass stationsassistent
SAT Site Acceptance Test (bij railinfraprojecten)
SATI Société Anonyme de Transports Internationaux (verhuurbedrijf van goederenwagens)
SAU project Spoorverdubbeling Amsterdam–Utrecht (de afkorting SVAU is ook gebruikt)
SAV Stuurgroep Automatische Verkeersleiding (van de NS, 1970-1979)
SA-zuil Service- en alarmzuil op stations
SB aanwijzing (voorh. lastgeving) Snelheid Begrenzen
SB SysteemBeschrijving Veiligheidszorgsysteem
SB stationnementsbijzonderheid
SB Fonds voor Sociale Bijstand NS
SB Stoomtramweg Sneek–Bolsward (1882-1968); vanaf 1921 naamswijziging in Tramlijn Sneek–Bolsward
SB SignaleringsBeeldontwerp voor Post21, zie VPT
SB Signalbuch (het Duitse seinenboek)
SB Scheidt & Bachmann GmbH (fabrikant van overweginstallaties)
sba stationsbeambte
S-Bahn Schnellbahn (Duitse lokale trein)
SBD Seinenboek voor de Nederlands-Duitse grensdienstbaanvakken (C 5301)
sBFk koprijtuig materieel ICM (s = met stuurstand, B = met afdeling tweede klas, F = met bagageafdeling voor vervoer van fietsen, k = koprijtuig)
SBG Spoorbezettingsgrafiek (deelsysteem van Procesleiding Rijwegen; de verkorting SPR wordt ook gebruikt)
sBH Stoomtramweg-Maatschappij 's-Bosch–Helmond nv (1881-1918), waarbij de aanduiding *'s-Bosch* op zich weer een verkorting is van de plaatsnaam 's-Hertogenbosch. Voortgezet door de HHVO, zie aldaar
SBK sleutelbedienkastje voor de LWB
Sbk *s*elbsttätiges *B*lock*s*ignal (automatisch bloksein) (D)
Sbkvsig *V*or*sig*nal eines *s*elbsttätigen *B*lock*s*ignals (voorsein van een automatisch bloksein) (D)
S-blad schema van Seinwezen-installaties (*betekenis zoals gehanteerd door het Seinwezen*), zie SWID; tekening met stroomkringschema's (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*)
SBM Stoomtram-Maatschappij Breskens–Maldeghem nv (1886-1940)
SBM Stichting tot Behoud van Mijnlocomotieven (sinds 2013)
SBNS Stichting Bodemsanering NS (sinds 1996)
SBO Spoorweg BeheersOrganisatie
SBO Spoorlijn Boekelo–Oldenzaal EO (1885-1937); de toevoeging EO betekent dat deze spoorlijn behoorde tot de Locaalspoorweg Maatschappij *E*nschede–*O*ldenzaal
Sbo Stafambtenaar bedrijfsorganisatie (van de NS)
S-bord stopbord (mag na toestemming van opz, rgdl of trdl worden voorbijgereden)
SBS Stoomtramweg Stavoren–Balk–Sneek (1903-1916)
SBT Subgroep Beheersingsmiddelen Treindienst
SBT Smakkelaars-

burcht (gebouw in Utrecht waarin de NS Dienst van Exploitatie gehuisvest was)
sbt schroefbout
SBV Stoomtram- en Bargedienst-Vereeniging (1870-1893), daarna: Tram- en Bargedienst-Vereeniging, zie TBV
Sc Secretariaat (directie-orgaan van de NS)
SCDS-IFT Standard Coding and Data Structures of general information required for International Freight Traffic (UIC, 2025)
SCE Service Centrum Elektrotechniek (dit was een afdeling van de Dienst van Infrastructuur van de NS), zie Is 9. Het SCE voerde onder meer ATB- en Telerailmetingen uit. Later opgegaan in NS Infra Services bv, zie NS IS
SCE Strukton Catenary Europe (onderdeel van Strukton Systems bv, voor aanleg en onderhoud van de bovenleiding)
SCG Studiegroep Computermodel Goederentreindienst (1967-1968)
Schako *Scha*rfenberg-*ko*ppeling (automatische koppeling voor treinstellen)
SCHÖMA Christoph Schöttler Maschinenfabrik GmbH (fabrikant van locomotieven, o.a. voor Stork in Hengelo en voor Namascor in Moerdijk). De schrijfwijze Schöma is ook gebruikt
Schstr Schutzstrecke (D)
SCIC Special Conditions of International Carriage
SCIC-EWT Special Conditions of International Carriage for journeys using East-West Traffic Tickets
SCIC-NRT Special Conditions of International Carriage for journeys using Non-integrated Reservation Tickets
SCIC-NT Special Conditions of International Carriage for journeys using Night Trains
SCIC-RPT Rail Pass Ticket/Interrail Pass Special Conditions of International Carriage
SCM Switch Condition Monitoring (elektronisch systeem met sensoren, dat de toestand van een wissel in de gaten houdt)
S-CODE Switch and Crossing Optimal Design and Evaluation (onderzoeks- en innovatieproject van de Europese Unie, o.m. bedoeld voor optimalisering van wissels in het Europese spoorwegnet)
Sct Algemeen Secretariaat (van de NS-directie; staforgaan van NS)
S/D stop/door-schakeling (vanwege tijdrelais overweg)
SDAL Standard Designation of Axle arrangement on Locomotives and multiple-unit sets (UIC, 2016)
S-DAS Standalone Driver Advisory System (rijadvies aan de machinist op basis van vooraf ingelezen dienstregeling)
Sdr Sonderreisezugwagen (speciaal rijtuig) (D)
SDT Voorschriften betreffende de Samenstelling van Dieselelektrische Treinstellen (C 7513)
SdTM Schiedamsche Tramweg-Maatschappij nv (1901-1918)
SD-trein aanduiding voor een D-trein, getrokken door een stoomlocomotief (deze aanduiding is na de Tweede Wereldoorlog niet meer gebruikt)
SE lampje rangeren (‘*s*hunting *e*lectric light’, op bedien- of signaleringspaneel van treindienstleider of seinhuiswachter)
SEAG Rheinstahl Siegener Eisenbahnbedarf AG (fabrikant van draaistellen, o.a. voor rijtuigen van de NS)
SEB Spoorweg- en Expeditiebedrijf der N.V. Nederlandse Staatsmijnen (1958-1974)
S&B Scheidt & Bachmann GmbH (fabrikant van overweginstallaties)
S&C wissels en kruisingen (‘switches & crossings’)
sect sectie of sector
sect EV sectie voor de energievoorziening
sect tm sector tractie en materieel
sect tp sector transport
S&H Siemens & Halske

(mechanische beveiliging van -)
seinbed. seinbediening
SEM Société d'Électricité et de Mécanique (Belgische fabrikant van elektrische installaties voor spoorwegmaterieel, o.a. voor Beneluxtreinstellen Mat '57)
S&O NS bedrijfseenheid Service en Operatie
S&OA Schemablad en Overzicht Apparatuur
S&O Commissie Service & Operatie Commissie (van NSR)
SEP Systems Engineering Plan (van ProRail)
SER Système Électronique de Régulation (systeem van de NMBS dat actuele treinverkeersinformatie doorgeeft aan de treindienstleiding)
SERA Single European Railway Area
SERAC Single European Railway Area Committee
SERV Stichting Examens Railvervoer
SES Systeem voor Elektronische Sonorisatie (koppelt de omroepberichten aan de reizigers op stations aan actuele informatie m.b.t. de treinenloop) (B)
SET Voorschriften betreffende de Samenstelling van Elektrische Treinstellen (C 7513)
SEV Schouwvoorschrift Elektrische Verbindingen (C 5404)
S&V NSR Service & Veiligheid, voorh. NS Veiligheid & Service, zie NS V&S
S&V-teams Service & Veiligheid-teams (van NS)
SF Syndicat pour l'exploitation des Chemins de Fer dans les Flandres (1877-1878; exploiteerde o.a. de spoorlijn Terneuzen–Sluiskil–Sas van Gent); overgenomen door de Société du chemin de fer de Gand à Terneuzen, zie GT
SFAC Société des Forges et Ateliers du Creusot et Usines Schneider (Franse fabrikant van locomotieven, o.a. NS series 2300 en 2800)
SFB Société Franco-Belge (ook aangeduid als Société Franco-Belge de Matériel de Chemins de Fer; fabrikant van spoorwegmaterieel, o.a. NMBS locreeksen 53 en 54)
SFERA Smart communications For Efficient Rail Activities (systeem t.b.v. de introductie van Driver Advisory Systems in Nederland), zie DAS
SFS Schnellfahrstrecke (D)
SFT Siemens Schienenfahrzeugtechnik (voorh. Maschinenbau Kiel), zie MaK
SG Stoomtramweg-Maatschappij Gouda nv (1883-1892); overgenomen door de ATM, zie aldaar
SGB Stoomtrein Goes–Borsele (sinds 1971); voorh. Stoomtram Goes–Borsele
SGE Société Générale d'Exploitation de Chemins de Fer (1867-1873); exploiteerde onder meer de spoorlijn Terneuzen–Sluiskil–Sas van Gent grens
SGG Systeem Gegevensverwerking Goederenvervoer
SGKV Studiengesellschaft für den Kombinierten Verkehr (D)
SgLL Storingsgids Locomotieven en Locomotoren (C 6506). De schrijfwijze SGLL is ook gebruikt
SGM stadsgewestelijk materieel (elektrische twee- of driewagentreinstellen, ook wel aangeduid als Mat '74, Y-2 of Y-3), bijgenaamd "Sprinter", "CityPendel", "SpitsPendel" of "Strand Sprinter", zie Plan Y
SGM-0 stadsgewestelijk materieel SGM uit 1975, elektrische tweewagentreinstellen, ook wel aangeduid als Y-2, nummers 2001-2015 (na modernisering 2111-2125), zie Plan Y
SGM-1 stadsgewestelijk materieel SGM uit 1978, elektrische twee- en driewagentreinstellen, ook wel aangeduid als Y-2 en Y-3, resp. nummers 2021-2035 en 2836-2880 (na modernisering resp. 2131-2145 en 2936-2980), zie Plan Y
SGM-2 stadsgewestelijk materieel SGM uit 1983, elektrische drie-

wagentreinstellen, ook wel aangeduid als Y-3, nummers 2881-2895 (na modernisering 2981-2995), zie Plan Y
SGMm gemoderniseerde Mat ’74 SGM-twee- en driewagentreinstellen van NSR (“SGM modern”), resp. nummers 2111-2125/ 2131-2145 en 2936-2995
SGP Systeem Gegevensverwerking Personeel NS
SGP Simmering-Graz-Pauker AG (Oostenrijkse fabrikant van spoorwegmaterieel; vervaardigt ook de draaistellen voor het ICE-materieel)
SGP 500 aanduiding voor draaistel van elektrisch treinstel ICE-3M (draaistel gebouwd door de Oostenrijkse fabrikant Simmering-Graz-Pauker AG)
SGP-draaistel draaistel (bijv. voor ICE-materieel) gebouwd door Simmering-Graz-Pauker AG
SGR seinstuurrelais voor rangeren (‘*s*hunting si*g*nal *r*elay’)
SGRM Systeem Gegevensverwerking Rollend Materieel
SGRR Stuurgroep RandstadRail
SGS Stuurgroep Groningen Spoorzone (waarin ProRail, NS, gemeente Groningen en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu zitten)
SG-schakelaar schakelaar in het elektrische deel van de ATB (de S staat daarbij voor *s*chakelaar en de G is een technische aanduiding voor de ATB)
SGSH Stichting Gooische Stoomtram Huizen (sinds 2000)
SGT Systeem Gegevensverwerking Treindienst (o.a. punctualiteitscijfers NS)
SgT Storingsgids Treinstellen (C 6507)
sGTM ’s-Gravelandsche Tramweg-Maatschappij nv (1887-1923)
SGV Stadsgewestelijk vervoer
SGVI Studiegroep Vervoersintegratie
SGW Systeem Gegevensverwerking Wegonderhoud
SGW Société de Gérance de Wagons de grande capacité (beheermaatschappij voor goederenwagens)
SH mechanische beveiliging van Siemens & Halske (ook aangeduid als S&H)
sh seinhuis
SHD Stichting Historisch Dieselmaterieel (sinds 2004)
sHHVO Stoomtram ’s-Hertogenbosch–Helmond–Veghel–Oss nv (1920-1935); voortzetting van de sBH (zie aldaar); overgenomen door de BBA (zie aldaar). De afkorting HHVO is ook gebruikt
SHL24 project Schiphol 24 (plan voor capaciteitsgroei in 2007 naar 24 treinen per uur per richting op de Schipholl-ijn)
SHL27 project Schiphol 27 (plan voor capaciteitsgroei in 2009 naar 27 treinen per uur per richting op de Schipholl-ijn)
SHM Stoomtram Hoorn–Medemblik (sinds 1968)
SHS Stichting Holland Spoor (de afkorting SHSrail wordt ook gebruikt)
SHS Sliedrechtse Herstelwerkplaats van Spoorwegmaterieel (de afkorting SHWS is ook gebruikt)
Sh-Signale Schutzsignale / Schutz*h*altsignale (seinen met stopopdracht) (D)
SHSrail Stichting Holland Spoor (de afkorting SHS wordt ook gebruikt)
SHT Studiegroep Hemtunnel
SH-toestel handelinrichting voor bloktoestellen, model SH (Siemens & Halske)
SHTR *Sh*unter *Tr*actie bv (verhuur- en onderhoudsbedrijf van locomotieven en goederenwagens)
sHVV Tramweg-Maatschappij ’s-Hertogenbosch–Vught–Voorburg nv (1920-1937; vanaf 1929 alleen busbedrijf); overgenomen door de BBA, zie aldaar. De afkorting HVV is ook gebruikt
SHW Stoomtram Hulst–Walsoorden nv (1902-1944), overgenomen

door de ZVTM, zie aldaar

SHWS Sliedrechtse Herstelwerkplaats van Spoorwegmaterieel (de afkorting SHS is ook gebruikt)

shwt seinhuiswachter

SI stationsinformant

SIFA Sicherheits-Fahrschaltung (Duitse dodemansknop). De schrijfwijze Sifa is ook gebruikt

SIG Schweizerische Industrie Gesellschaft (fabrikant van o.a. spoorwegmaterieel, zoals de Nederlands-Zwitserse TEE-vierwagentreinstellen)

Sig Signal (D)

Sigma Snel Inzetbare Groep ter Medische Assistentie (ondersteuning van ambulancezorg en traumateams, o.a. bij treinrampen). De schrijfwijze SIGMA is ook gebruikt

sigsto signaleringsstoring

Sigw Signalwerkstatt (werkplaats van het Duitse seinwezen)

sigwrn signaleringswaarschuwing

SIJ Spoorijzer nv te Delft (ofwel Spoorwegmaterieel en IJzerconstructie nv, fabrikant van wissels en goederenwagens voor de NS; tevens fabrikant van o.a. de Railtractor, een lichte dieselrangeerloc)

sik locomotor (lichte twee-assige rangeerlocomotief). De afkorting 'sik' is afgeleid van de merknaam Ganz-Jendrassik, een Hongaarse motorenfabriek die vanaf 1934 de krachtbron leverde voor locomotoren. Ofschoon latere locomotorseries andere motoren hadden, kregen ook deze de bijnaam 'sik'

SIM Switch Inspection and Measurement wagon (bep. type 2-assige wagen van Eurailscout, waarmee metingen en video-inspecties uitgevoerd worden van wissels)

SIMIS Sicheres Microcomputer System (elektronische beveiliging van Siemens), zie EBS

SIMIS-W Sicheres Microcomputer System von Siemens für den Weltmarkt, zie EBS-plus

SIMONE *Si*mulatie*mo*del voor *Ne*twerken (systeem van ProRail voor toetsing van landelijke uurpatronen in de dienstregeling op gevoeligheid voor verstoringen). De schrijfwijze Simone wordt ook gebruikt

SIMOTRA Société Industrielle d'exploitation des Moyens de Transport (verhuurbedrijf voor goederenwagens door heel Europa, later opgegaan in VTG)

SIM-voertuig Switch Inspection and Measurement vehicle (bep. type 2-assig schouw- en meetvoertuig voor wissels, van Eurailscout)

SIO systematisch incidentenonderzoek (van NedTrain)

SIRT Safety in Railway Tunnels (UIC, 2021)

SIT Site Integration Test (bij railinfraprojecten)

SIT Security of International Tickets (Distribution, Accounting and Control) (UIC, 2026)

SITA Simulatie in Transfer Afwikkeling (systeem van ProRail)

SITRAM Système d'Information sur les Transports Marchandises (informatiesysteem voor het goederenvervoer)

SIV Snel Interventie Voertuig (o.m. van de Brandweer Midden- en West-Brabant, voor ondersteuning bij calamiteiten op de HSL Zuid. ProRail Incidentenbestrijding heeft ook SIV's, zie BMT-voertuig)

SK spoorstroomkring

SKF Svenska Kullager-*f*abriken Aktiebolaget (Zweedse fabrikant van o.m. wielaslagers en draaistellen, bijv. van treinstellen Plan Y)

SKL Stoomtrein Katwijk Leiden (sinds 1973); tot 2015 heette het Stoomtrein Valkenburgse Meer

SKL21 bep. type spoorstaafbevestiging (een zgn. veerclip / tension clamp, ofwel een *S*pann*kl*emme) van de Duitse fabrikant Vossloh. De schrijfwijze Skl 21 wordt ook gebruikt

Sk-Signalsystem *S*ignal*k*ombination (Sk), systeem van de DB

waarbij de achtergrondschermen van hoofd- en voorseinen gecombineerd zijn (D)
Sk-Vorsignal *S*ignal-*k*ombination-Vorsignal (voorsein in het Duitse Sk-Signalsysteem)
SKVV Samenwerkende Kaderwetgebieden Verkeer en Vervoer
SkVV *S*amenwerkingsverband van de zeven Stadsregio's in het *k*ader van *V*erkeer en *V*ervoer
SL slijpmotorwagen
SL spanningloos (van bovenleiding)
SL ShortLines bv (spoorgoederenvervoerder, 1998-2004; overgenomen door Rail-4Chem)
SLB Spoorstaaflasbedrijf Utrecht
slb sectieleider brugonderhoud
SLi Spoorstaaflasinrichting te Utrecht (de schrijfwijze SLI is ook gebruikt)
slo slachtoffer(s) (afkorting in gebruik bij de Back Office van ProRail). De afkorting so wordt ook gebruikt
sls sectieleider Seinwezen
sls sluitsein
SLT Sprinter Light Train (van NSR)
SLT-1 Sprinter Light Train elektrische vier- en zeswagentreinstellen, resp. nummers 2401-2418 en 2601-2617
SLT-2 Sprinter Light Train elektrische vier- en zeswagentreinstellen, resp. nummers 2419-2450 en 2618-2649
SLT-3 Sprinter Light Train elektrische vier- en zeswagentreinstellen, resp. nummers 2451-2469 en 2650-2662
SLT-4 Sprinter Light Train elektrische vierwagentreinstellen, nummers 2401-2469 (ook aangeduid als SLT IV), zie S70
SLT-6 Sprinter Light Train elektrische zeswagentreinstellen, nummers 2601-2662 (ook aangeduid als SLT VI), zie S100
SLT IV zie SLT-4
SlTM Schielandsche Tramweg-Maatschappij nv (1882-1919); overgenomen door de RETM, zie aldaar
SLT VI zie SLT-6
slw sectieleider wegonderhoud
SM Staatsmijnen (de afkorting Stmn is ook gebruikt)
Sm Signalmeister (D)
SM'90 *s*toptrein*m*aterieel 1990 (elektrische tweewagentreinstellen, bijgenaamd "Railhopper"), nummers 2101-2109, zie Mat '90
SMAS Spoorweg-Maatschappij Almelo–Salzbergen nv (1862-1925; Nederlands gedeelte overgenomen door HSM en Duits gedeelte door DRG). De verkorting AS werd ook gebruikt
SMAS Stoomtram-Maatschappij Amsterdam–Sloterdijk nv (1882-1905); overgenomen door de GTA, zie aldaar
SMB stopmarkeerbord (een sein in ERTMS) (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*); stopmerkbord (*betekenis zoals gehanteerd door SpoorPro en NMBS*); stopplaatsmarkeerbord (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*)
SMBH Stoomtramweg-Maatschappij Bussum–Huizen nv (1883-1930); daarna naamswijziging in Tramweg-Maatschappij Bussum–Huizen nv (1930-1941), zie TMBH
SMC Schakel- en Meldcentrum (voorh. CSP, later: OBI, zie aldaar)
SME Staatsmijn Emma (in Hoensbroek-Treebeek)
SMGS Agreement on International Goods Transport by Rail / Overeenkomst voor Goederenvervoer per spoor tussen Europa en Azië (oorspronkelijke versie in het Russisch: *S*oglasenie o *M*ezdunarodnom zeleznodoroznom *G*ruzovom *S*oobscenii), zie CIM-SMGS
SMH Staatsmijn Hendrik (in Brunssum)
SMH Spoedeisende Medische Hulpverlening
SMILE Smooth Moving of Interlocking Link to ETCS level 2 or 3 (zie ETCS)

SMLW Spoorweg-Maatschappij Leiden–Woerden nv (1875-1899; overgenomen door de Staatsspoorwegen, zie SS). De afkorting LW is ook gebruikt
SMM Staatsmijn Maurits (in Geleen)
SMMR Stichting Museum Materieel Railion (sinds 2001)
SMOVW Storingsmelder Overwegen (de verkorting STO wordt ook gebruikt)
SMPS Agreement on International Passenger Transport by Rail / Overeenkomst voor Reizigersverkeer per spoor tussen Europa en Azië (oorspronkelijke versie in het Russisch: *S*oglasenie o *M*ezdunarodnom zeleznodoroznom *P*assazirskom *S*oobscenii)
SMR Smart Monitoring Room (van ProRail, voor het monitoren van camera's in de nabijheid van spoor en stations)
SMS Steunfonds Museum-Spoorwegbedrijven
sms samenstelling (van een trein)
SMW Staatsmijn Wilhelmina (in Terwinselen)
smw stafmedewerker
SMWF Stoomtram Maatschappij "West-Friesland" nv (1895-1909); overgenomen door de HSM, zie aldaar
SN sneltrein
sn sein
SNAV Société Nouvelle des Ateliers de Vénissieux (Franse fabrikant van goederenwagens, o.a. van de NS en Railion)
snbep snelheidsbeperking
SNCB Société Nationale des Chemins de fer Belges (sinds 1926), zie NMBS
SNCV Société Nationale des Chemins de fer Vicinaux (1884-1991) (B), zie NMVB
SND Storing Niet Defect (bep. storingsclassificatie van NedTrain. Met deze storing kan een trein nog worden ingezet tot aan de volgende onderhoudsbeurt)
SND Studiegroep Nieuwe Diesellocomotieven (van de NS, 1978-1980)
SNG Sprinter Nieuwe Generatie (vanaf 2018)
SNG-1 Sprinter Nieuwe Generatie elektrische drie- en vierwagentreinstellen, resp. nummers 2301-2368 en 2701-2750
SNIP Systeem voor de Nationale Informatievoorziening van de Positie van treinen
SNIP Spelregelkader voor Natte Infrastructuur Projecten (o.m. van belang wanneer een spoorbrug over water moet worden gebouwd)
SNN Spoorplan Noord-Nederland (project van ProRail dat sneller reizen mogelijk moet maken in Noord-Nederland en naar de Randstad, door inzet van meer treinen, betere overstap, nieuwe verbindingen en sneller rijden)
SNN Sporendriehoek Noord-Nederland (onderdeel van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer), zie PHS
SNR Stichting NVBS-Railverzamelingen, zie NVBS
SNSR Stichting NS-Reisfaciliteiten (te Utrecht)
SO Spoorwegopbouw nv (dochteronderneming van de NS)
SO Stoomtramweg-Maatschappij "Oldambt" nv (1882-1884); overgenomen door de SOP, zie aldaar
SO Samenwerkings Overleg spoor (van ProRail en Brandweer Nederland)
SO Specialistisch Optreden (van de brandweer, o.a. voor hulpverlening bij treinrampen)
so slachtoffer(s) (afkorting in gebruik bij de Back Office van ProRail). De afkorting slo wordt ook gebruikt
SOD Systeem Ontwerp Dossier (van ProRail)
SO&M NS Service, Onderhoud en Modernisering (voorh. NedTrain bv)
SOFRERAIL Société française d'Études et de Réalisations Ferroviaires
SOGEWAG Société de Gérance de Wagons Industriels (de schrijfwijze Sogewag is ook gebruikt)

SOLL gewenste absolute spoorligging, of de optimalisatie van de bestaande spoorligging op een traject. De term SOLL komt uit het Duits, waar een ‘soll’-situatie een gewenste situatie betekent
SoM Start of Mission (vertrek bij aanvang van de rit; afkorting gehanteerd in ERTMS)
SONI Stuurorgaan Nieuwbouw Infrastructuur
SOP Stoomtramwegmaatschappij Oldambt-Pekela nv (1884-1939; voortzetting van de Stoomtramweg-Maatschappij “Oldambt” nv, zie SO). In 1935 naamswijziging in Naamlooze Vennootschap “Oldambt-Pekela”, met afkorting OP; vanaf 1939 alleen busbedrijf
SOR Spoorwegongevallenraad, zie OVV
SORT Sector Organisatie en Training NS
SORT Special Operations Response Team (van Ambulance Amsterdam; komt in actie in het kader van Grootschalige Geneeskundige Bijstand, en Terrorisme Gevolg Bestrijding), zie GGB, TGB
So-Signale sonstige Signale (ook wel Nebensignale genoemd), zie Ne-Signale (D)
SO-spoor Samenwerkings Overleg spoor (van ProRail en Brandweer Nederland)
soule soulé CLS (doorslagveiligheid, als beveiliging van de bovenleiding tegen bliksemінslag, gefabriceerd door de Franse firma Soulé; soulé uitspreken als ‘soelee’), zie CLS
SOV Spoorweg Onthouders Vereeniging (richtte o.m. alcoholvrije kantines op voor spoorwegpersoneel). Later werden de spoorwegkantines sov genoemd (spoorwegontspanningsverblijf)
sov spoorwegontspanningsverblijf
SOVV Stichting Ondersteuning Vakbonden Vervoerssector
SoZa Staforgaan Sociale Zaken (van de NS)
SoZa 1 Staforgaan Sociale Zaken, 1e afdeling: Arbeidsvoorwaarden, Functiewaardering (*in 1993*)
SoZa 2 Staforgaan Sociale Zaken, 2e afdeling: Sociale regelingen (*in 1993*)
SoZa 3 Staforgaan Sociale Zaken, 3e afdeling: Personeelsfaciliteiten (*in 1993*)
SP “SpitsPendel”, elektrische treinstellen Mat ’74 (Plan Y) met uitsluitend tweede klas
Sp Spoorwegpolitie
Sp Schaltposten (Duitse schakelpost)
sp spoor
Sp 1 Spoorwegpolitie, 1e afdeling: Ontwikkeling en Algemene Zaken (*in 1983*); Automatisering, Besturingsinformatie, Financieel-economische en Administratieve zaken (*in 1985*); Financieel-Economische Zaken en Automatisering (*in 1989*)
Sp 2 Spoorwegpolitie, 2e afdeling: Uitvoering (*in 1983*); Geüniformeerde Diensten en Recherche Diensten (*in 1984*); Algemene Zaken en Secretariaat (*in 1985*)
Sp 3 Spoorwegpolitie, 3e afdeling: Personeelzaken (*in 1983*); Personeel en Organisatie (*in 1985*); Centrale Diensten (*in 1989*)
Sp 4 Spoorwegpolitie, 4e afdeling: Geüniformeerde Diensten (*in 1985*); Personeelzaken (*in 1989*)
Sp 5 Spoorwegpolitie, 5e afdeling: Recherche en Bedrijfspreventie (*in 1985*)
Sp 22 CMK/Centrale Meldkamer (onderdeel van de Spoorwegpolitie, 2e afdeling: Uitvoering) (*in 1983*)
Sp 23 Oefencentrum Diensthonden Maarn (onderdeel van de Spoorwegpolitie, 2e afdeling: Uitvoering) (*in 1983*)
Sp 24 Bureau Uitvoeringsondersteuning (onderdeel van de Spoorwegpolitie, 2e afdeling: Uitvoering) (*in 1983*)
Sp 124 Ontwerp Processen-verbaal (onderdeel van de Spoorweg-

politie, 1e afdeling: Ontwikkeling en Algemene Zaken) (*in 1984*)
Sp 261 Bureau Geüniformeerde Diensten (onderdeel van de Spoorwegpolitie, 2e afdeling: Geüniformeerde Diensten en Recherche Diensten) (*in 1984*)
Sp 262 Bureau Recherche Diensten (onderdeel van de Spoorwegpolitie, 2e afdeling: Geüniformeerde Diensten en Recherche Diensten) (*in 1984*)
Sp 263 Bureau Criminele Beveiliging (onderdeel van de Spoorwegpolitie, 2e afdeling: Geüniformeerde Diensten en Recherche Diensten) (*in 1984*)
Sp 264 Bureau Bijzondere Beveiliging (onderdeel van de Spoorwegpolitie, 2e afdeling: Geüniformeerde Diensten en Recherche Diensten) (*in 1984*)
SPA Projectgroep Spoorweg Post Accommodatie
spa spoorafwijking (in het plan van de trdl), zie spaw
SPAD Signal Passed At Danger (passage van stoptonend sein)
sp-afst spoorafstand
spasl spooraansluiting
spaw spoorafwijking (in het plan van de trdl)
Spbb Spoorwegbouwbedrijf nv (voorheen een dochteronderneming van de NS, later opgegaan in Strukton)
Spbb-AE Spoorwegbouwbedrijf Afdeling Elektriciteit (aan de Daalsedijk in Utrecht). Ook werd de aanduiding “Afdeling Elektrificatie” gebruikt
spbr spoorbrug
SPC Belgische Spoorwegpolitie / *S*ervice de *P*olice des *C*hemins de fer
Sp CD Spoorwegpolitie Centrale Diensten (van NS)
spdbr spoorwegdraaibrug
SPD soulé Surge Protective Device (overspanningsbeveiliging voor de bovenleiding, gefabriceerd door de firma Soulé), ook wel genoemd Surge Protection Device
spec speciaal
Speno Speno International SA, spooronderhoudsbedrijf uit Zwitserland, opgericht door Frank Speno (verhuurt o.a. materieel voor het slijpen van spoorstaven)
Sperrsig Sperrsignale (seinen met stopopdrachten), zie Sp-Signale (D)
SPF Spoorwegpensioenfonds (de schrijfwijze Spf is ook gebruikt)
SPFV Schienenpersonenfernverkehr (D)
SPINFO Spoorwegpolitie Informatiesysteem
SPM Signaling Power Monitoring (systeem dat de stroomvoorziening bewaakt van seinen, wissels en overwegen)
SpM Stichting Nederlandsch Spoorwegmuseum (sinds 1927)
spmd spoormodule (van NedTrain)
SPNV Schienenpersonennahverkehr (lokaal reizigersvervoer per spoor) (D)
Spoorijzer Spoorwegmaterieel en IJzerconstructie nv, Delft (fabrikant van wissels, goederenwagens en lichte rangeerlocomotieven)
Spoorijzer-NCM samenvoeging van de Spoorwegmaterieel en IJzerconstructie nv en de Nederlandse Constructiebedrijven en Machinefabrieken nv (fabrikant van spoorwegmaterieel). De schrijfwijze Spoorijzer/NCM is ook gebruikt
Spoor-ISAC Spoorweg Information Sharing and Analysis Centre
Spoorslag ’70 dienstregelingconcept uit 1970 (introductie van het Nederlandse intercitynet)
SpoPo Spoorwegpolitie (afkorting vooral in gebruik bij het KLPD). De schrijfwijze Spopo is ook gebruikt
SPOV Stichting Pensioenfonds Openbaar Vervoer
SPR “Sprinter” (aanduiding voor treinsteltypen SGM/Plan Y, SLT en SNG). Daarnaast wordt de afkorting SPR gebruikt om Sprinter stoptreinen in het algemeen aan te duiden in de dienstregeling
SPR Spoorbezettings-

grafiek voor Procesplan Rijwegen (de verkorting SBG wordt ook gebruikt)
SPR onderstop-nivelleer- en richtmachine (bep. type spooronderhoudsmachine, gebouwd door de firma Plasser & Theurer; "*S*topf-, *P*lanier- und *R*ichtmaschine")
Spr Spoorwegreclame nv (dochteronderneming van de NS)
SPS Staff Protection System (systeem dat baanwerkers waarschuwt voor een naderende trein op de HSL Zuid)
SPS Spitzke Spoorbouw bv
sps stationspersoneel
sps spoorstaaf
Sp-Signale Sperr-signale (Signale für Schiebelokomotiven und Sperrfahrten) (D)
sptl spoortunnel
SPV Afdeling Spoorwegveiligheid (van ProRail). De schrijfwijze SpV is ook gebruikt
spvd spoorwegviaduct
SpV&R Afdeling Spoorwegveiligheid en Regelgeving (van NS Reizigers)
SPW Spoorwijzer (baanvaktekening voor machinisten), zie WVK
spw spoorweg
spw spoorwijziging
spw spoorwijdte (spoorbreedte)
Spww Spoorwegwet (C 0101). De afkorting Sw wordt ook gebruikt
Spz Stafambtenaar personeelzaken (van de NS)
SR Seinenreglement (C 5202)
SR DB Schenker Rail Nederland nv (voorh. DB Cargo en Railion)
SR rijrichtings-houdrelais ('stick relay')
SR Staff Responsible (mode in ERTMS waarbij het oprijden van het spoor onder verantwoordelijkheid van de machinist valt; vergelijkbaar met het oprijden na een aanwijzing Stoptonend Sein)
SR Streckenkenntnis-Richtlinie (DB-richtlijn voor de wegbekendheid van machinisten) (D)
Sr Spoorwegrecherche (de afkorting Srech is ook gebruikt)
Sr salonrijtuig (van koninklijke trein); de schrijfwijze SR wordt ook gebruikt
Sr 1 Spoorwegrecherche, 1e afdeling: Staf en Administratie (*in 1972*); Ontwikkeling en Algemene Zaken (*in 1976*)
Sr 2 Spoorwegrecherche, 2e afdeling: Bijzondere Beveiligingszaken (*in 1972*); Uitvoering (*in 1976*)
Sr 3 Spoorwegrecherche, 3e afdeling: Personeelzaken (*in 1976*)
SR10 koninklijk rijtuig (rijtuig type ICR-4 uit 1992, omgebouwd tot salonrijtuig door Talbot in Aken voor koningin Beatrix in 1993); de schrijfwijze Sr10 is ook gebruikt
SR11 vast begeleidingsrijtuig van het koninklijke rijtuig, samen met de SR12 (dit zijn omgebouwde ICR-A rijtuigen uit 1992)
SR12 zie SR11
SR'54 Seinreglement 1954
SR'56 Seinreglement 1956
SR'65 Seinreglement 1965
SR'75 Seinreglement 1975
SR'90 Seinreglement 1990
SrA Stichting railAlert (instantie voor arbeidsveiligheidsbeleid in de Nederlandse spoorsector). De schrijfwijze SRA is ook gebruikt. Tevens wordt de afkorting rA gebruikt
SRB Swietelsky Rail Benelux bv (spooraannemer)
SRE Strukton Rail Equipment bv
Srech Spoorwegrecherche (de afkorting Sr is ook gebruikt)
SRG Standards and Regulation Group (technisch comité van UNIFE, zie aldaar)
srh seinrelaishuis
SRI Strukton Railinfra Installatietechniek bv
SRM ballastreinigingsmachine ("*S*chotter*r*einigungs*m*aschine")
SRM Strukton Railinfra Materieel bv
SRN Strukton Rail Nederland bv
SRO Stichting Railinfra Opleidingen
SRP Strukton Railinfra Projecten bv

SRP Stichting Rail Publicaties
SRPRL programma Slim Renoveren PRL (Procesleiding)
SRS System Requirements Specification (in ERTMS, zie aldaar)
SRS Stork Railway Services bv (revisiebedrijf voor draaistellen)
SRS Swedish Rail System AB (fabrikant van de Unimobiel railauto's)
SRSL Strukton Rail Short Line bv (spoorbeheerder van industriële aansluitingen en terminalsporen), zie NSSA
SRT Schörling Rail Tech GmbH (fabrikant van railreinigingsmachines en bovenleidingmontagewagens)
SRTB Strukton Rail Tractie en Bovenleiding (onderdeel van Strukton Systems bv)
SRV-wagen bijnaam van diesel-hydraulische treinstellen DH 1 en DH 2 (ook bijgenaamd "Wadloper" of "Maashopper"), die aan SRV-winkelwagens doen denken. De oorspronkelijke afkorting SRV staat daarbij voor "Samen Rationeel Verkopen", een samenwerkingsverband van een aantal zuivelgroothandels. NS voegde daaraan toe dat de afkorting SRV bestaat uit de eerste drie medeklinkers van het woord "SeRVice"
SS Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen nv (1863-1938), opgegaan in de NS
SS "StrandSprinter", elektrische treinstellen Mat '74 (Plan Y) met uitsluitend tweede klas
SS Staatsspoor (station Den Haag -), zie Gvr
ss schakelstation
ss max. toegestane snelheid 120 km/u (in aanduiding voor goederenwagens)
SSBS Stichting voor Sociale Bijstand aan Spoorwegpersoneel
SSC Sharp, Stewart & Company, Glasgow (fabrikant die o.m. de stoomlocomotieven bouwde van de NS-series 2800 en 5500)
SSDN Spoorlijn Station–Dorp Noordscharwoude nv (1912-1972; alleen goederenvervoer, exploitatie sinds 1915)
SSF Spoorflex Safety First bv (levert o.m. personeel voor werktreinen), onderdeel van Rotterdam Rail Feeding bv, zie RRF
SSGT Stuurgroep Systeem Gegevensverwerking Treindienst
SSI Spoorweg Sein Industrie nv (samenwerkingsverband van de firma's GRS, Philips, de Nederlandsche Machinefabriek Alkmaar en de Nederlandsche Seintoestellenfabriek Hilversum)
SSI Solid State Interlocking (in gebruik bij de NMBS in het PLP-beveiligingssysteem, zie aldaar)
SSI Schiphol Security Incident
ssi spoorstaaf slijtage indicator
SSICF Service de Sécurité et d'Interopérabilité des Chemins de Fer (B), zie DVIS
SSN Stoom Stichting Nederland (sinds 1976)
SSN Stadler Service Nederland bv (voor onderhoud aan treinstellen FLIRT, GTW, LINT en WINK)
SSP ballastafwerking- en profileermachine ("*S*chnell*s*chotterverteil- und *P*laniermaschine"), ook wel kortweg ballastploeg genoemd
SSP Schematisch Seininrichtingsplan (B)
SSp Statisch Snelheidsprofiel (in ERTMS). In dit snelheidsprofiel worden alle ter plaatse toegestane snelheden opgegeven. In ERTMS is het ook mogelijk om een *voorwaardelijk* SSp te sturen, dat tijd- en treinnummer-afhankelijk is. De schrijfwijze SSP wordt ook gebruikt: deze komt van de Engelse ERTMS-term "Static Speed Profile". De schrijfwijze SSp komt voort uit de Nederlandse vertaling daarvan
SSP Deutschland Duitse vestiging van Select Service Partner Ltd., een Britse multinational die het bedrijf Mitropa heeft overgenomen, zie aldaar
SSRS SubSystem Requirements Specification

(van ProRail)
SSS NV Smalspoor Swalmen (1910-1940, voor het aanleggen en exploiteren van een smalspoorweg tussen Swalmen en de kleigroeven)
SST Schipholspoortunnel
SSTT Stichting Stoomtrein Tilburg–Turnhout (sinds 1974)
SSV Spoorweg Sportvereniging
SSV project Samen Sneller Vertrekken (dit project zoekt naar mogelijkheden om de Airport Sprinter tussen Amsterdam CS, Schiphol en Hoofddorp kortere halteertijden te laten hebben door het invoeren van een sneller vertrekproces)
ss-wg wagen geschikt voor een vervoerssnelheid van 120 km/u
SSY StoomStichting IJmuiden
ST stoptrein
St lastgeving stoppen
St Stellwerk (Duits seinhuis), zie Stw
st storing (de verkorting sto wordt ook gebruikt)
STA *S*ysteem voor *T*rein*a*anwijzers (koppelt de aanduidingen van de treinaanwijzers op stations aan actuele informatie m.b.t. de treinenloop) (B)
stabbam gecombineerde stabilisator en ballast-afwerkmachine
STACDE Series Tests and Acceptance Conditions for Diesel Engines of motive power units (UIC, 2021)
stafmw zie smw
STAM Startend Materieel
STANAG Standard NATO Agreements (procedures voor o.a. militair spoorvervoer)
STANAG-2173 Regulations for Securing of Military Tracked and Wheeled Vehicles on Railway Wagons/Railcars (onderdeel van de Standard NATO Agreements), zie STANAG
STANAG-2832 Dimensional Restrictions for the Transport of Military Equipment by Rail on European Railways (onderdeel van de Standard NATO Agreements), zie STANAG
STAR Groningsch-Drentsche Spoorweg-Maatschappij (Stadskanaal–Ter Apel–Rijksgrens) nv (1914-1959); overgenomen door de NS
STAR Stichting Stadskanaal Rail (sinds 1992)
Stat status van een trein
stb blokstoring
Stbf Stückgutbahnhof (Duits stukgoedstation)
st-blok stopontspoorblok
STC Sustainable Transport Committee (van UNIFE, zie aldaar)
STDE Stichting DE3 (voor het opknappen en instandhouden van treinstel 115 Plan U/DE-III)
std-wl standaardwissel
STEF Société française de Transports et Entrepôts Frigorifiques (maatschappij voor koeltransport per spoor door heel Europa)
Stelcon merknaam, bestaande uit een samenvoeging van de afkortingen van “Ste(e)l & Concrete”. Een Stelconplaat is een bep. type betonnen vloerplaat met stalen rand, welke bijv. gebruikt wordt voor inzetplekken voor rail/wegvoertuigen
STEM *S*poor*t*rillingen *E*missie*m*odel
St&O staforgaan Studie en Onderzoek (van de NS)
STEV Systeemkeuze Tractie EnergieVoorziening
STG Stuurgroep Goederen(vervoer)
STG SysteemTechnische Grens (van componenten van spoorwegmaterieel)
Stgs Storingsgids (C 5509)
STH Specialisme Technische Hulpverlening (van de brandweer)
STIBANS Stichting tot Behoud van Af te voeren Nederlands Spoorwegmaterieel
STIBO geStileerde Baanvak Overzichtstekening
Stichting BEL Stichting Blauwe Engel Lochem (sinds 2000)
STID stofidentificatienummer (van gevaarlijke stoffen)
stjk stootjuk

STM stoomlocomotief / stoomtractie
STM trein, vervoerd door een stoomlocomotief
STM Stichtsche Tramway-Maatschappij nv (1878-1886); overgenomen door de Ooster Stoomtram-Maatschappij, zie OSM
STM Specific Transmission Module / Specifieke Transmissie Module (interface tussen de ERTMS/ETCS treininstallatie en het nationale beveiligings- en ATB-systeem; bedoeld om een ETCS-trein op een conventioneel beveiligd baanvak te laten rijden)
STM-ATB Specifieke Transmissie Module – Automatische Treinbeïnvloeding (treinapparatuur die informatie uit de ATB omzet naar informatie die begrijpelijk is voor ETCS)
STM-Memor Specifieke Transmissie Module – Memor (treinapparatuur die informatie uit het Belgische Memor-systeem voor automatische treinbeïnvloeding omzet naar informatie die begrijpelijk is voor ETCS. Wordt ook toegepast voor de grensovergang met België)
Stmn Staatsmijnen (de afkorting SM is ook gebruikt)
STM-PZB Specifieke Transmissie Module – Punktförmige Zug*b*eeinflussung (treinapparatuur die informatie uit het Duitse PZB-systeem voor automatische treinbeïnvloeding omzet naar informatie die begrijpelijk is voor ETCS. Wordt ook toegepast voor de grensovergang met Duitsland)
stmt storingsmonteur
stmt mat storingsmonteur materieel
stn station
STO semi-automatic train operation (dit is hetzelfde als GoA 2, automatische treinbesturing met machinist)
STO Storingsmelder Overwegen (de verkorting SMOVW wordt ook gebruikt)
sto storing (de verkorting st wordt ook gebruikt)
stoco storingscoördinator (van NSR)
stopstabbam gecombineerde *stop*machine, *stab*ilisator en *b*allast-*a*fwerk*m*achine
stopz stationsopzichter
STORE Stichting Onderdak Rail Erfgoed
Stork RMO Stork Rollend Materieel Onderdelen bv (fabrikant van locomotieven en draaistellen)
stormo stormobiel (bep. type railauto, genoemd naar de uitvinder, de heer Storm)
stp stapelplaats
STPI Schiphol Team Plaats Incident (o.a. bij calamiteiten in de Schipholspoortunnel)
stpl standplaats
STR Stellrechner (ook aangeduid als Element Control Computer, die de interface vormt tussen de SIMIS-sectiecomputers en de infra-elementen)
S-trein stoomtrein
Strw Streckenwechsel (D)
STS stoptonend sein (passage van -)
STS-A aanwijzing stoptonend sein met normale snelheid
STS-stuurgroep stuurgroep van ProRail, I&W en ILT voor monitoring en evaluatie van stoptonend sein-passages, zie STS
ST-systeem *st*andaard systeem (de meest eenvoudige variant van het 25 kV-tractie-energievoorzieningssysteem). De bovenleiding van dit systeem omvat alleen een rijdraad en een draagkabel (dit systeem wordt alleen toegepast op de binnenste sporen van emplacementen)
sttr stoomtractie
StV Vorschriften für den Stellwerksdienst (D)
STVA Société de Transports de Véhicules Automobiles (bedrijf voor autovervoer per spoor door heel Europa)
Stw Stellwerk (Duits seinhuis)
St.W. Stoomtram Walcheren nv (1903-1938). De verkorting SW werd ook gebruikt
STWB Spoorwegmaatschappij Tholen en West-Brabant nv (1916-1929)
S-type classificatie

voor speciale platte wagens op draaistellen (hieronder vallen bijv. veel containerdraagwagens)
SU Sneltram Utrecht (sinds 1983)
SUN Sneltram Utrecht–Nieuwegein (ook bekend als Sneltram Utrecht en Regiotram Utrecht)
SUN project railcorridor Schiphol–Utrecht–Nijmegen (voor een betere treinverbinding tussen Schiphol, Utrecht en Nijmegen)
SUNIJ zie SUNY
SUNY Sneltram Utrecht–Nieuwegein–IJsselstein (aangelegd door NS en beheerd door ProRail). De schrijfwijze SUNIJ is ook gebruikt
SUNY-lijn zie SUNY
SV seinverlichting
SV Spoorwegmaatschappij De Veluwe nv (1896-1935); exploiteerde de lijn Ede SS–Barneveld–Nijkerk (opgegaan in de NS). De afkorting DV is ook gebruikt
SV sneeuwveegmotorwagen
SvA Staat van Aanwijzingen
SVAU project Spoorverdubbeling Amsterdam–Utrecht (de afkorting SAU is ook gebruikt)
SVG Senior Verkeersleider Goederen (van ProRail)
SVGS Stuurgroep Vervoer Gevaarlijke Stoffen
SvL Supervised Location (in ETCS)
SVM Smeervoorschriften rollend Materieel (C 6561)
SVM Stoomtrein Valkenburgse Meer (sinds 1973). Vanaf 2015 heet het Stoomtrein Katwijk Leiden, zie SKL
SVO-rail Schuilenburg & Van Opijnen bv, ingenieursbureau voor de spoorwegsector
SVS Stagnatie- en Vertragingssignalering
Sv-Signale Haupt- und Vor*s*ignal*v*erbindungen / *S*ignal*v*erbindung (systeem waarbij seinen de functies van voorsein en hoofdsein kunnen combineren) (D)
SVV Structuurschema Verkeer en Vervoer (plan uit 1981 voor capaciteitsverruiming d.m.v. uitbouw van bestaande railinfrastructuur)
svv spoorvervoerder
svz stroomvoorziening
svzher stroomvoorzieningsherstel
svzsto stroomvoorzieningsstoring
SW Streekvervoer Walcheren nv (1933-1978, vanaf 1945 alleen busbedrijf). Gefuseerd met RTM en ZVTM tot Streekvervoer Zuid-West-Nederland nv (dochteronderneming van de NS), zie ZWN
SW Stoomtram Walcheren nv (1903-1938). De verkorting St.W. werd ook gebruikt
Sw Afdeling Seinwezen (van de NS), later Dienst Seinwezen genoemd. In de periode 1963-1964 heette het Dienst Seinwezen en Telecommunicatie, daarna Dienst Electriciteit en Seinwezen (zie Es), welke vanaf 1976 deel uitmaakte van de Dienst van Infrastructuur (zie Is). Sinds de oprichting van ProRail in 2003 wordt de afkorting Sw gebruikt voor het Seinwezen in het algemeen, waarbij onderhouds- en reparatietaken worden uitgevoerd door spoorwegaannemers
Sw Spoorwegwet (de afkorting Spww wordt ook gebruikt)
S-W Schneider-Westinghouse (fabrikant van locomotieven, o.a. NS serie 2800)
Sw 1 Seinwezen, 1e afdeling: Administratie (*in 1953*)
Sw 2 Seinwezen, 2e afdeling: Research en Bijzondere Werken (*in 1953*);
Research en Modernisering van de Seininrichtingen (*in 1956*)
Sw 3 Seinwezen, 3e afdeling: Stations- en Baanvakbeveiliging (*in 1953*);
Seininrichtingen voor Stations en Baanvakken (*in 1956*)
Sw 4 Seinwezen, 4e afdeling: Overwegbeveiliging, Constructie, Materialen-planning, Centrale Werkplaats (*in 1953*);
Constructie seininrich-

ting voor beweegbare bruggen en overwegen, Tijdaanwijzing en Opleiding (*in 1956*)
Sw 5 Seinwezen, 5e afdeling: Berichtwezen, Reglementen en Voorschriften betreffende de veiligheid van het verkeer (*in 1953*); Verkeerstechnisch onderzoek, Reglementering en Bedieningsvoorschriften (*in 1956*)
Sw 6 Seinwezen, 6e afdeling: Telecommunicatie en Stroomvoorziening voor het Seinwezen (*in 1956*)
Sw-Cie Seinwezen-Commissie
Sweco *Swe*dish *Co*nsultants (internationaal opererend ingenieursbureau, o.m. betrokken bij de invoering van ERTMS in Nederland). De schrijfwijze SWECO is ook gebruikt
S-wg wagen, geschikt voor een snelheid van 100 km/h
SWG Spoorwegwetgeving (C 0101, C 0102)
swg stortwagen
SWI Inspecteur Seinwezen (“Seinwezen-inspecteur”); de afkorting IS wordt ook gebruikt
SWID Seinwezen InstallatieDossier, bestaande uit Schema (S) en Overige Apparatuur (OA) bladen
Swigr Ingenieur van het Seinwezen (“Seinwezen-ingenieur”)
SWOD Seinwezen OverzichtsDossier, bestaande uit OBE-bladen, het Overzicht Retourleidingen (OR) en het Overzicht Seinbeeldrelaties (OS)
swr seinwerker
swt seinwachter
SYDIM Systeem Dienstkaartjes Machinisten
SYN vervoersmaatschappij Syntus bv
Syntus vervoersmaatschappij Syntus bv (‘*Syn*ergy between *T*rain and B*us*’)
SYS Systeembeheer
SYVAP Systeem Vastleggen Plan van de treindienst
SZB Spoorweg-Maatschappij Zuid-Beveland nv (1914-1951); overgenomen door de NS

T

T tractievorm
T trein, die een tramweg berijdt
T treindienstleiding / treindienstleider, zie trdl
T classificatie voor goederenwagens waarvan het dak te openen is (zoals roldak-, zwenkdak-, schuifdak- en luikendakwagens)
T tractievoertuig ('Triebwagen')
T Dieseltankstelle (tankplaat voor dieselmaterieel) (D)
t kuilwagen / diepladerwagen ("Tiefladewagen")
T-1 Mat '64 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 502-511 (ook genoemd: Plan T1)
T-2 Mat '64 elektrische tweewagentreinstellen, nummers 512-521(ook genoemd: Plan T2, Plan V)
T-3 Mat '64 elektrische vierwagentreinstellen, nummers 522-531 (ook genoemd: Plan T3)
T-4 Mat '64 elektrisch vierwagentreinstel, zie Plan T
TA treinafwijking
TA loketmachine (van de fabrikant Triumph-Adler) die vanaf 1978 bij de NS in gebruik was. Het was een minicomputer voor het drukken van treinkaartjes
TAD Trein(dienst) Afhandelingsdocument
tae technicus materieel ATB en elektronica
TAF Track Ahead Free (melding in ERTMS/ETCS aan de machinist dat de baan vrij is)
TAF-request Track Ahead Free-request (aanvraag van het RBC aan de boordcomputer van een trein in ERTMS), zie RBC, TAF
TAF TSI zie TSI-TAF
TAG Treindienst Alphen aan den Rijn–Gouda (naam van de lijnconcessie) (*betekenis zoals gehanteerd door de rijksoverheid*); Trein Alphen–Gouda (projectnaam) (*betekenis zoals gehanteerd door NSR*); Traject Alphen–Gouda (dienstregeling) (*betekenis zoals gehanteerd door R-net*)
TAG Ticketing Action Group (van de UIC, zie aldaar)
TAM Tool voor de Aanpassing van de Materieeldiensten (systeem van NS)
TAO treindienst aantastende onregelmatigheid / onregelmatigheden (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail en NSR*); treindienst aantastende omstandigheid (*betekenis zoals gehanteerd door IVW*); treinverkeer aantastende omstandigheid (*betekenis zoals gehanteerd door de rijksoverheid*). De schrijfwijze tao is ook gebruikt
TAO Toestand Afhankelijk Onderhoud (dit wordt toegepast door NedTrain als de toestand van een treinonderdeel te meten is, zoals de remmen en de stalen wielbanden die om de wielen gekrompen zijn), zie ook DAO, GAO
TAP-MD Passenger Messages Management Group / Telematic Applications for Passengers – Maintenance and Development (afdeling van de UIC, zie aldaar)
TAP-NT Telematic Applications for Passengers – New Ticketing (afdeling van de UIC, zie aldaar)
TAP TSI zie TSI-TAP
TAS treinaanwijzersysteem / treinaanwijsscherm (een soort halaanwijzer)
tass technisch assistent
TAWA Tijdelijke Automatische Waarschuwingsapparatuur (bij werkzaamheden aan de spoorbaan)
TB Transport Besturing (afdeling van NS)
TB TreinBeveiliging
Tb Talbot/Bombardier Transportation Aachen (fabrikant van spoorwegmaterieel)
Tb Triebfahrzeugbetrieb (D)
tb toestand baan
tb tracébeheer(der)
TBB Toepassing Besturings- en Beveiligingssystemen
TBB TreinBeveiligings- en Beheersingsinstallaties

TBC Stoomtram Tiel–Buren–Culemborg nv (1903-1919)
TBC TNV BasisConfiguratie
TBD TNV Bediengebied
Tbegl Triebfahrzeugbegleiter (krachtvoertuigbegeleider) (D)
Tbf Trennungsbahnhof (splitsingsstation) (D)
TBH TNV Beheersgebied
TBL Transmissie Baken-Locomotief / Transmission Balise-Locomotive (Belgische ATB). De afkorting TBL kan ook verwijzen naar de Belgische treinbeïnvloedingssystemen TBL 1, TBL 1+ en TBL 2, zie aldaar
tbl toon nummers van blauwe lampen (op detailscherm trdl)
TBL 1 treinbeïnvloedingssysteem (in hoofdzaak een systeem dat het seinbeeld van de seinen langs de baan in de cabine herhaalt), dat beperkt in België werd ingevoerd in de periode 1985-1987. Het bleek echter te duur en te weinig effectief, zie TBL
TBL 1+ Belgisch treinbeïnvloedingssysteem, vanaf 2008 ingevoerd, dat werkt met bakens (balises) in de spoorbaan. Dit is een verbeterde versie van het systeem TBL 1, en een stap in de invoering van ERTMS zonder dat men veel apparatuur hoeft te vervangen, zie TBL
TBL 2 treinbeïnvloedingssysteem TBL, gebruikt in combinatie met stopmerkborden op de Belgische HSL2, zie TBL
TBM Tram Breda–Mastbosch nv (1901-1903), daarna naamswijziging in Tramweg-Maatschappij Breda–Mastbosch nv (1903-1920), zie BM
TBO TransportBesturingsOrganisatie (afdeling van NSR die de bijsturing van materieel en personeel regelt) (*betekenis zoals gehanteerd door NSR*); Transport Bijsturing Organisatie (*betekenis zoals gehanteerd door VVMC*)
TBO TunnelBeheer en -Onderhoud (van ProRail)
TBO TunnelBeheer Organisatie
TBO Team Brandonderzoek (van de brandweer)
TBOV Toekomstbeeld OV (programma van NS Reizigers waarbij samen met de gehele spoorsector gewerkt wordt aan de toekomstvisie op het openbaar vervoer per spoor)
TBOV 2030 ontwikkelagenda Toekomstbeeld Openbaar Vervoer 2030
TBS Treinbeheersingssysteem / Treinbesturingssysteem
TBS Transportstromen Basisnet Spoor
TBT Treinbewegingstabel
TBV Tram- en Bargedienst-Vereeniging (1870-1929); tot 1893 heette het Stoomtram- en Bargedienst-Vereeniging, zie SBV
TBw Triebwagenbetriebswerk (D)
TC Transport Control van NSR
TC track circuit (spoorstroomloop; afkorting gebruikt door het Seinwezen)
TC tankcontainer(s)
Tc Dienst van Tractie (van de NS)
tc tractie
tc transportcontroller
Tc 1 Dienst van Tractie, 1e afdeling: Algemene Zaken en Comptabiliteit (*in 1945*)
Tc 2 Dienst van Tractie, 2e afdeling: Personeel (*in 1945*)
Tc 3 Dienst van Tractie, 3e afdeling: Depot en Wagenbeheer (*in 1945*)
Tc 4 Dienst van Tractie, 4e afdeling: Dienstregeling der Krachtvoertuigen en het daarop dienstdoende personeel (*in 1945*)
Tc 5 Dienst van Tractie, 5e afdeling: Uitvoerende dienst op de lijnen (*in 1945*)
Tc 6 Dienst van Tractie, 6e afdeling: Bijzondere onderwerpen (*in 1945*)
TCC NS Test Competence Center (voor automatiseringssystemen)
TCC Tunnelcoördinatiecentrum (van het SMC Randstad Zuid)
TCE Technisch Centrum Eindhoven, ook wel TCE NedTrain ge-

noemd (de voormalige NS hulpwerkplaats voor kleine reparaties en onderhoud aan rollend materieel)
TCE NedTrain zie TCE
TCEx *T*arif commun international pour le transport des *C*olis *Ex*press / Gemeenschappelijk Internationaal Tarief voor het Vervoer van Expresgoed (sinds 1961)
TCM Track Circuit Monitoring (systeem dat eventuele storingen in de spoorstroomloop detecteert)
TCM Train Composition Message (treinsamenstellingsgegevens)
TCMS Train Control and Management System (elektronisch monitoringsysteem van een trein, bijgenaamd "brain of the train"). Ook genoemd: Train Control and Monitoring System
TCN Train Communication Network (o.m. in gebruik in ICE-treinstellen)
TCO Team Collegiale Opvang (van Arriva), zie BOT, BOT/TCO
TCS Technische Commissie Spoormaterieel (na de Tweede Wereldoorlog belast met de opsporing van door Duitsland gevorderd materieel)
TCS Train Control System (in ETCS)
TCS Train Charter Services bv (bedrijf dat chartertreinen inlegt; exploitant van o.m. de Dinner Train, voorh. Railpromo Fleet Services bv, zie RFS
TCSS Train Control & Signalling System (voor beveiliging en bediening van de HSL Zuid)
TCU Traction Control Unit
TCV Tarif Commun international pour le transport des Voyageurs et des bagages (Gemeenschappelijk internationaal tarief voor het vervoer van reizigers en bagage)
Tcvl post T CVL (treindienstleidingspost die werkt met relaisbeveiliging type CVL, zie aldaar)
TCVT Stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport (maakt o.a. keuringsschema's voor spoorwegkranen en hijs- en hefgereedschap dat in gebruik is bij spooraannemers)
TD Société Anonyme Belge des *T*ramways de *D*ordrecht (1879-1891)
TD motordraaistel ('*T*rieb*d*rehgestell')
TDG treindienstgebied
TDL treindienstleidersscherm (oude VKL-applicatie waarmee vertragingen handmatig ingevoerd kunnen worden)
TDR Tijdtafel van de Dienstregeling
TDR Trein door rood signalering (in Procesleiding Rijwegen)
TDV *T*rans*d*ev *V*ertrieb GmbH (D), exploiteert o.m. de kaartautomaten van Verkehrsverbund Rhein-Ruhr (VRR), ook voor treinreizen naar Nederland. TDV voert tevens vervoersconcessies uit voor VRR, o.m. naar Nederland, zie Transdev
TDV Team Digitale Verkenning (van de brandweer)
TE bezetspoorlampje ('*t*rack *e*lectric light', op het tableau van de treindienstleider)
TE tractie-eenheid
TE Toezichtseenheid (bij Inspectie Verkeer en Waterstaat)
TE Technische Einheit im Eisenbahnwesen (D)
team RIS team Rail Infra en Spoorvoertuigen (van de Inspectie Leefomgeving en Transport), zie ILT
TEC Trans-Europ Containerzug (D)
TECE Trans-Europ Container-Express
tech mw technisch medewerker
TEE Trans-Europ-Express (Europees netwerk van reizigers-exprestreinen met uitsluitend eerste klas zitplaatsen, 1957-1995); in Nederland ook wel "Trans-Europa-Expres" genoemd
TEEM Trans-Europ-Express - Marchandises (project voor grensoverschrijdende expresgoederentreinen in Europa, 1961-1995); ook genoemd: Trans-Europ Goederenexpres
TEEV Trans-Europ-Express Vereniging (ook

wel TEE Vereniging genoemd, bestaande uit de Belgische, Duitse, Franse, Italiaanse, Luxemburgse, Nederlandse en Zwitserse spoorwegen, met hoofdkantoor in Utrecht, 1957-1995), zie TEE
TEF Trans-Europ-Frachtzug (D)
TEG Tramweg Maatschappij Eindhoven–Geldrop nv (1888-1922; overgenomen door Tramweg-Maatschappij "De Meijerij", zie TM). De afkorting EG werd ook gebruikt
TEIV Transeuropäische Eisenbahn Interoperabilitäts Verordnung (Europese regeling voor interoperabiliteit van spoorwegvoertuigen)
tel telecommunicatie
TeleNorma Frankfurter *Tele*fonbau und *Norma*lzeit GmbH (fabrikant van o.a. stationsklokken), zie ook TN
Telerail treinradio (voor communicatie tussen mcn en trdl)
T&M Tractie en Materieel (afdeling van NS)
T&M Commissie Tractie & Materieel Commissie (van NSR)
TEN Trans-European (Railway) Network / Transeuropees (spoorweg)net
TEN Trans Euro Nacht / Trans Euro Nuit / Trans Euro Night (gezamenlijk project van Europese spoorwegbedrijven voor de exploitatie van internationale slaaptreinen, 1971-1995)
TEN-T Trans-European Network for Transport (*betekenis zoals gehanteerd door UIC, ERFA en UNIFE*); Trans-European Transport Network (*betekenis zoals gehanteerd door de EU*); Trans-Europees Netwerk Transport (*betekenis zoals gehanteerd door de Raad van State en het Planbureau voor de Leefomgeving*); Trans-Europese Transportnetwerken (*betekenis zoals gehanteerd door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat*); Trans-Europees Vervoersnetwerk (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*); Trans-Europees Netwerk voor Transport (*betekenis zoals gehanteerd door de NMBS*)
TEOD Technische en Ongevallendienst
TER time element relay (tijdrelais, bijv. van een overweg)
TER Toezichteenheid Rail (crisisorganisatie van Inspectie Verkeer en Waterstaat). De afkorting TE Rail is ook gebruikt
TE Rail Toezichteenheid Rail (van Inspectie Verkeer en Waterstaat). De afkorting TER is ook gebruikt
terrch terreinchef
TES Trans-Europ-Schnellgüterzüge (D)
T&S Tickets en Service (afdeling van NS)
TET Twentsche Electrische Tramweg Maatschappij nv (1904-1997; vanaf 1933 alleen busbedrijf)
T&T Tracking & Tracing (systeem van NSR voor het automatisch volgen van treinstellen en locomotieven. Gegevens uit dit systeem worden gebruikt om de Materieelbalans in VKL te corrigeren), zie NTT
TEV tractie-energievoorziening
TEV Taak Eigen Veiligheid (bij werkzaamheden aan de railinfra)
TEV Team Explosieven Verkenning (van de politie; gaat ter plaatse en doet onderzoek bij o.m. meldingen van explosieven in treinen of op stations)
TEV Teamleider Explosieven Veiligheid (van de politie; voor explosieven veiligheidsonderzoek, o.m. bij meldingen van explosieven in treinen of op stations)
TEV-systeem tractie-energievoorzieningssysteem
TEX TEX Rail Training (*T*rans *E*uropa e*X*press Holding AG; internationale spoorwegopleidingsorganisatie en leverancier van spoorwegtechniek, ook actief in Nederland; verzorgt o.a. opleidingen voor treinmachinisten), zie RDP
Tf fictief dagtonnage ("Tonnage fictief", een-

heid voor het bepalen van gebruiksvergoedingen voor spoorwegnetten)
Tf Triebfahrzeugführer (Duitse machinist)
TFG *T*rans*f*racht Transport*g*esellschaft (Duitse spoorgoederenvervoerder, dochteronderneming van de DB; ook actief in Nederland)
TFG Transfracht zie TFG
tfn telefoon / telefonisch
Tfv Tarifverzeichnis (D)
Tfz Triebfahrzeug (krachtvoertuig) (D)
Tfzf Triebfahrzeugfahrt (D)
TG transformator-gelijkrichter
TGB Terrorisme Gevolg Bestrijding
TGIR Track Geometry Inspection Report
tgm telegram
TGMS Track Geometry Measurement System
TGP Société Anonyme Belge des Tramways de Groningen et de la Province (1880-1906); voortgezet door Gemeentetram Groningen, zie GTG
TGR spoorgeometrie register (Track Geometry Record)
TGV Thalys (Train à Grande Vitesse, hogesnelheidstrein)
TGV Technisch Geleid Vertrekproces (éénmansbediening van een reizigerstrein, waarbij de machinist verantwoordelijk is voor het vertrekproces en hierbij gebruik maakt van technische hulpmiddelen zoals camera's) (*betekenis zoals gehanteerd door NS*); Techniek-Geleid Vertrekproces (*betekenis zoals gehanteerd door LOCOV en de rijksoverheid*)
TGV-PBKA TGV-treinstellen (Train à Grande Vitesse) voor inzet op de lijnen van het Thalysnetwerk tussen Parijs, Brussel, Keulen en Amsterdam
TH Société Anonyme des Tramways de La Haye (onderneming die van 1873 tot 1886 tramlijnen voor passagiersvervoer exploiteerde in Den Haag); overgenomen door de HTM, zie aldaar
TH technische hulpverlening (bij grote ongevallen)
THA Thalys
THI Thalys International nv
TIAC UNIFE Trade and International Affairs Committee, zie UNIFE
TIB (overzicht van) Tijdelijke Infrabeperkingen
TIEx Règlement uniforme concernant le *T*ransport *I*nternational des colis *Ex*press par chemins de fer / Eénvormige Regeling inzake het Internationale Expresgoedvervoer per Spoor (sinds 1965)
TIF railvoertuig voor tunnelonderhoud ("*T*unnel*i*nstandhaltungs*f*ahrzeug")
Tigr Ingenieur van Tractie ("tractie-ingenieur")
TI-LET Tariefinstructie van het Landelijk Expresgoedtarief (C 8252)
TIM Trein Incident Management
TIM-plan Trein Incident Management plan
TINA Transport Infrastructure Needs Assessment (van de Europese Unie)
TIPSY Treintaxi Intermediate Processing System (acroniem met een knipoog naar het Engelse woord 'tipsy', dat aangeschoten betekent; de treintaxi werd namelijk vaak gebruikt door aangeschoten reizigers)
TIS Trein Incident Scenario
TIS Tractie Informatiesysteem
TIS 1 Trein Incident Scenario 1 – Verstoring treindienst
TIS 1.1 Trein Incident Scenario 1.1 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer (door ontsporing zonder slachtoffers, stroomuitval, wissel- en seinstoringen, uitval VPT, slechte weersomstandigheden, urgente ongeplande werkzaamheden, of defect materieel). Verstoring zeer beperkt
TIS 1.2 Trein Incident Scenario 1.2 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer, waarbij de treindienst

niet meer volgens plan kan worden uitgevoerd (door ontsporing zonder slachtoffers, stroomuitval, wissel- en seinstoringen, uitval VPT, slechte weersomstandigheden, urgente ongeplande werkzaamheden, defect materieel, of stilleggen treindienst op bevel van overheidshulpdiensten). Verstoring beperkt

TIS 1.3 Trein Incident Scenario 1.3 – Totale versperring. Treindienst niet meer uitvoerbaar (door ontsporing zonder slachtoffers, stroomuitval, wissel- en seinstoringen, uitval VPT, slechte weersomstandigheden, urgente ongeplande werkzaamheden, defect materieel, of stilleggen treindienst op bevel van overheidshulpdiensten). Verstoring ernstig

TIS 1.4 Trein Incident Scenario 1.4 – Totale versperring. Treindienst niet meer mogelijk in minimaal één post of druk knooppunt (bijv. door uitval centraal infrabediensysteem, stilleggen treindienst op bevel van overheidshulpdiensten, of extreme weersomstandigheden). Verstoring zeer ernstig

TIS 2 Trein Incident Scenario 2 – Brand

TIS 2.1 Trein Incident Scenario 2.1 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer (door automatische brandmelding op station/in tunnel, zonder stilstaande trein; rookontwikkeling/vuurverschijnselen bij/onder trein op vrije baan of emplacement; brand in stationsgebouw, niet uitslaand; of buitenbrand op spoorterrein, zoals een bielzen- of bermbrand). Verstoring zeer beperkt

TIS 2.2 Trein Incident Scenario 2.2 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer, waarbij de treindienst niet meer volgens plan kan worden uitgevoerd (door brand op station/in tunnel, zonder stilstaande trein; rookontwikkeling/vuurverschijnselen bij/onder trein op station/in tunnel; niet-uitslaande brand in trein, bijv. brandende prullenbak of smeulbrand in reizigerstrein; of uitslaande brand in stationsgebouw). Verstoring beperkt

TIS 2.3 Trein Incident Scenario 2.3 waarbij de bovenleiding spanningloos geschakeld wordt. Totale versperring. Treindienst niet meer uitvoerbaar door uitslaande brand in trein op vrije baan of emplacement. Verstoring ernstig

TIS 2.4 Trein Incident Scenario 2.4 waarbij de bovenleiding spanningloos geschakeld wordt. Totale versperring. Treindienst niet meer mogelijk in minimaal één post of druk knooppunt (bijv. door brandmelding in tunnel, met stilstaande trein; uitslaande brand in trein op station/in tunnel; of treinstilstand in tunnel, zonder spraakverbinding met het treinpersoneel). Verstoring zeer ernstig

TIS 3 Trein Incident Scenario 3 – Aanrijding, botsing en ontsporing met slachtoffers

TIS 3.1 Trein Incident Scenario 3.1 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer (door aanrijding van trein of rangeerdeel met persoon, groot dier, (brom)fiets(er), motorfiets, infra-element, object, of klein wegvoertuig zonder slachtoffers). Verstoring zeer beperkt

TIS 3.2 Trein Incident Scenario 3.2 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer, waarbij de treindienst niet meer volgens plan kan worden uitgevoerd (door aanrijding tussen rangeerdelen onderling; hard koppelen van trein/rangeerdeel met rangeerdeel/trein; aanrijding trein/rangeerdeel met klein wegvoertuig, met slachtoffers of slachtoffers onbekend, of met groot wegvoer-

tuig zonder slachtoffers). Verstoring beperkt

TIS 3.3 Trein Incident Scenario 3.3 – Totale versperring (treindienst niet meer uitvoerbaar door ontsporing met slachtoffers, of aanrijding trein met trein/rangeerdeel of met groot wegvoertuig, met slachtoffers of slachtoffers onbekend, waardoor wagenstellen niet vervormd, gekanteld of gestapeld zijn, en bovenleidinggroep niet uitgevallen is). Verstoring ernstig

TIS 3.4 Trein Incident Scenario 3.4 waarbij de bovenleiding spanningloos geschakeld wordt. Totale versperring. Treindienst niet meer mogelijk in minimaal één post of druk knooppunt (bijv. door ontsporing met slachtoffers, of aanrijding trein met trein/rangeerdeel of groot wegvoertuig, waarbij wagenstellen vervormd, gekanteld of gestapeld zijn, of bovenleidinggroep uitgevallen is). Verstoring zeer ernstig

TIS 4 Trein Incident Scenario 4 – Gevaarlijke stoffen

TIS 4.1 Trein Incident Scenario 4.1 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer (door uitstroom van stoffen zonder GEVI-code, of waarbij deze code onbekend is; of aanrijding/ontsporing goederentrein met kans op uitstroom van gevaarlijke stoffen). Verstoring zeer beperkt

TIS 4.2 Trein Incident Scenario 4.2 waarbij de bovenleiding spanningloos geschakeld wordt. Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer, waarbij de treindienst niet meer volgens plan kan worden uitgevoerd (door brand in goederentrein waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn). Verstoring beperkt

TIS 4.3 Trein Incident Scenario 4.3 waarbij de bovenleiding spanningloos geschakeld wordt. Totale versperring. Treindienst niet meer uitvoerbaar (door grote uitstroom van gevaarlijke stoffen waarvan de GEVI-code begint met 3, 4, 5, 6, 8 of 9). Verstoring ernstig

TIS 4.4 Trein Incident Scenario 4.4 waarbij de bovenleiding spanningloos geschakeld wordt. Totale versperring. Treindienst niet meer mogelijk in minimaal één post of druk knooppunt (door grote uitstroom van gevaarlijke stof(fen) waarvan de GEVI-code begint met 2). Verstoring zeer ernstig

TIS 5 Trein Incident Scenario 5 – Verdacht gedrag, verdacht voorwerp of (bom)explosie

TIS 5.1 Trein Incident Scenario 5.1 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer (door bommelding; verdacht gedrag of verdacht voorwerp langs de vrije baan; of vondst van niet-gesprongen conventionele explosieven op spoorterrein). Verstoring zeer beperkt

TIS 5.2 Trein Incident Scenario 5.2 – Structurele vertraging van 5 minuten of meer gedurende 30 minuten of langer, waarbij de treindienst niet meer volgens plan kan worden uitgevoerd (door verdacht voorwerp of bomvinding in trein op de vrije baan). Verstoring beperkt

TIS 5.3 Trein Incident Scenario 5.3 – Totale versperring. Treindienst niet meer uitvoerbaar door verdacht voorwerp of bomvinding in trein op station, in tunnel, of in station. Verstoring ernstig

TIS 5.4 Trein Incident Scenario 5.4 waarbij de bovenleiding spanningloos geschakeld wordt. Totale versperring. Treindienst niet meer mogelijk in minimaal één post of druk knooppunt, door (bom)explosie in trein, station of tunnel. Verstoring zeer ernstig

Tispr Technisch Inspecteur (ook een chef lijnwerkplaats kon als zodanig worden aange-

duid)
TISSEN Trein Incident Scenario's; meervoudsvorm van de afkorting TIS, zie aldaar
TIU Train Interface Unit (in ERTMS)
TIV Test- en Instelvoorschrift (bijv. van overwegboominstallaties) (*betekenis zoals gehanteerd door het Seinwezen*);
Test- en Instelvoorschriften Seinwezen, Telecom en Energievoorziening (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*)
TIV Track Inspection Vehicle
Tk treinkenmerk
tkg tekening
TKM tonkilometer (het equivalent van het vervoer van 1 ton over 1 kilometer). Dit is een eenheid die wordt gebruikt om de ontwikkeling van het (spoor)goederenverkeer aan te geven. De schrijfwijze tkm wordt ook gebruikt
TKR Toelating Krachtvoertuigen en Rijtuigen
TKR spoorsignaleringsrelais (*T*rack Indi*ca*tion *R*elay)
TKV Toelating Krachtvoertuigen (C 7515)
TL teamleider VL-post
TL Technisch Leider (bij werkzaamheden aan de railinfra)
TL aanduiding voor loopdraaistel van elektrisch treinstel Mat '35 en Mat '36
TI Telerail (treinradio, voor communicatie tussen mcn en trdl)
TLB Technisch Leider Baan (beoordeelt de veilige berijdbaarheid van de railinfra). De afkorting TL-Baan wordt ook gebruikt
TL-Baan zie TLB
TL-las bep. type gelijmde scheidingslas tussen twee spoorstaven, ook wel TL-lijmlas genoemd
TLN Transport en Logistiek Nederland (ondernemersorganisatie voor de transport- en logistieksector)
TLP Transport et Logistique Partenaires SA (onderdeel van de Franse spoorwegen, voor internationaal goederenvervoer per spoor)
TLR Trein- en Locomotiefdienst Regeling (bureaus waar de trein- en locomotiefomloop op districtsniveau werd bijgestuurd). Ook genoemd "Trein- en Locomotiefdienst-Regelingsbureau"
TLR-bureau Trein- en Locomotiefdienst-Regelingsbureau
TLS Trans Link Systems bv (uitgever van de OV-chipkaart)
TL-TDV Teamleider Digitale Verkenning (van de brandweer), zie TDV
TM Tramweg-Maatschappij "De Meijerij" nv (1896-1935); overgenomen door de BBA, zie aldaar
TM Trackmobile (rail/wegvoertuig, gebouwd door de Noord-Nederlandsche Machinefabriek in Winschoten en o.a. in gebruik bij de NS-grinderij in Linne)
T-mat zie Plan T
TMBH Tramweg-Maatschappij Bussum–Huizen nv (1930-1941); voorh. Stoomtramweg-Maatschappij Bussum–Huizen nv (1883-1930), zie SMBH
TMDG Tramweg-Maatschappij "De Graafschap" nv (1901-1939); voortgezet door de GTW, zie aldaar
TMP Technical Management Platform (overlegorgaan van de diverse Europese spoorwegen en de organisaties CER, EIM, ERFA, UIC, UIP, UIRR, UITP en UNIFE, met betrekking tot technische standaardisering)
TMS Train Management System (in ERTMS/ETCS)
TMS Traffic Management System (systeem voor herplanning van de treindienst)
TMZ Tramweg-Maatschappij Zandvoort nv (1884-1889); voorh. ETMZ, zie aldaar
TMZG Tramweg-Maatschappij Zuidlaren–Groningen nv (1892-1919)
TN Société Anonyme Belge de *T*ramways *N*éerlandais (Haarlem et extensions) (1896-1902); overgenomen door de HSM, zie aldaar
TN Thalys Nederland nv
TN Frankfurter Telefonbau und Normalzeit

GmbH (TeleNorma), fabrikant van o.a. stationsklokken
tn treinnummer (de afkorting trnr wordt ook gebruikt)
TNHT Tweede Noord-Hollandsche Tramweg-Maatschappij nv (1893-1946); overgenomen door de NZH, zie aldaar. De afkorting TNHTM is ook gebruikt
TNHTM zie TNHT
TNI Treinnummerindicator / Treinnummerindicatie
TNL Team Noordelijke Lijnen (van Arriva)
TNM Treinnummermelder (systeem ontwikkeld door de NMBS)
tno tot nader order
TNP Treinnummerpresentatie
TNV Treinnummervolgsysteem
TNV-Replay computerprogramma voor grafische reconstructies van incidenten waarbij de spoorwegveiligheid in het geding is geweest. Dit programma maakt daarbij gebruik van informatie uit het treinnummervolgsysteem, zie TNV
TNV-S TNV van Siemens
TNVV treinnummervolgsysteem voor VPT
TO afdeling Technisch Onderzoek (van de NS; gaat onder meer ter plaatse bij spoorwegongevallen)
TO technisch onderzoek (door de politie bij grote ongevallen)
TO track occupancy (spoorbezetting); afkorting gehanteerd in ERTMS
TOA Tactisch Officier Alarmcentrale (van de brandweer)
tobs ten onrechte bezetspoormelding
TOC Train Operating Company
TO CTO Taakomschrijving van het Centrum voor Technisch Onderzoek (van NS) (C 1401)
TOL Tramweg-Maatschappij Oosterbeek (Laag) – Doorwerth nv (1923-1944)
TOMP Transport Operator Mobility-as-a-service Provider (systeem van het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat dat de data ontsluit van verschillende openbaar vervoerbedrijven in Nederland, zodat de reiziger zich tijdens een reis slechts éénmaal hoeft te identificeren)
TOMP-API Transport Operator Mobility-as-a-service Provider – Application Programming Interface (een technische interface specifiek voor openbaar vervoerbedrijven die gebruik maken van het digitale MaaS-platform), zie MaaS, TOMP
TOON systeem dat de opvolger is van TNV-Replay (zie aldaar) dat inzicht geeft in gerealiseerde treinbewegingen. De naam TOON is een keuze geweest van het ontwikkelteam van CGI, aangezien er reeds andere systemen bij ProRail gebruikt werden die ook (acroniemen van) jongens- en meisjesnamen dragen, zoals DONNA, FRISO, HERMAN en SIMONE, zie aldaar
TOP Testen Onderposten (systeem om in relaiskasten CIS-onderposten te testen)
topz tractie-opzichter
TOR Transportongevallenraad
TOW Technische Onderhouds- en Werkvoorschriften inzake wissel- en seininrichtingen en telecommunicatie-inrichtingen (C 5516)
tp transport
tpm transportmanager
tpmid transportmiddelen
TPO Tijdelijke Plaatselijke Onderrichting (aanduiding voor een Belgische werkplekbeveiligingsinstructie, zie WBI)
TPR spoorherhalingsrelais (*T*rack Re*p*eater *R*elay, van de geïsoleerde sporen welke opgenomen zijn in de aankondigingswegen van overwegen)
TPRB Ter Plaatse Bediende Relaisbeveiliging
tps treinpersoneel
TPV technische primaire verstoring
TPV treinnummerpositie verbinding (interface van TNV met de externe systemen VKL en BEPAC)
TPvE Technisch Pro-

gramma van Eisen (dit beschrijft hoe systemen van ProRail technisch gerealiseerd moeten worden)
TR track relays (spoorrelais; afkorting gebruikt door het Seinwezen)
TR technische recherche
TR Les Tramways de Rotterdam (Société Anonyme Belge), 1904-1927 (eigenaar van alle aandelen van de Rotterdamsche Electrische Tramweg Maatschappij, zie RETM)
tr trein
TRA taak-risico analyse (van NedTrain)
TRA TRALIS Server (deelsysteem van Procesleiding Rijwegen voor communicatie met TRALIS, zie aldaar)
TRACA Track Condition Assessment
Traco Transport Control van Railion
trafo transformator
TRAIN Tele-Rail Automated Information Networks
TRALIS Train Location Information Service (subsysteem in het GSM-R systeem)
tram het woord tram is een afkorting van de naam Outram. Benjamin Outram (1764-1805) was eigenaar van een ijzergieterij in Derbyshire, en had aan een kolenmijn in Sheffield ijzeren rails geleverd voor kolenvervoer. Deze werden 'Outramways' genoemd, wat later is verbasterd/ingekort tot 'tramways' en daarna tot 'tram'
Transdev Transdev Nederland nv (openbaar vervoerbedrijf, o.a. eigenaar van Connexxion en Veolia). De naam Transdev is een omgekeerde afkorting van Société européenne pour le *Dév*eloppement du *Trans*port public
TRANSFESA Transportes Ferroviarios Especiales SA (Spaans railtransportbedrijf, overgenomen door de DB, gespecialiseerd in vervoer van containers en wissellaadbakken door heel Europa). De schrijfwijze Transfesa is ook gebruikt
T-rapport rapport van het nameten van *t*reinpunten (naar aanleiding van constatering van een spoorstaafdefect door de ultrasoontrein)
TRAXX locomotive platform for Transnational Railway Applications with eXtreme fleXibility (locomotieftypereeks van fabrikant Bombardier). Het acroniem TRAXX lijkt op het woord "traction" ("tractie") waarbij de laatste X voor "extra" kan staan, zodat deze aanduiding volgens Bombardier ook een "extra grote tractie" weergeeft. De schrijfwijze Traxx wordt ook gebruikt
TRB Trein- en Rangeerdienstvoorschriften voor de Nederlands-Belgische grensbaanvakken (C 5401)
TRB-A Aanhangsels bij de Trein- en Rangeerdienstvoorschriften voor de Nederlands-Belgische grensbaanvakken (C 5401)
Trbf Trennungsbahnhof (splitsingsstation) (D), zie Tbf
trbr treinbrief
TRCE Train Route Cancel Endsignal (vrijmaken restrijweg in het Bombardier beveiligingssysteem)
TRD Tramweg Roermond–Deurne (1916-1931)
trdl treindienstleider
trdl G treindienstleiding goederen (op NCBG's)
trdl MB treindienstleider minimaal bevoegd (voor opzichters- of procesleiderstaken, bijv. bij NedTrain)
trdl NCBG treindienstleider niet-centraal bediend(e) gebied(en). De schrijfwijze Trdl Ncbg wordt ook gebruikt
trdl NX treindienstleider NX (bevoegd om te werken met het beveiligingssysteem type NX, zie aldaar)
trdl VB treindienstleider volledig bevoegd
trdl VPT treindienstleider VPT (bevoegd om te werken met VPT ofwel Vervoer Per Trein, een verzameling van systemen gericht op verkeersleiding, treindienstleiding en planning)
TREX Trans-Europa Express (zie ook TEE)

TRG treinregelaar (rangeerdienstleider op het bedrijfsspoornet van de Hoogovens/Corus)
TRIS Treindienst- en Reisinformatiesystemen
trj traject
TRMS Toelatingseisen Rollend Materieel Spoorwegveiligheid
trnr treinnummer (de afkorting tn wordt ook gebruikt)
TRON *Tr*eindienstleiding *o*p *N*iet-centraal bediende gebieden (NCBG's)
TROTS Train Observation and Tracking System / Trein Observatie- en TrackingSysteem (opvolger van TNV)
trpt treinrapport
TRR Trein- en Rangeerdienstreglement (C 5201)
TRS Tijd Ruimte Slot (in de rangeerdienst, op NCBG-locaties, of bij planning en uitvoering van werkzaamheden)
trs treinserie, zie ts
trst treinstel
TrSt Trafostation (D)
TRT Treinrelatietabel
TRU Trainborne Recorder Unit (recorder in een trein, welke ERTMS-seingevings- en ritgegevens vastlegt)
trw tramweg
TS track section (spoorsectie; afkorting gebruikt door het Seinwezen)
ts treinserie (de verkorting trs wordt ook gebruikt)
ts tonen van seinnummer (op detailscherm trdl)
TSA TramSysteem Amsterdam (aanduiding voor de tram-infrastructuur van Amsterdam en alle daartoe behorende systemen)
ts alle toon alle seinnummers (op detailscherm trdl)
TSB (overzicht van) Tijdelijke Snelheidsbeperkingen
TSB toestaan van bediening infra-element
TSB DW TSB dag- en weekpublicatie (door NSR namens ProRail IM gepubliceerd document waarin machinisten worden geïnformeerd over tijdelijke snelheidsbeperkingen op het Nederlandse spoor, zie TSB)
TSG Train Signalling Gateway (interface tussen het netwerk van de seingeving en het GSM-R netwerk in ERTMS/ETCS)
TSI Technische Specificaties voor Interoperabiliteit
TSI B&S-HS Technische Specificaties voor Interoperabiliteit van het subsysteem Besturing en Seingeving van het trans-Europese Hogesnelheidsspoorwegsysteem
TSI-CCS Technical Specifications for Interoperability relating to Control-Command and Signalling Systems (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van spoorwegbeveiligingssystemen)
TSI-ENE Technical Specifications for Interoperability relating to the Energy subsystem of the rail system in the European Union (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van de energievoorziening van spoorwegen)
TSI-HS Technical Specifications for Interoperability relating to the Maintenance subsystem of the trans-European High-Speed rail system (Europese technische regelgeving m.b.t. het subsysteem Onderhoud van het trans-Europees hogesnelheidsspoorwegsysteem)
TSI-INF Technical Specifications for Interoperability for the Infrastructure subsystem of the rail system in the European Union (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van het subsysteem Infrastructuur van het spoorwegsysteem in de Europese Unie)
TSI-INS Technical Specifications for Interoperability relating to Infrastructure (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van railinfrastructuur)
TSI-L&P Technical Specifications for Interoperability relating to Locomotives and Passenger Rolling Stock (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van locomo-

tieven en reizigersmaterieel). De afkorting TSI-Loc&Pas wordt ook gebruikt
TSI-Loc&Pas zie TSI-L&P
TSIM TNV onderpostsimulator
TSI-NOI Technical Specifications for Interoperability relating to the subsystem “Rolling Stock – Noise” (Europese technische regelgeving m.b.t. het subsysteem “Rollend Materieel – Geluidsemissies”)
TSI-OPE Technical Specifications for Interoperability relating to Operational and Traffic Management (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van railverkeersleidingssystemen)
TSI-PRM Technical Specifications for Interoperability relating to accessibility of the Union’s rail system for persons with disabilities and Persons with Reduced Mobility (Europese technische regelgeving m.b.t. de toegankelijkheid van het railsysteem voor gehandicapten en personen met beperkte mobiliteit)
TSI-SRT Technical Specifications for Interoperability relating to the Safety in Railway Tunnels (Europese technische regelgeving m.b.t. veiligheid in spoortunnels), zie VEST
TSI-TAF Technical Specifications for Interoperability relating to the “Telematics Applications for Freight” subsystem of the rail system in the European Union (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van het subsysteem “Telematicatoepassingen voor Goederenvervoer” van het spoorwegsysteem in de Europese Unie)
TSI-TAP Technical Specifications for Interoperability relating to the subsystem “Telematics Applications for Passenger services” of the trans-European rail system (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van het subsysteem “Telematicatoepassingen ten dienste van Passagiers” van het trans-Europees spoorwegsysteem)
TSI-WAG Technical Specifications for Interoperability relating to Freight Wagons (Europese technische regelgeving m.b.t. interoperabiliteit van goederenwagens)
TSO Tijdelijke Stationsorder
TSR toestaan van rijweginstelling (verwijderen van verhindering rijweginstelling)
TSR-E toestaan van rijweginstelling éénmalig / toestaan van rijweginstelling met extra bediening
TSS Treinstilstands-(signalerings)systeem voor spoortunnels
Ts-Signale Signale für Teilfahrten und Schiebelokomotiven / Signale für Teil- und Sperrfahrten (D)
TSSS Trein Stilstand Signalering Schiphol (spoortunnel)
tsv treinsurveillant
TTA Transit Terminal Amsterdam bv (in de Westhaven)
TTC Tramways Trust Company, Limited (1881-1886; voortzetting van de Leidsche Tramway-Maatschappij, zie LeTM); overgenomen door de RTM, zie aldaar
TTI *t*unnel*t*echnische *i*nstallatie spoortunnels
TTI TROTS-TNV Interface
TTK TROTS-TNV Koppeling
TTPU Two Track Pick Up (de twee secties die nodig zijn om de vergrendeling van een wisselstraat vrij te maken. Dit is ook om te voorkomen dat de vastleggingen van wissels en kruisingen worden opgeheven terwijl een trein de rijweg nog aan het afrijden is)
TTR Timetable Redesign (project voor een optimaler dienstregelingsproces voor goederentreinen in Europa)
TTR Tank Terminal Rotterdam (onderdeel van Koninklijke Vopak nv)
TTV Lastgeving/Aanwijzing Telefonisch Toestemming vragen voor

Vertrek
T-type classificatie voor wagens met een dak dat te openen is (bijv. zwenkdak-, schuifdak-, luikendak- en roldakwagens)
TV Transportvoorlichting bv (dochteronderneming van de NS)
TVB Taken, Verantwoordelijkheden en Bevoegdheden (voorschriften voor werkzaamheden aan de railinfra)
TVFM Société Anonyme des Tramways à Vapeur de Flessingue, Middelbourg et extensions (1885-1929); exploiteerde de stoomtramlijn Vlissingen–Middelburg. Overgenomen door de VM, zie aldaar
TVG Technische Voorschriften voor Goederenwagens
TVG toestemming voor gebruik
TVL tunnelveiligheidslichten (ontwikkeld op de Betuweroute)
TVM TicketVerkoopMachine (NS-kaartautomaat)
TVM Transmission Voie-Machine / stuurpostsignalisatiesysteem (in gebruik op de Belgische HSL1 tussen Lembeek en de Franse grens)
tvp treinvrije periode (t.b.v. geplande werkzaamheden)
TVS Treinvolgsysteem
TVS Technische Voorschriften Seinwezen (C 5506)
TVT bovenleidingmontagewagen (“Triebfahrzeug mit Verbrennungsmotor, Turmtriebwagen”)
tvta te verklaren treinafwijkingen/tijdafwijkingen
TVV treinvrij venster (kader in de dienstregeling waarin geen treinen gepland zijn; ruimte in de dienstregeling voor werkzaamheden)
TW Stoomtramweg Tilburg–Waalwijk nv (1893-1898), voortgezet door de Hollandsche Buurtspoorwegen nv, zie HB
Tw Triebwagen (D)
tw tonen van wisselnummer (op detailscherm trdl)
TWA Transwaggon AG (verhuurbedrijf van goederenwagens door heel Europa)
tw alle toon alle wisselnummers (op detailscherm trdl)
TWAS Toekomstbestendig Werken aan het Spoor (uitvoeringsprogramma van ProRail)
TWD Tijd-Weg Diagram
tweetje aanduiding voor een tweewagentreinstel
TW-uitrusting Traveaux/Werken-uitrusting (systeem van de NMBS, dat toelaat om de aankondiging van overwegen onder bepaalde voorwaarden op te heffen tijdens werkzaamheden op een dubbelspoorlijn met automatische overwegen. Hierdoor hoeven deze overwegen niet bewaakt te worden gedurende de werkzaamheden)
Tz Triebzug (D)

U

U tractie uitschakelen
U aanduiding voor categorie uitzonderlijk hinderrijke werkzaamheden aan de railinfra
U classificatie voor speciale wagens (in aanduiding voor bep. goederenwagens die niet in te delen zijn in de overige UIC-wagencategorieën), zie UIC Type U
U bep. type gesloten goederenwagen die is omgebouwd tot materieelwagen voor werktreinen
U bep. type 2-assige instructie-ketelwagen voor opleidingen t.b.v. spoorwegongevallenbestrijding (bijv. het oefenen van calamiteiten met gevaarlijke stoffen), zie ook IKW
UA Umschlaganlage (D)
Üa Übergabezug nach und von Anschlüssen der freien Strecke (overdrachtsverkeer naar en van het hoofdspoor) (D)
ÜAM Übersicht über die zulässigen Achs- und Meterlasten (D)
UAV-GC contractering voor bovenbouwvernieuwing volgens Uniforme Administratieve Voorwaarden – Geïntegreerd Contract
UB Ultrasoonbedrijf (van de NS). De afkortingen NS UB en NS USO zijn ook gebruikt
Üb Übergabezug (Duitse goederentrein die rijdt tussen laad- en overslagpunten, en ook tussen aangrenzende stations)
U-Bahn Untergrundbahn (Duitse metro)
Übergabebf Übergabebahnhof (Duits overslagstation). De afkorting Übf wordt ook gebruikt
Ubf Umschlagbahnhof (Duits station voor overslag van containers)
Ubf Umladebahnhof (Duits overlaadstation)
Übf Übergabebahnhof (Duits overslagstation)
Übf Überholungsbahnhof (Duits inhaalstation)
UBV Uitvoeringsbepalingen bij de Behandeling van Vervoersbewijzen (C 8501)
UC unit cargo (wagenladingvervoer, waarbij losse wagens kunnen worden geboekt in goederentreinen die volgens een vaste dienstregeling rijden. De klant kan hiermee lading per wagen aanbieden). De schrijfwijze uc wordt ook gebruikt
UCA-Trac bep. type rail/wegvoertuig, gebouwd door Unimog Centre Antwerpen (o.a. voor Railion in Sas van Gent)
UCT Unit Center Terminal (Rotterdam Waalhaven, raccordement van 1971 tot 1994)
uct uitgangscontrole
uc-trein unit cargotrein (wagenladingtrein, ofwel een goederentrein die is samengesteld uit wagens van verschillende verladers). De schrijfwijze UC-trein wordt ook gebruikt
UEEIV Union Europäischer Eisenbahn-Ingenieur-Verbände / Union of European Railway Engineer Associations
UEMG UNIFE ERTMS Marketing Group, zie UNIFE
UESC UNIFE ETCS Steering Committee, zie UNIFE
UFC UNIFE Freight Committee, zie UNIFE
UFM Eurailscout Universal Fahrweg Messfahrzeug (multifunctionele meet- en inspectietrein voor spoorgeometrie en de kwaliteit van spoorstaaf en rijdraad)
UFM 120 Universal-FahrwegMesszug 120 (zelfrijdende meettrein van Eurailscout, gebouwd door Plasser & Theurer, die een max. werksnelheid heeft van 120 km/u). De schrijfwijzen UFM120 en UFM-120 worden ook gebruikt
Ühgl Überholungsgleis (inhaalspoor) (D)
UHP Universeel Herstelpunt (plek op een opstelterrein waar kleine herstelwerkzaamheden aan treinen worden uitgevoerd)
UIAP Union Internationale d'Associations de Propriétaires de wagons Particuliers (Internationaal Verbond van Eigenaren van Particuliere Goederenwagens)

UIC Union Internationale des Chemins de Fer (Internationale Spoorweg Unie)
UIC54 spoorstaafprofiel volgens norm van de UIC, met een gewicht van ca. 54 kg/m (ook wel 54E1-profiel genoemd)
UIC54-dwarsligger bep. type betonnen tweebloksdwarsligger, ook toegepast bij de NS (gewicht ca. 210 kg)
UIC60 spoorstaafprofiel volgens norm van de UIC, met een gewicht van ca. 60 kg/m (ook wel 60E1-profiel genoemd)
UIC B referentieprofiel zoals toegelaten voor Franse TGV-treinen
UIC C laadprofiel voor treinen die in midden-Europa kunnen rijden (komt overeen met het Nederlandse profiel)
UIC-Codering codering (volgens norm van de UIC) op wagens en rijtuigen
UIC CRTS UIC Commuter and Regional Train Services forum
UIC-eigendomscode tweecijferige code (volgens norm van de UIC) bedoeld om de eigenaar van rollend materieel te kunnen achterhalen
UIC F UIC Freight (afdeling van de UIC welke zich richt op het spoorgoederenvervoer)
UIC G2 laadprofiel zoals gehanteerd door de Duitse spoorwegen
UIC IRRB UIC International Rail Research Board
UIC-landencode tweecijferige code (volgens norm van de UIC) bedoeld om het land van herkomst van rollend materieel te kunnen achterhalen
UIC P UIC Passenger (afdeling van de UIC welke zich richt op het vervoer van reizigers per spoor)
UIC PGF UIC Passenger Global Forum
UIC PSG UIC Passenger Services Group
UIC R&I UIC Research and Innovation
UIC RICG UIC Research and Innovation Coordination Group
UIC RICS Railway Interchange Coding System (numerieke code van de UIC voor een spoorwegonderneming), zie UIC
UIC-rijtuigcode twaalfcijferig rijtuignummer (volgens norm van de UIC) dat informatie over het rijtuig bevat, bijv. voor rangeerders. Deze codering is voor alle bij de UIC aangesloten spoorwegmaatschappijen gelijk
UIC RS UIC Rail System (afdeling van de UIC welke zich richt op het ontwikkelen van innovatieve en duurzame technische oplossingen voor de spoorwegsector)
UIC ST UIC Standardisation (afdeling van de UIC welke zich richt op technische harmonisatie van het internationale spoorwegsysteem)
UIC Type E classificatie (van de UIC) voor standaard open wagens met hoge wanden
UIC Type F classificatie (van de UIC) voor speciale open wagens met hoge wanden (vooral stortwagens)
UIC Type G classificatie (van de UIC) voor gesloten goederenwagens
UIC Type H classificatie (van de UIC) voor speciale gesloten wagens met schuifwanden
UIC Type I classificatie (van de UIC) voor koelwagens
UIC Type K classificatie (van de UIC) voor 2-assige standaard platte wagens
UIC Type L classificatie (van de UIC) voor speciale platte wagens met onafhankelijke assen
UIC Type R classificatie (van de UIC) voor standaard platte wagens op draaistellen
UIC Type S classificatie (van de UIC) voor speciale platte wagens op draaistellen
UIC Type T classificatie (van de UIC) voor speciale wagens met opengaand dak
UIC Type U classificatie (van de UIC) voor speciale goederenwagens
UIC Type Z classificatie (van de UIC) voor ketelwagens

UIC-voertuigcode 12-cijferig nummer voor tractievoertuigen (inclusief alle bakken van treinstellen) en goederenwagens (volgens norm van de UIC) dat informatie over het voertuig bevat, bijv. voor rangeerders. Deze codering is voor alle bij de UIC aangesloten spoorwegmaatschappijen gelijk
UIC-X classificatie van de UIC voor sneltreinrijtuigen, ook wel m-rijtuigen genoemd (waarbij de “m” staat voor een rijtuig met een lengte van meer dan 24 m), zoals bijv. de ICK-rijtuigen van de NS
UIMC Union Internationale des services Médicaux des Chemins de fer (Internationale Unie van Medische Diensten der Spoorwegen)
UIP Union Internationale des Wagons-Privés / International Union of Wagon Keepers / Internationale Privatgüterwagen-Union (ook genoemd: UIP Rail)
UIP Rail zie UIP
UIRR Union Internationale du transport combiné Rail-Route / International Union of Combined Road-Rail Transport Companies
UITP Union Internationale des Transports Publics (International Association of Public Transport / Internationale Unie voor het Openbaar Vervoerswezen)
UKF Unie van Kunstmest Fabrieken bv (op de Vondelingenplaat bij Pernis)
ULB uitsluitend logische bezetspoormelding (in VPI en EBS, bijv. door kortsluitlans)
ULM Utrechtsche Locaalspoorweg Maatschappij nv (1896-1934; opgegaan in de NS). De afkorting ULS werd ook gebruikt
ULS uitschakelen rijrichting linkerspoor
ULS Utrechtsche Locaalspoorwegmaatschappij nv (1896-1934; opgegaan in de NS). De afkorting ULM werd ook gebruikt
Uml Umleitung (omleiding) (D). De afkorting Umltg wordt ook gebruikt
Umladebf Umladebahnhof (Duits overlaadstation). De afkorting Ubf wordt ook gebruikt
Umltg Umleitung (omleiding) (D). De afkorting Uml wordt ook gebruikt
UMR Eurailscout *U*ltrasoon *M*eetr*ij*tuig voor de bovenleiding
UMS uitsluitend materiële schade (bij aanrijdingen)
UNIFE Union des Industries Ferroviaires Européennes / Association of the European Rail Industry (voorh. Union of European Railway Industries)
Unilog Unilog nv (*Uni*ted *Log*istics, 1992-2007); joint venture van de Belgische en Britse spoorwegen voor het goederenvervoer per spoor via de Euro Tunnel. De schrijfwijze UNILOG is ook gebruikt
Unilog 60 wagentype in gebruik bij Unilog nv, voor vervoer van containers met een lengte tot 60 ft. Deze 4-assige wagen wordt ook aangeduid als Sffgns (S = platte wagen op draaistellen, ff = geschikt voor vervoer via de Euro Tunnel, g = geschikt voor vervoer van containers met een lengte tot 60 ft, n = maximale last groter dan 60 ton, s = max. toegestane snelheid 100 km/u)
Unimat bep. type stopmachine, gebouwd door de firma Plasser & Theurer
Unimobiel bep. type railvrachtwagen, gebouwd door de Zweedse firma SRS
Unimog bep. type railauto (‘*Uni*versal *Mo*tor *G*erät’), gebouwd door Mercedes-Benz
UNISIG United Signalling Equipment Manufacturers (vereniging van fabrikanten van spoorwegbeveiligingssystemen, bestaande uit Alcatel, Alstom, Ansaldo, Bombardier, Invensys Rail en Siemens). Ook genoemd: Union Industry of Signalling
UN-nummer stofidentificatienummer (van gevaarlijke stof) volgens

de United Nations Recommendations on the Transport of Dangerous Goods

U-OV Regio Utrecht Openbaar Vervoer (merknaam van Qbuzz bv voor de exploitatie van de Sneltram Utrecht sinds 2013)

UPGE Uitvoeringsprogramma Geluid op Emplacementen (gericht op vermindering van geluidsoverlast)

UPI Unit Probleemgerichte Inzet (van de Spoorwegpolitie)

UPS ononderbroken stroomvoorziening ("Uninterruptible Power Supply"). De aanduiding USV wordt ook gebruikt, zie aldaar

UPS-systeem systeem dat een ononderbroken stroomvoorziening moet garanderen ("Uninterruptible Power Supply system")

UR APTU Uniform Rules concerning the Validation of Technical Standards and the Adoption of Uniform Technical Prescriptions applicable to Railway Material intended to be used in International Traffic (de schrijfwijze APTU UR wordt ook gebruikt), zie APTU

UR ATMF Uniform Rules concerning the Technical Admission of Railway Material used in International Traffic (de schrijfwijze ATMF UR wordt ook gebruikt), zie ATMF

UR CIM Uniform Rules concerning the Contract of International Carriage of Goods by Rail (de schrijfwijze CIM UR wordt ook gebruikt), zie CIM

UR CIV Uniform Rules concerning the Contract of International Carriage of Passengers by Rail (de schrijfwijze CIV UR wordt ook gebruikt), zie CIV

UR CUI Uniform Rules concerning the Contract of Use of Infrastructure in International Rail Traffic (de schrijfwijze CUI UR wordt ook gebruikt), zie CUI

UR CUV Uniform Rules concerning Contracts of Use of Vehicles in International Rail Traffic (de schrijfwijze CUV UR wordt ook gebruikt), zie CUV

URF Union des services Routiers des chemins de Fer européens (Unie van Wegvervoersdiensten der Europese Spoorwegen)

URFD Ultrasonic Rail Flaw Detection (ultrasoondetectie van gebreken aan de spoorstaaf)

ÜS Überwachungssignal (van een overweg) (D). De schrijfwijze Üs wordt ook gebruikt

USATC United States Army Transportation Corps (de schrijfwijze USA/TC is ook gebruikt)

USATC-wagens goederenwagens die na de Tweede Wereldoorlog door de NS werden overgenomen van het United States Army Transportation Corps

USIS Uniek Spoor IdentificatieSysteem (van ProRail)

USIS-spoornummering nummering van sporen volgens het Uniek Spoor IdentificatieSysteem (van ProRail)

USM universele stopmachine ("Universalstopfmaschine")

USO ultrasoon spoorstaafonderzoek

USP ballastprofielploeg ("*U*niversal*s*chotterverteil- und *P*laniermaschine")

US-rapport rapport van ultrasoon spoorstaafonderzoek

Üs-Signal Überwachungssignal (D)

UST Eurailscout Ultrasoontrein voor spoorstaafonderzoek (de verkorting UTS wordt ook gebruikt)

UST Ultrasonic Testing (ultrasoon spoorstaafonderzoek)

Ust Umladestelle (overlaadpunt) (D)

Üst Überleitstelle (overloopwissels); de schrijfwijze ÜSt wordt ook gebruikt (D)

USTC United States Transportation Corps (andere benaming voor United States Army Transportation Corps), zie USATC

USTC aanduiding voor de goederenwagens die de NS in 1947 had overgenomen van het United States Transportation

Corps
USV ononderbroken stroomvoorziening (“Unterbrechungsfreie Stromversorgung”). De aanduiding UPS wordt ook gebruikt, zie aldaar
UT Unité Technique des Chemins de Fer (Technische Eenheid der Spoorwegen)
UT Conférence Internationale pour l’*U*nité *T*echnique des Chemins de Fer / International Conference for Promoting Technical Uniformity on Railways / Internationale Konferenz für die Technische Einheit im Eisenbahnwesen
UTLC United Transport and Logistics Company (voor containervervoer per spoor)
UTLC ERA United Transport and Logistics Company – Eurasian Rail Alliance (voor containertransport per spoor tussen Europa en Azië)
UTM Utrechtsche Tram-Maatschappij nv (1889-1907), overgenomen door de GTU, zie aldaar
Utmr hoofdgebouw van de spoorwegen, Utrecht Moreelsepark
UTO unattended train operation (dit is hetzelfde als GoA 4, automatische treinbesturing zonder personeel)
UTP Union des Transports Publics et Ferroviaires / Union of Public and Rail Transport
UTS Eurailscout ultrasoon meettrein voor spoorstaafonderzoek (de verkorting UST wordt ook gebruikt)
UTU Ultrasonic Test Unit (ultrasoon meetrijtuig)
U-type classificatie voor speciale wagens (in aanduiding voor bep. goederenwagens die niet in te delen zijn in de overige UIC-wagencategorieën), zie UIC Type U
UV uitvoerder (van werkzaamheden aan de railinfra)
UvB Uitstel van Betaling (boete welke door een conducteur, controleur of BOA wordt uitgeschreven wanneer een reiziger geen geldig vervoerbewijs kan tonen in het openbaar vervoer. Een UvB is een procesverbaal waartegen men bezwaar kan maken). De schrijfwijzen UVB en uvb worden ook gebruikt
UVO Utrechtse Vervoer Onderneming nv (1957-1968)
ÜVT Übersicht über die Verwendbarkeit der Triebfahrzeuge (D)
Uw Umladewagen (D)
Uw Unterwerk (D)
UWG spoorombouwtrein (“Umbaumaschinensatz für Weichen und Gleise”)
UZI Universeel Zuinig rijden Idee (energiezuinige rijstrategie van NS)

V

V lastgeving Vertrekken
V voorwaardelijke vertraging
V vertrek(sein)licht op het perron
V aanduiding voor categorie hindervrije werkzaamheden aan de railinfra
V Duits krachtvoertuig met dieselmotor (“Triebfahrzeug mit Verbrennungsmotor”), bijv. de diesellocs type V 100 van VolkerRail
v snelheid (afkorting afgeleid van het Latijnse woord *velocitas* dat “snelheid” betekent)
v verdiepte bak (in rijtuigcodering van dubbeldeks treinstellen, bijv. ABvk, Bv, Bvk, mBkv)
v met vouwbalg (in aanduiding van bep. rijtuigen, bijv. mCv)
v vertrek
v voorsein / voorseinpaal
V1 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELD2) uit 1966, nummers 401-415
V2 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELD2) uit 1967, nummers 416-430
V3 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELD2) uit 1968, nummers 431-438
V3M Verkeer, Vervoer, Verplaatsingen en Mobiliteit (afdeling van het Ministerie van Defensie)
V4 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type EL2) uit 1969-1970, nummers 441-461
V5 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type EL2) uit 1970, nummers 462-471
V6 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type EL2) uit 1970, nummers 472-483
V7 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELP2) uit 1970-1972, nummers 801-840
V8 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELP2) uit 1972, nummers 841-870
V9 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELP2) uit 1972-1973, nummers 871-888
V10 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELP2) uit 1973-1974, nummers 889-920
V11 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELP2) uit 1974, nummers 921-935
V12 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELP2) uit 1975-1976, nummers 936-950
V13 aanduiding voor Plan V elektrische tweewagentreinstellen (type ELP2) uit 1976, nummers 951-965
V 60 zie BR 105
V 100 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische locomotieven (“Triebfahrzeug mit *V*erbrennungsmotor”), later BR 211 genoemd, die o.a. tussen Nijmegen en Kleve werden ingezet; later ook in gebruik bij VolkerRail
V 160 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische locomotieven (“Triebfahrzeug mit *V*erbrennungsmotor”), later BR 215 en BR 216 genoemd, die o.a. via de IJzeren Rijn met Huckepacktreinen reden en o.a. tussen Groningen en Leer voor reizigerstreinen werden ingezet
V 164 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische locomotieven (“Triebfahrzeug mit *V*erbrennungsmotor”), later BR 218 genoemd, die o.a. tussen Nijmegen en Keulen werden ingezet
V250 aanduiding voor Fyra elektrische achtwagentreinstellen, gebouwd in Italië, nummers 4801-4816/4881-4883. De aanduiding V250 is genoemd naar de max. snelheid (“*V*elocità”) van 250 km/u waarvoor de trein ontworpen is
VA Veiligheidscertificaat – Deel A (Veiligheidscertificaat voor spoorwegondernemingen, ter aanvaarding van het veiligheidsbeheerssysteem in de Europese Unie overeen-

komstig Richtlijn 2004/49/EG en de toepasselijke nationale wetgeving), afgegeven door ILT of DVIS, zie aldaar
VA voltampère
VA2S Verkorte A2-corridor SAAL (verzamelterm voor de railinfraprojecten langs de autoweg A2 tussen Amsterdam en Utrecht, en in het gebied Schiphol–Amsterdam–Almere–Lelystad)
VABWG Voestalpine BWG (Butzbacher Weichenbau Gesellschaft)
VACO ProRail afdeling *V*ervoers*a*nalyse en *C*apaciteits*o*ntwikkeling (de schrijfwijzen VaCo en VA&CO worden ook gebruikt)
VAE Voestalpine Eisenbahnsysteme GmbH (leverancier van o.m. wissels)
VA&CO zie VACO
VAGRON Vuil Afvoer Groningen bv (de schrijfwijze Vagron is ook gebruikt), zie Gnvag
VAGU Verenigde Autobusdiensten Gouda-Utrecht bv (1952-1987; opgegaan in Verenigd Streekvervoer Westnederland nv, een dochteronderneming van de NS)
vakbez vooraankondiging bezet (in Procesleiding Rijwegen)
V. akd verlengde aankondiging (van een overweg). De schrijfwijze V-akd is ook gebruikt. Wordt ook wel lange aankondiging genoemd, zie L. akd
V-aki Voorschriften ter Voorkoming van gevaar bij aki's en ahob's (C 5504)
VAM Vuil Afvoer Maatschappij nv te Wijster
VAP Verband Anschlussgleise- und Privatgüterwagenbesitzer / Association of Private Siding and Waggon Owners (thans: Verband der verladenden Wirtschaft / Loading Industry Association)
VAP Verlader, Anschlussgleise- und Privatgüterwagenbesitzer (D)
VAR Verkoop aan reizigers (algemene term voor systemen die worden gebruikt bij de kaartverkoop aan reizigers, zoals bij loketten en kaartjesautomaten)
VAT Verbeteraanpak Trein (gezamenlijk project van ProRail en NS voor verbetering van de prestaties en de vervoercapaciteit op bepaalde trajecten)
VAT A2 Verbeteraanpak Trein op de A2-corridor (project hoogfrequent rijden op het traject langs de autoweg A2 tussen Amsterdam en Utrecht)
VAT SUN Verbeteraanpak Trein op de corridor Schiphol–Utrecht–Nijmegen
VAV Vergadering Algemene Veiligheidszaken NS
VAX-EBS Virtual Address eXtension EBS (koppeling tussen EBS en TNV ten behoeve van post Rotterdam)
VB Veiligheidscertificaat – Deel B (Veiligheidscertificaat voor spoorwegondernemingen, ter aanvaarding van de maatregelen die de spoorwegonderneming heeft genomen om te voldoen aan specifieke eisen om veilig op het betrokken net te kunnen opereren, overeenkomstig Richtlijn 2004/49/EG en de toepasselijke nationale wetgeving), afgegeven door ILT of DVIS, zie aldaar
VB voertuigbegeleider
Vb Algemene Verdedigingsvoorbereiding en Bedrijfshulpverlening (afdeling van de NS)
Vb 1 Algemene Verdedigingsvoorbereiding en Bedrijfshulpverlening, 1e afdeling: Algemene Verdedigingsvoorbereiding (*in 1989*)
Vb 2 Algemene Verdedigingsvoorbereiding en Bedrijfshulpverlening, 2e afdeling: Bedrijfshulpverlening, Brandveiligheid, Organisatie Reddingsauto's (*in 1989*)
VBA Voorschriften betreffende het Vervoer van Begeleide Auto's in autoslaaptreinen (C 8306)
VBBS Vereenvoudigde Beveiligings- (Bedienings-) en Beheersingssystemen (verzamelnaam voor relaisbeveiligingen voor kleine em-

placementen, zoals TPRB en VCVL)
VBC Voorschriften Beveiliging tegen Criminaliteit (C 0421)
VBD Voorschrift Beveiliging Documenten (van NS) (C 1405)
Vbf Verschiebebahnhof (rangeerstation, zie ook Rbf) (D)
VBG Voorschriften voor het Beladen van Goederenwagens (C 7554)
VBL Voorschriften voor het NS-personeel op de Belgische Lijnen (C 5303)
VBN Vervoerbewijzen Nederland bv (organisatie die de landelijke vervoerbewijzen in het Nederlandse openbaar vervoer beheerde, zoals de Nationale Strippenkaart), zie NVB
VBN-sterabonnement nationaal vervoerbewijs dat in het Nederlandse openbaar vervoer werd gebruikt van 1980 tot 2013. Het werd uitgegeven door Vervoerbewijzen Nederland bv, zie VBN
VB OV Maatschappij Voor Beter OV (sinds 2010). De schrijfwijze VBOV wordt ook gebruikt
vbr vrachtbrief
VBS Vereniging tot Behoud van Spoormaterieel Haarlem (ook wel BSH genoemd)
VBT Voorschrift Berichtendienst en Tijdaanwijzing bij NS (C 5403)
VBV Vakraad Brandveiligheid (van Brandweer Nederland)
vbv vernieuwing beveiliging
VC veiligheidscircuit (deel van beveiligingssystemen, gerelateerd aan de door een trein veroorzaakte spoorbezetmelding)
Vc Staforgaan Vervoerscoördinatie (van NS)
Vc Afdeling Vervoerscoördinatie (van NS)
VCA Veiligheids Checklist Aannemers (certificeringsprogramma van ProRail voor spooraannemers die risicovol werk doen)
VCD Veolia Cargo Deutschland GmbH
VCE venster controle-eenheid (onderpost of interface naar een kijktableau ten behoeve van TNV)
VCN Veolia Cargo Nederland bv
VC NS Veiligheidscentrale voor NS-personeel
VCU Vehicle Control Unit (boordcomputer in een trein voor diagnostische en bedieningsfuncties)
VCVL Vereenvoudigde Centrale Verkeersleiding (bep. type beveiligingssysteem. De met VCVL bediende stations zijn in feite op afstand bediende TPRB-installaties)
VD verantwoordelijk deskundige
VDB Verband der Deutschen Bahnindustrie (sinds 1999 naamswijziging in: *V*erband *d*er *B*ahnindustrie in Deutschland)
VDE Verein Deutscher Eisenbahnverwaltungen
VDL Voorschriften voor het NS-personeel op de Duitse Lijnen (C 5305)
VDL Verband der Deutschen Lokomotivindustrie
V-do Verzameling van dienstorders (C 0407)
VDR voltage dependent resistor (weerstand waarvan de weerstandswaarde afhankelijk is van de spanning)
VDS lastgeving vermindering dienstregeling-resp. inhaalsnelheid
VDV Voorschriften voor het Dienstvervoer (C 7402)
VdW Verband der Deutschen Waggonindustrie
VE verblijfseenheid bij werkzaamheden (blauwe rijtuigen met gele vlaggen: niet mee rangeren)
V&C Veiligheid en Compliance (afdeling van ProRail)
V&D Afdeling Vervoer en Dienstregeling (van ProRail)
VEFS Verein zur Erhaltung und Förderung des Schienenverkehrs Bocholt (D)
V&G Veiligheids- en Gezondheidscoördinator werkzaamheden
V&G Verbetertraject Veiligheid & Gezondheid (van ProRail)
V&G CO Veiligheids- en Gezondheidscoördi-

nator Ontwerpfase werkzaamheden (de schrijfwijzen VGCO en VGC-O zijn ook gebruikt)
V&G CU Veiligheids- en Gezondheidscoördinator Uitvoeringsfase werkzaamheden (de schrijfwijzen VGCU en VGC-U zijn ook gebruikt)
V en W Ministerie van Verkeer en Waterstaat (de schrijfwijze V&W is ook gebruikt)
Veolia Veolia Transport Nederland bv. De bedrijfsnaam Veolia is een samenvoeging van de namen *Vivendi* (een Franse investeringsmaatschappij) en *Aeolus* (de beheerder van de vier windrichtingen in de Griekse mythologie)
VEONN Vervoersonderneming Noord-Nederland bv (1996-1998), overgenomen door Arriva
VERA project Verbinding Roosendaal–Antwerpen
verk. akd verkorte aankondiging (van een overweg)
verl verlichting
vertr vertrek
verw verwarming
VES Voorschriften Exploitatieve Samenwerking tussen NS en VGL (Van Gend & Loos nv) (C 7529)
VES Vereinigte Eisenbahn Signalwerke (fusie van de seinwezendivisies van Siemens & Halske en AEG; fabrikant van beveiligingssystemen voor de spoorwegen)
V&S NS Veiligheid & Service
Ve-Signale Fahr*v*erbotsignale (seinen met stopopdracht) (D)
VE-spw lokaalspoorweg met vereenvoudigde exploitatie
VEST Veiligheidseisen Spoortunnels, zie TSI-SRT
VEV Verzameling van Exploitatieve Voorschriften voor de tramweg Utrecht Moreelsepark–Nieuwegein–IJsselstein (C 5410)
V&V Verificatie en Validatie (fase in het ontwikkelproces van systemen bij ProRail)
V&W (Ministerie van) Verkeer en Waterstaat. De schrijfwijze “V en W” is ook gebruikt
vg vrachtgoed
VGB Vervoersgegevensbank (database met gegevens omtrent uitgevoerde trein- en rangeerbewegingen)
VGC zie V&G
VGCO Veiligheids- en Gezondheidscoördinator Ontwerpfase werkzaamheden (de schrijfwijzen VGC-O en V&G CO zijn ook gebruikt)
VGCU Veiligheids- en Gezondheidscoördinator Uitvoeringsfase werkzaamheden (de schrijfwijzen VGC-U en V&G CU zijn ook gebruikt)
VG&L Van Gend & Loos nv (1806-2003; dochteronderneming van de NS; later opgegaan in DHL, zie aldaar). De afkorting VGL is ook gebruikt
VGG Voorschriften Gevonden Goederen (C 7555)
VGL Van Gend & Loos nv (1806-2003; dochteronderneming van de NS; later opgegaan in DHL, zie aldaar). De afkorting VG&L is ook gebruikt
VGM Voorschriften voor het gebruik van het Goederenmaterieel (C 7525)
VGM-A Voorschriften voor het gebruik van Goederenmaterieel, aanhangsel A: Voorschriften omtrent het gebruik van platte en boxpallets (C 7525)
VGM-B Voorschriften voor het gebruik van Goederenmaterieel, aanhangsel B: Kenmerken op goederenwagens (C 7525)
VGS Voorschriften Groepsstukgoederenvervoer (C 7529)
VGS Vervoer Gevaarlijke Stoffen
VGT Voorschriften voor het Gebruik van Treinen voor het Goederenvervoer (C 7530)
VGTM Voorschriften voor de Gronddienst Tractie en Materieel (C 7552)
vgtr volgtrein
VHA Vereeniging van Hoogere Ambtenaren bij de Nederlandsche Spoorwegen
VHB verhindering voor

bediening infra-element
vhk veehek
vhm veiligheidsman
vhm EV veiligheidsman energievoorziening
vhm/grw veiligheidsman/grenswachter (bij werkzaamheden aan de spoorbaan). De schrijfwijze VHM/GRW is ook gebruikt
vhm uw veiligheidsman uitvoering werken
vhp veiligheidspersoon/ veiligheidspersoneel
vhp-metro veiligheidspersoon metro (verantwoordelijk voor de veiligheid van werkploegen bij werkzaamheden op en langs metrosporen)
vhp-tram veiligheidspersoon tram (verantwoordelijk voor de veiligheid van werkploegen bij werkzaamheden op en langs de trambaan)
VHR verhindering rijweginstelling
VHR-E verhindering rijweginstelling éénmalig (met extra bediening) op seinen
VHS Vereniging van Hoger Spoorwegpersoneel (voorh. Vereniging van Hogere Spoorwegambtenaren)
VHV Voorschriften voor het Huckepack-vervoer (C 7561)
VIA Voorschriften inzake Invoerrechten en Accijnzen en in-, uit- en doorvoer van goederen en bagage (C 7527)
VIA VPT Interface Adapter (koppelsysteem tussen KBV en de Bombardier-versie van Bev21 voor het traject Amsterdam–Utrecht)
VIB Vakraad Incidentbestrijding (van Brandweer Nederland)
VICOS Vehicle and Infrastructure Control and Operating System (netwerkbesturingssysteem van Siemens)
VID vakinhoudelijk deskundige (van NedTrain)
viertje aanduiding voor een vierwagentreinstel
VIEW VPT Information EveryWhere (Post21 meekijksysteem, o.a. voor de rangeerdienstleiding)
VIN Vehicle Identification Number / Voertuig Identificatienummer (voor goederenwagens)
VIP Verificatie Infra-Projectering (in EBS)
VIPT Vakgebied Interne ProRail Taken
VIRLU Vialis Retrofit LED Unit (tweede generatie LED-seinen in Nederland; vervolgontwikkeling op het type VLA)
V-IRM verbouwd (verlengd) interregiomaterieel, bijgenaamd “Regiorunner”, of ook wel “Doedelzak” naar het geluid dat de elektronische apparatuur maakt (de schrijfwijze VIRM wordt ook gebruikt)
VIRM-1 aanduiding voor de eerste serie V-IRM dubbeldekstreinstellen van NS (nummers 8201-8281 en 8401-8481 origineel; en 9401-9481 en 8601-8681 verlengd), ontstaan door verlenging van DD-IRM treinstellen, zie aldaar
VIRM-2 aanduiding voor de tweede serie V-IRM dubbeldekstreinstellen van NS (nummers 9501-9525 en 8701-8725)
VIRM-3 aanduiding voor de derde serie V-IRM dubbeldekstreinstellen van NS (nummers 8726-8746)
VIRM-4 aanduiding voor de vierde serie V-IRM dubbeldekstreinstellen van NS (nummers 9547-9597)
V-IRM 4 elektrisch vierwagentreinstel type V-IRM (officieel aangeduid als V-IRM-IV)
V-IRM 6 elektrisch zeswagentreinstel type V-IRM (officieel aangeduid als V-IRM-VI)
V-IRM-III elektrisch driewagentreinstel type V-IRM (later verlengd tot V-IRM-IV, zie aldaar)
V-IRM-IV zie V-IRM 4
VIRMm aanduiding voor gemoderniseerde V-IRM treinstellen, zie aldaar
VIRMm-1 aanduiding voor de eerste serie gemoderniseerde V-IRM treinstellen (vanaf 2016)
VIRMm-2/3 aanduiding voor de tweede en derde serie gemoderniseerde V-IRM treinstellen (vanaf 2021)
V-IRM-VI zie V-IRM 6
VIS Voorschriften voor de Informatie op de Stations (C 4510)
VIS Verkeersleiding In-

formatiesysteem
VIS VPT Interface Server (koppelsysteem tussen KBV en de Alstom-versie van Bev21 voor de Betuweroute)
vk veiligheidskundige
VKA veiligheidskritische activiteiten
VKB Voorschriften voor de behandeling van Koers*b*orden (C 7511)
VKL Verkeersleidingssysteem (van ProRail)
vkl verkeersleider
vkl verkeerslichten (gekoppeld aan overwegbeveiliging). De schrijfwijze VKL is ook gebruikt
vkl overweg welke alleen beveiligd is met *ver*k*eers*l*ichten*
VKL-IS VKL Informatiesysteem
VKL-systeem Verkeersleidingssysteem (van ProRail)
Vkl trein ASL Verkeersleider trein Arriva Support & Logistiek
VKM Vehicle Keeper Marking (code op goederenwagens die de eigenaar ervan aanduidt)
VKM Vehicle Keeper Marking Register (van het Europees Spoorwegbureau)
vkm lmtbst vakman wegonderhoud/locomotorbestuurder
vkm lwz vakman wegonderhoud/leider der werkzaamheden
vkm mao vakman materieelonderhoud
vkm wo vakman wegonderhoud
vk-rijweg voorkeursrijweg (rijweg die ongewijzigd, volgens plan verloopt)
VKTT veiligheidskritische technische taken (bij ProRail)
VKTT ProRail Veiligheidskritische Technische Taken (Vakgebied Interne ProRail Taken)
VKV Voorschrift Koelvervoer (C 7562)
vkz veelading met kopen zijlading
VL Verkeersleiding (eerst van NS, daarna van ProRail)
VL Veluwelijn (spoorlijn Amersfoort–Zwolle)
Vl Vorspannlokomotive (D)
vl vertrekseinlicht (wordt ook wel “vertreklicht” genoemd)
VLA Vialis LED Armatuur (eerste generatie LED-seinen in Nederland)
VLG Regeling Vervoer over Land van Gevaarlijke stoffen
VLG Vossloh Locomotives GmbH (fabrikant van locomotieven, o.a. voor ACTS, ERS, HGK, Rail4Chem, Railion, Short Lines, Strukton en Veolia)
VL/ICB-post gecombineerde post voor Verkeersleiding en Incidentenbestrijding (van ProRail)
VL-O Verkeersleiding Opleidingen (van ProRail)
VL-post verkeersleidingspost (van ProRail), voorh. Post T, zie aldaar
VLS Voice Logging System (recorder voor het vastleggen van door de treindienstleider gevoerde gesprekken)
Vl-Signale Lichtvorsignale (D)
VLSM Verkeersleidingsysteem Metro (van het GVB)
Vlt Afdeling Voorlichting (van NS)
VLTC Verkeersleiding/Technisch Centrum van ProRail (de verkorting VL/TC wordt ook gebruikt)
vlwg wagen voor het vervoer van vleesconserven
VLZ Verkehrsleitzentrale (D)
VM Electrische Tram Vlissingen–Middelburg nv (1929-1945)
vm voorman
VMDH Vereeniging van Machinisten en Leerlingen-Machinist in der Dienst der HIJSM (de afkorting VMH is ook gebruikt)
vm dslmt voorman-dieselmonteur
vm el voorman-elektriciën
V-meter voltmeter
VMF Verenigde Machinefabrieken Stork-Werkspoor nv (fabrikant van spoorwegmaterieel)
VMF Stork Verenigde Machinefabrieken Stork nv (fabrikant van spoorwegmaterieel)
VMH Stoomtram Maatschappij Venlo–Maasbree–Helden nv (1909-1923); overgenomen door de LTM, zie aldaar
VMH Vereeniging van

Machinisten en Leerlingen-Machinist in der Dienst der HIJSM (de afkorting VMDH is ook gebruikt)
VMJB afdeling Veiligheid, Milieu en Juridisch Beheer (van ProRail)
vm mecn wo voorman-mecanicien wegonderhoud
VMMI Vital Man Machine Interface (in ERTMS/ETCS)
VMNS Vakbond voor Machinisten werkzaam bij de N.V. Nederlandse Spoorwegen (later VVM, zie aldaar)
VMO Veiligheids Management Overleg spoor (samenwerkingsverband bestaande uit veiligheidsregio's, ProRail en de politie, t.b.v. spoorincidentbestrijding)
VMO-spoor zie VMO
VMRS Vossloh Mobile Rail Services GmbH (D)
VMS Veiligheids Management Systeem (van NSR)
VMS Verkehrsverbund Mittelsachsen (D)
VMV Vervoer buiten profiel van Militaire Voertuigen (C 7560)
vm wgm voorman-wagenmeester
VNCI Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (ontwikkelt onder meer regelgeving voor het vervoer van chemicaliën per spoor)
VN-nummer stofidentificatienummer (van gevaarlijke stof) volgens de regelgeving van de Verenigde Naties inzake het vervoer van gevaarlijke stoffen
V-normen normen (opgesteld door Railned afdeling Spoorwegveiligheid) betreffende Veiligheidszorgsystemen van spoorwegorganisaties
VNW Voorschriften voor bouw en indienststelling Nieuwe Wagens
V-NX Vereenvoudigd NX
V-NX-toestel vereenvoudigd NX-bedieningstoestel (met keuzeknoppen, seinknoppen en wisselsignalering d.m.v. lampjes)
VOA Voorschriften betreffende Overwegaangelegenheden (C 4505)
vob vertragingsopvangbuffer (bij geplande werkzaamheden)
VOD Voorkeurs Ontwerp Dossier (van ProRail)
VOG Voorschriften betreffende de behandeling van Onregelmatigheden met Goederen (C 7528)
VolkerRail SAFAC zie SAFAC
VOP voldoende onderricht persoon (vakbekwaam functionaris van de HTM met bepaalde bevoegdheden, vooral ten aanzien van het werken aan de bovenleiding of tractiestroominstallaties)
Vopak Koninklijke Vopak nv (fusie van Kon. *V*an *O*mmeren nv en Kon. *Pak*hoed nv); op- en overslagbedrijf dat een aantal spoorwegterminals heeft (zoals in de Botlek, Eemshaven en Europoort)
VOP-Calamiteiten voldoende onderricht persoon, met bevoegdheden t.a.v. het in verband met een calamiteit uitschakelen en veiligstellen van de trambovenleiding (van de HTM)
VOP-R&W VOP-Remises en Werkplaatsen (voldoende onderricht persoon, met bevoegdheden t.a.v. het in- en uitschakelen van de beveiliging van de bovenleiding in remises, werkplaatsen en wasstraten van de HTM)
VOP-Schakelbevoegd voldoende onderricht persoon (vakbekwaam functionaris) met bevoegdheden ten aanzien van schakelhandelingen in het tractienet van de HTM
Vorbf Vorbahnhof (voorstation van een in de buurt liggend groter station) (D)
Vorsbef Vorsichtsbefehl (lastgeving/aanwijzing Voorzichtig Rijden) (D)
VOS Verkeersleidings Ondersteunings Systeem (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*);
Verkeersleiding Operationeel Systeem (*betekenis zoals gehanteerd door IVW*)
VOS Veilig Onderhoud Spoorvoertuigen (bedrijfsproces bij diverse

spooraannemers, voor onderhoud werkmaterieel)
Vossloh ETS Vossloh ETS bv, zie ETS Spoor
VP Tramwegmaatschappij Veendam–Pekela nv (1920-1923; daarna busbedrijf, in 1937 overgenomen door de GADO)
VP HSL-Zuid Verbeterprogramma HSL-Zuid (gericht op verbetering van de binnenlandse prestaties van de IC-Direct, IC Den Haag–Eindhoven en de IC-Brussel)
VPI Vital Processor Interlocking (elektronisch beveiligingssysteem van de firma GRS)
VPI Vereinigung der Privatgüterwagen-Interessenten (vereniging van particuliere eigenaren en verhuurbedrijven van goederenwagens in Europa)
VPO Voorschriften ter Voorkoming van Persoonlijke Ongevallen (C 0408)
VPT Vervoer Per Trein (ook wel 'Post21' genaamd; een verzameling van systemen zoals EBP, KBV, KEV, PRL, TBS, TNV, TROTS, VKL en WAAI, gericht op verkeersleiding, treindienstleiding en planning)
VPT+ zie VPT-plus
VPT-ARI VPT Automatische Rijweginstelling, zie VPT
VPT/BB VPT Beter Benutten (studie naar wijzigingen op VPT Procesleiding Rijwegen, voor het *b*eter *b*enutten van bestaande infrastructuur)
VPT-plus project om VPT te kunnen koppelen aan Bev21 en TRALIS
VPT-PRL VPT Procesleiding
VPÜ *V*ereins*p*ersonenwagen*ü*bereinkommen (Internationaal Reglement voor Reizigersmaterieel, zie RIC)
VPÜ/RIC *V*ereins*p*ersonenwagen*ü*bereinkommen (Internationaal Reglement voor Reizigersmaterieel), ook genoemd: Übereinkommen für die gegenseitige Benutzung der Personen- und Gepäckwagen im Bereiche des Vereins Mitteleuropäischer Eisenbahnverwaltungen und des internationalen Personen- und Gepäckwagenverbandes, zie RIC
VPW Vereenvoudiging Processen Wagenladingvervoer
VR voorzichtig rangeren
VR vrijgave rangeren
VR aanwijzing (voorh. lastgeving) Voorzichtig Rijden
VR veiligheidsrapport
VR veiligheidsregio
vr vrijdag(s)
VRAIL VentuRail nv (Belgisch verhuur- en revisiebedrijf van spoorwegrijtuigen)
VRB Voorschriften betreffende het Vervoer van Reizigers en Bagage (C 8501)
VRC Vakraad Risico- en Crisisbeheersing (van Brandweer Nederland)
VRI verkeersregelingsinstallatie (koppelt de werking van sommige overweginstallaties aan verkeerslichten en/of voorijlende waarschuwingslichten)
VRIS Visueel Reizigers InformatieSysteem
vrl/gv vrachtlijst/generale verklaring
VRM Voorschriften voor het gebruik van Reizigersmaterieel (C 7512)
vrmd voormelding
VRN VolkerRail Nederland bv (de afkorting VRR wordt ook gebruikt)
VRO VeiligheidsRegio's Overheidshulpdiensten
VRP Vakvereniging Rijdend Personeel (ook genaamd: Vakbond voor Rijdend Personeel)
VRR Voorrangsrelatie tussen Rijwegen (in het Procesplan Rijwegen)
VRR VolkerRail Nederland bv (de afkorting VRN wordt ook gebruikt)
VRR Verkehrsverbund Rhein-Ruhr (D)
VRS Verordening over de Rapportage Spoorwegongevallen (2020/572)
VRS *V*oorrangs*r*elatie op *S*einstap-niveau (volgordebewaking op eindspoor in ARI), zie ARI
VRS Vialis Railway Systems bv (ook bekend als VRS Railway Industry bv); fabrikant

van overweginstallaties, wisselstellers en seinen
Vr-Signale Vorsignale (voorseinen) (D)
vrst voorschrift
vrtr voortrein
VS lastgeving Verkeerd Spoor
VS melding voedingsstoring
VS Vorsignal (voorsein) (D)
VSB Vastlegging Spoornetbenoeming
VSD Vereniging Spoorwegregelgeving en Documentatie
V-sein voorsein
VSFT Vossloh Schienenfahrzeugtechnik GmbH (fabrikant van locomotieven, o.a. voor NedTrain)
VSG Reglement Vervoer over de Spoorweg van Gevaarlijke stoffen (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*), zie RID;
Besluit Vervoer van Gevaarlijke Stoffen per Spoor (*betekenis zoals gehanteerd door de Raad voor de Transportveiligheid*);
Regeling Vervoer Gevaarlijke Stoffen over de Spoorweg (*betekenis zoals gehanteerd door IVW*)
VSI Voorschriften Seintechnische Installaties (C 5515)
VSI Vehicle System Interface
VSig Vorsignal (voorsein) (D)
VSM Veluwsche Stoomtrein Maatschappij (sinds 1975)
VSN Verenigd Streekvervoer Nederland nv
VSP Verkeerd Spoor
V-spoor vertrekspoor
VSRT Volker Stevin Rail & Traffic bv
VST Verzameling van Voorschriften voor de Stations- en Treindienst (C 7501)
VST videoschouwtrein
VSTIV Vervanging Systemen Toedeling Infra Verkeersleiding
VT Volgen Trein (in verkeersleidingssysteem)
VT Verbrennungstriebwagen (Duits dieseltreinstel)
vt vertrouwelijk
VT 24 aanduiding voor Duitse diesel-hydraulische treinstellen (*V*erbrennungs*t*riebwagen Baureihe 24) die o.a. tussen Groningen en Leer en tussen Enschede en Dortmund werden ingezet. Ook wel Baureihe 624 genoemd, zie BR 624
VTB voertuigbedienaar
VTB Voorschriften voor het Technisch Beheer van de weg en de onroerende objecten (C 4502)
VTB Vopak Terminal Botlek (met spooraansluiting sinds 1961)
VTB HSL voertuigbedienaar op HSL-sporen. De schrijfwijze VTB-HSL is ook gebruikt
VTC voltooiingscircuit (controlecircuit in het beveiligingssysteem NX ’68 dat controleert of de wissels in een rijweg de stand innemen die overeenkomt met het gegeven commando)
VT CV Verdeelteam Capaciteitsverdeling (van ProRail)
VTG Verzameling van Technische Gegevens en eisen samengesteld door de Dienst van Weg en Werken (C 4501)
VTG Vereinigte Tanklager und Transportmittel Gesellschaft (verhuurbedrijf voor goederenwagens)
vtg vertraging
VTGB VTG Benelux bv (onderdeel van de Vereinigte Tanklager und Transportmittel Gesellschaft), zie VTG
VTI Voertuiginstructie
V-tijd vertrektijd
VTL Verbeterde TNV Logfile
VTN aanduiding voor materieel-omloop van driewagentreinstellen serie 614 van de DB, in dienst bij NoordNed
VTN Veolia Transport Nederland bv
VTOB-blad Verkeers*t*echnisch Ontwerp overzichtstekening Baan en emplacement (ofwel een overzichtstekening baan en emplacement behorende bij een Railverkeerstechnisch Ontwerp)
VTOM Veiligheid en Toegang Op de Metrobaan (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*);
Veilige Toegang Op de Metrobaan (*betekenis zoals gehanteerd door de RET*);

veiligheidstraining Veilig werken aan Tram- Of Metrospoor (*betekenis zoals gehanteerd in jaarverslag 2017 van Stichting railAlert*)
VTOS Veiligheid en Toegang Op het Spoor
vtr veetrein
VTS Voorschriften betreffende Toegang tot de Spoorweg (C 1402)
VTS Tramweg-Maatschappij Venlo–Tegelen–Steyl nv (1887-1911); voortgezet door de MVTS, zie aldaar
Vv Dienst van het Vervoer (van de NS)
Vv 1 Dienst van het Vervoer, 1e afdeling: Algemene Zaken (*in 1956*);
Algemene Zaken en Personeelzaken (*in 1960*)
Vv 2 Dienst van het Vervoer, 2e afdeling: Beheer goederenmaterieel (*in 1956*);
Beheer van het Goederenmaterieel (*in 1960*)
Vv 3 Dienst van het Vervoer, 3e afdeling: Reizigerstreindienst (*in 1956*)
Vv 4 Dienst van het Vervoer, 4e afdeling: Goederentreindienst en Bouw (*in 1956*);
Goederendienst en Bouw (*in 1960*)
Vv 5 Dienst van het Vervoer, 5e afdeling: Omloop krachtvoertuigen en reizigersmaterieel, Dienstindeling rijdend personeel en Extra treinen (*in 1956*);
Omloop krachtvoertuigen en reizigersmaterieel, Extra treinen, Dienstindelingen rijdend personeel (*in 1960*)
Vv 6 Dienst van het Vervoer, 6e afdeling: Operations research (*in 1960*)
Vv 7 Dienst van het Vervoer, 7e afdeling: Uitbreidingswerken (*in 1960*)
VVB Verzameling van Voorschriften voor de Buitendienst (C 5501)
VVB Vervangend Vervoerbewijs (een direct te betalen boete voor reizen zonder geldig vervoerbewijs in het openbaar vervoer. Dit is geen proces-verbaal, dus kan de reiziger er ook niet tegen in beroep gaan)
VVF Voorschriften Vervoersfaciliteiten (C 2403)
VVF Verantwoordelijk Veiligheidsfunctionaris (bij werkzaamheden aan de railinfra)
VVG Voorschriften betreffende het Vervoer van Goederen en bagage (C 7526)
VVK Verzameling van Voorschriften voor de Krachtvoertuigendienst (C 7551) (*betekenis zoals gehanteerd door NS*);
Voorschriften voor Krachtvoertuigpersoneel (*betekenis zoals gehanteerd door de VVMC*)
VVM Vakvereniging voor Machinisten bij de Nederlandse Spoorwegen (voorh. VMNS; later VVMC, zie aldaar)
VVMC Vakvereniging voor Machinisten en Conducteurs (voorh. VVM, zie aldaar)
VVO Verbeteren Veiligheid op Overwegen
vvr vervoersregeling
VVRV Stichting Veiligheid & Vakmanschap Railvervoer (neemt examens af voor veiligheidsfuncties in de railsector)
VVS Verzameling van Voorschriften voor het Stationspersoneel (C 7503)
VVS Vervoers*v*oorwaarden Stads- en streekvervoer
vvs vervoersstremming
VVS-A Verzameling van Voorschriften voor het Stationspersoneel, aanhangsel A: Omroepen (C 7503)
VV-Sr Verzameling van Voorschriften voor de Spoorwegrecherche (C 0506)
VVT Verzameling van Voorschriften voor het Treinpersoneel (C 7502)
VVV Veiligheid, Voorzieningen en Verlichting (programma voor verbetering van de stationsomgevingen langs de Wunderline Groningen–Bremen)
vvvb vervoersverbod
VVW Verzameling van Voorschriften voor de Wagenmeesters (C 7552)
VVW Voorschrift Veilig Werken (t.b.v. werkzaamheden aan de spoorbaan)
VVW-HS Voorschrift

Veilig Werken – Hoogspanning (de schrijfwijze VVW HS wordt ook gebruikt)
VVW-LS Voorschrift Veilig Werken – Laagspanning (de schrijfwijze VVW LS wordt ook gebruikt)
VVW-Metro Voorschrift Veilig Werken Metro (voor het voorkómen van aanrijd- en elektrocutiegevaar tijdens werkzaamheden op de metrobaan en op perrons)
VVW-Tram Voorschrift Veilig Werken Tram (regels voor de veiligheid bij het werken op, aan of nabij de trambaan)
VVW-Trein Voorschrift Veilig Werken Trein (uitwerking van het NVW-kader, gericht op voorkoming van aanrijd- en elektrocutiegevaar bij conventioneel spoor, HSL en Betuweroute, zie NVW)
VWB voorbereider werkplekbeveiliging
VWB-O VWB met Ontwerpende Taken
VWB-U VWB met Uitvoerende Taken
VWB-V VWB met Voorbereidende Taken
VWS Veiligheidsvoorschriften voor Werkzaamheden aan of in de nabijheid van de Ev-Sterkstroominstallaties voor hoge spanning (C 5405), zie Ev
VW&S Voorschrift Werkzaamheden & Storingen (C 5504)
VWS-Sw Veiligheidsvoorschriften voor Werkzaamheden aan de Sterkstroominstallaties van het Seinwezen (C 5104)
VWI project Veilig Werken aan de Infra
VWMO Vereniging Werkgevers Multimodaal Openbaar vervoer
VWMO VolkerWessels Materieel & Onderhoud bv
VWÜ/RIV *V*ereins*w*agen*ü*bereinkommen (Internationaal Reglement voor Goederenwagens), ook genoemd: Übereinkommen für die gegenseitige Benutzung der Güterwagen im Bereich des Vereins Mitteleuropäischer Eisenbahnverwaltungen und im übrigen internationalen Verkehr, zie RIV
VWW Vereinigte Westdeutsche Waggonfabriken, Köln-Deutz (D) (fabrikant van o.m. draaistellen voor rijtuigen van de NS)
Vz Vorsignal mit Zusatzflügel (bep. type voorsein) (D)
vz veelading met alleen zijlading
VzG Verzeichnis der zulässigen Geschwindigkeiten (overzicht van toegestane snelheden) (D)
VZS Veiligheidszorgsysteem
VZS Visitatiecommissie Zelfevaluatie Spoorwetgeving (van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat)

W

W wit licht (van middenvoetbrugsein of rangeervrijgave)
W wissellaadbak(ken)
w (op) werkdagen
w wijzigen
wa wagenopgaaf
WAAI Web Applicatie Actuele Infrabeschikbaarheid
WABCO Westinghouse Air Brake Company (fabrikant van luchtdrukremsystemen voor treinen). De schrijfwijze Wabco is ook gebruikt
Wabco-loc diesellocomotief van de serie 2300 met een zgn. Wabco-kast, met daarin de elektronica voor het heuvelbedrijf op rangeerterrein Kijfhoek. Door deze installatie konden de locomotieven een zeer nauwkeurige snelheid bereiken en goederentreinen over de computergestuurde rangeerheuvels duwen (installatie gebouwd door de Westinghouse Air Brake Company)
WAG-TSI zie TSI-WAG
WAK wisselaansluitkastje
WAKO Werkgroep Automatische Koppeling (1958-1974)
WAN Wide Area Network
WAS Waarschuwings-Systeem rampenbestrijding
WASCOSA verhuurbedrijf voor goederenwagens door heel Europa, opgericht door Jakob *Wä*lti, Pietro *Sco*tti en Max *Sa*ndmeier. De schrijfwijze Wascosa wordt ook gebruikt
Wa-Signale Warnsignale bei Arbeiten im Gefahrenbereich der Gleise (D)
WATB Werkgroep ATB inzake de modernisering van Baanvakken (1963-1970)
WAWI Werkgroep Automatische Wagen Identificatie (1964-1965)
WB Tramweg-Maatschappij Winschoten–Bellingwolde nv (1900-1914); overgenomen door de OG, zie aldaar
WB werkplekbeveiliging
WB wijzigen bedrijfstoestand van CTA-bakken
WBA Wagenbedrijf Amersfoort (van NS Materieel bv, later NedTrain bv)
WBB Wisselbouwbedrijf (van de NS)
WBD NedTrain *W*agen*b*edrijf *D*uisburg (D)
Wbf Werkbahnhof (Duits fabrieksstation)
WBG WeserBahn GmbH (D)
WBI werkplekbeveiligingsinstructie
WBI-bureau onderdeel van het planbureau van ProRail, waar werkplekbeveiligingsinstructies (voor werkzaamheden aan de railinfra) worden gemaakt, zie WBI
WBI DB WBI-database (database met informatie over WBI's en buitendienststellingen per railverkeersleidingspost)
wbl wijzigingsblad
WBM Web-based monitoring (gegevens over de actuele uitvoering van de treindienst vanuit Procesleiding Rijwegen via het Internet)
WBN Wisselbouw Nederland bv
Wbni Wet Beveiliging Netwerk- en Informatiesystemen
WBo werkplekbeveiligingsontwerp
WB-O Werkplekbeveiliger met Ontwerpende Taken, zie VWB-O
wbr weegbrug
Wbs Wagenbetriebsstelle (D)
WB-U werkplekbeveiliging uitvoeringsfase (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail*), zie VWB-U; werkplekbeveiliging uitvoerende taken (*betekenis zoals gehanteerd door Stichting railAlert*)
WBv werkplekbeveiligingsvoorbereiding
WB-V Werkplekbeveiliger Voorbereidende Taken, zie VWB-V
WCB Wagon Care bv (verhuurbedrijf van locomotieven en goederenwagens)
WCB Wet Crisisbeheersing en Brandweerzorg
WCRR World Congress on Railway Research
WD wachtdienst (van spoorvervoerders). De schrijfwijze Wd wordt ook gebruikt
WD12 type-aanduiding van industrielocomotief

met *W*eber *D*ieselmotor van *12* pk (gebouwd door Spoorijzer nv)
WDD Wheel Defect Detection (elektronisch systeem met sensoren in de spoorbaan dat eventuele defecten aan treinwielen detecteert)
WE (werktrein-)wooneenheid
WE oude afkorting voor werktrein, zie WTR
weco werkcontract treindienstleider
WEE Weser Ems Eisenbahn GmbH (D)
WEp Werkmethodebeschrijvingen en plantijden Dienst van Exploitatie (C 1521)
Werkbf Werkbahnhof (D)
Werkspoor Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel nv
WESTIG Spoorweg-Maatschappij "Woldjerspoorweg en Stoomtramwegen in Midden- en Noordelijk Groningen" nv (1923-1940). In 1925 werd de naam ingekort tot Woldjerspoorwegmaatschappij (dochteronderneming van de NS), zie WoS
WFTM West-Friesche Tramweg-Maatschappij nv (1881-1887)
wg wagen
WG CSK Werkgroep Concentratie/Sluiting Kleine laad- en loswegen en goederenlijnen (1969)
wggr wagenlading groenten
wgh wagenhersteller
WGL *W*erk*g*roep *L*oc 1501 (sinds 1986)
wgl (bestemming van) wagenlading
wgm wagenmeester
wgnr wagennummer
wgvd wagenverdeler
Whz Weichenheizung (wisselverwarming) (D)
wi werkinstructie
wibr waarschuwingsinstallatie op bruggen (bijgenaamd "wiebertje")
wido waarschuwingsinstallatie voor dienstoverpaden
WIJS Werkgroep IJmuider Spoorlijn
wilo waarschuwingsinstallatie voor landelijke overwegen
WIM Weighing in Motion (elektronisch systeem in de spoorbaan dat aslast, gewicht en eventuele asymmetrische belading van passerende treinen kan monitoren)
WIMO Wagon and Inter*m*odal unit Operational database
WINK hybride aangedreven (diesel/elektrisch) tweewagentreinstel van de Zwitserse fabrikant Stadler, o.m. voor Arriva ('Wandelbarer Innovativer Nahverkehrs-Kurzzug', flexibele innovatieve korteafstandstrein)
WION Wet informatieuitwisseling ondergrondse netten, zie EWS
WIRAS *Wi*nterproof *Ra*ilway *S*witch (winterproof spoorwegwissel met verticaal bewegende wisseltongen, waarbij ook geen wisselverwarming nodig is)
WIS Werkinstructie Storingen
WISA Wagons Industriels SA
wisb wisselbouwer
wisselbed. wisselbediening
WIT Weer Impact Team (bestaande uit KNMI, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Nationaal Crisiscentrum, Verkeerscentrum Nederland, veiligheidsregio's en ProRail. Het WIT komt bijeen als er extreme weersomstandigheden worden verwacht)
wit waarschuwingslichten in tunnels (bijgenaamd "witjes")
WiU werk in uitvoering (afkorting gehanteerd door het CROW, zie aldaar)
wkm werkmeester
WKR wisselstandaanwijzer (S*w*itch Indi*ca*tion *R*elay)
WL slaaprijtuig ('wagon-lits')
WL grendelmagneet ('s*w*itch *l*ock', aanduiding in gebruik bij het Seinwezen)
WL Wunderline (project voor realisatie van een snellere treinverbinding in de noordelijke grensregio, ook wel Wiederline genoemd). Wunderline is tevens de naam van de treindienst tussen Groningen en Leer, met een geplande uitbreiding richting Bremen
wl wissel (de afkorting

wsl wordt ook gebruikt)
WLAB slaaprijtuig (WL = “wagon-lits”, AB = met afdelingen eerste en tweede klas)
WLB slaaprijtuig (WL = “wagon-lits”, B = tweede klas)
WLE Westfälische Landes-Eisenbahn GmbH (sinds 1896); voorh. Warstein-Lippstadter Eisenbahn-Gesellschaft (1881-1896) (D)
WLIS Wagenlading InformatieSysteem (de schrijfwijze W-LIS wordt ook gebruikt)
WLS Wet Lokaal Spoor 2013 (de schrijfwijze Wls wordt ook gebruikt)
wltr werkliedentrein
WLV Werkzone-Leider Veiligheid (bij werkzaamheden aan de railinfra)
wlvw wisselverwarming, zie wvw
wlwt wisselwachter
WLZR grendelmagneet stuurrelais (‘s*w*itch *l*ock operating *r*elay’, aanduiding in gebruik bij het Seinwezen)
WM werkzonemaatregel
Wm Wagenmeisterei (D)
wm werkmethode
WN Verenigd Streekvervoer Westnederland nv (1969-1994; dochteronderneming van de NS)
wnd waarnemend
WNH wagens niet heuvelen
Wn-Signale Weichensignale (wisselseinen) (D)
WO wegonderhoud (de verkorting WOH wordt ook gebruikt)
WO wekelijkse onttrekkingen (van railinfra-capaciteit, t.b.v. werkzaamheden)
WO Written Order (aanwijzing van de treindienstleider bij vertrek onder modus Staff Responsible, in ERTMS)
wo wagenopgaaf van station
wo woensdag(s)
WOA werkplek op afstand (meekijkscherm)
WOA wisselbediening op afstand (voor NCBG)
WOH wegonderhoud, zie WO
WOPAC West-Oost-Passage Amsterdam CS, zie PVP
Wopz opzichter van de weg (“Wegopzichter”)
WoS Woldjerspoorwegmaatschappij nv, zie WESTIG
WOT werkplek onttrekkingstekening (van geplande werkzaamheden aan de railinfra)
Wp Wet personenvervoer
Wp Dienst van de Werkplaatsen (van de NS)
wp wachtpost
wp werkplaats
Wp2000 Wet personenvervoer 2000 (ook afgekort als WPV 2000)
WPB werkplekbeveiliging (t.b.v. werkzaamheden aan de railinfra)
wpb bovenbouwwerkplaats
wpc centrale werkplaats (de schrijfwijzen Wpc en WPC zijn ook gebruikt)
Wpc Tilburg Centrale Werkplaats Tilburg
WPC Utrecht Centrale Werkplaats Utrecht
wph hoofdwerkplaats (de schrijfwijzen Wph en WPH zijn ook gebruikt)
Wph Amersfoort Hoofdwerkplaats Amersfoort (wagenwerkplaats). De afkortingen Wpl Amf en Amfwph worden ook gebruikt
wphc chef hoofdwerkplaats
Wph Haarlem Hoofdwerkplaats Haarlem (voor onderhoud en revisie van rijtuigen en treinstellen). De afkortingen Wpl Hlm en Hlmwph worden ook gebruikt
Wph Tilburg Hoofdwerkplaats Tilburg (voor onderhoud en revisie van locomotieven). De afkortingen Wpl Tb en Tbwph worden ook gebruikt
wpk werkplek
wpl lijnwerkplaats (in combinatie met een plaatsnaamaanduiding is deze afkorting ook voor andere soorten werkplaatsen gebruikt)
Wpl Amf hoofdwerkplaats Amersfoort (revisiebedrijf), zie Amfwph
Wpl Br werkplaats Blerick, zie Brw
wplc chef lijnwerkplaats
Wpl Cra bovenbouwwerkplaats Crailoo, zie Crs
Wpl Ehv lijnwerkplaats

Eindhoven, zie Ehvwpl
Wpl Fo lijnwerkplaats Feijenoord, zie Fowpl
Wpl Hlm hoofdwerkplaats Haarlem, zie Hlmwph
Wpl Hrn werkplaats Haren, zie Hrw
Wpl Ht werkplaats ’s-Hertogenbosch, zie Htw
Wpl Ldd lijnwerkplaats Leidschendam-Voorburg, zie Lddw
Wpl Mt lijnwerkplaats Maastricht, zie Mtwpl
Wpl On lijnwerkplaats Onnen, zie Onwpl
Wpl Rsd werkplaats Roosendaal, zie Rsdw
Wpl Tb hoofdwerkplaats Tilburg, zie Tbwph
Wpl Ut Utrecht werkplaats bovenbouw, zie Utwpb
Wpl Wgm lijnwerkplaats Watergraafsmeer, zie Wgmwpl
Wpl Zl lijnwerkplaats Zwolle, zie Zlwpl
Wpl Zst lijnwerkplaats Amsterdam Zaanstraat, zie Aswpl
WPM Wheel Profile Monitoring (elektronisch systeem, met sensoren in de spoorbaan, dat eventuele slijtage aan treinwielen detecteert)
WPMR Werkgroep Prioriteiten Modernisering Rangeerstations (1964-1974)
WPV 2000 zie Wp2000
wpw wagenwerkplaats
WR restauratierijtuig (“*w*agon-*r*estaurant”)
WRC Wheel-Rail Conditioning / Wiel-Rail Conditionering (door het aanbrengen van een gel-achtige substantie op de spoorstaven, waardoor vuil zich minder gemakkelijk aan de spoorstaven hecht, het spoor minder glad wordt, en de treinwielen minder lawaai en slijtage veroorzaken)
W-rem Westinghouse-rem
wret weekendretour
WRG bep. type Unimog rail/wegvoertuig (‘*W*agon*r*angier*g*erät’)
WROOV Werkgroep ReizigersOmvang en Omvang Verkopen (opgericht in 1984; onderzoekt het gebruik van de Nederlandse nationale vervoerbewijzen. De door de vervoerders te ontvangen vervoersopbrengsten worden bepaald aan de hand van de WROOV-onderzoeken)
WROOV-Light vereenvoudigde onderzoeksmethodiek van de Werkgroep ReizigersOmvang en Omvang Verkopen, zie WROOV
WROOV-PLUS uitgebreide onderzoeksmethodiek van de Werkgroep ReizigersOmvang en Omvang Verkopen (zie WROOV). Hierbij onderzoekt de WROOV niet alleen het gebruik van de Nederlandse nationale vervoerbewijzen, maar ook het aantal afgelegde reizigerskilometers
WRP Webservice Route- en Prijsbepaling (van NS Reizigers)
WRRS Western Railroad Supply Company (Amerikaanse fabrikant van overweginstallaties voor de NS)
WRS Westdeutsche Rail Service GmbH (werkt samen met Rail Service Benelux bv), zie RSB
WRS 2023 Wijziging Regeling Spoorverkeer per 01-01-2023
WRT Wachttijden Reizigerstreinen (onderdeel van het TAD, C 7510)
WRT Wachttijdregeling Reizigerstreinen
WRZO Wet Rampen en Zware Ongevallen
WS tonen van wisselstanden in het procesleidingssysteem
WS Spoorweg (voorh. Tramweg) Wieringen–Schagen nv (1907-1912 tramweg; 1912-1935 spoorweg)
ws wisselstroom (zie ook AC)
WSL Westinghouse Signals Ltd. (fabrikant van seinen en bediensystemen voor wissels en seinen)
wsl zie wl
WSM Westlandsche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1881-1965; dochteronderneming van de NS). In 1965 naamswijziging in Westlandse Streekvervoer Maatschappij nv
WSM wisselstopmachine (“Weichenstopfmaschine”)
Wsp aanduiding voor

spoorwegmaterieel, gebouwd door Werkspoor
Wst Werkstatt (Duitse spoorwegwerkplaats)
WStö Weichenstörung (wisselstoring) (D)
WSW winterproof spoorwegwissel (type wissel waarbij de wisseltongen verticaal bewegen, zodat er geen ruimte is waar zich sneeuw of ijs kan ophopen)
WT Wachtdienst Techniek (van NedTrain), zie CMR
WT wijzigen treinserie (per vertrekperron)
WTB werktreinbegeleider
Wtb Waarnemen trein bijzonder (een 'bijzondere' trein die waargenomen wordt, bijv. treinen die afwijken van de dienstregeling en goederentreinen. Telt op zich even zwaar als een gewone trein, maar wordt vaker bekeken). Wtb is onderdeel van het meten van de werkbelasting van treindienstleiders; zie in dit verband ook Wtg
Wtg Waarnemen trein gewoon (een 'gewone' trein, d.w.z. rijdend volgens dienstregeling, die bij binnenkomst in een gebied eenmaal bekeken wordt op route en bijzonderheden). Wtg is onderdeel van het meten van de werkbelasting van treindienstleiders; zie in dit verband ook Wtb
WTI werktreininstructie
WTM werktreinmachinist, zie ook McnBD
WTR werktrein (voorh. WE)
wtr wachter
WTS Handboek Werkzaamheden door het Treinpersoneel op Stations (C 7504)
wtwg waterwagen
WU Tramweg-Maatschappij Winsum–Ulrum nv (1897-1921)
wubo waarschuwingslichten bij uitzichtbelemmerende objecten
WUMAG Waggon- und Maschinenbau Aktiengesellschaft Görlitz (fabrikant van o.a. rijtuigen Mat '24)
WÜSA Wegübergangssicherungsanlage (beveiligingsinstallatie voor een overweg) (D), later BÜSA genoemd
WV wagenverdeling
WV werkverantwoordelijke (bij werkzaamheden aan de railinfra)
WV wissels vrijmaken
wvbr werkvoorbereider
WVD Waarschuwings- en Verkenningsdienst (van de brandweer)
WVD Werkverdeling (deelsysteem van Procesleiding Rijwegen)
WVD Wehrmacht-Verkehrsdirektion (van de Duitse spoorwegen tijdens de Tweede Wereldoorlog)
WVEN Werkgroep Vereenvoudigde Exploitatie Nevenlijnen (1965-1968)
WVGS Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen
WVK Wegwijzer Voor Krachtvoertuigpersoneel (C 5508) (*betekenis zoals gehanteerd door NS*); Wegverkentekeningen Voor Krachtvoertuigen (*betekenis zoals gehanteerd door ProRail/ LOXIA*)
WVR Wegenverkeersreglement
WVW Wegenverkeerswet
WVW Werkinstructie Voor Wagenbehandeling (C 6546)
wvw wisselverwarming
Ww Dienst van Weg en Werken (van de NS), later: NS Onderhoudsdiensten, daarna: NS Railinfraservices
Ww 1 Dienst van Weg en Werken, 1e afdeling: Algemene Zaken, Comptabiliteit, Administratie nieuwe werken, Eigendoms- en beheersrechten (*in 1945*); Algemeen Beheer van de Dienst, de Werken en het Onroerend Bezit (*in 1965*); Projectvoorbereiding (*in 1976*)
Ww 2 Dienst van Weg en Werken, 2e afdeling: Bruggenbouw (*in 1945*); Staalbouw en Brugonderhoud (*in 1965*); Kunstwerken (*in 1971*); Projectrealisering (*in 1975*)
Ww 3 Dienst van Weg en Werken, 3e afdeling: Seinwezen (*in 1944*); Gewapend Betonbouw (*in 1956*); Stedebouwkundige Voorzieningen (*in 1971*);

Planning, Organisatie en Coördinatie (*in 1976*)
Ww 4 Dienst van Weg en Werken, 4e afdeling: Bovenbouw, Bewaking (*in 1945*); Bovenbouw (*in 1958*); Groot Mechanisch Gereedschap (*in 1971*)
Ww 5 Dienst van Weg en Werken, 5e afdeling: Nieuwe en Onderhoudswerken (Zuid) (*in 1945*); Ontwikkeling en Onderzoek (*in 1956*); Ontwikkeling en Onderzoek/Research (*in 1965*); Ontwikkeling en Onderzoek/Techniek (*in 1971*)
Ww 6 Dienst van Weg en Werken, 6e afdeling: Nieuwe en Onderhoudswerken (Noord) (*in 1945*); Nieuwe Werken (*in 1956*); Ongevallenploeg (*in 1962*)
Ww 7 Dienst van Weg en Werken, 7e afdeling: Architectuur (*in 1956*); Gebouwen (*in 1965*)
Ww 8 Dienst van Weg en Werken, 8e afdeling: Verkeerskruisingen (*in 1965*)
Ww 10 Dienst van Weg en Werken, 10e afdeling: Bouwbureau Amsterdam (*in 1971*)
Ww 111 Sector Structurering Dienstregeling (onderdeel van de Dienst van Weg en Werken, 1e afdeling: Projectvoorbereiding) (*in 1975*)
Ww 121 Sector Verkeerstechniek (onderdeel van de Dienst van Weg en Werken, 1e afdeling: Projectvoorbereiding) (*in 1975*)
Ww 131 Landmeetkundige voorbereiding (onderdeel van de Dienst van Weg en Werken, 1e afdeling: Projectvoorbereiding) (*in 1975*)
Ww 133 Landmeetkundige realisering (onderdeel van de Dienst van Weg en Werken, 1e afdeling: Projectvoorbereiding) (*in 1973*)
Ww 211 Sector Projecten (onderdeel van de Dienst van Weg en Werken, 2e afdeling: Projectrealisering) (*in 1976*)
Ww 212 Sector Baanbouw en Grondmechanica (onderdeel van de Dienst van Weg en Werken, 2e afdeling: Projectrealisering) (*in 1976*), later onderdeel van de Dienst van Infrastruktuur, zie Is 515
Wwm Wagenwerkmeisterei (D)
WWV Weg en Werken Vereniging (van NS)
WZ westzijde
wzh werkzaamheden
WZKR-schakeling wissel-stuur signaleringsrelais (S*w*itch Operating Indi*ca*tion *R*elay). Dit is een bep. type J-relais, typisch voor het GRS-systeem ’68
WZO werkzone
WZR S*w*itch Operating *R*elay (wisselstuurrelais)
WZR-relais zie WZR
WZTBS Werkzone TBS/treinbeheersingssysteem (deelsysteem van Post21 Treindienstleiding dat gegevens vastlegt m.b.t. buitendienststellingen)
WZV Werkgroep Zware Vervoeren (van de NS, 1970-1974)

X

X reizigerstreinregime
X insteltijd van een trein is aangebroken in BEPAC zonder dat deze trein daadwerkelijk ingesteld kan worden
X fictief eindseinnummer (achtervoegsel bij -)
X uitschakelen Automatische Omroep (in BEPAC)
X aanduiding voor een as (van een spoorvoertuig)
X aanduiding voor de asindeling van een locomotief
X aanduiding voor kruis(ing) in de spoorbaan
X aanduiding voor overweg ('level *cross*ing')
X aanduiding voor kruisende rijweg (in Procesleiding Rijwegen)
X exprestrein (in aanduiding voor bep. treinen van de Belgische spoorwegen, bijv. HKX)
X Ausbesserungswerk (hoofdwerkplaats van de Duitse spoorwegen). De aanduiding Aw wordt ook gebruikt, zie aldaar
XAGNR *cross*ing *a*pproach *g*ate mechanism *n*ormal *r*elay (naderingsrelais voor sluiten van overwegbomen)
XAR *cross*ing *a*pproach *r*elay (aankondigingsrelais van een automatische overweg)
Xas aanduiding voor een bep. type koppelwagen (a = 4-assig, s = max. toegestane snelheid 100 km/u) voor ertstreinen, welke aan de ene kant voorzien is van een automatische koppeling en aan de andere kant van een conventionele koppeling
XB voorvoegsel voor de DB-afkortingen van Belgische stations
XCR *cross*ing *c*hecking *r*elay (controle-relais voor een "gesloten overweg")
XCR *cross*ing *c*ontrol *r*elay (controle-relais van een automatische overweginstallatie; stuurt ook de relais aan voor de knipperlichten en bellen van deze installatie)
XC-sein overwegsein (met symmetrische spreidlenzen) welke voor het wegverkeer bedoeld is. De aanduiding XC staat daarbij voor '*cross*ing *c*ontrol'
XDR lijnrelais voor seinsturing seinbeeld groen (E*x*it *D*istance *R*elay)
X-draaistel bep. type 2-assig geklonken draaistel met aangepaste vering, voor stoomverwarmingswagens
XGKR lijnrelais voor signalering (E*x*it Si*g*nal Indi*ca*tion *R*elay)
XGNR-relais *cross*ing *g*ate mechanism *n*ormal *r*elay (relais voor sluiten en openen van overwegbomen)
XG-regime aanvullende veiligheids- en verkeersaspecten bij steile hellingen
XHR lijnrelais voor seinsturing seinbeeld geel (e*x*it *h*ome *r*elay)
XN voorvoegsel voor de DB-afkortingen van Nederlandse stations
X-pact Project Ombouw van aki naar ahob
XPR *cross*ing re*p*eater *r*elay (herhalingsrelais van een automatische overweg)
xps cross-platform switch (overstappen op hetzelfde perron, bijv. op station Schiphol). De schrijfwijze XPS wordt ook gebruikt
XR *cross*ing *r*elay (bedieningsrelais overwegeninstallatie; de hoofdschakelaar die de aki of ahob inschakelt als er een trein nadert)
X-rijtuig exprestreinrijtuig
XR-relais zie XR
XR-schakeling (op de vrije baan) XR-relais in combinatie met een aantal vertragingsrelais, om te voorkomen dat de lengte van de aankondigingsweg voor een overweg te lang is op een bestaand automatisch blok, zie XR
xvhm extra veiligheidsman
X-wagen aanduiding voor een goederenwagen die geschikt gemaakt is voor gebruik bij werkzaamheden aan de spoorbaan
XZR crossing special relay (stuurrelais in ahob-steller)

Y

Y draaistel (aanduiding afkomstig van de Franse spoorwegen)
Y rijweg (in de aanduiding van bep. relais)
Y vertakking / splitsing (van een spoorlijn)
Y keerdriehoek (voor het driehoeken van een trein. In het Engels heet dit een *wye*, afgeleid van de letter Y)
Y wissel (aanduiding vooral gebruikt bij de Belgische spoorwegen; bijv. Y Heike, een wissel in de buurt van Mechelen dat het beginpunt is van Spoorlijn 54 Mechelen–Terneuzen)
Y Streckenwechsel (D)
Y-0 serie van 15 proeftreinen (tweewagentreinstellen stadsgewestelijk materieel) van NS, besteld in 1972, nummers 2001-2015, ook wel Plan Y0 genoemd
Y-1 elektrische tweewagentreinstellen (Mat ’74 stadsgewestelijk materieel SGM), nummers 2021-2080. In 1983 werden de treinstellen 2036-2080 omgebouwd tot driewagentreinstellen. Deze werden vervolgens omgenummerd tot 2836-2880, zie Plan Y
Y-2 elektrisch driewagentreinstel (Mat ’74 stadsgewestelijk materieel SGM), nummers 2881-2895, bijgenaamd “Sprinter” of “CityPendel”, zie Plan Y
Y-3 elektrisch driewagentreinstel (Mat ’74 stadsgewestelijk materieel SGM), bijgenaamd “Sprinter” of “CityPendel”, nummers 2981-2995), zie Plan Y
Y16 bep. type 2-assig draaistel voor tweedeklas rijtuigen van het type K4, zie aldaar
Y24 bep. type 2-assig draaistel voor rijtuigen van het type K4, zie aldaar
Y25 bep. type 2-assig draaistel met schroefveren, o.m. voor ketelwagens, containerdraagwagens en schutgoedwagens
Y32 bep. type 2-assig draaistel voor intercitytreinstellen ICM (aanvankelijk ontwikkeld voor de Franse Corailrijtuigen)
Y230 bep. type 2-assig motordraaistel voor TGV-treinstellen eerste generatie
Y230A bep. type 2-assig motordraaistel voor TGV-treinstellen tweede generatie
Y246 bep. type 2-assig motordraaistel voor Thalys-treinstellen
YCY kabel met koperen mantel (gebruikt als interlokale blokkabel van het Seinwezen)
YCY-kabel bep. type 62-draads kabel met koperen mantel, gebruikt als interlokale blokkabel van het Seinwezen (voor aankondigingen van overwegen, seinsturing, ATB en storingssignalering aki/ahob)
Y-draad hulpdraagkabel (van bovenleiding)
Y-draaistel standaard type 2-assig draaistel voor goederenwagens (oorspronkelijk door de Franse spoorwegen ontwikkeld)
YGPR-relais *y*ellow-*g*reen-re*p*eater *r*elay (herhalingsrelais van de gele en groene stand van een sein)
YR IJzeren Rijn (spoorlijn van Antwerpen via Hamont en Roermond naar Rheydt). De schrijfwijze IJR is ook gebruikt
Y-sporen keerdriehoek (in het Engels heet dit een *wye*, naar de letter Y)
YZR extra rijwegkeuzerelais (Route Special Relay)

Z

Z classificatie voor ketelwagens (“Zisternenwagen”)
Z aanduiding voor treinstellen van het type DD-AR/mDDM
Z bediening van een infra-element (in de aanduiding van relais)
z aanduiding voor rijtuig of treinstel zonder toilet
Zabf Zugauflösebahnhof (D)
ZAGRO Werner *Za*ppel Maschinenbau *Gro*mbach (Duitse fabrikant van rail/wegvoertuigen, o.a. voor Strukton en DSM)
Z-AK Automatische Zug(kraft)-Kupplung (D)
ZAP aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type DM’90 van NSR (nummers 3401 en 3443-3445), tussen Zutphen en Apeldoorn
zat zaterdag(s)
ZB Spoorwegmaatschappij Zwolle–Blokzijl nv (1904-1938; vanaf 1934 alleen busbedrijf); voortgezet door de NWH, zie aldaar
Zbbf Zugbildungsbahnhof (D)
ZBF Zugbahnfunk (soort Duitse Telerail, treinradio)
zbo zelfstandig bestuursorgaan (organisatievorm van ProRail vanaf 2021)
ZD spoorregio Zuid (Nederland)
ZD Zugdispatcher (D)
ZDE Locaalspoorweg Zutphen–Doetinchem–Emmerik (1884-1892)
zdg zending
ZE Tramweg-Maatschappij Zutphen–Emmerik nv (1902-1934, daarna voortgezet door de Geldersche Stoomtramweg Maatschappij, zie GSTM)
ZEFBA *Z*entrale *e*lektronische *F*racht*b*erechnung und -*a*brechnung (D)
Zes Zentralschaltstelle (Centrale Schakelpost van de DB). De schrijfwijze ZES wordt ook gebruikt
zesje aanduiding voor een zeswagentreinstel
ZEV Zentrale Energieversorgung (D)
ZF Zugfunk (Duitse treinradio)
Zf Zugführer (Duitse hoofdconducteur, chef van de trein)
zf (op) zon- en feestdagen
Zg-Signale Zug- und Fahrzeugsignale / Signale an Zügen (seinen op kracht- en overige spoorvoertuigen) (D)
ZGT Zwevend Geleed Tramrijtuig (van de RET)
ZHES Zuid-Hollandsche Electrische Spoorweg Maatschappij nv (1900-1923; exploitatie overgenomen door de HSM, zie aldaar). De afkorting ZHESM werd ook gebruikt
ZHESM zie ZHES
ZHS aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type DH 1 van Connexxion
ZHVB Zentrale Hauptverwaltung der Deutschen Bundesbahn
ZK Spoorwegmaatschappij “De Zuider Kogge” nv (1903-1936); opgegaan in de NS
ZKL zelfsignalerende kortsluitlans
ZL Zeeuwse Lijn (spoorlijn Roosendaal–Vlissingen), ook wel Lijn F of Staatslijn F genoemd
ZL losse diesellocomotief afkomstig van een trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
Zl Zugleitung (D)
ZLS aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type LINT41 van Syntus
ZLSM Zuid-Limburgse Stoomtreinmaatschappij (sinds 1988)
ZM ledig dieseltreinstel afkomstig van een trein (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
ZMA treinnummermelder (*Z*ugnummern*m*elde*a*nlage)

Zm-Signale Zugmelde- oder Gefahrensignale (D)
Zmst Zugmeldestelle (D)
ZN aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type DM'90 van NSR, nummers 3402-3437
ZN Zugnummermelde-anlage (D)
ZNS aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen type DM'90 van Syntus
ZNSM Zuid-Nederland-sche Stoomtramweg-Maatschappij nv (1889-1935); opgegaan in de BBA, zie aldaar
zo zondag(s)
Zone A zone op en langs de spoorbaan waarin zich nimmer personen of materieel mogen begeven noch objecten mogen worden geplaatst. Dit wordt ook Gevarenzone A genoemd. Van dit voorschrift mag enkel worden afgeweken bij werkzaamheden die plaatsvinden in een buitendienststelling (zie ook Zone B, Zone C)
Zone B zone voor werkzaamheden langs de spoorbaan, inclusief schouw-, inspectie- en looppaden, waarbij men niet binnen 1,5 m van de dichtstbijzijnde spoorstaaf komt. Dit wordt ook Nabijheids-zone B genoemd. Deze zone is 1 meter breed en begint op de grens van de Gevarenzone (Zone A). Van dit voorschrift mag enkel worden afgeweken bij werkzaamheden die plaatsvinden in een buitendienststelling (zie ook Zone A, Zone C)
Zone C zone langs de spoorbaan waarin personen en materieel zich mogen begeven en objecten mogen worden geplaatst als daaraan voorafgaand een adequate fysieke afscheiding op de grens tussen Zone B en C is geplaatst door een daartoe door ProRail gecertificeerd bedrijf (zie ook Zone A, Zone B)
ZOOM Zware Overweg Op Maat (systeem met zeer lange overwegplaten, ontwikkeld door Voestalpine Railpro in samenwerking met Spanbeton bv)
Zp Zugpersonal (treinpersoneel) (D)
Zp-Signale Signale für das Zugpersonal / Zugpersonalsignale (seinen voor het treinpersoneel, zoals remproefseinen, vertrekseinen, handseinen voor materieelverplaatsing en gevaarseinen) (D)
ZpTM Zutphensche Tramweg-Maatschappij nv (1889-1901); overgenomen door de TMDG, zie aldaar
ZR ledig materieel afkomstig van een trein, getrokken door een diesellocomotief (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen. Omdat deze aanduiding ook op grensbaanvakken zoals Essen–Roosendaal en Visé–Maastricht wordt toegepast, wordt deze ook door Procesleiding Rijwegen ondersteund)
ZRR aanduiding voor materieel-omloop van treinstellen Mat '64 (T-2, nummers 936-965), tussen Zwolle en Emmen
Zs Zugschaffner (Duitse conducteur)
Zs Zwischensignal (tussensein / herhalingssein) (D)
Zs Zusatzsignal (D)
zsa zonder stroomafnemer
ZSE aanduiding voor Telerail centrale ("Zentrale Steuereinheit")
Zsig Zwischensignal (hoofdsein op een station, dat geen in- of uitrijsein is) (D). De afkorting Zwisig wordt ook gebruikt
Z-slot zekerheidsslot (op de verbindingsstang van wisseltongen)
ZSM Zuider Stoomtramweg-Maatschappij nv (1880-1935); overgenomen door de BBA, zie aldaar
Zs-Signale Zusatzsignale für Hauptsignale (D)
ZST Zeeland Sugar Terminal bv (op industrieterrein Axelse Vlakte, sinds 2017)
Zstw Zentralstellwerk (D)
ZTM Zwolsche Tramweg Maatschappij nv (1885-1919)

ztr zandtrein
Z-type classificatie voor ketelwagens (“Zisternenwagen”)
ZUB Zugbeeinflussung (systeem voor automatische treinbeïnvloeding, ook in gebruik bij het GVB)
Zup Zugpersonal (treinpersoneel) (D)
Zvsig Zwischenvorsignal (D)
ZVTM Zeeuwsch-Vlaamsche Tramweg Maatschappij nv (1911-1978; vanaf 1949 alleen busbedrijf); gefuseerd met RTM en SW tot Streekvervoer Zuid-West-Nederland nv (dochteronderneming van de NS), zie ZWN
ZW voertuig dat zowel op de weg als op rails kan rijden (“Zweiwegefahrzeug”)
ZWB graafmachine die zowel op de weg als op rails kan rijden (“Zweiwegebagger”)
zweigl zweigleisig (D)
ZWF railauto (“Zweiwegefahrzeug”)
zwg zuivelwagen
Zwisig Zwischensignal (D) (de afkorting Zsig wordt ook gebruikt)
ZWN Streekvervoer Zuid-West-Nederland nv (1978-1994; dochteronderneming van de NS)
ZWV zwaar vervoer
ZWV-BP zwaar vervoer buiten profiel
ZWV-BS zwaar vervoer met T51-voorwaarden
ZWV-HC zwaar vervoer ‘High Cube’ containertrein
ZWV-HP zwaar vervoer Huckepacktrein
ZZ zuidzijde
ZZA Zentrale Zugaufsicht (D)
ZZL Zuiderzeelijn (afgeblazen), zie HSL Noord
ZZTW Zuiderzeetramweg (1908-1931)

2.

Lijst van verkortingen van stationsnamen en dienstregelmeetpunten

Wanneer een station de naam draagt van twee plaatsen, dan staat er een streepje tussen de plaatsnamen, bijv. Ede-Wageningen. In grote plaatsen liggen vaak meerdere stations. Deze dragen de naam van de plaats, gevolgd door de precieze locatie van het station. In zo'n samenstelling staat er *geen* streepje, bijv. Amsterdam Amstel.
De officiële DB-afkortingen van de Duitse stationsnamen worden voorafgegaan door een hoofdletter die het 'Regionalbereich' aangeeft waarin het betreffende station ligt. Deze afkortingen kunnen afwijken van de Nederlandse afkortingen voor de Duitse stations.

A

A Regionalbereich Hamburg (voorh. Regionalbereich Altona) (D)
A Aachen Hbf (niet-officiële afkorting voor Aken), zie KA (D)
AA Hamburg-Altona (later: AAN) (D)
AA G Hamburg-Altona Gbf (D)
AAGE Aachen West grens (oude afkorting), zie KXAW (D)
AAH Aachen Hbf (oude afkorting), zie KA (D)
AAI Hamburg Airport (D)
AAN Hamburg-Altona (voorh. AA) (D)
AAS Amsterdam Airport Schiphol (afkorting in gebruik op de luchthaven zelf; de spoorafkorting voor station Schiphol is Shl)
AAS Aachen Süd (oude afkorting), zie KAS (D)
AASB Aachen Süd grens (oude afkorting), zie KXA (D)
AAW Aachen West Gbf (oude afkorting), zie KAW G (D)
AAWP Aachen West Pbf (oude afkorting), zie KAW P (D)
Ab Achterberg onderstation (tussen Rhenen en Veenendaal Centrum)
AB Hamburg-Blankenese (D)
ABAF Hamburg-Bahrenfeld (D)
ABAG Hamburg-Barmbek (D)
ABBK Hamburg-Billbrook (D)
ABDS Hamburg-Bergedorf Süd (D)
ABG Hamburg-Bergedorf (D)
ABG G Hamburg-Bergedorf Gbf (D)
ABIS Hamburg-Billstedt (D)
Abr Arnekanaal brug
ABWD Hamburg-Burgwedel (D)
Ac Abcoude (station, sinds 1843)
Ach Achel (B) (Nederlandse verkorting), zie LEL
Aclv Abcoude racc Coöperatieve Landbouw Vereniging (1932-1959)
Aco Abcoude overloopwissels
Acp Abcoude post T
Acs Amsterdam CS seinhuis
ACV Cuxhaven (D)
ACVG Cuxhaven DB-Grenze (D)
ACV G Cuxhaven Gbf (D)
Aczc Sluiskil racc Cokesfabriek (van de Association Coopérative Zélandaise de Carbonisation, 1911-1999), zie Sluc
Adh Achter de Hoven (ook wel station Leeuwarden Achter de Hoven genoemd, 1915-1940, heropend 1954-2018)
ADK Aldekerk (D), zie KALK
Adl Amsterdam Doklaan (emplacement)
ADL Dahlenburg (D)
Adlrsk Amsterdam Doklaan racc RSK (Reimann, Stok & Kersken Vereenigde Expeditiebedrijven nv, 1904-1982)
Adls Amsterdam Doklaan seinhuis
Adr Adrianalaan (stopplaats bij Rotterdam Noord, 1924-1932)
Advd Amsterdam Duivendrecht, zie Dvd
Adw Amsterdamsche Straatweg (stopplaats bij Blauwkapel, 1895-1923). De verkorting Asw is ook gebruikt
AE Hamburg-Eidelstedt (D)

AEC Eckernförde (D)
Aeg Amsterdam Erasmusgracht aansl
Ael Achel (B) (Nederlandse verkorting), zie LEL
AEL Elmshorn (D)
AELB Hamburg Elbbrücken (D)
AELS Hamburg Norderelbe (D)
Af Amersfoort post T
AF Flensburg (D)
AFB Hamburg-Klein Flottbek (D)
AF B Flensburg Bahnhof (D)
AFBG Hamburg Friedrichsberg (D)
AFS Flensburg Süd (D)
Ah Arnhem (station, sinds 1845). Vanaf 2015 heet dit station Arnhem Centraal
AH Hamburg Hbf (D)
AHAB Hamburg-Hammerbrook (D)
Ahaku Arnhem racc AKU (Algemene Kunstzijde Unie, 1926-1976)
Ahakz Arnhem racc AKZO (vanaf 1969)
AHAR Hamburg-Harburg (D)
AHARB Hamburg-Harburg Betriebsbahnhof (D)
AHARH Hamburg-Harburg Betriebsbahnhof Süd (D)
AHARX Hamburg-Harburg Ausbesserungswerk (D)
Ahb Arnhemschebroek GE (later is deze verkorting ook gebruikt voor emplacement Arnhem Berg)
AHB Hamburg Unterelbe (D)
Ahbf Aachen Hbf (D) (Nederlandse verkorting voor Aken), zie KA
Ahbi Arnhem racc Billiton (1928-1996)
AHBI Hamburg-Billwerder (D)
AHBIU Hamburg-Billwerder Umschlagbahnhof (D)
AHBN Hamburg Hgbf (D)
Ahbo Arnhem Berg opstelterrein
Ahbr Arnhem racc fa. Brouwer (brandstoffenhandel)
AHBS Hamburg Süd (D)
Ahcge Arnhem racc Coöperatieve Gelderse Eierveiling
Ahd Arnhem seinhuis D
AHDG Hamburg Süd DB-Grenze (D)
Ahes Arnhem racc Esso (vanaf omstreeks 1950 tot de jaren ’80)
Ahfnz Arnhem racc FNZ (Federatie Nederlandsche Zuivelbond, 1931-1966)
AHFS Hamburg-Heimfeld (D)
Ahg Arnhem goederenstation
AHG Ahlen/Westfalen Gbf (oude afkorting), zie EAHLG (D)
Ahgf Arnhem racc Gasfabriek (tot 1965)
Ahgk Arnhem racc Geldersche Kolenhandel
Ahgt Arnhem goederenstation post T
Ahhmb Arnhem racc HMB (Hollandsche Metallurgische Bedrijven)
AHHW Hamburg Holstenhofweg (D)
Ahke zie Ahkema
Ahkema Arnhem racc KEMA (Keuring van Elektrotechnische Materialen Arnhem, sinds 1927)
Ahkm zie Ahkema
Ahkma Arnhem racc KEMA aansl (sinds 1927)
Ahknb Arnhem Kronenburg
Ahknz Arnhem racc KNZ (Koninklijke Nederlandsche Zuivelbond)
Ahkw Arnhem racc Kleefse Waard (sinds 1941)
Ahld zie Ashd
Ahnag Arnhem racc fa. Nagel (landbouwmachines, tot 1979)
AHO Hamburg Unterelbe Seehafen (D)
AHOR Hamburg-Horn (D)
Ahp Arnhem Velperpoort (station, sinds 1856). Tot 1953 heette dit station Velperpoort
AHPA Hamburg Hafen (D)
Ahpr Arnhem Presikhaaf (station, sinds 1969)
Ahptt Arnhem PTT (1978-1997)
AHRO Hamburg-Rothenburgsort (D)
Ahrst Arnhem racc Rijnstaal nv (tot 1981)
Ahs Ahaus (D) (Nederlandse verkorting), zie EAHS
Ahsb Arnhem Sonsbeek schakelstation
AHSF Hamburg Hasselbrook (D)
Ahsg Arnhem Schuyt-

graaf (dienstregelmeetpunt)
Ahst Arnhemschestraat (stopplaats bij Elst, 1879-1919). Van 1919 tot 1980 is deze verkorting ook gebruikt voor Arnhemschestraat blokpost. Vanaf 1955 werd de naam van de blokpost geschreven als Arnhemsestraat
Aht Arnhem post T
Ahvos Arnhem racc Vosdijk
Ahwa Arnhem West aansl
Ahz Arnhem Zuid (station, sinds 2005)
AIS Hamburg-Iserbrook (D)
AIZ Itzehoe (D)
Aj Anjum (station van de NFLS, 1913-1935)
AJF Jesteburg (D)
AK Kiel Hbf (D)
AKHG Kiel Hgbf (D)
Akl Arkel (station tussen Leerdam en Gorinchem, sinds 1883)
Akm Akkrum (station tussen Heerenveen en Leeuwarden, sinds 1868)
AKMA Kiel Marinearsenal (D)
AKNH Kiel Nordhafen (D)
AKOH Kiel Ostuferhafen (D)
AKSU Kiel Süd (D)
AKW Kiel West (D)
Al Alphen (station tussen Tilburg en Turnhout, 1867-1934)
AL Lübeck Hbf (D)
ALA Hamburg-Langenfelde Betriebsbahnhof (D)
ALAG Hamburg-Langenfelde Gbf (D)
Alb Abbekerk-Lambertschaag (station tussen Hoorn en Medemblik, sinds 1887)
Alba zie Lnna
ALBGG Lüneburg Gbf (D)
ALD G Lübeck-Dänischburg Gbf (D)
ALHA Lübeck Hafen (D)
Alm Almere Centrum (van 1985 tot 1987 heette dit station Almere 2, en van 1987 tot 1999 Almere Centraal Station)
Alm1 Almere 1 (later: Almere Buiten West, en daarna: Almere Muziekwijk), zie Almm
Alm2 Almere 2 (later: Almere CS, en daarna: Almere Centrum), zie Alm
Alm3 Almere 3 (later: Almere Parkwijk), zie Almp
Alm4 Almere 4 (later: Almere Buiten), zie Almb
Alm5 Almere 5 (later: Almere Buiten Oost, en daarna: Almere Oostvaarders), zie Almo
Almb Almere Buiten (voorh. Almere 4)
Almbo Almere Buiten Oost (voorh. Almere 5)
Almbw Almere Buiten West (voorh. Almere 1)
Almm Almere Muziekwijk (voorh. Almere Buiten West)
Almmo Almere Muziekwijk overloopwissels
Almo Almere Oostvaarders (van 1985 tot 1987 heette dit station Almere 5, en van 1987 tot 2004 Almere Buiten Oost)
Almp Almere Parkwijk (voorh. Almere 3)
Almpt Almere Poort
Alms Almere Strand (ook bekend als halte Muiderzand, 1996-2012, uitsluitend t.b.v. evenementen op het Almeerderstrand), zie Mdz
Almso Almere Stad Oost
Almsw Almere Stad West
Almswo Almere Stad West overloopwissels
ALOF Hamburg-Lokstedt (D)
Alpo zie Almpt
ALR Lübeck Hgbf (D)
Als Alstätte / Alstede (D) (Nederlandse verkorting), zie EATT
Alv Aarlanderveen (station tussen Uithoorn en Alphen a/d Rijn, 1915-1936)
Am America (halte tussen Venlo en Helmond, 1866-1938). Later is deze verkorting gebruikt voor America racc
AM Maschen Rbf (D)
Ama Amersfoort aansl
AMA Maschen Pbf (D)
Ambo zie Almbo
Amf Amersfoort (station, sinds 1889). Tot 1902 heette dit Amersfoort aansluiting. Sinds 2019 heet dit station Amersfoort Centraal
Amfbd Amersfoort Bokkeduinen, zie Bkd
Amfbda Amersfoort Bokkeduinen aansl
Amfbu Amersfoort racc fa. Bunnik (houthandel)
Amfg Amersfoort GE

Amfga Amersfoort GE aansl
Amfgf Amersfoort racc Gasfabriek (1900-1959)
Amfgs Amersfoort gemeentelijke stamlijn
Amfh Amersfoort Heuvel (de verkorting Amf Hv is ook gebruikt)
Amf Hv Amersfoort Heuvel (de verkorting Amfh is ook gebruikt)
Amfk Amersfoort Koppel (stopplaats, 1905-1938, ook bekend als Kleine Koppel), zie Kk
Amflok Amersfoort wachtpost Lokhorst (1863-1927)
Amfmay Amersfoort racc Maygron (oud-papierhandel)
Amfme Amersfoort racc fa. Meursing (beschuit- en koekfabriek, 1885-1975)
Amfmol Amersfoort racc Molenaar's Autofabrieken (assemblage van Austin, MG en Morris, 1953-1968)
Amfno Amersfoort racc Noack (vleesconservenfabriek). De verkorting Amfnoa is ook gebruikt
Amfnoa zie Amfno
Amfp zie Amfpon
Amfph Amersfoort racc Phoenix (brouwerij)
Amfpol Amersfoort racc fa. Polak (essencefabriek)
Amfpon Amersfoort racc Pon (auto-importbedrijf, vanaf 1947)
Amfs Amersfoort Schothorst (station, sinds 1987)
Amfsal Amersfoort racc fa. Salomons (bouwmaterialen)
Amfst Amersfoort Staat (station aan de Staatsspoorlijn Kesteren-Amersfoort, 1886-1901)
Amfv Amersfoort De Vlasakkers blokpost, zie Vlas
Amfva Amersfoort De Vlasakkers aansl
Amfvat zie Avat
Amfw Amersfoort werkplaats
Amfwph Amersfoort hoofdwerkplaats (revisiebedrijf)
Amfww Amersfoort wagenwerkplaats. Aangezien het Systeem Gegevensverwerking Goederenvervoer (SGG) maar vierletterige afkortingen kende, werd hier ook de verkorting Amww voor gebruikt
Amkhw Amerikahavenweg (Amsterdam Westhaven)
Aml Almelo (station, sinds 1865)
Amla Almelo aansl bedrijvenpark Twente (niet-officiële verkorting), zie Amlbpa
Amlb zie Amlbp
Amlbp Almelo racc bedrijvenpark Noordwest-Twente
Amlbpa Almelo racc bedrijvenpark (Noordwest-Twente) aansl
Amlbta Almelo bedrijvenpark Twente aansl (niet-officiële afkorting), zie Amlbpa
Amldol Almelo racc bedrijventerrein Dollegoor
Amles Almelo racc Esso
Amlgas Almelo racc Gasfabriek (de verkorting Amlgf is ook gebruikt)
Amlgf zie Amlgas
Amlrsk Almelo racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
Amltw zie Amlbpa
Amo Almere Oost onderstation
Amp Amersfoort blokpost
Ampo zie Almpt
Amr Alkmaar (station, sinds 1865)
Amrgas Alkmaar racc Gasfabriek (1917-1968)
Amrgf zie Amrgas
Amrgl Alkmaar racc Van Gend & Loos
Amrgs Alkmaar gemeentelijke stamlijn
Amri Almelo De Riet (station, sinds 1926). Tot 1965 werd dit station De Riet genoemd. Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Almelo De Riet
Amrn Alkmaar Noord (station, sinds 1980)
Amrp Alkmaar St. Pancras
Amrvb Alkmaar racc Verenigde Brandstoffenhandel
Amrz Alkmaar Zuid (nooit geopend station)
Ams Almelo seinhuis
Amst Amstenrade (station bij Brunssum, 1925-1949)
Amsterdam MP Amsterdam Muiderpoort (de officiële verkorting voor dit station is Asdm)
Amt Ammerstol (halte tussen Gouda en

Schoonhoven, 1914-1942)
Amu Algemeen Magazijn Utrecht
Amw Aalsmeerderweg (halte tussen Aalsmeer en Haarlem, 1912-1936). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Almere West onderstation. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Amww Amersfoort wagenwerkplaats (eigenlijk is de officiële verkorting Amfww, maar aangezien het Systeem Gegevensverwerking Goederenvervoer (SGG) slechts vierletterige afkortingen kende, werd hier ook de verkorting Amww voor gebruikt)
AN Neumünster (D)
Ana Anna Paulowna (station tussen Den Helder en Schagen, sinds 1865)
And Anderen (stopplaats tussen Gasselternijveen en Assen, 1905-1934). Deze verkorting is ook gebruikt voor Antwerpen Noorderdokken (B) (Nederlandse verkorting, welke later gewijzigd is in Andd), zie AND
AND Antwerpen Noorderdokken (B)
Andd Antwerpen Noorderdokken (B) (Nederlandse verkorting), zie AND
AN G Neumünster Gbf (D)
ANGOL Antwerpen Angolahaven (B)
ANIB Norderstedt Industriebahn (D)
ANMG Neumünster DB-Grenze (D)
ANN Neustadt (Holstein) Gbf (D)
ANS Ans (B)
ANTB Hamburg-Nettelnburg (D)
ANZ Nordholz (D)
ANZA Nordholz Bundeswehr (D)
Ao Aalsmeer Oost (halte, 1915-1950). Tot 1930 werd dit Halte Oosteinde genoemd, zie Oe
AOHA Hamburg Oberhafen (D)
AOL A Oldenburg (Holstein) Gbf (D)
AOP Hamburg-Ohlsdorf (D)
Ap Adorp (stopplaats tussen Groningen en Delfzijl, 1884-1938). Deze verkorting is ook gebruikt voor Anna Paulownastraat (station tussen Den Haag HS en Scheveningen, 1886-1915). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Apd Apeldoorn (station, sinds 1876)
Apda Apeldoorn aansl
Apdgel Apeldoorn racc Van Gelder (papierfabriek, tot 1987)
Apdhol Apeldoorn racc Verffabriek Holland (vanaf 1913)
Apdhpg Apeldoorn racc Van Houtum & Palm en Van Gelder (sinds 1965; vaak foutief omschreven als “racc Van Houten, Palm en Van Gelder”, zelfs in NS-documentatie). De afkorting HPG is ook gebruikt. Het spoorvervoer bij Van Gelder stopte in 1982. Bij Van Houtum & Palm stopte het vervoer in 1985
Apdi Apeldoorn industrieterrein
Apdlng Apeldoorn racc Leonard Lang (auto- en tractor-importbedrijf, 1964-1983)
Apdm Apeldoorn De Maten (station, sinds 2006)
Apdo Apeldoorn Osseveld (station, sinds 2006)
Apdptt Apeldoorn PTT (1966-1996)
Apdv zie Apdvam
Apdvam Apeldoorn racc VAM (Vuil Afvoer Maatschappij, vanaf 1971)
Apdvbh Apeldoorn racc Verenigde Brandstoffenhandel
Apdw Apeldoorn West (gepland station)
Apg Appingedam (station tussen Groningen en Delfzijl, sinds 1884)
Apl Ter Apel (station, 1924-1935)
Aplg Ter Apel Rijksgrens (stopplaats, 1924-1926)
APMT-1 Arnold Peter Møller Terminal 1 (containerterminal op Maasvlakte Oost)

APMT-2 APM Terminals Maasvlakte II, zie APM
Apn Alphen a/d Rijn (station, sinds 1878). Tot 1918 werd dit Alphen-Oudshoorn genoemd
Apnir Alphen a/d Rijn racc industrieterrein Rijnhaven
App Appel (stopplaats tussen Nijkerk en Voorthuizen, 1903-1937)
Apr Asperden (halte tussen Boxtel en Wesel, 1893-1949)
Aps Apeldoorn seinhuis (later: Apeldoorn post II)
ARALB Hamburg-Rahlstedt Betriebsbahnhof (D)
Arb Arnebruggen (brugpost tussen Roosendaal en Vlissingen)
ARIS Hamburg-Rissen (D)
Arn Arnemuiden (station tussen Middelburg en Goes, sinds 1872)
Arnsb Arnsberg (D) (Nederlandse verkorting), zie EARB
Aros Antwerpen Rotterdam Oil Storage (AROS) in de Botlek, spooraansluiting sinds 1962. Vanaf 1993 heette het Paktank, daarna Vopak Terminal Chemiehaven
Arp Aadorp (stopplaats tussen Mariënberg en Almelo, 1920-1938). Tot 1931 heette deze stopplaats Woesten, zie Wte
Ars Alkmaar seinhuis (later: Alkmaar post T)
As Amsterdam aansl NHSS (deze verkorting is ook gebruikt voor Amsterdam aansl NHSS Post III)
AS Dortmund-Asseln (oude afkorting), zie EDAS (D)
Asa Amsterdam Amstel (station, sinds 1939). Tot 1952 werd dit Amsterdam Amstelstation genoemd
Asai Amsterdam Amstel industrieterrein (ook genoemd: Amsterdam Industrieterrein Amstel). Tot 1979 werd de verkorting gebruikt voor Amsterdam goederenstation, zie Asg
Asaj Amsterdam Aletta Jacobslaan (in 1986 gepland, maar nooit gebouwd station)
Asat Amsterdam Amstel post T
Asau Amsterdam Australiëhavenweg, zie Aslhw
Asb Amsterdam Bijlmer ArenA (station, sinds 1971). Tot 2006 werd dit Amsterdam Bijlmer genoemd
Asbd Amsterdam Bovendok (emplacement)
Asbo Amsterdam Borneokade (oostelijk havengebied)
Asbog Amsterdam Borneokade racc fa. Gerlach (expeditiebedrijf)
Asboh Amsterdam Borneokade racc HAL (Holland-Amerika Lijn)
Asbomi Amsterdam Borneokade racc Militaire Opslagplaats
Asbop Amsterdam Borneokade racc Philips
Asbos Amsterdam Borneokade racc Schenker & Co. (expeditiebedrijf)
Asc Amsterdam containerterminal (westelijk havengebied)
Ascm Amsterdam Centrale Markt (tot 1979: Amsterdam goederenstation, zie Asg)
Asd Amsterdam CS (sinds 1889)
ASD Amsterdam CS (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
Asda zie Asdar
Asdaim Amsterdam racc AIME (Algemene Industriële, Mineraal- en Ertsmaatschappij, in de Westhaven)
Asdar Amsterdam Arena (halte bij speciale gelegenheden, sinds 1996. Deze halte ligt aan de verbindingsboog tussen station Diemen Zuid en station Amsterdam Bijlmer ArenA)
Asdcm Amsterdam Centrale Markt (niet-officiële verkorting), zie Ascm)
Asde Amsterdam Erasmusgracht
Asdea zie Aeg
Asdg Amsterdam Geuzenveld (in 1986 gepland, maar nooit gebouwd station. Het had moeten komen bij de Australiëhavenweg)
Asdgi Amsterdam racc Gemeentelijk Industrieterrein
Asdgl Amsterdam racc Van Gend & Loos

Asdh Amsterdam Hemhaven (westelijk havengebied, vanaf 1890). Sinds 2008 wordt deze verkorting ook gebruikt voor halte Amsterdam Holendrecht, zie Ashd. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Asdhk Amsterdam racc Handelskade
Asdhks Amsterdam racc HKS Metals (Hoogovens Klöckner Scrap Metals bv), Westhaven, 1993-2010; voorh. Hollandia Schroot, zie Asdhol
Asdhol Amsterdam racc Hollandia Schroot (Westhaven, 1962-1980). Vanaf 1980 heette het Hoogovens Metals en vanaf 1993 HKS, zie aldaar. De verkorting Asdhol werd echter nog tot in de jaren negentig gebruikt
Asdi Amsterdam industrieterrein Cruquiusweg
Asdk Amsterdam knooppunt
Asdkp zie Asdk
Asdl Amsterdam Lelylaan (station, sinds 1986)
Asdm Amsterdam Muiderpoort (station, sinds 1896)
Asdma Amsterdam Muiderpoort aansl
Asdme Amsterdam Middeneiland
Asdmvb middenvoetbrug Amsterdam CS
Asdmw Amsterdam Muiderpoort Westzijde
Asdnh Amsterdam Neptunushaven (westelijk havengebied)
Asdo Amsterdam Oost onderstation
Asdoe Amsterdam Oostelijk Eiland
Asdok Amsterdam racc Orenstein & Koppel (fabriek van spoorwegmaterieel, vanaf 1914)
Asdoz Amsterdam CS Oostzijde
Asdptt Amsterdam PTT
Asdptta Amsterdam PTT aansl (niet-officiële verkorting), zie Asptta
Asdr Amsterdam Sloterdijk Noord Radarweg (ook bekend als Amsterdam Radarweg)
Asdt Amsterdam Transformatorweg
Asdta Amsterdam Transformatorweg aansl
Asdv Amsterdam De Vlugtlaan (station, 1986-2000)
Asdw Amsterdam West onderstation
Asdwe Amsterdam Westelijk Eiland (spooraansluiting tot 1996)
Asdwgf Amsterdam racc Westergasfabriek
Asdwpl Amsterdam aansl Lijnwerkplaats
Asdwsp Amsterdam racc Werkspoor
Asdwz Amsterdam CS Westzijde
Asdz Amsterdam Zuid (van 1985 tot 2006 heette dit station Amsterdam Zuid WTC)
Asg Amsterdam goederenstation (vanaf 1979: Amsterdam Centrale Markt, zie Ascm). Tot 1979 werd de verkorting Asg ook gebruikt voor Amsterdam Industrieterrein Amstel (zie Asai) en voor Amsterdam Westerdoksdijk (zie Aswd)
Asgo Amsterdam goederenstation Oost
Asgw Amsterdam goederenstation West
Ash Amsterdam Haarlemmermeer (station, 1915-1950). Tot 1933 heette dit station Amsterdam Willemspark
Ashd Amsterdam Holendrecht (station, sinds 2008)
Asho Amsterdam Sloterdijk Noord Hornweg
Ashs Amsterdam Haarlemmermeer seinhuis
Ashvdp Amsterdam Haarlemmermeer racc Vereenigde Delfstoffen en Petroleum Maatschappij
Asl Assel (halte bij Zutphen, 1876-1944). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Assel schakelstation
Aslhei zie Aslhm
Aslhm Assel racc Nederlandsche Heidemaatschappij
Aslhw Australiëhavenweg (bij Amsterdam), zie Asau
Asm Aalsmeer (station, 1912-1950, goederenvervoer tot 1972)
Asmcta Aalsmeer racc CTAV (Coöperatieve Tuinbouw Aankoopvereniging, 1912-1975)
Asmi Amsterdam Minervalaan onderstation

Asn Assen (station, sinds 1870)
Asncz Assen racc NCZ/NNC (Nationale Coöperatieve Zuivelverkoopcentrale / Noord-Nederlandsche Eier-Centrale)
Asndtv Assen racc Coöperatieve Drentse Telersvereniging
Asnes Assen racc Esso
Asni Assen industrieterrein (spooraansluiting tot 1968)
Asnn Assen Noord (gepland, maar nooit gebouwd station)
Asnptt Assen PTT
Asnwi Assen racc Wilco (Willemsen Conserven, 1928-1942)
Asp Amsterdam Weesperpoort (station, 1843-1939)
Asptta Amsterdam PTT aansl (de niet-officiële verkorting Asdptta is ook gebruikt)
Asr Amsterdam Riekerpolder (sinds 1986)
Asra Amsterdam Riekerpolder aansl (sinds 1986)
Asro Amsterdam Roëllstraat
Ass Amsterdam Sloterdijk (van 1956 tot 1983 heette dit station Amsterdam Sloterdijk Zuid, en van 1983 tot 1985 Amsterdam Sloterdijk Noord)
Assh Amsterdam Sloterdijk Hemboog (ook wel Hembooghalte genoemd)
Assn Amsterdam Sloterdijk Noord, zie Ass
Assp Amsterdam Science Park (station tussen Amsterdam Muiderpoort en Diemen, sinds 2009)
Assv Amsterdam Sneevlietweg
Assz Amsterdam Sloterdijk Zuid, zie Ass
Astta Transit Terminal Amsterdam (racc in de Houtrakpolder, Westhaven)
Asv Amstelveen (station, 1915-1950)
Asw Amsterdamsche Straatweg (stopplaats bij Blauwkapel, 1895-1923, zie Adw). Later is deze verkorting ook gebruikt voor stopplaats Amsterdamscheweg (tussen Amstelveen en Amsterdam Koenenkade, 1925-1950; tot 1933 werd deze stopplaats Amstelveenscheweg genoemd). Tevens is deze verkorting gebruikt voor station Amsterdam Willemspark (1915-1933, daarna station Amsterdam Haarlemmermeer geheten). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Aswd Amsterdam Westerdoksdijk (emplacement). Tot 1979 werd de verkorting gebruikt voor Amsterdam goederenstation, zie Asg
Aswdgl Amsterdam Westerdoksdijk racc Van Gend & Loos
Aswdse Amsterdam Westerdoksdijk racc SEGMIJ (Nederlandsche Silo-, Elevator- en Graanfactor Maatschappij, 1918-1987)
Aswp zie Aswpl
Aswpl Amsterdam lijnwerkplaats Zaanstraat (de verkortingen Asdwpl en Zst worden ook gebruikt)
Aswpla Amsterdam lijnwerkplaats aansl
Aswplm Amsterdam lijnwerkplaats Midden
Aswpln Amsterdam lijnwerkplaats Noord
Aswplz Amsterdam lijnwerkplaats Zuid
Aszo Amsterdam Zuid-Oost
At Acht (station tussen Eindhoven en Breda, 1895-1935; daarna was het stationsgebouw tot 1953 in gebruik als blokpost)
Ath Athus (B) (Nederlandse verkorting), zie MH
Atl Acht losplaats (vooral in gebruik voor militaire transporten)
Atn Aalten (station tussen Winterswijk en Varsseveld, sinds 1885)
Atnclv Aalten racc CLV (Coöperatieve Landbouw Vereniging, 1898-1972)
Atphi Acht racc Philips Expeditie Centrum (1959-1991)
Atsf Acht racc Steenfabriek J.A. van Glabbeek (tot 1974)
ATST Tostedt (D)
Atw Antwerpen Centraal (B) (Nederlandse verkorting), zie FN

Atwa Antwerpen Angolahaven (B) (Nederlandse verkorting), zie ANGOL
Atwd Werkplaats Antwerpen Dam (B) (Nederlandse verkorting), zie FNDM
Atwn Antwerpen Noord (B) (Nederlandse verkorting), zie FNND
Atwo Antwerpen-Oorderen (B) (Nederlandse verkorting), vanaf 1927 Antwerpen Noord genoemd, zie FNND
Atwsp Antwerpen Schijnpoort (B) (Nederlandse verkorting), zie FNZG
Au Augsburg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie MA. Bij de NS werd ook de verkorting Augsb gebruikt
Augsb Augsburg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie MA. Bij de NS werd ook de verkorting Au gebruikt
Avat Amersfoort Vathorst (station, sinds 2006)
Ave Averesch (bij Ahaus) (D) (Nederlandse verkorting)
Avh Avenhorn (station tussen Zaandam en Enkhuizen, 1884-1940). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Avenhorn schakelstation
Avi Afvalverwerkingsinrichting (racc in Westelijk Havengebied Amsterdam)
Avz Venhuizen post aansl
Aw Aachen West (D) (Nederlandse verkorting), zie KAW
Awd Aartswoud (station tussen Schagen en Wognum-Nibbixwoud, 1898-1930)
Awg Aachen West grens (D) (Nederlandse verkorting), zie KAWG, KXAW
Awgm Amsterdam Watergraafsmeer Halte
AWHO Hamburg-Waltershof (D)
Awhv Amsterdam Westhaven (tot 1981 werd de verkorting Whv gebruikt. Dit leidde echter regelmatig tot verwarring met de Waalhaven in Rotterdam, vandaar dat de verkorting gewijzigd werd in Awhv. In 2023 werd deze verkorting weer gewijzigd in Awhvg, zie aldaar)
Awhva Amsterdam Westhaven aansl (tot 1981 werd de verkorting Whva gebruikt)
Awhvg Amsterdam Westelijk Havengebied Goederen (vanaf 2023, voorh. Awhv, zie aldaar)
Awhvw Amsterdam Westhaven West
Awl Aalst-Waalre (station tussen Valkenswaard en Eindhoven, 1866-1945)
AWLB Hamburg-Wilhelmsburg (D)
Ax Axel (station tussen Terneuzen en Mechelen, 1871-1951)
Axa Axel aansl (sinds 1913)
Axaacz Axel aansl racc ACZC (Association Coopérative Zélandaise de Carbonisation, 1913-1999)
Axaazo Axel aansl racc Azotefabriek (stikstoffabriek van de Compagnie Néerlandaise de l'Azote, vanaf 1929). In 1962 naamswijziging in NSM ofwel Nederlandse Stikstof Maatschappij, vanaf 2004 Yara Sluiskil geheten. In 1982 kwam er een tweede spooraansluiting bij het bedrijf, en sindsdien heet de bestaande aansluiting uit 1929 spoorpoort 1 (vanaf 2004 afgekort als Yara1, zie aldaar)
Axacf Axel aansl racc Cokesfabriek (1913-1999)
Axavl Axelse Vlakte (industrieterrein, spooraansluiting sinds 1992)
AXFW Flensburg Grenze (D)
Az Rotterdam aansl ZHES (Hofpleinlijn)

B

B België
B Regionalbereich Berlin (D)
Bab Bergambacht (station tussen Gouda en Schoonhoven, 1914-1942). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Beverwijk aansl Beijnes (1950-1963). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Bah Sliedrecht Baanhoek (station, 1885-1938). In 2011 werd een nieuwe halte Sliedrecht Baanhoek geopend, deze ligt ongeveer 100 meter verderop, zie Sdtb
BAHG Berlin Anhalter Gbf (D)
BAL Baal Gbf (oude afkorting), zie KBAG (D)
Balenw Balen-Wezel (B) (Nederlandse verkorting), zie GBA
Ban Bannink (stopplaats tussen Deventer en Almelo, 1888-1932). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Bannink blokpost
Band Bandijk (voormalig tijdelijk eindstation aan de oostzijde van de in de Tweede Wereldoorlog vernielde IJsselbrug bij Deventer, van augustus tot november 1945)
Bar Baarle-Nassau (Dorp) (station, 1867-1934)
BASF Antwerpen racc BASF (B)
Bbd Bobeldijk-Berkhout (stopplaats tussen Heerhugowaard en Hoorn, 1898-1940)
Bberge Blankenberge (B) (Nederlandse verkorting), zie FBK
Bbg Beekbergen (station tussen Dieren en Apeldoorn, 1887-1950, goederenvervoer tot 1972)
Bbga Beekbergen racc Kalkzandsteenfabriek Alba (1913-1961)
Bbghei Beekbergen racc Nederlandsche Heidemaatschappij (tot 1972)
BBIK Biesdorfer Kreuz (D)
BBKB Berlin-Blankenburg (D)
Bbr Babberich (halte tussen Zevenaar en Elten, 1897-1932). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Babberich schakelstation
Bbrk zie Vgz
Bbw Boksbergerweg (stopplaats te Deventer, 1891-1919)
Bc Berchem (stopplaats tussen Oss en Ravenstein, 1881-1938). Later werd de plaatsnaam gespeld als Berghem, zie Bg
Bch Bocholtz (halte tussen Maastricht en Aken, 1890-1944)
BCH Büderich (oude afkorting), zie KBUE (D)
BCHB Berlin-Charlottenburg (D)
BCK Duisburg-Beeck Gbf (oude afkorting), zie EDBG (D)
Bcl Borculo (station tussen Ruurlo en Haaksbergen, 1884-1937)
Bclv Borculo racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
BCS Cottbus Hbf (D)
Bcz zie Bch
Bd Breda (station, sinds 1855)
Bda Breda aansl
BDA Bochum-Dahlhausen (oude afkorting), zie EBDA (D)
Bdaku Breda racc AKU/CSM (spooraansluiting AKU tot 1983, CSM tot 2000)
Bdb Brandenborch (stopplaats tussen Zutphen en Winterswijk, 1878-1930)
Bdbkc Breda racc Bredasche Kolen Centrale
Bdbph Breda racc BPH (Benzine en Petroleum Handel Maatschappij)
Bdc Breda racc industrieterrein De Crogten (de verkorting Bdi is ook gebruikt)
Bdchv Breda racc CHV (Coöperatieve Handelsvereniging)
Bdcsm Breda racc CSM (Centrale Suiker Maatschappij, tot 2000)
Bddh Breda racc De Drie Hoefijzers (bierbrouwerij, tot 1973)
Bde Bunde (station tussen Maastricht en Sittard, sinds 1865)
Bdes Breda racc Esso
Bdetna Breda racc ETNA/NCB (tot 1972)
Bdg Bodegraven (station tussen Woerden en

Alphen a/d Rijn, sinds 1878)
Bdh Breda Haagse Beemden (later: Breda-Prinsenbeek), zie Bdpb
Bdhe Breda racc Hero (conservenfabriek, 1928-1999)
Bdhs Breda racc Hispano-Suiza (wapenfabriek, 1951-1989). De verkorting Bdwf is ook gebruikt, zie aldaar
Bdi Breda racc industrieterrein De Crogten (de verkorting Bdc is ook gebruikt)
Bdib Breda racc Internationale Betonbouw nv (tot 1983)
Bdkw Breda racc Kwatta (cacao- en chocoladefabriek, 1928-1955)
Bdl Budel (station tussen Weert en Roermond, 1879-1953)
Bdla Budel aansl
Bdlg Budel grens
Bdlkzm Budel racc Kempensche Zinkmaatschappij (vanaf 1973 Budelco geheten)
Bdlleg Budel racc legerplaats (1956-2001)
Bdloda Breda racc Loda (schoonmaakmiddelenfabriek, tot 1999)
Bdm Bedum (station tussen Groningen en Delfzijl, sinds 1884)
Bdmd Bedum racc DOMO (zuivelfabriek van de Drentse Ondermelk Organisatie)
Bdmsf Bedum racc Steenfabriek
Bdo Breda Oost (gepland station in het kader van BrabantStad-Spoor, zie BSS)
Bdp Blijdorp schakelstation (in Rotterdam)
Bdpb Breda-Prinsenbeek (station, sinds 1988)
Bdskf Breda racc SKF (kogellagerfabriek, Svenska Kullagerfabriken)
Bdsph Breda Speelhuislaan (goederenspoor naar industrieterrein De Crogten)
Bdst Breda racc fa. Stokvis (handelsmaatschappij, 1948-2006)
Bdt Bredevoort (station tussen Winterswijk en Zevenaar, 1899-1934)
Bdv Barneveld-Voorthuizen, zie Bnv
Bdva zie Bnva
Bdvbh Breda racc VBH (Vereenigde Brandstoffenhandelaren, tot 1970)
Bdvcs Breda racc Verenigde Coöperatieve Suikerfabrieken
Bdvl Barneveld-Voorthuizen losplaats (sinds 1902)
Bdwf Breda racc Wapenfabriek, zie Bdhs
Bdwg Bloemendaalscheweg (stopplaats bij Amersfoort, 1902-1905)
Bdwl Boudewijnlaan schakelstation (tussen Dronten en Kampen)
Be Beerse (stopplaats tussen Ommen en Mariënberg, 1905-1932)
Bed Bosch en Duin (halte tussen Bilthoven en Zeist, 1907-1941)
Bee Beek (stopplaats bij Breda, 1866-1938)
Bek Berkel (station tussen Rotterdam en Pijnacker, 1908-1965). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Berkel blokpost en Berkel schakelstation
Beks Berkel racc Sideron (ijzerhandel, tot 1972)
BELBA Antwerpen Belgische Basis (B)
Ben Bennebroekerweg (stopplaats bij Hoofddorp, 1912-1932)
Benk Bennekom (halte bij Wageningen, 1882-1937)
Ber Berkum (stopplaats tussen Meppel en Zwolle, 1867-1923). Deze verkorting is ook gebruikt voor de spoorbrug over de Vecht bij Berkum
Berch Antwerpen-Berchem (B) (Nederlandse verkorting), zie FCV
BERDR Antwerpen Berendrecht (B)
Berend Antwerpen Berendrecht (B) (Nederlandse verkorting), zie BERDR
Berhbf Berlin Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie BL
Berhf Berlin Ostbahnhof (D) (Nederlandse verkorting), zie BHF
Bes Beers (stopplaats tussen Leeuwarden en Mantgum, 1883-1938)
Bet Best (station tussen Breda en Eindhoven, 1866-1938, heropend in 1940). Deze verkorting wordt ook gebruikt voor Best overloopwissels
Betdoc Best racc Defensie Olie Centrale (tot

1993)
Beth Best Halte
Betrt zie Btw
Beu Beuningen (halte tussen Oldenzaal en Denekamp, 1903-1936)
Bez Beltrum-Zieuwent (stopplaats tussen Zutphen en Winterswijk, 1892-1933)
Bf Baflo (station tussen Sauwerd en Roodeschool, sinds 1893)
Bfd Belfeld (halte tussen Tegelen en Reuver, 1889-1940)
Bfdglo Belfeld racc ijzergieterij De Globe (1948-1973)
BFG Frankfurt/Oder Rbf (D)
BFP Frankfurt/Oder Pbf (D)
BFPQ Frankfurt/Oder Bedienstandort (D)
Bfpz Baflo racc PZVB (Pootgoed en Zaaizaad Verkoopbureau, 1961-1973)
BFRG Frankfurt/Oder-Rosengarten Gbf (D)
BFW Finsterwalde (D)
Bg Bergen (station aan NS-tramweg Alkmaar-Bergen aan Zee, 1905-1955). Deze verkorting is ook gebruikt voor Berghem (stopplaats tussen Oss en Ravenstein, 1881-1938). Vanaf 1957 is deze verkorting ook gebruikt voor Berghem onderstation. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Bga Beugen aansl (tussen Arnhem en Venlo)
BGD Berlin-Grunewald (D)
Bgf 's-Hertogenbosch racc Bossche Gasfabriek (1871-1904). Deze verkorting is ook gebruikt voor Bossche Gasfabriek blokpost
Bgk kruispunt Beugen Hoog (tussen Nijmegen en Venlo)
Bgl Berghem losplaats (1907-1938)
Bgm Beetgum (station tussen Leeuwarden en Berlikum, 1899-1939, en losplaats van 1899 tot 1957). Deze verkorting is ook gebruikt voor Buggenum (stopplaats bij Roermond, 1900-1942). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Bgmbr Maasbrug bij Buggenum
Bgmm Beetgumermolen (station, 1899-1957)
Bgn Bergen op Zoom (station, sinds 1863)
Bgnas Bergen op Zoom racc fa. Asselbergs (ijzergieterij, 1925-1975)
Bgnes Bergen op Zoom racc Esso
Bgnge Bergen op Zoom racc General Electric (1975-2008)
Bgngst Bergen op Zoom gemeentelijke stamlijn Theodorushaven (1965-1998)
Bgnilm Bergen op Zoom racc industrieterrein De Lage Meren (sinds 1960)
Bgnla Bergen op Zoom racc fa. Laane (suikerfabriek, 1870-1904)
Bgnp Bergen op Zoom racc Potaschraffinaderij (1914-1959)
Bgnphm Bergen op Zoom racc Philip Morris (sigarettenfabriek, spooraansluiting van 1980 tot 2013). Van 2008 tot 2018 werd deze verkorting ook gebruikt als aanduiding van een dienstregelmeetpunt bij dit raccordement
Bgnrkb Bergen op Zoom racc Rooms-Katholieke Boerenbond (veiling, 1927-1972)
Bgns Bergen op Zoom aansl stamlijn
Bgnsf Bergen op Zoom racc Spiritusfabriek (1899-1983)
Bgnwp Bergen op Zoom racc werkplaats fa. Jansen Wagon- en Werktuigbouw bv (1946-1992)
Bgnz Bergen op Zoom racc De Zeeland (suikerfabriek, 1916-1929)
Bgr Beugen-Rijkevoort (stopplaats tussen Nijmegen en Venlo, 1883-1933)
BGRA Graustein (D)
BGS Berlin-Gesundbrunnen (D)
BGSBT Teltow Gbf (D)
Bgu Bergum (station tussen Drachten en Veenwouden, 1881-1947)
Bgw Burgerweg (stopplaats tussen Schagen

en Warmenhuizen, 1913-1933)
Bgz Bergen aan Zee (station, 1909-1955)
BGZB Berlin Görlitzer Gbf (D)
Bh Bad Bentheim (D) (Nederlandse verkorting), zie HBTH
Bha Maastricht Beatrixhaven aansl
Bhd zie Bhdv
Bhdv Boven Hardinxveld (stopplaats tussen Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam, 1885-1934, heropend in 2012 als halte). De verkorting Bhd is ook gebruikt. Van 1885 tot 1927 heette de stopplaats Buldersteeg, zie Bul
BHF Berlin Ostbahnhof (D)
Bhg Bad Bentheim grens (D) (Nederlandse verkorting), zie HXB
BHG Horka Gbf (D)
Bhl Bad Bentheim locomotiefdepot (D) (Nederlandse verkorting)
Bhn Bad Bentheim Nord (D) (Nederlandse verkorting), zie HBTN
BHND Hennigsdorf (D)
Bhv Bilthoven (station, sinds 1863). Tot 1918 werd dit station De Bilt genoemd
Bhvg zie Bvhc
Bhvh Bilthoven racc Magazijn Heybroek (1912-1981)
Bhvs Bilthoven seinhuis
Bhvw Bilthoven West (nooit geopend station)
Bhw Bentheimerweg (stopplaats tussen Oldenzaal en Denekamp, 1903-1936)
BHW Hoyerswerda (D)
BHWZ Hoyerswerda Betonwerk (D)
Bhz Berghuizen (stopplaats tussen Epe en Hattemerbroek, 1887-1938)
Bijw Beijerscheweg (halte tussen Gouda en Schoonhoven, 1914-1942)
Bik Berlikum (Friesland) (station, 1899-1966)
Bikcf Berlikum racc Condensfabriek LIJEMPF (Leeuwarder IJs- en Melk-Producten Fabriek, 1939-1967)
BIL Bielefeld Hbf (oude afkorting), zie EBIL (D)
BILO Bielefeld Ost (oude afkorting), zie EBIO (D)
BJUEG Jüterbog Gbf (D)
Bk Beek-Elsloo (station tussen Maastricht en Sittard, sinds 1865)
Bkb Zoutindustrie-Bad Boekelo (stopplaats, 1918-1937). Tot 1935 heette deze stopplaats Zoutindustrie, zie Zi
Bkd Beukelsdijk (stopplaats bij Rotterdam, 1899-1953). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Beukelsdijk schakelstation (bij Rotterdam). Voorts is deze verkorting gebruikt voor Boekend blokpost (tussen Blerick en Horst-Sevenum). Tevens is deze verkorting gebruikt voor opstelterrein Amersfoort Bokkeduinen, zie Amfbd. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Bkda Amersfoort Bokkeduinen aansl
Bkdn zie Amfbd
Bkdp Beukelsdorp onderstation (samentrekking van de namen Beukelsdijk en Blijdorp, twee Rotterdamse locaties van schakelstations)
Bke Berkel-Enschot (station, 1881-1938). Deze verkorting is ook gebruikt voor Beek racc staatsmijn Emma (1911-1973). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Bkf Bovenkarspel Flora (station, 1885-1941, heropend sinds 1976). Tot 1941 heette dit station Broekerhaven, zie Brkh. Van 1941 tot 1977 heette dit station Floraweg, zie Frw. Sinds 1977 heet het Bovenkarspel Flora
Bkg Bovenkarspel-Grootebroek (station, sinds 1885)
Bkgv Bovenkarspel-Grootebroek racc Veiling (1928-1976)
Bkh Den Haag Binckhorst (geplande halte, ook wel Halte Binckhorst genoemd, tussen Den Haag en Voorburg)
Bkhs Den Haag Binckhorst racc Siemens

(sinds 1959)
Bkl Breukelen (station, sinds 1843)
Bkla Breukelen aansl
Bklo Beek-Elsloo racc fa. Lommaert (ijzerhandel, 1956-1984)
Bklp Beek-Elsloo losplaats (1918-1972)
Bkm Baexem-Heijthuijsen (halte tussen Weert en Roermond, 1879-1938)
Bko Boekelo (station, 1884-1937; goederenvervoer tot 1972)
Bkosb Boekelo racc Stoomblekerij (1888-1972)
Bkp Blauwkapel (stopplaats bij Utrecht, 1895-1928). Deze verkorting is ook gebruikt voor Buunderkamp (stopplaats bij Ede, 1911-1938). Tegenwoordig wordt deze verkorting gebruikt voor Blauwkapel (hele gebied). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Bkr Blokker (halte tussen Zaandam en Enkhuizen, 1885-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Blokker en voor Blokker schakelstation
Bks Breukelen seinhuis
Bksm Beek-Elsloo racc Staatsmijnen (1950-1974)
Bkv Beek-Elsloo racc Veiling (1937-1972)
Bkw Berkel Westpolder (halte van Randstad-Rail, sinds 2009)
Bkz Blokzijl (station, 1914-1934)
Bl Beilen (station, sinds 1870)
BL Berlin Hbf (D)
Blbf Blauwkapel racc Beenzwartfabriek (1890-1965)
Bld Blokland (halte tussen Uithoorn en Alphen aan den Rijn, 1915-1917. Vanaf 1917 heette deze halte De Hoef, zie Hf). Deze verkorting is ook gebruikt voor Baarland (station tussen Borsele en Hoedekenskerke, 1927-1934). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
BLD Luckenwalde (D)
BLD G Luckenwalde Gbf (D)
Bldo Beilen racc DOMO (zuivelfabriek van de Drentse Ondermelk Organisatie, 1956-1970)
Bleizo Lansingerland-Zoetermeer (de verkorting is afgeleid van de voormalige werknaam Bleiswijk-Zoetermeer oftewel BleiZo, die gebruikt is tijdens de bouw van dit station), zie Llzm
BleiZo werknaam voor het geplande station Lansingerland-Zoetermeer (op de grens van Bleiswijk en Zoetermeer). Sinds 2018 is het station geopend, onder de naam Lansingerland-Zoetermeer, zie Llzm
BLF Ludwigsfelde (D)
Blg Blauwkapel racc Gasfabriek (bijgenaamd “Gasspoortje”, 1881-1961)
Blh Bethlehem (stopplaats tussen Oldenzaal en Losser, 1903-1936)
Blhs Blauwkapel HSM (halte tussen Utrecht en Hollandsche Rading, 1885-1910)
Blij Blija (stopplaats tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1940)
Blk Hoorn post T
Bll Bloemendaal (station tussen Haarlem en Uitgeest, sinds 1900)
Blm Berlicum (N.B.) (station, 1883-1933)
Bln Blauwkapel Noord
Blna Blauwkapel Noord aansl
Blo Blauwkapel Oost
Bloa Blauwkapel Oost aansl
BLOL Borken Grenze (oude afkorting), zie EXBO (D)
Blp 3B Blokpost 3B (tussen Schiedam en Vlaardingen)
Blp 9B Blokpost 9B (tussen Vlaardingen en Maassluis)
Blp 11 Blokpost 11 (tussen Deventer en Rijssen, bij km 22.7)
Blp 17B Blokpost 17B (tussen Hoek van Holland en Maassluis)
Blp 54 Blokpost 54 (tussen Breda en Gilze-Rijen, bij km 2.7)
Blp 55 Blokpost 55 (tussen Rotterdam Zuid goederenstation en Rotterdam CS, bij km 45.3)
Blp 58 Blokpost 58

(tussen Tilburg en Boxtel, bij km 25.9)
Blp 75 Blokpost 75 (tussen Weert en Baexem-Heijthuijsen, bij km 67.6)
Blp 78 Blokpost 78 (tussen Weert en Maarheeze)
Blpbnk blokpost Bunnik, zie Bnkblp
BlpH Blokpost Heemstede (overwegpost in de Zandvoortselaan)
Blp OH Blokpost Orthen (tussen Zaltbommel en 's-Hertogenbosch)
Blp VAM Blokpost VAM-Terrein aansl (tussen Hoogeveen en Assen)
Blp Z Blokpost Z (tussen Zaandam en de Hembrug, bij km 72.8)
Blt Bocholt (D) (Nederlandse verkorting), zie EBCH
Blv Bieleveldslaan (stopplaats tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941)
Blw Blauwkapel West (in het Bedieningsvoorschrift uit 1962 wordt de verkorting Blw gebruikt voor Blauwkapel CVL-post)
Blwa Blauwkapel West aansl
Blz Blauwkapel Zuid
Blza Blauwkapel Zuid aansl
Bm Naarden-Bussum (sinds 1958 wordt de verkorting Ndb gebruikt)
BMAF Berlin-Marienfelde Gbf (D)
Bmbr Beneden Merwedebrug bij Sliedrecht (Baanhoekbrug)
Bmn Brummen (station tussen Zutphen en Dieren, sinds 1865)
Bmr Boxmeer (station tussen Venray en Cuijk, sinds 1883)
Bmrh Boxmeer racc fa. Hendrix (koel- en vrieshuizen, 1946-1990)
Bn Borne (station tussen Almelo en Hengelo, sinds 1865)
Bnbb Borne racc Boerenbond (1926-1975)
Bnc Barneveld Centrum (voorh. Barneveld Dorp), zie Bnd
Bnd Barneveld Dorp (station tussen Barneveld-Voorthuizen en Lunteren, 1902-1944, heropend in 1951). Sinds 1981 heet dit station Barneveld Centrum, zie Bnc
Bndeva Barneveld Dorp racc Eieren Verkoop Associatie (1930-2009)
Bndfh Barneveld Dorp racc Utrechtsche Fourage Handel (1902-1999)
Bndhh Barneveld Dorp racc Houthandel (voorh. fa. De Boer, 1902-1999)
Bndhv Barneveld Dorp racc Coöperatieve Landbouwersbank/Handelsvereeniging Barneveld en Omstreken (Boerenbond)
Bndkn Barneveld Dorp racc fa. Knottenbelt (meelfabriek, 1916-1941)
Bndll Barneveld Dorp locloods (1902-1936)
Bng Baarle-Nassau grens (station, 1906-1934, goederenvervoer tot 1973). De Belgische naam voor dit station was Weelde-Staat
Bngs Baarle-Nassau grens seinhuis
Bnk Bunnik (halte tussen Utrecht en Driebergen-Zeist, 1884-1938; heropend in 1972 als station, ongeveer 1 km ten westen van de locatie van de oorspronkelijke halte)
Bnkblp Bunnik blokpost, zie Blpbnk
Bnkg Bunnik GE (1884-1938)
Bnko Bunnik Oost
Bnn Buinen (station tussen Zwolle en Stadskanaal, 1905-1945, goederenvervoer tot 1964). Sinds 1938 wordt deze verkorting ook gebruikt voor station Barneveld Noord. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
BNO Berlin Nordost (D)
Bns Benningbroek-Sijbekarspel (station tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1941)
Bnts Borne racc Textielfabriek Spanjaard (1865-1971)
Bnv Barneveld-Voorthuizen (station, 1876-1938, goederenvervoer tot 1973). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Barneveld-Voorthuizen onderstation
Bnva Barneveld aansl
Bnvk stopplaats Barneveld Kruispunt (1903-

1937)
Bnvl Barneveld losplaats (sinds 1902)
Bnz Barneveld Zuid (station, sinds 2015)
Bo Barlo (D) (Nederlandse verkorting) (station tussen Winterswijk en Bocholt, 1880-1938), zie EBAO
BO Bochum Hbf (oude afkorting), zie EBO (D)
Bobr brug over de Boorn bij Akkrum
BOG Bonn Gbf (oude afkorting), zie KB G (D)
BOH Bonn Hbf (oude afkorting), zie KB (D)
Bol Broek op Langedijk, brug over het Kanaal Alkmaar-Kolhorn, bijgenaamd de "Bol brug" (deze verkorting is ook gebruikt voor brugpost Broek op Langedijk, bijgenaamd "Brugpost Bol")
Bolcf Broek op Langedijk racc Chipsfabriek (Smiths); de spooraansluiting lag direct naast het eindpunt van de Broekerspoorlijn, en werd gebruikt van 1958 tot 1972; zie ook Bolsm
Bolsm Broek op Langedijk racc Smiths (chipsfabriek), zie ook Bolcf
Bon Born (goederenemplacement bij Roermond, sinds 1931)
BON Bochum Nord (oude afkorting), zie EBNO (D)
Bonfh Born Franciscushaven (spooraansluiting sinds 1934)
Bonoh Born Overlaadhaven (spooraansluiting sinds 1933)
Bonsm Born racc Staatsmijnen (sinds 1934)
Bor Borken (D) (Nederlandse verkorting), zie EBK
BOR Borken/Westfalen (oude afkorting), zie EBK (D)
Bot Botlek (spooraansluiting sinds 1957). Deze verkorting is ook gebruikt voor de Botlekbrug, zie Botbr
BOT Bottrop Hbf (oude afkorting), zie EBTH (D)
Botbh Botlek Brittanniëhaven (spooraansluiting sinds 1981)
Botbph Botlek racc BPHM (Benzine en Petroleum Handelmaatschappij, sinds 1961). Vanaf 1997 onderdeel van Paktank; sinds 1999 opgegaan in Vopak
Botbr Botlekbrug (brug over de Oude Maas tussen Pernis en Botlek, sinds 1955). Deze verkorting is ook gebruikt voor brugpost Botlekbrug
Botc Botlek Chemiehaven (spooraansluiting sinds 1962)
Botdow Botlek racc Dow Chemicals (sinds 1960)
Botesr zie Botess
Botess Botlek racc Esso raffinaderij (1960-2002)
Botknz Botlek racc KNZ (Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie, vanaf 1961)
Botl zie Bott
Botlh Botlek Sint Laurenshaven (spooraansluiting sinds 1957)
Botmw Botlek Merseyweg (stamlijn, sinds 1966)
BOTN Bottrop Nord (oude afkorting), zie EBTN (D)
Boto Botlektunnel Oost
Bott Botlek(spoor)tunnel (sinds 2006)
Botthw Botlek Theemsweg (spooraansluiting sinds 1966)
Bottw Botlek Tankweg (Vondelingenplaat)
Botw Botlektunnel West
BOW Bochum West (oude afkorting), zie EBOW (D)
Bp Buitenpost (station tussen Groningen en Leeuwarden, sinds 1866)
BPD Potsdam Hbf (D)
Bpm Schoonebeek aansl NAM (voorh. Bataafsche Petroleummaatschappij, 1946-2016)
BPOG Berlin Potsdamer Gbf (D)
Bpv Buitenpost racc Veiling (1930-1975)
BR Betuweroute (de verkorting Btw wordt ook gebruikt)
Br Blerick (station, sinds 1866). Tot 1923 was de schrijfwijze Blerik
Br Betuweroute (afkorting in gebruik bij de DB)
Bra Betuweroute aansluiting (afkorting in gebruik bij de DB)
BrabR Brabantroute
Brauns Braunschweig Hbf (D) (Nederlandse

verkorting), zie HBS
Brb Baarn Buurtstation (tussen Soestdijk en Baarn, 1898-1948)
Brcup Betuweroute containeruitwisselpunt Valburg (railterminal, sinds 2007)
Brd Barendrecht (station, sinds 1872)
Brda Barendrecht aansl
Brdct Barendrecht racc Coöperatieve Tuinbouwvereniging (1915-1993)
Brdl brug over Het Deel (bij Leeuwarden)
Brdv Barendrecht Vork
Brdva Barendrecht Vork aansl
Brdvno Betuweroute Duiven overloopwissels
Brdvo zie Brdvno
Brech Betuweroute Echteld
Brect Blerick racc ECT (sinds 1982)
Brem Bremen Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie HB
Bres Blerick racc Esso
Brgndo Betuweroute Giessendam overloopwissels
Brgro Betuweroute Gorinchem overloopwissels
Brh Broekheurne (station bij Enschede aansl, 1903-1939)
BRH Brühl Gbf (oude afkorting), zie KBR G (D)
Brk Broek op Langedijk (station, 1907-1926)
Brkh Broekerhaven (station bij Bovenkarspel-Grootebroek, 1885-1941, heropend sinds 1976). Tot 1941 heette dit station Broekerhaven, en van 1941 tot 1977 Floraweg, zie Frw. Sinds 1977 heet dit station Bovenkarspel Flora, zie Bkf
Brkhv Broekerhaven racc (bij Bovenkarspel-Grootebroek)
Brl Borsele (station, 1927-1934)
Brld Borselsche Dijk (stopplaats, 1927-1934)
Brlp Blerick losplaats (tot 2008)
Brls Borsele Steiger (halte, 1927-1934)
Brmet Betuweroute Meteren (de schrijfwijze BRMet wordt ook gebruikt)
Brn Baarn (station, sinds 1874)
Brna Baarn aansl
Brnp Baarn blokpost
Brnphi Baarn Philips (1951-1992). Het bedrijf had geen eigen spooraansluiting maar maakte gebruik van het reguliere emplacement van station Baarn
Bro Broekerhaven racc (bij Bovenkarspel-Grootebroek) (niet-officiële afkorting), zie Brkhv
Bro Betuweroute overloopwissels (afkorting in gebruik bij de DB)
Bropo Betuweroute Opheusden overloopwissels
Brp Markbrug brugpost Markbrug (tussen Lage Zwaluwe en Roosendaal)
Brppd Betuweroute Papendrecht
Brr De Boerhaar (stopplaats tussen Wijhe en Olst, 1891-1918)
Brs Blerick seinhuis
Brspl Broekerspoorlijn (Sint Pancras–Broek op Langedijk, 1902-1972)
Brst Blerick steunpunt Dienst van Exploitatie
Brt Biert (station tussen Spijkenisse en Hellevoetsluis, 1905-1966). Deze verkorting is ook gebruikt voor 't Buurtje (stopplaats tussen Hoorn en Bovenkarspel-Grootebroek, 1913-1935). Deze verkorting is daarnaast nog gebruikt voor een andere stopplaats die 't Buurtje heette (tussen Warmenhuizen en Schagerbrug, 1913-1933). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Bru Brucht (stopplaats tussen Mariënberg en Hardenberg, 1905-1926)
Brun Brunssum (emplacement van de Staatsmijnen, 1910-1974). Deze verkorting is ook gebruikt voor station Brunssum (1924-1949) van de Limburgsche Tramweg Maatschappij
Brusc Brussel Centraal (B) (Nederlandse verkorting), zie FBCL
Brusn Brussel Noord (B) (Nederlandse verkorting), zie FBN
Brusz Brussel Zuid (B) (Nederlandse verkorting), zie FBMZ

Brv Bareveld (halte tussen Stadskanaal en Zuidbroek, 1910-1953)
Brvalo Betuweroute Valburg Oost (de schrijfwijze BRValo wordt ook gebruikt). Tevens wordt de verkorting Valo gebruikt
Brvalw Betuweroute Valburg West (de verkorting Valw wordt ook gebruikt)
Brw Baalder-Radewijk (stopplaats tussen Zwolle en Stadskanaal, 1905-1932). Vanaf 1920 tot 1969 werd deze verkorting ook gebruikt voor Blerick werkplaats. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Brwpl zie Brw
Brz Breezand (stopplaats bij Anna Paulowna, 1914-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Breezand schakelstation
Bs Bijsteren (stopplaats tussen Nijkerk en Putten, 1863-1930). Vanaf 1938 is deze verkorting ook gebruikt voor Broeksteeg (schakelstation tussen Culemborg en Geldermalsen). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
BSAH Sachsenhausen (D)
BSCA Schlieben Bunkerswehr (D)
Bsch Borkel en Schaft (stopplaats tussen Hasselt en Eindhoven, 1921-1939)
Bsd Beesd (station tussen Geldermalsen en Leerdam, sinds 1883)
Bsg Bijsterweg (halte bij Goes, 1927-1934)
Bsh Barsingerhorn (halte tussen Schagen en Wognum-Nibbixwoud, 1898-1930)
Bsk Boskoop (station tussen Gouda en Alphen a/d Rijn, sinds 1934)
Bskmu Boskoop racc fa. Mulder (fabriek en herstelwerkplaats van rollend materieel, 1945-1961)
Bsks Boskoop Snijdelwijk (halte tussen Gouda en Alphen a/d Rijn, sinds 2017)
Bsl zie Brl
Bsm Bussum schakelstation
Bsmz Bussum Zuid (halte, sinds 1966)
Bsn Boshoven onderstation
BSPG Berlin-Spandau Gbf (D)
Bst Besoijensche Steeg (stopplaats tussen Lage Zwaluwe en ’s-Hertogenbosch, 1886-1930)
BSTZ Berlin-Steglitz Gbf (D)
Bsw Bosscheweg (halte bij Goes, 1927-1947)
Bt Bata (stopplaats tussen Best en Acht, 1941-1971). Deze stopplaats werd ook Batadorp genoemd
Bta zie Amlbta
Btd Boterdiep (tussen Groningen en Delfzijl)
BTFR Berlin-Tempelhof Rbf (D)
Btg Beltenweg (stopplaats tussen Wijhe en Olst, 1891-1918). De verkorting Bw is ook gebruikt
Bth Bathmen (station tussen Deventer en Almelo, 1888-1947). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Bathmen en voor Bathmen onderstation
Btk Buitenkaag onderstation (bij Warmond)
Btl Boxtel (station, sinds 1865)
Btlec Boxtel racc Export Centrale
Btlor Boxtel racc Organon (chemische fabriek)
Btm Bergentheim (station tussen Zwolle en Emmen, 1905-1975)
Btn Birten (D) (Nederlandse verkorting) (station tussen Boxtel en Wesel, 1884-1960)
Bts Britsum (stopplaats tussen Leeuwarden en Stiens, 1901-1940)
Btt Boxtel post T (1911-1986). Deze verkorting is ook gebruikt voor Botlek Tank Terminal, die sinds 2009 een spooraansluiting heeft. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Btw Betuweroute (hele gebied). De verkorting BR wordt ook gebruikt

BTWG Berlin-Treptow Gbf (D)
Bu zie Brt
Bug kruispunt Beugen Laag (tussen Boxtel en Wesel)
Bul Buldersteeg (stopplaats tussen Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam, 1885-1927). Vanaf 1927 heette deze stopplaats Boven Hardinxveld, zie Bhd, Bhdv
Bulk Bulkenaar schakelstation (tussen Roosendaal en Bergen op Zoom)
Bur Burlo (D) (Nederlandse verkorting), zie EBU
But Rotterdam Butaanweg (post)
Bv Beverwijk (station, sinds 1867)
BV Vetschau (D)
Bvb Beverwijk Beijnes (halte voor het personeel van Beijnes, 1950-1963), ook bekend als Halte Beijnes
Bvd Bovendorp (stopplaats tussen Wijhe en Olst, 1891-1918)
Bvgl Beverwijk racc Van Gend & Loos
Bvhc Beverwijk Hoogovens Centraal (sinds 1924)
Bvhca Beverwijk Hoogovens Centraal aansl (sinds 1924)
Bvhs Beverwijk Hoogovens Schroot
Bvhz Beverwijk Hoogovens Zuid (sinds 1967)
Bvk Bovenkerk (halte tussen Aalsmeer en Amstelveen, 1915-1950)
Bvt Beverwijk post T
Bw Baardwijksche Steeg (stopplaats tussen Lage Zwaluwe en 's-Hertogenbosch, 1888-1930). Tot 1923 heette deze stopplaats Baardwijk. Deze verkorting is ook gebruikt voor stopplaats Beltenweg (tussen Wijhe en Olst, 1891-1918). Later is deze verkorting ook nog gebruikt voor Bullewijk (bij Amsterdam Holendrecht). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Bwd Bolsward (station, 1882-1947, losplaats tot 1968)
Bwdhol Bolsward racc Hollandia nv (melkfabriek, 1894-1968)
Bwg Bergweg (station in Rotterdam, 1908-1955); vanaf 1955 heette dit station Rotterdam Bergweg, zie Rtbw
BWHR Berlin Wuhlheide Rbf (D)
Bwk Bleiswijk Kruisweg (stopplaats tussen Gouda en Zoetermeer, 1870-1938)
BWL Berlin-Wilmersdorf (D)
Bws Breweelsterweg (stopplaats tussen Winsum en Zoutkamp, 1922-1940)
BWUR Wustermark Rbf (D)
Bz Bozum (station tussen Leeuwarden en Sneek, 1883-1944)
Bzl Kapelle-Biezelinge (station tussen Kruiningen-Yerseke en Goes, sinds 1868). Tot 1888 heette dit station Kapelle
Bzlv Kapelle-Biezelinge racc Veiling (1925-1972)
Bzm zie Hbzm

C

Cas Castricum (station tussen Alkmaar en Uitgeest, sinds 1867)
Casstm Castricum racc fa. Steeman (steenkolenhandel)
Cell Celle (D) (Nederlandse verkorting), zie HC
Cemij racc Cement Industrie IJmuiden (sinds 1931), zie IJmce
Char Charleroi Nord (B) (Nederlandse verkorting), zie FCRH
Chemn Chemnitz Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie DC
Chv Amsterdam Coenhaven (westelijk havengebied, sinds 1935)
Chva Amsterdam Coenhaven aansl (sinds 1935)
Chvalb Amsterdam Coenhaven racc Albatros (superfosfaatfabrieken)
Chvhol Amsterdam Coenhaven racc fa. Hollandia (superfosfaatfabriek)
Chvkl Amsterdam Coenhaven racc Kon. Landmacht
Chvmul Amsterdam Coenhaven racc fa. Müller & Co. (handels- en scheepvaartmaatschappij)
Chw Coenhavenweg (Amsterdam)
Ci Cementindustrie racc (bij Enschede Noord)
Cj Cornjum (stopplaats tussen Leeuwarden en Stiens, 1901-1930)
Ck Cuijk (station tussen Nijmegen en Boxmeer, sinds 1883)
Cki Cuijk industrieterrein
Cl Culemborg (station, sinds 1868)
Clarh Clarholz (D) (Nederlandse verkorting), zie ECOH
Clb Calandbrug (tussen IJsselmonde en Rotterdam Maasvlakte). Deze verkorting is ook gebruikt voor brugpost Calandbrug
Cld Caland (dienstregelmeetpunt)
Clssi Culemborg racc SSI (Spoorweg Sein Industrie, 1949-1967)
Cm Crisman (stopplaats tussen Raalte en Ommen, 1910-1926)
Cmb Crailoo Magazijn Bovenbouw
Cn Capelle Nieuwevaart (station tussen Lage Zwaluwe en 's-Hertogenbosch, 1886-1950)
Co Coevorden (station, sinds 1905)
Coa Coevorden aansl
Cob Coburg Gbf (D) (Nederlandse verkorting), zie NCG
Codos Coevorden racc DOS (Coöperatieve Drentsch-Overijsselsche Stroocartonindustrie, 1908-1915; vanaf 1926 voortgezet onder de naam Hollandia, zie Cohol)
Coe Coevorden racc Europark-Terminal
Coeta Coevorden Euroterminal aansl
Cog Coevorden grens
Coh Coevorden-Heege ETC (racc Europark-Terminal Coevorden). Deze verkorting is ook gebruikt voor Coevorden racc Henk Hentzen bv (railterminal)
Cohol Coevorden racc Hollandia (strokartonfabriek, 1926-1968). Vóór 1926 heette deze firma DOS (Coöperatieve Drentsch-Overijsselsche Stroocartonindustrie), zie Codos
Comi Coevorden racc fa. Minke (turfstrooiselfabriek, 1932-1960)
Copc Coevorden racc OPC (Ooster Pluimvee Centrale, 1930-1974)
Cosb Coevorden Stadsgrachtbrug
Cott Cottbus (D) (Nederlandse verkorting), zie BCS
Cp Capelle a/d IJssel (station, 1855-1935). Van 1855 tot 1906 heette dit station Cappelle, en van 1906 tot 1917 Capelle
Cpa Capelle aansl
Cpgf Capelle a/d IJssel racc Kunstmestfabriek CGF (Centrale Guanofabrieken)
Cps Amsterdam Czaar Peterstraat seinhuis (1928-1941). Vanaf 1981 wordt deze verkorting ook gebruikt voor station Capelle Schollevaar. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
CPS Czaar Peterstraat

seinhuis (in Amsterdam). De schrijfwijze Cps werd ook gebruikt
Cpv Capelle-Vrijhoeve (halte bij Kaatsheuvel, 1886-1950). Tot 1938 heette deze halte Kaatsheuvel-Capelle, zie Kc
Cr Cranenburg (D) (station tussen Nijmegen en Kleve, 1865-1991, vanaf 1936 Kranenburg genoemd) (Nederlandse verkorting), zie KKRA. Later is de verkorting Cr ook gebruikt voor Crailoo (dienstregelmeetpunt)
Cra Crailoo (stopplaats, ook bekend als Kraailooschenweg, 1881-1907). Vanaf 1908 tot 1937 is deze verkorting gebruikt voor Crailoo HBI (Houtbereidingsinrichting van de HSM). Vanaf 1937 is deze verkorting gebruikt voor Crailoo stapelplaats / bovenbouwwerkplaats aansl
Crad Crailoo racc fa. Dekkers (steenkolenhandel, 1937-1971)
Crag Crailoo racc GAD (Gewestelijke Afvalstoffen Dienst, sinds 1970), in de noordoosthoek van het emplacement van de NS-stapelplaats
Crao Crailoo stapelplaats aansl Oost
Craw Crailoo stapelplaats aansl West
Crs Crailoo stapelplaats (later: Crailoo bovenbouwwerkplaats), zie Is 845
Crtr Crailoo tracé
Cruq Amsterdam Cruquiuskade (goederenemplacement, 1880-1988)
Cs Colmschate (halte tussen Deventer en Almelo, sinds 1989), zie Dvc
Csh Colmschate Halte (tussen Deventer en Almelo, 1888-1933)
Css Colmschate stopplaats (bij Deventer, 1890-1918). Deze verkorting is ook gebruikt voor Colmschate seinhuis
Ctp Catsop onderstation (tussen Sittard en Maastricht). Deze verkorting is ook gebruikt voor de Combi Terminal Pernis
Ctw zie Utctw
CUP Betuweroute Containeruitwisselpunt Valburg (niet-officiële afkorting), zie Brcup
Cux Cuxhaven (D) (Nederlandse verkorting), zie ACV
Cv Kleve (D) (Nederlandse verkorting), zie KKLV. Voorheen werd deze plaatsnaam ook gespeld als Cleve
Cvm Chèvremont (station tussen Landgraaf en Simpelveld, sinds 1949). Chèvremont is de ProRail-naam voor dit station; Chevremont is de NS-naam. De verkorting Cvm is ook gebruikt voor blokpost Chèvremont
Cwa Haarlem aansl hoofdwerkplaats (voorh. Haarlem centrale werkplaats aansl)
CW Haarlem Centrale Werkplaats Haarlem
CW Tilburg Centrale Werkplaats Tilburg, zie Wpc

D

D Duitsland
D Regionalbereich Dresden (D)
Da Daarlerveen (station tussen Almelo en Mariënberg, sinds 1906). Van 1906 tot 1910 heette dit station Boldijk, en van 1910 tot 1958 Daarle
DA Bochum-Dahlhausen (oude afkorting), zie EBDA (D)
Darm Darmstadt Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie FD
Db Driebergen-Zeist (station, sinds 1844). Van 1844 tot 1864 heette dit station Driebergen; van 1864 tot 1904 Zeist-Driebergen; van 1904 tot 1948 wederom Driebergen; en sinds 1948 heet het Driebergen-Zeist (niet te verwarren met station Zeist, 1901-1941, zie Zt)
Dba Driebergen-Austerlitz (stopplaats tussen Driebergen-Zeist en Maarn, 1932-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Driebergen-Austerlitz schakelstation
DBAR Chemnitz VW-Motorenwerk (D)
Dbcf Driebergen-Zeist racc Conservenfabriek
Dbd Dubbeldam (stopplaats tussen Lage Zwaluwe en Dordrecht, 1885-1895). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Dubbeldam blokpost en daarna voor Dubbeldam schakelstation
DBO Böhringen (D)
Dbs Driebergen seinhuis
Dbt Doesburgerbuurt (stopplaats bij Ede, 1902-1930)
DC Chemnitz Hbf (D)
Dco Drachtstercompagnie (station tussen Drachten en Marum, 1913-1948)
DCS Chemnitz Süd (D)
DD Daalsche Dijk blokpost (bij Utrecht CS)
DDE Döbeln Hbf (D)
Ddm De Diemen (dienstregelmeetpunt)
Ddmo De Diemen overloopwissels
Ddn Delden (station tussen Zutphen en Hengelo, sinds 1865)
Ddns zie Ddnser
Ddnser Delden racc Servo (chemische fabriek, sinds 1948)
Ddp Driedorp (stopplaats bij Nijkerk, 1903-1933)
Ddr Dordrecht (station, sinds 1872)
Ddra Dordrecht Amstelwijck (geplande halte)
Ddrc Dordrecht Copernicusweg (gepland station)
Ddres Dordrecht racc Esso
Ddrfo Dordrecht racc Fokker (vliegtuigfabriek)
Ddrhbi Dordrecht Houtbereidingsinrichting (niet-officiële verkorting), zie Hbi
Ddrhi Dordrecht racc Gemeentelijk Handels- en Industrieterrein
Ddri Dordrecht aansl industrieterrein De Staart (ook genoemd: Dordrecht Industrie)
Ddrl Dordrecht Leerpark (geplande halte)
Ddrli Dordrecht racc Lips (brandkasten- en slotenfabriek)
Ddrphi Dordrecht racc Philips
Ddrs Dordrecht Stadspolders (station, sinds 1990)
Ddrsa Dordrecht Stadspolders aansl
Ddrsz Dordrecht Spoorzone (geplande halte)
Ddrvt Dordrecht racc fa. Van Twist (importeur van dieselmotoren en generatoren, tot 1961)
Ddrz Dordrecht Zeehaventerrein (spooraansluiting, 1928-2023)
Ddrzd zie Ddzd
Ddv Dedemsvaart (station tussen Zwolle en Meppel, 1867-1940; goederenvervoer tot 1946)
Ddvclh Dedemsvaart racc CLH (Coöperatieve Landbouwers Handelsvereniging, 1919-1946)
Ddzd Dordrecht Zuid (station, sinds 1973, voorh. Ddrzd)
Dei Deinum (station tussen Leeuwarden en Franeker, sinds 1863)
Dek De Haak (stopplaats bij Hoek van Holland, 1904-1925). In 1918 werd de verkorting veranderd in Hak
Del Deelbrug (tussen Heerenveen en Akkrum). Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Het Deel

(eveneens tussen Heerenveen en Akkrum)
de Meer informele afkorting voor de Watergraafsmeer (rangeerterrein tussen Amsterdam Muiderpoort en Diemen, sinds 1904), zie Wgm
Dew De Wetering (stopplaats bij Arnhem, 1879-1922)
DF Dresden-Friedrichstadt (D)
DF U Dresden-Friedrichstadt Ubf (D)
Dg Ter Denge (halte tussen Oldenzaal en Gronau, 1903-1936)
DG Görlitz (D). Deze afkorting is ook gebruikt voor Duisburg Hbf, zie EDG (D)
DGIB Görlitz Industriebahnhof (D)
Dgok Amsterdam Dijksgracht Oosterkade (overloopwissels Kattenburg)
Dgr Amsterdam Dijksgracht
Dgra Amsterdam Dijksgracht aansl
Dgro Amsterdam Dijksgracht Oostzijde
Dgrvk Amsterdam Dijksgracht Vrije Kruising (dienstregelmeetpunt)
Dgrw Amsterdam Dijksgracht Westzijde
Dgw Dingeweg (stopplaats tussen Sauwerd en Roodeschool, 1893-1926)
DGW Duisburg West (oude afkorting), zie EDWE (D)
Dh Dalheim (D) (Nederlandse verkorting), zie KDAL
DH Dresden Hbf (D)
DHF Dresden Hafen (D)
Dhn Den Horn (stopplaats tussen Zuidhorn en Groningen, 1885-1938)
Dhs Delfshavense Schiebrug (bij Schiedam)
Dhsa Delfshavense Schie aansl
Dhw Driehuis-Westerveld (vanaf 1968 heette dit station Westerveld, zie Wev). De verkorting Dhw is ook gebruikt voor blokpost Driehuis-Westerveld
Dhz Driehuis Zuid (station tussen Haarlem en Uitgeest, vanaf 1968 Driehuis genoemd), zie Drh
Did Didam (station tussen Doetinchem en Zevenaar, sinds 1885)
DIG Dresden Industriegelände (D)
Dj Dongjum (halte tussen Tzummarum en Franeker, 1903-1933)
Dkd Dinkeloord (halte tussen Oldenzaal en Denekamp, 1903-1936)
Dkk Dijkerhoek (station tussen Deventer en Rijssen, 1888-1933). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Dijkerhoek blokpost, en daarna voor Dijkerhoek schakelstation
Dkl De Klinge (station tussen Sint Niklaas en Terneuzen, 1871-1975) (B) (Nederlandse verkorting), zie FCI
Dkm Dokkum-Aalsum (station, 1901-1936)
Dkmes Dokkum-Aalsum racc Esso
Dl Dalfsen (station tussen Zwolle en Ommen, sinds 1903). Tot 1904 werd dit station Dalfsen Dorp genoemd
Dld Den Dolder (station tussen Amersfoort en Bilthoven, sinds 1895). Tot 1912 werd dit station Dolderscheweg genoemd
Dldl Den Dolder losplaats
Dln Dalen (station tussen Coevorden en Emmen, 1905-1950, heropend in 1987)
Dlnclv Dalen racc Coöperatieve Landbouw Vereniging
Dlv Dalerveen (halte tussen Coevorden en Nieuw Amsterdam, 1905-1938)
Dma Diemen aansl
Dmb Diemerbrug (halte tussen Diemen en Weesp, 1882-1913)
Dmh Dalmsholte (stopplaats tussen Raalte en Ommen, 1910-1933)
Dmkw Denemarkenweg (havengebied Vlissingen; spooraansluiting sinds 1988)
Dmn Diermen (stopplaats bij Nijkerk, 1863-1926). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Diemen (station, 1882-1929, heropend in 1974). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt

Dmna zie Dma
Dmnm Diemen racc Metro
Dmns Diemen seinhuis
Dmnz Diemen Zuid (station, sinds 1993)
Dmp Zoetermeer Driemanspolder (station, 1977-2006). Dit station werd ook kortweg Driemanspolder genoemd. Deze verkorting is ook gebruikt voor Driemanspolder onderstation
Dn Deurne (station tussen Venlo en Helmond, sinds 1866)
DNG Dresden-Neustadt Gbf (D)
Dnhei zie Dnhm
Dnhm Deurne racc Nederlandsche Heidemaatschappij
Dnk Denekamp (station bij Oldenzaal, 1903-1942)
Dnn Drunen-Heusden (station tussen Lage Zwaluwe en ’s-Hertogenbosch, 1888-1950)
Dno Deurne Oost (dienstregelmeetpunt)
Dnt zie Dron
Do Dorst (stopplaats bij Gilze-Rijen, 1908-1930). Deze verkorting is ook gebruikt voor Dorst blokpost 55 (1863-1963, officiële verkorting Dor) en daarna voor Dorst schakelstation
DO Dortmund Hbf (oude afkorting), zie EDO (D)
DOB Dortmund Bbf (oude afkorting), zie EDOB (D)
DOG Dortmund-Dorstfeld Gbf (oude afkorting), zie EDDG (D)
DOP Dortmund-Dorstfeld (oude afkorting), zie EDDP (D)
Dor blokpost 55 Dorst (bij Gilze-Rijen, 1863-1963). De verkorting Do is ook gebruikt
DOR Dortmund Rbf (oude afkorting), later Dortmund Gbf, zie EDOG (D)
Dortm Dortmund Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EDO
DOS Dortmund Süd (oude afkorting), zie EDOS (D)
Dosf Dorst racc Steenfabriek Oomen (van 1905 tot ca. 1965)
DOT Dortmund Ost (oude afkorting), zie EDOT (D)
Dp Diepenveen West (station tussen Deventer en Olst, 1866-1941, zie Dpw). Tot 1910 heette dit station Diepenveen
Dph Diepenheim (station tussen Neede en Hellendoorn, 1910-1935)
Dpl Dinxperlo (station, 1904-1935)
Dpo Diepenveen Oost (station tussen Deventer en Ommen, 1910-1935)
Dps Diepesteeg (stopplaats tussen Dieren en Rheden, 1882-1917)
Dpw Diepenveen West, zie Dp
Dr Dieren (station tussen Arnhem en Brummen, sinds 1865). Tot 1976 werd dit station Dieren-Doesburg genoemd
Drd Doenrade (station tussen Amstenrade en Sittard, 1925-1949)
Dref Dieren-Doesburg racc Emailleerfabriek
Dresd Dresden Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie DH
Drf Drafna (halte tussen Bussum en Huizen, 1882-1958), ook wel halte Berghuis genoemd
Drh Driehuis (tot 1968 heette dit station Driehuis Zuid), zie Dhz
Drhup Dieren racc Hupkes
Drk Drunenschedijk (stopplaats tussen Lage Zwaluwe en ’s-Hertogenbosch, 1888-1926). Tot 1911 heette deze stopplaats Baardwijksche Overlaat
Dron Dronten (station tussen Lelystad en Zwolle, sinds 2012). De verkorting Dnt is ook gebruikt
Dront Dronten onderstation
Drp Dronrijp (station tussen Leeuwarden en Franeker, sinds 1863). Dit station heet sinds 2015 Dronryp
Drs Dieren-Doesburg seinhuis
Ds Doornspijk schakelstation (tussen Nunspeet en ’t Harde)
DSH Düsseldorf Hbf (oude afkorting), zie KD (D)
Dss Dusschoten (stopplaats bij Voorthuizen, 1905-1930)
Dst Duurschestraat (stopplaats tussen Wijhe en Olst, 1891-1918)
Dt Delft (station, sinds 1886)

Dta Delft aansl
Dtc Doetinchem (station, sinds 1885)
Dtcal Delft racc Calvé (1883-1975), tot 1898 Nederlandsche Oliefabriek genoemd, zie Dtnof
Dtch Doetinchem De Huet (station, sinds 1985)
Dtcphi Doetinchem racc Philips
Dtcr Delft racc Cronifer (schroothandel, voorh. Zwolsman, spooraansluiting tot 1993), zie Dtzw
Dtcs Doetinchem Stadion (facultatieve halte voor speciale gelegenheden, 1992-2005)
Dtcvr Doetinchem racc Vredestein (rubberfabriek)
Dtcw Doetinchem West (halte, 1885-1985)
Dtg Delft aansl Ned. Gist- en Spiritusfabriek (voorh. Ngsfa), racc van 1884 tot 2025
Dtgd Delft racc fa. Goudriaan (1913-1925), later Spoorijzer, zie Dtsij
Dtl Dintelhavenbrug (Rotterdam)
Dtlgf Delft racc Lijm- en Gelatinefabriek (1919-1972)
Dtmw Drontermeer West onderstation
Dtn Drachten (station, 1884-1948, goederenvervoer tot 1985). Deze verkorting is ook gebruikt voor Delft Noord (geplande halte, die echter nooit gerealiseerd is)
Dtnkf Delft racc Nederlandse Kabelfabriek (1919-1989)
Dtnof Delft racc Nederlandsche Oliefabriek (1883-1975), sinds 1898 Calvé genoemd, zie Dtcal
Dtnphi Drachten racc Philips
Dtsij Delft racc Spoorijzer (1926-1974)
Dtv Duistervoorde (halte tussen Apeldoorn en Twello, 1887-1911). Deze verkorting is ook gebruikt voor Delft laadplaats VAM, zie Dtvam
Dtvam Delft laadplaats VAM (1970-1985)
Dtwa Zoetermeer Delftsewallen (station, 1977-2006), ook wel kortweg Delftsewallen genoemd
Dtwn zie Dtwa
Dtz Delft Zuid (station, sinds 1970). Vanaf 2019 heet dit station Delft Campus, maar de verkorting is Dtz gebleven
Dtzw Delft racc Zwolsman (schroothandel, later Cronifer, spooraansluiting tot 1993), zie Dtcr
Duisb Duisburg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EDG
Dussel Düsseldorf Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KD
Dv Deventer (station, sinds 1865)
Dva Duivendrecht aansl
Dvao Duivendrecht aansl Oost
Dvaw Duivendrecht aansl West (Utrechtboog)
Dvaz Duivendrecht aansl Zuid
Dvb Dieverbrug (station tussen Meppel en Hoogersmilde, 1916-1933)
Dvc Deventer Colmschate (halte, sinds 1989)
Dvcbh Deventer racc Combinatie van Brandstoffenhandelaren
Dvd Duivendrecht (station, sinds 1993). Dit station is ook Amsterdam Duivendrecht genoemd, zie Advd
Dves Deventer racc Esso
Dvge Deventer GE
Dvgea Deventer GE aansl
Dvgs Deventer gemeentelijke stamlijn
Dvk Duivendrecht Kruispunt (post bij de aansluiting van de Zuidergasfabriek, 1958-1972)
Dvn Duiven (station tussen Arnhem en Doetinchem, 1856-1936, heropend in 1980). Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Duiven
Dvnf Deventer racc Nefit (Nederlands-Amerikaanse Fittingfabriek)
Dvnk De Vink (station, 1906-1928, heropend als halte in 1985). Van 1985 tot 1986 heette deze halte Leiden De Vink
Dvnv Deventer racc Noury & Van der Lande (voedingsmiddelen- en chemiebedrijf)
Dvr Duivendrecht Rijksstraatweg (overwegpost)

Dvs Deventer seinhuis
Dvtdv Deventer racc Thomassen & Drijver–Verblifa (Vereenigde Blikfabrieken)
Dvze Deventer Zuid-Epse (geplande halte, die echter nooit gerealiseerd is)
Dw Drouwen (stopplaats tussen Zwolle en Stadskanaal, 1905-1945, goederenvervoer tot 1964)
Dwb Dubbele Wierickebrug (tussen Woerden en Bodegraven). Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Dubbele Wierickebrug
Dwd brug over het Tweede Dwarsdiep (tussen Gasselternijveen en Stadskanaal)
Dwe De Westereen (sinds 2015 is dit de nieuwe naam voor station Zwaagwesteinde), zie Zww
Dwg Dopweg (halte tussen Goes en Wemeldinge, 1927-1934)
Dwm brug bij Drouwenermond
Dwo Driewegen-Ovezande (station tussen Borsele en Hoedekenskerke, 1927-1934)
DWR Werdau (D)
Dz Delfzijl (station, sinds 1884)
Dzakz Delfzijl racc AKZO
Dzh Delfzijl Haven (spooraansluiting sinds 1998)
Dzl Delfzijl racc fa. Lommerts (steenkolenhandel)
Dzm Delfzijl racc fa. Marings (machinefabriek)
Dzmp Delfzijl Metaalpark
Dznsi Delfzijl racc Nederlandsche Soda Industrie (volgens het Bedieningsvoorschrift Delfzijl heet dit: aansl N.V. Soda Industrie, 1958-2021)
Dzsh Delfzijl stamlijn Havenschap (sinds 1973)
Dzvw Delfzijl Valgenweg (spooraansluiting, sinds 1910)
Dzvwi Delfzijl Valgenweg Industrie
Dzw Delfzijl West (halte, sinds 1969)
DZW Zwickau Hbf (D)
Dzwb Delfzijl racc fa. Wagenborg (Handelskade Oost, 1998-2023)

E

E Regionalbereich Essen (D)
Ea Enschede aansl (1902-1990)
EAHLG Ahlen/Westfalen Gbf (voorh. AHG) (D)
EAHS Ahaus (D)
EARB Arnsberg (D)
EATT Alstätte / Alstede (D)
Eb Elsbeek schakelstation (bij Hengelo)
EBAO Barlo (D)
EBCH Bocholt (D)
EBDA Bochum-Dahlhausen (voorh. DA, BDA) (D)
Ebg Eibergen (station, 1884-1937)
Ebgcf Eibergen racc Cementfabriek
Ebgclv Eibergen racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
Ebgk Eibergen racc KTI (Koninklijke Textielveredelings Industrie)
Ebgt zie Ebgk
EBIL Bielefeld Hbf (voorh. BIL) (D)
EBILP Bielefeld Pbf (D)
EBIO Bielefeld Ost (voorh. BILO) (D)
Ebk Eerbeek (station, 1887-1950; goederenvervoer tot 1984)
EBK Borken/Westfalen (voorh. BOR) (D)
Ebklep Eerbeek racc fa. De Lepper (fietszadel- en lederwarenfabriek, 1926-1984)
Ebkvpf Eerbeek racc Vereenigde Papierfabrieken (1914-1984)
EBND Bochum Bundeswehr (D)
EBNO Bochum Nord (voorh. BON) (D)
EBO Bochum Hbf (voorh. BO) (D)
EBO G Bochum Gbf (D)
EBOK Bork/Westfalen (D)
EBOW Bochum West (voorh. BOW) (D)
EBTH Bottrop Hbf (voorh. BOT) (D)
EBTHG Bottrop Hbf – Gbf (D)
EBTN Bottrop Nord (voorh. BOTN) (D)
Ebtwa Elst Betuweroute aansl
EBU Borken-Burlo (D)
EBWE Brackwede (D)
EBWEG Brackwede Gbf (D)
EBWS Brackwede Süd (D)
Ec Echt (station tussen Roermond en Sittard, sinds 1865)
ECA Castrop-Rauxel Hbf (D)
ECAS Castrop-Rauxel Süd (D)
Ecd Echt Dorp (station tussen Roermond en Sittard, 1922-1936)
Ecdf Echt racc Dakpannenfabriek (1900-1979)
Ech Echteld (station tussen Tiel en Kesteren, 1882-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Echteld blokpost
Ecm Ellecom (stopplaats bij Rheden, 1882-1929)
ECOH Clarholz (D)
Ect Rotterdam Waalhaven racc ECT (1967-1996)
Ecta Rotterdam Waalhaven racc ECT aansl
Ed Ede-Wageningen (station, sinds 1845). Tot 1938 werd dit station Ede genoemd
Eda Ede aansl
Edaku Ede racc AKU (Algemene Kunstzijde Unie)
EDAS Dortmund-Asseln (voorh. AS) (D)
EDBG Duisburg-Beeck Gbf (voorh. BCK) (D)
Edc Ede Centrum (station, sinds 1902). Tot 1951 werd dit station Ede Dorp genoemd
Edd Ede Dorp (sinds 1951 heet dit station Ede Centrum)
EDDG Dortmund-Dorstfeld Gbf (voorh. DOG) (D)
EDDP Dortmund-Dorstfeld (voorh. DOP) (D)
Ede Ede Gemeentehuis (stopplaats, 1902-1937, zie Edg). De verkorting Ede is tevens gebruikt voor Ede SS (ook wel Ede Staatsspoor genoemd)
Edg Ede Gemeentehuis (stopplaats, 1902-1937). De verkorting Ede is ook gebruikt
EDG Duisburg Hbf (voorh. DG) (D)
EDG B Duisburg Hbf Stellwerk 1 (D)
Edgf Ede racc Gasfabriek (1905-1957)
EDGW Duisburg Betriebszentrale RB (Regionalbereich) West (D)
EDHA Duisburg Hafen (D)
EDHM Duisburg Mannesmann (D)

Edkzf Ede racc Kunstzijdefabriek ENKA (Nederlandsche Kunstzijdefabriek, afgekort tot NK, dat werd uitgesproken als Enka; spooraansluiting van 1922 tot 2003)
EDLU Dortmund-Lütgendortmund Gbf (voorh. LTG) (D)
Edm Edam (station, 1888-1956)
Edn Eijsden (station tussen Maastricht en Luik, 1861-2006, heropend 2011)
Edng Eijsden grens
Ednl Eijsden losplaats (tot 1985)
Edns Eijsden seinhuis
Ednzw Eijsden racc Zinkwit (1871-1996)
EDO Dortmund Hbf (voorh. DO) (D)
EDOB Dortmund Bbf (voorh. DOB) (D)
EDOG Dortmund Gbf (voorh. DOR, Dortmund Rbf) (D)
EDOS Dortmund Süd (voorh. DOS) (D)
EDOT Dortmund Ost (voorh. DOT) (D)
EDRH Duisburg-Ruhrort Hafen (voorh. RHF) (D)
EDRN Dorsten (D)
Eds Ede seinhuis A
EDSW Dortmund Werk Siemens (D)
Edt Ede-Wageningen post T
EDUT Duisburg Thyssen (D)
Edw Ede West (gepland station)
EDW Dortmund West (D)
EDWD Duisburg-Wedau Rbf (D)
EDWDP Duisburg-Wedau Pbf (voorh. WDA) (D)
EDWE Duisburg West (voorh. DGW) (D)
EDWM Duisburg-Wanheim (D)
EE Essen Hbf (voorh. EN) (D)
EEKL Essen Nord Krupp (voorh. KP, EKP) (D)
EEL Elten (station tussen Emmerich en Zevenaar) (D), zie El
Eem Eemshaven (station, sinds 2018)
EEM Emmerich (D)
EEME Emmerich-Elten (D)
EEMP Empel-Rees (D)
Eemw Eemweg onderstation (tussen Amersfoort en Baarn)
Eemwt Eemshaven West
Een Eenum (stopplaats tussen Loppersum en Appingedam, 1884-1938)
EENN Essen Nord (D)
EENW Essen West (D)
Efd Eefde (stopplaats tussen Zutphen en Deventer, 1890-1932)
Eg Enschede Noord (station, 1885-1937)
EG Gelsenkirchen Hbf (D)
Ega Enschede Zuid (station, 1903-1945, goederenvervoer tot 1972)
Egb Engelbert (station tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941)
EGDB Bork/Westfalen Gerätedepot Bundeswehr (D)
Egf Egmond aan de Hoef (halte tussen Alkmaar en Egmond aan Zee, 1905-1934)
Egh Eygelshoven (station bij Kerkrade, sinds 1949). Tot 1966 werd dit station Hopel genoemd, zie Hp
Eghm Eygelshoven Markt (halte, 1909-1952, heropend in 2007). Tot 2007 werd deze halte Eijgelshoven genoemd
EGLO Gütersloh Hbf (D)
Egm Egmond aan Zee (station, 1905-1934)
EGRN Gronau/Westfalen (D)
EGVH Gevelsberg Hbf (D)
EGZB Borken grens (oude afkorting), zie EXBO (D)
Eh blokpost Esch (tussen Vught en Boxtel)
Eha Eindhoven seinhuis A (1915-1955). Vanaf 2004 is deze verkorting ook gebruikt in de planning voor station Eindhoven Acht. Tevens is deze verkorting gebruikt voor Eindhoven Philips Acht (seinhuis bij het Philips Expeditiecentrum, ook wel Seinpost Acht genoemd). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Ehb Eindhoven seinhuis B (1915-1955). Vanaf 1971 is deze verkorting ook gebruikt voor station Eindhoven

Beukenlaan (sinds 2015 heet dit station Eindhoven Strijp-S, zie Ehs). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
EHG Hagen Hbf (voorh. HG) (D)
EHGD Hagen-Delstern (D)
EHGG Hagen Gbf (D)
EHKM Duisburg Hütte Krupp/Mannesmann (D)
EHM Hamm/Westfalen Hbf (D)
Ehs Eindhoven Philips Strijp. Vanaf 2015 wordt deze verkorting gebruikt voor station Eindhoven Strijp-S (voorh. Eindhoven Beukenlaan), zie Ehb
Ehst Eindhoven Stadion (halte bij speciale gelegenheden, sinds 1990)
Eht Eindhoven post T
Ehv Eindhoven (station, sinds 1866). Sinds 2019 heet dit station Eindhoven Centraal
Ehvap Eindhoven Airport (gepland station)
Ehvphi Eindhoven racc Philips (1919-1992)
Ehvptt Eindhoven PTT (1979-1997)
Ehvsap Eindhoven racc Standard Amerikaansche Petroleum Compagnie
Ehvst Eindhoven steunpunt Dienst van Exploitatie
Ehvwpl Eindhoven lijnwerkplaats
Ehz Eindhoven Zuid onderstation
EIL Iserlohn (voorh. IL) (D)
EILO Iserlohn Ost (voorh. ILO) (D)
Ekd Amsterdam Ertskade (oostelijk havengebied; spooraansluiting sinds 1897)
Ekdbhc Amsterdam Ertskade racc BHC (British Holland Coal Company, 1929-1981)
Ekh Eikelhof (halte tussen Deventer en Raalte, 1910-1935)
EKP Essen Nord Krupp (oude afkorting), zie EEKL (D)
EKT G Kreuztal Gbf (D)
Ekz Enkhuizen (station, sinds 1885)
Ekzko Enkhuizen racc fa. Koppe (rederij die van 1936 tot 1971 de veerdienst Enkhuizen–Stavoren uitvoerde)
El Elten (station tussen Emmerich en Zevenaar). Voorheen was dit een NS-station, dat in 1962 werd overgedragen aan de DB, zie EEL (D)
Elb Elburg (station tussen Doornspijk en Oldebroek, 1908-1931)
Elh Elshout (stopplaats bij Drunen, 1888-1918)
Elm Eerste Exloërmond (halte tussen Stadskanaal en Ter Apel Rijksgrens, 1924-1935)
Elo Exloo (halte tussen Zwolle en Stadskanaal, 1905-1945, goederenvervoer tot 1946)
Els Elsloo, ook geschreven als Elslo (station tussen Noordwolde en Oosterwolde, 1914-1947). Deze verkorting is tot 1962 ook gebruikt voor Elten seinhuis. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
ELUE Lünen Hbf (D)
Em Emmerich / Emmerik (D) (Nederlandse verkorting), zie EEM
Emf Emmerich / Emmerik (D) (Nederlandse verkorting), zie EEM
Emg Emmerich grens (D) (Nederlandse verkorting), zie EXEM
Eml Ermelo (station, sinds 1882). Tot 1952 heette dit station Ermelo-Veldwijk), zie Ev
EMLR Mülheim/Ruhr Hbf (D)
EMMB Würgendorf Mannesmann Stahlwerk (D)
Emn Emmen (station, sinds 1905)
Emnaku Emmen racc AKU (Algemene Kunstzijde Unie, vanaf 1951)
Emnakz Emmen racc AKZO (1969-1998, voorh. Emnaku, zie aldaar)
Emnb Emmen Bargeres (halte bij Emmen, 1975-2011)
Emnbo Emmen racc fa. Bouwsema (graanhandel)
Emnes Emmen racc Esso
Emnkzf Emmen racc Kunstzijdefabriek ENKA (sinds 1951), in 1998 overgenomen door

Teijin
Emno Emmen Opstelterrein
Emnp Emmen racc PEB (Provinciaal Elektriciteitsbedrijf). De verkorting Emnpeb is ook gebruikt
Emnpeb zie Emnp
Emnz Emmen Zuid (halte, sinds 2011)
EMRW Mülheim/Ruhr West (D)
EMSD Meschede (D)
EMST Münster/Westfalen Hbf (D)
Emtr Eemnes tracé (van Hilversum Oost via Eemnes naar Oostermeent)
Emv Ermerveen schakelstation (tussen Nieuw Amsterdam en Emmen)
En Echten (halte tussen Meppel en Hoogeveen, 1870-1934). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Echten blokpost en voor Echten schakelstation
EN Essen Hbf (oude afkorting), zie EE (D)
ENBMG Neubeckum Gbf (voorh. NBG) (D)
Enci zie Mtbenc
Ent Enter (halte tussen Goor en Rijssen, 1910-1935)
Eo Elsloo (stopplaats tussen Maastricht en Sittard, 1919-1937). Van 1968 tot 1980 is deze verkorting ook gebruikt voor seinhuis Enschede Oost (post Eo, voorh. Enschede post IV). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
EOB Oberhausen Hbf (D)
EOBR Oberhausen West (D)
EOBRS Oberhausen West Stellwerk 1 (D)
EOBRZ Oberhausen West Stellwerk 2 (D)
EOH Oberhausen Hütte (D)
Ep Epe (station tussen Zwolle en Apeldoorn, 1887-1950; goederenvervoer tot 1972)
EP Europoort (afkorting in gebruik bij de DB), zie Erp
Epcav Epe racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereniging (1916-1972)
EPD Paderborn Hbf (D)
EPD G Paderborn Gbf (D)
EPDN Paderborn Nord (D)
Epland Epe racc Landbouw
Eps Epse (stopplaats tussen Zutphen en Deventer, 1890-1918)
Epse zie Dvze
Epvf Epe racc Vleeswarenfabriek
EPW Europoort West (afkorting in gebruik bij de DB), zie Erpw
Epzeep Epe racc Zeepfabriek
EQL Quelle (voorh. QI) (D)
Ere Eerde (stopplaats tussen Boxtel en Uden, 1889-1938)
ERE Recklinghausen Hbf (D)
ERHO Recklinghausen Ost (D)
Erm Eenrum (station tussen Winsum en Zoutkamp, 1922-1940)
Erp Rotterdam Europoort (spooraansluiting sinds 1964)
Erpabe Europoort racc Abengoa (bio-ethanolfabriek, 2010-2016)
Erpadm Europoort racc ADM (Archer Daniels Midland Company, sinds 1994)
Erpbp Rotterdam Europoort aansl BP (sinds 1964; racc sinds 1969)
Erpbr Europoort racc Broekman (sinds 1994)
Erpcal Europoort racc Caldic Chemie (sinds 1994)
Erpch Europoort racc Eurochemie (sinds 1994)
Erpcte Europoort racc CTE (Coal Terminal Europoort, sinds 2003)
Erpebs Europoort racc EBS (European Bulk Services, sinds 1993)
Erpecv Europoort racc EECV (Ertsoverslagbedrijf Europoort cv, sinds 2003)
Erpelb zie Erpew
Erpen Europoort racc Exxon/Neste (1964-1992)
Erpett Europoort racc ETT (Euro Tank Terminal Rotterdam)
Erpew Europoort racc Elbeweg (de verkorting Erpelb is ook gebruikt)
Erpkem Europoort racc Kemira Chemicals (sinds 1985)
Erpkon Europoort racc Konam (chemische fabriek, 1966-1983)

Erpmw Europoort stamlijn Markweg (sinds 1964)
Erpmww Europoort Merwedeweg (spooraansluiting sinds 1966)
Erpoci Europoort racc OCI Terminal (sinds 2010)
Erppo Europoort racc terminal P&O Ferries (voorh. North Sea Ferries, sinds 1987)
Erpq Europoort racc Q8 raffinaderij (voorh. Gulf, sinds 1964)
Erpste Europoort racc Stena Line (sinds 1988)
Erpstw Europoort racc Handelsveem fa. C. Steinweg (1995-2023)
Erpvpk Europoort racc Vopak (sinds 1994)
Erpw Europoort West (spooraansluiting sinds 1964)
Es Enschede (station, sinds 1866)
Esb Elsenerbroek (stopplaats tussen Neede en Hellendoorn, 1910-1925)
Esbng Enschede racc Benegas (Nederlandse Maatschappij voor Petroleumgassen Benegas nv, 1970-1974)
Escsf Enschede racc Cementsteenfabriek (1901-1917)
Esd Enschede-Drienerlo (halte, sinds 1996). Sinds 2015 heet deze halte Enschede Kennispark, zie Esk
Esdrl zie Esd
Ese Enschede De Eschmarke (halte, sinds 2001)
ESEL Sennelager (D)
Esg Enschede grens (1903-1972, grensverkeer tot 1967)
Esgf Enschede racc Gasfabriek (1903-1965)
Esgl Enschede racc fa. Gerlach (expeditiebedrijf)
Esgr Enschede racc Goodrich (autobandenfabriek)
Esh Essenhuis (halte tussen Oldenzaal en Gronau, 1903-1936). Vanaf 1938 is deze verkorting ook gebruikt voor Esch schakelstation (tussen Vught aansl en Boxtel). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Esi Enschede industrieterrein
Esk Esmark (stopplaats tussen Enschede Zuid en Ahaus, 1904-1923). Vanaf 2015 is deze verkorting ook gebruikt voor halte Enschede Kennispark (voorh. Enschede Drienerlo, zie Esd). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Esmko Enschede racc Menko (textielfabriek, 1906-1972)
Esn Essen (B) (Nederlandse verkorting), zie FES, LEH
Esnd Essen Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EE
Esrb Enschede racc Rörink & Van den Broek (machinefabriek, 1916-1972)
Esrsk Enschede racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
Ess Ede SS (ofwel Ede Staatsspoor, vanaf 1938 Ede-Wageningen genoemd)
Esslu Enschede racc fa. Sluis (vogelvoederfabriek)
Est Elst (station tussen Arnhem en Nijmegen, sinds 1879)
Esta Elst aansl
Estao Enschede racc TAO (Twentse Antraciet Onderneming)
Estcav Elst racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereniging
Estczp Elst racc Coöperatieve Zaaizaad- en Pootgoedtelers Vereniging
Estet Enschede racc TET (Twentsche Electrische Tramweg Maatschappij)
Estho Enschede racc fa. Thole (machinefabriek)
Esthz Elst racc Heinz (tomatenketchupfabriek)
Esttm Enschede racc Twentse Textiel Maatschappij
Estv Elst racc Veiling
Esvh Enschede racc Van Heek (textielfabriek)
Esvr Enschede racc Vredestein (bandenfabriek)
Et Emst (halte tussen

Apeldoorn en Epe, 1887-1938)
ETA EuroTank Amsterdam bv (in de Jan van Riebeeckhaven). Ook genoemd: EuroTank Terminal Amsterdam
ETHY Hattingen/Ruhr Thyssen (D)
Etmuhl Emst racc Utermühlen (foutieve aanduiding, ook in NS-documentatie, van Emst racc Utermöhlen, fabriek van verbandstoffen, 1907-1972. De schrijfwijze Etmühl is ook gebruikt). De juiste officiële verkorting had Etmohl of Etmöhl moeten zijn
Etn Etten-Leur (station, sinds 1854). Tot 1880 werd dit station Etten genoemd
Etnf Etten-Leur racc Felix (dierenvoederfabriek)
Etni Etten-Leur gem. industrieterrein
Etno Etten-Leur Oost (geplande, maar nooit geopende halte)
Etnvos Etten-Leur racc Vossendaal
Etnww Etten-Leur steunpunt Dienst van Weg en Werken (1946-1978)
Etve Emst racc Venz (chocoladefabriek, 1929-1972)
Eupw Europaweg (havengebied Vlissingen, spooraansluiting sinds 1964)
Eupwn Europaweg Noord (havengebied Vlissingen, spooraansluiting sinds 2002)
Eupwo Europaweg Oost (havengebied Vlissingen)
Eupww Europaweg West (havengebied Vlissingen)
Eupwz Europaweg Zuid (havengebied Vlissingen, spooraansluiting sinds 1964)
Ev Ermelo-Veldwijk (station, sinds 1882). Sinds 1952 heet dit station Ermelo, zie Eml
EVLB Velbert Hbf (D)
EWAN Wanne-Eickel Hbf (D)
EWAZ Oberhausen Walzwerk (D)
Ewd Ellewoutsdijk (station tussen Borsele en Hoedekenskerke, 1927-1934)
EWES Wesel (voorh. WES) (D)
EWH Eschweiler Hbf (oude afkorting), zie KE (D)
EWIT Witten Hbf (D)
Ews Van Ewijcksluis (station bij Schagen, 1912-1934)
Ex Eext (station tussen Gasselternijveen en Assen, 1905-1947, losplaats tot 1968)
EXBO Borken grens (voorh. BLOL, EGZB) (D)
EXEM Emmerich Grenze / Emmerik grens (D)
EXGR Gronau grens (D)
Exlv Eext racc Landbouwvereeniging
EZS Emplacement Zuidelijke Spooraansluiting (bij Chemelot in Geleen)

F

F Regionalbereich Frankfurt/Main (D)
F voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot de staatsspoorwegen
FA Antwerpen (B)
FAD Schoonaarde (B)
FAK Alken (B)
Fas Farmsum (stopplaats bij Delfzijl, 1910-1941)
FAS Assenede (B)
FAV Avekapelle (B)
Fb Fransche Brug (stopplaats bij Leiden, 1912-1936)
FB Bebra (D)
FBCL Brussel Centraal (B)
FBGK Bingen am Rhein Hbf (D)
FBGKG Bingen/Rhein Gbf (D)
FBGN Bingen/Rhein Stadt (D)
Fbk Hengelo FBK Stadion (Fanny Blankers-Koen Stadion, halte bij speciale gelegenheden, 1988-2012). Deze halte lag ongeveer een kilometer van de plek waar van 1925 tot 1936 stopplaats De Waarbeek was. Toch is vaak ten onrechte de verkorting Wbk (van De Waarbeek) als aanduiding voor Hengelo FBK Stadion gebruikt
FBK Blankenberge (B)
FBM Brussel Zuid / Bruxelles-Midi (oude afkorting), zie FBMZ (B)
FBMZ Brussel Zuid (voorh. FBM) (B)
FBN Brussel Noord (B)
FBNL Brussel-Nationaal-Luchthaven (B)
FBO zie FBOW
FBOW Bruxelles-Ouest / Brussel West (voorh. FBO) (B)
FB R Bebra Rbf (D)
FBU Bebra Umladebahnhof (D)
FBX Bressoux (B)
FBZM Frankfurt Betriebszentrale Regionalbereich Mitte (D)
FC Courtrai / Kortrijk (oude afkorting), zie LK (B)
FCH Chênée (B)
FCI De Klinge (station tussen Sint Niklaas en Terneuzen, 1871-1975) (B)
FCP Kapellenbos (B)
FCR Charleroi Sud (B)
FCRH Charleroi Nord (B)
FCRO Charleroi Ouest (B)
FCT Contich / Kontich (oude afkorting), zie FKI (B)
FCV Antwerpen-Berchem (B)
Fd Ferwerd (station tussen Stiens en Dokkum-Aalsum, 1901-1940), zie Fw
FD Darmstadt Hbf (D)
FDD Denderleeuw (B)
Fdfpe Ferwerd racc Friesche Plantaardappel Exporthandel
FD G Darmstadt Gbf (D)
FDIL Dillenburg (D)
FDM Oudegem (B)
FDN Darmstadt Nord (D)
FDN Oudenaarde (B)
Fdo Frederiksoord (station tussen Noordwolde en Steenwijk, 1914-1947)
FDR Dendermonde (voorh. FT) (B)
FDST Dillenburg Stahlwerk (D)
FDX zie FIK
FDZ Liège-Longdoz (B)
FEG Grembergen (B)
FEM Veltem (B)
FEMS Bad Ems (D)
FES Moresnet (B). Deze verkorting is ook gebruikt voor Essen (voorh. LEH) (B)
FES Eschborn (D)
FF Frankfurt/Main Hbf (D)
FF A Frankfurt/Main Abstellanlage (D)
FFAU Frankfurt/Main Außenbahnhof (D)
FFGS Friedberg Industriestammgleis (D)
FFLF Frankfurt Flughafen Fbf (D)
FFLU Frankfurt Flughafen Regionalbahnhof (D)
Ffm Frankfurt/Main Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie FF
FFME Frankfurt/Main Messe (D)
FFO Frankfurt/Main Ost (D)
FFO G Frankfurt/Main Ost Gbf (D)
FFO U Frankfurt/Main Ost Umschlagbahnhof (D)
FFRX Friedensdorf Bedienzentrale (D)
FFS Frankfurt/Main Süd (D)
FFS A Frankfurt/Main Süd Abstellbahnhof (D)
FFS G Frankfurt/Main Süd Gbf (D)
FFTG Frankfurt/Main Hgbf (D)

FFU G Fulda Gbf (D)
FFW Frankfurt/Main West (D)
Fg Firdgum (stopplaats tussen Stiens en Tzummarum, 1902-1940)
FG Gent Zuid (B)
FGB Jabbeke (voorh. FJB) (B)
FGDM Gent Dampoort (B)
FGH Saint-Ghislain (voorh. Saint-Ghislain-Hornu) (B)
FGK Langemark (B)
FGM Frankfurt-Griesheim (D)
FGM H Frankfurt-Griesheim Übergabebf (D)
FGND Gent Noord (B)
FGNF zie FGZH
FGP Gent (B)
FG R Gießen Gbf (D)
FGRA Geraardsbergen (B)
FGSP Gent St. Pieters (B)
FGZH Gent Zeehaven (voorh. FGNF) (B)
FH Hanau Hbf (D)
FHD Hoegaarden (B)
FHOEG Frankfurt-Höchst Gbf (D)
FHS Hasselt (B)
FI Ieper (voorh. FY) (B)
FIK Diksmuide (voorh. FDX) (B)
FIZ Muizen (voorh. FYM) (B)
FJB Jabbeke (oude afkorting), zie FGB (B)
FJS Jemeppe-sur-Sambre (B)
Fk Finkum (stopplaats tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1932)
FK Kassel Hbf (D)
FKG Genk (B)
FKGG Genk Goederen (B)
FKHG Kassel Hbf DB-Grenze (D)
FKI Kontich (voorh. FCT) (B)
FKOB Korbach Hbf (D)
FKR Merelbeke (B)
FKR Kassel Rbf (D)
FKRV Merelbeke-Vorming (B)
FKR X Kassel Bombardier (D)
FKTH Kalmthout (voorh. LCO) (B)
FKX Kassel Bedienzentrale (D)
FL Liège-Guillemins (B)
FLJ Liège-Jonfosse (B)
FLK Lokeren (B)
FLO Antwerpen-Linkeroever (B), voorh. Tête-de-Flandre, zie FTF
FLS Aalst (B)
Flut zie Flutlijn
Flutlijn gecombineerde trdl-gebieden *Fl*evolijn-*Ut*rechtselijn
Flv Flevolijn (hele gebied). De verkorting Fvl wordt ook gebruikt
FLV Leuven (B)
Fm De Franschman (halte tussen Bergen en Bergen aan Zee, 1909-1955)
FM Mechelen (B)
FMC Mouscron / Moeskroen (B)
FMHT Merchtem (B)
FML Melle (B)
FMS Mons / Bergen (B)
FMWG Mainz-Weisenau Gbf (D)
FMZ Mainz Hbf (D)
FMZ G Mainz Gbf (D)
Fn Franeker (station tussen Leeuwarden en Harlingen, sinds 1863). Tot 1939 werd dit station Franeker Staatsspoor ofwel Franeker SS genoemd
FN Antwerpen Centraal (B)
Fnapc Franeker racc American Petroleum Company
Fnav Frankfurt Flughafen (D) (Nederlandse verkorting), zie FFLU
FNBL Antwerpen-Stuyvenberg (B)
FNBT zie FNDS
FNDM Antwerpen Dam (B)
FNDS Antwerpen Dokken en Stapelplaatsen (voorh. FNBT) (B)
Fnh Franeker Halte (tussen Tzummarum en Franeker, 1903-1933)
FNH Antwerpen Haven (B)
FNKL Antwerpen-Kiel (B)
FNLB Antwerpen-Luchtbal (B), voorh. Luchtbal, zie LB
FNND Antwerpen Noord (voorh. Antwerpen-Oorderen) (B)
Fnpf Franeker racc Papierfabriek
FNR Namen / Namur (B)
FNSD zie FNZD
Fnskf Franeker racc Suikerfabriek
FNST Ans-Est (B)
Fnsw Franeker Stamlijn West
Fnv Franekervaart brugpost
FNWH Antwerpen Waaslandhaven (B)
FNZD Antwerpen Zuid (voorh. FNSD) (B)
FNZG Antwerpen Schijnpoort (B)
Fo Rotterdam Feijenoord goederenstation

(1878-2009). Deze verkorting is ook gebruikt voor Feijenoord tractiedepot
FO Vorst Zuid (B)
FO Offenbach/Main Hbf (D)
FOBW Oberwesel (D)
Fod zie Fo
FOE Hoboken (B)
FO G Offenbach/Main Gbf (D)
Foh Feijenoord Halte (1901-1926)
Fos Feijenoord goederenstation seinhuis
FOST Vorst Oost (B)
FOVR Vorst Rijtuigen (B)
Fow Feijenoord werkplaats
Fowpl Feijenoord lijnwerkplaats
FPA Poelkapelle (B)
FPP Poperinge (B)
FPR Liège-Haut-Pré (B)
FR Brugge (B)
FRA Frasselt (D), zie FRS
Franfl Frankfurt Flughafen Regionalbahnhof (D) (Nederlandse verkorting), zie FFLU
Frank Frankfurt/Main Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie FF
Frb Froombosch (stopplaats tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941)
FRBL Beert-Bellingen (B)
Freibb Freiburg/Breisgau Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie RF
FRG Argenteau (B)
Frkw Frankrijkweg (havengebied Vlissingen)
Frkws Frankrijkweg Sloegebied (Vlissingen)
FRL Roeselare (B)
FRMT Brugge Zeehaven (B)
FRS Frasselt (D) (halte tussen Kranenburg en Nütterden, 1952-1978); van 1975 tot 1978 was de afkorting FRA
FRSP Brugge-Sint-Pieters (B)
FRST Aarschot (B)
FRUE Rüsselsheim (D)
FRUO Rüsselsheim Opelwerk (D)
Frw Floraweg (station bij Bovenkarspel). Van 1885 tot 1941 heette dit station Broekerhaven, van 1941 tot 1977 Floraweg, en vanaf 1977 Bovenkarspel Flora, zie Bkf
FSD Oostende (B)
FSDM Oostende Zeehaven (B)
FSI Sint Gillis (Dendermonde) (B)
FSN Sint Niklaas (B)
FSR Schaerbeek / Schaarbeek (B)
FSS Spa (B)
FST Sint Truiden (B)
FSZ zie FZZ
Fsz Zelzate (B) (Nederlandse verkorting), zie FZZ
FT zie FDR
FTF Tête-de-Flandre (B), later Antwerpen-Linkeroever genoemd, zie FLO
FTG Tongeren (B)
FTI Bierset-Awans (B)
FTL zie FTNN
FTM Tamines (B)
FTNN Tienen / Tirlemont (voorh. FTL) (B)
FTR Turnhout (B)
FTSB Treysa Bundeswehr (Sondermunitionslager) (D)
FUW Antwerpen-Austruweel (B)
FVI Vielsalm (B)
Fvl zie Flv
FVN Liège-Vivegnis (B)
Fvs Visé (B) (Nederlandse verkorting), zie FVS
FVS Visé / Wezet (B)
FVSG Visé grens / Visé-frontière / Wezet-Grens (B)
FVST Verviers-Est (B)
FVV Vilvoorde (B)
Fw Ferwerd (station tussen Stiens en Dokkum-Aalsum, 1901-1940) (niet-officiële afkorting), zie Fd
FW Watermaal (B)
FW Wiesbaden Hbf (D)
Fwd Feanwâlden / Feanwalden (tot 2015 heette dit station Veenwouden, zie Vwd). Feanwâlden is de ProRail-naam voor dit station; Feanwalden is de NS-naam
FWFK Mainz Waggonfabrik (D)
FWLN Willingen (D)
FWO G Wiesbaden Ost Gbf (D)
FWOR Worms Hbf (D)
FWORG Worms Gbf (D)
FWR G Wetzlar Gbf (D)
FWT Waterloo (B)
FWV Wavre (oude afkorting), zie GWV (B)
FY zie FI
FYM Muizen (oude afkorting), zie FIZ (B)
FZV Zandvoorde (B)
FZZ Zelzate (voorh. FSZ) (B)

G

G voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot particuliere maatschappijen
G Gronau (D) (Nederlandse verkorting), zie EGRN
Ga Gasselte (halte bij Gieten, 1905-1947)
Gaclv Gasselte racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
GAL Aalbeke (B)
Gav Gasselternijveen (station tussen Emmen en Stadskanaal, 1905-1947, goederenvervoer tot 1972)
Gavp Gasselternijveen racc PEB (Provinciaal Elektriciteitsbedrijf). De verkorting Gavpeb is ook gebruikt
Gavpeb zie Gavp
Gb Groesbeek (station tussen Nijmegen en Kleve, 1865-1940). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Groesbeek
GB Booischot (B)
GBA Balen-Wezel (B)
GBB Beersel (B)
GBC Boechout (B)
GBD Begijnendijk (B)
Gbg Gramsbergen (station tussen Hardenberg en Coevorden, sinds 1905)
GBG Bassenge (B)
GBl Braibant (B)
GBL Berlaar (B)
Gbm Grubbenvorst Maas racc
Gbr Glanerbrug (station bij Enschede, 1868-1950, heropend in 2001). Deze verkorting is tevens gebruikt voor Glanerbrug blokpost en vanaf 1950 ook voor Glanerbrug wachtpost
Gbrh Glanerbrug racc Van Heek
Gbv Grubbenvorst Klooster (station tussen Nijmegen en Venlo, 1884-1920). Vanaf 1920 heette dit station Grubbenvorst (station gesloten in 1935). Deze verkorting werd van 1920 tot 1940 ook gebruikt voor Grubbenvorst losplaats. Van 1940 tot 1970 werd deze verkorting gebruikt voor Grubbenvorst racc
GBV Beverst (B)
GBW Balen-Werkplaatsen (B)
GBZ Botzelaer (B)
GCE Sainte-Cécile (B)
GCR Charleroi Sud-Quai (B)
GCT Kortenbos (B)
GCU Cugnon-Mortehan (B)
Gd Gouda (station, sinds 1855)
Gdg Gouda Goverwelle (station, sinds 1993). Aanvankelijk was het plan om dit station Gouda Oost te noemen, maar dit plan werd verworpen. Wel is tijdens de bouw van dit station enige tijd de werknaam Gouda Oost gebruikt, en de daarvan afgeleide verkorting Gdo
Gdgw zie Gdg
Gdk Geerdijk (station tussen Mariënberg en Almelo, 1906-2016). Tot 1952 heette dit station Vroomshoop-Geerdijk, zie Vgk
GDL Dolhain-Gileppe (B)
Gdm Geldermalsen (station tussen Utrecht en 's-Hertogenbosch, sinds 1868)
Gdma Geldermalsen aansl
Gdmcha Geldermalsen racc Chamotte
Gdmcv Geldermalsen racc Coöperatieve Verbruiksvereniging
GDN Eisden-Mijnen (B)
Gdo Gaanderen-Oosselt (halte tussen Winterswijk en Zevenaar, 1887-1927). Vanaf 1992 is deze verkorting ook gebruikt voor Gouda Oost onderstation. Tevens is in de periode 1992-1993 bij de bouw van station Gouda Goverwelle enige tijd de werknaam Gouda Oost gebruikt, en de daarvan afgeleide verkorting Gdo. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
GDP Diepenbeek (B)
Gdr Gaanderen (station tussen Zevenaar en Winterswijk, 1927-1934, heropend in 2006)
Gdrl Gaanderen losplaats
Gds Gouda seinhuis (later: Gouda post T)
Gdspbb Gouda racc Spoorwegbouwbedrijf
Gdtr Gouda Tram (stopplaats, 1914-1942)

Ge Glane (station bij Enschede, 1903-1937)
Gel Gelselaar (stopplaats tussen Neede en Hellendoorn, 1910-1925)
GEL Gelrode (B)
Gelder Geldern (D) (Nederlandse verkorting), zie KGE
Gentsp Gent St. Pieters (B) (Nederlandse verkorting), zie FGSP
Gentzh Gent Zeehaven (B) (Nederlandse verkorting), zie FGZH, FGNF
Gerp Groningen Europapark (station sinds 2012). Van 2007 tot 2012 was dit een tijdelijke halte met als verkorting Gnep, zie aldaar
Gf Geffen (stopplaats tussen Rosmalen en Oss, 1881-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Geffen blokpost en voor Geffen schakelstation
GF Florennes-Central (B)
GFA Frasnes-lez-Couvin (B)
GFC Cerfontaine (B)
GFM Sint-Martens-Voeren (B)
GFN Florennes-Est (B)
GFY Froyennes (B)
Gg Gronau grens (D) (Nederlandse verkorting), zie EXGR
Gha 's-Gravenpolder-'s-Heer Abtskerke (station bij Goes, 1927-1947)
GHA Hamont (B). De afkorting HMT is ook gebruikt
Ghbr Grote Heycop brug bij Breukelen
Ghe Amsterdam Gemeentelijk Handelsentrepot
GHE Heverlee (B)
GHI Hemptinne-lez-Florennes (B)
GHO Heist-op-den-Berg (B)
GHS Hanzinne (B)
GHT Haren (voorh. Haren-Linde) (B)
Gi Gildehaus (D) (Nederlandse verkorting), zie HGIM. De verkorting Gi is ook gebruikt voor Gildehaus schakelstation
GIM Glain-Montegnée (B)
Gin Giessen-Nieuwkerk (stopplaats bij Gorinchem, 1885-1934). Tot 1893 heette deze stopplaats Kerkweg
Gio Giessendam-Oudekerk (station, 1885-1927; van 1927 tot 1957 heette dit station Giessendam-Neder Hardinxveld, en vanaf 1957 Hardinxveld-Giessendam), zie Gnd
Gk Grijpskerk (station tussen Groningen en Leeuwarden, sinds 1866)
Gka Grijpskerk aansl
Gkg Gekkengraaf onderstation (tussen Helmond en Venlo)
Gklv Grijpskerk racc Landbouwvereniging
Gl Groenlo (station tussen Winterswijk en Eibergen, 1884-1937)
GLB Saint-Lambert (B)
Gle Geulle (halte tussen Maastricht en Sittard, 1892-1944). Later is deze verkorting gebruikt voor Geulle blokpost, en daarna voor Geulle schakelstation
GLI La Louvière-Industrie (B)
Glk Lanaken (B) (Nederlandse verkorting), zie GLK
GLK Lanaken (B)
GLM Limal (B)
Gln Geleen Oost (station, sinds 1896)
GLR La Roche (Brabant) (B)
GLV Melveren (B)
Gm Grootebroek Molenpad (stopplaats tussen Zaandam en Enkhuizen, 1930-1938). Deze stopplaats werd ook Lutjebroek genoemd, zie Lj
GMB Marbais (B)
GMG Scherpenheuvel (B)
GMK Noorderwijk-Morkhoven (B)
GMN Montzen (B)
GMO Mortsel (B)
GMT Montignies-sur-Sambre (B)
Gmw Groote Melmweg (stopplaats bij Amersfoort, 1892-1898)
Gn Groningen (station, sinds 1866)
Gnac Groningen racc Aankoop Centrale
Gnau Groningen racc Agrarische Unie/Vulcaan (tot 1998)
Gnbr Geinbrug bij Abcoude
Gnd Hardinxveld-Giessendam (station, sinds 1885). Van 1885 tot 1927 heette dit station Giessendam-Oudekerk, en van 1927 tot 1957

Giessendam-Neder Hardinxveld, zie Hag
Gndc Groningen racc fa. Dikema & Camphuis (steenkolenhandel aan de Spoorweghaven, 1956-1974)
Gne Groningen Eemskanaal
Gnek Groningen racc Eemskanaal (was aanvankelijk emplacement)
Gnenc Groningen racc Enceha (afgeleid van NCH, de Noordelijke Chemicaliënhandel). De verkorting Gnnch is ook gebruikt
Gnep Groningen Europapark (deze verkorting werd gebruikt van 2007 tot 2012 toen dit een tijdelijke halte was. In 2012 is dit station officieel geopend en sindsdien is de verkorting Gerp)
Gnes Groningen racc Esso
Gnev Groningen racc Eierveiling
Gnh Groningen-Hoogkerk
Gnhdp Groningen racc Hoendiep
Gnkw Groningen Keerpunt West (bij de Peizerweg) (niet-officiële afkorting)
Gnl Groningen Losplaats (tot 1980)
Gnl VI Groningen Losplaats post VI
Gnl VII Groningen Losplaats post VII
Gnn Groningen Noord (halte, sinds 1884). Tot 1955 heette dit Groningen Halte. Vóór de Tweede Wereldoorlog werd het ook Groningen Halte SS genoemd
Gnnch zie Gnenc
Gnni Groningen racc Niemeyer (tabaksfabriek)
Gnntm Groningen racc NTM (Nederlandsche Tramweg-Maatschappij)
Gnp Gennep (station tussen Boxtel en Wesel, 1873-1944)
Gnpeb Groningen racc PEB (Provinciaal Elektriciteitsbedrijf)
Gnpg Gennep grens
Gnpmf Gennep racc Moutfabriek
Gnppf Gennep racc Papierfabriek
Gnptt Groningen PTT (1978-1997)
Gnreit Groningen racc Reitdiep
Gnrsk Groningen racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
Gns Groningen seinhuis (later: Groningen post T)
GNS Antwerpen Oost (B)
Gnskf Groningen racc Suikerfabriek
GNV Neuville-Sud (B)
Gnvag Groningen racc Vagron (Vuil Afvoer Groningen bv), ook wel Vagronspoor genoemd (1998-2010)
Gnvam Groningen racc VAM (Vuil Afvoer Maatschappij, 1971-1986); bij Groningen Losplaats, zie Gnl
Gnzb Groningen racc Zuivelbond
Go Goor (station tussen Zutphen en Hengelo, sinds 1865). Tot 1935 heette dit station Goor Zuid
Goclv Goor racc Coöperatieve Landbouw Vereniging
Gor Goor West (station tussen Neede en Hellendoorn, 1910-1935)
Gorcv Goor West racc Coöperatieve Verbruiksvereniging
GOS Goederen Overdracht Spoor (bij station Schiedam Centrum, waar ProRail goederentreinen overdraagt aan de verkeersleiding van de RET, en andersom)
GOU Overpelt Werkplaatsen (B)
Goz Gaasperdammer overloopwissels Zuid
Gp Geldrop (station tussen Eindhoven en Heeze, 1913-1938, heropend in 1940)
Gpd Gaasperdam onderstation
Gpda Gaasperdammerweg aansl
GPL Philippeville (B)
Gr Gorinchem (station, sinds 1883)
GRA Ramsel (B)
Grbr Grote Draaibrug over de Oude Maas bij Dordrecht
Grd Gorredijk (station, 1882-1947, losplaats tot 1962)
Grdw Groenekansche Dijk West (HSM), ook wel Groenekansche Dijk (HSM) genoemd (station tussen Hilversum en Lunetten, 1874-1938). Vanaf 1922 heette dit station Groenekan West, zie Grw

Gri Griethausen (D) (station tussen Zevenaar en Kleve, 1865-1960) (Nederlandse verkorting), zie GRI
GRI Griethausen (D)
Grl Goirle (station tussen Tilburg en Hilvarenbeek, 1907-1935)
GRM Remersdaal (B)
Grn Groenekan (dienstregelmeetpunt)
Grno Gorinchem Noord (gepland station)
Gro Groenekan Oost (stopplaats tussen Bilthoven en Utrecht, 1863-1945). Tot 1922 heette deze stopplaats Groenekansche Dijk (NCS). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Groenekan Oost
GRO Rotselaar (B)
Grs brug over de Greuns (bij Leeuwarden)
GRS Rossignol (B)
GRT Couillet-Montignies (Roctiau) (B)
Grv Grave (station aan de lijn Heumen–Grave van de Maas-Buurtspoorweg nv, 1915-1919)
Grvn Griendtsveen overloopwissels
Grw Groenekan West (station tussen Hollandsche Rading en Utrecht, 1874-1938). Tot 1922 heette dit station Groenekansche Dijk. Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Groenekan West
Gs Goes (station, sinds 1868)
GSA Staden (B)
Gsah Arnhem gemeentelijke stamlijn
Gsakf Goes racc AKF (Apparaten- en Ketelfabriek, 1967-1984)
Gsalm Almelo gemeentelijke stamlijn
Gsch 's-Gravenschans (stopplaats tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941
Gsd Gronsveld (station bij Maastricht, 1861-1938, heropend 1945-1950). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Gronsveld
Gsdkck Gronsveld racc Kencika
Gsf Goes racc fa. Fokke (steenkolen- en oliehandel, 1967-1984)
Gsg Goes racc Gulf (Oil Trading Association)
Gsgs Goes gemeentelijke stamlijn (1967-1984)
Gsl Gorssel (station tussen Zutphen en Deventer, 1865-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Gorssel schakelstation
GSM Griesheim (station bij Essen) (D)
Gsn Groessen (halte bij Duiven, 1890-1936)
Gsrh Goes racc fa. Reijnhout (steenkolenhandel)
Gst Gestel (stopplaats tussen Eindhoven en Hasselt, 1902-1940)
Gsv Goes racc Veiling
Gsvv Goes racc VVZB (Veilingvereniging Zuid-Beveland)
GSW Sint-Joris-Weert (voorh. werd de afkorting GWS gebruikt) (B)
Gszp zie Zpgs
Gt Geertruidenberg (station tussen Lage Zwaluwe en Waalwijk, 1886-1950, goederenvervoer tot 1973). In 1910 werd de naam van het station gewijzigd in Geertruidenberg-Raamsdonksveer, en in 1939 weer terug veranderd in Geertruidenberg
GT Haine-Saint-Pierre Formation & Dépôt (B)
Gtn Gieten (station tussen Gasselternijveen en Assen, 1905-1947)
Gtnlv Gieten racc Landbouwvereeniging
Gtnu Gieten racc Udema (exportslachterij en vleeswarenfabriek, 1935-1972)
GTR Treignes (B)
Gttf Geertruidenberg racc Tegelfabriek
Gv Den Haag Hollands Spoor (Den Haag HS), station sinds 1843
GV Verviers-Central (B)
Gvc Den Haag CS (sinds 1870). Officieel heette dit station tot 1973 Den Haag Staatsspoor ofwel Den Haag SS. Sinds 2000 wordt dit station aangeduid als Den Haag Centraal
GVE Vignée (B)
GVH Oud-Heverlee (B)
Gvhtm Den Haag HS racc HTM (Haagsche Tramweg Maatschappij)
Gvl Den Haag Loosduinscheweg. Deze verkorting is ook gebruikt voor Geervliet (station tussen Spijkenisse en Oostvoorne, 1906-1965). Het is ove-

rigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Gvm Den Haag Mariahoeve (halte, sinds 1966)
Gvmw Den Haag Moerwijk (station, sinds 1996)
Gvn Den Haag Noord onderstation
GVN Neuville-Nord (B)
Gvnam Den Haag HS racc NAM (Nederlandse Aardolie Maatschappij)
Gvo Den Haag Oost onderstation
GVO Verviers-Ouest (voorh. Verviers-Léopold) (B)
Gvphi Den Haag HS racc Philips
Gvptt Den Haag HS racc PTT
Gvr Den Haag Staatsspoor, oftewel Den Haag SS (station sinds 1870; vanaf 1973 Den Haag CS geheten; sinds 2000 aangeduid als Den Haag Centraal, zie Gvc)
Gvrezh Den Haag SS racc EZH (Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland)
Gvrptt Den Haag SS racc PTT
Gvrrsk Den Haag SS racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
Gvrs Den Haag Staatsspoorwegen seinhuis
Gvrsk Den Haag HS racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
Gvs Den Haag HS seinhuis (later: Den Haag HS post T)
Gvvhk Den Haag HS racc Vereenigde Haagsche Kolenbedrijven
Gvz 's-Gravenzande (station tussen Poeldijk en Hoek van Holland, 1883-1965)
GVZ Coevorden Güterverkehrszentrum Coevorden (aanduiding in gebruik bij de DB en de Bentheimer Eisenbahn, voor de containerterminal in Coevorden)
Gw Grouw-Irnsum (station, sinds 1868). In 1999 werd de stationsnaam Grou-Jirnsum, naar de Friese spelling van deze plaatsnamen. De officiële verkorting voor het station is nog steeds Gw, hoewel er geen w meer voorkomt in de stationsnaam
Gwb Brug over de Gouwe (bij Alphen a/d Rijn). Deze verkorting is ook gebruikt voor brugpost Brug over de Gouwe
Gwbr brug over de Gouwe (bij Gouda)
Gwd Wildert (B) (Nederlandse verkorting), zie GWD
GWD Wildert (B)
GWE Weelde (B)
GWI Winterslag (B)
GWM Westmeerbeek (B)
Gwo Grouw onderstation
Gws Gouwsluis (station bij Alphen a/d Rijn, 1915-1936)
GWS Sint-Joris-Weert (later werd de afkorting GSW gebruikt) (B)
Gwt Galgewaterbrug (bij Leiden)
GWT Waterschei (B)
GWV Wavre (voorh. werd de afkorting FWV gebruikt) (B)
Gwvgb Grouw-Irnsum racc Verenigde Grouwster Brandstoffenhandelaren
Gz Gilze-Rijen (station, sinds 1863)
Gzba Gilze-Rijen racc Brabantsche Anthraciet Maatschappij
Gzi Gilze-Rijen racc industrieterrein
Gzmil Gilze-Rijen militair racc Vijf Eiken (oefenterrein waar door het Korps Mariniers werd geoefend in het bestormen van treinen). Ook werd hier geoefend in brandbestrijding in treinen. Dit is hetzelfde terrein als Oosterhout racc militair munitiedepot De Vijf Eiken, zie Ottmil
Gzve Gilze-Rijen racc militaire losplaats Vijf Eiken / Geniepark (1954-1993). Deze verkorting is ook gebruikt voor Gilze-Rijen racc Steenfabriek De Vijf Eiken (1969-1992) en racc Industrieterrein Vijf Eiken (1969-1993)
Gzvea Gilze-Rijen racc Steenfabriek De Vijf Eiken aansl
Gzvlb Gilze-Rijen racc vliegbasis (1940-1982)

H

H Regionalbereich Hannover (D)
H Herzogenrath bevelpost (tussen Landgraaf en Herzogenrath) (D)
Ha 's-Heer Arendskerke (station bij Goes, 1872-1946)
HAARL Haarlem (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen), zie Hlm
Had Heemstede-Aerdenhout (station, 1876-1880, heropend in 1928)
Hag Hardinxveld-Giessendam (verkorting gebruikt van 1885 tot 1927), zie Gnd
Hak De Haak (stopplaats tussen Maassluis en Hoek van Holland Haven, 1904-1925). Eerst was de verkorting Dek; deze werd in 1918 veranderd in Hak
Hal Haarle (stopplaats tussen Raalte en Nijverdal, 1881-1930). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Haarlemmerliede schakelstation. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
HAL Almstedt (D)
Ham Den Ham (stopplaats tussen Uitgeest en Krommenie-Assendelft, 1883-1887). Deze verkorting is ook gebruikt voor Den Ham-Vroomshoop (station tussen Mariënberg en Almelo, 1906-1952; vanaf 1952 station Vroomshoop geheten, zie Vhp). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Hamh Hamburg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie AH
Hamm Hamm Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EHM
Han Haanrade (station tussen Sittard en Herzogenrath, 1896-1953). Tot 1950 heette dit station Kerkrade Rolduc, zie Krr. Tevens is Han gebruikt als de Nederlandse verkorting van Hannover Hbf (D), zie HH
Hang Haanrade grens
Hanl Haanrade racc Laurametaal (voorh. Haanrade racc mijn Laura)
Hanlau Haanrade racc mijn Laura/Julia
Hanm Haanrade racc mijn Julia (1921-1974)
Hanmil Haanrade militair racc (ook genoemd: Haanrade racc U.S. Army, tevens genoemd: Navo-depot, 1984-2006, op het terrein van de voormalige Staatsmijn Julia). Heropend 2016-2019 voor het Amerikaanse leger
Hann Hannover Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie HH
Hanvs Haanrade racc fa. Vossen
Hanw Haanrade West (racc mijn Laura, 1906-1974)
Hanze informele afkorting voor de Hanze-(spoor)lijn tussen Lelystad en Zwolle, zie Hasp
Har De Haar (stopplaats bij Veenendaal, 1887-1926). Later is deze verkorting ook gebruikt voor De Haar aansl (tussen Maarn en Veenendaal-De Klomp)
Harn Haaren schakelstation (tussen Oisterwijk en Boxtel). Tot 1981 werd de verkorting Hrn gebruikt, die echter ook al in gebruik was als verkorting voor station Haren. Sinds 2024 is Haaren schakelstation een onderstation
Harss De Haar schakelstation (bij Veenendaal)
HASD Aschendorf (D)
Hasp Hanzespoorlijn (tussen Lelystad en Zwolle), zie Hl, HZL
Hat 's-Heer Arendskerke Tram (halte, 1927-1934)
HAUR Aurich (D)
Hawp Haanrade werkplaats
Hb Hoensbroek (station tussen Sittard en Herzogenrath, sinds 1896)
HB Bremen Hbf (D)
HBAW Bremen-Sebaldsbrück Wbf (D)
HBB NS Houtbereidingsbedrijf Dordrecht (creosoteerinrichting voor dwarsliggers, 1916-1992), ook aangeduid als Houtbereidingsinrichting ofwel Hbi, zie Is 843. Van 1992 tot 1998 Houtver-

werkingsbedrijf genoemd, zie Hvb; daarna tot 2002 ImproRail bv
HBDE Bünde (Westfalen) (D)
Hbg Haaksbergen (station, 1884-1937)
Hbgcav Haaksbergen racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereeniging
Hbgclv Haaksbergen racc Coöperatieve Landbouwersvereeniging
Hbgok Haaksbergen racc Odink & Koenderink (Twentsche Electrotechnische Industrie)
Hbgtkf Haaksbergen racc Twentsche Kabelfabriek
HBH Bremerhaven Hbf (D)
HBHD Bremerhaven Süd (D)
HBHK Bremerhaven Seehafen DB-Grenze (D)
HBHNH Bremerhaven Nordhafen (D)
HBHS Bremerhaven Seehafen (D)
HBHSK Bremerhaven Kaiserhafen (D)
Hbi Houtbereidingsinrichting Dordrecht (1916-1992; daarna Houtverwerkingsbedrijf genoemd, zie Hvb). De schrijfwijze HBI is ook gebruikt, zie Is 843
HBI Bremen Inlandshafen (D)
Hbk Hebink (stopplaats bij Varsseveld, 1904-1920)
HBKH Brakel (D)
HBLG Bremen Inlandshafen DB-Grenze (D)
HBOE Bad Oeynhausen Süd (D)
Hbr Hembrug blokpost (bij Zaandam)
HBR Bremen Rbf (D)
HBRG Bremen-Stahlwerk DB-Grenze (D)
HBRS Bremen-Stahlwerk (D)
HBS Braunschweig Hbf (D)
HBSB Bremen-Sebaldsbrück (D)
HBSD Braunschweig Nord (D)
HBSR Braunschweig Rbf (D)
Hbstm Hoensbroek racc fa. Stassen-Marres (houthandel)
HBTG Bad Bentheim DB-Grenze (D)
HBTH Bad Bentheim (D)
HBTN Bad Bentheim Nord (D)
Hbzm Hardinxveld Blauwe Zoom (station tussen Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht, sinds 2011). De verkorting Bzm wordt ook gebruikt
HBZN Hannover Betriebszentrale RB (Regionalbereich) Nord (D)
HC Celle (D)
HC G Celle Gbf (D)
Hcl Harculo racc (tussen Wijhe en Zwolle)
HCN Celle Nord (D)
HCNG Celle Nord DB-Grenze (D)
HCV Coevorden BE / Coevorden Bentheimer Eisenbahn (afkorting in gebruik bij de DB)
HCVGO Coevorden BE (Grenze Ost) (afkorting in gebruik bij de DB)
HCVV Coevorden BE Vorbf (afkorting in gebruik bij de DB)
Hd Harderwijk (station, sinds 1863)
Hdb Hardenberg (station, sinds 1905)
Hdd Harderwijk Drielanden (nooit gerealiseerde halte)
Hde 't Harde (station, sinds 1863). Tot 1888 werd dit station Elburg-Epe genoemd; van 1888 tot 1914 heette het Elburg-Oldebroek; van 1914 tot 1963 Legerplaats Oldebroek (zie Lpo); en sinds 1963 heet het station 't Harde
Hdg Hardegarijp (station tussen Leeuwarden en Groningen, sinds 1866). Vanaf 1999 wordt de Friese benaming Hurdegaryp gebruikt
Hdh Harderwijk Haven (stamlijn, 1963-2007)
Hdhb Harderwijk Haven racc fa. Beemsterboer
Hdhm Harderwijk Haven racc fa. Van de Mheen
Hdhs Hoge Brug over Delfshavense Schie
Hdk Heidijk (stopplaats tussen Lage Zwaluwe en 's-Hertogenbosch, 1890-1907). Deze verkorting is ook gebruikt voor De Haandrik (stopplaats tussen Zwolle en Stadskanaal, 1905-1930). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden ge-

bruikt
Hdkb brugpost De Haandrik (tussen Zwolle en Emmen)
Hdl Hedel (station, 1869-1950; daarna dienstregelmeetpunt)
Hdo Harderwijk Oost (nooit gerealiseerde halte)
Hdp brug over het Hoendiep (bij Groningen)
Hdr Den Helder (station, sinds 1865). Tot 1890 heette dit station Nieuwe Diep; van 1890 tot 1921 heette het Den Helder; van 1921 tot 1929 Helder; en sinds 1929 wederom Den Helder
Hdrh Den Helder Haven
Hdrm Den Helder racc (Koninklijke) Marine
Hdrvbh Den Helder racc Verenigde Brandstoffenhandelaren
Hdrz Den Helder Zuid (halte, sinds 1980)
Hds Harderwijk seinhuis
Hdt Rotterdam Zuid handelsterrein
Hdv Hooglanderveen (stopplaats tussen Amersfoort en Nijkerk, 1863-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Hooglanderveen schakelstation
Hdvclv Hooglanderveen racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
He Hem (halte tussen Hoorn en Bovenkarspel-Grootebroek, 1913-1935)
HE Emden Hbf (D)
Hea Herfte aansl (tussen Zwolle en Meppel)
HEA Emden Außenhafen (D)
Heas Herfte aansl schakelstation
Hei Heihoek (stopplaats bij Oss, 1881-1914)
Heil 't Heilig Land (station tussen Nijmegen en Kleve, 1918-1925)
Hel Hellendoorn (station, 1910-1935)
Hem Den Hem (halte tussen Gouda en Schoonhoven, 1914-1942)
HEML Emlichheim (D)
HER Emden Rbf (D)
Herz Herzogenrath (D) (Nederlandse verkorting), zie KHEZ
Heu Heumen (stopplaats tussen Nijmegen en Cuijk, 1885-1891)
Hev Herfte-Veldhoek (stopplaats tussen Zwolle en Dalfsen, 1903-1941)
HEVG Emden Hbf VW-Werk DB-Grenze (D)
HEVW Emden Hbf Volkswagenwerk (ook genoemd: Emden Hbf VW) (D)
Hf De Hoef (halte tussen Uithoorn en Alphen aan den Rijn, 1917-1936). Van 1915 tot 1917 heette deze halte Blokland, zie Bld
Hfd Hoofddorp. De verkorting Hfd is voor twee verschillende stations Hoofddorp gebruikt, namelijk voor station Hoofddorp (ook wel "Hoofddorp oud" genoemd) tussen Aalsmeer en Haarlem, 1912-1935; en voor station Hoofddorp tussen Schiphol en Nieuw Vennep, sinds 1981. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Hfde Hoofddorp (bouw-)emplacement HSL (2000-2006; bijgenaamd "Hoofddorp Aardappelveld")
Hfdea Hoofddorp HSL bouwemplacement aansl
Hfdm Hoofddorp middenspoor (ook wel aangeduid als "Hoofddorp Midden")
Hfdo Hoofddorp Opstelterrein (ook wel informeel aangeduid als "Hoofddorp Opstel")
Hfdw Hoofddorp West
Hfdz Hoofddorp Zuid
HFRB Weener Friesenbrücke (D)
Hfs Hoofddorp seinhuis
HFVW Fallersleben Volkswagenwerk (D)
Hg Haarlem goederenstation (aan de Westergracht, 1904-1986)
HG Göttingen Hbf (D). Deze afkorting is ook gebruikt voor Hagen Hbf (oude afkorting), zie EHG (D)
Hgbk Hillegommerbeek (stopplaats tussen Hillegom en Voorhout, 1842-1900)
Hgbr brug over de Hoogeveense Vaart (bij Meppel)
Hgbw Hogebrug wacht-

sporen (tussen Woerden en Hekendorp)
HG G Göttingen Gbf (D)
Hgho Haarlem goederenstation racc fa. Hoenderdos (kolen- en oliehandel)
Hghoen zie Hgho
HGIM Gildehaus (D)
Hgl Hengelo (station, sinds 1865). Tot 1936 werd dit station Hengelo Staatsspoor ofwel Hengelo SS genoemd
Hgla zie Hglakz
Hglakz Hengelo racc AKZO (sinds 1937)
Hglb Hengelosche Bad- en Zweminrichting (halte tussen Hengelo GOLS en Twekkelo, 1890-1900)
Hglclv Hengelo racc CLV (Coöperatieve Landbouwvereeniging, 1910-1972)
Hgldoh Hengelo racc DOH (Drentsch-Overijsselsche Houthandel)
Hglf zie Fbk
Hglg Hengelo Gezondheidspark (halte, sinds 2012)
Hglh Hengelo racc HEEMAF/TCS
Hglo Hengelo Oost (halte, sinds 1975)
Hgls Hengelo seinhuis
Hglst Hengeloschestraat (stopplaats in Enschede, 1868-1932)
Hglstk Hengelo racc Stork (machinefabriek, 1882-1990)
Hglt zie Hgltwc
Hgltwc Hengelo racc Twentse Centrale
Hglvs Hengelo verdeelstation
Hglz Hengelo Zoutindustrie
HGMG Bad Gandersheim Gbf (D)
HG N Göttingen Gbf Nord (D)
Hgr Hungerink-Mettray (stopplaats tussen Zutphen en Deventer, 1890-1918)
HGRF Grauhof Gbf (D)
Hgs Haarlem goederenstation seinhuis
Hgsm Hoogersmilde (station tussen Assen en Meppel, 1916-1933)
Hgv Hoogeveen (station, sinds 1870)
Hgva zie Hgvam
Hgvam Haarlem goederenstation racc VAM (Vuil Afvoer Maatschappij)
Hgvcv Hoogeveen racc Coöperatieve Verbruiksvereniging
Hgvgs Hoogeveen gemeentelijke stamlijn
Hgvs Hooge Vuursche onderstation (tussen Hilversum en Baarn)
Hgwbr Hoge Gouwebrug (bij Gouda)
Hgz Hoogezand-Sappemeer (station tussen Groningen en Zuidbroek, sinds 1868)
Hgzsch Hoogezand racc Scholten (karton- en papierfabriek)
Hgzsil Hoogezand racc Silenka
Hh Hulshorst (station, 1863-1987). Deze verkorting is ook gebruikt voor Hulshorst onderstation
HH Hannover Hbf (D)
HHAW Hannover-Leinhausen Wbf (D)
Hhb Haringhuizen-Barsingerhorn (halte tussen Nieuwe Niedorp en Schagen, 1898-1930)
HHI Hildesheim Hbf (D)
HHI G Hildesheim Gbf (D)
Hhk 's-Heer Hendrikskinderen (halte bij Goes, 1927-1934)
Hhl Hooghalen (halte tussen Beilen en Assen, 1870-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Hooghalen
HHLM Helmstedt (D)
Hhlo Hooghalen onderstation
Hhn Heyerhoeven (voormalige stopplaats tussen Horst-Sevenum en Blerick, geopend in 1866. Het is echter niet bekend wanneer deze stopplaats gesloten werd. De verkorting Hyh is ook gebruikt). Later is de verkorting Hhn ook gebruikt voor Heyerhoeven schakelstation
Hhs Hoek van Holland Strand (gepland metrostation)
Hhv Amsterdam Houthaven (westelijk havengebied)
Hhvbhc Amsterdam Houthaven racc BHC (British Holland Coal Company)
Hhvcsm Amsterdam Houthaven racc CSM (Centrale Suiker Maatschappij)
HHX Höxter (D)
HIHV Ihrhove (D)
Hij Hijkersmilde (station tussen Assen en Hoogersmilde, 1913-1933,

en losplaats van 1913 tot 1962)
Hil Hillegom (station tussen Haarlem en Leiden, 1891-1944, heropend in 2000)
Hilrsk Hillegom racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
HJ Jever (D)
HJAD Jaderberg (D)
Hjbd Heerjansdam (spoor richting Breda). De schrijfwijze HJBD is ook gebruikt. Vanaf 1979: Kfbd, zie aldaar
Hjd Heerjansdam onderstation (tussen Breda en Rotterdam). Deze verkorting is van 1973 tot 1979 ook gebruikt voor het in aanbouw zijnde rangeerstation Heerjansdam (in 1979 omgedoopt tot Kijfhoek, zie Kfh)
Hjdd Heerjansdam (spoor richting Dordrecht). De schrijfwijze HJDD is ook gebruikt. Vanaf 1979: Kfdd, zie aldaar
Hjzl Heerjansdam (spoor richting Zeeuwse Lijn). De schrijfwijze HJZL is ook gebruikt. Vanaf 1979: Kfzl, zie aldaar
Hk Heemskerk (station, sinds 1969)
Hka Heemskerk Assumburg (dienstregelmeetpunt)
Hkb Herkenbosch (halte tussen Weert en Roermond, 1879-1944). Van 1879 tot 1926 heette deze halte Melick-Herkenbosch, zie Mlh. Vanaf 1946 is de verkorting Hkb ook gebruikt voor Herkenbosch losplaats en Herkenbosch GE
Hkbgsf Herkenbosch racc Gist- en Spiritusfabriek
Hkbs Herkenbosch gemeentelijke stamlijn
Hkbsm Herkenbosch racc Staatsmijnen
Hkbsmb Herkenbosch racc Staatsmijn Beatrix
Hkd Hazerswoude-Koudekerk (halte tussen Alphen a/d Rijn en Leiden, 1878-1934). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Hazerswoude-Koudekerk a/d Rijn schakelstation
Hkdp Hekendorp onderstation (tussen Gouda en Woerden)
Hkk Hoedekenskerke (station, 1927-1947)
Hkl Herkulo (stopplaats tussen Wijhe en Zwolle, 1891-1918). Deze stopplaats was ook bekend als Herculo
Hkp Hekendorp (stopplaats tussen Gouda en Woerden, 1895-1936). Deze verkorting is ook gebruikt voor Hekendorp blokpost
Hks Hoogkarspel (station tussen Hoorn en Enkhuizen, sinds 1885). Deze verkorting is ook niet-officieel gebruikt voor het raccordement van HKS Metals bv (Hoogovens Klöckner Scrap Metals bv), Westhaven Amsterdam, officiële verkorting Asdhks, 1993-2010, voorh. Hollandia Schroot), zie Asdhol
HKS HKS Metals bv (sloperij van spoorwegmaterieel, Westhaven Amsterdam, 1993-2010. Het raccordement van HKS werd bereikt via een aftakking van het emplacement Radarweg)
Hkz Heinkenszand (station tussen Goes en Borsele, 1927-1934)
Hkzck Heinkenszand racc Coöperatieve Kolenvereeniging
Hl Hengelo GOLS (station, 1884-1936). Vanaf 1962 is deze verkorting gebruikt voor Hengelo losplaats. Deze verkorting wordt sinds 2007 ook gebruikt als aanduiding voor de Hanzelijn, zie Hasp, HZL
HL Hoekse Lijn (Schiedam–Hoek van Holland Strand)
HLAW Laarwald (D)
Hlb Hillegersberg (goederenemplacement bij Rotterdam Noord)
Hlba Hillegersberg aansl
Hlclv Hengelo GOLS racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
Hld Hoek van Holland Haven (station, sinds 1893)
Hldp Hoek van Holland blokpost
Hlds Hoek van Holland Strand (station, sinds 1893)
Hle Heiligerlee (stopplaats tussen Scheemda en Winschoten, 1908-1934)

HLEE Leer/Ostfriesland (D)
HLEEP Leer/Ostfriesland Gbf (D)
Hles Hengelo GOLS racc Esso
Hlg Harlingen (station, sinds 1863)
HL G Löhne (Westfalen) Gbf (D)
Hlga Harlingen aansl
Hlgge Harlingen GE
Hlggst Harlingen racc GST (General Steam Transport Company)
Hlgh Harlingen Haven (station, sinds 1863)
Hlgssm Harlingen racc SSM (Scheepvaart- en Steenkolen Maatschappij)
Hlgt Harlingen racc fa. Tuinman
Hlgvam Harlingen racc VAM (Vuil Afvoer Maatschappij)
Hlgzpc Harlingen racc Aardappelcoöperatie ZPC (Zaai- en Pootgoed Coöperatie)
HLI Hannover-Linden (D)
HLIG Lingen (Ems) (D)
Hlkd Hazerswoude-Koudekerk (halte, 1878-1934), zie Hkd
Hll Hallum (station tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1940)
Hllzpc Hallum racc Zaai- en Pootgoed Coöperatie
Hlm Haarlem (station, sinds 1839)
Hlmb Haarlem Bolwerk (halte tussen Haarlem en Overveen, 1881-1886)
Hlmbe Haarlem racc Beijnes (spooraansluiting tot 1950)
Hlmeb Haarlem racc EBH (Energiebedrijf Haarlem). Van dit raccordement maakten ook enkele andere bedrijven gebruik, zoals Conrad Stork Hijsch en de firma Figee (hijskranenfabriek)
Hlmebh zie Hlmeb
Hlmgeb Haarlem racc GEB (Gemeentelijk Energiebedrijf)
Hlmkr Haarlem kruispunt (ook genoemd: Haarlem kruis), kruising in verbindingsboog met de lijn naar Zandvoort
Hlmm Haarlemmermeer (hele gebied)
Hlmn Haarlem Noord
Hlmneb Haarlem racc Nebima (Nederlandsche Bouw Industrie Maatschappij)
Hlmnrp Haarlem racc Nederlandsche Raffinaderij voor Petroleumproducten
Hlmnwr Haarlem Noord Westelijke Randweg
Hlmo Haarlem Oost (werknaam van halte Haarlem-Spaarnwoude in de planningsfase), zie Hlms
Hlmp zie Hlmptt
Hlmptt Haarlem PTT (de verkorting Hlmp is ook gebruikt)
Hlms Haarlem-Spaarnwoude (halte, sinds 1998)
Hlmvam Haarlem racc VAM (Vuil Afvoer Maatschappij)
Hlmw Haarlem werkplaats
Hlmwph Haarlem hoofdwerkplaats
Hlmwt Haarlem West (gepland station, wat de opvolger had moeten worden van station Overveen)
Hlmz Haarlem Zuid (geplande halte)
Hln Haelen (stopplaats tussen Weert en Roermond, 1879-1939, goederenvervoer tot 1973)
Hlo Heiloo (station tussen Alkmaar en Uitgeest, sinds 1867). Tot 1900 was de schrijfwijze van de stationsnaam Heilo
HLOE Löningen Pbf (D)
HLOl Löningen Gbf (D)
Hls Haarlem seinhuis
Hlt Harlinger Trekvaart brugpost
Hltb Holterbroek onderstation (tussen Deventer en Rijssen)
Hltbr zie Hlt
Hlv Helenaveen (stopplaats bij Deurne, 1868-1940). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Helenaveen losplaats en Helenaveen schakelstation
Hlw Holwerd (station tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1940)
Hlwg Rotterdam Waalhaven aansl Noord Heulweg
Hlwzpc Holwerd racc Zaai- en Pootgoed Coöperatie
Hm Helmond (station, sinds 1866)
HM Minden/Westfalen (D)
Hmb stopplaats Hembrug (1882-1902, bij de

eerste Hembrug). Daarna is deze verkorting gebruikt voor Hembrug Halte (1907-1982, bij de tweede Hembrug). De verkorting Hmb is ook gebruikt voor brugpost Hembrug en is tot 1983 tevens gebruikt als aanduiding voor de Hembrug zelf, ook wel de Hemspoorbrug genoemd (over het Noordzeekanaal bij Zaandam). De verkorting Hmbr is ook gebruikt als aanduiding voor de brug zelf. Tevens is Hmb gebruikt als de Nederlandse verkorting van Hamburg Hbf (D), zie AH

Hmbdv zie Hmbv

Hmbh Helmond Brouwhuis (halte, sinds 1986)

Hmbr Hembrug (ook wel Hemspoorbrug genoemd, over het Noordzeekanaal bij Zaandam)

Hmbv Helmond Brandevoort (halte, sinds 2006)

Hmd Hoogmade (dienstregelmeetpunt)

HMEE Meppen Emshafen (D)

HMEG Meppen DB-Grenze (D)

HMEP Meppen (D)

HM G Minden/Westfalen Gbf (D)

Hmh Helmond 't Hout (halte, sinds 1992)

Hmkf Helmond racc Katoenfabriek

Hml Harmelen (halte tussen Vleuten en Woerden, 1855-1936). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Harmelen schakelstation

Hmla Harmelen aansl

Hmlba Harmelen-Breukelen aansl

Hmls Harmelen seinhuis

Hmlva Harmelen-Vleuten aansl

Hmn Hemmen-Dodewaard (station tussen Elst en Opheusden, sinds 1882). Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Hemmen-Dodewaard

Hmo Helmond Oost (geplande, maar nooit gerealiseerde halte)

Hmp Hem Marktplaats

Hmt Hamont (B) (Nederlandse verkorting), zie GHA, HMT

HMT Hamont (B). De afkorting GHA is ook gebruikt

Hmta Hemtunnel aansl

Hmtl Hemtunnel (onder het Noordzeekanaal, tussen Amsterdam Sloterdijk en Zaandam, sinds 1983); wordt ook de Hemspoortunnel genoemd

Hmtl N Hemtunnel noordzijde (de schrijfwijze Hmtln is ook gebruikt)

Hmtl Z Hemtunnel zuidzijde (de schrijfwijze Hmtlz is ook gebruikt)

Hmw Hemweg blokpost (tussen Zaandam en Amsterdam)

Hn Hoorn (station, sinds 1884)

Hna Hoorn aansl

Hnapc Hoorn racc American Petroleum Company

HNEH Neuenhaus (D)

HN G Northeim (Han) Gbf (D)

Hnk Hoorn Kersenboogerd (halte, sinds 1983)

Hnko Hoorn Kersenboogerd Opstelterrein (ook wel informeel aangeduid als "Kersenboogerd Opstel")

Hno Heino (station tussen Almelo en Zwolle, sinds 1881)

Hnp Hindeloopen (station tussen Sneek en Stavoren, sinds 1885)

Hnt Hantum (stopplaats tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1940)

Hnv Hellendoorn-Nijverdal (voormalige naam van station Nijverdal, van 1881 tot 1925), zie Nvd

Hnvl Heenvliet (station tussen Spijkenisse en Oostvoorne, 1906-1965)

Hnw Horneweg (laad- en losplaats tussen Blija en Holwerd, 1901-1940)

Ho Hoenlo (stopplaats tussen Deventer en Olst, 1891-1918). Deze verkorting is ook gebruikt voor Den Hoorn, zie Weh

HO Osnabrück Hbf (D)

Hob Hoogovensbedrijf aansl (bij Beverwijk Hoogovens Zuid, sinds 1967)

Hok Hoek (stopplaats tussen Deventer en Raalte, 1910-1933)

Hol Holleweg (stopplaats tussen Rheden en Dieren, 1865-1917). Deze verkorting is ook gebruikt voor een andere Holleweg (laad- en losplaats tussen Holwerd en Ternaard,

1901-1940). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt

HOLD Oldenburg Hbf (D)

Holy Holyspoorlijn (gepland)

Hon Holten (station tussen Deventer en Almelo, sinds 1888). Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Holten

Hoo Hoogwoud (station tussen Wognum en Nieuwe Niedorp, 1898-1930)

Hor Hollandsche Rading (station tussen Hilversum en Utrecht, sinds 1885). Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Hollandsche Rading

HOR Osnabrück Rbf (D)

HORP Osnabrück Süd (D)

HORÜ Horrem Übergabebahnhof (oude afkorting), zie KHR U (D)

Hot Holthuizerstraat (stopplaats tussen Apeldoorn en Deventer, 1887-1932)

Hov Hoven (stopplaats bij Zutphen ten westen van de IJssel, 1882-1922, heropend 1940-1941). Later opnieuw heropend als keerpunt voor de treinen uit Apeldoorn i.v.m. de opgeblazen brug over de IJssel bij Zutphen (1945-1946), waarbij de naam werd veranderd in De Hoven. Daarna (1946-1953) was er bij De Hoven alleen nog een blokpost. Sinds 1987 wordt deze verkorting ook gebruikt voor Hoge Vaart schakelstation (bij Almere). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt

HOY Bad Oeynhausen (D)

HOYG Bad Oeynhausen Gbf (D)

Hp Houtenschepad (stopplaats tussen Utrecht en Bunnik, 1893-1926). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Hopel (station bij Kerkrade, 1949-1966; sinds 1966 Eygelshoven genoemd, zie Egh). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt

HP Peine (D)

HPAP Papenburg (Ems) (D)

HPG niet-officiële verkorting voor Apeldoorn racc Van Houtum & Palm en Van Gelder (vaak foutief omschreven als “racc Van Houten, Palm en Van Gelder”, zelfs in NS-documentatie). De schrijfwijze H.P.G. is ook gebruikt. De officiële verkorting is Apdhpg

HP G Peine Gbf (D)

Hr Heerenveen (station, sinds 1868)

HR Rheine (D)

Hrd Heerde (station bij Apeldoorn, 1887-1950)

Hrdchv Heerde racc Coöperatieve Handelsvereniging

Hrdzf Heerde racc Zeepfabriek

Hre De Heurne (halte tussen Varsseveld en Dinxperlo, 1904-1935)

Hrh ’s-Heerenhoek (station tussen Goes en Borsele, 1927-1934)

Hrhv ’s-Heerenhoek racc Veiling

Hri Heerenveen industrieterrein

Hrij Heerenveen IJsstadion (speciale halte, sinds 1975, welke uitsluitend wordt gebruikt t.b.v. evenementen in het Thialf IJsstadion). De verkorting Hry wordt ook gebruikt

Hrl Heerlen (station, sinds 1896)

Hrla Heerlen aansl

Hrlb Heerlen Bus

Hrlc Heerlen In de Cramer (racc bedrijventerrein In de Cramer)

Hrlk Heerlen De Kissel (station, vanaf 2007). Eerder was deze verkorting ook gebruikt voor Heerlen racc Glasmij/ Koppen (1923-1991), zie Hrlkop. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt

Hrlkop Heerlen racc

Glasmij/Koppen
Hrlp Heerlen racc Plieger
Hrls Heerlen seinhuis (later: Heerlen post T)
Hrlw Heerlen werkplaats (vanaf 1928). Sinds 2010 wordt deze verkorting ook gebruikt voor station Heerlen Woonboulevard. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Hrm Harinxmakanaalbrug (bij Dronrijp)
Hrmk brug over het Harinxmakanaal (tussen Leeuwarden en Grouw). Deze verkorting is ook gebruikt voor brugpost Harinxmakanaal
Hrn Haren (station tussen Groningen en Assen, 1870-1936, heropend in 1968). Deze verkorting is ook gebruikt voor Haaren schakelstation (tussen Oisterwijk en Boxtel). In 1981 werd de verkorting voor Haaren schakelstation gewijzigd in Harn, aangezien Hrn ook al in gebruik was als verkorting voor station Haren
Hrna Haren aansl
Hrnv Haren opstelterrein De Vork (wordt ook Opstelterrein Rouaanstraat genoemd)
Hro Haarlo (stopplaats tussen Ruurlo en Enschede Noord, 1888-1931)
Hrp Heerenpolder (halte bij Goes, 1927-1934). Deze verkorting is ook gebruikt voor Amsterdam Houtrakpolder (westelijk havengebied). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Hrpa Amsterdam Houtrakpolder aansl
HR R Rheine Rbf (D)
Hrs Haarlem Rijksstraatweg seinhuis
Hrt Horst-Sevenum (station tussen Blerick en Deurne, sinds 1866)
Hrtl Havenbedrijf De Rietlanden (Amsterdam)
Hrtlc Horst-Sevenum racc Landbouwcoöperatie
Hrw Heerenweg (halte tussen Schagen en Wieringerwaard, 1912-1935). Deze verkorting is ook gebruikt voor Haren werkplaats. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Hry zie Hrij
HRZ Herzogenrath (oude afkorting), zie KHEZ (D)
HRZB Herzogenrath Grenze (oude afkorting), zie KXH (D)
Hs Haps (halte tussen Boxtel en Wesel, 1873-1944)
HS Hollands Spoor (Den Haag -), zie Gv
HS Seelze (D)
HSAL Salzbergen (D)
Hsbda HSL Breda aansl
Hsbdg HSL Breda grens
Hsbdgo HSL Breda overloopwissels
Hsbrdo HSL Barendrecht overloopwissels
Hsghtn HSL Groene Hart tunnel Noordzijde
Hsghtz HSL Groene Hart tunnel Zuidzijde
Hshfdo HSL Hoofddorp overloopwissels
Hshmdo HSL Hoogmade overloopwissels
Hsl Hogesnelheidslijn (de schrijfwijze HSL wordt ook gebruikt)
HSL0 deel van het Belgische hogesnelheidstreinproject, van Brussel Zuid naar Gent St. Pieters
HSL1 Belgische gedeelte van de hogesnelheidslijn die Brussel via Rijsel (Lille) met Parijs en Londen verbindt
Hsl1 HSL Zuid (hele gebied)
HSL2 deel van de oostelijke tak van het Belgische hogesnelheidstreinproject, tussen Leuven en Ans
Hsl2 HSL Noord (Zuiderzeelijn, hele gebied)
Hsl3 Hogesnelheidslijn Liège–Aachen (de schrijfwijze HSL3 is ook gebruikt)
Hsl4 Belgisch gedeelte van de HSL Zuid (de schrijfwijze HSL4 is ook gebruikt)
Hsld Honselersdijk (station tussen Poeldijk en Maaslandse Dam, 1912-1968)
HSL Noord Zuiderzee-

lijn, hogesnelheidslijn van Schiphol naar Groningen (afgeblazen)
HSL Noord aanduiding voor de HSL4 in België (niet te verwarren met de aanduiding voor de Nederlandse Zuiderzeelijn)
HSL Oost Hogesnelheidslijn Amsterdam – Utrecht – Arnhem – Duitse grens (afgeblazen)
HSL Zuid Hogesnelheidslijn Schiphol – Rotterdam – aansluiting Breda – Belgische grens
Hspv zie Hspvso
Hspvso Havenschap Vlissingen Oost
Hsr Harkstede-Scharmer (station tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941)
HSR Seelze Rbf (D)
HSR O Seelze Ost (D)
Hsrtdt HSL Rotterdam tunnel
Hsrtdv HSL Rotterdam viaduct
HSR W Seelze West (D)
Hss Hasselt (station tussen Zwolle en Blokzijl, 1914-1934)
Hst Hooge Steeg (stopplaats tussen Nijkerk en Putten, 1863-1930). Deze verkorting is ook gebruikt voor stopplaats Heerenstraat (bij Naarden-Bussum, 1895-1914). Tevens is Hst gebruikt als de Nederlandse verkorting voor station Hoogstraten (tussen Rijkevorsel en Meersel) (B). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Hstdk HSL tunnel Dordtsche Kil
Hstom HSL tunnel Oude Maas
HSTT Schüttorf (station tussen Almelo en Salzbergen, sinds 1865) (D)
Hsvbw HSL viaduct Bleiswijk
Hsvhd HSL viaduct Hollandsch Diep
Hszha HSL Zevenbergschenhoek aansl
Ht 's-Hertogenbosch (station, sinds 1868)
Htb Hattemerbroek (station tussen Wezep en Zwolle, 1863-1946). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Hattemerbroek losplaats
Htba Hattemerbroek aansl
Htbs Hattemerbroek schakelstation
Htchv 's-Hertogenbosch racc Coöperatieve Handelsvereniging
Htda 's-Hertogenbosch Diezebrug aansl
Htg 's-Hertogenbosch racc Machinefabriek Grasso
Htgs 's-Hertogenbosch gemeentelijke stamlijn (ook Stamlijn De Rietvelden genoemd; bestond tot 2013)
Hth Huis ter Heide (halte tussen Bilthoven en Zeist, 1901-1941)
Htl Horst-Tonsel (stopplaats tussen Ermelo en Harderwijk, 1913-1924)
Htm Hattem (station, 1887-1950). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Hattem onderstation
Htmf 's-Hertogenbosch racc Melkfabriek
Htmgel Hattem racc Emaillefabriek Gelria
Htmi 's-Hertogenbosch racc Michelin (autobandenfabriek)
Htmn Holtum Noord (goederenemplacement bij Roermond, sinds 1931)
Htmpap Hattem racc Papierfabriek
Htmu Herstelpunt Tractie en Materieel Utrecht
Htn Houten (station tussen Utrecht en Culemborg, 1868-1934, heropend in 1982)
Htnc Houten Castellum (station, 2001-2008, heropend in 2010)
Htnclv Houten racc Coöperatieve Landbouw Vereniging
Htnn Houten Noord (geplande nieuwe naam voor station Houten; deze naamswijziging is echter niet doorgegaan)
Htnww Houten werkwissel (tijdelijk tot 2016, tussen Lunetten en Houten)
Htnz Houten Zuid (geplande nieuwe naam voor station Houten Castellum; deze naamswijziging is echter niet doorgegaan)
Hto 's-Hertogenbosch Oost (halte, sinds 1987)
Htpnem 's-Hertogenbosch racc PNEM (Provinciale Noord-Brabantsche Electriciteits Maat-

schappij)
Htptt 's-Hertogenbosch PTT (1979-1997)
HTRA Trauen (D)
Hts 's-Hertogenbosch seinhuis
Htsh 's-Hertogenbosch racc Shell
Htw 's-Hertogenbosch werkplaats
Hu Hijum (stopplaats tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1940)
HU Uelzen (D)
HU G Uelzen Gbf (D)
Hul Hulst (station tussen Terneuzen en Mechelen, 1871-1952)
Hulg Hulst grens
Hus Hupsel (stopplaats tussen Winterswijk en Neede, 1917-1937)
Hv Helvoirt (halte tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch, 1881-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Helvoirt en voor Helvoirt schakelstation
Hvb Dordrecht Houtverwerkingsbedrijf (1992-1998); voorh. Houtbereidingsinrichting, zie Hbi; van 1998 tot 2002 ImproRail bv. De schrijfwijze HVB is ook gebruikt
Hvbr Havenbrug (bij Maassluis)
Hvg Heuvelsche Steeg (stopplaats tussen Maarsbergen en Veenendaal-De Klomp, 1902-1927). Tot 1916 heette deze stopplaats Amerongen. Later is deze verkorting ook gebruikt voor Heuvelse Steeg blokpost
Hvl Hoogvliet (station tussen Rotterdam en Spijkenisse, 1904-1965). Deze verkorting is ook gebruikt voor Hoevelaken (stopplaats tussen Amersfoort en Nijkerk, 1905-1938). Vanaf 2012 is deze verkorting ook gebruikt voor station Hoevelaken (tussen Amersfoort en Barneveld). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Hvlb Havelterberg onderstation (tussen Meppel en Steenwijk)
HVLO Vlotho (D)
Hvn Hoeven (stopplaats tussen Roosendaal en Etten-Leur, 1875-1936). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Hoeven blokpost, en daarna voor Hoeven onderstation
Hvo zie Hspvso
HVOR Vorsfelde (D)
Hvs Hilversum (station, sinds 1874)
Hvsgf Hilversum racc Gasfabriek
Hvsif Hilversum racc IFF (International Flavors and Fragrances)
Hvsl Hellevoetsluis (station, 1905-1966)
Hvsm Hilversum Media Park (dit station werd in 1974 geopend onder de naam Hilversum NOS, zie Hvsn. In 1989 werd de naam veranderd in Hilversum Noord, zie Hvsn. Sinds 2013 heet dit station Hilversum Media Park)
Hvsn Hilversum Noord (voorh. Hilversum NOS; sinds 2013 Hilversum Media Park, zie Hvsm)
Hvsp Hilversum Sportpark (dit station werd in 1874 geopend onder de naam Hilversum Amersfoortsche Straatweg. In 1919 werd de naam veranderd in Hilversum Soestdijkerstraatweg. Sinds 1965 heet dit station Hilversum Sportpark)
Hvsphi Hilversum racc Philips
Hvspl Havenspoorlijn (tussen IJsselmonde en Rotterdam Maasvlakte)
Hvssh Hilversum racc Steenhouwerij
Hvstf Hilversum racc Tapijtfabriek
Hvt Havelte (halte tussen Meppel en Dieverbrug, 1916-1933)
Hvu Hilversum post T (1959-1996)
Hvvb brug over de Hoogeveensevaart (bij Nieuw Amsterdam)
Hvw Hoogveenscheweg blokpost (tussen Voorburg en Zoetermeer)
Hw Halfweg (station, 1842-1927). Op dezelfde plaats werd in 2012 de nieuwe halte Halfweg-Zwanenburg geopend, zie Hwzw
HW Wilhelmshaven Hbf (D)
HWARG Warburg/ Westfalen Gbf (D)
Hwd Heerhugowaard (station, sinds 1865). Van 1948 tot 1976 heet-

te dit station Heerhugowaard-Broek op Langedijk
Hwdo Heerhugowaard Oost (dienstregelmeetpunt). Deze verkorting is ook gebruikt voor een geplande halte met deze naam, die echter nooit gerealiseerd is
Hwdz Heerhugowaard Zuid (geplande halte, die echter nooit gerealiseerd is)
HWEE Weener (D)
Hwg Huisweg (halte tussen Gouda en Schoonhoven, 1914-1942)
HWMO Wilhelmshaven Mobil Oil (D)
HWNO Wilhelmshaven Nord (D)
HWOB Wolfsburg Hbf (D)
Hwtf Halfweg racc Textielfabrikanten Verkoopcombinatie
Hwzb zie Hwzw
Hwzw Halfweg-Zwanenburg (halte tussen Haarlem en Amsterdam, sinds 2012)
Hx Herxen (stopplaats tussen Wijhe en Zwolle, 1891-1918)
HXB Bad Bentheim grens (D)
HXL Laarwald grens (D)
HXWE Weener grens (D)
Hyh Heyerhoeven (voormalige stopplaats tussen Horst-Sevenum en Blerick, geopend in 1866. Het is echter niet bekend wanneer deze stopplaats gesloten is). De verkorting Hhn is ook gebruikt
Hz Heeze-Leende (station tussen Weert en Eindhoven, 1913-1977). Vanaf 1960 heette dit station Heeze (gesloten in 1977). In 1977 werd 1200 m verderop de nieuwe halte Heeze geopend, zie Hze. De verkorting Hz is ook gebruikt als de Nederlandse verkorting voor station Herzogenrath (D), zie KHEZ. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Hze Heeze (halte tussen Weert en Eindhoven, sinds 1977). Deze halte ligt 1200 m van de plaats waar het oude station Heeze-Leende lag, zie Hz. De nieuwe halte is ook Oud Heeze genoemd, zie Ohze
Hzl Hooge Zwaluwe (station tussen Lage Zwaluwe en Geertruidenberg, 1886-1950)
HZL Hanze(spoor)lijn tussen Lelystad en Zwolle, zie Hasp, Hl
Hzlk Hooge Zwaluwe racc Koenig Metaal Center bv (staalfabriek, 1972-1976)
Hzn Huizen (station, 1883-1947, losplaats tot 1958)
Hzw Hazerswoude (geplande halte aan de RijnGouwelijn, die echter nooit gerealiseerd is)

I

IBHBF Berlin Hauptbahnhof Gleichrichterunterwerk (D)
IBHND Hennigsdorf Gleichrichterunterwerk (D)
IBOSB Berlin Ostbahnhof Gleichrichterunterwerk (D)
Ibw Immenbergweg (halte tussen Beekbergen en Loenen, sinds 1982)
IBWL Berlin-Wilmersdorf Unterwerk (D)
Id Idaard-Roordahuizum (halte tussen Grouw-Irnsum en Leeuwarden, 1868-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Idaard-Roordahuizum schakelstation
IEEMG Emmerich Gleichrichterunterwerk (D)
Igma Amsterdam Coenhaven racc IGMA (Internationale Graanoverslag Maatschappij Amsterdam, 1959-2021), voortgezet door OBA, zie aldaar
Ihr Ihrhove (D) (Nederlandse verkorting), zie HIHV
IJb IJsselbrug bij Zwolle (sinds 1864). De verkorting IJbrzl wordt ook gebruikt
IJbd IJsselbrug bij Deventer (sinds 1887)
IJbr IJsselbrug blokpost (tussen Wezep en Zwolle)
IJbrzl IJsselbrug bij Zwolle (de verkorting IJb wordt ook gebruikt)
IJbs stopplaats IJsselbrug (tussen Apeldoorn en Deventer, 1887-1919)
IJbw IJsselbrug Westervoort (sinds 1855)
IJbww IJsselbrug Westervoort Westzijde
IJbz IJsselbrug bij Zutphen
IJbza IJsselbrug Zutphen aansl
IJkd Amsterdam IJkade (oostelijk havengebied, 1904-1984)
IJkdhs Amsterdam IJkade racc HSM (Hollandsche Stoomboot Maatschappij, 1886-1954)
IJkdkn Amsterdam IJkade racc KNSM (Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij, 1904-1979)
IJkdsn Amsterdam IJkade racc SMN (Stoomvaart Maatschappij Nederland, 1910-1970)
IJL IJssellijn (spoorlijn Arnhem–Deventer–Zwolle)
IJm IJmuiden (station, 1883-1983, heropend 1996-1999). De verkorting Ym is ook gebruikt
IJmc IJmuiden Casembrootstraat (station, 1927-1983). Deze verkorting is ook gebruikt voor racc Casembrootstraat. Hier was ook het racc Gasbedrijf, zie IJmg
IJmce IJmuiden racc CEMIJ (Cement Industrie IJmuiden, sinds 1931). Vanaf 1998 opgegaan in de ENCI (Eerste Nederlandse Cement Industrie)
IJmd IJmuiden racc Duinweg (voor het aanvoeren van materialen en kolen voor het ziekenhuis, 1895-1957)
IJmg IJmuiden racc Gasbedrijf (bij de Casembrootstraat, 1908-1956)
IJmh IJmuiden Haven (1883-1999)
IJmj IJmuiden Julianakade (station, 1925-1983). Van 1925 tot 1927 heette dit station IJmuiden Oost; van 1927 tot 1942 IJmuiden Julianakade; van 1942 tot 1945 IJmuiden Zuiderkade; en van 1945 tot 1983 wederom IJmuiden Julianakade
IJml IJmondlijn (spoorlijn Santpoort Noord–IJmuiden, 1867-1999)
IJmn IJmuiden racc Visserij Maatschappij Neerlandia (1925-1958)
IJmne IJmuiden racc NECO (Nederlandsche Conservenfabriek nv, 1946-1952). De verkorting Neco is ook gebruikt
IJmt IJmuiden post T (tot 1972)
IJR IJzeren Rijn (spoorlijn van Antwerpen via Hamont, Budel, Weert, Roermond, Herkenbosch, Vlodrop en Dalheim naar Rheydt)
IJs IJsselstein (de verkorting IJss wordt ook gebruikt)
IJsi IJsbrechtum inhaalspoor (tussen Sneek en Bolsward)
IJsl IJsselmonde los-

plaats (1872-1974)
IJsm IJselmonde (station tussen Rotterdam en Barendrecht, 1872-1926). Deze verkorting is sinds 1910 ook gebruikt voor IJselmonde rangeerterrein. Vanaf 1926 wordt de naam gespeld als IJsselmonde
IJsma IJsselmonde aansl
IJsr IJsselmonde rangeerstation (sinds 1910)
IJss IJsselstein (de verkorting IJs wordt ook gebruikt)
IJssz IJsselstein Zuid (sneltramhalte, sinds 2000)
IJsszd zie IJssz
IJsszk IJsselstein Zomerdijk onderstation
IJt IJlst (station tussen Leeuwarden en Stavoren, sinds 1885)
IJw IJweg (stopplaats bij Hoofddorp, 1912-1935)
IJzm De IJzeren Man (stopplaats tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch, 1920-1938)
IL Iserlohn (oude afkorting), zie EIL (D)
ILO Iserlohn Ost (oude afkorting), zie EILO (D)
IMB Imberg (D) (tussen Höxter en Brakel)
IMP Impekoven (oude afkorting), zie KIMP (D)
Ioz post Ioz, oftewel post 1 oostzijde (te Amsterdam CS, tot 1974). De schrijfwijze I OZ is ook gebruikt
Ip Ilpendam schakelstation (tussen Zaandam en Enkhuizen)
IPKW Industriepark Kleefse Waard (in Arnhem; spooraansluiting sinds 1946)
Ipr Iepenrode onderstation (bij Heemstede-Aerdenhout)
Its Ittersum (stopplaats tussen Wijhe en Zwolle, 1891-1918)
IV Bad Münstereifel-Iversheim (oude afkorting), zie KIV (D)
Iwz post Iwz, oftewel post 1 westzijde (te Amsterdam CS, tot 1974). De schrijfwijze I WZ is ook gebruikt

J

Jab Jabbeke (B) (Nederlandse verkorting), zie FGB, FJB
Jb Jeremiebrug (stopplaats tussen Utrecht CS en Lunetten, 1893-1935)
Jbx Jellum-Boxum (station tussen Leeuwarden en Stavoren, 1883-1940)
JCH Jüchen (oude afkorting), zie KJUC (D)
Jdb Jaderberg (D) (Nederlandse verkorting), zie HJAD
Jem Jemeppe-sur-Meuse (B) (Nederlandse verkorting), zie LJP
JES Jesinghausen (D)
Jeste Jesteburg (D) (Nederlandse verkorting), zie AJF
Jev Jever (D) (Nederlandse verkorting), zie HJ
JL Jülich (oude afkorting), zie KJ (D)
Jlp Jollenpad (spooraansluiting tussen Amstelveen en Amsterdam t.b.v. de aanleg van de Schiphollijn, 1976-1981)
Jn Junne (halte tussen Ommen en Mariënberg, 1905-1932)
Jns Junne schakelstation (tussen Ommen en Mariënberg)
Jo Jorwerd (stopplaats tussen Leeuwarden en Stavoren, 1883-1940)
Jou Joure (station, 1882-1947, losplaats tot 1968)
Jpge Jollenpad GE (tussen Aalsmeer en Amsterdam, 1915-1981)
Js Jelsum (stopplaats tussen Leeuwarden en Stiens, 1901-1940)
Jul Jülich (D) (Nederlandse verkorting), zie KJ
Juln Jülich Nord (D) (Nederlandse verkorting), zie KJND

K

K Regionalbereich Köln (Keulen) (D)
KA Aachen Hbf (Aken) (voorh. AAH) (D)
KADK Aldekerk (D), zie KALK
KAG Aachen-Gemmenich (D)
KAKI Kaldenkirchen (oude afkorting), zie KKAK (D)
KAKIB Kaldenkirchen Grenze (oude afkorting), zie KXKK (D)
KAKIG Kaldenkirchen Gbf (oude afkorting), zie KKAKG (D)
KALK Aldekerk (D), tot 1975 werd de verkorting ADK gebruikt, en tussen 1975 en 1988 KADK
Kamp Kampen schakelstation
KAN Knooppunt Arnhem Nijmegen
KAN Aachen Nord (D)
Kar Karlsruhe Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie RK
KAS Aachen Süd (voorh. AAS) (D)
KASG Aachen Süd grens (oude afkorting), zie KXA (D)
KAW Aachen West (D)
KAWG Aachen West grens (oude afkorting), zie KXAW (D)
KAW G Aachen West Gbf (voorh. AAW) (D)
KAW P Aachen West Pbf (voorh. AAWP) (D)
Kb Kranenburg (D) (Nederlandse verkorting) (station tussen Nijmegen en Kleve, 1865-1991), zie KKRA
KB Bonn Hbf (voorh. BOH) (D)
KBAG Baal Gbf (voorh. BAL) (D)
Kbb Kattenburgerbrug (stopplaats tussen Amsterdam Oosterdok en Amsterdam Muiderpoort, 1882-1897)
KBBDG Bonn-Buschdorf Gbf (D)
KBBI Bonn-Beuel Industriebahnhof (D)
Kbd Krabbendijke (station tussen Goes en Roosendaal, sinds 1868)
Kbdv Krabbendijke racc Veiling
KB G Bonn Gbf (voorh. BOG) (D)
KBHG Bornheim Gbf (D)
Kbk Klarenbeek (station tussen Apeldoorn en Zutphen, sinds 1882)
KBOP Boppard Hbf (D)
Kbr Kleine Draaibrug over de Oude Maas (bij Zwijndrecht)
KBR G Brühl Gbf (voorh. BRH) (D)
KBUE Büderich (voorh. BCH) (D)
KBUM Brohl Umladebf (D)
Kbw Koog Bloemwijk (halte tussen Wormerveer en Zaandam, sinds 1931). Vanaf 2016 heet deze halte Koog aan de Zaan, zie Kz
Kc Kaatsheuvel-Capelle (halte, 1886-1950). Vanaf 1938 heette deze halte Capelle-Vrijhoeve, zie Cpv
Kd Kadijk (stopplaats aan de Doklijn bij Amsterdam, 1848-1904). Van 1904 tot 1940 is deze verkorting ook gebruikt voor Koudeweg (stopplaats tussen Stiens en Tzummarum). Vanaf 1988 wordt deze verkorting gebruikt voor Knardijk schakelstation (tussen Lelystad Zuid en Almere Oostvaarders). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
KD Düsseldorf Hbf (voorh. DSH) (D)
KDA Düsseldorf Abstellbahnhof (D)
KDAL Dalheim (D)
KDF Düsseldorf-Flughafen (de verkorting KDFF wordt ook gebruikt) (D)
KDFF zie KDF
Kdk Kwadijk (station tussen Purmerend en Hoorn, 1884-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Kwadijk onderstation
Kdm Kwadendamme (station tussen Hoedekenskerke en Goes, 1927-1947)
KDN G Düren Gbf (D)
KDZH Köln-Deutz Hafen (D)
Ke Kethel schakelstation (tussen Delft en Schiedam)
KE Eschweiler Hbf (voorh. EWH) (D)
Kel Kelpen (station tussen Weert en Roermond, 1879-1967). Later is deze verkorting gebruikt voor blokpost Kelpen en voor Kelpen schakelstation

KEL Kellen (D) (halte tussen Elten en Kleve, 1952-1960)
Ket Kethel (stopplaats bij Schiedam, 1892-1938), ook bekend als Kethel Kerklaan
Keul Keulen Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KK. Bij de NS werd ook de verkorting Köl gebruikt
Kew Keverdijkscheweg (stopplaats tussen Weesp en Naarden-Bussum, 1874-1930)
Kfbd Kijfhoek (spoor richting Breda). De schrijfwijze KFBD is ook gebruikt. Tot 1979: Hjbd, zie aldaar
Kfdd Kijfhoek (spoor richting Dordrecht). De schrijfwijze KFDD is ook gebruikt. Tot 1979: Hjdd, zie aldaar
Kfh Kijfhoek rangeerterrein (tijdens de aanleg van 1973 tot 1979 bekend als Heerjansdam rangeerstation, zie Hjd)
KFH Rotterdam-Kijfhoek (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
Kfha zie Kfhaz
Kfham Kijfhoek rangeerterrein aansl Midden
Kfhan Kijfhoek rangeerterrein aansl Noord
Kfhaz Kijfhoek rangeerterrein aansl Zuid
Kfhn Kijfhoek rangeerterrein Noordzijde
Kfhz Kijfhoek rangeerterrein Zuidzijde
Kfzl Kijfhoek (spoor richting Zeeuwse Lijn). De schrijfwijze KFZL is ook gebruikt. Tot 1979: Hjzl, zie aldaar
Kg Koekange (station tussen Meppel en Hoogeveen, 1870-1940). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Koekange en voor Koekange onderstation, zie Kgo
KG Gremberg (D)
Kgb Kaagbrug (over de Ringvaart van de Haarlemmermeer, bij Warmond)
KGE Geldern (D)
KGEK Geilenkirchen (D)
KGN Keulen-Gremberg Noord werkplaats (D)
Kgo Koekange onderstation (tussen Meppel en Hoogeveen)
KGO Goch (D)
KGOF Köln-Godorf (D)
KG P Gremberg Personalwechselstation Süd (D)
Kgr De Krieger (halte tussen Zwolle en Blokzijl, 1914-1934)
KG R Gremberg Personalwechselstation Nord (D)
Kgs brug over het Noordhollandsch Kanaal bij Koegras (tussen Den Helder Zuid en Anna Paulowna)
KGS Gremberg Süd (D)
Kgst Koegras (stopplaats tussen Den Helder en Breezand, 1867-1945). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Koegras onderstation
KGZ Keulen-Gremberg Zuid werkplaats (niet-officiële afkorting) (D), zie KGS
Kh Kolham (station tussen Groningen en Slochteren, 1929-1941)
Khbr Koningshavenbrug (tussen Dordrecht en Rotterdam). Deze verkorting is ook gebruikt voor brugpost Koningshavenbrug
KHEG Herzogenrath Grenze (oude afkorting), zie KXH (D)
KHEZ Herzogenrath (voorh. HRZ) (D)
KHR U Horrem Übergabebf (voorh. HORÜ) (D)
Kijk Kijkuit (halte tussen Terneuzen en Mechelen, 1871-1951)
KIMP Impekoven (voorh. IMP) (D)
Kink Liège-Kinkempois (B), kalkgroeve ten zuidoosten van Luik (Nederlandse verkorting), zie NK
KIV Bad Münstereifel-Iversheim (voorh. IV) (D)
KJ Jülich (voorh. JL) (D)
Kjl Kalfjeslaan (halte tussen Amstelveen en Amsterdam Koenenkade, 1915-1944)
KJND Jülich Nord (D)
KJUC Jüchen (voorh. JCH) (D)
Kk Kleine Koppel (stopplaats in Amersfoort, 1905-1938, ook bekend als Amersfoort Koppel), zie Amfk
KK Köln Hbf (Keulen) (voorh. KLH) (D)
KKA Köln-Kalk (D)

KKAG Kaldenkirchen Grenze (oude afkorting), zie KXKK (D)
KKAK Kaldenkirchen (D)
KKAKG Kaldenkirchen Gbf (voorh. KAKIG) (D)
KKAN Köln-Kalk Nord (D)
KKB Köln Bbf (voorh. KLBB) (D)
Kkd Köln-Deutz (D) (Nederlandse verkorting), zie KKDZ
KKD Köln-Deutzerfeld (Rangier- und Abstellbahnhof) (D)
KKDZ Köln-Deutz (sinds 2004 Köln Messe/Deutz genaamd)
KKER Köln-Ehrenfeld (voorh. KLERP) (D)
KKERG Köln-Ehrenfeld Gbf (voorh. KLER) (D)
KKERP Köln-Ehrenfeld Pbf (D)
Kkg Kerkweg (stopplaats tussen Aalsmeer Oost en Amstelveen, 1915-1932)
KKGS Köln-Godorf Shell (D)
KKLV Kleve (D); tot 1971 werd de afkorting KLV gebruikt
KKM G Köln-Mülheim Gbf (D)
KKN Köln-Nippes (D)
KKNF Köln-Niehl Ford (D)
KKO Koblenz Hbf (D)
KKOL Koblenz-Lützel (D)
KKOM Koblenz Mosel Gbf (D)
KKR Krefeld Hbf (D)
KKRA Kranenburg (D) (station tussen Nijmegen en Kleve, 1865-1991)
KKRG Krefeld Gbf (D)
KKRS Krefeld Stahlwerk (D)
KKRU Krefeld-Uerdingen (D)
KKS Köln Süd (D)
KKW Köln West (D)
Kl Koetille (station tussen Stiens en Harlingen, 1904-1935)
KLBB Köln Bbf (oude afkorting), zie KKB (D)
Kld Katendrechtse Lagedijk (station tussen Rotterdam en Spijkenisse, 1904-1965). De schrijfwijze KLd is ook gebruikt
KLER Köln-Ehrenfeld Gbf (oude afkorting), zie KKERG (D)
KLERP Köln-Ehrenfeld (oude afkorting), zie KKER (D)
KLH Köln Hbf (Keulen) (oude afkorting), zie KK (D)
Kln Kerklaan (voormalige halte tussen Amsterdam Muiderpoort en Weesp)
Klp Veenendaal-De Klomp (station, sinds 1845). Tot 1886 heette dit station Veenendaal; van 1886 tot 1918 Veenendaal-De Klomp; van 1918 tot 1950 De Klomp; en sinds 1950 wederom Veenendaal-De Klomp
Klpcav De Klomp racc CAV (Coöperatieve Aankoopvereniging De Klomp en Omstreken, 1937-1970)
Klpl De Klomp laad- en losplaats (1937-1971)
Klprwg Klipperweg (op industrieterrein Maastricht, spooraansluiting sinds 1965)
Klps Veenendaal-De Klomp seinhuis (1924-1962)
KLV zie KKLV
Klw Koolwijk (halte tussen Gouda en Schoonhoven, 1914-1942)
KM Mönchengladbach Hbf (voorh. MGH) (D)
Kma Krommenie-Assendelft (station tussen Zaandam en Uitgeest, sinds 1869)
Kmbw Kombuisweg (Amsterdam Westhaven)
KM G Mönchengladbach Gbf (D)
KMIL Millingen (voorh. MI) (D)
KMILG Millingen Gbf (D)
KMO Moers (voorh. MRS) (D)
KMO G Moers Gbf (voorh. MRSG) (D)
KMOS Monschau (D)
Kmr Klimmen-Ransdaal (station tussen Heerlen en Schin op Geul, sinds 1915)
KMUH Duisburg-Mühlenberg (D)
Kmw Koudum-Molkwerum (station tussen Leeuwarden en Stavoren, sinds 1885)
Kn Kaldenkirchen (D) (Nederlandse verkorting), zie KKAK
KN Neuss Hbf (voorh. NE) (D)
KNG Neuss Gbf (voorh. NEG) (D)
Knk Amsterdam Koenenkade (stopplaats, 1915-1942)
Kns Gouda Karnemelk-

sloot (halte tussen Gouda en Schoonhoven, 1914-1942)
KNUT Knelpunt Utrecht
Knw Kanaalweg (stopplaats bij Uithoorn, 1915-1932)
Ko Kootwijk (stopplaats tussen Barneveld en Apeldoorn, 1902-1934). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Kootwijk onderstation
Koe Koedijk (halte tussen Alkmaar en Bergen, 1905-1955)
Koen Koedijk Noordeinde (halte tussen Alkmaar en Schoorl, 1913-1947)
Köl Keulen Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KK. Bij de NS werd ook de verkorting Keul gebruikt
Koln Köln Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KK
Kon Kolen Overslag (ook genoemd: CTE Coal Terminal Europoort, spooraansluiting sinds 2003). De verkorting Erpcte wordt ook gebruikt
KP Essen Nord Krupp (oude afkorting), zie EEKL (D)
Kpn Kampen (station, sinds 1865)
Kpns Kampen racc fa. Siebrand (drankenhandel, 1959-2017)
Kpnz Kampen Zuid (station van NSR, vanaf 2012), zie Kpz
Kpnzoo Kampen Zuid overloopwissels oost (Hanzelijn)
Kpnzow Kampen Zuid overloopwissels west (Hanzelijn)
Kpv Kamperveen onderstation (tussen Kampen en Zalk)
Kpz Kampen Zuid (station van de KNLS, 1913-1934), zie Kpnz
KQ Quadrath-Ichendorf (voorh. QUI) (D)
KQI Quinx (voorh. QUX) (D)
Kr brug over het Klifrak (bij Workum)
KR Remscheid Hbf (D)
Krag De Kragge (goederenemplacement bij Roosendaal, sinds 1997)
Kraga De Kragge aansl (in 1997 in gebruik genomen t.b.v. afvalvervoer)
Krb Krabbendam (station tussen Warmenhuizen en Schagen, 1913-1947)
KRBE Rheinberg (voorh. RBG) (D)
Krd Kerkrade Centrum (station tussen Landgraaf en Simpelveld, sinds 1949)
Krdst Kerkrade Stadion
Krdv Kerkrade Vink (geplande halte, die echter nooit gerealiseerd is)
Krdz Kerkrade ZLSM (dit is een gedeelte van station Kerkrade dat gebruikt wordt door de Zuid-Limburgse Stoomtreinmaatschappij)
Kref Krefeld Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KKR
Krg Kruiningen-Yerseke (station tussen Bergen op Zoom en Goes, sinds 1868, goederenvervoer tot 1985)
Krgme Kruiningen-Yerseke racc fa. C. Meijer (aardappelproducten, 1954-1987)
Krgwi Kruiningen-Yerseke racc fa. J. Wiskerke (uienhandel, 1949-1972)
KRH Rheinhausen (voorh. RHN) (D)
KRH G Rheinhausen Gbf (D)
KRIC Richterich (voorh. RI) (D)
KRIG Richterich Grenze (oude afkorting), zie KXR (D)
Krr Kerkrade Rolduc (station tussen Sittard en Herzogenrath, 1896-1953). Van 1950 tot 1953 heette dit station Haanrade, zie Han
Krv Kralingsche Veer (stopplaats bij Rotterdam, 1905-1935)
Krw Kerkrade West (station tussen Landgraaf en Simpelveld, 1949-1988). Tot 1970 heette dit station Spekholzerheide, zie Sph
KRY Rheydt Hbf (voorh. RYH) (D)
KRY G Rheydt Gbf (D)
KRYO Rheydt-Odenkirchen (D)
KRY P Rheydt Pbf (D)
KRYR Rheydt Rbf (voorh. RYR) (D)
Ks Kruisstraat (stopplaats bij Rosmalen, 1881-1938)
KS Solingen Hbf (D) (later: KSO)
Ksd Kielsterdiep brugpost
Ksh Kuiksche Heide

(stopplaats tussen 's-Hertogenbosch en Waalwijk, 1888-1907)
Ksl Karselaan (stopplaats tussen Amstelveen en Amsterdam Koenenkade, 1923-1950). Tevens is Ksl gebruikt als de Nederlandse verkorting van Kassel Hbf (D), zie FK
KSO Solingen Hbf (D) (voorh. KS)
Ksp Blauwkapel Post Kruispunt, ook genoemd: Kruispunt Blauwkapel (seinpost tot 1944)
KSPY Spyck (D) (station tussen Zevenaar en Kleve, 1880-1960)
KST Stolberg/Rheinland Hbf (voorh. STO) (D)
KST G Stolberg/Rheinland Gbf (voorh. STOG) (D)
Ksw Kamperstraatweg (aansluiting tussen Hattem en Kampen, aan de Zuiderzeetramweg, 1908-1931)
Ktd Kattendijke (station tussen Goes en Wemeldinge, 1927-1934)
Ktg Kloetinge (halte tussen Goes en Wemeldinge, 1927-1934)
Ktp Kloetinge Postweg (halte tussen Goes en Wemeldinge, 1927-1934)
Ktr Kesteren (station, sinds 1882). Tot 1945 heette dit station Kesteren; van 1945 tot 1981 Kesteren-Rhenen; en vanaf 1981 wederom Kesteren
Ktrh zie Ktrhtg
Ktrhtg Kesteren racc fa. Den Hartigh (overslagbedrijf, tot 2006)
Ktrl Kesteren laad- en losplaats (1889-1960)
Ktrrtc Kesteren racc Recticel (polyurethaanfabriek, 1969-2013)
Kts Kesteren seinhuis (1897-1983). Daarna is het seinhuis overgebracht naar Hoorn, waar het sinds 1985 in gebruik is bij de Museumstoomtram Hoorn–Medemblik
Ktv Kostverloren (stopplaats tussen Groningen en Groningen Noord, 1884-1924)
Kv Keverdijk (tussen Weesp en Naarden-Bussum, vanaf 1874). Deze verkorting is ook gebruikt voor Keverdijk schakelstation. Tevens is deze verkorting gebruikt voor Kisveld (stopplaats tussen Neede en Hellendoorn, 1910-1930). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
KV Viersen (voorh. VI) (D)
Kva Keverdijk aansl
KV G Viersen Gbf (voorh. VIG) (D)
Kw Kropswolde (station tussen Groningen en Hoogezand-Sappemeer, sinds 1868). In feite ligt dit station in het dorp Foxhol
KW Wuppertal Hbf (voorh. WTE) (D)
KWAH Walheim (Aachen) (D)
Kwaku Kropswolde racc AKU (glasvezelfabriek van de Algemene Kunstzijde Unie, 1963-1983). In feite lag dit raccordement in Westerbroek
KWBE Wuppertal-Beyenburg (voorh. WTBG) (D)
Kwda Katwolde aansl (bij Zwolle; spooraansluiting ten behoeve van industrieterrein Grote Voort, 1963-2013)
Kwdkh Katwolde racc fa. Kamphuis Bouwmaterialen (1964-1974)
Kwdl Katwolde racc fa. De Leeuw (tractoren en landbouwmachines, 1964-2009)
Kwdm Katwolde racc fa. Merison (witgoedhandel, 1964-2013)
Kwdrh Katwolde racc Retham (huisvuilafvoer, 1969-1996), daarna: ROVA (Regionale Organisatie Verwijdering Afvalstoffen, tot 2006)
Kwdsv Katwolde racc Scania-Vabis (1965-2009). In 1969 veranderde de bedrijfsnaam in Scania, maar de verkorting Kwdsv bleef in gebruik
KWEG Wegberg (D)
KW F Wuppertal Gbf (D)
Kwg Kruisweg (halte tussen Schagen en Wieringerwaard, 1912-1935)
KWHE Wuppertal-Heubruch (voorh. WTHB) (D)

KWIA Wickrath Awanst (Ausweichanschluss-stelle) (D)
Kwl De Kwakel (halte bij Aalsmeer, 1914-1935)
KWL Wuppertal-Langerfeld (voorh. WTF) (D)
KWO Wuppertal-Oberbarmen (voorh. WTOB) (D)
KWRO Wuppertal-Ronsdorf (voorh. WTRF) (D)
KWS G Wuppertal-Steinbeck Gbf (D)
KWV G Wuppertal-Vohwinkel Gbf (voorh. WTVR) (D)
KWW Wuppertal-Wichlinghausen (voorh. WTW) (D)
KX Xanten (voorh. XA) (D)
KXA Aachen Süd grens (voorh. AASB, KASG) (D)
KXAW Aachen West grens (voorh. AAGE, KAWG) (D)
KXD Dalheim grens (D)
KXH Herzogenrath grens (voorh. HRZB, KHEG) (D)
KXKK Kaldenkirchen grens (voorh. KAKIB, KKAG) (D)
KXKU Kranenburg grens (D)
KXR Richterich grens (voorh. RIB, KRIG) (D)
KXW Walheim grens (D)
Kz Koog aan de Zaan (tot 2016 heette dit station Koog Bloemwijk), zie Kbw
Kzd Koog Zaandijk (station tussen Wormerveer en Zaandam, sinds 1869). Vanaf 2016 heet dit station Zaandijk Zaanse Schans, zie Zzs
Kzv Keizersveer (station, 1881-1935)

L

L Regionalbereich Halle (D)
L voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot de 'Grande Compagnie du Luxembourg' en enkele kleinere maatschappijen
L Loolaan Post aansl (bij Den Haag)
La Loolaan aansl NAM (bij Den Haag HS). Deze verkorting is ook gebruikt voor Loolaan onderstation
Laa Den Haag Laan van NOI (station, sinds 1907). Tot 1978 heette dit station Laan van Nieuw Oost-Indië
LAB Labbeck (station tussen Boxtel en Wesel, 1884-1945) (D)
Lagw zie Utilw
Lak Lunetten aansl kruis (later: Utrecht Zuid aansl), zie Utza
Lan Lanaken (B) (Nederlandse verkorting), zie GLK
Lar Laarwald (D) (Nederlandse verkorting), zie HLAW
Lasl Loolaan aansl NAM (bij Den Haag HS), zie La
Law Latexweg Westhaven Amsterdam
Lb Lobith (stopplaats, 1865-1926). Deze verkorting is ook gebruikt voor Liesbosch (stopplaats tussen Breda en Etten-Leur, 1874-1934). Daarna is deze verkorting gebruikt voor Liesbosch blokpost. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
LB Brandenburg Hbf (D)
LB Luchtbal (B), later Antwerpen-Luchtbal genoemd, zie FNLB
LBG Leopoldsburg (B) (station en laadplaats voor tanks van het Belgische leger)
LBG Bernburg Hbf (D)
LBGZ Bernburg Zementwerk (D)
Lbk Labbeck (station tussen Boxtel en Wesel, 1884-1945) (D) (Nederlandse verkorting), zie LAB
LBM Beernem (B)
LBN Beringen, zie MI (B)
Lc Lochem (station tussen Zutphen en Hengelo, sinds 1865)
LCO zie FKTH
LCP zie LKP
LCV Couvin (B)
Ld Leiden Goederenstation
LD Dessau Hbf (D)
Ldb Liedebrug wachtpost (tussen Halfweg en Haarlem)
Ldd Leidschendam (dienstregelmeetpunt). Voorheen werd deze verkorting gebruikt voor Leidschendam Depot
Lddn Leidschendam Noord (geplande halte). De verkorting Ldmn is ook gebruikt
Lddw Leidschendam-Voorburg lijnwerkplaats, zie Ldv
Ldh Leiden Heerensingel (station, 1912-1936; goederenvervoer tot 1972)
Ldl Leiden Lammenschans (halte, sinds 1961)
Ldlhcw Leiden Lammenschans racc HCW/ Veiling
Ldm Leerdam (station tussen Geldermalsen en Gorinchem, sinds 1883)
Ldmb Leerdam Broekgraaf (geplande halte)
Ldmgf Leerdam racc Gasfabriek
Ldml Leiden 5-Meilaan (halte, welke nooit geopend is)
Ldmn zie Lddn
Ldmo Leidschendam Oost (geplande halte, die echter nooit gerealiseerd is)
Ldmw Leiden Merenwijk (geplande halte, die echter nooit gerealiseerd is)
Ldn Leiduin (voormalige halte tussen Heemstede-Aerdenhout en Vogelenzang-Bennebroek, ook geschreven als Leyduin)
Ldnem Leiden goederenstation racc NEM (Nederlandsche Elektrolasch Maatschappij, 1929-1968)
Ldt Liendert (stopplaats bij Amersfoort, 1901-1926)
Ldv Leidschendam-Voorburg (station, 1908-2006). Tot 1918 heette dit station Voorburg-Leidschendam. Later is deze verkorting ook gebruikt voor Leidschen-

dam-Voorburg lijnwerkplaats
Ldva Leidschendam-Voorburg lijnwerkplaats aansl
Ldvgl Leiden Goederenstation racc Van Gend & Loos (1950-1968)
Ldvk zie Dvnk
Ldvptt Leidschendam-Voorburg PTT
Ldvw Leidschendam-Voorburg werkplaats
Ldvwpl Leidschendam-Voorburg Werkplaats, zie Ldv
Ldw Leiden Witte Poort (station, 1903-1919; tot 1908 ook Leiden Staatsspoor of Leiden SS genoemd). Deze verkorting is ook gebruikt voor Lage Laarderweg (post tussen Bussum Zuid en Hilversum). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Le Linne (stopplaats bij Roermond, 1923-1940)
Ledn Leiden Centraal (station, sinds 1842). Tot 1938 heette dit station Leiden HSM; van 1938 tot 1997 Leiden; en sinds 1997 heet het station Leiden Centraal
Ledng Leiden racc Gasfabriek (tot 1968)
Lednm Leiden De Mors (geplande halte)
Ledt Leiden post T
Leer Leer/Ostfriesland (D) (Nederlandse verkorting), zie HLEE
LEH Essen (oude afkorting), zie FES (B)
Leij Zoetermeer De Leijens (station, 1979-2006), ook bekend als station De Leijens
Leipz Leipzig Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie LL
Lek Lekbrug (bij Culemborg)
LEL Achel (B)
Lely Lelylijn (geplande spoorlijn tussen Groningen en Lelystad, via Drachten, Heerenveen en Emmeloord). De afkortingen LL en LLn zijn ook gebruikt
LEN Helchteren (B)
Ley zie Leij
Lf Haarlem racc Lichtfabriek EBH (Energie Bedrijf Haarlem)
LFH Flémalle-Haute (B)
Lg Lageweg (stopplaats tussen Hoorn en Wijdenes, 1913-1935). Deze verkorting wordt ook gebruikt voor station Landgraaf (tot 1986 Schaesberg genoemd). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
LGC Gemmenich (B)
Lgk Langkamp (stopplaats tussen Deventer en Raalte, 1910-1935)
Lgzw Landgraaf Zwemparadijs
LH Halle/Saale Hbf (D)
LHG Harmignies (B)
Lhk Linthorst Homankanaal brugpost (tussen Hoogeveen en Beilen)
LHP Haine-Saint-Pierre (B)
LHS Herstal (B)
Lhw Langhuisterweg (stopplaats tussen Harlingen en Stiens, 1902-1930)
Lim Limmel (stopplaats tussen Maastricht en Aken, 1853-1940, goederenvervoer tot 1970)
Lin Linne aansl (blokpost bij Roermond)
LIN Nismes (B)
Lins Linne schakelstation (bij Roermond)
Lir De Lier (station tussen Naaldwijk en Maaslandse Dam, 1907-1925, losplaats tot 1968)
Lis Lisse (station tussen Hillegom en Leiden, 1891-1944). Tot 1896 werd dit station Delfweg genoemd
Lisshv Lisse racc Steenkolen Handels Vereeniging
Lj Lutjebroek (stopplaats tussen Zaandam en Enkhuizen, 1930-1938). Deze stopplaats was ook bekend als Grootebroek Molenpad, zie Gm
LJ Jemelle (B). Sinds 2017 heet dit station Rochefort-Jemelle
LJP Jemeppe-sur-Meuse (B)
Ljw Leentjerweg (stopplaats tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941)
Lk Linden-Katwijk (stopplaats tussen Nijmegen en Venlo, 1895-1931). Deze verkorting is ook gebruikt voor Leek (station tussen Groningen en Drachten,

1913-1985). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
LK Kortrijk (voorh. FC) (B)
Lkan Laakkanaal onderstation (bij Den Haag)
Lkg Leekerweg (stopplaats tussen Hoorn en Bovenkarspel-Grootebroek, 1913-1935)
LKM Hemiksem, ook wel Antwerpen-Hemiksem genoemd (voorh. LXM) (B)
LKN Linkebeek (B)
LKP Kapellen (voorh. LCP) (B)
LKR Ekeren (B)
Ll Loolijn aansl (tussen Apeldoorn en Zwolle)
LL Lelylijn (geplande spoorlijn tussen Groningen en Lelystad, via Drachten, Heerenveen en Emmeloord). De afkortingen LLn en Lely zijn ook gebruikt
LL Arlon / Aarlen (B)
LL Leipzig Hbf (D)
LLB Belsele (B)
LLD Leipzig Dresdener Gbf (D)
LLn Lelylijn (geplande spoorlijn tussen Groningen en Lelystad, via Drachten, Heerenveen en Emmeloord). De afkortingen LL en Lely zijn ook gebruikt
Lls Lelystad Centrum (station, sinds 1988). Dit station wordt ook wel Lelystad Centraal genoemd
Llsi Lelystad industrieterrein
Llsio Lelystad industrieterrein overloopwissels
Llso Lelystad Opstelterrein (ook wel informeel aangeduid als “Lelystad Opstel”)
Llsoa Lelystad Opstelterrein aansl
Llsops zie Llso
Llsow Lelystad overloopwissels
Llsstb Lelystad Centrum-Swifterbant
Llsz Lelystad Zuid (ruwbouw voor een halte, sinds 1988, die echter nooit afgebouwd of geopend is)
Llszo Lelystad Zuid overloopwissels
Llzm Lansingerland-Zoetermeer (station van RandstadRail, sinds 2018), zie Bleizo
Lm Leimuiden (station bij Nieuw Vennep, 1912-1936)
LM Magdeburg Hbf (D)
LMB Hombourg (B)
LMG Mariembourg (B)
LMH Marbehan (B)
LMK Maaseik (B)
LML Mol (B)
Lmn Limmen onderstation (tussen Castricum en Heiloo)
Lmp Legmeerpolder (station tussen Bovenkerk en Uithoorn, 1915-1950)
Lmr Lemmer (station, 1901-1947, losplaats tot 1968)
Lmrw Lemmer racc fa. Wierda
Lmv Lemelerveld (station bij Ommen, 1910-1935)
Ln Lunetten (stopplaats tussen Utrecht SS en Houten, ter hoogte van km 2.7, van 1874 tot 1932). Niet te verwarren met station Utrecht Lunetten (tussen Utrecht CS en Houten, ter hoogte van km 3.6, sinds 1980, zie Utl)
Lna Lunetten aansl
Lnb Lijnbaan (stopplaats in Aalsmeer, 1912-1932)
LNC Monceau (B)
LNCU Monceau-Usines (B)
Lnd Linderte (stopplaats bij Raalte, 1910-1926)
LNE Balen (B)
Lng Linne Grinderij (1908-1990), zie Is 844
Lnh Linne-Herten (goederenemplacement bij Roermond, 1938-2000)
Lnhs Linne-Herten racc Solvay (vanaf 1987 Solvay Chemie), zie Rmsolv
Lnk Lonneker (station bij Enschede, 1890-1934)
Lnkhei Lonneker racc Heidemij (houtopslagplaats, 1955-1972)
Lnkl Lonneker losplaats (1884-1972)
Lnks Lonneker racc Steenfabriek Smulders & Mulder (1900-1953)
Lnn Loenen (station tussen Apeldoorn en Dieren, 1887-1950)
Lnna Loenen racc Kalkzandsteenfabriek Alba (spooraansluiting 1913-1961)
LNO Leuven Nieuwe

Universiteit (B)
LNP Neerpelt (B)
Lnp Neerpelt (B) (Nederlandse verkorting), zie LNP
Lns Leens (station tussen Winsum en Zoutkamp, 1922-1940)
Lnt Lent blokpost (bij Nijmegen)
Lntt Lent Thermion (stopplaats tussen Nijmegen en Arnhem). Deze stopplaats werd op verzoek van de firma Thermion (een fabriek van radiobuizen en gloeilampen) geopend in juli 1944 voor het personeel. De stopplaats is bij de gevechten rond Nijmegen in september 1944 verwoest en daarna niet meer heropend
Lo Het Loo (station bij Apeldoorn, 1887-1950), ook station Paleis Het Loo genoemd, zie Plo
Lodu Loosduinen (station bij Den Haag, 1882-1932). De verkorting Lsd is ook gebruikt
Lon Loon blokpost (tussen Assen en Haren)
Los Losser (station tussen Oldenzaal en Gronau, 1900-1972)
Losa Losser aansl
Losvh Losser racc Van Heek (textielfabriek)
LOY Olloy-sur-Viroin (B)
Lp Loppersum (station tussen Groningen en Delfzijl, sinds 1884)
Lpe Liempde (station tussel Boxtel en Wesel, 1889-1936). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Liempde schakelstation (bij Boxtel)
Lpev Liempde-Velder (speciale halte bij Liempde, uitsluitend gebruikt t.b.v. de Landbouwwerktuigendagen op landgoed Velder, 1948-1993)
Lpgpz Loppersum racc Groninger Pootaardappel- en Zaaizaad Verkoopbureau
Lpl Laadplaats Verhoeven (racc tussen Roermond en Echt)
Lpo Legerplaats Oldebroek (1914-1963, vanaf 1963 station 't Harde genoemd, zie Hde). De verkorting Lpo is ook gebruikt voor Legerplaats Oldebroek onderstation
Lpohei Legerplaats Oldebroek racc Nederlandsche Heidemaatschappij
LPZ Leipzig Hbf (oude afkorting), zie LL (D). De schrijfwijze Lpz is ook gebruikt
LQ Erquelinnes (B)
LQV Quévy (B)
Lr Laren-Almen (station tussen Zutphen en Lochem, 1865-1938). Tot 1925 heette dit station Laren. Het emplacement is nog steeds in gebruik als kruisingsstation voor de stoptreinen tussen Zutphen en Oldenzaal
LRB Libramont (B)
LRDB Reinsdorf Zementwerk (D)
Ls Leidschendam-Voorburg post T
LS Bastogne Sud (B)
Lsd Leusden (station, 1886-1926). Deze verkorting is ook gebruikt voor Loosduinen (station bij Den Haag, 1882-1932), zie Lodu
Lsdchv Leusden racc CHV (Coöperatieve Handelsvereniging)
Lsdm Leidschendam onderstation
LSJ Sint Jozef (B)
LSL Liers (B)
Lsn Lelystad Noord onderstation
Lso Laag Soeren (station bij Apeldoorn, 1887-1950)
Lst Laarstraat (stopplaats tussen Arnhem en Nijmegen, 1879-1919; tot 1906 Larensche Straat genoemd). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Laarstraat blokpost en voor Laarstraat schakelstation
Lsv Leidschenveen (halte van Randstad-Rail, bij Den Haag)
Lsz Lelystad Zuid onderstation
Lt Schagen De Loet (halte tussen Schagen en Schagerbrug, 1913-1933), ook bekend als halte De Loet
LTG Dortmund-Lütgendortmund Gbf (oude afkorting), zie EDLU (D)
LTL Thale Hbf (D)
Ltm Grubbenvorst-Lottum (station tussen Arnhem en Venlo, 1883-1938). Vanaf 1920 heette dit station Lottum
LTM Milmort (B)
Ltn Lunteren (station tussen Barneveld en

Ede, sinds 1902)
Ltnz Lunteren Zanderij
Lto Lintelo (stopplaats tussen Winterswijk en Varsseveld, 1885-1938)
Ltv Lichtenvoorde-Groenlo (station tussen Ruurlo en Winterswijk, sinds 1878)
Ltvsf Lichtenvoorde-Groenlo racc Steenfabriek
Ltw Lutjewinkel (halte tussen Schagen en Nieuwe Niedorp, 1898-1930)
Luik Liège-Guillemins (B) (Nederlandse verkorting), zie FL
Lur Leur (stopplaats tussen Etten-Leur en Breda, 1912-1938)
Lut Geleen-Lutterade (station tussen Maastricht en Sittard, sinds 1868). Van 1868 tot 1895 heette dit station Geleen; van 1895 tot 1913 Geleen SS; van 1913 tot 1954 Lutterade; en vanaf 1954 Geleen-Lutterade
Luta Lutterade aansl
Lutaga Geleen-Lutterade racc AGA (Aktiebolaget Gas-Accumulator / Nederlandsche Radiatoren- en Apparatenfabriek)
Lutd zie Lutdsm
Lutdsm Lutterade racc DSM (vanaf 1908, aanvankelijk bekend onder de naam S.M.M. ofwel StaatsMijn Maurits)
Lutrtc Lutterade racc RTC (Rail Terminal Chemelot, sinds 2013), in 2026 overgenomen door BTT, zie aldaar
Lutsm Geleen-Lutterade racc Staatsmijnen (vanaf 1908)
Lutv Geleen-Lutterade racc Veiling
Luv Luchtenveld (halte tussen Drachten en Marum, 1918-1946). In het Bedieningsvoorschrift Groningen werd de naam van deze halte overigens geschreven als Lucht en Veld
Lv Loenen-Vreeland (halte tussen Abcoude en Breukelen, 1843-1928. Van 1928 tot de sluiting in 1944 heette deze halte Vreeland, zie Vrl). De verkorting Lv is ook gebruikt voor Lage Vaart schakelstation (tussen Almere en Lelystad). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Lvh Leuvenheim (stopplaats tussen Dieren en Brummen, 1882-1917)
Lvm Den Haag Laan van Meerdervoort (halte tussen Den Haag HS en Scheveningen, 1886-1927)
Lvn Leidschenveen, zie Lsv
Lw Leeuwarden (station, sinds 1863)
LWA Wauthier-Braine (B)
Lwadh zie Adh
Lwapc Leeuwarden racc American Petroleum Company
Lwbph Leeuwarden racc Benzine en Petroleum Handelmaatschappij
Lwc Leeuwarden Camminghaburen (halte, sinds 1991)
Lwcal Leeuwarden racc Caltex Petroleum Maatschappij
Lwd Lewedorp (stopplaats tussen Goes en Arnemuiden, 1877-1946; tot 1930 Noord Kraaijert genoemd). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Lewedorp schakelstation
Lwf zie Lwfr
Lwfcz Leeuwarden racc Friesche Coöperatieve Zuivel-Export Vereeniging (vanaf 1898), later Frico geheten
Lwfkm Leeuwarden racc Friesche Kunstmesthandel
Lwfr Leeuwarden racc Frico (zuivelfabriek van de Friesland Cooperative Company)
Lwg Langeweg (station tussen Breda en Lage Zwaluwe, 1866-1936). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Langeweg schakelstation
Lwgl Leeuwarden racc Van Gend & Loos (vanaf 1954). De verkorting Lwvgl is ook gebruikt
Lwh Leeuwarden Halte (tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1940)
Lwhrc Leeuwarden racc HRC (Holland Rail Container bv, 1982-2011)
Lwiz Leeuwarden racc industrieterrein Zwette
Lwkmf Leeuwarden racc Koopmans Meel-

fabrieken
Lwlij Leeuwarden racc LIJEMPF (Leeuwarder IJs- en Melk-Producten Fabriek, 1912-1986)
Lwpti Leeuwarden racc Philips PTI (Philips Telecommunicatie Industrie)
Lwptt Leeuwarden PTT (expeditieknooppunt, 1987-1996)
Lwsk zie Lwsks
Lwsks Leeuwarden stamlijn bedrijventerrein Schenkenschans (tot 2007)
Lwst Leeuwarden racc Stadler (werkplaats waar treinstellen van Arriva worden onderhouden die in Friesland en Groningen rijden; vanaf 2014, voorh. Lwvt, zie aldaar)
Lwvbb Leeuwarden racc Verenigde Brandstoffen Bedrijven
Lwvee Leeuwarden racc Veemarkt
Lwvgl zie Lwgl
Lwvo Leeuwarden racc vliegveld Oost (1940-1997)
Lwvsf Leeuwarden racc VSF (Verenigde Stofzuigerfabrieken nv, 1963-1989)
Lwvt Leeuwarden racc Voith (werkplaats waar treinstellen van Arriva worden onderhouden die in Friesland en Groningen rijden; vanaf 2007). In 2014 overgenomen door Stadler
Lwvz Leeuwarden racc vliegveld Zuid (1940-1997)
Lww Leeuwarden Werpsterhoeke (geplland station)
LXM zie LKM
LY Huy / Hoei (B)
LZD Zwijndrecht (B)
LZE Zeebrugge (B)
LZG Izegem (B)
LZH Zonhoven (B)
Lzm Laag Zuthem (stopplaats tussen Zwolle en Heino, 1881-1950)
LZR Zeebrugge-Vorming (voorh. Zeebrugge Goederenstation) (B)

M

M Regionalbereich München (D)
M voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot de 'Grand Central Belge'
MA Augsburg Hbf (D)
MAB Aubange (B)
Mabr brugpost Markbrug (tussen Zevenbergen en Oudenbosch)
Mad Maasdonk onderstation (tussen Rosmalen en Berghem)
Magdeb Magdeburg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie LM
Mainz Mainz Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie FMZ
Mannhe Mannheim Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie RM
Mas Maarssen (station tussen Utrecht en Breukelen, sinds 1843)
Masag Maarssen racc AGAM (Algemene Garage en Automobiel Maatschappij / Mercedes-Benz importeur)
Masem zie Maspm
Masn Maarssen Noord (nooit geopende halte)
Maspm Maarssen racc PUEM (Provinciale Utrechtse Electriciteits Maatschappij)
Masspb Maarssen racc Spoorwegbouwbedrijf (sinds 1952), later: Strukton
Masvgl Maarssen racc Van Gend & Loos
Maszf Maarssen racc Zeepfabriek
Mb Maarsbergen (station tussen Maarn en Veenendaal, 1845-1972). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Maarsbergen schakelstation (tussen Maarn en Veenendaal-De Klomp)
MBC Benonchamps (B)
MBG Beauraing (B)
MBG Berchtesgaden Hbf (D)
Mbga Muiderberg aansl (voorh. Weesp aansl)
Mbh Maasbrug bij Hedel
Mbhn Maasbrug Hedel Noord
Mbhz Maasbrug Hedel Zuid
Mbk Medemblik (station, 1887-1941)
Mbkczp Medemblik racc Coöperatieve Zaaizaad- en Pootgoedtelersvereniging
MBL Blanmont (B)
MBN Bernimont (B)
Mbo Maasbrug Overgang (bij Hedel). Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Maasbrug Overgang
Mbr Mastenbroek (station tussen Zwolle en Kampen, 1865-1933). Later is deze verkorting ook gebruikt voor brugpost Markbrug (tussen Zevenbergen en Oudenbosch). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
MBR Bosvoorde (B)
Mbrvo Maasbrug Ravenstein Oostzijde
Mbrvw Maasbrug Ravenstein Westzijde
Mbs Maarsbergen seinhuis
MBS Bost (B)
Mbt Maasbracht (station tussen Sittard en Roermond, 1865-1940). Tot 1880 heette dit station Maasbracht-Linne
Mbtwan Meteren Betuweroute aansl Noord (tussen Geldermalsen en Oud Zaltbommel)
Mbtwaz Meteren Betuweroute aansl Zuid (tussen Geldermalsen en Oud Zaltbommel)
MBZ Beuzet (B)
Mcgb Mönchengladbach Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KM
MCL Carlsbourg (B)
MCO Corswarem (B)
MCP Comblain-au-Pont (B)
Md Moordrecht (stopplaats tussen Gouda en Nieuwerkerk a/d IJssel, 1855-1935). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Moordrecht wachtpost en voor Moordrecht onderstation
MD Saint-Denis-Bovesse (B)
Mda Moordrecht aansl
Mdaz Moordrecht aansl Zuid
Mdb Middelburg (station, sinds 1872)
Mdbcal Middelburg racc Caltex Petroleum Maatschappij
Mdbclv Middelburg racc Coöperatieve Landbouw Vereniging
Mdbr Moerdijkbrug (sinds 1872). Deze ver-

korting is ook gebruikt voor Moerdijkbrug blokpost
Mdbz Moerdijkbrug Zuid aansl
Mdcct Moerdijk racc CCT (Combined Cargo Terminals)
Mdg Middenweg (stopplaats tussen Uithoorn en Mijdrecht, 1915-1922)
MDG Edegem (B)
Mdh Moerdijk Haven
Mdhn Middelharnis (station op Goeree-Overflakkee, 1909-1956, losplaats tot 1957)
MDIL Dillingen/Donau (D)
MDIN Dießen (D)
Mdk Moerdijk SS (station, 1866-1928). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Moerdijk racc
Mdkc Moerdijk racc Cronifer (schroothandel, sinds 1994)
Mdki Moerdijk industrieterrein
MDL Groenendaal (B)
Mdn Made en Drimmelen (stopplaats tussen Lage Zwaluwe en Geertruidenberg, 1886-1950)
Mdo Moordrecht overloopwissels
Mds Middelstum (halte bij Bedum, 1884-1953)
Mdsa Muiderstraatweg aansl (bij Diemen Zuid)
Mdw Muiderstraatweg blokpost (tussen Amsterdam Muiderpoort en Weesp)
Mdz Muiderzand (ook bekend als halte Almere Strand, 1996-2012, uitsluitend t.b.v. evenementen op het Almeerderstrand), zie Alms
Mdzh Moordrecht-Zevenhuizen
Me Middelie (stopplaats tussen Purmerend en Hoorn, 1884-1938)
ME zie Asdme
Mech Mechelen (B) (Nederlandse verkorting), zie FM
MEE Ede (B)
MEK Zeveneken (B)
MER Merkstein Gbf (oude afkorting), zie MKSG (D)
Merel Merelbeke (B) (Nederlandse verkorting), zie FKR
Mes Meerssen (station tussen Maastricht en Aken, sinds 1853)
Mesch Meschede (D) (Nederlandse verkorting), zie EMSD
MESW Ingolstadt Esso Werkbahnhof (D)
Met Methen onderstation
MFL Florenville (B)
Mg Mantgum (station tussen Leeuwarden en Stavoren, 1883-1940, heropend in 1973)
MGA Groot-Bijgaarden (B)
MGH Mönchengladbach Hbf (oude afkorting), zie KM (D)
Mgzb Günzburg (D) (Nederlandse verkorting), zie MGZB
MGZB Günzburg (D)
Mh Marshoek schakelstation (tussen Zwolle en Dalfsen)
MH Athus (B)
MH München Hbf (D)
MHD Heusden (B)
Mhe Marshoek-Emmen (stopplaats tussen Zwolle en Stadskanaal, 1903-1934)
MHO Hove (B)
Mhs Maashees-Smakt (stopplaats tussen Nijmegen en Venlo, 1885-1931). Tot 1920 heette deze stopplaats Smackt-Holthees
MHU Hulst (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen), zie Hul
MHV Haversin (B)
MHY Houyet (B)
Mi Midlum-Herbayum (halte tussen Stiens en Harlingen, 1903-1935)
MI Beringen (voorh. Beringen-Mijnen) (B)
MI Millingen (oude afkorting), zie KMIL (D)
MIA Ingolstadt Audi (D)
MIC Michelbeke (B)
Mid Middelweg (halte bij Heerhugowaard, 1898-1938)
MID Heide (B)
MIH Ingolstadt Hbf (D)
Mijd Mijdrecht (station, 1915-1950)
Mijdk Mijdrecht racc fa. Gebr. Koek (sloperij van spoorwegmaterieel, 1946-1986)
Mil Mill (station tussen Boxtel en Wesel, 1873-1944, goederenvervoer tot 1978)
Milmf Mill Melkfabriek (1907-1971, deze maakte gebruik van het reguliere emplacement van station Mill)
MINA Ingolstadt Nord Audi (D)
M Ja Mijn Julia (in Eygelshoven, 1921-1974). De schrijfwijze MJa is

ook gebruikt
Mk Markelo (station tussen Zutphen en Enschede, 1865-1953). Tot 2021 was dit station nog in gebruik als wisselplaats/passeerspoor in de enkelsporige spoorlijn
Mkbr brug over het Merwedekanaal (bij Arkel)
Mkclv Markelo racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
Mkg Makkinga (station tussen Steenwijk en Oosterwolde, 1914-1947, losplaats tot 1962)
MKM Stockem (B)
Mko zie Mijdk
MKP Kempten/Allgäu Hbf (D)
MKSG Merkstein Gbf (voorh. MER) (D)
Mkv Musselkanaal-Valthermond (station tussen Stadskanaal en Ter Apel Rijksgrens, 1924-1935)
Mkw Munnikenweg (stopplaats tussen Sauwerd en Roodeschool, 1893-1932)
Ml Morra-Lioessens (stopplaats tussen Leeuwarden en Anjum, 1913-1935)
MLA Landshut (Bay) Hbf (D)
Mlb Milsbeek (station tussen Gennep en Mook, 1945-1950)
Mld Maarland (stopplaats tussen Maastricht en Eijsden, 1861-1938). Deze verkorting is ook gebruikt voor Maaslandse Dam (station bij Poeldijk, 1907-1968). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Mlh Melick-Herkenbosch (halte bij Roermond, 1879-1944). Vanaf 1926 heette deze halte Herkenbosch, zie Hkb
MLl Lindau Hbf (D)
Mlk Molenkamp onderstation (tussen Almelo en Salzbergen)
MLL MerwedeLingelijn (treindienst tussen Geldermalsen en Dordrecht, op het westelijke deel van de Betuwelijn)
MLM Lamorteau (B)
Mlo Meerlo (station tussen Nijmegen en Venlo, 1883-1884). In 1884 is de naam van het station veranderd in Meerlo-Tienray
M Lr Mijn Laura (in Eygelshoven, 1906-1974). De schrijfwijze MLr is ook gebruikt
MLR München-Laim Rbf (D)
Mlt Meulunteren (stopplaats tussen Barneveld en Lunteren, 1902-1934)
Mlw Metslawier (station tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1935)
MM Memmingen (D)
Mmd Meeden-Muntendam (station bij Veendam, 1910-1941)
MME Grammene (B)
Mmlh Mook Molenhoek (halte tussen Nijmegen en Cuijk, sinds 2009). Deze halte ligt op de plaats waar eerder station Mook-Middelaar lag, zie Mo
Mn Minnertsga (station tussen Stiens en Harlingen, 1902-1940)
MN München Nord Rbf (D)
MNG Ernage (B)
Mnp Mannepad (stopplaats bij Heemstede, 1884-1927)
Mns Maarn seinhuis
MNS Anseremme (B)
Mnzpc Minnertsga racc ZPC (Zaai- en Pootgoed Coöperatie)
Mo Mook-Middelaar (station tussen Arnhem en Venlo, 1883-1940). Van 1883 tot 1891 heette dit station Mook. In 2009 is op de plek van dit station een nieuwe halte geopend die Mook Molenhoek heet, zie Mmlh
Mokf Mook-Middelaar racc Kapokfabriek Van Aarsen & Van Gelder nv (1923-1974)
Mons Mons / Bergen (B) (Nederlandse verkorting), zie FMS
MOP Wezembeek (B)
Mor Moresnet (B) (Nederlandse verkorting), zie FES
MOR München Ost Rbf (D)
Mow Midwoud-Oostwoud (station tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1941)
Mowclv Midwoud-Oostwoud racc Coöperatieve Landbouwvereeniging
Mp Meppel (station tussen Zwolle en Steen-

wijk, sinds 1867)
MP Amsterdam MP (oftewel Amsterdam Muiderpoort) (niet-officiële verkorting), zie Asdm
Mpa Meppel aansl
Mpbr Moerputtenbrug (ook genoemd: Moerputtenspoorbrug)
Mpl Mooie Paal (station tussen Tzummarum en Stiens, 1899-1950)
Mpla Mooie Paal aansl
Mpncz Meppel racc NCZ (Nationale Coöperatieve Zuivelverkoopcentrale)
MPU Sint-Pauwels (B)
MRA Ramskapelle (B)
Mrb Mariënberg (station tussen Ommen en Hardenberg, sinds 1905)
MRB Sint Mariaburg (B)
MRC Remouchamps (B)
Mrccg Marum racc CCG (Coöperatie Centrale Groningen)
Mrg Maarn GE (1901-1995). Tot 2004 was alleen nog een zijspoor in gebruik voor het aan de kant nemen van goederentreinen; daarna werd het een dienstregelmeetpunt
MRG Baardegem (B)
Mrh Mariaheide racc (bij Boxtel)
Mrl Mierlo (halte tussen Helmond en Eindhoven, 1866-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Mierlo schakelstation
Mrm Marrum-Westernijkerk (station tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1940)
Mrn Maarn (station tussen Maarsbergen en Bunnik, 1845-1972). Vanaf 1972 wordt deze verkorting ook gebruikt voor het nieuwe station Maarn, ongeveer anderhalve kilometer verderop
Mrnz Maarn Zanderij (zandafgraving t.b.v. spoorwegaanleg, racc van 1865 tot 1993)
Mro Marum Oost (halte tussen Groningen en Drachten, 1913-1948)
MRO Rossart (B)
MRS Moers (oude afkorting), zie KMO (D)
MRSG Moers Gbf (oude afkorting), zie KMO G (D)
MRT Retinne (B)
MRU Racour (B)
Mrw Mariënwaard (station tussen Maastricht en Aken, 1853-1933). Deze verkorting is ook gebruikt voor Marum West (halte tussen Groningen en Drachten, 1913-1948). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
MS Sterpenich (B)
MSE Stasegem (B)
MSM Virton (voorh. Virton-Saint-Mard) (B)
Msr Monster (station tussen ’s-Gravenzande en Poeldijk, 1883-1932)
Mss Maassluis (station tussen Vlaardingen en Hoek van Holland, sinds 1891)
Mssaf Maassluis racc Asfaltfabriek (vanaf 1948)
Mssk Maassluis racc Key & Kramer Asfaltfabriek (vanaf 1948), zie Mssaf
Mst Münster/Westfalen Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EMST. Bij de NS werd ook de verkorting Munst gebruikt
MSTW Meitingen Stahlwerk (D)
Msw Meedsterweg (stopplaats tussen Sauwerd en Roodeschool, 1893-1930). Sinds 1970 wordt deze verkorting ook gebruikt voor station Maassluis West. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
MSW München Siemenswerke (D)
Mt Maastricht (station, sinds 1853)
MT Maastricht (Belgische afkorting)
Mtb Maastricht Boschpoort (station tussen Maastricht en Hasselt, 1856-1861). Later werd een paar honderd meter zuidelijk van het eerste station een tweede station met dezelfde naam geopend en deed van 1903 tot 1954 dienst als goederenstation). Het bijbehorende goederenemplacement was nog in gebruik tot 1991
MTB Etterbeek (B)
Mtbenc Maastricht

Boschpoort racc ENCI (Eerste Nederlandsche Cement Industrie, tot 1991)
Mtbknp Maastricht Boschpoort racc KNP (Kon. Nederlandsche Papierfabriek)
Mtbkup officiële (doch foutieve) aanduiding voor Maastricht Boschpoort racc Sphinx/Kup. Dit had moeten zijn: Mtbknp, zie aldaar. Dit is later ook in de LV van NS gecorrigeerd
Mtbvgl Maastricht Boschpoort racc Van Gend & Loos (1913-1991)
Mtbzf Maastricht Boschpoort racc Zeepfabriek
Mtd Maartensdijk (halte tussen Hilversum en Lunetten, 1874-1941). De verkorting Mtk is ook gebruikt
Mte Miste (halte tussen Winterswijk en Aalten, 1885-1933). Later is deze verkorting ook gebruikt voor de spooraansluiting Miste (tussen Winterswijk en Aalten, bij km 6.7)
Mtg Maastricht grens (dienstregelmeetpunt)
Mth Martenshoek (halte tussen Hoogezand-Sappemeer en Kropswolde, sinds 1905)
MTH Terhagen (B)
Mthv Maastricht haven
Mtk Maartensdijk (halte tussen Hilversum en Lunetten, 1874-1941, zie Mtd). De verkorting Mtk is ook gebruikt voor Maartensdijk blokpost en voor Maartensdijk schakelstation (1940-1997). Vanaf 1997 is deze verkorting gebruikt voor Maartensdijk onderstation
Mtn Maastricht Noord (geplande halte)
Mtp Maastricht post T
Mtpl Maastricht Beatrixhaven racc Ploum Verenigde Bedrijven nv
Mtr Maastricht Randwyck (halte, sinds 1987)
MTR Martinrive (B)
Mtre Maastricht racc REMA (*Re*gout *Ma*astricht) vloertegelfabriek (1923-1965)
Mtrema zie Mtre
Mtrn zie Brmet
Mtsh Maastricht Beatrixhaven racc Steenbrekerij Holland
Mtsse Maastricht Beatrixhaven racc SSE (Steel Solutions Europe, spooraansluiting sinds 2016)
Mttr zie Mttrix
Mttrix Maastricht racc Beatrixhaven (spooraansluiting sinds 1964)
MTV Tervuren (B)
Mtw Maastricht werkplaats
Mtwpl Maastricht lijnwerkplaats (sinds 1853); vroeger Depot Maastricht genoemd, tegenwoordig Onderhoudsbedrijf Maastricht (van NedTrain)
Mtz Maastricht Zuid (dienstregelmeetpunt)
Mü München Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie MH. Bij de NS werd ook de verkorting Munchh gebruikt
MUA Houthalen (B)
MUC Baarle-Hertog (B)
MUI Duinbergen (B)
Mulh Mülheim/Ruhr Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EMLR
Munchh München Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie MH. Bij de NS werd ook de verkorting Mü gebruikt
Munst Münster/Westfalen Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EMST. Bij de NS werd ook de verkorting Mst gebruikt
Mvb zie Asdmvb
Mvect zie Mvtect
Mvemo zie Mvtemo
Mvl Rotterdam Maasvlakte (verkorting gebruikt van 1975 tot 1977, daarna gewijzigd in Mvt, zie aldaar)
Mvt Rotterdam Maasvlakte (voorh. Mvl, zie aldaar), spooraansluiting in gebruik sinds 1977
Mvta Rotterdam Maasvlakte aansl
Mvtah Maasvlakte Prinses Amaliahaven
Mvtahn Maasvlakte Prinses Amaliahaven Noord
Mvtaho Maasvlakte Prinses Amaliahaven Oost
Mvtahw Maasvlakte Prinses Amaliahaven West
Mvtahz Maasvlakte Prinses Amaliahaven Zuid
Mvtax Maasvlakte Prinses Alexiahaven
Mvtect Rotterdam Maasvlakte racc ECT

(Europe Container Terminals, sinds 1984)
Mvtemo Rotterdam Maasvlakte racc EMO (Europees Massagoed Overslagbedrijf, sinds 1977)
Mvten Maasvlakte Europahaven Noord
Mvtena Maasvlakte Europahaven Noord aansl
Mvtez Maasvlakte Europahaven Zuid
Mvtm Maasvlakte Missouriweg
Mvtmsc Maasvlakte racc MSC terminal (Mediterranean Shipping Company), gepland vanaf 2027
Mvtnwa Maasvlakte Noordwesthoek aansl
Mvto Rotterdam Maasvlakte Oost (spooraansluiting sinds 1984)
Mvtort Maasvlakte racc ORT (Oostelijke Rail Terminal, sinds 1984)
Mvtrct Maasvlakte racc RCT (Rotterdam Container Terminal, sinds 2007)
Mvtrtw Maasvlakte racc RTW (Rail Terminal West, sinds 2000)
Mvtw Rotterdam Maasvlakte West (spooraansluiting sinds 2000)
Mvtwn Maasvlakte West Terminal Noord
Mvtww Maasvlakte West West
Mvtwwn Maasvlakte West West Terminal Noord
Mvtwwz Maasvlakte West West Terminal Zuid
Mvtwz Maasvlakte West Terminal Zuid
Mvtyn Maasvlakte Yangtzehaven Noord (spooraansluiting sinds 2006)
Mvtyz Maasvlakte Yangtzehaven Zuid (spooraansluiting sinds 2006)
Mvw Meerveldscheweg (stopplaats bij Utrecht Lunetten, 1900-1926)
MWB Stokkel (B)
MWC Melkouwen (B)
Mwk Maas-Waalkanaal blokpost (tussen Nijmegen en Wijchen)
MWL Aywaille (B)
MWM Waasmont (B)
MWS Mijn Willem-Sophia (in Spekholzerheide, 1902-1970)
MWW Woluwe Station (B)
Mz Maarheeze (station tussen Eindhoven en Weert, 1913-1938, gevestigd aan de Spoorstraat; goederenvervoer tot 1970). Vanaf 2010 wordt deze verkorting gebruikt voor het nieuwe station Maarheeze (gevestigd bij industrieterrein Den Engelsman). Tevens is Mz gebruikt als Nederlandse verkorting van Mainz Hbf (D), zie FMZ. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Mzlwg Europoort Moezelweg (spooraansluiting sinds 1967)
Mzs Maarheeze schakelstation
MZD Zolder (B)
Mzphil Maarheeze racc Philips (1959-1970)

N

N Regionalbereich Nürnberg (Neurenberg) (D)
N voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations behorende tot de voormalige 'Nord-Belge' (lijnen Liège–Namur–Givet, Charleroi–Erquelinnes en Mons–Quévy)
Na Nieuw Amsterdam (station tussen Hardenberg en Emmen, sinds 1905, goederenvervoer tot 1993)
Naa Nieuw Amsterdam aansl
Naapc Nieuw Amsterdam racc American Petroleum Company
Nacav Nieuw Amsterdam racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereniging
Nadtv Nieuw Amsterdam racc DTV (Drentse Telersvereniging)
Nae Nieuw Amsterdam racc Excelsior Aardappelmeelfabriek (1909-1980)
NAEG Fürth Gbf AEG (D)
Nagb Nagelbeek onderstation (tussen Sittard en Heerlen)
NAH Aschaffenburg Hbf (D)
Nanam Nieuw Amsterdam racc NAM (Nederlandse Aardolie Maatschappij)
Natf Nieuw Amsterdam racc Turfstrooiselfabriek
Nav Nieuw Amsterdam racc VLC (Verenigde Landbouw Coöperatie). De verkorting Navlc is ook gebruikt
Navlc zie Nav
Naw Naaldwijk (station, 1895-1932, en losplaats van 1895 tot 1968)
Nb Noordbroek (station tussen Zuidbroek en Delfzijl, 1910-1934)
NBA Bamberg (D)
NBF Burglengenfeld (D)
NBG Neubeckum Gbf (oude afkorting), zie ENBMG (D)
NBKI Bad Kissingen (D)
Nbn Nieuw Buinen (station tussen Stadskanaal en Ter Apel Rijksgrens, 1924-1935)
Nbngf Nieuw Buinen racc Glasfabriek
Nbnphi Nieuw Buinen racc Philips
NBY Bayreuth Hbf (D)
NC Coburg (D)
NCG Coburg Gbf (D)
NCN Coburg Nord (D)
Nd Neede (station tussen Ruurlo en Haaksbergen, 1884-1937)
Nda Nootdorp aansl
Ndb Naarden-Bussum (station, sinds 1874; gevestigd in Bussum)
Ndba Naarden-Bussum aansl
Ndbbd Naarden-Bussum racc Bensdorp (cacao- en chocoladefabriek)
Ndclv Neede racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
NDG Deggendorf Hbf (D)
NDH Deggendorf Hafen (D)
NDHF Nürnberg-Dürrenhof (D)
Ndk Noordwijk (station, 1881-1960). Deze verkorting is ook gebruikt voor Noordijk (halte tussen Neede en Hellendoorn, 1910-1933, goederenvervoer tot 1972). Tevens is Ndk gebruikt als de Nederlandse verkorting van station Noorderkempen (B), zie NDK. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
NDK Noorderkempen (B)
Ndkcav Noordijk racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereeniging
Ndkij Noordijk racc IJzergieterij (fa. Ten Cate)
Ndkp Noorderkempen (B) (Nederlandse verkorting), zie NDK
Ndn Nootdorp Noord (stopplaats bij Den Haag, 1870-1938, tot 1918 Nootdorp-Leidschendam genoemd). Deze verkorting is ook gebruikt voor Naarden (station, 1881-1947). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
NDN Andenne (B)
Ndo Nootdorp Oost (station bij Den Haag, 1908-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost

Nootdorp Oost en voor Nootdorp Oost schakelstation
Ndp Nieuwdorp (station tussen 's-Heer Arendskerke en Sloehaven, 1927-1934). Sinds 2006 wordt deze verkorting ook gebruikt voor Nootdorp (halte van RandstadRail, die op dezelfde plek ligt als het voormalige station Nootdorp Oost). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Ndph zie Ndphst
Ndphst Nieuwdorp racc Hoechst (fosforfabriek, 1964-2016)
Ndst De Nadorst (voormalige remise in Blokker, tussen Hoorn en Enkhuizen, 1888-1918)
Ndt Naarden Tol (halte tussen Bussum en Huizen, 1883-1947)
NDT Dinant (B)
Ndw Nederweert onderstation (tussen Weert en Roermond)
Ne Nuenen (station bij Eindhoven, 1866-1938). Tot 1913 heette dit station Nuenen-Tongelre
NE Neuss Hbf (oude afkorting), zie KN (D)
Neco IJmuiden racc NECO (Nederlandsche Conservenfabriek nv, 1946-1952). De verkorting IJmne is ook gebruikt
NEF Eltersdorf (D)
NEG Neuss Gbf (oude afkorting), zie KNG (D)
NER G Erlangen Gbf (D)
Neu Neuenhaus (D) (Nederlandse verkorting), zie HNEH
Neuren Neurenberg/ Nürnberg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie NN
Neuss Neuss Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KN
Nevam Nuenen racc VAM (Vuil Afvoer Maatschappij). In het Bedieningsvoorschrift Eindhoven werd dit omschreven als VAM–aansl Nuenen
NF Fürth Hbf (D)
NFG Flémalle-Grande (B)
NF G Fürth Gbf (D)
Ng Nagouwbrug (tussen Zaandam en Purmerend)
NG Engis (B)
Ngc Nieuwegein Centrum (sneltram, sinds 1983), zie Ngsc
Ngd Nieuw Groeneveld (stopplaats bij Hulshorst, 1909-1925)
Ngr Nieuwegein remise (sneltram)
NGR Grafenwöhr (D)
Ngra Nieuwegein remise aansl
NGRL Grafenwöhr Lager (D)
Ngsc Nieuwegein Stadscentrum (sneltram), zie Ngc
Ngsf Delft racc Ned. Gist- en Spiritusfabriek (sinds 1884)
Ngsfa Delft Ned. Gist- en Spiritusfabriek aansl (sinds 1884), zie Dtg
NGT Noordgastransport (laadplaats voor aardgascondensaat bij station Roodeschool, sinds 1975)
Ngw Wijkersloot (halte in Nieuwegein, Regiotram Utrecht, sinds 1983)
Ngz Nieuwegein Zuid (Regiotram Utrecht, sinds 1983)
Ngzl Zuilenstein (halte in Nieuwegein, Regiotram Utrecht, sinds 1983)
Nh Nuth (station tussen Sittard en Herzogenrath, sinds 1896)
NH Hermalle-sous-Huy (bijgenaamd "Hermalle de groeve" vanwege de kalkindustrie van Dumont-Wautier) (B)
NHER Heroldsberg (D)
Nhk brug over het Noordhollandsch Kanaal (bij Purmerend)
Nhkb zie Nhkbr
Nhkbr brug over het Noordhollandsch Kanaal (bij Alkmaar)
NHO Hof Hbf (D)
NHOM Hof Mitte (D)
Nhsm Nuth racc Staatsmijnen
Nht Noordwijkerhout (station, 1842-1944). Tot 1926 heette dit station Piet Gijzenbrug
Nhtvab Noordwijkerhout racc VAB (overlaadstation van *V*uil-*a*fvoer*b*edrijf Duin- en Bollenstreek, 1973-2016). Dit raccordement lag op de plaats van het in 1960 afgebroken station Noordwijkerhout, zie Nht
Nhw zie Asho

Ni Nieuwkuijk (stopplaats tussen Waalwijk en 's-Hertogenbosch, 1888-1925). Van 1888 tot 1907 werd de plaatsnaam geschreven als Nieuwkuik, van 1907 tot 1911 als Nieuwkuyk, en van 1911 tot 1925 als Nieuwkuijk. Deze verkorting is ook gebruikt voor Nisse (station tussen Hoedekenskerke en Goes, 1927-1947). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Nig Nieuwe Weg (station, 1898-1939; sinds 1939 heet dit station Soest Zuid), zie Stz
Nij Noorder IJdijk (stopplaats bij Zaandam, 1878-1907). Deze verkorting is ook gebruikt voor Nijhuizum (stopplaats tussen Leeuwarden en Stavoren, 1895-1934). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Niklaa Sint Niklaas (B) (Nederlandse verkorting), zie FSN
Nis Nieuwstad (stopplaats bij Zutphen, 1890-1918)
NJ Jambes (voorh. Jambes-Nord) (B)
NK Liège-Kinkempois (ook aangeduid als Kinkempois) (voorh. NZ) (B)
NK G Kronach Gbf (D)
Nkh Nijkerk racc haven
Nkk Nijkerk (station tussen Amersfoort en Harderwijk, sinds 1863)
Nkkc Nijkerk Corlaer (geplande halte)
Nkkh zie Nkh
Nkkmf Nijkerk racc Melkfabriek
Nkkt Nijkerk racc fa. Tijsseling (meubelfabriek)
Nkp Nieuwkoop (station, 1915-1936)
Nkr Nieuwe Kraaijertpolder (tussen Goes en Hoedekenskerke)
Nkt Noord Kraaijert (stopplaats tussen Goes en Arnemuiden, 1877-1946); vanaf 1930 heette deze stopplaats Lewedorp, zie Lwd
Nl Nuland (stopplaats tussen Rosmalen en Oss, 1881-1938)
NLB Labuissière (B)
NLT Lustin (B)
Nm Nijmegen (station, sinds 1865)
Nmb Nijmegen post B
Nmbph Nijmegen racc Benzine en Petroleum Handelmaatschappij
Nmd Nijmegen Dukenburg (halte tussen Nijmegen en Wijchen, sinds 1973)
Nmg Nijmegen grens (dienstregelmeetpunt)
NM G Miltenberg Gbf (D)
Nmgo Nijmegen Goffert (halte tussen Nijmegen en Wijchen, sinds 2014)
Nmgs Nijmegen gemeentelijke stamlijn
Nmh Nijmegen Heyendaal (halte tussen Nijmegen en Cuijk, sinds 1972)
NMH Namèche (B)
Nmhy Nijmegen racc Hyster (heftruckfabriek)
Nml Nemelaer (stopplaats tussen Oisterwijk en Boxtel, 1865-1903). Deze verkorting is ook gebruikt voor halte Nijmegen-Lent, zie Nmlt
Nmlk Nijmegen racc Limburgsche Kolenhandel
Nmlt Nijmegen-Lent (halte tussen Nijmegen en Elst, 1882-1934; tijdelijk heropend in 1940; opnieuw geopend sinds 2002). De verkorting Nml is ook gebruikt
Nmp Nijmegen post T
Nmpf Nijmegen racc Papierfabriek
Nmpgem Nijmegen racc PGEM (Provinciale Geldersche Electriciteits Maatschappij)
Nmr brug over de Nieuwe Meer (bij Amsterdam)
Nmsch Nijmegen racc Schenker & Co. (expeditiebedrijf)
Nmsm Nijmegen racc Smit (transformatorenfabriek, 1914-2007). De verkortingen Nmsmit en Nmtf zijn ook gebruikt
Nmsmit zie Nmsm
NmT Nijmegen post T
NmT CTC Nijmegen post T CTC-beveiliging (aanduiding voor de post)
Nmtf Nijmegen racc Transformatorenfabriek, zie Nmsm
Nmv zie Nmvam

Nmvam Nijmegen racc VAM (Vuil Afvoer Maatschappij)
Nmw Nijmegen werkplaats
Nmwp zie Nmw
Nn Nieuwe Niedorp (halte tussen Schagen en Wognum, 1898-1930)
NN Nürnberg Hbf (Neurenberg) (D)
NNEH Nürnberg Hafen (D)
NNG Nürnberg Hgbf (D)
NNO Nürnberg Ost (D)
NNR Nürnberg Rbf (D)
NNRD Nürnberg Nord (D)
Nnvb zie Nnvbr
Nnvbr brug over de Nauernaschevaart (bij Krommenie-Assendelft)
No Notter (stopplaats bij Rijssen, 1888-1923)
Np Nieuwlandsche Polder (stopplaats bij Hoek van Holland, 1899-1935)
NPA Passau Hbf (D)
NPA G Passau Gbf (D)
NRH Regensburg Hbf (D)
Nrw Van Nijenrodeweg (voormalige halte aan de Haarlemmermeerlijn)
Ns Nunspeet (station tussen Zwolle en Harderwijk, sinds 1863)
NS Sclaigneaux (B)
NS Schweinfurt Hbf (D)
Nscg Nieuweschans grens
Nsch Nieuweschans (station tussen Winschoten en Weener, sinds 1868). Vanaf 2013 heet dit station Bad Nieuweschans
Nschg Nieuweschans racc graanhandel (fa. Watermann, 1950-1993)
Nsd Nieuw Scheemda-'t Waar (stopplaats tussen Zuidbroek en Delfzijl, 1910-1934)
Nsh Nunspeet racc houthandel "De Veluwe" (1901-1971)
NSL Nedersaksenlijn (geplande spoorlijn tussen Groningen en Enschede, via Stadskanaal en Emmen)
NSN Sclessin (B)
Nspl Haarlem Noord splitsing
Nsr Nieuw Soerel blokpost (tussen 't Harde en Nunspeet)
NSR Seraing (B)
NSS Solre-sur-Sambre (B)
Nst Nieuwstadt (stopplaats tussen Susteren en Sittard, 1897-1940). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Nieuwstadt blokpost
Nsw Noord Scharwoude (station, 1865-1947). Dit station was ook bekend als Niedorper Verlaat
Nswd Noord Scharwoude Dorp (goederenstation, 1915-1972)
Nswda Noord Scharwoude Dorp aansl
Nsws Noord Scharwoude Sluis
Nswv Noord Scharwoude Veilingterrein (1915-1972)
Nt Nütterden (D) (Nederlandse verkorting) (station tussen Nijmegen en Kleve, 1870-1978), zie NUT
Nth Netelhorst onderstation (tussen Zwolle en Hattem)
NTH Thuin (B)
NTL Tilleur (B)
Ntpz Nootdorp Zuid (dienstregelmeetpunt)
Ntt Nieuw Trimunt (station tussen Drachten en Groningen, 1913-1948)
Nui Nuis (halte tussen Drachten en Groningen, 1913-1948)
Nür Nürnberg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie NN. Bij de NS werden ook de verkortingen Nurnb en Neuren gebruikt
Nurnb Nürnberg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie NN. Bij de NS werden ook de verkortingen Neuren en Nür gebruikt
NUT Nütterden (station tussen Nijmegen en Kleve, 1870-1978) (D)
Nvbr Nieuwe Veerbrug (tussen Breda en Lage Zwaluwe). Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost en brugpost Nieuwe Veerbrug
Nvbro Nieuwe Veerbrug overloopwissels (tussen Breda en Lage Zwaluwe)
Nvd Nijverdal (station, sinds 1881). Tot 1925 heette dit station Hellendoorn-Nijverdal, zie Hnv; van 1925 tot 1935 heette het Nijverdal Noord, zie Nvdn; en sinds 1935 heet het Nijverdal
Nvdcav Nijverdal racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereniging

Nvdn Nijverdal Noord (benaming van station Nijverdal van 1925 tot 1935), zie Nvd)
Nvds Nijverdal racc (Koninklijke) Stoomweverij
Nvdsb Nijverdal racc Nederlandsche Stoomblekerij
Nvdvhn Nijverdal racc Veldhoen
Nvdw Nijverdal West (station, 2009-2013)
Nvdz Nijverdal Zuid (station, 1910-1935)
NVL Val-Saint-Lambert (B)
Nvn Nijeveen (stopplaats tussen Meppel en Leeuwarden, 1868-1933)
Nvns Nijeveen schakelstation (tussen Meppel en Leeuwarden)
Nvp Nieuw Vennep (halte tussen Hoofddorp en Leiden, 1912-1936; heropend in 1981)
Nw Nieuwe Wetering (stopplaats tussen Hollandsche Rading en Utrecht, 1885-1928)
Nwd Noordwolde (station tussen Steenwijk en Elslo, 1914-1947)
Nwg Nieuweweg (stopplaats bij Haarlem, 1912-1932). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Nieuwegein (Utrechtse sneltram)
Nwh Nieuwenhoorn (station tussen Spijkenisse en Hellevoetsluis, 1905-1966). Deze verkorting is ook gebruikt voor Noordwijkerhout (station, 1842-1944), hoewel de officiële verkorting daarvan Nht was, zie aldaar
NWH Würzburg Hbf (D)
Nwk Nieuwerkerk (a/d IJssel) (station tussen Gouda en Rotterdam, 1855-1935, heropend in 1971)
Nwka Nieuwerkerk aansl
Nwki Nieuwerkerk IVO-wissels (InfraVoorziening voor Onderhoud)
Nwkl Noord-Willemskanaal blokpost (tussen Assen en Haren)
Nwko Nieuwerkerk Oost (geplande halte)
Nwks Nieuwerkerk seinhuis
Nwkw Nieuwerkerk West (dienstregelmeetpunt)
Nwl Schiedam Nieuwland (NS-station, 1975-2017; metrostation sinds 2019, zie Sdn)
Nwo Nieuwolda (station tussen Zuidbroek en Delfzijl, 1910-1934)
Nwp Nieuwersluis-Loenen post T
NWR Würzburg Rbf (D)
Nws Nieuwersluis-Loenen (station, 1843-1953). Tot 1928 heette dit station Nieuwersluis. Van 1946 tot 1986 werd deze verkorting ook gebruikt voor het aansluitspoor Nieuwersluis (richting het raccordement van de fa. Gebr. Koek te Mijdrecht)
NWS Würzburg Süd (D)
Nwt Nieuwe Weteringbrug (tussen Zwolle en Herfte). Deze verkorting is ook gebruikt voor Nieuwe Weteringbrug blokpost
Nwtb zie Nwtbr
Nwtbr Nieuwe Weteringbrug (bij Nieuwersluis)
Nwv Nieuwveen (station bij Alphen a/d Rijn, 1915-1936)
NZ Kinkempois, zie NK (B)
Nzkw Noordzeekanaalweg (bij Amsterdam)
Nzlw Nieuw-Zeelandweg (Amsterdam Westhaven)

O

O Oss (station tussen 's-Hertogenbosch en Ravenstein, sinds 1881)
Ob Oosterbeek Laag (station tussen Arnhem en Elst, 1879-1938). Tot 1907 heette dit station Oosterbeek
Oba Amsterdam Westhaven racc OBA (Overslag Bedrijf Amsterdam bv; spooraansluiting sinds 1961). De verkorting Whvoba is ook gebruikt
Obd Obdam (station tussen Alkmaar en Hoorn, sinds 1898)
Obdcav Obdam racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereniging (1932-1959)
Obdcth Obdam racc Coöperatieve Tuinbouw- en Handelsvereniging (1927-1971)
Ober Oberhausen Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EOB
Oberh Oberhausen Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie EOB
Oberhw Oberhausen West (D) (Nederlandse verkorting), zie EOBR
Oberw Oberhausen West (D) (Nederlandse verkorting), zie EOBR
Obgr Amsterdam Oostenburgergracht (industriële spooraansluiting, 1849-1930)
Obk Oirsbeek (halte tussen Amstenrade en Sittard, 1925-1949)
Obkema Oosterbeek Laag racc KEMA (Keuring van Electrotechnische Materialen Arnhem, 1930-1984)
Obpa Overbrakerpolder aansl (tussen Amsterdam Sloterdijk en Amsterdam Singelgracht aansl, sinds 1993)
Obr Oosterbierum (stopplaats tussen Harlingen en Stiens, 1903-1935)
Obw Ossenbroekseweg blokpost (tussen Assen en Haren)
Oc Oirlo-Castenraij (halte tussen Blerick en Venray, 1885-1934)
Ochv Oss racc Cehave (afgeleid van CHV, de Coöperatieve Handelsvereniging; spooraansluiting van 1985 tot 2010)
Od Oudewater (station tussen Gouda en Woerden, 1855-1936). Dit station lag in het dorp Papekop, zie Ppk
Oda Oudewater post T
Odb Oudenbosch (station tussen Zevenbergen en Roosendaal, sinds 1854)
Odbbf Oudenbosch racc Blikfabriek (1953-1964)
Odbs Oudenbosch seinhuis
Odd Oosterdoksdoorvaart brug (bij Amsterdam CS, vanaf 1874). Deze verkorting is ook gebruikt voor Ouddeel (stopplaats tussen Leeuwarden en Hardegarijp, 1915-1947). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Odg Oudega (station tussen Leeuwarden en Stavoren, 1885-1941)
Odh Oudenhoorn (station tussen Spijkenisse en Hellevoetsluis, 1905-1966)
Odk Ouderkerk (stopplaats tussen Gouda en Rotterdam, 1903-1935)
Odl Oudelande (station tussen Borsele en Hoedekenskerke, 1927-1934)
Odlv Oudelande racc Veiling (1927-1934)
Odm Oudemolen (stopplaats tussen Assen en Haren, 1870-1938). Deze verkorting is ook gebruikt voor Oudemolen blokpost en voor Oudemolen schakelstation
Odma Oude Maas (industrieterrein in de Botlek; spooraansluiting van 1957 tot 2001)
Odms Oudemolen schakelstation (tussen Assen en Haren)
Odo Oudewater overloopwissels
Odp Oostdorp (halte tussen Bergen en Koedijk, 1905-1955)
Ods Oudeschoot (station bij Heerenveen, 1868-1938). Vanaf 1937 is deze verkorting ook gebruikt voor de Oosterdoksluisbrug (tussen Amsterdam CS en Dijksgracht aansl). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpun-

ten worden gebruikt
Odsb Oudeschoot racc Batavus (rijwiel- en motorenfabriek, 1956-1994)
Odw Ouden Wal (stopplaats tussen Warmenhuizen en Schoorldam, 1913-1933). Deze verkorting is ook gebruikt voor Oudewater wachtsporen. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Odz Oldenzaal (station tussen Almelo en Salzbergen, sinds 1865)
Odzbw Oldenzaal racc Bontweverij (1865-1931)
Odzg Oldenzaal grens (dienstregelmeetpunt)
Odzhz Oldenzaal racc Houtzagerij (1917-1971)
Odzi Oldenzaal industrieterrein (1890-1987)
Odzkf Oldenzaal racc Kalkzandsteenfabriek (1899-1962)
Odzrsk Oldenzaal racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
Oe Halte Oosteinde (vanaf 1930 Aalsmeer Oost genoemd), zie Ao
OE Amsterdam Oostelijk Eiland, zie Asdoe
Oelz Oss racc bedrijventerrein Elzenburg (sinds 1979). De verkorting Oelz is ook gebruikt voor Oss stamlijn Elzenburg (sinds 1979)
Oes Oss racc Esso (1910-1960)
Oeyn Bad Oeynhausen (D) (Nederlandse verkorting), zie HOY
Of Oeffelt (station tussen Boxtel en Wesel, 1873-1944)
Offen Offenburg (D) (Nederlandse verkorting), zie RO
Og station Oldenzaal EO (1890-1934, van de Locaalspoorwegmaatschappij Enschede–Oldenzaal)
Ogs Oldenzaalschestraat (stopplaats tussen Enschede en Glanerbrug, 1868-1930). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Oss gemeentelijke stamlijn (1882-1976). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Ogt Oud Gastel (station tussen Oudenbosch en Fijnaart, 1906-1934, losplaats tot 1937)
Ohtg Oss racc fa. Hartog (vleeswarenfabriek, spooraansluiting sinds 1886)
Ohv Ophoven (stopplaats tussen Sittard en Geleen, 1917-1934). Deze verkorting is ook gebruikt voor Ophoven blokpost
Ohz Oosthuizen (station tussen Purmerend en Hoorn, 1884-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Oosthuizen schakelstation
Ohze Oud Heeze (halte tussen Weert en Eindhoven, sinds 1977); later Heeze genoemd, zie Hz, Hze
Oij brug over de Oude IJssel (bij Doetinchem)
Ok Oostdijk (voormalige stopplaats tussen Bergen op Zoom en Goes, vanaf 1868; niet bekend wanneer deze stopplaats gesloten werd). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Oostdijk onderstation
Okd Oukooperdijk (stopplaats tussen Nieuwersluis en Aalsmeer, 1915-1922)
OL Oude Lijn (spoorlijn over de route Amsterdam CS–Haarlem–Leiden CS–Den Haag HS–Rotterdam CS. Dit is de oudste spoorlijn van Nederland)
Ol Oude Land schakelstation (Flevolijn)
Olb Oldebroek Dorp (halte tussen Wezep en Elburg, 1908-1931)
Olba Olst racc Conservenfabriek OLBA (*Ol*st *Ba*khuis, 1866-1979)
Oldd Overweg langs de Diemen (stopplaats tussen Diemen en Weesp, 1882-1914)
Olden Oldenburg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie HOLD
Olp Odiliapeel (later: Volkel racc II), zie Vklb
Olv Onze Lieve Vrouwe ter Nood (halte tussen Heiloo en Castricum, 1867-2013). Tot 1914 heette deze halte Runxputte, zie Rxp
Oml Rotterdam Maas post IV

Omn Ommen (station tussen Zwolle en Hardenberg, sinds 1903)
On Onnen (groepshoofdstation waar goederentreinen werden samengesteld, 1921-1978; daarna in gebruik als onderhouds- en rangeerlocatie)
ON I Mijn Oranje-Nassau I (in Heerlen; spooraansluiting 1899-1974)
ON II Mijn Oranje-Nassau II (in Schaesberg; spooraansluiting 1906-1971)
ON III Mijn Oranje-Nassau III (in Heerlerheide; spooraansluiting 1917-1973)
ON IV Mijn Oranje-Nassau IV (in Heerlen; spooraansluiting 1928-1967)
Onn Onnen Noord (dienstregelmeetpunt)
Onp Oude Nieuwlandpolder (halte tussen 's-Heer Arendskerke en Borsele, 1927-1934)
Onr Onnen rangeerterrein (sinds 1921)
Onst Onnen steunpunt Dienst van Exploitatie
Onw Onnen werkplaats
Onwpl Onnen lijnwerkplaats (de afkorting Wpl On is ook gebruikt)
Onz Onnen Zuid (dienstregelmeetpunt)
OOC Osse Overslag Centrale (ook genoemd: OOC Terminals bv; spooraansluiting sinds 2007). De schrijfwijze Ooc is ook gebruikt
Oosten Oostende (B) (Nederlandse verkorting), zie FSD
Oostzh Oostende Zeehaven (B) (Nederlandse verkorting), zie FSDM
Op Opheusden (station tussen Elst en Kesteren, 1882-1890, heropend in 1898)
Opd Oostpolder (stopplaats bij Schagen, 1912-1934)
Ophil Oss racc Philips
Opw Oude Polderweg (halte tussen Wemeldinge en Goes, 1927-1934)
Ork Oranjekanaal (stopplaats tussen Beilen en Assen, 1921-1934). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Oranjekanaal blokpost
Orn Orthen (voormalige stopplaats tussen Zaltbommel en 's-Hertogenbosch, vanaf 1881; niet bekend wanneer deze stopplaats gesloten werd)
ORT Oostelijke Rail Terminal (op de Maasvlakte, incl. een containerterminal van ECT)
Os Opperdoes (station tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1941)
Osb Oud Schoonebeek (emplacement van de NAM, 1946-2000). Vanaf 1952 heette dit Schoonebeek, zie Sb
Osl Oude Sluis (stopplaats tussen Anna Paulowna en Schagen, 1867-1949). De schrijfwijze Oudesluis is ook gebruikt
Osna Osnabrück Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie HO
Osnh Osnabrück Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie HO
Oso Opperdoes Oosteinde (halte tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1888)
Osp Opmeer-Spanbroek (halte tussen Schagen en Wognum-Nibbixwoud, 1898-1930)
Ospl Rotterdam oostelijke splitsing
Oss Oss post A
Ost Olst (station tussen Deventer en Zwolle, 1866-1936, heropend in 1940)
Osta Olst Asphaltfabriek (deze had geen eigen spooraansluiting maar maakte gebruik van het reguliere goederenemplacement van station Olst, 1913-1983)
Ostv Olst racc veelading (1866-1979)
Osv Apeldoorn Osseveld (station, sinds 2006) (niet-officiële afkorting), zie Apdo
Ot Oisterwijk (station tussen Tilburg en Eindhoven, sinds 1865)
Otb Oosterbeek (station tussen Arnhem en Wolfheze, sinds 1845). Tot 1965 werd dit station Oosterbeek Hoog genoemd
Otd Oss racc Thomassen & Drijver (blikemballagefabriek, 1953-1965)
Oth Orthen schakelstation (tussen Zaltbommel en 's-Hertogenbosch)
Otl Oisterwijk racc Lederwarenfabriek (1924-1972)
Otpnem Oisterwijk racc PNEM (Provinciale

Noord-Brabantsche Electriciteits Maatschappij, 1925-1972)
Ott Oosterhout (station tussen Breda en Raamsdonksveer, 1881-1936). Deze verkorting is ook gebruikt voor Olterterp (halte tussen Drachten en Heerenveen, 1884-1947). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Ottbw Oosterhout racc Bovensteweg (bedrijventerrein, 1996-2001)
Ottew Oosterhout racc Energieweg (op industrieterrein Weststad, 1979-2023)
Ottmil Oosterhout racc militair munitiedepot De Vijf Eiken (sinds 1954). Dit was tevens een oefenterrein waar door het Korps Mariniers werd geoefend in het bestormen van treinen. Ook werd hier geoefend in brandbestrijding in treinen. Dit is hetzelfde terrein als Gilze-Rijen militair racc Vijf Eiken, zie Gzmil
Ottrw Oosterhout racc Rederijweg (bedrijventerrein, 1976-2023)
Ottw Oosterhout racc Walon (auto-import, 1996-2001)
Ottwp Oosterhout racc Whirlpool (1994-2006)
Otve Oosterhout racc industrieterrein De Vijf Eiken (1969-1991). Later: Oosterhout racc Vijf Eiken (tot 1993)
Otw Oosterhout racc Weststad (bedrijventerrein; spooraansluiting sinds 1975)
Otwd Oosterwolde (station tussen Steenwijk en Hijkersmilde, 1911-1947, losplaats tot 1962)
Otwdd Oosterwolde racc Draadindustrie (1955-1962)
Oudeg Oudegem (B) (Nederlandse verkorting), zie FDM
Ouden Oudenaarde (B) (Nederlandse verkorting), zie FDN
Ov Oud Valkenburg (stopplaats tussen Maastricht en Aken, 1901-1923)
Ovet Sloehaven racc OVET (Overslagbedrijf Vlissingen en Terneuzen, sinds omstreeks 1994)
Ovn Overveen (station tussen Haarlem en Zandvoort, sinds 1881)
Ovpwp Overpelt Werkplaatsen (B) (Nederlandse verkorting), zie GOU
Ovt Utrecht Overvecht (station tussen Utrecht CS en Bilthoven, sinds 1968) (niet-officiële afkorting), zie Uto
Ow Oudelandscheweg (stopplaats bij Borsele, 1927-1934). Sinds 1981 wordt deze verkorting ook gebruikt voor halte Oss West. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Owd Oosterwijtwerd (voormalige stopplaats tussen Loppersum en Appingedam, vanaf 1884; niet bekend wanneer deze stopplaats gesloten werd)
Owk Oss Waalkade (industrieterrein; spooraansluiting sinds 1882)
Owt Oude Wetering (station tussen Hoofddorp en Leiden, 1912-1936)
Oz Oud Zwijndrecht aansl
OZ Utrecht Opstelterrein Zuidzijde, zie Utoz
Ozb Oostzijde Brug (stopplaats tussen Arnhem en Duiven, 1895-1906)
Ozbm Oud Zaltbommel (dienstregelmeetpunt)
Ozn Oostzaan (station tussen Zaandam en Purmerend, 1884-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Oostzaan schakelstation
Ozs Oldenzaal Stad (halte tussen Oldenzaal en Denekamp, 1903-1936)
Ozw Oss racc fa. Zwanenberg (slachterij, 1887-1996)

P

P19 Posten 19 (tussen Oberhausen en Emmerich grens) (D)
Pak Pijnacker Centrum (voorh. station Pijnacker, 1908-2006, zie Pnk). Vanaf 2006 in gebruik als metrostation van RandstadRail
Pan St. Pancras (halte tussen Heerhugowaard en Alkmaar, 1898-1944). Deze verkorting is ook gebruikt voor St. Pancras blokpost
Pap Pampuspad onderstation (bij Almere Strand)
Pass Passau Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie NPA
Paz zie Pnz
Pc Princenhage (stopplaats bij Breda, 1880-1930)
Pch De Perponcherpolder (stopplaats bij Goes, 1927-1934)
Pct Pernis Combi Terminal (voorh. Vopak), vanaf 2013: CTT ofwel Container Terminal Twente)
Pd Punterdiep brugpost (tussen Assen en Haren)
Pdz Philipsdorp Zuid (stopplaats tussen Eindhoven en Valkenswaard, 1929-1939, heropend 1945-1951)
Pe Amsterdam Rietlanden Post 1 (tot 1985)
Pei Peize (halte tussen Groningen en Drachten, 1913-1948)
Peine Peine (D) (Nederlandse verkorting), zie HP
Pforz Pforzheim Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie TPH
Pg Piet Gijzenbrug (station tussen Hillegom en Voorhout, 1842-1944). Vanaf 1926 heette dit station Noordwijkerhout, zie Nwh, Nht
Pgl Poortugaal (station tussen Rotterdam en Spijkenisse, 1904-1965). Sinds 1974 heeft Poortugaal een metrostation, verkorting Ptg
Pgs Pleegste (stopplaats tussen Deventer en Ommen, 1910-1933)
Ph Posthoorn (stopplaats tussen Deventer en Ommen, 1910-1933)
Php Amsterdam Petroleumhaven aansl
Phv stopplaats Petroleumhaven (tussen Amsterdam Sloterdijk en de Hembrug, 1891-1902). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Amsterdam Petroleumhaven (westelijk havengebied)
Phvama Amsterdam Petroleumhaven racc Amatex (Amsterdamsch Tankopslagbedrijf)
Phvcal Amsterdam Petroleumhaven racc Caltex Petroleum Maatschappij
Phvcem Amsterdam Petroleumhaven racc CEM (Creosoot Export Maatschappij)
Phves Amsterdam Petroleumhaven racc Esso
Phw Petroleumhavenweg (Amsterdam)
Pl Philippine (stopplaats tussen Sas van Gent en Terneuzen, 1869-1939)
Pld Poeldijk (station van de Westlandsche Stoomtramweg Maatschappij, 1883-1925, losplaats tot 1968)
Plo Paleis Het Loo (station bij Apeldoorn, 1887-1950), ook station Het Loo genoemd, zie Lo
Pmk brug over het Prinses Margrietkanaal (bij Grouw)
Pmo Purmerend Overwhere (halte tussen Purmerend en Hoorn, sinds 1971)
Pmr Purmerend (station tussen Zaandam en Hoorn, sinds 1884)
Pmrn Purmerend Noord (dienstregelmeetpunt)
Pmw Purmerend Weidevenne (halte, sinds 2007)
Pn De Punt (station tussen Assen en Haren, 1870-1936)
Pnk Pijnacker (station tussen Rotterdam Hofplein en Nootdorp Oost, 1908-2006). Vanaf 2006 is dit een metrostation geworden van RandstadRail en is de naam van het station veranderd in Pijnacker Centrum (met verkorting Pak)
Pnkgv Pijnacker racc Groenteveiling (1915-1970)
Pnkn Pijnacker Noord (dienstregelmeetpunt)
Pnko Pijnacker Oost (dienstregelmeetpunt)
Pnksid Pijnacker racc

Sideron (staalindustrie)
Pnkz zie Pnz
Pnz Pijnacker Zuid (metrostation van RandstadRail, sinds 2006). De verkorting Paz wordt ook gebruikt
Po Poortershaven (bij Schiedam), zie Pth
Pop De Poppe schakelstation (tussen Oldenzaal en Bad Bentheim)
Poper Poperinge (B) (Nederlandse verkorting), zie FPP
Potsda Potsdam Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie BPD
Pp Peperga (station tussen Steenwijk en Wolvega, 1868-1941). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Peperga blokpost en voor Peperga onderstation
Ppcav Peperga racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereeniging
Ppk Papekop (bij Oudewater)
Ppkd Papekopperdijk
Ps Pernis (goederenemplacement, sinds 1935). Deze verkorting is ook gebruikt voor Amsterdam Rietlanden Post 3 (tot 1974)
Psct Pernis racc Caltex (olieraffinaderij, 1950-1997), vanaf 1967 van Chevron; vanaf 1984 van Texaco
Pses Pernis racc Esso (1960-2014)
Psko Pernis racc Koole Tankstorage (spooraansluiting vanaf 2016, op het voormalige opslagterrein voor benzine en dieselolie van BP)
Psrsca Pernis RSC aansl
Pt Putten (station tussen Nijkerk en Ermelo, sinds 1863)
Ptb Plattenburg (stopplaats te Arnhem, 1882-1905)
Ptclv Putten racc Coöperatieve Landbouw Vereniging
Ptg zie Pgl
Pth Poortershaven (stopplaats tussen Schiedam en Hoek van Holland, 1904-1946). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Poortershaven schakelstation
Pv De Platvoet (stopplaats tussen Deventer en Ommen, 1891-1927)
Pw Puinweg (stopplaats bij Olst, 1891-1918)
Pz stopplaats De Paltz (tussen Den Dolder en Baarn, 1898-1933)

Q

QAD Quadrath (D)
QAL Qualburg (tussen Rheinhausen en Kleve) (D)
Qbst Quebecstraat (laad- en losplaats in de Botlek, sinds 1962)
QFFES Frankfurt ESTW (Elektronisches Stellwerk) Flughafen (D)
QFF H Frankfurt Hbf Trafostation (D)
QFFHS Frankfurt Hbf Südseite Trafostation (D)
QFFHW Frankfurt Hauptwache (D)
QFFHZ Frankfurt Hbf Zentrale (D)
QFF L Frankfurt Hbf Mitte Trafostation (D)
QFFLO Frankfurt Lokalbahnhof (D)
QFFLU Frankfurt Flughafen Überleitstelle (D)
QFFS Frankfurt Süd Trafostation (D)
QFF W Frankfurt Abstellbahnhof West (D)
QFG Gießen Trafostation (D)
QFOO Offenbach Ost Trafostation (D)
Qh Quarleshaven (in het Sloehavengebied, Vlissingen; spooraansluiting sinds 1997), ook wel Sloe3 genoemd, zie aldaar
QI Quelle (oude afkorting), zie EQL (D)
QKDZ Köln-Deutz (D)
QKG Gremberg Umformerwerk (D)
QKK Köln Maybachstraße Überleitstelle (D)
QKKS Köln Süd (D)
QMHP München Postbahnhof Trafostation (D)
QMICO München ICE Ost Trafostation (D)
QMICW München ICE West Trafostation (D)
QMPB München Betriebsbahnhof Trafostation (D)
QRM Mannheim Hbf Trafostation (D)
QSNKN Neunkirchen/ Saar Hbf Nord Fernwirkstelle (D)
QSSHO Saarbrücken Hbf Ost Fernwirkstelle (D)
QSSRH Saarbrücken Rbf Hgbf Fernwirkstelle (D)
QUI Quadrath-Ichendorf (oude afkorting), zie KQ (D)
QUX Quinx (oude afkorting), zie KQI (D)

R

R Regionalbereich Karlsruhe (D)
R voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische raccordementen en industrieaansluitingen
R voorvoegsel voor de afkortingen van Belgische stations in de zogeheten Oostkantons (“Cantons Rédimés”) die vóór 1919 tot de Pruisische Staatsspoorwegen behoorden en daarna bij België gevoegd werden
Ra zie Rsa
Rai Amsterdam RAI (station, sinds 1981)
Ran Rande (stopplaats tussen Deventer en Olst, 1891-1918)
Rat Raalte (station tussen Zwolle en Nijverdal, sinds 1881)
Ratb Raalte racc Verenigde Handelaren in Brandstoffen
Rav Roelofarendsveen (station tussen Hoofddorp en Leiden, 1912-1936)
Rb Rilland-Bath (station tussen Bergen op Zoom en Kapelle-Biezelinge, sinds 1872)
Rba Renbaan-Achterweg (halte tussen Den Haag HS en Scheveningen, 1912-1946). Vanaf 1946 tot de sluting in 1953 heette deze halte Renbaan-Buurtweg, zie Rbb
Rbb Renbaan-Buurtweg (halte tussen Den Haag HS en Scheveningen, 1946-1953), zie Rba
RBG Rheinberg (oude afkorting), zie KRBE (D)
Rbh Revisiebedrijf Haarlem
Rbr Rijnbrug (stopplaats tussen Arnhem en Elst, 1879-1931)
RBR Bruchsal (D)
Rbrd Rotterdam-Barendrecht
RBRO Bruchsal Ost (D)
RBRR Bruchsal Nord (D)
RBZS Karlsruhe Betriebszentrale RB (Regionalbereich) Südwest (D)
Rcl Rolduc Lokaal (stopplaats tussen Sittard en Herzogenrath, 1896-1925)
RCO Coucou (werkbasis en noodperron op HSL1) (B)
RCT Rotterdam Car Terminal (aan de Merseyweg; onderdeel van de Broekman Groep)
Rd Roodeschool (station aan de Stationsstraat, 1893-2018). Dezelfde verkorting wordt sinds 2018 ook gebruikt voor het nieuwe station Roodeschool aan de Hooilandseweg
Rda Roodeschool aansl (richting de Eemshaven, vanaf 1978)
RDAI Gaggenau Mercedes-Benz Werk (D). De letters DAI slaan op de eerste drie letters van de oorspronkelijke bedrijfsnaam, *Dai*mler-Benz
Rde Roodeschool Eemshaven (spoorlijn voor goederenverkeer vanaf 1978, reizigerstreinen vanaf 2018)
Rdn Roden (station tussen Groningen en Drachten, 1913-1948, losplaats tot 1985)
Rdngt Roodeschool laadplaats Noordgastransport
Rdp brug over het Reitdiep (bij Groningen)
Rdpz Roodeschool racc PZVB (Groninger Pootaardappel- en Zaaizaad Verkoopbureau)
Rdr Berkel en Rodenrijs (station, 1908-2006)
Rdrn Berkel en Rodenrijs Noord (ook wel Berkel Noord genoemd)
Rdv Raamsdonksveer, zie Rkv
Rdwa Amsterdam Radarweg aansl
Re1 Rotterdam Europoort 1
Re2 Rotterdam Europoort 2
Re3 Rotterdam Europoort 3
Re4 Rotterdam Europoort 4
REA Astenet (B)
Reg Regensburg Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie NRH
REG Hergenrath (B)
Reh zie Rtze
Rema zie Mtre
Ren Rechteren (stopplaats tussen Dalfsen en Ommen, 1903-1938)
REP Eupen (B)
RER Raeren (B)
Ret Reet (stopplaats tussen Nijmegen en Elst, 1879-1919)
RF Freiburg/Breisgau Hbf (D)
RFCLV Charleroi racc

Port Autonome (B)
RFG Freiburg/Breisgau Gbf (D)
RFGS Freiburg Süd (D)
RFT Frankenthal Hbf (D)
RFVS Visé racc CBR Cementindustrie (B)
RFW Freiburg West (D)
Rgd Ruigedijk (station tussen Spijkenisse en Hellevoetsluis, 1905-1966)
RGE Germersheim (D)
RGEB Germersheim Bundeswehr-Depot (D)
RGG Gaggenau (D)
RGL RijnGouwelijn, lightrailverbinding van Gouda via Alphen aan den Rijn en Leiden naar Katwijk en Noordwijk (afgeblazen)
RGL Oost RijnGouwelijn Oost, gepland lightrailtraject tussen Gouda en Leiden (afgeblazen)
RGL West RijnGouwelijn West, gepland lightrailtraject tussen Leiden en Noordwijk (afgeblazen)
RGOI Gölshausen Industriegebiet (D)
Rh Rheden (station, 1882-1927, heropend in 1952). Deze verkorting is ook gebruikt voor Roodehaan (stopplaats tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
RH Heidelberg Hbf (D)
RHB Rotterdams Havenbedrijf bv (racc in Rotterdam Waalhaven Noord)
RHD Hoegaarden verbindingswissels en uitwijkspoor op HSL2 (B)
RHF Duisburg-Ruhrort Hafen (oude afkorting), zie EDRH (D)
Rhge Rheden GE (1882-1984)
Rhm Rothem (stopplaats tussen Maastricht en Aken, 1853-1935)
Rhn Rhenen (station tussen Kesteren en Amersfoort, 1886-1944; heropend in 1981 aan de Veenendaallijn; goederenvervoer tot 1972). Deze verkorting is ook gebruikt voor Rhoon (station tussen Rotterdam en Spijkenisse, 1904-1965). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
RHN Rheinhausen (oude afkorting), zie KRH (D)
Rhnskf Rhenen racc SKF (kogellagerfabriek, Svenska Kullagerfabriken)
Rho Rhoon (metrostation sinds 1974). Op dezelfde plek lag tussen 1904 en 1965 station Rhoon (tussen Rotterdam en Spijkenisse, verkorting Rhn, zie aldaar)
RHR Heidelberg Rbf (D)
Rhs Rotterdam Hofplein seinhuis
Rhsla Rotterdam HSL aansl
Rhv Rotterdam Rijnhaven (havenspoorlijn, 1888-2002)
RI Richterich (oude afkorting), zie KRIC (D)
RIB Richterich Grenze (oude afkorting), zie KXR (D)
Rij Rhenoy (stopplaats tussen Beesd en Leerdam, 1889-1925)
Rijo Rotterdam IJsselmonde Opstelterrein (1872-2023, ook wel informeel aangeduid als “IJsselmonde Opstel”)
RIl Riel (station tussen Tilburg en Turnhout, 1867-1934)
Rit De Riet (halte bij Almelo, vanaf 1965 Almelo De Riet geheten), zie Amri
Rk Raamsdonk (station tussen Lage Zwaluwe en ’s-Hertogenbosch, 1886-1950)
RK Karlsruhe Hbf (D)
Rkbh Raamsdonk racc Brandstoffenhandel (1952-1972)
Rkmf Raamsdonk racc Melkfabriek
RKO Konstanz (D)
Rkp Riekerpolder schakelstation
RKR Karlsruhe Gbf (D)
RKS Karlsruhe Hbf DB/Stadt (D)
Rkv Raamsdonksveer (halte, 1886-1950). Van 1911 tot 1939 heette deze halte Raamsdonkveer-Keizersdijk. De verkorting Rdv is ook gebruikt
Rkvf Raamsdonk racc Voederfabriek
RKW Karlsruhe West

(D)
Rl Ruurlo (station tussen Zutphen en Winterswijk, sinds 1878)
RL Ludwigshafen/ Rhein Hbf (D)
RLA Landau/Pfalz Hbf (D)
Rlb Rotterdam Lombardijen (halte, sinds 1964)
RLB Ludwigshafen/ Rhein BASF (D)
RLB G Ludwigshafen/ Rhein BASF Gbf (D)
RLBW Ludwigshafen BASF Werk (D)
RLFHC Flémalle racc Cockerill (B)
RL G Ludwigshafen/ Rhein Gbf (D)
RLR Lörrach Hbf (D)
RLR G Lörrach Gbf (D)
Rm Roermond (station, sinds 1865)
RM Mannheim Hbf (D)
RMA Montenau (B)
RMB Büllingen (B)
Rmem Roermond racc Eiermijn (1932-1966)
RMG Bütgenbach (B)
RMG Mannheim Hgbf (D)
Rml Rietmolen (stopplaats tussen Ruurlo en Hengelo, 1885-1937). Deze verkorting is ook gebruikt voor Rietmolen racc
RML Lammersdorf (B)
RMM Lommersweiler (B)
RMN Born (B)
Rmntch Roermond racc Natronchemie (1968-1987), voorh. Rmsoda, zie aldaar. Later: Solvay Chemie, zie Rmsolv
Rmo Rotterdam Rechter Maasoever (de schrijfwijze RMO is ook gebruikt)
RMO Losheimergraben (B)
Rmoa Rotterdam Rechter Maasoever aansl
Rmobph Rotterdam Rechter Maasoever/ Merwehaven racc Benzine en Petroleum Handelmaatschappij
Rmocal Rotterdam Rechter Maasoever/ Merwehaven racc Caltex Petroleum Maatschappij
Rmogf Rotterdam Rechter Maasoever/ West racc Gasfabriek
Rmokns Rotterdam Rechter Maasoever/ West racc KNSM (Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij) (Lekhaven OZ)
Rmomul Rotterdam Rechter Maasoever/ Merwehaven racc Müller & Co. (overslagbedrijf, 1908-1970)
Rmorl Rotterdam Rechter Maasoever/ Oost racc Rotterdamsche Lloyd (scheepvaartmaatschappij)
Rmosch Rotterdam Rechter Maasoever/ Merwehaven racc Schenker & Co. (expeditiebedrijf)
Rmosmn Rotterdam Rechter Maasoever/ Merwehaven racc SMN (Stoomvaart Maatschappij Nederland)
Rmow Rotterdam Rechter Maasoever West (goederenemplacement). De schrijfwijze Rmo W is ook gebruikt
Rmp Roermond seinhuis A (1914-1944, later Roermond post T)
RMQ Kalterherberg (B)
Rmr Roermond racc fa. Ramakers
RMR Recht (B)
RMR Mannheim Rbf (D)
Rms Roermond seinhuis B
Rmsoda Roermond racc Nederlandsche Patent en Kristalsodafabriek (1939-1968), daarna Rmntch, zie aldaar
Rmsolv Roermond racc Solvay (1987-2012), voorh. Rmsoda en Rmntch, zie aldaar
RMT Rötgen (B)
RMU Reuland (B)
RMV Saint-Vith (voorh. RSV) (B)
Rmvgl Roermond racc Van Gend & Loos
Rmw Roomweg (halte bij Enschede, 1928-1934). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Reimerswaal onderstation (bij Kruiningen). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
RMW Waimes / Weismes (B)
RMW G Mannheim-Waldhof Gbf (D)
RMY Malmédy (B)
Rmz Roermond racc ZNZ (Zuid-Nederlandse Zuivelbond, 1893-1971). De verkorting Rmznz is

ook gebruikt
RMZ Weywertz (B)
Rmznz zie Rmz
RN Neustadt/Weinstrasse Hbf (D)
RNM Neu-Moresnet (B)
Rnw Ruinerwold (stopplaats tussen Meppel en Groningen, 1870-1933)
RO Offenburg (D)
ROG Offenburg Gbf (D)
Rol Rolde (station, 1905-1947, goederenvervoer tot 1968). Vanaf 1916 is deze verkorting ook gebruikt voor de havenspoorlijn bij de Rondolaan (Waalhaven Zuid, Rotterdam Heijplaat). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Rolclv Rolde racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
Rotterdam D.P. Rotterdam Delftsche Poort (station, 1847-1957). Sinds 1957 heet dit station Rotterdam CS, zie Rtd
RPS Pousset verbindingswissels en uitwijkspoor op HSL2 (B)
RRAM Rastatt Anst (Anschlussstelle) Daimler-Benz (D)
RRZ Radolfzell (D)
RRZ G Radolfzell Gbf (D)
Rs Rosmalen (station aan de Stationsstraat, 1881-1938, losplaats tot 1972). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Rosmalen. Vanaf 1981 wordt deze verkorting tevens gebruikt voor het nieuwe station Rosmalen aan het Stationsplein
Rsa Ressen aansl (tussen Nijmegen en Elst)
Rsb Ressen-Bemmel (station tussen Nijmegen en Elst, 1879-1975). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Ressen-Bemmel schakelstation
RSC Rail Service Center Rotterdam bv (overslagbedrijf, sinds 1994)
RSC Rotterdam Rail Service Center Rotterdam bv (overslagbedrijf in de Waalhaven, sinds 1994)
Rscw Rotterdam Rail Service Center Waalhaven (overslagbedrijf, sinds 1994)
Rscwa Rotterdam Rail Service Center Waalhaven aansl
Rsd Roosendaal (station, sinds 1854)
RSD Roosendaal (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
Rsdas Roosendaal racc fa. Asselbergs (ijzergieterij)
Rsdbp Roosendaal racc Benzine en Petroleum Handelmaatschappij
Rsdbw Roosendaal racc industrieterrein Borchwerf (sinds 1984)
Rsdes Roosendaal racc Esso
Rsdg Roosendaal grens
Rsdhh Roosendaal racc Henk Hentzen bv (expeditiebedrijf, tot 2001)
Rsdhm Roosendaal racc fa. Heijmans (sinds 1996)
Rsdi Roosendaal industrieterrein
Rsdkf Roosendaal racc Kandijfabriek (fa. Van Gilse)
Rsdp zie Rsdphi
Rsdphi Roosendaal racc Philips (1965-2008)
Rsdpn Roosendaal racc PNEM (Provinciale Noord-Brabantsche Electriciteits Maatschappij)
Rsdptt Roosendaal PTT (tot 1996)
Rsdrsk Roosendaal racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
Rsds Roosendaal seinhuis
Rsdsf Roosendaal racc Suikerfabriek (vanaf 1865; later Verenigde Coöperatieve Suikerfabrieken geheten), zie Rsdvcs
Rsdvcs Roosendaal racc Verenigde Coöperatieve Suikerfabrieken; voorh. Rsdsf, zie aldaar
Rsdw Roosendaal werkplaats (sinds 1907), vanaf 1957 wagenwerkplaats, en vanaf 1994 hulpwerkplaats
Rsd wp zie Rsdw
Rsd wpl zie Rsdw
Rsdwpw Roosendaal wagenwerkplaats (1957-1994), voorh. Roosendaal werkplaats, zie Rsdw. Vanaf 1994 hulpwerkplaats
Rskb Rijn-Schiekanaal

brugpost (bij Leiden Lammenschans)
Rskbl Rijn-Schiekanaal blokpost (bij Leiden Lammenschans)
Rskbv brug over het Rijn-Schiekanaal (bij Voorburg)
Rsl brug over de Rensel (tussen Winschoten en Nieuweschans)
Rsm Rossum (station tussen Oldenzaal en Denekamp, 1903-1936). Deze verkorting is ook gebruikt voor Rossum goederenstation (gesloten in 1942)
RSM Sinsheim Hbf (D)
Rsn Rijssen (station tussen Deventer en Almelo, sinds 1888)
Rsngf Rijssen racc Gasfabriek
Rsnth Rijssen racc fa. Ter Horst (jutespinnerij en -weverij)
Rsp Roosendaal post T
RSP Speyer Hbf (D)
RSV zie RMV
Rsw Rijswijk (station tussen Den Haag HS en Delft, sinds 1847). Deze verkorting is ook gebruikt voor station Rijksstraatweg (in Haarlem, 1912-1935). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Rt zie Rtd
Rta Rotterdam Alexander (station, sinds 1968)
Rtb Rotterdam Beurs (station, 1877-1940). Op dezelfde plek werd in 1945 Rotterdam Blaak geopend (gebruikt ook de verkorting Rtb). Deze verkorting is tevens gebruikt voor Rail Terminal Born (racc bij Roermond, 1996-2018). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
RTB Rail Terminal Born (1996-2017)
Rtbl Rotterdam Maas blokpost (later: Rotterdam Maas post T), zie Rtmt
Rtbw Rotterdam Bergweg (station, 1908-2006). Tot 1955 heette dit station Bergweg
Rtc Rotterdam containerterminal
Rtd Rotterdam CS (van 1847 tot 1957 heette dit station Rotterdam DP ofwel Rotterdam Delftsche Poort)
RTD Rotterdam Centraal (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
Rtdbot Rotterdam Botlek (de verkorting Bot is ook gebruikt)
Rtdhb Rotterdam Hillegersberg aansl
Rtdptt Rotterdam CS racc PTT
Rtdu Rotterdam dive under HSL
Rtdz zie Rtz
Rtg Rotterdam goederen (rayon)
Rtgk zie Rtzg
Rth Rotterdam Hofplein (station, 1908-2006)
Rtkw Rotterdam Kleiweg (station bij Rotterdam Noord, 1908-2006). Tot 1955 heette dit station Schiebroek, zie Schie
Rtkwa Rotterdam Kleiweg aansl
Rtl Amsterdam Rietlanden rangeerterrein (goederenemplacement, 1878-1990)
Rtl1 Rietlanden post 1 (tot 1985, zie ook: Pe)
Rtl2 Rietlanden post 2 (tot 1985)
Rtl3 Rietlanden post 3 (tot 1974, zie ook: Ps)
Rtlam Amsterdam Rietlanden racc Amsterdamsche Anthraciet Maatschappij
Rtldcb Amsterdam Rietlanden racc Du Croo & Brauns (machinefabriek, 1957-1984)
Rtldm Amsterdam Rietlanden racc Amsterdamsche Droogdok Maatschappij
Rtlh Rotterdam Lucht-haven
Rtlkr Amsterdam Rietlanden racc Kromhout (motorenfabriek, tot 1969)
Rtllng Amsterdam Rietlanden racc Leonard Lang (automobielfabriek)
Rtlo Rotterdam Linker Maasoever
Rtlshv Amsterdam Rietlanden racc SHV (Steenkolen Handels Vereeniging)
Rtlst Amsterdam Rietlanden racc Stork (machinefabriek)
Rtlwsp Amsterdam Rietlanden racc Werkspoor

Rtlzw Amsterdam Rietlanden racc Zwavelfabriek
Rtm Rotterdam Maas (station, 1858-1953)
Rtmt Rotterdam Maas post T (voorh. Rotterdam Maas blokpost), zie Rtbl
Rtmv zie Mvt
Rtmvw zie Mvtw
Rtn Rotterdam Noord (station, 1901-1914, heropend in 1953). Van 1901 tot 1914 heette dit station Hillegersberg
Rtnbph Rotterdam Noord racc BPHM (Benzine en Petroleum Handelmaatschappij, vanaf 1960; sinds 1999 Vopak Noord geheten)
Rtng Rotterdam Noord goederen(station)
Rtngo Rotterdam Noord Goederen aansl Oost
Rtngvb Rotterdam Noord Goederen racc Verenigde Brandstoffenhandel
Rtngw Rotterdam Noord Goederen aansl West
Rtno zie Rtn
Rtnp Rotterdam Noord PTT
Rtnret Rotterdam Noord racc RET (Rotterdamsche Electrische Tramweg Maatschappij)
Rtp Rotterdam Delftsche Poort (ofwel Rotterdam DP), vanaf 1957 Rotterdam CS geheten, zie Rtd
Rtr Rotterdam Rechter Maasoever goederenloods
Rtro zie Rtr
Rtrs Rotterdam Rechter Maasoever seinhuis
Rts Rotterdam Delftsche Poort seinhuis
RTS Tourpes (uitwijkspoor en noodperron op HSL1) (B)
Rtsp Rotterdam Spaanse Polder (goederenemplacement)
Rtspa Rotterdam Spaanse Polder aansl
Rtssn Rotterdam aansl SSN (Stoom Stichting Nederland)
Rtst Rotterdam Stadion (halte, welke tot 1948 Rotterdam Zuid werd genoemd)
Rtv Rotterdam Vondelingenplaat
Rtvt Rotterdam Veilingterrein (geplande halte)
Rtw zie Rwhv
RTW Rail Terminal West (op de Maasvlakte, incl. een containerterminal van ECT)
Rtwk Rotterdam Wilhelminakade racc
Rtwp Rotterdam Wilgenplas (station, 1932-2006). Tot 1955 heette dit station Wilgenplas, zie Wgp
Rtwt Rotterdam Willemstunnel
Rtz Rotterdam Zuid (station tussen Rotterdam Centraal en Barendrecht, sinds 1926). Tot 1953 heette dit station Feijenoord
Rtze Rotterdam Zuid Eemhaven
Rtzenc Rotterdam Zuid Eemhaven racc Nederlandse Cement Handels Maatschappij (spooraansluiting aan de 1e Eemhaven sinds 1964)
Rtzg Rotterdam Zuid goederenstation
Rtzgap Rotterdam Zuid goederenstation racc American Petroleum Company
Rtzgca Rotterdam Zuid goederenstation racc Caltex Petroleum Maatschappij
Rtzgco Rotterdam Zuid goederenstation racc Cornelder's Scheepvaart Maatschappij (Maashaven)
Rtzges Rotterdam Zuid goederenstation racc Esso
Rtzgge Rotterdam Zuid goederenstation racc GEM (Graan Elevator Maatschappij) (Maashaven ZZ)
Rtzggl Rotterdam Zuid goederenstation racc Van Gend & Loos
Rtzggs Rotterdam Zuid goederenstation racc GSM (Graan Silo Maatschappij) (Maashaven ZZ)
Rtzgsh Rotterdam Zuid goederenstation racc Shell
Rtzgst Rotterdam Zuid goederenstation racc Steenkolen Handelsvereniging
Rtzgvk Rotterdam Zuid goederenstation racc Vereenigde Kolenmaatschappijen (2e Katendrechtse Haven)
Rv Reuver (station tussen Roermond en Venlo, sinds 1865)
Rvbr brug over de Ringvaart (bij Sassenheim)

Rvkf Reuver racc Kleiwarenfabriek
Rvl Amsterdam aansl revisieloods
Rvlltb Reuver racc LLTB (Limburgsche Land- en Tuinbouwbond)
Rvs Ravenstein (station tussen Oss en Nijmegen, sinds 1881)
Rvsb brug bij Ravenstein
Rw Rijswijk-Wateringen (stopplaats tussen Den Haag HS en Rotterdam, 1847-1938). Later werd deze verkorting gebruikt voor Rijswijk-Wateringen blokpost
RWE Weinheim/Bergstraße Hbf (D)
RWG Rotterdam World Gateway bv (containerterminal aan de Prinses Amaliahaven op de Tweede Maasvlakte bij Rotterdam; spooraansluiting sinds 2015)
Rwhv Rotterdam Waalhaven (spooraansluiting sinds 1898)
Rwhvdm Rotterdam Waalhaven racc Rotterdamsche Droogdok Maatschappij (1921-1996)
Rwhz Rotterdam Waalhaven Zuid (emplacement op het terrein van het voormalige vliegveld Waalhaven) (niet-officiële afkorting), zie Rwhv
Rws Rijswijk-Wateringen seinhuis (later: Den Haag HS post I)
Rwt Rijpwetering (station tussen Hoofddorp en Leiden, 1912-1936)
Rxp Runxputte (halte tussen Heiloo en Castricum, 1914-1947). Vanaf 1947 tot de sluiting in 2013 heette deze halte Onze Lieve Vrouwe ter Nood, zie Olv
RY Renory (B)
RYH Rheydt Hbf (oude afkorting), zie KRY (D)
RYR Rheydt Rbf (oude afkorting), zie KRYR (D)
Rzfo Rotterdam Zuid Feijenoord, zie Rtz
Rzhn Rotterdam Zestienhoven Noord
Rzhz Rotterdam Zestienhoven Zuid

S

S Regionalbereich Saarbrücken (D)
Sa Salzbergen (D) (Nederlandse verkorting), zie HSAL
Sap St. Anna Parochie (station tussen Stiens en Harlingen, 1902-1940)
Sas Sassenheim (halte tussen Nieuw Vennep en Leiden, sinds 2011). De verkorting Ssh wordt ook gebruikt
SASVG Sas van Gent (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen), zie Svg
Sat St. Anthonypolder (stopplaats tussen Goes en Hoedekenskerke, 1927-1934)
Sb Soesterberg (van 1863 tot 1891 heette dit station Soest, van 1891 tot 1900 Soest-Soesterberg, van 1900 tot 1922 Soesterberg, en van 1922 tot de sluting in 1998 Soestduinen, zie Sdn). De verkorting Sb is ook gebruikt voor Schoonebeek (emplacement van de NAM, 1946-2000; tot 1952 heette dit Oud Schoonebeek, zie Osb). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
SBA Brebach (D)
SBE Beckingen/Saar (D)
Sbg Stobbegat (stopplaats tussen Heerenveen en Akkrum, 1924-1938). Later is de plaatsnaam veranderd in Stobbega, en is deze verkorting ook gebruikt voor Stobbega onderstation
SBIT Bitburg (D)
Sbk Spaubeek (station tussen Sittard en Heerlen, sinds 1896)
SBKM Bad Kreuznach Michelin (D)
SBKN Bad Kreuznach (D)
SBKNG Bad Kreuznach Gbf (D)
Sbp Sexbierum-Pietersbierum (station tussen Stiens en Harlingen, 1903-1935)
Sbr Scharsterbrug (tussen Lemmer en Heerenveen). Deze verkorting is ook gebruikt als de Nederlandse verkorting voor Saarbrücken Hbf (D), zie SSH
SBRB Birresborn (D)
Sbrh Scharsterbrug racc Hollandia Zuivelfabriek (de verkorting Sbrhol is ook gebruikt)
Sbrhol zie Sbrh
Sc Amsterdam Weesperpoort seinhuis C
Sch Schoorl (station tussen Alkmaar en Schagen, 1913-1947)
Schd Schoorldam (halte tussen Alkmaar en Warmenhuizen, 1913-1947)
Schie Schiebroek (station bij Rotterdam Noord, 1908-1955. Vanaf 1955 tot de sluting in 2006 heette dit station Rotterdam Kleiweg, zie Rtkw). Deze verkorting is ook gebruikt voor Schiebroek onderstation
Sd Soestdijk (station tussen Den Dolder en Baarn, sinds 1898)
Sda Scheemda (station tussen Groningen en Winschoten, sinds 1868)
Sdaho Scheemda racc Hoza (Scheemder vestiging van fa. Van der *Ho*rst *Za*andam, fabriek van pallets en rolcontainers)
Sdai Scheemda racc industrieterrein
Sdath Scheemda racc fa. Ten Have (verduurzaamde groenten)
Sdb Siddeburen (station tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941)
Sdd Spaarndammerdijk-Houthaven (stopplaats tussen Amsterdam Centraal en de Hembrug, 1891-1900)
SDFG Dillingen/Saar DB/Fordwerke
SDHG Dillingen DB/ Hütte (D)
Sdk Schoordijk blokpost (tussen Weert en Roermond)
Sdl Schijndel (station tussen Boxtel en Veghel, 1873-1950)
SDL Dillingen/Saar (D)
Sdlcv Schijndel racc Coöperatieve Verbruiksvereeniging
SDLF Dillingen/Saar Fordwerke (ook genoemd: Dillingen Ford) (D)
SDLH Dillingen/Saar Hochofen (D)
Sdm Schiedam Cen-

trum (station, sinds 1847). Tot 1967 heette dit station Schiedam; van 1967 tot 1998 Schiedam-Rotterdam West; en sinds 1998 Schiedam Centrum)
Sdmgf Schiedam racc Glasfabriek
Sdmk Schiedam Kethel (nooit geopende halte)
Sdn Soestduinen (station tussen Den Dolder en Amersfoort, 1863-1998). Tot 1891 heette dit station Soest, van 1891 tot 1900 Soest-Soesterberg, en van 1900 tot 1922 Soesterberg. De verkorting Sdn is ook gebruikt voor station Schiedam Nieuwland (1975-2017, sinds 2019 metrostation), zie Nwl. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Sdnl Soestduinen losplaats
Sdr Sinderen (halte tussen Varsseveld en Dinxperlo, 1904-1935)
Sds Schiedam seinhuis (later: Schiedam post III)
Sdt Sliedrecht (station tussen Hardinxveld-Giessendam en Dordrecht, sinds 1885)
Sdtb Sliedrecht Baanhoek (vanaf 2011). Deze halte ligt ongeveer 100 meter van het voormalige station Sliedrecht Baanhoek (1885-1938), zie Bah
Sdths Sliedrecht racc Herstelwerkplaats van Spoorwegmaterieel
Sdtzf Sliedrecht racc Zuivelfabriek
Sdw Hilversum Soestdijkerstraatweg (1919-1965). Van 1886 tot 1919 heette dit station Hilversum Amersfoortsche Straatweg. Sinds 1965 heet dit station Hilversum Sportpark
Seel Seelze Rbf (D) (Nederlandse verkorting), zie HSR
SEFO Einsiedlerhof Opelwerk (ook genoemd: Ehof Opelwerk) (D)
Sg De Steeg-Rheden (station tussen Arnhem en Zutphen, 1865-1947). Tot 1927 heette dit station De Steeg
Sga Sliedrecht Gasfabriek (stopplaats, 1885-1921), ook bekend als stopplaats Gasfabriek
Sgb Schagerbrug (halte tussen Warmenhuizen en Schagen, 1913-1933)
Sgbf De Steeg-Rheden racc Betonfabriek “De Meteoor” (tot 1984)
Sgbr Singelgrachtbrug Amsterdam
Sgl Houthem-St. Gerlach (station tussen Maastricht en Aken, sinds 1888). Tot 1906 heette dit station St. Gerlach
Sgm Scharnegoutum (stopplaats tussen Leeuwarden en Stavoren, 1883-1940)
Sgmt De Steeg-Rheden racc Motorenfabriek Thomassen (tot 1984)
Sgn Schagen (station tussen Den Helder en Heerhugowaard, sinds 1865)
Sgnsi De Steeg-Rheden racc Nationale Staalindustrie
Sgr Amsterdam Singelgracht
SGR Gerolstein (D)
Sgra Amsterdam Singelgracht aansl
SGRG Gerolstein DB-Grenze (D)
SGRL Gerolstein Lokschuppen (D)
Sgs Schin op Geul seinhuis
Sgw Schagerwaard (stopplaats bij Schagen, 1886-1931)
Sh Schoonhoven (station, 1914-1942)
Sha Amsterdam Weesperpoort seinhuis A
Shb Suurhoffbrug (over het Hartelkanaal bij Europoort West)
Shd Amsterdam Weesperpoort seinhuis D
Shell1 Pernis racc Shell spoorpoort 1 (bij de Oude Maas, 1935-1995). Hier werden vanaf 1946 onder meer de olietreinen uit Schoonebeek gelost
Shell2 Pernis racc Shell spoorpoort 2 (bij de Oude Maas)
Shell3 Pernis racc Shell spoorpoort 3 (bij Hoogvliet, aftakking naar Shell Smeerolie)
Shell4 Pernis racc Shell spoorpoort 4 (bij de 1e Petroleumhaven in Pernis, 1961-1998)
Shell5 Pernis racc Shell spoorpoort 5

Shell6 Pernis racc Shell spoorpoort 6
Shell7 Pernis racc Shell spoorpoort 7 (aan de Petroleumweg)
Shell11 Pernis racc Shell spoorpoort 11 (aan de Petroleumweg, tot 2002)
Shell12 Pernis racc Shell spoorpoort 12 (tot 2002)
Shell14 Pernis racc Shell spoorpoort 14 (bij de 2e Petroleumhaven in Pernis, tot 2008)
SHER 's-Hertogenbosch (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen), zie Ht
SHFS Hohenfels/Eifel (D)
Shl Schiphol (station, sinds 1978). Vanaf 2015 heet dit station Schiphol Airport
Shlh Schiphol Luchthaven onderstation
Shlw Schipholweg onderstation
SHO Homburg/Saar Hbf (D)
Sht Schellinkhout (halte tussen Hoorn en Bovenkarspel-Grootebroek, 1913-1935)
SIDO Idar-Oberstein (D)
Sil Silvolde (stopplaats tussen Winterswijk en Zevenaar, 1885-1921)
Sj St. Jacobiparochie (station tussen Stiens en Harlingen, 1902-1940, goederenvervoer tot 1971)
Sjfp St. Jacobiparochie racc Friesche Plantaardappel Exporthandel (ook wel de "Friesche Plant" genoemd)
Sjku St. Jacobiparochie racc fa. Kuiken (landbouwmachines)
Sjz St. Jacobiparochie Zuid (ook St. Jacobiparochie NTM genoemd, 1889-1950; tramstation van de Nederlandsche Tramweg-Maatschappij)
Sjzpc St. Jacobiparochie racc ZPC (Zaai- en Pootgoed Coöperatie, tot 1971)
Sk Sneek (station tussen Leeuwarden en Stavoren, sinds 1883)
Skb Sprokkelbosch (stopplaats tussen Rosmalen en Oss, 1881-1938)
Skbr Schinkelbrug (tussen Amsterdam Riekerpolder aansl en Amsterdam Zuid WTC)
Skd Schinkeldijk (stopplaats bij Aalsmeer, 1915-1933). Vanaf 1929 is deze verkorting ook gebruikt voor Schiekade onderstation (bij Rotterdam). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Skhol Sneek racc Melkfabriek Hollandia (de verkorting Skmf is ook gebruikt)
Skknm Sneek racc Melkfabriek KNM (Kon. Nederlandsche Maatschappij van Kaas- en Roomboterfabrieken, 1883-1986)
SKL Kaiserslautern Hbf (D)
SKLW Kaiserslautern West (D)
Skmf Sneek racc Melkfabriek Hollandia (de verkorting Skhol is ook gebruikt)
Skn Stadskanaal Hoofdstation (1905-1953, goederenvervoer tot 1990)
Sknapc Stadskanaal racc American Petroleum Company
Sknd Sneek Noord (halte, sinds 1973)
Sknob Stadskanaal racc strokartonfabriek "Ons Belang" (tot 1971)
Sknsf Stadskanaal racc Strokartonfabriek (tot 1971)
Sknz Stadskanaal racc fa. Zwartsenberg (kunstmesthandel)
Sknzw zie Sknz
Sko Stadskanaal Oost (stopplaats, 1924-1935)
Skp Stadskanaal Pekelderweg (halte, 1910-1953). Tot 1916 heette deze halte Boerveenschemond
Skt Sneeker Trekvaart brugpost
Skw Schalkwijk (station tussen Houten en Culemborg, 1868-1935). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Schalkwijk onderstation
Skz Sneeker Zeilvaart brugpost
Sld Sloterdijk wachtpost (tussen Amsterdam en Haarlem)
Sldn Schipluiden (station tussen Maaslandse Dam en Delft, 1912-1932)
Slg Straelen grens

Slh Slichtenhorst (stopplaats bij Nijkerk, 1863-1931). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Slichtenhorst blokpost
Sli Utrecht spoorstaaflasinrichting (1948-2001). De schrijfwijze SLI is ook gebruikt
Slij Slangenburg-IJzevoorde (stopplaats tussen Ruurlo en Doetinchem, 1885-1923)
Sll Schelluinen (stopplaats tussen Elst en Dordrecht, 1885-1929)
Sln Sloterweg Noord (stopplaats bij Aalsmeer, 1912-1936)
Slocbf Sloehaven racc Cobelfret (overslagbedrijf met een autoterminal, sinds 2002)
Sloe Sloehaven empl (bij Vlissingen, sinds 1966)
Sloe1 basisemplacement Sloe1 (in de Sloehaven, sinds 1975). De schrijfwijze Sloe I wordt ook gebruikt
Sloe2 emplacement Sloe2 (in de Sloehaven, sinds 1997). De schrijfwijze Sloe II wordt ook gebruikt
Sloe3 emplacement Quarleshaven, ook wel Sloe3 genoemd (in het Sloehavengebied, sinds 1997). De schrijfwijze Sloe III wordt ook gebruikt. Tevens wordt de verkorting Qh gebruikt
Sloea Sloehaven racc aansl (sinds 1966)
Slohst Sloehaven racc Hoechst (fosforfabriek, 1968-2012)
Slp Sloterplas schakelstation (bij Amsterdam Sloterdijk)
Slu Sluiskil (station tussen Sas van Gent en Terneuzen, 1869-1951)
Slua Sluiskil aansl
Slub Sluiskil brug (stopplaats tussen Sas van Gent en Terneuzen, 1869-1939)
Sluc Sluiskil racc Cokesfabriek (1911-1999), zie Aczc
Slud zie Sludow
Sludow Sluiskil racc Dow Chemical (sinds 1964)
Slunsm Sluiskil racc Nederlandse Stikstof Maatschappij (1962-1989), later Sluiskil racc Yara
Slw Stolwijk (station tussen Gouda en Schoonhoven, 1914-1942). Later is deze verkorting tevens gebruikt voor Spaklerweg metro Amsterdam (waarbij de schrijfwijze SLW ook is gebruikt)
Slz Sloterweg Zuid (stopplaats bij Hoofddorp, 1912-1935)
Sm Swalmen (station tussen Roermond en Venlo, sinds 1865). De verkorting Sw wordt ook gebruikt
SM Staatsmijnen (rayon bij Hoensbroek)
Smd Smeetlandschedijk schakelstation (tussen Breda en Rotterdam)
SME Staatsmijn Emma (racc in Hoensbroek-Treebeek, 1911-1973)
SMH Staatsmijn Hendrik (racc in Brunssum, 1915-1963)
Smk Sambeek (stopplaats bij Boxmeer, 1885-1933)
SMM Staatsmijn Maurits (racc in Geleen, 1926-1967)
Smvrt Smildervaartbrug (deze verkorting is ook gebruikt voor Smildervaart blok- en brugpost)
Smw Sint Maartensweg (halte tussen Warmenhuizen en Schagerbrug, 1913-1933)
SMW Staatsmijn Wilhelmina (racc in Terwinselen, 1909-1969)
Smz Swalmen Zuid (dienstregelmeetpunt)
Sn Schinnen (station tussen Sittard en Heerlen, sinds 1896)
Sng Sint Nicolaasga (station tussen Joure en Lemmer, 1901-1947, losplaats tot 1968)
SNK Neunkirchen/Saar Hbf (D)
So Soeren (station tussen Apeldoorn en Dieren, 1887-1950). Vanaf 1935 heette dit station Laag Soeren, zie Lso
Sog Schin op Geul (station tussen Maastricht en Aken, sinds 1853)
Sou Oost Souburg (halte tussen Middelburg en Vlissingen, 1872-1945)
Sp Seppe (stopplaats tussen Roosendaal en Etten-Leur, 1875-1940). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Seppe en voor Seppe schakelstation

Spa Snippeling aansl (deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Snippeling aansl)
Spb Springbiel (blokpost tussen Oldenzaal en Bad Bentheim)
Spbb Spoorwegbouwbedrijf (racc aan de Daalsedijk in Utrecht). De verkorting Utspb is ook gebruikt
Spbr Spaarnebrug (bij Haarlem)
Spc Spijkenisse Centrum (metrostation sinds 1985)
Spgn De Sprengen schakelstation (bij Apeldoorn)
Sph Spekholzerheide (station tussen Landgraaf en Simpelveld, 1949-1988). Vanaf 1970 heette dit station Kerkrade West, zie Krw
Sphd Spekholzerheide Domaniale Mijn racc (1880-1969)
Sphw Spekholzerheide Mijn Willem-Sophia racc (1902-1970)
Spi Spierdijk (stopplaats tussen Obdam en Hoorn, 1898-1940)
Spl Snippeling (stopplaats tussen Deventer en Zutphen, 1890-1918)
SPL Schiphol (afkorting in gebruik op de luchthaven zelf; de spoorafkorting voor station Schiphol is Shl)
Spm Sappemeer Oost (halte tussen Zuidbroek en Hoogezand-Sappemeer, 1887-2020). Van 1887 tot 1900 heette deze halte Borgercompagniesterweg
Spms Sappemeer racc Scholten (strokartonfabriek, 1879-1972)
Spn Spijkenisse (station, 1904-1965)
Spr Spankeren (stopplaats bij Dieren, 1882-1917)
Sps Schaapsteeg (stopplaats bij Kesteren, 1895-1916)
SPS Pirmasens Hbf (D)
SPS S Pirmasens Hbf Stellwerk I (D)
Spt Santpoort, zie Sptz
Sptl Sophiatunnel onderstation
Sptn Santpoort Noord (station tussen Haarlem en Uitgeest, sinds 1957)
Sptz Santpoort Zuid (station tussen Haarlem en Uitgeest, sinds 1867). Tot 1887 heette dit station Zandpoort; van 1887 tot 1898 Sandpoort Meer en Berg; van 1898 tot 1918 Santpoort Meer en Berg; van 1918 tot 1958 Santpoort; en sinds 1958 Santpoort Zuid
Spv Simpelveld (station tussen Maastricht en Aken, 1853-1992)
Spvg Simpelveld grens
Spw Rotterdam Schulpweg (post), Waalhaven Zuid
Sr Susteren Dienstgebouw
SRAS Ramstein (D)
Srd Schardam (stopplaats tussen Purmerend en Hoorn, 1884-1936)
Srdn Susteren Dienstgebouw Noord
Srl Sparrenlaan (halte tussen Alkmaar en Bergen aan Zee, 1909-1955)
Srn Susteren (station tussen Sittard en Roermond, sinds 1865)
Srnge Susteren GE (1917-1990). De schrijfwijzen Srn GE en SrnGE zijn ook gebruikt
Srnst Susteren steunpunt Dienst van Exploitatie
Srnw Susteren werkplaats (1935-1999)
Srs Susteren seinhuis
SS Staatsspoor (Den Haag -), zie Gvr
SSAB Saarburg (D)
Ssb Schaesberg (station tussen Heerlen en Herzogenrath, sinds 1893). Sinds 1986 heet dit station Landgraaf. De verkorting Ssb is ook gebruikt voor Schaesberg Mijnstation (1906-1977) dat vanaf 1919 Terwinselen werd genoemd, zie Tws. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Ssh Sassenheim (halte tussen Nieuw Vennep en Leiden, sinds 2011). De verkorting Sas wordt ook gebruikt
SSH Saarbrücken Hbf (D)
SS Har schakelstation De Haar (bij Veenendaal) (niet-officiële afkorting), zie Harss
Ssl Sterksel (stopplaats tussen Geldrop en Maarheeze, 1913-1938). Later is deze ver-

korting ook gebruikt voor Sterksel onderstation
Sslcav Sterksel racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereeniging (1913-1965)
SSLS Saarlouis Hbf (D)
SSO Saarbrücken Ost (D)
SSR Saarbrücken Rbf (D)
SSR G Saarbrücken Rbf Hgbf (D)
SSR M Saarbrücken Rbf Mitte (D)
SSR N Saarbrücken Rbf Nord (D)
SSR O Saarbrücken Rbf Ost (D)
SSR W Saarbrücken Rbf West (D)
SST Schipholspoortunnel (sinds 1978)
SSWA Saarbrücken West (D)
St Soest (station tussen Den Dolder en Baarn, sinds 1898)
Sta Stads – Ter Apel Kanaal brugpost
Stb Soesterberg racc legerplaats (1906-1927). Deze verkorting is ook gebruikt voor Soesterberg racc vliegbasis (1913-1978). Vanaf 2009 wordt deze verkorting ook gebruikt voor Swifterbant goederenwachtsporen (Hanzelijn) en voor Swifterbant schakelstation. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Stbdro Swifterbant-Dronten
Stclv Soest racc Coöperatieve Landbouw Vereniging (1917-1972)
Std Sittard (station, sinds 1865)
STD Sittard (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
Stdt Sittard post T
Ste Scholte (stopplaats tussen Hoogezand-Sappemeer en Zuidbroek, 1933-1935)
Stg De Steeg schakelstation (tussen Rheden en Dieren). Deze verkorting is ook gebruikt als de Nederlandse verkorting voor Stuttgart Hbf (D), zie TS
Sth Staphorst (station, 1867-1935). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Staphorst onderstation
Stk Stompekamp (stopplaats tussen Lunteren en Ede, 1902-1930). Deze verkorting is ook gebruikt voor Sterkamp (stopplaats bij Ommen, 1927-1937). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Stm Stedum (station tussen Groningen en Delfzijl, sinds 1884)
Sto Stroe (stopplaats bij Barneveld, 1881-1944)
STO Stolberg/Rheinland Hbf (oude afkorting), zie KST (D)
STOG Stolberg/Rheinland Gbf (oude afkorting), zie KST G (D)
Stolb Stolberg/Rheinland Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KST
Stolgb Stolberg/Rheinland Gbf (D) (Nederlandse verkorting, zie KST G
Str Slochteren (station tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941)
STR Trier Hbf (D)
Strv Strandvliet onderstation (bij Amsterdam)
Strww Streefwaalseweg (bij Pernis)
Sts Stiens (station bij Leeuwarden, 1901-1940; goederenvervoer tot 1971)
Stsv Stiens Veiling (deze groente- en aardappelveiling had geen eigen spooraansluiting maar maakte gebruik van het station aan de Lutskedyk, 1902-1971)
Stt Schüttorf (station tussen Almelo en Salzbergen, sinds 1865) (D) (Nederlandse verkorting), zie HSTT
Stv Stavoren (station, sinds 1885). Tussen 1943 en 1979 heette dit station Staveren
Stw Stillewald (stopplaats tussen Zevenaar en Winterswijk, 1890-1920)
Stwb Sint Willebrord onderstation (tussen Breda en Roosendaal)
Stz Soest Zuid (station tussen Den Dolder en Baarn, sinds 1898). Tot 1939 heette dit station Nieuwe Weg, zie Nig
Sv Scheveningen (sta-

tion, 1907-1953)
Svg Sas van Gent (station tussen Gent en Terneuzen, 1869-1939)
Svgcbs Sas van Gent racc ENCBS (Eerste Nederlandsche Coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek, later opgegaan in de Suiker Unie, 1964-2020)
Svgcsm Sas van Gent racc CSM (Centrale Suiker Maatschappij, 1964-1972)
Svgg Sas van Gent grens
Svggf Sas van Gent racc Glasfabriek (1900-1984)
Svgsf zie Svgskf
Svgskf Sas van Gent racc Suikerfabriek (Zeeuwsche Beetwortelsuikerfabriek nv, 1872-1900). De verkorting Svgsf is ook gebruikt
Svgzc Sas van Gent racc Zuid-Chemie (1964-1988)
Svk Scheveningen Kurhaus (station, 1907-1953)
SVL Völklingen (D)
Svn Scheveningen Strand (station, 1907-1953)
Svs Scheveningen Kurhaus seinhuis
SVW Völklingen Saarstahl Walzwerk (D)
Sw Swalmen (station tussen Roermond en Venlo, sinds 1865). De verkorting Sm wordt ook gebruikt
Swd Sauwerd (station tussen Groningen en Delfzijl, sinds 1884)
Swh Schildwolde-Helium (station tussen Slochteren en Delfzijl, 1929-1941)
SWIH Wittlich Hbf (D)
SWII Wittlich Industrieanschluss II (D)
Swk Steenwijk (station tussen Meppel en Heerenveen, sinds 1868)
Swpf Swalmen racc Papierfabriek (Gebr. Van Houtum, vanaf 1935)
Sws Stolwijkersluis (halte tussen Schoonhoven en Gouda, 1914-1942)
Sz Soetermeer-Zegwaard, zie Ztm
Szs Soetermeer-Zegwaard seinhuis
SZW Zweibrücken Hbf (D)

T

T Regionalbereich Stuttgart (D)
Ta Ter Aar (station bij Nieuwveen, 1918-1936)
Tap zie Apl
Tb Tilburg (station, sinds 1863)
Tba Tilburg aansl
Tbc Tilburg centrale werkplaats (de afkortingen CW Tilburg en Wpc zijn ook gebruikt)
TBF Bad Friedrichshall Hbf (D)
TBFA Bad Friedrichshall Audi (D)
Tbg Terborg (station tussen Zevenaar en Winterswijk, sinds 1885)
Tbgclt Terborg racc Coöperatieve Land- en Tuinbouwvereniging
Tbge Tilburg GE (1966-2008)
Tbggtm Terborg racc GTM (Geldersche Tramweg-Maatschappij)
Tbgf Tilburg racc Gasfabriek (1871-1966)
Tbgnld Terborg racc Neerlandia (emailleerfabriek, 1885-1972)
Tbgs Tilburg gemeentelijke stamlijn (vanaf 1967)
Tbgvul Terborg racc ijzergieterij Vulcaansoord (1885-1972)
Tbi Tilburg Industrie (emplacement, 1968-1992). In 1999 voortgezet onder de naam Rail Distri Center, zie Tbrdc
Tbio Tilburg De Loven (racc industrieterrein, sinds 1969), ook genoemd Tilburg Industrie De Loven. De verkorting Tblo is ook gebruikt
TBKA Bad Friedrichshall Kochendorf Audi (D)
Tbldb Tilburg racc Ledeboer/Mutsaerts (textielfabriek, 1864-1954)
Tblo Tilburg De Loven (racc industrieterrein), zie Tbio
Tbptt Tilburg PTT
Tbr Tilburg Reeshof (halte tussen Gilze-Rijen en Tilburg West, sinds 2003)
Tbrdc Tilburg racc RDC (Rail Distri Centre terminal, 1998-2005, op het terrein van het voormalige emplacement Tilburg Industrie, zie Tbi). Van 2005 tot 2008 wordt het als raccordement nog gebruikt door Ned-Train als centraal magazijn voor treinonderdelen
Tbrpb Tilburg racc RPB (Railport Brabant, sinds 2022; voorh. Rail Terminal Tilburg, zie RTT)
Tbs Tilburg seinhuis (later: Tilburg post A)
Tbsw Tilburg racc Swagemakers/Van Velthoven (kolenhandel en textielfabriek, 1864-1879)
Tbt Tolbert (station tussen Groningen en Drachten, 1913-1948, goederenvervoer tot 1985)
Tbtclv Tolbert racc CLV (Coöperatieve Landbouw Vereeniging)
Tbu Tilburg Universiteit (halte, sinds 1969). Tot 2010 heette deze halte Tilburg West
Tbvgl Tilburg racc Van Gend & Loos (1973-1984)
Tbw Tilburg werkplaats (vanaf 1868). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Terbregseweg (stopplaats bij Rotterdam, 1899-1953) en Terbregseweg blokpost. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Tbwph Tilburg hoofdwerkplaats
Tbwt Tilburg West (halte, sinds 1969; vanaf 2010 Tilburg Universiteit geheten), zie Tbu
TC Crailsheim (D)
Tca Twentsche Centrale aansl (later: Hengelo racc Twentse Centrale), zie Hgltwc
Td Tuindorp-Nijverheid (stopplaats tussen Delden en Hengelo, 1865-1936)
TE Esslingen/Neckar (D)
TEH Ehingen/Donau (D)
TFLF Stuttgart Flughafen Fernbahnhof (D)
TF R Friedrichshafen Gbf (D)
TFS Freudenstadt Hbf (D)
Tg Tegelen (station tussen Roermond en Venlo, sinds 1865)
TGB Giengen/Brenz (D)
Tge zie Tbge
Tgr Tongelre (stopplaats tussen Eindhoven en Geldrop, 1913-1935)

Tgra Tongelre aansl (tussen Eindhoven en Geldrop)
TH Heilbronn Hbf (D)
THDV Heidenheim Voithwerk (D)
TH G Heilbronn Gbf (D)
Tj Tietjerk (halte tussen Leeuwarden en Hardegarijp, 1866-1950). Vanaf 1952 is deze verkorting ook gebruikt voor Tjonger (brugpost tussen Wolvega en Heerenveen). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Tjg Tjonger onderstation (tussen Wolvega en Heerenveen)
Tjm Tjuchem-Meedhuizen (station tussen Slochteren en Delfzijl, 1929-1941)
Tk Twisk (station tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1941)
TK G Ludwigsburg Gbf (D)
Tkl Twekkelo (stopplaats tussen Boekelo en Hengelo, 1887-1936)
Tl Tiel (station tussen Kesteren en Geldermalsen, sinds 1882)
Tla Tiel aansl industrieterrein
Tlcf Tiel aansl Chemische Fabriek (vanaf 1935; eerst was dit de Fa. J.E. de Boer; vanaf 1970 overgenomen door Alchemy International; in 1985 overgenomen door Wetro bv, zie Tlwet)
Tlgs Tiel gemeentelijke stamlijn (vanaf 1959)
Tli Tiel industrieterrein
Tlmgf Tiel racc Glasfabriek Maasglas (1959-2014)
Tlo Tiel Oost (25 kV-onderstation Betuweroute)
Tlp Tiel racc Passewaaij
Tlsf Tiel racc Sucade- en Vruchtenconfijtfabriek
Tlv Tiel racc Veiling
Tlwet Tiel racc Wetro (transportbedrijf van chemicaliën, op industrieterrein Tiel West, 1985-2003)
Tn Ternaard (station tussen Leeuwarden en Anjum, 1901-1940, goederenvervoer tot 1972)
TN Neckarsulm (D)
Tnh Turnhout (B) (Nederlandse verkorting), zie FTR
Tnz Terneuzen (station, 1869-1951)
Tnza Terneuzen aansl
Tnzbc Terneuzen racc Broomchemie (sinds 1977)
Tnzbs Terneuzen racc Bertschi (containerterminal, sinds 2008)
Tnzdow Terneuzen racc Dow Chemical (sinds 1964)
Tnzgs Terneuzen racc Graansilo Maatschappij (vanaf 1964)
Tnzpc Ternaard racc ZPC (Zaai- en Pootgoed Coöperatie, 1920-1972)
Tnzst Terneuzen steunpunt Dienst van Exploitatie
Tnzw Terneuzen werkplaats (voor onderhoud aan locomotieven, sinds 1871)
Tnzz Terneuzen racc Zuidzijde
Tnzza Terneuzen racc Zuidzijde aansl
TOE Öhringen Hbf (D)
TPH Pforzheim Hbf (D)
Tpsw Tiel Passewaaij (halte tussen Tiel en Geldermalsen, sinds 2007)
TQC Crailsheim BW (Bahnbetriebswerk) (D)
Tr Terschuur (stopplaats tussen Hoevelaken en Barneveld, 1888-1944). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Terschuur schakelstation. Tevens is Tr gebruikt als de Nederlandse verkorting van Trier Hbf (D), zie STR
TRE Reutlingen Hbf (D)
TS Stuttgart Hbf (D)
TSNR Stuttgart Nord Gbf (D)
TSO Stuttgart Ost (D)
TSOI Stuttgart-Obertürkheim Industriegleis (D)
TSOM Stuttgart-Obertürkheim (D)
TSU G Stuttgart-Untertürkheim Gbf (D)
TSZ Stuttgart-Zuffenhausen (D)
Tt Tricht (voormalige stopplaats bij Geldermalsen aansl, geopend in 1868. Het is echter niet bekend wanneer deze stopplaats gesloten werd). Later is de verkorting Tt ook gebruikt voor Tricht als dienstregelmeetpunt

TT Tübingen Hbf (D)
TT G Tübingen Gbf (D)
TTR Tank Terminal Rotterdam (in de Botlek, vanaf 1968). Sinds 1999 heet het Vopak TTR, zie Vopk
TU Ulm Hbf (D)
Tug Teuge (station tussen Apeldoorn en Deventer, 1887-1935)
Tw Tjamsweer (voormalige stopplaats tussen Groningen en Delfzijl, geopend in 1884. Het is echter niet bekend wanneer deze stopplaats gesloten werd)
Twd Tweede Dwarsdiep (stopplaats tussen Zwolle en Stadskanaal, 1907-1932)
Twl Twello (station tussen Apeldoorn en Deventer, 1887-1938, heropend 1940-1947, opnieuw heropend in 2006)
Twls Twello schakelstation (tussen Apeldoorn en Deventer)
Twlv Twello racc Veiling (1937-1987)
Twlvf Twello racc Vleeswarenfabriek
Twp Terwinselen post I
Tws Terwinselen (emplacement bij Heerlen, 1906-1977). Tot 1919 heette dit Schaesberg Mijnstation, zie Ssb
Twso Terwinselen racc mijn Oranje-Nassau II (1906-1971)
Twssm Terwinselen racc Staatsmijnen (mijn Wilhelmina, 1909-1969), zie Twsw
Twsw Terwinselen racc Staatsmijn Wilhelmina (1909-1969)
Tzum Tzummarum (station tussen Stiens en Harlingen, 1902-1940)

U

U Regionalbereich Erfurt (D)
UA Arnstadt Hbf (D)
UACH Altersbach (D)
UAR Arenshausen (D)
Ub Utrecht NCS post B
Ubs Utrecht Buurtstation (tussen Utrecht CS en Utrecht Overvecht, 1904-1939)
UBT Blankenheim Trbf (D)
Uc Rotterdam Waalhaven racc Unit Center (1971-1994). De afkorting UCT werd ook gebruikt
UCT Unit Center Terminal (Rotterdam Waalhaven, racc van 1971 tot 1994). De verkorting Uc werd ook gebruikt
Ud Uden (station tussen Boxtel en Wesel, 1873-1950)
UD Deuna Zementwerk Werkbahnhof (D)
UDN Dietzhausen (D)
Udphi Uden racc Philips
Udt Udenhout (station tussen 's-Hertogenbosch en Tilburg, 1881-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Udenhout
Udto Udenhout onderstation
Udts Udenhout seinhuis (later: Udenhout wachthuis A)
Udtsf Udenhout racc Steenfabriek
UE Erfurt Hbf (D)
UE C Erfurt Hbf Umschlagbahnhof (D)
UE G Erfurt Gbf (D)
UEI Eisenach (D)
UEI G Eisenach Gbf (D)
UEIP Eisenach Opelwerk (D)
UEIW Eisenach West (D)
UEIWB Eisenach Westbahnhof (D)
UELB Elsterberg (D)
UEN Erfurt Nord (D)
UE O Erfurt Gbf Ost (D)
UE P Erfurt Personenbahnhof (D)
UEW Erfurt West (D)
Uf Uffelte (station tussen Meppel en Hoogersmilde, 1916-1933)
UG Gera Hbf (D)
UG G Gera Gbf (D)
UGO Gotha (D)
UGOB Gotha Hbf (D)
UGOS Gotha Ost (D)
UGS Gera Süd (D)
Uh Uithoorn (station tussen Aalsmeer en Nieuwersluis, 1914-1950)
Uhcf Uithoorn racc Conservenfabriek
Uhm Uithuizermeeden (station tussen Uithuizen en Roodeschool, sinds 1893)
Uhmm Uithuizermeeden racc Moorlach (meelfabriek)
Uhn zie Uh
Uhnic Uithoorn racc industrieterrein Cindu (Chemische Industrie Uithoorn)
Uhs Uithoorn seinhuis
Uhz Uithuizen (station tussen Sauwerd en Roodeschool, sinds 1893)
Uhzapc Uithuizen racc American Petroleum Company
UKD Kranichfeld (D)
UKF Karsdorf (D)
UKFP Karsdorf Zementwerk (D)
Ul Ulsda (stopplaats tussen Winschoten en Nieuweschans, 1887-1938). De verkorting Uld is ook gebruikt
Uld Ulsda (stopplaats tussen Winschoten en Nieuweschans, 1887-1938). De verkorting Ul is ook gebruikt
Ulm Ulm Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie TU
Ulr Ulrum (station tussen Winsum en Zoutkamp, 1922-1940)
UMEN Mellingen (D)
UMH Mühlhausen (D)
UN Nordhausen (D)
UNM Naumburg/Saale Hbf (D)
UR Rudolstadt (D)
UR G Rudolstadt Gbf (D)
US Saalfeld/Saale (D)
USB Seebergen (D)
USCG Schwarzburg (D)
Ush Amsterdam Usselinckxhaven (westelijk havengebied)
USH Sondershausen (D)
Uso Usselo (stopplaats tussen Enschede Noord en Boekelo, 1886-1932)
USO Sonneberg/Thüringen Hbf (D)
USOC Sonneberg Ost Umschlagbahnhof (D)
Ust Usquert (station tussen Sauwerd en Roodeschool, sinds 1893)
USTB Steinberg (D)
USTN Steinach (D)
USTO Stolberg/Harz

(D)
Ut Utrecht CS (station, sinds 1843). Tot 1909 heette dit station Utrecht; het werd in de 19e eeuw ook wel Utrecht NRS genoemd (omdat het toen een station was van de Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschappij). Sinds 1909 heet het Utrecht Centraal Station. De verkorting Utc wordt ook gebruikt, maar is niet-officieel
Uta Utrecht post A (1958-1973)
Utag Utrecht racc AGAM (Algemene Garage en Automobiel Maatschappij / Mercedes-Benz importeur)
Utagam zie Utag
Utb Utrecht Biltstraat (station tussen Lunetten en Blauwkapel, 1885-1939)
Utbk Utrecht Bleekstraat (spoorviaduct)
Utc Utrecht post C (1892-1974)
Utctw Utrecht Cartesiusweg (empl tussen Utrecht en Woerden)
Utdd Utrecht Daalsedijk racc WBN (voorh. Herstelpunt Tractie en Materieel Utrecht), zie Htmu
Utfl gecombineerde Utrechtselijn-Flevolijn, zie Flut(lijn)
Utg Uitgeest (station tussen Alkmaar en Zaandam, sinds 1867)
Utgas Utrecht racc Gasfabriek
Utge Utrecht GE (de schrijfwijze UT GE is ook gebruikt)
Utgec Utrecht racc Gemeentelijke Electriciteitscentrale
Utgr Utrecht Graadt van Roggenweg (halte, Regiotram Utrecht)
Uth De Uithof (halte in Den Haag van RandstadRail)
Utilw Utrecht racc industrieterrein Lage Weide (sinds 1957)
Utk Utrecht Kanaleneiland Zuid (halte, Regiotram Utrecht)
Utkw Utrecht Koningsweg (nooit geopende halte)
Utl Utrecht Lunetten (station tussen Utrecht CS en Houten, ter hoogte van km 3.6, sinds 1980). Niet te verwarren met stopplaats Lunetten (tussen Utrecht SS en Houten, ter hoogte van km 2.7, van 1874 tot 1932, zie Ln). De verkorting Utl wordt ook gebruikt voor de aanduiding van de Utrechtselijn, het traject tussen Amsterdam Muiderpoort en Utrecht
Utlc Utrecht Leidsche Rijn Centrum (halte, Regiotram Utrecht)
Utlg zie Utilw
Utlijn Utrechtselijn (het traject tussen Amsterdam Muiderpoort en Utrecht)
Utlr Utrecht Leidsche Rijn (station, sinds 2013)
Utlw Utrecht Leidsche Rijn West (later: Utrecht Terwijde), zie Utt
Utm Utrecht Maliebaan (station, 1874-1939)
Utma Utrecht aansl Maarssen (ook genoemd: Utrecht Maarssen aansl)
Utmj Utrecht Majella (gepland station)
Utmo zie Utmr
Utmp Utrecht 5-Meiplein (halte, Regiotram Utrecht)
Utmr Utrecht Moreelsepark (halte, sneltram Utrecht, 1983-2009)
Utn Utrecht Noord (goederenempacement)
Uto Utrecht Overvecht (station tussen Utrecht CS en Bilthoven, sinds 1968)
Utoa Utrecht Oost aansl
Utou Utrecht Oudenoord (nooit geopend station)
Utoz Utrecht Opstelterrein Zuid(zijde)
Utp Utrecht post P (later is deze verkorting ook gebruikt voor Utrecht Paul Krugerbrug onderstation). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Utptt Utrecht CS racc PTT
Uts Utrechtsche Straatweg (stopplaats tussen Dordrecht en Elst, 1889-1921). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Utrecht Stapelplaats (1905-1945) en voor Utrecht Stapelplaats Spoorstaaflasinrichting (1945-2003).

Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt

Utspb Utrecht racc Spoorwegbouwbedrijf (de verkorting Spbb is ook gebruikt)

Utss Utrecht Staatsspoor, oftewel Utrecht SS (station, 1868-1874)

Utt Utrecht Terwijde (halte, sinds 2003). Aanvankelijk heette dit Utrecht Leidsche Rijn West, zie Utlw

Utu Uitgeest post II

Utv Utrecht Vasco da Gamalaan (halte, Regiotram Utrecht)

Utva Utrecht aansl GE (voorh. Utrecht Veemarkt aansl)

Utvgl Utrecht racc Van Gend & Loos

Utvl Utrecht Vijverlaan onderstation

Utvr Utrecht Vaartsche Rijn (treinstation en halte van Regiotram Utrecht, sinds 2016)

Utvt Utrecht-Vleuten

Utw Utrecht werkplaatsen

Utwa Utrecht West aansl

Utwao Utrecht West aansl Oost

Utwaw Utrecht West aansl West

Utwp Utrecht Westplein (halte, sneltram Utrecht, 1983-2013)

Utwpb Utrecht bovenbouwwerkplaats (ook genoemd: Utrecht werkplaats bovenbouw)

Utwpe Utrecht werkplaats elektrische apparatuur

Utwpl zie Utw

Utwr Utrecht Westraven (halte, Regiotram Utrecht)

Utws Utrecht racc Werkspoor

Utz Utrecht Zuid onderstation. Vanaf 2007 is deze verkorting ook gebruikt voor station Utrecht Zuilen, zie Utzl

Utza Utrecht Zuid aansl (voorh. Lunetten aansl kruis), zie Lak

Utzl Utrecht Zuilen (halte tussen Utrecht CS en Maarssen, sinds 2007)

Utzo Utrecht Ziekenhuis Oudenrijn (halte van de Utrechtse sneltram). Vanaf 2005 heet deze halte 24 Oktoberplein-Zuid

Uw Uitwierda (stopplaats tussen Appingedam en Delfzijl, 1886-1923). In 1923 werd de plaatsnaam veranderd in Uitwierde (stopplaats gesloten in 1930)

UWH Wernshausen (D)

UWN Waltershausen (D)

V

Va Velperbroek aansl
Valo Betuweroute Valburg Oost (de verkorting Brvalo wordt ook gebruikt)
Valw Betuweroute Valburg West (de verkorting Brvalw wordt ook gebruikt)
Vam Wijster racc VAM-terrein (Vuil Afvoer Maatschappij, spooraansluiting sinds 1929)
VAM blokpost VAM-Terrein aansl (tussen Hoogeveen en Assen)
Vama Wijster VAM aansl (sinds 1929)
Vb Voorburg (station, sinds 1870)
Vbg Vlietbrug (bij Voorburg)
Vbgas Voorburg racc Gasfabriek
Vbk Volenbeek (stopplaats tussen Ermelo en Putten, 1902-1926)
Vbl Amersfoort post VII (1931-1961). Later is deze verkorting ook gebruikt voor station Voorburg ’t Loo (1974-2006). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Vbm Vrouwbuurtstermolen (stopplaats tussen Stiens en Tzummarum, 1902-1940)
Vbmfk Vrouwbuurtstermolen racc Friesche Kunstmesthandel
Vbo post Vechtbrug bij Utrecht
Vbrd Vork Barendrecht (de verkorting Brdv is ook gebruikt)
Vbu Vechtbrug bij Utrecht
Vbua Vechtbrug Utrecht afkomend spoor (aansluiting zijde Blauwkapel West)
Vbuo Vechtbrug Utrecht opgaand spoor (aansluiting zijde Utrecht)
Vck Van Citterskanaal (havengebied Vlissingen)
Vd Vorden (station tussen Zutphen en Winterswijk, sinds 1878)
Vdct Veendam containerterminal
Vdg Vlaardingen Centrum (station, 1891-2017; sinds 2019 metrostation). Tot 1969 heette dit station Vlaardingen
Vdgbpm Vlaardingen racc Bataafsche Petroleum Maatschappij
Vdgbr Vlaardingen brug
Vdgkf Vlaardingen racc Kunstmestfabriek
Vdl Voerendaal (station tussen Heerlen en Schin op Geul, sinds 1915)
Vdll Voerendaal losplaats
Vdm Veendam (station, 1910-1953, heropend in 2011)
Vdmj Veendam racc fa. Jonker (expeditiebedrijf, 1935-1995)
Vdo Vlaardingen Oost (station, 1891-2017, sinds 2019 metrostation). Tot 1917 heette dit station Schiedamsche Dijk
Vdomaf Vlaardingen Oost racc MAF (Magnesiet en Amarilfabrieken)
Vdp Vlodrop (station tussen Roermond en Dalheim, 1879-1944, goederenvervoer tot 1995)
Vdpg Vlodrop grens
Vdvf Vorden racc Vleeswarenfabriek
Vdvl zie Vdvf
Vdw post Rotterdam Vondelingenweg (bij Waalhaven Zuid), opgeheven in 1960. Sinds 1969 wordt deze verkorting ook gebruikt voor station Vlaardingen West. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Ve Visé (B) (Nederlandse verkorting), zie FVS
Veg Veghel (station tussen Boxtel en Wesel, 1873-1950)
Vegbf Veghel racc Betonfabriek
Veggs Veghel gemeentelijke stamlijn
Veghi Veghel Haven industrieterrein
Velt Veltem (B) (Nederlandse verkorting), zie FEM
Vem Voorst-Empe (station tussen Apeldoorn en Zutphen, 1876-1941, heropend in 2006). Tot 1941 heette dit station Voorst, zie Vrst
Ven Venneperweg (station tussen Hoofddorp en Leiden, 1912-1933)
Verv Verviers-Central (B) (Nederlandse ver-

korting), zie GV
Verve Verviers-Est (B) (Nederlandse verkorting), zie FVST
Ves Velsen (station, 1870-1927); vanaf 1927 tot de sluiting in 1983 heette dit station Velsen-IJmuiden Oost, zie Vij
Veurs Tunnel van Veurs (tussen Sint-Martens-Voeren en Remersdaal, sinds 1917) (B) (Nederlandse verkorting)
Vez Venhuizen (halte tussen Hoorn en Enkhuizen, 1913-1935)
Vg Vught (station tussen 's-Hertogenbosch en Boxtel, sinds 1868)
Vga Vught aansl
Vgc Vught post II
Vgf stopplaats Velper Gasfabriek (1921-1929), voorh. bekend als stopplaats Café "De Unie" (1882-1917). Later is deze verkorting gebruikt voor Velp racc Gasfabriek
Vgh Vught halte (ook wel station Vught Zuid-Oost genoemd, 1881-1938)
Vgk Vroomshoop-Geerdijk (station tussen Mariënberg en Almelo, 1906-2016). Vanaf 1952 heette dit station Geerdijk, zie Gdk
Vgz Vogelenzang-Bennebroek (station tussen Heemstede-Aerdenhout en Hillegom, 1842-1944). Van 1842 tot 1860 heette dit station Vogelenzang-Bennebroek, van 1860 tot 1881 Bennebroek, van 1881 tot 1911 Vogelenzang, en vanaf 1911 weer Vogelenzang-Bennebroek. Later is deze verkorting ook gebruikt voor Vogelenzang-Bennebroek schakelstation
Vgzhil Vogelenzang-Bennebroek racc Hilleshög
Vh Voorhout (station tussen Haarlem en Leiden, 1892-1944, heropend in 1997)
Vhd Voorthuizen Dorp
Vhgl zie Hglvs
Vhn Veghel Haven
Vhp Vroomshoop (station tussen Mariënberg en Almelo, sinds 1906)
Vhst Villa Hofstetten (stopplaats tussen Rheden en Dieren, 1882-1917)
Vht Vaeshartelt (stopplaats tussen Meerssen en Maastricht, 1853-1935). Later is deze verkorting gebruikt voor Vaeshartelt blokpost
Vhw Vlothavenweg (Amsterdam Westhaven)
Vhz Vijfhuizen (station tussen Haarlem en Halfweg, 1912-1936)
VIB Viersen BM (station tussen Viersen en Kaldenkirchen grens, oorspronkelijk van de Bergisch-Märkische Eisenbahn-Gesellschaft) (D)
Viers Viersen (D) (Nederlandse verkorting), zie KV
VIG Viersen Gbf (oude afkorting), zie KV G (D)
VI Gnl Groningen Losplaats post VI
VII Gnl Groningen Losplaats post VII
Vij Velsen-IJmuiden Oost (station, 1870-1983). Tot 1927 heette dit station Velsen
Vijs Velsen-IJmuiden seinhuis
Vil Vilsteren (halte tussen Dalfsen en Ommen, 1903-1938)
Vils Vilsteren schakelstation
Vilv Vilvoorde (B) (Nederlandse verkorting), zie FVV
Virt Virton (B) (Nederlandse verkorting), zie MSM
Vis 't Visschertje (stopplaats tussen Sliedrecht en Dordrecht, 1885-1926)
Vj Het Vosje (stopplaats tussen Brummen en Zutphen, 1882-1917)
Vk Valkenburg (station tussen Maastricht en Aken, sinds 1853)
Vkbr Vinkbrug over de Rijn (bij Leiden)
Vkeb Vinkebrug blokpost (tussen Amsterdam en Haarlem)
Vkl Volkel (halte tussen Boxtel en Wesel, uitsluitend voor militaire verlofgangers, 1947-1972, bijgenaamd "Mariniersperron")
Vkla Volkel racc I
Vklb Volkel racc II (voorh. Odiliapeel), zie Olp
Vkn Voornsche Kanaal (station tussen Spijkenisse en Oostvoorne, 1906-1965)
Vkt Veenklooster-Twij-

zel (stopplaats tussen Zwaagwesteinde en Buitenpost, 1921-1938)
Vkw Valkenswaard (station tussen Eindhoven en Hasselt, 1866-1945)
Vkwg Valkenswaard grens
Vl Venlo (station, sinds 1865)
VL Veluwelijn (spoorlijn Amersfoort–Zwolle)
Vlas De Vlasakkers (stopplaats tussen Amersfoort en Soestduinen, 1895-1938, tijdelijk heropend in 1945, 1947 en 1962). Tevens bekend als Halte De Vlasakkers. Deze verkorting is ook gebruikt voor Amersfoort De Vlasakkers blokpost, zie Amfv
Vlb Vierlingsbeek (tussen Arnhem en Venlo)
Vld Volendam (station, 1888-1956)
Vlg Valburg (halte tussen Elst en Kesteren, 1882-1938)
Vlgr Venlo grens (deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Venlo Grens)
Vlh Vollenhoven (station tussen Zwolle en Blokzijl, 1914-1934)
Vlk Vlake (halte bij Kruiningen, 1870-1933). Deze verkorting is ook gebruikt voor de Vlakebrug over het Kanaal door Zuid-Beveland, en voor brugpost Vlakebrug
Vlks Vlakebrug schakelstation
Vlltb Venlo racc LLTB (Limburgsche Land- en Tuinbouwbond)
Vlo Venlo Oostsingel (station, 1874-1944)
Vlrsk Venlo racc RSK (Reimann, Stok & Kersken expeditiebedrijf)
Vls Venlo seinhuis
Vlt Valthe (halte tussen Zwolle en Stadskanaal, 1905-1945, goederenvervoer tot 1946). De verkorting Vt is ook gebruikt
Vltp Venlo Tradeport
Vlv Venlo racc Veiling
Vlw Vlasweg (havengebied Moerdijk)
Vm Vlijmen (station tussen Lage Zwaluwe en ’s-Hertogenbosch, 1888-1950)
Vmv Vlijmen racc Veiling (1926-1956)
Vmw Van der Madeweg metro Amsterdam
Vn Vechten (stopplaats tussen Utrecht en Bunnik, 1890-1933)
Vnd Veenendaal (station, 1886-1944, heropend in 1981 onder de naam Veenendaal Centrum, zie Vndc). Later is de verkorting Vnd ook gebruikt voor Veenendaal schakelstation
Vndc Veenendaal Centrum (station, 1886-1944, heropend in 1981). Tot 1944 heette dit station Veenendaal, zie Vnd
Vndh Veenendaal racc fa. Heuvelman (sloopbedrijf)
Vndmil Veenendaal racc militaire laad- en losplaats
Vndrm Veenendaal racc Ritmeester Sigarenfabrieken
Vndskf Veenendaal racc SKF (kogellagerfabriek, Svenska Kullagerfabriken)
Vndw Veenendaal West (halte, sinds 1981)
Vnh Vroenhof (stopplaats tussen Maastricht en Aken, 1892-1936). Tot 1906 heette deze stopplaats Houthem
Vnk zie Dvnk
Vo Voorthuizen (station tussen Nijkerk en Barneveld, 1903-1937)
Volk Völklingen (D) (Nederlandse verkorting), zie SVL
Vopk Botlek racc Vopak TTR (sinds 1999; voorh. TTR, Tank Terminal Rotterdam, vanaf 1968)
Vor Vorsfelde (D) (Nederlandse verkorting), zie HVOR
Vorst Vorst (B) (Nederlandse verkorting), zie FO, FOST, FOVR
Vp Velp (station tussen Arnhem en Rheden, sinds 1865)
Vpb Velperbroek onderstation
Vpp Velp post II
Vps Velp seinhuis
Vr Vrouwkensvaart (stopplaats tussen Lage Zwaluwe en ’s-Hertogenbosch, 1886-1919)
Vrd Voorste Diep brugpost (tussen Emmen en Gasselternijveen)
Vrij zie Vry
Vrk halte Vork (op de Betuwelijn bij Elst, 1891-1931). Later is deze verkorting ook (niet-officieel) gebruikt om opstelterrein De Vork bij

Haren aan te duiden, zie Hrnv
Vrl Vreeland (halte tussen Abcoude en Breukelen, 1843-1944). Tot 1928 heette deze halte Loenen-Vreeland, zie Lv
Vrou Vrouwenparochie (halte tussen Stiens en Harlingen, 1902-1940)
Vrst Voorst (station tussen Apeldoorn en Zutphen, 1876-1941, heropend in 2006 en sindsdien Voorst-Empe geheten), zie Vem
Vrt Voorst, zie Vrst
Vry Venray (station tussen Boxmeer en Venlo, sinds 1883). De stationsnaam is ook geschreven als Venraij (en daarbij afgekort als Vrij)
Vryptt Venray PTT
Vs Vlissingen (station, sinds 1873). Tot 1894 werd dit station Vlissingen Stad genoemd, zie Vsl
Vsb Vossenberg onderstation (tussen Zwolle en Nunspeet)
Vsd Voorstonden (stopplaats tussen Brummen en Zutphen, 1882-1917). Deze verkorting is ook gebruikt voor Voorstonden blokpost
Vsds Voorstonden schakelstation (tussen Brummen en Zutphen)
Vse Visé (B) (Nederlandse verkorting), zie FVS
Vseg Vlissingen racc Eurogas (sinds 1980, later: Vopak)
Vsh Vlissingen Haven (station, 1872-1894). Deze verkorting is later ook gebruikt voor het haventerrein van Vlissingen (spooraansluiting sinds 1964). Later is deze verkorting tevens gebruikt voor stopplaats Velsen Hoogovens (1931-1957, ook wel Halte Hoogovens genoemd). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Vsk Velsen Koningsweg (voormalige stopplaats tussen Haarlem en Beverwijk, geopend in 1867. Het is echter niet bekend wanneer deze stopplaats gesloten werd)
Vsl Vlissingen Stad (station, sinds 1873). Vanaf 1894 heet dit station Vlissingen en is de verkorting Vs
Vslm Vielsalm (B) (Nederlandse verkorting), zie FVI
Vsm Vetstukkenmond (halte tussen Stadskanaal en Ter Apel Rijksgrens, 1924-1925). Van 1925 tot de sluiting in 1935 heette deze halte Ter Apelkanaal-Vetstukkenmond
Vsn Vaassen (station tussen Zwolle en Apeldoorn, 1887-1950)
Vsnai Vaassen racc AIV (Aluminium Industrie Vaassen)
Vsncav Vaassen racc Coöperatieve Aan- en Verkoopvereniging
Vsnclv Vaassen racc CLV (Coöperatieve Landbouw Vereeniging)
Vsnvul Vaassen racc ijzergieterij Vulcanus (de verkorting Vulc is ook gebruikt)
Vspa Venserpolder aansl (bij Diemen Zuid)
Vss Vlissingen Souburg (station, sinds 1986)
Vssch Vlissingen racc Koninklijke Maatschappij “De Schelde”
Vssl Vlissingen Sloehaven (de verkorting Sloe wordt ook gebruikt)
Vst Voorschoten (station, 1843-1944, heropend in 1969)
Vsv Varsseveld (station tussen Doetinchem en Winterswijk, sinds 1885)
Vsvclv Varsseveld racc CLV (Coöperatieve Landbouw Vereeniging)
Vsvlov Varsseveld racc Lovink
Vsvpge Varsseveld racc Provinciale Gelderse Electriciteitsmaatschappij
Vszl verdeelstation Zwolle (de verkorting Zlvs is ook gebruikt)
Vt Valthe (halte tussen Zwolle en Stadskanaal, 1905-1945). De verkorting Vlt is ook gebruikt
Vtb Vechtbrug schakelstation (bij Zwolle). Deze verkorting is ook gebruikt voor Vopak Terminal Botlek (spooraansluiting sinds 1961). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpun-

ten worden gebruikt
Vtbr Vechtbrug (bij Weesp)
Vte Volthe (halte tussen Oldenzaal en Denekamp, 1903-1936)
Vtm Vortum (stopplaats tussen Boxmeer en Vierlingsbeek, 1885-1891). Deze verkorting is ook gebruikt voor Valthermond (1924-1935), zie Mkv. Tevens is deze verkorting gebruikt voor Eerste-Valthermondbrug. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Vtmi zie Vtmk
Vtmk Valthermond racc Industrieterrein De Kavelingen (de verkorting Vtmi is ook gebruikt)
Vtmo Eerste Valthermond aansl Gemeente Odoorn (tussen Eerste en Tweede Valthermond, ter hoogte van km 10.3)
Vtmp Valthermond racc Plasticlining (1958-1980)
Vtn Vleuten (station, sinds 1881)
Vtnw Vleuten West
Vulc Vaassen racc ijzergieterij Vulcanus (de verkorting Vsnvul is ook gebruikt)
Vv Visvliet (station tussen Buitenpost en Grijpskerk, 1892-1991)
Vvb Visvijverbos onderstation (tussen Lelystad en Dronten)
Vvl Vierverlaten (station bij Hoogkerk, 1866-1951, goederenvervoer tot 1971). Vanaf 1910 heette dit station Hoogkerk-Vierverlaten. Deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Hoogkerk-Vierverlaten
Vvlhm Hoogkerk-Vierverlaten racc strokartonfabriek “De Halm”
Vvlskf Vierverlaten racc Suikerfabriek
Vvn Vinkeveen (station, 1915-1950)
Vw Veenweg (station tussen Rotterdam Hofplein en Den Haag HS, 1908-1938)
Vwd Veenwouden (station tussen Leeuwarden en Groningen, sinds 1866). Vanaf 2015 heet dit station Feanwâlden / Feanwalden, zie Fwd. Feanwâlden is de ProRail-naam voor dit station; Feanwalden is de NS-naam
Vwg Voorweg (station, 1977-2006), ook bekend als station Zoetermeer Voorweg, zie Ztmv
Vwgh Zoetermeer Voorweg Hoog (halte van RandstadRail, sinds 2007). Van 1977 tot 2006 was dit NS-station Zoetermeer Voorweg, zie Ztmv
Vwgl Zoetermeer Voorweg Laag (halte van RandstadRail, sinds 2006). Van 1977 tot 2006 was dit NS-station Zoetermeer Voorweg, zie Ztmv
Vz Vriezenveen (station tussen Mariënberg en Almelo, sinds 1906)
Vzclv Vriezenveen racc Coöperatieve Landbouwhandelsvereniging
Vzw Velsen Zeeweg (station tussen Santpoort Noord en IJmuiden, 1927-1983)

W

W Regionalbereich Schwerin (D)
Waa Waalsdorpscheweg (halte tussen Den Haag HS en Scheveningen, 1910-1953). Vanaf 1950 heette deze halte Waalsdorperweg
Waad Waardsedijk schakelstation (tussen Woerden en Oudewater)
Wab Wagenborgen (stopplaats bij Delfzijl, 1910-1934)
Wad Waddinxveen (station tussen Gouda en Alphen a/d Rijn, sinds 1934)
Wadn Waddinxveen Noord (halte, sinds 1973)
Wadt Waddinxveen Triangel (halte, sinds 2018). In de planningsfase heette deze halte Waddinxveen Triangel/ Coenecoop
Wadz Waddinxveen Zuid (dienstregelmeetpunt)
Was Wassenaar (station van de Haagse stoomtram, 1883-1893). Later is deze verkorting ook gebruikt voor station Wassenaar (aan de Hofpleinlijn, 1907-1953)
Wat Watwerd (stopplaats tussen Warffum en Usquert, 1893-1932)
Wb Waardenburg (station tussen Geldermalsen en Zaltbommel, 1868-1935)
Wbk De Waarbeek (stopplaats bij Hengelo, 1925-1936). Deze stopplaats lag ongeveer een kilometer van de plek waar in 1988 de halte Hengelo FBK Stadion (zie Fbk) zou komen, waarvoor ten onrechte vaak de verkorting Wbk gebruikt is
Wbl Westerblokker (halte tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1941)
WBRG Beveringen (D)
Wc Wijchen (station tussen Nijmegen en Ravenstein, sinds 1881)
Wco Wijchen Oost (geplande halte)
Wcw Wijchen West (geplande halte)
Wd Woerden (station, sinds 1855)
WD brug over de Westerdoksdoorvaart (Amsterdam CS)
Wda Woerden aansl
WDA Duisburg-Wedau Pbf (oude afkorting), zie EDWDP (D)
Wdb Woudenberg-Scherpenzeel (station tussen Veenendaal en Amersfoort, 1886-1944, goederenvervoer tot 1981)
Wdba Woerden-Bodegraven aansl
Wdbk Woudenberg-Scherpenzeel racc Koopmans Meelfabrieken (1957-1972)
Wde Weelde (B) (station tussen Tilburg en Turnhout, 1867-1934, goederenemplacement tot 1974). Tot 1906 werd dit station Weelde-Merxplas genoemd (Nederlandse verkorting), zie GWE
Wdg Weerdinge (halte tussen Zwolle en Stadskanaal, 1905-1945, goederenvervoer tot 1972)
Wdh Windesheim (station tussen Wijhe en Zwolle, 1866-1941). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Windesheim schakelstation
Wdk Wolddijk (voormalige stopplaats tussen Sauwerd en Bedum)
Wdl Zoetermeer Willem Dreeslaan (halte van RandstadRail, sinds 2006)
Wdm Wirdum (halte tussen Leeuwarden en Idaard-Roordahuizum, 1868-1949). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Wirdum
Wdmf Woerden racc Melkfabriek
Wdmv Woerden Molenvliet (nooit geopende halte)
Wdn Wierden (station tussen Deventer en Almelo, sinds 1881)
Wdnvf Wierden racc Vleeswarenfabriek (sinds 1911)
Wdo Woerden overloopwissels
Wdr Waarder (stopplaats tussen Gouda en Woerden, 1879-1934). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Waarder schakelstation
Wds Woerden seinhuis (later: Woerden post III)
Wdv Wildervank (station tussen Stadskanaal en Zuidbroek, 1910-1953)
Wdvb Wildervank brug over kanaal

Wdvclc Wildervank racc CLC (Coöperatieve Landbouw aan- en verkoop Combinatie)
We Wiene (stopplaats tussen Delden en Goor, 1865-1935)
WE Amsterdam Westelijk Eiland, zie Asdwe
WE Eberswalde Hbf (D)
Wed Westeindschedijk (stopplaats tussen Borsele en Hoedekenskerke, 1927-1934)
Weh Wehe-Den Hoorn (station tussen Winsum en Zoutkamp, 1922-1940)
Welt Welten (voormalige halte bij Heerlen)
Wen Wenum (stopplaats tussen Apeldoorn en Vaassen, 1887-1938)
Wenb Wenum racc fa. Van Bree (graanbedrijf)
Wer Weiwerd (station bij Delfzijl, 1910-1941)
Wes Westerlee (station tussen Poeldijk en Maaslandse Dam, 1907-1925). Deze verkorting is ook gebruikt als de Nederlandse verkorting voor het Duitse station Wessum (tussen Enschede en Ahaus, 1903-1967). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
WES Wesel (oude afkorting), zie EWES (D)
Wesel Wesel (D) (Nederlandse verkorting), zie EWES
Wev Westerveld (station tussen Haarlem en Uitgeest, 1885-1983). Tot 1899 heette dit station Driehuis; van 1899 tot 1902 Driehuis begraafplaats Westerveld; van 1902 tot 1914 weer Driehuis; van 1914 tot 1916 wederom Driehuis begraafplaats Westerveld; van 1916 tot 1923 Driehuis (Westerveld); van 1923 tot 1968 Driehuis-Westerveld, zie Dhw; en van 1968 tot 1983 Westerveld
Wf Wolfheze (station tussen Arnhem en Ede-Wageningen, sinds 1845)
Wfd Westfriesche Dijk (stopplaats tussen Schagen en Wieringerwaard, 1912-1934)
Wfm Warffum (station tussen Sauwerd en Roodeschool, sinds 1893)
Wfn Wolfersveen (stopplaats tussen Ruurlo en Doetinchem, 1921-1937)
Wg Wageningen (halte aan de stoomtramlijn Ede-Wageningen, 1882-1937)
WG G Güstrow Gbf (D)
Wgh Wijgchelsheim (stopplaats tussen Slochteren en Delfzijl, 1929-1941)
Wgm Watergraafsmeer (rangeerterrein tussen Amsterdam Muiderpoort en Diemen, sinds 1904, bijgenaamd “De Meer”)
WGM Watergraafsmeer (afkorting in gebruik bij de Belgische spoorwegen)
Wgmo Watergraafsmeer Oost aansl
Wgmrba Watergraafsmeer Ring(spoor)baan aansl
Wgmw Watergraafsmeer West aansl
Wgmwpl Watergraafsmeer lijnwerkplaats
Wgo Watergraafsmeer Oost (post). De schrijfwijze WGO is ook gebruikt
Wgp Wilgenplas (later: Rotterdam Wilgenplas), zie Rtwp
WGR Watergraafsmeer Rangeerheuvel (seinhuis). De schrijfwijze Wgr is ook gebruikt
Wgw Watergraafsmeer West (post). De schrijfwijze WGW is ook gebruikt
Wh Wijhe (station tussen Deventer en Zwolle, 1866-1936, heropend in 1940)
Wha Waterhuizen aansl (deze verkorting is ook gebruikt voor blokpost Waterhuizen aansl)
Whbr Wherebrug (bij Purmerend)
Whe Where (dienstregelmeetpunt bij Purmerend)
Whk Wilhelminakanaal bij Tilburg (schakelstation)
Whn Rotterdam Waalhaven Noord (goederenemplacement)
Whnmt Rotterdam Waalhaven Noord racc Metaal Transport bv (sinds 2000)
Whnntb Rotterdam Waalhaven Noord racc

Nederlands Transport Bureau (1959-2001)
Whnvw Rotterdam Waalhaven Noord racc fa. Van Wijngaarden (bouwmaterialenhandel aan de Sluisjesdijk, tot 1994)
Who Rotterdam Waalhaven Oost (goederenemplacement)
Whogv Rotterdam Waalhaven Oost racc Gevelco (stuwadoorsbedrijf)
Whv Westhaven Amsterdam (deze verkorting leidde echter regelmatig tot verwarring met de Waalhaven in Rotterdam, vandaar dat de verkorting in 1981 gewijzigd werd in Awhv. Deze verkorting werd op zijn beurt weer gewijzigd in Awhvg in 2023)
Whva Westhaven Amsterdam aansl (deze verkorting werd in 1981 gewijzigd in Awhva, zie aldaar)
Whvaim zie Asdaim
Whvdcb Westhaven racc Du Croo & Brauns (machinefabriek)
Whvoa zie Whvoba
Whvoba Westhaven racc Overslagbedrijf Amsterdam (spooraansluiting sinds 1961). De verkorting Oba is ook gebruikt. Tevens is de incorrecte verkorting Whvoa gebruikt, zelfs in NS-documentatie
Whvods Westhaven racc ODS Staal (tot 2007)
Whw Woudhuizerweg blokpost (tussen Apeldoorn en Twello, 1887-1965). Deze verkorting wordt sinds 1912 ook gebruikt voor Rotterdam Waalhaven West. Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Whwbel Rotterdam Waalhaven West racc Bell Lines (sinds 1996)
Whz Rotterdam Waalhaven Zuid (goederenemplacement sinds 1961)
Whzan Rotterdam Waalhaven Zuid aansl Noord
Whzrsc Rotterdam Waalhaven Zuid racc RSC (Rail Service Center, sinds 1967)
Wie Wieuwerd (stopplaats tussen Leeuwarden en Stavoren, 1883-1940)
Wij Wijlre-Gulpen (station tussen Maastricht en Aken, 1853-1988, heropend in 1995). Het station ligt in Wijlre (Gulpen ligt 2 km verderop); daarom wordt dit station ook wel Wijlre genoemd
Wijb Wantij brug (bij Dordrecht)
Wijd Wijdenes (halte tussen Hoorn en Bovenkarspel-Grootebroek, 1913-1935)
Wijdd Wijdenes Dorpsweg (halte tussen Hoorn en Bovenkarspel-Grootebroek, 1913-1935)
Wijr 't Weijver (stopplaats tussen Hoorn en Bovenkarspel-Grootebroek, 1913-1935)
Wijs Wijster (halte tussen Hoogeveen en Beilen, 1895-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Wijster en voor Wijster onderstation
Willin Willingen (D) (Nederlandse verkorting), zie FWLN
Wilt Willemstunnel (onder de Nieuwe Maas in Rotterdam, sinds 1993), wordt ook de Willemsspoortunnel genoemd
Wiltn Willemstunnel Noordzijde (ook genoemd: Willemsspoortunnel NZ)
Wiltz Willemstunnel Zuidzijde (ook genoemd: Willemsspoortunnel ZZ)
Win Winkel (halte tussen Schagen en Wognum, 1898-1930)
Winb De Winkel blokpost (tussen Zaltbommel en Hedel)
Wit Wittebrug (halte tussen Den Haag HS en Scheveningen, 1907-1953). Tot 1909 heette deze halte Pompstation
Wk Workum (station tussen Sneek en Stavoren, sinds 1885)
Wkbr Westerkanaalbrug (bij Amsterdam)
Wl Wehl (station tussen Winterswijk en Zevenaar, sinds 1885)
Wld Willemsdorp (stopplaats bij de Moerdijkbrug, 1872-1946). Deze verkorting is ook gebruikt voor Willemsdorp blokpost
Wle Welle (D) (station

tussen Zevenaar en Kleve, 1880-1919) (Nederlandse verkorting), zie WLE
WLE Welle (D)
Wlk Waalwijk (station, 1886-1950). Tot 1922 werd dit station Waalwijk-Besoijen genoemd
Wls Wilnis (halte tussen Vinkeveen en Mijdrecht, 1915-1950)
Wm Wormerveer (station tussen Zaandam en Uitgeest, sinds 1869)
Wmb brug over de Wijmerts (tussen Leeuwarden en Stavoren). Deze verkorting is ook gebruikt voor blok- en brugpost de Wijmerts (bij Sneek), aan de spoorlijn Leeuwarden–Stavoren
Wmd Warmond (station tussen Leiden en Voorhout, 1842-1952). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Warmond schakelstation
Wmda Warmond aansl
Wmg Wemeldinge (station bij Goes, 1927-1934)
Wmgz Wemeldinge Zandweg (halte bij Goes, 1927-1934)
Wmh Warmenhuizen (station tussen Alkmaar en Schagen, 1913-1947, losplaats tot 1969)
Wms De Wijmers (stopplaats tussen Hoorn en Bovenkarspel-Grootebroek, 1913-1935)
Wn Wognum-Nibbixwoud (station tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1941)
Wnd Wijnaldum (station tussen Stiens en Harlingen, 1903-1935)
WN G Neubrandenburg Gbf (D)
Wnl Woensel (stopplaats bij Eindhoven, 1918-1933). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Woensel racc en Woensel schakelstation
Wnn Wadenoijen (station tussen Tiel en Geldermalsen, 1882-1950)
Wns Warns (stopplaats tussen Koudum-Molkwerum en Stavoren, 1885-1938)
WNT Neustrelitz Hbf (D)
Wnv Weg naar Voorst (stopplaats tussen Brummen en Zutphen, 1882-1917)
Wo Willemsoord (stopplaats tussen Wolvega en Steenwijk, 1894-1936)
Woe Woestduin (stopplaats tussen Haarlem en Lisse, 1902-1928)
Wol Wolphaartsdijk (station bij Goes, 1927-1934)
Wolfsb Wolfsburg (D) (Nederlandse verkorting), zie HWOB
Wolv Wolphaartsdijksche Veer (station bij Goes, 1927-1934)
Wow Wouw (station tussen Roosendaal en Bergen op Zoom, 1863-1940)
Wowclv Wouw racc CLV (Coöperatieve Landbouw Vereniging)
Wowmu Wouw racc fa. Mulders (graan-, meel- en mengvoederhandel)
Wp Weesp (station, sinds 1873). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Wildpad (stopplaats tussen Leeuwarden en Anjum, 1885-1887). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Wp 1 Wachtpost 1 (tussen Sittard en blokpost Ophoven)
Wp 1 (Gn) Wachtpost 1 Groningen (Peizerweg)
Wp 1 (Sdm) Wachtpost 1 Schiedam (Parkweg)
Wp 1 (Zl) Wachtpost 1 Zwolle (Deventerstraatweg)
Wp 1B (Vp) Wachtpost 1B Velp
Wp 1C (Vp) Wachtpost 1C Velp
Wp 2 (Aml) Wachtpost 2 Almelo (Wierdensestraat)
Wp 2 (Asm) Wachtpost 2 Aalsmeer (Oosteinderweg, 1911-1955)
Wp 2 (Hwd) Wachtpost 2 Heerhugowaard (Middenweg, 1870-1950)
Wp 2 (Sdm) Wachtpost 2 Schiedam (Schiedamseweg)
Wp 3 (Hwd) Wachtpost 3 Heerhugowaard (Oostdijk)
Wp 4 (Aml) Wachtpost 4 Almelo (Anjelierstraat)
Wp 4 (Bch) Wachtpost 4 Bocholtz (Heiweg, 1853-1964)
Wp 4 (Btl) Wachtpost 4

Boxtel
Wp 5 (Aml) Wachtpost 5 Almelo (Rietstraat)
Wp 5 (Obd) Wachtpost 5 Obdam (Dorpsstraat)
Wp 5 (Spv) Wachtpost 5 Simpelveld
Wp 6 (Do) Wachtpost 6 Dorst
Wp 6 (Gb) Wachtpost 6 Groesbeek
Wp 6 (Gnn) Wachtpost 6 Groningen Noord
Wp 6 (Sg) Wachtpost 6 De Steeg-Rheden goederenemplacement
Wp 7 (Co) Wachtpost 7 Coevorden
Wp 7 (Vdg) Wachtpost 7 Vlaardingen (Industrieweg)
Wp 8 (Vdg) Wachtpost 8 Vlaardingen (Maassluisedijk)
Wp 8 (Wtm) Wachtpost 8 Eijs (1853-1983)
Wp 8 (Zdn) Wachtpost 8 Zenderen (Zeilkerweg)
Wp 9 (Zdn) Wachtpost 9 Zenderen (Lidwinaweg)
Wp 10 (Wie) Wachtpost 10 Wieuwerd (Froonackerdyk, 1880-1970)
Wp 10 (Wij) Wachtpost 10 Wijlre
Wp 10 (Zdn) Wachtpost 10 Zenderen (Sandmansweg)
Wp 11 (Bn) Wachtpost 11 Borne (Bornerbroeksestraat)
Wp 11A (Vsh) Wachtpost 11A Velsen Hoogovens
Wp 12 (Bn) Wachtpost 12 Borne (Deldensestraat)
Wp 12 (Mss) Wachtpost 12 Maassluis (brugwachter Haven Zuid-Oostzijde)
Wp 12 (Rm) Wachtpost 12 Roermond
Wp 12 (Wij) Wachtpost 12 Wijlre
Wp 13 (Gt) Wachtpost 13 Geertruidenberg
Wp 13 (Mss) Wachtpost 13 Maassluis (brugwachter Haven Noord-Westzijde)
Wp 13 (Rm) Wachtpost 13 Roermond
Wp 14 (Hgl) Wachtpost 14 Hengelo
Wp 14 (Hmn) Wachtpost 14 Hemmen-Dodewaard
Wp 14 (Rdv) Wachtpost 14 Raamsdonksveer
Wp 14 (Rm) Wachtpost 14 Roermond
Wp 14B (Bmn) Wachtpost 14B Brummen (Zutphensestraat)
Wp 15 (Hgl) Wachtpost 15 Hengelo
Wp 15 (Rdv) Wachtpost 15 Raamsdonksveer
Wp 16 (Hld) Wachtpost 16 Hoek van Holland (brugwachter Poortershaven)
Wp 16 (Hrl) Wachtpost 16 Heerlen
Wp 16 (Rtd) Wachtpost 16 Rotterdam (Kralingse Zoom)
Wp 16 (Sk) Wachtpost 16 Sneek
Wp 16 (Vl) Wachtpost 16 Venlo
Wp 16 (Zp) Wachtpost 16 Zutphen
Wp 18 (Hld) Wachtpost 18 Hoek van Holland (brugwachter Nieuw Oranjekanaal)
Wp 18 (Zlw) Wachtpost 18 Lage Zwaluwe
Wp 19 (IJt) Wachtpost 19 IJlst
Wp 19 (Wdn) Wachtpost 19 Wierden
Wp 19B (Hld) Wachtpost 19B Hoek van Holland
Wp 20 (Efd) Wachtpost 20 Eefde (Zutphenseweg, 1865-1962)
Wp 21 Wachtpost 21 Nijverdal Zanderij
Wp 22 Wachtpost 22 Nijverdal (bij overweg Jonckheerelaan)
Wp 24 (Odg) Wachtpost 24 Oudega (brugwachter Lange Sloot)
Wp 24 (Rsd) Wachtpost 24 Roosendaal
Wp 26 Wachtpost 26 (tussen Eijsden en Gronsveld)
Wp 26 (Wrl) Wachtpost 26 Waarland (Oostkade, 1865-1968)
Wp 27 (Odz) Wachtpost 27 Oldenzaal (Visschedijkweg)
Wp 28 (Tl) Wachtpost 28 Tiel (Grotebrugse Grintweg, 1882-1952)
Wp 30 (Ddn) Wachtpost 30 Delden (Oude Benteloseweg, 1865-1974)
Wp 31 (Wk) Wachtpost 31 Workum (brugwachter Klifrak, 1885-1965)
Wp 33 (Srnge) Wachtpost 33 Susteren Goederenemplacement
Wp 33 (Tl) Wachtpost 33 Tiel (Papesteeg)
Wp 34 (Hdg) Wachtpost 34 Hardegarijp

Wp 35 (Hks) Wachtpost 35 Hoogkarspel (Nieuweweg)
Wp 37 (Hil) Wachtpost 37 Hillegom (Beeklaan, 1937-1985)
Wp 38 (Bkg) Wachtpost 38 (tussen Bovenkarspel-Grootebroek en Enkhuizen)
Wp 39 (Wdb) Wachtpost 39 Woudenberg (Brinkkanterweg)
Wp 40 (Lis) Wachtpost 40 Lisse (Stationsweg, 1905-1975)
Wp 40 (Wdb) Wachtpost 40 Woudenberg (Stationsweg Oost)
Wp 41 (Eml) Wachtpost 41 Ermelo (ten zuiden van het station)
Wp 42 (Eml) Wachtpost 42 Ermelo (ten noorden van het station)
Wp 46 (Wh) Wachtpost 46 Wijhe (Withuisweg, 1866-1975)
Wp 49 (Amf) Wachtpost 49 Amersfoort (Leusderweg)
Wp 54 (Zl) Wachtpost 54 Zwolle (Jan van Arkelweg, 1866-1966)
Wp 55 (Kel) Wachtpost 55 Kelpen
Wp 62 (Rv) Wachtpost 62 Reuver
Wp 62 (Zl) Wachtpost 62 Zwolle (Heinoseweg)
Wp 63 (Rv) Wachtpost 63 Reuver
Wp 64 (Rv) Wachtpost 64 Reuver
Wp 68 (Dl) Wachtpost 68 Dalfsen (Nieuwleusenerdijk)
Wp 83 (Mp) Wachtpost 83 Meppel (Ruinerwoldseweg)
Wp 84 (Apd) Wachtpost 84 Apeldoorn (Koning Stadhouderlaan)
Wp 86 (Nvn) Wachtpost Nijeveen (Dorpsstraat)
Wp 91 (Sdm) Wachtpost 91 Schiedam (brugwachter Poldervaart)
Wp 92 (Swk) Wachtpost 92 Steenwijk (Stationstraat, 1868-1975)
Wp 95 (Sdm) Wachtpost 95 Schiedam (brugwachter Schiedamse Schie)
Wp 96 (Wo) Wachtpost 96 Willemsoord (Koningin Wilhelminalaan)
Wp 97 (Rtd) Wachtpost 97 Rotterdam (brugwachter Delfshavense Schie)
Wp 99 (Pp) Wachtpost 99 Peperga (Domeinenweg)
Wp 102 (Wv) Wachtpost 102 Wolvega (Heerenveenseweg)
Wp 103 (Zp) Wachtpost 103 Zutphen (Weg naar Voorst)
Wpa Weesp aansl
Wpc centrale werkplaats Tilburg (de afkortingen CW Tilburg en Tbc zijn ook gebruikt)
Wpe Wesepe (station tussen Deventer en Raalte, 1910-1935)
Wpg Waspik-'s-Gravenmoer (voorh. Waspik), zie Wpk
Wpk Waspik (station tussen Lage Zwaluwe en 's-Hertogenbosch, 1886-1920). Van 1920 tot de sluiting in 1950 heette dit station Waspik-'s-Gravenmoer, zie Wpg
Wp K Wachtpost K (IJsselmonde)
Wpl Amf zie Amfwph
Wpl Br Blerick werkplaats (de verkorting Brw is ook gebruikt)
Wpl Ehv zie Ehvwpl
Wplfo Feijenoord lijnwerkplaats, zie Fowpl
Wpl Fo Feijenoord werkplaats, zie Fow
Wpl Hlm zie Hlmwph
Wpl Hrn Haren werkplaats (de verkorting Hrw is ook gebruikt)
Wpl Ht zie Htw
Wpl Ldd zie Lddw
Wpl Mt zie Mtwpl
Wpl On zie Onwpl
Wpl Rsd zie Rsdw
Wpl Tb zie Tbwph
Wpl Ut zie Utwpb
Wplw Botlek Welplaatweg (stamlijn, sinds 1960)
Wplwbo Botlek Welplaatweg racc Borax (chemische fabriek, later Rio Tinto genoemd)
Wplwes Botlek Welplaatweg racc Esso Smeerolie (1963-2001)
Wpl Wgm zie Wgmwpl
Wplwho Botlek Welplaatweg racc Hoogewerff De Rijke Terminals (tot 2004)
Wplwpt Botlek Welplaatweg racc Paktank (1997-1999), voorh. BPHM, later: Vopak
Wplwrc Botlek Welplaatweg racc RCC (Rail Chemie Center, vanaf 1995; sinds 2011 Rail Cargo Center genoemd)
Wplwru Botlek Wel-

plaatweg racc Rubis Terminal (sinds 2009, vanaf 2024 Tepsa geheten)
Wplwvt Botlek Welplaatweg racc VTB (Vopak Terminal Botlek, sinds 1961)
Wpl Zl zie Zlwpl
Wpt Wuppertal Hbf (D) (Nederlandse verkorting), zie KW
Wpv Wapenveld (station tussen Apeldoorn en Zwolle, 1887-1950)
Wpvpf Wapenveld racc Papierfabriek
Wpvv Wapenveld racc Verffabriek Smits (vanaf 1920)
Wpzt Weesp Zuidtak
Wr Warken (stopplaats tussen Zutphen en Winterswijk, 1878-1934). Later is deze verkorting ook gebruikt als de NS-afkorting voor de halte Weener, zie HWEE (D). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
WR Rostock Hbf (D)
Wrd Wieringerwaard (station tussen Wognum en Schagen, 1912-1934)
Wrg Weener grens (D) (Nederlandse verkorting), zie HXWE
WRG Rostock Gbf (D)
Wrh Worth-Rheden (stopplaats, 1885-1923). Tot 1886 heette deze stopplaats Villa Kruishorst, en van 1886 tot 1906 Wordt-Rheden
Wrk Windraak (halte tussen Amstenrade en Sittard, 1925-1949)
Wrl Waarland schakelstation (bij Heerhugowaard). Deze verkorting is ook gebruikt voor Waarland wachtpost (1865-1968)
WRS Rostock Seehafen (D)
WRSC Rostock Seehafen Umschlagbahnhof (D)
Ws Winschoten (station, sinds 1868)
WS Schwerin Hbf (D)
Wsba Westelijke splitsing Blijdorp aansl
Wsd Woensdrecht (station bij Bergen op Zoom, 1868-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Woensdrecht schakelstation
Wsg brug over het Winschoterdiep (bij Groningen)
WSG Schwerin Gbf (D)
Wsgb Winschoten racc chemische fabriek Gembo
Wsl Weerselo blokpost (bij Almelo). Deze verkorting is ook gebruikt voor Weerselo schakelstation
Wsm Winsum (station tussen Sauwerd en Roodeschool, sinds 1893)
Wsmh Winsum racc fa. Hettema
Wsnnm Winschoten racc Noord-Nederlandsche Machinefabriek
Wspl Rotterdam Westelijke splitsing
WSR Stralsund Hbf (D)
Wsrob Winschoten racc fa. Robertus (zaadhandel)
Wstd Winschoterdiep brugpost (bij Groningen)
Wt Weert (station, sinds 1879)
Wtakz Weert racc AKZO Chemie/Honeywell
Wtb Westerbroek (stopplaats tussen Kropswolde en Groningen, 1905-1932)
WTBG Wuppertal-Beyenburg (oude afkorting), zie KWBE (D)
Wte Woesten (stopplaats tussen Mariënberg en Almelo, 1920-1938). Vanaf 1931 heette deze stopplaats Aadorp. De verkorting Wte is ook gebruikt voor Westerbroek (stopplaats tussen Kropswolde en Groningen, 1905-1932), doch de officiële verkorting daarvan was Wtb
WTE Wuppertal Hbf (oude afkorting), zie KW (D)
Wtf Fort Westervoort (stopplaats tussen Arnhem en Duiven, 1890-1918)
WTF Wuppertal-Langerfeld (oude afkorting), zie KWL (D)
WTHB Wuppertal-Heubruch (oude afkorting), zie KWHE (D)
Wtl Watersleij (station tussen Sittard en Brunssum, 1923-1949). De naam van dit station is ook geschreven als Watersley
Wtm Eijs-Wittem (halte tussen Simpelveld en Wijlre, 1900-1938)
WTOB Wuppertal-

Oberbarmen (oude afkorting), zie KWO (D)
Wtp Weert blokpost
WTRF Wuppertal-Ronsdorf (oude afkorting), zie KWRO (D)
Wtv Westervoort (station tussen Arnhem en Duiven, 1856-1936, heropend in 2011)
WTVR Wuppertal-Vohwinkel Gbf (oude afkorting), zie KWV G (D)
WTW Wuppertal-Wichlinghausen (oude afkorting), zie KWW (D)
Wub Wijchen Uilenboom onderstation
Wv Wolvega (station tussen Steenwijk en Heerenveen, sinds 1868)
Wvd Wijnvoorden (stopplaats tussen Wijhe en Zwolle, 1895-1918)
Wvfr Wolvega racc Frico (zuivelfabriek van de Friesland Cooperative Company)
Wvr Wilsummerveer (stopplaats tussen Hattem en Kampen Zuid, 1913-1933)
Ww Winterswijk (station, sinds 1878)
Wwab Westerwoldse A brugpost
Wwcwl Winterswijk racc CWL (Coöperatieve Winterswijkse Landbouwbond)
Wwd Westwoud (station tussen Hoorn en Hoogkarspel, 1885-1938, goederenvervoer tot 1971)
Wwdzf Westwoud Zuivelfabriek Eureka nv (deze fabriek maakte van 1903 tot 1958 gebruik van het emplacement van station Westwoud)
Wwg Winterswijk GOLS (station, 1885-1936)
Wwgr Winterswijk grens
Wwi Winterswijk industrieterrein
Wwk Winterswijk kruising (post)
Wwl Winterswijk laad- en losplaats (1878-1989)
Www Winterswijk West (halte, sinds 2001)
Wz Wezep (station tussen Zwolle en ’t Harde, sinds 1863)
Wzcab Wezep racc CAB (Centraal Aardappel Bedrijf, vanaf 1967, later Agrico geheten)
Wzhei Wezep racc Nederlandsche Heidemaatschappij (tot 1965)
Wzt Wezep Tram (station, 1908-1931)

X

X Xanten (D) (Nederlandse verkorting), zie KX
XA Xanten (oude afkorting), zie KX (D)
XAW Xanten West (D)
XB voorvoegsel voor de DB-afkortingen van Belgische stations
XBAA Antwerpen Waaslandhaven Zuid (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBAAN Antwerpen Waaslandhaven Noord (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBAAS Aalst (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FLS
XBAC Antwerpen Centraal (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FN
XBAD Antwerpen Dam (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FNDM
XBAK Antwerpen-Kiel (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FNKL
XBAKB Antwerpen Kanaaldok BASF (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBAM Antwerpen Main Hub (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBAN Antwerpen Noord (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FNND
XBAOO Antwerpen Oost (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie GNS
XBAS Antwerpen Schijnpoort (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FNZG
XBAW Antwerpen Dokken en Stapelplaatsen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FNDS
XBAWA Antwerpen Angolahaven (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie ANGOL
XBAWB Antwerpen Berendrecht (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie BERDR
XBAWC Antwerpen Cirkeldijk (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBAWO Antwerpen-Oorderen (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBAWZ Antwerpen Zandvliet (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBAZ Antwerpen Zuid (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FNZD
XBB Brussel Zuid / Bruxelles-Midi (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FBMZ
XBBA Bierset-Awans (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FTI
XBBC Antwerpen-Berchem (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FCV
XBBE Beernem (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LBM
XBBL Brussel Centraal (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FBCL
XBBN Brussel Noord (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FBN
XBBOU Bruxelles-Ouest / Brussel West (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FBOW
XBBR Brugge (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FR
XBBRG Beringen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LBN, MI
XBBS Bressoux (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FBX
XBBU Büllingen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie RMB
XBDBK Diepenbeek (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie GDP
XBE Eisden-Mijnen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie GDN
XBEP Eupen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie REP
XBES Essen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FES
XBG Gent (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FGP
XBGD Gent Dampoort (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FGDM
XBGK Genk (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FKG
XBGKF Genk Ford (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBGP Gent St. Pieters (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FGSP
XBGR Groenendaal (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie MDL
XBGZ Gent Zeehaven (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FGZH
XBHL Herstal (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LHS
XBHT Hasselt (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FHS
XBJS Jemeppe-sur-

Sambre (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FJS
XBK Kinkempois (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie NK
XBKP Kapellen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LKP
XBL Liège / Luik (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBLA Lanaken (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie GLK
XBLBM Libramont (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LRB
XBLE Leuven (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FLV
XBLI Liers (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LSL
XBLIG Liège-Guillemins (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FL. Deze afkorting is ook bij de DB in gebruik als aanduiding voor Liège Güterbahnhof (B)
XBLJ Liège-Jonfosse (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FLJ
XBMAR Marbehan (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LMH
XBMC Monceau (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LNC
XBMCH Mechelen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FM
XBME Merelbeke Vorming (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FKRV
XBMEL Melle (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FML
XBMER Merchtem (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FMHT
XBMM Milmort (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LTM
XBMS Mons / Bergen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FMS
XBN Neerpelt (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LNP
XBNA Namur / Namen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FNR
XBO Oostende (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FSD
XBOH Oostende Hafen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FSDM
XBQ Quévy (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LQV
XBR Raeren (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie RER
XBS Schaerbeek (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FSR
XBSE Seraing (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie NSR
XBSF Schaerbeek Formation / Schaarbeek Vorming (B) (afkorting in gebruik bij de DB)
XBSN Sint Niklaas (afkorting in gebruik bij de DB), zie FSN
XBST Sterpenich (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie MS
XBSTD Sint Truiden (afkorting in gebruik bij de DB), zie FST
XBTA Tamines (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FTM
XBTG Tongeren (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FTG
XBTI Tienen (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FTNN
XBTUH Turnhout (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FTR
XBV Visé (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FVS
XBVC Verviers-Central (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie GV
XBWA Waterloo (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FWT
XBWL Welle (B) (afkorting in gebruik bij de DB); geen Belgische afkorting bekend
XBWM Watermaal (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FW
XBWW Weywertz (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie RMZ
XBZ Zeebrugge (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LZE
XBZO Zolder (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie MZD
XBZV Zeebrugge Vorming (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie LZR
XBZZ Zelzate (B) (afkorting in gebruik bij de DB), zie FZZ
XN voorvoegsel voor de DB-afkortingen van Nederlandse stations
XNAA Amsterdam Amstel (afkorting in gebruik bij de DB), zie Asa
XNAB Amsterdam Bijlmer (afkorting in gebruik bij de DB), zie Asb
XNAC Amsterdam CS

(afkorting in gebruik bij de DB), zie Asd
XNAE Apeldoorn (afkorting in gebruik bij de DB), zie Apd
XNAH Arnhem (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ah
XNAHG Arnhem GS (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ahg
XNAHP Amsterdam Houtrakpolder (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hrp
XNAL Alkmaar (afkorting in gebruik bij de DB), zie Amr
XNAM Amersfoort (afkorting in gebruik bij de DB), zie Amf
XNAMV Amersfoort Vathorst (afkorting in gebruik bij de DB), zie Avat
XNAO Almelo (afkorting in gebruik bij de DB), zie Aml
XNAOO Almere Oostvaarders (afkorting in gebruik bij de DB), zie Almo
XNAP Appingedam (afkorting in gebruik bij de DB), zie Apg
XNAR Alphen aan den Rijn (afkorting in gebruik bij de DB), zie Apn
XNAS Amsterdam Sloterdijk (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ass
XNAT Acht (afkorting in gebruik bij de DB), zie At
XNAV Amsterdam Westhaven (afkorting in gebruik bij de DB), zie Awhv
XNAW Amsterdam Watergraafsmeer (afkorting in gebruik bij de DB), zie Wgm
XNAWZ Amsterdam CS Westzijde (afkorting in gebruik bij de DB), zie Asdwz. De DB heeft deze afkorting ook gebruikt voor Amsterdam Werkplaats Zuid, zie Aswplz
XNAZ Amsterdam Zuid (afkorting in gebruik bij de DB), zie Asdz
XNB Budel (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bdl
XNBA Barendrecht (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brd
XNBD Bodegraven (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bdg
XNBE Blerick racc ECT (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brect
XNBF Bovenkarspel Flora (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bkf
XNBG Bovenkarspel-Grootebroek (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bkg
XNBH Beverwijk Hoogovens Zuid (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bvhz
XNBK Beverwijk (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bv
XNBL Blerick (afkorting in gebruik bij de DB), zie Br
XNBO Born (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bon
XNBP Buitenpost (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bp
XNBR Breda (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bd
XNBZ Bergen op Zoom (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bgn
XNCV Coevorden (afkorting in gebruik bij de DB), zie Co
XNDD Delden (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ddn
XNDE Enschede De Eschmarke (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ese
XNDH Den Haag CS (afkorting in gebruik bij de DB), zie Gvc
XNDHH Den Haag HS (afkorting in gebruik bij de DB), zie Gv
XNDL Den Helder (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hdr
XNDN Duiven Betuweroute overloopwissels (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brdvno
XNDO Dordrecht (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ddr
XNDR Dronten (afkorting in gebruik bij de DB), zie Dron
XNDT Delft (afkorting in gebruik bij de DB), zie Dt
XNDU Duivendrecht (afkorting in gebruik bij de DB), zie Dvd
XNDV Deventer (afkorting in gebruik bij de DB), zie Dv
XNDZ Delfzijl (afkorting in gebruik bij de DB), zie Dz
XNE Ede Centrum (afkorting in gebruik bij de DB), zie Edc
XNEH Eemshaven (afkorting in gebruik bij de DB), zie Eem

XNEI Eindhoven (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ehv
XNEK Enkhuizen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ekz
XNEL Elst (afkorting in gebruik bij de DB), zie Est
XNEM Eygelshoven Markt (afkorting in gebruik bij de DB), zie Eghm
XNES Enschede (afkorting in gebruik bij de DB), zie Es
XNET Echteld Betuweroute (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brech
XNEW Ede-Wageningen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ed
XNG Gouda (afkorting in gebruik bij de DB), zie Gd
XNGB Glanerbrug (afkorting in gebruik bij de DB), zie Gbr
XNGD Giessendam Betuweroute overloopwissels (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brgndo
XNGE Groningen racc Eemskanaal (afkorting in gebruik bij de DB), zie Gnek
XNGL Groningen Losplaats (afkorting in gebruik bij de DB), zie Gnl
XNGM Geldermalsen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Gdm
XNGO Gorinchem Betuweroute overloopwissels (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brgro
XNGR Groningen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Gn
XNH Heerlen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hrl
XNHA Haanrade (afkorting in gebruik bij de DB), zie Han
XNHB Herkenbosch (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hkb
XNHD Hoofddorp (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hfd
XNHE Haarlem (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hlm
XNHG Hoogeveen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hgv
XNHGK Hoogkarspel (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hks
XNHH Hoek van Holland (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hlds
XNHHV Hoek van Holland Haven (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hld
XNHI Hilversum (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hvs
XNHIS Hilversum Sportpark (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hvsp
XNHK Heerlen De Kissel (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hrlk
XNHL Hengelo (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hgl
XNHLS Haarlem-Spaarnwoude (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hlms
XNHM Helmond (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hm
XNHO Hillegom (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hil
XNHOK Hoorn Kersenboogerd (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hnk
XNHOR Hoorn (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hn
XNHR Heerenveen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hr
XNHS Hoogezand-Sappemeer (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hgz
XNK Kijfhoek (afkorting in gebruik bij de DB), zie Kfh
XNKA Krommenie-Assendelft (afkorting in gebruik bij de DB), zie Kma
XNKB Koog Bloemwijk (afkorting in gebruik bij de DB), zie Kbw, Kz
XNKD Kijfhoek Zuid (afkorting in gebruik bij de DB), zie Kfhz
XNKE Kesteren (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ktr
XNKM Kampen Zuid (afkorting in gebruik bij de DB), zie Kpnz
XNKN Kijfhoek Noord (afkorting in gebruik bij de DB), zie Kfhn
XNKR Kropswolde (afkorting in gebruik bij de DB), zie Kw
XNKZ Koog Zaandijk (afkorting in gebruik bij de DB), zie Kzd, Zzs
XNL Leiden (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ledn
XNLG Landgraaf (afkorting in gebruik bij de DB), zie Lg
XNLH Linne-Herten (afkorting in gebruik bij de

DB), zie Lnh
XNLI Leidschendam Betriebswerk (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ldvw
XNLL Leiden Lammenschans (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ldl
XNLU Geleen-Lutterade (afkorting in gebruik bij de DB), zie Lut
XNLV Leidschendam-Voorburg (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ldv
XNLW Leeuwarden (afkorting in gebruik bij de DB), zie Lw
XNLY Lelystad (afkorting in gebruik bij de DB), zie Lls
XNMA Maassluis (afkorting in gebruik bij de DB), zie Mss
XNMD Moerdijk (afkorting in gebruik bij de DB), zie Mdk
XNME Meteren Betuweroute (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brmet
XNMH Martenshoek (afkorting in gebruik bij de DB), zie Mth
XNMS Maarssen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Mas
XNMT Maastricht (afkorting in gebruik bij de DB), zie Mt
XNNA Nieuw Amsterdam (afkorting in gebruik bij de DB), zie Na
XNNM Nijmegen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Nm
XNNS Nieuweschans (afkorting in gebruik bij de DB), zie Nsch
XNO Oss (afkorting in gebruik bij de DB), zie O
XNOD Oldenzaal (afkorting in gebruik bij de DB), zie Odz
XNOM Ommen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Omn
XNON Onnen (afkorting in gebruik bij de DB), zie On
XNOP Opheusden Betuweroute overloopwissels (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bropo
XNOV Overveen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ovn
XNOW Oudewater (afkorting in gebruik bij de DB), zie Od
XNOZ Oud Zaltbommel (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ozbm
XNPP Papendrecht Betuweroute (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brppd
XNR Rotterdam Rechter Maasoever (afkorting in gebruik bij de DB), zie Rmo
XNRB Rotterdam-Botlek (afkorting in gebruik bij de DB), zie Bot
XNRC Rotterdam CS (afkorting in gebruik bij de DB), zie Rtd
XNRD Roosendaal (afkorting in gebruik bij de DB), zie Rsd
XNRE Rotterdam Europoort (afkorting in gebruik bij de DB), zie Erp
XNREW Rotterdam Europoort West (afkorting in gebruik bij de DB), zie Erpw
XNRI Rotterdam IJsselmonde (afkorting in gebruik bij de DB), zie IJsm
XNRL Rotterdam Lombardijen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Rlb
XNRM Roermond (afkorting in gebruik bij de DB), zie Rm
XNRN Rotterdam Noord G (afkorting in gebruik bij de DB), zie Rtng
XNRP Rotterdam-Pernis (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ps
XNRS Rotterdam Stadion (afkorting in gebruik bij de DB), zie Rtst
XNRVO Maasvlakte Oost (afkorting in gebruik bij de DB), zie Mvto
XNRVW Maasvlakte West (afkorting in gebruik bij de DB), zie Mvtw
XNRW Rotterdam Waalhaven (afkorting in gebruik bij de DB)
XNS Simpelveld (afkorting in gebruik bij de DB), zie Spv
XNSC Schiedam Centrum (afkorting in gebruik bij de DB), zie Sdm
XNSE Scheemda (afkorting in gebruik bij de DB), zie Sda
XNSG Sas van Gent (afkorting in gebruik bij de DB), zie Svg
XNSH 's-Hertogenbosch (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ht
XNSI Sittard (afkorting in gebruik bij de DB), zie Std
XNSK Sneek (afkorting in gebruik bij de DB), zie Sk

XNSL Sluiskil (afkorting in gebruik bij de DB), zie Slu
XNSO Sappemeer Oost (afkorting in gebruik bij de DB), zie Spm
XNSP Schiphol Airport (afkorting in gebruik bij de DB), zie Shl
XNSU Susteren (afkorting in gebruik bij de DB), zie Srn
XNSW Steenwijk (afkorting in gebruik bij de DB), zie Swk
XNT Tilburg (afkorting in gebruik bij de DB), zie Tb
XNTE Terneuzen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Tnz
XNTEZ Terneuzen Zuidzijde (afkorting in gebruik bij de DB), zie Tnzz
XNTH 't Harde (afkorting in gebruik bij de DB), zie Hde
XNU Utrecht CS (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ut
XNUG Utrecht GE (afkorting in gebruik bij de DB), zie Utge
XNUI Uitgeest (afkorting in gebruik bij de DB), zie Utg
XNVB Valkenburg (afkorting in gebruik bij de DB), zie Vk
XNVC Valburg CUP (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brcup
XNVD Vlaardingen Centrum (afkorting in gebruik bij de DB), zie Vdg
XNVE Veendam (afkorting in gebruik bij de DB), zie Vdm
XNVI Vlissingen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Vs
XNVIS Vlissingen Sloehaven (afkorting in gebruik bij de DB), zie Sloe
XNVK Veenendaal-De Klomp (afkorting in gebruik bij de DB), zie Klp
XNVL Venlo (afkorting in gebruik bij de DB), zie Vl
XNVLO Venlo Ostkopf (afkorting in gebruik bij de DB). Hiermee duidt de DB het oostelijke deel van emplacement Venlo aan
XNVO Valburg Oost Betuweroute (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brvalo
XNVP Vlodrop (afkorting in gebruik bij de DB), zie Vdp
XNVT Vleuten (afkorting in gebruik bij de DB), zie Vtn
XNVW Valburg West Betuweroute (afkorting in gebruik bij de DB), zie Brvalw
XNWI Winschoten (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ws
XNWM Wormerveer (afkorting in gebruik bij de DB), zie Wm
XNWO Woerden (afkorting in gebruik bij de DB), zie Wd
XNWS Weesp (afkorting in gebruik bij de DB), zie Wp
XNWT Weert (afkorting in gebruik bij de DB), zie Wt
XNWV Westervoort (afkorting in gebruik bij de DB), zie Wtv
XNWW Winterswijk (afkorting in gebruik bij de DB), zie Ww
XNZA Zandvoort aan Zee (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zvt
XNZAA Zaandam (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zd
XNZB Zuidbroek (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zb
XNZL Zwolle (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zl
XNZLG Zwolle goederen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zlge
XNZLR Zwolle rangeer (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zlr
XNZLW Lage Zwaluwe (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zlw
XNZO Zevenaar Oost (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zvo
XNZP Zutphen goederen (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zpge
XNZV Zevenaar (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zv
XNZVA Zevenaar Betuweroute aansl (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zvbtwa
XNZW Zwijndrecht (afkorting in gebruik bij de DB), zie Zwd

Y

Yara1 Sluiskil racc Yara spoorpoort 1 (van 1929 tot 1982 heette dit Axel aansl racc Azotefabriek; stikstoffabriek van de Compagnie Néerlandaise de l'Azote, met de verkorting Axaazo, zie aldaar. In 1962 naamswijziging in Nederlandse Stikstof Maatschappij, vanaf 2004 Yara Sluiskil geheten. In 1982 werd een tweede spoorpoort aangelegd bij dit bedrijf. De reeds bestaande aansluiting Axaazo is vanaf die tijd spoorpoort 1 genoemd; sinds 2004 afgekort als Yara1)
Yara2 Sluiskil racc Yara spoorpoort 2 (vanaf 1982; sinds 2004 afgekort als Yara2), zie ook Yara1
YBBFE Bergfelde Streckenwechsel 6009/6010 (D)
YBBHN Hohen Neuendorf Streckenwechsel 6088/6090/6092 (D)
YBBME Melchow-Eberswalde Hbf (D)
YDDMR Duisburg-Mühlenberg-Rheinhausen (D)
YEECC Lutum Streckenwechsel 2273/2265 (D)
YEEDB Bocholt Streckenwechsel 2263/2265 (D)
YFFRR Rüsselsheim-Raunheim (D)
YFKBK Bretzenheim-Bad Kreuznach (D)
Y Grembergen wissel bij Grembergen, dat het beginpunt is van Spoorlijn 56 Grembergen–Sint-Niklaas (Y = wissel; aanduiding vooral gebruikt bij de Belgische spoorwegen)
Y Heike wissel bij Heike, in de buurt van Mechelen, dat het beginpunt is van Spoorlijn 54 Mechelen–Terneuzen (Y = wissel; aanduiding vooral gebruikt bij de Belgische spoorwegen)
YHHBG Bremen-Grolland Streckenwechsel 1415/9149 (D)
YKKEZ Köln-Nippes Streckenwechsel 2618/2610 (D)
YKKNR Köln Neurather Ring Streckenwechsel 2652/2659/2730 (D)
YKKWL Waldhausen-Lorch (D)
YKMGW Günzburg-Wasserburg (D)
Ym IJmuiden (hoewel de officiële verkorting IJm is, komt de schrijfwijze Ym ook voor in NS-documentatie, zoals in het Bedieningsvoorschrift voor station IJmuiden, zie BVS/IJm, BVS/Ym)
Yp Ypenburg (halte, sinds 2005. Deze halte wordt ook Den Haag Ypenburg genoemd)
Ypb Ypenburg aftakking (tussen Zoetermeer en Voorburg)
YR IJzeren Rijn (spoorlijn van Antwerpen via Hamont, Budel, Weert, Roermond, Herkenbosch, Vlodrop en Dalheim naar Rheydt). De schrijfwijze IJR is ook gebruikt
YRREP Eppingen Streckenwechsel 4201/4950 (D)
YRRHH Rheinsheim Streckenwechsel 4132/3450 (D)
YTTIL Illingen Streckenwechsel 4842/4800 (D)
YTTSE Sersheim Streckenwechsel 4800/4842 (D)

Z

Z stopplaats Zeeland (tussen Veghel en Volkel, 1884-1931), ook bekend als Halte Zeeland. Deze verkorting is ook gebruikt voor Blokpost Z (tussen Zaandam en de Hembrug, bij km 72.8)
Za Zetten-Andelst (station aan de Betuwelijn tussen Dordrecht en Elst, sinds 1882)
Zalk zie Zk
Zand Zanderijen schakelstation (tussen Roosendaal en Bergen op Zoom)
Zav Zetten-Andelst racc Veiling
Zaw Zanderijen Wouw (goederenemplacement tussen Roosendaal en Bergen op Zoom)
Zb Zuidbroek (station tussen Groningen en Winschoten, sinds 1868)
Zbd Zuidbroek Dorp (stopplaats, 1910-1934)
Zbg Zuid Barge (halte tussen Zwolle en Emmen, 1905-1941, goederenvervoer tot 1969). De naam van deze halte is ook geschreven als Zuidbarge
Zbgdr Zuid Barge racc Drentina (aardappelwasserij en sorteerinrichting)
Zbm Zaltbommel (station tussen Utrecht en ’s-Hertogenbosch, sinds 1869)
Zbmv Zaltbommel racc Veiling
Zbp Zuidbroek post T
Zco Zoetermeer Centrum Oost (station sinds 1977; in 2006 verbouwd tot sneltramhalte die Zoetermeer Stadhuis wordt genoemd. Deze halte wordt ook kortweg Stadhuis genoemd), zie Zsh
Zcw Zoetermeer Centrum West (station, 1977-2006)
Zd Zaandam (station, sinds 1869)
Zdb Zaanbrug (stopplaats bij Zaandam, bij de spoorbrug over de Zaan, 1884-1938)
Zdd Zanddijk blokpost (tussen Haren en Groningen)
Zdg Zandberg (stopplaats tussen Stadskanaal en Ter Apel, 1924-1935)
Zdk Zwaagdijk (halte tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1931). Deze verkorting is vanaf 1989 ook gebruikt voor halte Zaandam Kogerveld (voorh. Zdo). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Zdl Vries-Zuidlaren (station tussen Groningen en Meppel, 1870-1952). Later is deze verkorting ook gebruikt voor blokpost Vries-Zuidlaren
Zdlo Vries-Zuidlaren onderstation
Zdn Zenderen (stopplaats tussen Almelo en Borne, 1888-1941), zie Zdr
Zdo Zaandam Oost (werknaam voor de geplande halte tussen Zaandam en Enkhuizen, sinds de opening in 1989 Zaandam Kogerveld genoemd), zie Zdk
Zdr Zenderen (stopplaats tussen Almelo en Borne, 1888-1941). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Zenderen onderstation
Zdt Zuidtak (het traject tussen Amsterdam Zuid WTC en Weesp. De verkorting Zt wordt ook gebruikt)
Zdw Zijdewind (stopplaats tussen Schagen en Heerhugowaard, 1868-1938)
Ze De Zande (stopplaats tussen Hattem en Kampen Zuid, 1913-1933)
Zew Zuideindscheweg (stopplaats tussen Uithoorn en Alphen a/d Rijn, 1915-1923)
Zg Zuiderzeestraatweg (stopplaats tussen Hattem en Kampen Zuid, 1913-1933)
Zgk Zuidgouwekade (voormalige stopplaats tussen Gouda en Alphen a/d Rijn)
Zh Zuidhorn (station tussen Leeuwarden en Groningen, sinds 1866)
Zha Zevenbergschenhoek aansl HSL, zie Hszha
Zhes zie Az
Zhk Zevenbergschenhoek (stopplaats tussen ’s-Hertogenbosch en Lage Zwaluwe, 1886-1938). Deze verkorting

is ook gebruikt voor Zuidhoek (station tussen Rotterdam en Spijkenisse, 1904-1965). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Zhka zie Zha
Zhkzf Zevenbergschenhoek racc Zuivelfabriek (1928-1966)
Zhm Zevenhuizen-Moerkapelle (halte tussen Gouda en Den Haag, 1870-1938). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Zevenhuizen-Moerkapelle schakelstation
Zhmclv Zevenhuizen-Moerkapelle racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
Zi Zoutindustrie (stopplaats bij Hotel Bad Boekelo, tussen Haaksbergen en Boekelo, 1918-1937). Vanaf 1935 heette deze stopplaats Zoutindustrie-Bad Boekelo, zie Bkb
Zid Zoutindustrie aansl (tussen Haaksbergen en Boekelo)
Zij Zijdelweg (stopplaats tussen Aalsmeer en Amstelveen, 1917-1922)
Zijp Zijpersluis, zie Zps
Zk Zalk (stopplaats tussen Hattem en Kampen Zuid, 1913-1933). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Zalk schakelstation (de verkorting Zalk is ook gebruikt)
Zkp Zoutkamp (voormalig eindstation van de Marnelijn Winsum-Zoutkamp, 1922-1940)
ZL Zeeuwse Lijn (spoorlijn Roosendaal–Vlissingen)
Zl Zwolle (station, sinds 1864). De schrijfwijze ZL is ook gebruikt
Zlapc Zwolle racc APC (American Petroleum Company)
Zld Zuidland (station tussen Spijkenisse en Hellevoetsluis, 1905-1966)
Zlge Zwolle GE
Zlgea Zwolle GE aansl
Zlij Zwolle racc IJsselcentrale
Zlkatw Zwolle Katwolde aansl
Zlm Zelhem (station tussen Ruurlo en Doetinchem, 1885-1937)
Zlmas Zwolle racc fa. Massee (handelsmaatschappij)
Zlmc zie Zlmclv
Zlmclv Zelhem racc Coöperatieve Landbouw Vereeniging
Zlmpf Zelhem racc Papierfabriek
Zln Zandelaan (stopplaats tussen Groningen en Weiwerd, 1929-1941)
Zlptt Zwolle PTT
Zlptta Zwolle PTT aansl
Zlr Zwolle rangeerstation (ook wel genoemd: Zwolle rangeerterrein, of kortweg Zwolle Rangeer)
Zlra Zwolle rangeerstation aansl
Zls Zwolle rangeerstation seinhuis (voorh. Zwolle seinhuis A)
Zlsh Zwolle Stadshagen (halte, sinds 2019)
Zlst Zwolle racc Stork
Zlt Zwolle post T
Zlv Zwolle Veerallee (station, 1927-1969)
Zlvs Zwolle verdeelstation (1900-1970)
Zlw Lage Zwaluwe (station tussen Dordrecht en Breda, sinds 1883)
Zlwa Lage Zwaluwe aansl
Zlwpl Zwolle lijnwerkplaats
Zlws Lage Zwaluwe seinhuis
Zlwshl Lage Zwaluwe racc Shell
Zmd Zwammerdam (halte tussen Bodegraven en Alphen a/d Rijn, 1878-1935)
Zn Zuna (stopplaats tussen Neede en Hellendoorn, 1910-1931)
Znl Zaanlijn (hele gebied)
Zns Zwanenspreng (stopplaats tussen Dieren en Apeldoorn, 1887-1950)
Zp Zutphen (station, sinds 1865)
Zpa Zutphen aansl
Zpbn Zutphen racc fa. Brinkmann & Niemeijer (tractoren en landbouwmachines)
Zpcal Zutphen racc Calpam Vloeibaar Gas nv
Zpd Zuidplaspolder (stopplaats tussen Gouda en Zoetermeer, 1870-1931). Deze verkorting is ook gebruikt voor Zuidplaspolder

blokpost
Zpdw Zutphen racc fa. De Weerdt
Zpge Zutphen GE
Zpgea Zutphen GE aansl
Zpgo Zutphen racc GOCZ (Geldersch-Overijselsche Coöperatieve Zuivelverkoopvereeniging)
Zpgs Zutphen gemeentelijke stamlijn (1878-1978, om het havengebied van Zutphen te bedienen)
Zphb Zutphen racc fa. Harenberg (eierhandel)
Zphm Zutphen racc fa. Hartman
Zpk Zijperdijk schakelstation (bij Anna Paulowna)
Zpkmf Zutphen racc Koopmans Meelfabrieken
Zple Zutphen racc fa. Levison (handelsmaatschappij)
Zpm Zutphen De Mars schakelstation
Zppe Zutphen racc fa. Peters
Zpr Zutphen racc fa. Reesink
Zps Zutphen seinhuis D (later: Zutphen seinhuis, 1953-1970). Deze verkorting is ook gebruikt voor Zijpersluis (stopplaats tussen Warmenhuizen en Schagen, 1913-1933). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Zpse Zutphen racc Spieker & Elferink (transport- en handelsmaatschappij)
Zpsi Zutphen racc Sirocco nv (tractorcabinefabriek)
Zpt Zutphen post T
Zpta Zutphen Twentekanaal aansl
Zr Zuidermeer (stopplaats tussen Obdam en Hoorn, 1898-1938)
Zs Zwartsluis (station tussen Zwolle en Blokzijl, 1914-1934)
Zsh Zoetermeer Stadhuis (sneltramhalte, sinds 2006. Deze halte wordt ook kortweg Stadhuis genoemd). Van 1977 tot 2006 was dit NS-station Zoetermeer Centrum Oost, zie Zco
Zspl Haarlem Zuidelijke splitsing
Zst Amsterdam Zaanstraat, zie Aswpl
Zt Zeist (station, 1901-1941, losplaats tot 1972). Ten zuiden van station Zeist lag het station Zeist-Driebergen, zie Db. De verkorting Zt wordt ook gebruikt voor de aanduiding van de Zuidtak, het traject tussen Amsterdam Zuid WTC en Weesp
ZT Zuidelijke Tak Ring-(spoor)baan Amsterdam
Ztb Zeist racc fa. Boekhout (brandstoffenhandel)
Ztgf Zeist racc Gasfabriek
Ztm Zoetermeer (dit station heette van 1870 tot 1923 Soetermeer-Zegwaard, van 1923 tot 1941 Zoetermeer-Zegwaard, van 1941 tot 1973 Zoetermeer, en vanaf 1973 Zoetermeer Oost). Het huidige station Zoetermeer uit 1973 ligt iets meer naar het westen, maar wel aan dezelfde lijn (en gebruikt dezelfde verkorting als het voormalige station Zoetermeer)
Ztmb Zoetermeer Buytenwegh (station, 1979-2006), ook bekend als station Buytenwegh
Ztmd Zoetermeer Dorp (station, 1977-2006), ook bekend als station Dorp
Ztml Zoetermeer Leidsewallen (station, 1979-2006)
Ztmlw zie Ztml
Ztmm Zoetermeer Meerzicht (station, 1977-2006), ook bekend als station Meerzicht
Ztmo Zoetermeer Oost, zie Ztm
Ztmp Zoetermeer Palenstein (station, 1977-2006)
Ztmr Zoetermeer Recreatieweg schakelstation
Ztms Zoetermeer Seghwaert (station, 1978-2006)
Ztmsl Zoetermeer Stadslijn (sinds 1977)
Ztmv Zoetermeer Voorweg (station, 1977-2006), ook bekend als station Voorweg
Zto zie Ztmo
Ztrk Zoetermeer Rokkeveen (dienstregelmeetpunt)
Zts Zeist seinhuis
Ztw Zoeterwoude

(stopplaats, 1878-1930). Later is deze verkorting ook gebruikt voor Zoeterwoude schakelstation
Ztwm Zoeterwoude Meerburg (gepland station, dat echter nooit gerealiseerd is)
Ztwo Zoeterwoude Oost (dienstregelmeetpunt)
Ztww Zoeterwoude West (dienstregelmeetpunt)
Zv Zevenaar (station, sinds 1856)
Zvb Zevenbergen (station tussen Moerdijk en Roosendaal, sinds 1854)
Zvbcs Zevenbergen racc Coöperatieve Suikerfabriek (1916-1981). Vanaf 1947 Verenigde Coöperatieve Suikerfabrieken genoemd, waarbij zowel de verkorting Zvbcs als ook Zvbvcs werd gebruikt)
Zvbi Zevenbergen inhaalsporen
Zvbskf Zevenbergen racc Suikerfabriek, zie Zvbcs
Zvbtwa Zevenaar Betuweroute aansl
Zvbvcs zie Zvbcs
Zvg Zevenaar grens
Zvgs Zevenaar GOLS (station, 1885-1918)
Zvh Zevenhoven (halte tussen Uithoorn en Alphen aan den Rijn, 1915-1936)
Zvl Zeeuws-Vlaanderen (rayon). De schrijfwijze ZVL is ook gebruikt
Zvo Zevenaar Oost (emplacement tussen Zevenaar en de Duitse grens, waar de Betuweroute aansluit op het bestaande spoor)
Zvpt Zevenaar Poort (geplande halte)
Zvptt Zevenaar PTT
Zvs Zevenaar racc Schenker & Co. (expeditiebedrijf)
Zvt Zandvoort aan Zee (station, sinds 1881). Deze verkorting is ook gebruikt voor halte Zandvoort Dorp, 1889-1908 (halte tussen station Zandvoort aan Zee en Overveen, zie Zvtd)
Zvtd Zandvoort Dorp (halte tussen Zandvoort aan Zee en Overveen, 1889-1908)
Zvtv Zandvoort racc vuilnislaadstation
Zw Zwaag (station tussen Hoorn en Medemblik, 1887-1941)
Zwcav Zwaag racc Coöperatieve Aankoop Vereeniging
Zwd Zwijndrecht (station, sinds 1872)
Zwda Zwijndrecht aansl
Zwdch Zwijndrecht racc Chemproha (Chemische Producten Handel, tevens chemische fabriek)
Zwdep Zwijndrecht racc Epenhuysen Chemie
Zwdgl Zwijndrecht racc industrieterrein Groote Lindt
Zwdhe Zwijndrecht racc fa. Hercules (chemische fabriek)
Zwdvl Zwijndrecht racc Van Leeuwen Buizen
Zwdvoz Zwijndrecht racc VOZ (Vereenigde Oliefabrieken Zwijndrecht)
Zwl Zwartewaal (station tussen Spijkenisse en Oostvoorne, 1906-1965)
Zws Zevenwoldsterweg blokpost (tussen Zuidbroek en Scheemda)
Zwv brug over de Zuid Willemsvaart (bij Veghel)
Zwvb zie Zwvbr
Zwvbr brug over de Zuid Willemsvaart (bij Helmond)
Zwvl Zwaag racc Veiling
Zww Zwaagwesteinde (station tussen Leeuwarden en Groningen, geopend 1885. Sinds 2015 heet dit station De Westereen, zie Dwe). De verkorting Zww is ook gebruikt voor halte Zwarte Weg (tussen Hilversum en Baarn, 1874-1898). Het is overigens niet de bedoeling dat reeds bestaande verkortingen later voor andere stations of dienstregelmeetpunten worden gebruikt
Zzl Zonzeel (knooppunt bij Moerdijk)
ZZL Zuiderzeelijn (afgeblazen), zie HSL Noord
Zzs Zaandijk Zaanse Schans (station tussen Wormerveer en Zaandam, sinds 1869. Tot 2016 heette dit station Koog Zaandijk), zie Kzd